

(*) الله حسي وبه ثقى (*)
 هذا شرح من نقوش الخطاء محروس * ومنه اثر الصواب محسوس * يشهد على ان مؤلفه الرشيد
 العارف * بتجرف في العلوم والمعارف * جعل الله سعيه مشكورا * وبذل
 ما يحاوله مسرورا *
 ثمقه الفقير عبد القادر المشرف برتبة
 القاضي بعسكر روم ايلي
 غفر له

(*) حسي الله وكفى (*)
 لا تخلو قبض الحق عن فرسان الادب الزوايا * كما نطق به هذا الشرح الابهي الذي جاد به براع
 النزيل بقرية يايا * شكر الله سعيه الام * واسره بئيل اللطف
 من الرتبة والنعم *
 حرره الفقير شيخنا زاده السيد محمد اسعد كاتب الوقايع
 للدولة العلية مشرفا برتبة القاضي
 بعسكر روم ايلي غفر
 لهما

(*) باسمه تبارك وتعالى (*)
 لما كان هذا الشرح مطرزا بطراز تقریضات بعض اولي الالباب * شنته بقرطه القبول
 والانتخاب * درمانيه مرصعة بلاكي العبارات الفصيحة * وغرر معانيه مثقبة بايادي الفكرة
 الصحيحة * لله درجاءه الرشيد حيث لفق وتفرّد * وعلى فن البلاغة
 غرد * نفعه الله بكل همته * ومنعه
 بخلوص نيته *
 رقه الفقير محمد جمال الدين العريف
 بين الموالى بقاصي زاده الصحيح
 لتقويم الوقايع
 (*) اسمه سبحانه سائلا احسانه (*)

الحمد لله الذي جعل العلماء حلالا للمشكلات * وصاحبي الملكات * وكشافا للمعضلات * خصوصا
 حقايق العقليات ودقايق التفكرات * والصلاة والسلام على من ارسله بالايات والمجرات البينات *
 وعلى آله واصحابه الذين اقتبسوا من انواره المعارف الباهرات * ونشروا للتابعين بالافادات الواضحات
 (وبعد) فان العلوم كلها نافعة اى علم كان لكن العلوم العربية اساس العلوم والاصول * ونصب
 عين الفحول * اذ بها يكشف اسرار الادلة الاربعة * ودقايق العلوم الادبية * ولذلك كانت اكثر
 التصنيفات واوفر التدوينات نثرا ونظما * ومن المنظومات فحبة الوهي وهي احسن المنظومات
 لتكون ناظما البحر المرحوم صاحب الجودة والقريحات * لم يسبق اليه السلف والخلف وكان
 مقبولا بين الافاضل الكرام والعلماء الاعلام لكنها محتاجة الى الشرح والتحقيق ولم يتصد لشرحها
 الى الان احدهم العلماء فبقيت مكشورة الغامضة مع رغبات الخاصة والعامة مستورات فرجونا من الاخ
 المعنوي من تلامذة ابى خليل المفتي بمدينة مغنيسا حيت عن الضراء والبأساء احد رشيد الفاضل
 الكامل ابن الحاج على الفاضل البحر المستغنى شهرتها عن التوصيف والتعريف فرق اغايجي
 نزيل قرية يايا من نواحي مغنيسا هو المدرس باسلامبول بالامتحان والبرهان ان يشرحها بكل

مشكلاتها

مشكلاتها وكشف مستوراتها فقبل رجاءنا فشرع وشرح شرحا لطيفا يزيل معضلاتها
 ويشير الى ايضاح غامضاتها واتمه بحسن الختام بعون الله الملك العلام لينال خير
 الدعاء من الانام والحمد لله على التمام وصلى الله تعالى على سيدنا
 محمد خير الانام وعلى آله واصحابه
 الكرام
 العبد الداعي السيد احمد اسعد المفتي
 مدينة مغنيسا المدرس
 باسلامبول

(*) بسم الله الرحمن الرحيم (*)
 الحمد لله البالغ نظم كلامه الى اعلى طبقات الاعجاز * والجاعل علماء البيان واقفين على مزاياه بالاطناب
 والابجاز * والصلاة والسلام على سيدنا محمد الذي هو افصح من نطق بالضاد باشرف اللغات *
 وعلى آله واصحابه الفائزين بحقايق الدلالات ودقائق الاشارات (وبعد) فان المنظومة الوهية
 المسماة بالخبة اللغوية * كانت في فنها نسخة نفيسة * وحق لهما ان تكون لكل غريب من
 الطلبة انيسة لم تشف بمثلها الاذان * ولم يأت بما يداينها انس ولا جان * وكانت معنزة لشرح مفصح
 عن مبانيها * وموضح لمعانيها * فاوله الفاضل الاديب الامعي * والكامل الارب اللوذعي * مولانا
 الشيخ احمد افندي الساكن في قرية يايا * وفقه الله تعالى لما يحبه يحسن العطايا * فجاء بحمد الله تعالى
 شرحا يدع المشال كثير النوال * حدائق ذات بهجة وشقايق ذات لهجة * حقيق بان ينفق في مثله
 الاعمار بصرف الافكار في طول الليل والنهار جعله الله تعالى منتشرا في البلاد ومتفعا للعباد
 مقبولا بين الانام * ومرغوبا الى يوم القيام * لما شغفى ما جواه من فرائد القوائد * قلت يذهن قاصر
 مسنول * وفكر قاصر من نوايب الدهر مكبول *

(نظم)
 بشرحك هذا النظم زاد ابتهاجه ومن ذهك الوقاد يشرق كالبدر
 فاهو الاروضة ذات بهجة وعنه اذا حدثت حدث عن البحر
 تأملت فيه وابتهجت بحسنه وزدت سرورا بالذي فيه من در
 على مثله فليفق المرء عمره فنه اصول الفن تحيته كالزهر
 وانا لزوجوا وافر الاجر للذي ازال نقابا عن خرائده الغر
 بك الدهر بامولاي ايدى سروره وايدلسا عسرا مضى فيه بالسر
 وهيهات يلقى الدهر مثلك فاضلا له شرف يعلو على الانجم الزهر
 فلازلت معمور الجنان وسيدا تجر لك العليا لواء من النصر
 مدى الدهر فردي بحق مؤملا دعاء من الاستاد في السر والظهر
 قاله بسمه ورقه بقلمه الفقير عبد الله الفردي
 الخالدي النقشبندی عامله الله تعالى
 بلطفه الحق والجلي

جدنا آله العالمين مصليا على سيد الكونين ماح وناصر
 وبعد يقول العبد ذوالافتقار ما دعا نجبة الوهي بين النظائر
 مخدرة ابتكارها وعروسها مقنعة تحت الحجاب بسائر
 ومشحونة بالاصطلاحات واللغى بنظم اناها جلة في السواطر

محيطاً وقاموساً اسال جداولا
فكانت بحارا ذات موج وقعرها
فاشكل للراجين منها التقاطها
قالف شرحا لحد الفاضل الذي
مزيجاً جلابيب العرائس مظهرها
ابان اللغى والاصطلاحات ضابطها
مزيلاً غموضات محيط اعويصها
واصلها وفرعاً واشتقاقاً بناها
وخاض جد اويل الفرائد آخذاً
بإيجاد فلك جارباً كل جانب
ونعم كتاباً نجمة ثم شرحها
نظيراً لهذا الشرح لم تراعين
الا ايها الطلاب هذا مرأىكم
عليكم به تسقوا رياض علومكم

وقرضه الساعي الفقير محمد

مدرس مغنیا بما جاء خاطری

(*) الحرره شيخزاده اسعد الفقير (*)

اشبو شرحی بابا کو بیلی فاضلاک
فیض اقد سلہ زوایا اولدی می
ایلدی تاریخین اسعد تحشیہ
یازدی تحقیقانه کلک آکھی
فارس الخیل معارفدن نهی
اولدی شرح نخبه وهی بهی

1508

(*) تاريخ من مهمل البيت الرابع (*)

عرف نور الفهم في روض نصير
صاغها مولى من الروم اثير
وسرى في العرب رايها العير
ما لشرح نخبة الوهي نظير

150v

رقم حواشيها بهذه الشذرة * وخدم منشيها

حسب القدره * العبد الفقير الضعيف

محمود الدولسى الشريف

(*) (*) بسم الله الرحمن الرحيم (*) (*)

الحمد لمن احسن كل شئ انشاء وایجادا * وخص الانسان بالبيان رحمة منه وارشادا * وعلما
مالم تكن تعلم من الاسماء والافعال بفضل العظیم * وقوم السنن بالنطق والتعبير عما في الضمیر
بلطفه العیم * والصلاة والسلام على من ارسله رحمة للعالمین * وازل عليه القرآن بلسان عربی
مین * وعلى آله واصحابه الذینهم لبوث الحماسة وضيوت السماحة * ولا یبق علیهم غبار فی مضمار
البلاغة والفصاحة * بعد ما معلوم اوله که لغت عربیه علوم شرعیه تک اصل و اساسی *
و فنون ادبیه تک موقوف علیها سی * اولدینی یعنی اصولا وفروعا اسرار شریعتی کشف و ابراز
ذریعه * وتحصیل ادبیاته آلت لازمه و وسیله * بولندینی رسید * رتبه یداهت اولفله علماء
اعلام و فضلا ذوی الاحترام * سلفا و خلفا محافظه امر شریعت * و خد متکذاری کتاب
و سنت ثبت خالصه سبله فن مزبوره منظوم و مشور * لا بعد و لا یحصی کتب مؤلفه تدوینیه
سعی موفور * و بذل مقدور ایندیلر (یعنی بعض ارباب همت ضبط ابواب و فصول * و بر وجه
سهولت مطلبه وصول غرضیه شهره نثره * و بعض اصحاب مکنت دخی طلابه تسهیل
حفظ لغت طباع متعلیه لطافت و اداء مر امده تحصیل ظرافت * و حسن تعبیر سلاست ابرائی
قصیده تنکائی نظمیه کتدیلر * سلاک نظمیه کشیده اولان جان ککر انما یه لطافت نغان
جله سندن اشبوا جزانه و قاصرانه شرحه خامه کش افتتاح اولد بغیر تجبیه و هی سائر
منظومه لردن وجوه شئی الیه الطیف و احسن * و منقح و مهذب و مستحسن * اولوب سلاست نظمیه
مقارن حسن تعبیر الیه رنگین * و محسنات بدیعیه به رعایت الیه بغایت دلستند و دلنشین * واقع
اولفین خواشکران کثر معارف * و خواشکران هنر و لطائف * سائر منظومه های معتبره لری
طاق ذهول و نسیانه طرح و القا * و بو منظومه منتخبه تک تعلیم و تعلیه زانوزن اکباب و اعتنا *
ایند کلری واضح و رونمادر * لکن بو عذرده بیهمتایک منظر محاسن بیکری هنوز پوشیده نقاب
احتجاب اولد یغندن * یعنی حین نظمندن بر والی الان خرائد فراندی سدف صدفه نهفته
و مکنون قالد یغندن هر که عرض دیدار اید مدیکی بدیدار * و سهل بمنع قیلندن اولدینی
امر آشکار * اولفله الفاظ و مبانینی اعراب و انجاء الیه قید و ضبط * و رموزات و معانیستک
بمکرده و شواردینی قبض و ربط * و امثال و کلیاتی حل و ابضاح * و مرکبات و مصطلحاتی

کشف

کشف و افصاح * ایله ارباب استخراج خطار و تدکره * و اصحاب استعداد تذیه و تبصره *
اولمق اوزره بر شرحه محتاج اولدینی مذاکره سی اثباتنده بعض خلان معارفشناس * بوقیر
بر تقصیر قلیل البضاعه دن اول صوب صوابه سوق سمعده همت اولمقنی عرض و التماس * ایتمکه
مسئله اسعاف و مساعدیه بایندیه درگاه اجابتیه فیاض مطلقدن توفیق و عنایت فیضانی
استدعا و نیاز و * باقی قیلان بوقیه ده بر خوش صدا ایش * ما لجمه موجب بقای لیک نام * و بعد
قضاء الحب متوجب استرحام * اوله حق بر ارجیل مزیه سنی احرار * مطالعه سبله معتزفا بالبحر
و الفاقه * علی قدر الوسع و الطاقه * شروع و آغاز اولندی (و بعنایه الملک العلام حالا ورنک آرای
سلطنت عظمی * و اریکه پیرای خلافت کبری * غره ناصیه شریعت غرا * شجر اغ افسر ملت
یرضا * مظهر تجلی * (انا جعلناک خلیفه فی الارض) باسط بساط الامن و العدل بالطول و العرض
سلطان البرین و خاقان البحرین خادم الحرمین المحترمین السلطان ابن السلطان ابن السلطان
السلطان المظفر (عبد المجید خان) ابن السلطان محمود خان ابن السلطان عبد المجید خان
ابد الله ملکک و سلطانه * و اید بالنصر الدائم جنوده و اعوانه * و صیر سیفه و ستاره قامعا لاهل
الشرك و الحکم * ما سجد السجک و دار الفلک و طار الملک * افتدیم حضرت نرینک بالین و السعاده
سریر خلافت صبر عثمانی اوزره شرف افکن جلوس * و نشر معدلت و احسانه کافه عالمانی
امن و آسایشه ما نوس * سورد قلری هنکام فرخ انجام میامن ارتسامده بذرفه ختام * و رسیده اتمام
اولفله نام نامی * هابون * و اسم سامی عظمت نمون * ظفر مقرون لریله عنوان طرازی * و دیباچه
پروازی قیلندی * شاید خاور سعد آور جهانر و رزندن نسیم لحاظه قبول و زان * و نیم نگاه عالیه
خد یوانه لریته مظهر و شایان * بوزیلور اید سهو و خطاسی عین هنر * و ذره ناجبر ایکن همت
آفتاب ضیا کستر * اولمق امر مقرر در (غب ما معلوم عالمیاند که بر مقتضای حکمت ربانیه طبایع
انسانیه مبادیه تضاد و تخالف در کار بنا برین بعض طباع تفصیل و اطنابه طالب * و بعض آخر
ایجاز و اختصاره راغب * و بعضیلر فهم دقایقه قدر نیاب اوله مد یغندن دیدن مختوران اوزره
تأدیه اولسان کلام بلیغ النظمای تکلف و تشدقه حل الیه استکراه و استقباح ایدر (و بعض
دیگر نکته شاس * و دقایق استنباس * اولفله زیارتیه اولان الفاظ خاییده اید اداء مرای اصوات
بهائمه الحق الیه مسلک بلاغی استحسن و استصلاح روشندن کیدر بس لامحاله عند البعض
مقبول و مستحسن * اولان کلام زرد بیکر انده مد خول و مستهجن * اولفله کافه طباعه اوفق
سخن ترتیب و املاسی طوق بشردن خارج بر معنی اولدینی مجزوم و متبعض و کلام مخلوق هر قدر
تنقیح و تهذیبینه صرف مکنت و بذل تقدیس همت اولونیه دخی یینه سهو و خطادن خال
اولیه جفی منصوص و مبرهن اولفله ابتاء زمان و اخوان انصاف نشاندن متوقع و مستعد در که
بر مقتضای بشریت جایجا سر زده ظهور اولان سهو و ذلل دامن عفوف و صفی الیه محفوف و مستور *
و تهاجم نواب گردون و تفاخر رب المنون کونا کوندن دولای اولدینی ملائسه سبله معفو و معذور *
بوزیلوب و قوعیا قته اولان خطا و خطل * مهمما مکن اصلاح اولمقنی الیه جبرته صان و مد خلل *
بوزیلنی نیاز کرده فقیر بر قصور در (بوند نصکره معلوم اوله که ناظم تحریر عامله الله بلطفه
الخطیر حضرت نلری سرنامه منظومه سنه سرتاج سور قرآنی اولان بسمله شریعتی ثبت و املا الیه
(ابدوا بما به الله) امر شریفه امثال و اقتدا و حدیث ابتدایه اقتفا و اجاع سلفه اعتنا الیه
کتابی نظر شرعده معتدیه و معتنا و خور و نقصاندن سالم و مبرا ایدوب بعده واجبه صیده
بلیغانه * و لازمه ذمت عبیدانه لری * اولان حد موفور * و سپاس نامحسوری * ادا مقامده پیور
(*) حدی غایه در الهامه سزا * که انک نعمتیدر بی احصا (*)

۹ حک قحطبله ناسدن
ارازل و اشغیا زمره
دینور

(محمّد) عالم فقی و میکان سکونیه شاء جیل معنایه در که فارسیده ستودن و سپاس و توحید و او کمال
 و ابولیکنی سولیک تعبیر اولنور و بوجده ایل مدح و شکر بشارنده مورد و متعلق جهت ایل و معنای
 لغوی و عرفی اعتبار ایل اولان قروق تفاسیرده و دیباچ کتب سائرده و منسوطه و شعری
 اولمغه طری طور مار مقال اولندی (بی غایه) ترکیبی فارسیده ادا انی اولنسان فی لغتیه آخر و نهایت
 معنایه اولان ثابت لفظندن مرکب اوله رق خدسز و نهایتسز معنایه در (الله) اسم جلال
 کبریا دیو قطعه شرعیته مکمل معنایه کلور (سرا) روا و زننده فارسیدر شایسته و لایق و مناسب
 و موافق معنایه (که) کافک کسری و هاء غیر ملفوظه ایل ادا تعلیلدر زیر معنایه (نعمت)
 نونک کسریله نفیس و فراوان اولان عطیه و احسانه دینور (بی احصا) ترکیبده بی ادا تعلیلدر
 کاهر آلفا احصا همزه نونک کسریله مدود اوله رق برسنه نونک انواعی باخود افرادی تعداد
 ایدوب صایق معنایه در (محصول بیت) غایتسز و نهایتسز شاء جیل و شکر جزیل انجیق
 کافه مصنوعاتک صانع و خالق و عامه ذوی الارواحک منم و رازقی اولان جناب واجب الوجود
 حضرت تریله لایق و سزادر زیر انا قولری اوزرنده اولان احسان بی بابانی لایق و لایق صادر
 (ناظم نخل بر راء قافیه سنک بشخی قطعه سنده علی وجه الاقتباس تصریح ابتدایی * وان تعدوا
 نعمه الله لا تحصوها * نظم کریمه بویننده تلخیص دخی * لا احصى ثناء علیک انت کائنات علی
 نفسک * حدیث شریفه ایما وتلوخ اتمکله نعم الهیه بی علی وجه التفصیل احاطه طوق بشردن
 بمراحل دور و حق جدی ادا و ایقابه اظهار بجزدن غیر طریقی مهجور اولدیغن ایدان بیور مشدر
 (فیلوب اول حضرت فیاض کریم * نوع انسانی محقق تکریم *)
 (حضرت) جانک حرکات ثلاثی و ضادک سکونیه بر ذانک قرب و جواریه و مجلس و پیشگاهنه
 اطلاق اولنور بوندندر که اصحاب مرسله و ارباب محاوره مکاتب و محاورانده مثلاً فلان افندی
 حضرت تریله سلام و ثناء اولنور تعبیر ایدر یعنی سلام و ثنائی انک محل حضوری اولان مجلس
 و پیشگاهنی جواریه ایصال ایل کال تعظیم و توقیر قصد ایدر لایق علیه اجلال و تعظیمه
 مسامح شری اولیان اهل کفره اطلاق محضاً ضعف ایماندر (فیاض) شداد و زننده خلقه
 بر و احسانی ماه غریز جاری کنی شامل اولان ذات دینور (کریم) امیر و زننده لطف و احسان
 و انعام فروان صاحبی اولان ذات اطلاق اولنور (نوع انسان) اضافت بیانه ایل جنس حیواندن
 بر درلو و بر بلوک اولان معشر بشردن عبارت اوله رق حضرت آدم علیه السلام و من جاء
 من ذریته الی یوم القیام مجموعنه اطلاق اولنور (محقق) تحقیق ن اسم مفعول صیغه سبله واقع
 و ثابت و متین و مستحکم معنایه در (تکریم) حرمت و تعظیم اتمک معنایه در ناظم علامه
 بویننده * ولقد کرمانی آدم * آیت جلیله سنک مضمونی درج ایلشدر و تفصیل بعد الاجال
 طریقیله بعض جلائل نعمت تعداد و تذکاری مسلکته کیشدر فله دره
 (* محض لطفیله هم ابتدای انعام * بشره لهجه و ترین کلام *)
 (محض) میکان فقی و جانک سکونیه خالص و صافی معنایه در (لطف) لادک ضمیمه رفیق
 و ملائمت اوزره معامله اتمک و حق تعالی عبادتک مراد لایق بسر و سهوات ایل کنندیلره اعطا
 اتمکدن عبارتدر (انعام) همزه نونک کسریله نعمت و یرمک و یرکیمه بی مسرور و فرخناک
 فطیق و برسنه بی رونق و طراوت و فطیق معنایه در (بشر) فحشینه انسان مراد فیدر که
 حیوان ناطقک مذکرینه و مؤنثینه و واحد و جمعنه اطلاق اولنور و انسانک ظاهر جلیله
 یعنی در پیشک طشیره یوزینه ده دینور (لهجه) جزه و زننده آلت تکلم اولان لسانه دینور
 و بعضیله عنندن کلام سولرکن لسانک استعمال اولان محله تخصیص ابتدایی مراد عضو

لسانندن بخارج حروف اولان بر در و بعضیله مریدین مکملده لسانه لهجه دیلور ساکت اولدیجی حالده
 اطلاق اولنور دیدیلر (ترین) تحسین و زننده برسنه به زیب و زینت و یروب بزه مک معنایه در
 (کلام) معلوم خواص و عوامدر (مفهوم بیت) جمیع ازمنه و مجموع السنه ده جلال ذات و کمال
 صفات ایل مجتود و موصوف اولان جناب و اهب المواهب محض لطف و احسانیه نوع بشره
 آلت تکلم اولان لسان فصیح البانی و اداء مرآمده ترتیل حروف و حسن صوت مثلاً و محسنات ایل
 تحسین کلامی انعام ایتدی دیمکدر (ناظم قهامة بویننده و ایات آیه سنده براعت استهلال
 طریقیله لسانه و لغته متعلق نعم جلیله کثیره بی ابراد ایل مجتود علیهی تخصیص بعد التعمیم ایلشدر
 (* کیمسن شانه حسان ایتدی * کیمنی فخر ایله سخیان ایتدی *)
 (حسان) شداد و زننده ابو الحسام حسان بن ثابت الخزرجی رضی الله تعالی عنه حضرت نریدر که
 شعراء محضرمین جمله سنند لدر یعنی جاهلیته و اسلامده مشاهیر شعراء دندر سن شریفاری
 یوزیکرمی ساهه بالغ اولوب التمش سنه سی زمان جاهلیته گذران و شعرنی اساطین شعراء جاهلیه دن
 نابغه الذیانی و اعثنی تقریض کرده استحسان ایتشدر و التمش سنه دخی حلیه اسلامه متحلی
 اوله رق بهره حسن زندگاندن خاثر المرام و مدت مزبوره بی مدح جناب رسول کبریا و اعلاء
 کلامه العلیایه دائر اشعار بلیغه انشادیه اتمام ایدوب هجرتک الی دردیجی سالتده لازم دار السلام
 اولشدر اشعار بلاغت دارری زدر سالتناهیده مقبول و دلپسند اولمغله مدح و حبیب خدا
 و بین الناس شان و شرف صاحبی اوادیعنه ناظم نخل بر راء ایلشدر (سخیان) سلمان و زننده و ائلی
 ابن قاسط قبیله سندن بر مشهور و مخنور اسیدر که فصاحت و بلاغنی ضرب مثلدر بودخی
 جاهلیتی ادراک ایدوب و شرفیاب اسلام اولشدر اکثر اشعارنی اشبو * لقد علم الحی البیانون
 انی * اذا قلت اما بعد انی خطیبها * مثلاً و غیره به دائر اولدیجی اتم کرده ناظمدر
 (* کیمنی شوکت ذی شان اولدی * کیمنی صائب و سلمان اولدی *)
 ناظم مرحوم بلغه عربک منتخب و ممتاز لندن بعضی تخصیص بالذکر عقبنده شعراء فرسک
 سرآمد و بهر لندن بعضی ابراد اتمکله هراننده فصاحت ایل ترین کلام و تعبیر عن المرام محض
 موهبه جناب علام اولدیغن اعلام ایدر (شوکت) جوهر و زننده شعراء بحکم آتش زیانندن
 (صائب) صاحب و زننده مخنوران ابرانک شکر کو یانندن (سلمان) ساوی میدان قصائدک فرسان
 بلاغت عنوانندن دواوین مشهوره اصحابی ذوات کرامدر
 (* نطقی تخصیص ایدوب انسانه * قیلدی فائق انی هر حیوانه *)
 (نطقی) نونک ضمیمه کل لفظیعه به معانی الضمیر مفردا کان و مرکب ایل تعریف اولنور بوکا کوره اسم
 اولور و کنیده معانی فهم اولنور حروف و اصواتله سوز سولیک معنایه مصدر اولور مجلس و زننده
 منطق و قعود و زننده نطوق کنی و علی التقدیرین نوع انسانه اختصاصی و انسانک نطقه سائر حیوانه
 رجائی ظاهر اولور (انسان) انسان مستحق اوله رق آدم علیه السلام و اولادنه اطلاق اولنور
 (فائق) هر ذمتک کریده و اعلا سنه دینور (حیوان) فتناله نژوان و زننده جنس الحی یعنی ذی
 روح و جانلر اولان مخلوقاتک جنسی اوله رق بحری و بری و حوش و طیور و انسان و هوام انواعنه
 شاملدر و بعضی اتمک سکونیه حیران و زننده حیوان تلفظی تخفیف باخود ضرورت و زنه مجتوددر
 (* نطقدر مایه تقریر و بیان * نه شرفدر بیله سن اول احسان *)
 (مایه) سایه و زننده فارسیدر برسنه نونک اصل و اساسنه دینور مفردات سائر معلومه و معروفه در
 یعنی نعمت جلیله نطقی و کفارت تقریر کلام و بیان مرام نعمتینک بنیاد و اساسی و جناب

نطق و نطقه
 نطق و نطقه
 نطق و نطقه

نطق و نطقه
 نطق و نطقه
 نطق و نطقه

و در کارك نوع انساني كند سبله مشرف و مكرم قبله بغي احسان و عطاسي اولد يغبين
يله سن وشكر ينه مواظبت ايدنه سن ديمكدر

(*) عقل و ادراك قلوب هم اعطاء * ايندي تفهيم مآل اسماء (*)

(عقل) عيت قهي و فاك سكوتيله بر نور روحانيدرك انسان لك واسطه سبله علوم ضروريه
و نظريه بي ادراك و اذعان و اشياك حسن و فحشه و كمال و نقصاننه و منفعت و مضرتنه دار اموري
تعبير و ايقان ايدر (ادراك) همزه لك كسر يله ابرشك و ينشك معنانه در كه ذهنك امور معقوله به ادراك
و اساطه و حقوقه اطلاق اولنور (اعطا) و يرمك معنانه در (تفهيم) تعليم و زننده بيلدرمك و اكلمتي
معنانه در (مال) مقال و زننده مرجع معنانه در (اسماء) همزه لك قهي و انك مدوده ايله اسمك جعيدر
مآل اسماء اسماءك مسمياتي و الفاظ موضوعه لك معانيسيدر (و علم آدم الاسماء) نظم كريننه بيلجيدر
(*) ياره علم ايكن از جمله زبان * اولدي اقرارده مقر ايمان (*)

(ياره) چاره و زننده فارسيدر قطعه و جزه و بعض معنانه در (علم) لامك قحيله اته دينور كه
معروفدر فارسيدنه كوشت دينور (از) همزه لك قحيله فارسيدر عرييده من جازه معنانه ابتداء
غايث ايچوندر (جمله) مجموع معنانه در (زبان) زمان و زننده فارسيدر دل و لسان معنانه
(اقرار) همزه لك كسر يله حق اعتراف و ايشات ايلك معنانه در (مقر) ميكن و فاك
قحه زيله اسم مكاندر برسته لك محل و قرار كاهنه دينور (ايمان) همزه لك كسر يله مؤمن بهلري
لسانه اقرار و قلبه تصديق و رهبردار السلام عليه الصلوة و السلام حضرت نرينك شريعتي
قبول و تحقيق ايكه دينور حاصل كلام جناب منم حقيقتك نم لا يخصصي جمله سندن بریده
اولدر كه اعضا انساندن لسان كوشن ياره ناچيز ايكن آني نطق و بيان ايله نامدار و ما به الايماني
اقرار و اعتراف ايله ايمانه محل و مدار قبلدي و دخی مقر ميكن قهي و فاك كسر يله اقراردن اسم
فاعل اوله رق اقرار ايدغي معنانه اولوب و ايماندن مؤمن به معنای مراد اولنور بقيد دكلدر
(*) كوستوب صكره كال حكمت * و بردي هر قومه ده بشقه قدرت (*)

(حكمت) فاك كسر يله عدل و علم و حلم و ايشاي غايث احكام و متانت اوزره ايجاد معنانه كلور (قوم)
نوم و زننده اسم جعيدر بالمعنه رجال و سا جاعته اطلاق اولنور يا خود رجال جاعته مخصوصدر
نسا بالتبعيه داخل اولور (قدرت) فاك ضميله كوچ قوت معنانه معروفدر (كال) تمام معنانه در
(*) اولدي بويه مخالف كلمات * هر بری سويله رك غيري لغات (*)

(مخالف) تخالفدن اسم فاعل بنده سبله مختلف معنانه در كه متوافق و متحد قابليدر (كلمات)
كلمه لك جعيدر كلمه كافك قهي و لامك كسر يله معنانه موضوع اولان لفظ واحد دينور (لغات)
لامك ضميله لغتك جعيدر لغت طوائف ناسدن هر طائفه مقصود و مراملرندن كنديله
تعبير ايدكاري الفاظ و اصواتدن عبارتدر (مال) بيتين جناب آفريننده اناام عرشانه حضرت نلري
نوع انساني على العموم آلت تكلم اولان لسان الله بكلم قبلد قد نصكره عرب و فرس
و يونان و ترك و هند و صين و سودان مثالا هر طائفه بي لغت ديكره مخالف برنوع لغت
(ومن آياته خلق السموات والارض واختلاف اللسانكم) نظم جليلنه تلخيص و ايمار واردر
(*) ليكن امر يله لسان عربي * اولدي هر السنه لك منخبي (*)

(ليك) لامك كسر يله ليكن مخفي اوله رق فارسيدنه اداة استفا و اداة استدراك اولور عرييده ليكن كي
(امر) همزه لك قهي و ميكن سكوتيله بوراده حكم و اراده معنانه در (لسان) كتاب و زننده جارحه تكلمه
اطلاق اولنور و هر طائفه لك لغته دينور بوراده معنای ناني مراددر (عربي) عجمي و زننده

لسان لفظك فارسيدنه
و تركيه مرادفاري اولان
زبان و دل لفظاري يوايكي
مساده منم بيلدر *

و مقابليدرك عرب بيلكي ثابت و متحقق اولان كيسه به و عرب بيلكي ظاهر و متبين اولان لسانه دينور
عرب قحيله عجمك خلافي اولان طائفه معروفه در بوراده عجمدن مراد عربك فاعدا سيدر كه
ترك و فرس و روم و هندی و سائر طوائف در (السنه) اسلمه و زننده لسانك جعيدر لغات مراددر
(منخب) انخبا بدن اسم مفعول صيغه سبله كزیده و مختار اولان شبهه دينور نخبه كسي
(*) امتياز اين ايدر البته عيان * اولسان اوزره نزول قرآن (*)

(امتياز) همزه لك كسر يله برسته لك آخر دن آريلوب سحلمه سنه دينور (السنه) همزه لك قطعي
و بانك قهي و تانك تشديد يله معرف اوله رق قطعي المفاد اولوب تردد و اشباه اوليان ماده بي تا كيد
ايچون ايراد اولنور (عيان) عينك كسر يله معانينه كي مصدر در برشئي شبهه سزا جقدن كوره ك
معنانه ليكن محاورانده ظاهر و واضح معنانه و كشف و ابضاح معنانه استعمال اولنور
(نزول) هبوط و زننده و مراد فيدر كه برسته لك يوقارودن اشاعي انجمنه دينور (قرآن غفران
و زننده خام الاتياء عليه افضل التحايا اوزرينه منزل اولان كتاب عظيم الشانك اسم شريفيدر
(*) هم احاديث جناب نبوي * نطق معجز اثر مصطفىوي (*)

(احاديث) افاول و زننده غريقاش اوزره حديثك جعيدر حديث امير و زننده مطلقا سوز و كلام
و خاصه بيغمبران ذوى الاحترامك لسان كوهر فشانن نرين صادر اولان پیام بليغ النظام معنانه
اولدي بي ناه قافيه سنه مرسومدر (جناب) جناب و زننده سربا ك و خانه لك چوره سي و حويلسي
و برسته لك سمت و جاني معنانه در محاورانده ذات معنانه استعمال شافيدر (نبوي) مدني و زننده
بي عليه السلامه منسوب ديمكدر (نطق) بيت سادسك شرخنده مسطور اولان ايكي معنانه سندن
معنای اوله محمولدر (معجز) اعجازدن اسم فاعل صيغه سبله مثلي ايراددن غير يلري عاجز و ناچار قلقي
معنانه در (ار) قحيله علامت و لسانه دينور و حديث و خبره اطلاق اولنور (مصطفوي)
ميكن ضميله بر كزیده گروه انبيا محمد مصطفى صلي الله عليه و سلم حضرت نرينه منسوب ديمكدر
(*) كتب فقه و كلام و تفسير * هر فتوده اولسا نلر تحرير (*)

(كتب ضمينه كتابك جعيدر (فقه) فاك كسري و فاك سكوتيله برسته بي اعمال فكر و امعان
نظرايله كركي كي اكلوب بيلك معنانه موضوعدر بعده بويه فقه و فهمه سزا اولان علم احكام
شريعتنه علم غالب اولدي (كلام) سلام و زننده اصل لغته اسنادي متضمن تام و مفيد اولان
سوره دينور بعده كلام اللهدن بحث معظماات ايجانندن اولان علم اصول دينه بالغلبه علم اولدي
(تفسير) بقدر الطاقة البشرية و بحسب ما يقتضيه القاعده العربيه نظم قرآنك معنای شريفندن
بحث ايدن علم اطلاق اولنور (فتون) عيون و زننده فاك جعيدر فن فاك قهي و تونك تشديد يله
صنف و گونه و درلو معنانه در (تحرير) كتب و املا معنانه در

(*) اولسان اوزره مرتب يگسر * اودر انواع علومه زبور (*)
(مرتب) برسته بي بریده ثابت و متمكن ايلك معنانه اولان ترتيبدن اسم مفعول بيه سبله
مثبت و مدون و پايدار معنانه در (يكسر) افسر و زننده فارسيدر باشند باشه و بوسنون
معنانه در كه نوعك افرادني اسنعياب و استغراق افاده ايدر سراسر و سرتاسر و سرتاسر
كله لري كي ناظم نحريرك اكثر موقعه يگسر ايرادي اكثر ايچون حكم كل اولان قاعده سنه
مينيدر و الافنون مزبوره ده فارسي و سائر لغت ايله مرتب و مدون كتابلر چوقدر (انواع)
همزه لك قحيله ضرب و صنف و درلو و گونه معنانه اولان نوع لفظك جعيدر (زبور)
ديكر و زننده زيب و زينه و رونق و بهجت و اسباب آرايشه دينور

(*) شکرین ایفایده مزکیم آدم * اولدیله علمه عالمه علم (*)

(شکر) شکر ضعی و کافک سکونیه منعمک احسانی قلبه تصور و تأمل ایدوب بیلک ولسان ایلک منعمه شتا و ستایش ایتک و اعضاء سائر ایلک منعمه بقدر الاستحقاق خدمت و مکافات ایلک دینور (ایفا) همزه نک کسر یله برنسته بی وافی و نام اوله رقی ادا ایتک معنایه در (آدم) بوراده نوع انسانک هر بر فردی معنایه مستعملدر (علم) معلومدر (عالم) خاتم وزنده بوجهانه و مجموع مخلوقات اطلاق اولنور (علم) جبل وزنده پیراغه و سجاغه و مرتفع طاغه و بر قوم و جماعتک سید و ذیشان دینور جعی اعلام کلور

(*) هم صلوات صلوات فائق * اول نوح عربی به لایق (*)

(ناظم) محاسنکویا بعد اداء الحمد و الثناء مخبر بر ایا و مظهر عطایا علیه افضل الصلوات و اکل التحایا حضرت نرینه بر موجب فرموده خدا واجبه ذمت بلغانه لای اولان صلواتی ادا به شروع و ابتدا ایلدی (صلوات) صائک کسر یله صفات وزنده صله نک جعیدر صله عده وزنده وصل معنایه در که برنسته بی آخر نسته به اولشدر بوب یشدر مکه دینور و وصلت معنایه در که برنسته به واصل و بالغ اولوب ایشوب یشمکه دینور (صلوات) فحاله صلا لفظک جعیدر بوراده مراد رحمت و استغفار و دعا معنایه لای اولان صلا علی النبی در صلوات صلواته مضافدر (مفاد ترکیب الله تعالی حضرت نرینه قبل اعلا شدن نبی آخر الزمان حقنده صادر اولان انواع ثناء جبل و اصناف عطاء جز بیلک جناب نبی علیه السلام و وصول و بلوغی لایق و جسیان اولدیغن اخبار و بیان ضمتده انشاء تصلیه در (فائق) مر فی السابق لیکن مقتضای قاعده تأییدله فائده اولموایدی ناظم مسامحه ایتدی فائق موقعنده غلبا یاخود والا لایق موضعنده احرر یاخود اول دینسه اول اولوردی (نبی) غنی وزنده احکام الهیه بی وحی طریقله خلقه انبا و اخبار ایدن دانه اطلاق اولنور (عربی) مر آنفا (لایق) بمعنی سزا و مناسب (*) عالمیه اورسول الثقلین * جانب حقدن اولوب رجه عین (*)

(عالمین) لامک و میم فحاله عالم لفظک تشبه سی اوله رقی عالم دنیا و عالم آخرت مر ادر یاخود میم کسر یله عالمک جعی اوله رقی مجموع ماسوی نک تحتده مندرج اولان اجناس مختلفه و انواع متکثره مر ادا اولور (رسول الثقلین) اضافله انس وجهه دعوت یغیردیمکدر (رجه عین) عین رحمت و محض احسان معنایه بوینده * وما ارسلناک الا رجه للعالمین *

نظم جلیله تلخیص و ایما و اورد

(*) بی فرقا بیل ارشاد ایتدی (*) * سالک مسلک اسعاد ایتدی (*)

(فرقان) برهان وزنده ایکی نسته ارانی فصل ایدوب آرمق معنایه مصدر در حق و باطل و حلال و حرام ینلری فرق ایلدی کیچون قرآن کریمه اطلاق اولنور مسالفة تسمیه بالمصدر در (ارشاد) همزه نک کسر یله طوعری بول کوسرتمک معنایه در (سالک) ذاهب وزنده بوله کبروب کیدی کیمیه دینور (مسلك) میم فحاله منهج وزنده و مر ادر در که بوله دینور (اسعاد) ارشاد وزنده بر کیمیه سعادتلو قیلق یعنی نیکیخت و خوب طالع اوغورلو و میملو قیلق معنایه در سالک مسلک اسعاد تابع اضافات قیلنددر

(*) ذات اکندر او ممدوح جلیل * ایلدی دین مبین تکمیل (*)

(ذات) برنسته نک عین و حقیقنده و نفس و خاصه سنده استعمال اولنور (اکل) افضل وزنده کاملک اقل تقضیلدر (ممدوح جلیل) اضافله جناب جلالآب حضرت نرینه نک (وانک لعلی خلق عظیم امثالی آیات قرآنه ایل مدح و ثناء مظهر دیمکدر (دین مبین) جلیله حسن و استقامتی

ظاهر اولان دین اسلام در (دین) قطعه شرعیه ده مذکور در (تکمیل) برنسته بی جعی احرانی بر او برنده اوله رقی تام و صکامل قیلق

(*) چون اودر ابلغ جله بلغا * تطقیدر معنی وحی یوحی (*)

(ابلاغ) افضل وزنده بلاعتدن اقل تقضیلدر زیاده سیه بلوغ کیمیه دینور (بلغاء) ظرفاء وزنده بلیغک جعیدر بلوغ شول متکلمه دینور که الفاظ فصیحیه و عبارات سلیسه ایلک کنه ضمیری و نهایت مرانی ادا به قادر اوله (وحی یوحی) ده جزء اول اعراب حکایه ایلک مستقول اوله رقی (وما یطق عن الهوی ان هو الا وحی یوحی) نظم جلیله تلخیص و بوجهانه دینی مظهر ستایش رب جلیل اولدیغن توضیحدر

(*) که فصاحت اولنور کن تقریر * انا افصح دیواندی تعبیر (*)

(فصاحت) سماحت وزنده متکلم احق سوزلو و طلاقتلو اولوب کلایم لحن و خطا و لکندن سالم و خالص اولمقد دینور (افصح) زیاده فصیح معنایه اقل تقضیلدر فصیح منوال بحر اوزده تقریر کلام و اداء مرام ایتک قادر اولان متکلمک و صغیردر (مال یت بعض اصحاب کرام حضراتی اول مجموعه جوامع الکلم حضرت نرینه حضور فضا حقه طور لایده فصحاء عربک فصاحتی تقریر و بیان و بعضی افصح العرب سخیان و بعضی یعرب بن خطان مثللو قبل و قال و بسط مقال ایدر ایکن سلطان سخن سخیان معجز کوحسم ماده کفتکویوروب (انا افصح من نطق بالضاد یاخود) انا افصح العرب ینسب انی من قریش (بیورد قیلینه اشارت اوله جعیدر (*) وصف قرآنه بیوردی اورسول * احرف سبعة ایلک ایتدی نزول (*)

(احرف) افلس وزنده حرفک جعیدر حرف حاک قحی و رانک سکونیه مقطعات کلات اولان حرف هجایه دینور و کله به اطلاق اولنور و معنی به دینور وجهت معنایه کلور (سبعة) اعداد دن یدی عدد نک امیددر (نزول) مر سابقا یعنی جناب ابلغ البلاء علیه صلوات الملك الا علی حضرت نرینه قرآن عظیم الشانک کیفیت نزولنی وصف و بیان خصوصنده (نزل القرآن علی سبعة احرف) بیوردیغه کما رواه جمع کثیر من الصحابة و عثمان بن عفان رضی الله عنه دن بر روایتده (القرآن ازل علی سبعة احرف کلهها شاف کاف) بیوردیغه ایما و تلخیص و احرف سبعة مر وی اولان اقوال دن مختاری بییت آیتده تصریح ایدر (*) چونکه وارآنده قبائل لغتی * غیری و جهله ادا ی صفتی (*)

(قبائل) مساجد وزنده قبیله نک جعیدر قبیله سقبیه وزنده بر پدرک در یندن منشعب اولان جماعته دینور (لغت) مر سابقا (وجه) واولک قحی و جیمک سکونیه سمیت وجهت و طریق معنایه در (اداء) سحاب وزنده برنسته بی محله ایصال ایتک دینور (صفت) صائدک کسر یله وصف معنایه در که برنسته نک احوال و علاماتی تعداد و بیان ایلکدن عبارتدر ناظم تحریر بوینته بییت سابقده مذکور اولان احرف سبعة دن مراد قبائل سبعة لغتی دیمک اولدیغن بیان ایدر (امام سیوطی اتقانه ابن حبان دن نقل احرف سبعة نک معنایه اهل علمک او توریش وجهه اوزره اختلافلری تصریح و اقوال مختلفه بیکان یکان ایراد و توضیح ایلکدر و جوهه مزبوره دن بری ائمه لغتدن ابو عبیده و ثعلب و ازهری و مفسر یندن عبدالله ابن عطیه و محمد یندن بیهقی و سائرک مختاری اوزره نظم جلیل قبائل عربک فصاحتی دن یدی قبیله لغتی اوزره منزل اولمیدر یعنی بعض الفاظی قریش لغتی اوزره و بعض دیگرى من لغتی اوزره و بعضی آخری هذیل و هو ازن و قضاغه و تمیم و طی لغتلی اوزره اولمیدن

عبادت در وجه ضلعه ذیل بدلی جرهم قبیله سنی لغتی اولی اوزره ثبت است بدلی
(*) یعنی اول مهبط نور الهام * کاشف راز کاب علام (*)

(مهبط) مجلس وزنده محل هبوط و موضع نزول معنای در (نور) الف قافیه سنک قطعه
رابعه سنی عنوانی شرحنده کلور (الهام) همزک کسر یله قلبه القا اولیان خیر و نیکو
میر قافیه سنک آخر قطعه سنک اولنده کلور (کاشف) صاحب وزنده کشف و اظهار ایدیی
معنای در (راز) باز وزنده فارسیدر کز لوسر معنای در (کتاب غلام) کتاب الله دیکدر نور الهام
مشبه بهک مشبهه اضافتی قبیلنددر جین الماء کی (مصراع ثانی تسایع اضافاته جمیع اشباهه
علمی شامل و محیط اولان الله تعالی حضرت تریک کتابک اسرار خفیه سن اظهار و راز نهائی
ابراز ایدیی دیمک او اور مقصود ناظم براعت استهلال ایله اجرای نعت نبویدر

(*) قلدی اول نطق بلیغ ایله همان * وجه انواع قرائاتی عیان (*)
(نطق) بواراده معنای مزبوریندن معنای اوله مجولدر (بلیغ) مرآتفا (انواع) همزک
فتحیه نوعک جمعیدر نوع مرآتفا (قراءات) قیاسات وزنده قراءه لفظنک جمعیدر قراءه
تلاوه وزنده و مراد فیدر صکه او قومی معنای در (بعضی کلماته قراءه سبعة وعشره
واصحاب شواذک مهوروز و غیر مهوروز اوله رق ومد وقصر و تضعیف و تخفیف و ادغام
وفک ادغام و ابدال و وجوه سائر ایله قراءه مختلفه ری لسان معجز بیان نبویدن صدوره
مبنی و منبع بلاغیدن جاری و مروی اولدینن افاده در

(*) لیک قرآنده کی بالجملة لغات * افسح اللفظ بلیغ الکلمات (*)
(لیک) اذاعه استدر اکدر کما مر (جمله) عرقه و زنده برنسنهک جماعته و مجموعه دینور
(یعنی قرآن عظیم الشانده ککرجه قبائل عذیده لغاتی وارددر لکن انه موجود اولان
الفاظک مفرداتی من حیث الفصاحة رتبة علیاده و مرکباتی دخی من جهة البلاغة غایه
قصوده اولمغله شایسته تزییل مانع فصاحت و محل بلاغت اولان مواددن بالسکبه مصون
و انواع محسنات ایله مملو و مشحون اولدینن یسندر

(*) معجزاتی بلی بی پایندر * جمله دن اعظمیده قرآندر (*)
(معجزات) محسنات وزنده معجزهک جمعیدر معجزه اعجازدن اسم فاعل بنیه سنله انبیاء عظام
علیهم السلام حضرت اتندن صادر اولان خارق عاده به اطلاق اولنور صکه اکثر بانیوت
ورسالتی انکاره تصدی ایدن خصم تعاندی عاجز قلک ایچون اظهار ایدرل آخرنده کی
هه مبالغه ایچوندر (بلی) بانک قبی و لامک کسر یله ترکیده اذاعه تصدیقدر عربیده نعم و اجل
کی مضمون جمله بی تصدیق و تحقیق افاده ایدر (بی) اذاعه فی فارسیدر (پایان) به فارسیده ایله
غایت و نهایت معنای در (یعنی سلطان سر بر لولاک علیه صلوات الله مادارت الافلاک
حضرت تریک دعوی نبوده صدقته دلالت ایدن معجزات باهراتی مبالغه حد کثرده اولمغله
لا یبعد و لا یخصی قبیلندن اولدینن مفصلات سیردن مستفاددر (اصحاب کرام حضرت اتندن
روایت صحیحه ایله مروی اولان معجزات اوج یکه بالغ اولدینن مرحوم یازیچی زاده محمدیده
بیان ایدوب * معجزاتنه آنک بو قدر عدد ایچره حساب * ایندیلر اما صحابه اوج بیکنی احساب *
بجور مشدر و بوجله معجزاتک اعظم و افضل و بین الانام الی یوم القیام باقی اولان اشهر
واکلی قرآن عظیم الشاندر و قرآن مبینک هراوج آتی بر معجزه اولمغله ذات قرآن دخی تقریبا
ایکیک ایکوز یکرمی معجزه بی متجاوز اولمغله عدد معجزات بشیکدن متجاوز اوامش اولور

(*) اومعانی بدیعانه میسان * وحی حق اولدینن کون کبی عیان *

(معانی) معانی وزنده معنائک جمعیدر معنی ماوی وزنده کله و کلامک مدلولی اولان صورت
ذهنی به دینور (بدیعانه) بدیعانه منسوب دیمکدر بدیع امیر وزنده غونه شیر و مثالیست
و ایجاد اولان نسنیه دینور (بیان) سخاوت وزنده بر معنی و مقصودی ایضاح و اظهار
ایلمکدر و بونار غل بلاغذک فنون ثلاثه سنک اسملری دخی اولمغله بومضرا صده مرعات
نظیره رعایت ظاهر در (وحی) قطعه شریعهده کلور (حق) حاکم قبی و قافیه تشدیدیه
اسماء حسنا دندر (یعنی کندیسنده فصاحت و بلاغت و مقصودی حله مطابقت و محسنات
بدیعیه رعایت اکل وجهه ایله ایفا اولسان نظم بلیغ النظامک وحی حق و کلام قادر
مطلق اولدینن اظهار من الشمس و ابهر من الامس در دیمک اولور

(*) اولمز اول مرتبه درده اعجاز * یوق اکامل و نظیر و انبان (*)
(اعجاز) همزک کسر یله غیری عاجز قلک معنای در و سبب عجز اولان قرآن عظیم الشان
و سائر خارق عاده اطلاق اولنور (مثل) میلم کسر یله (نظیر) امیر وزنده برنسنهک مشابهنه
و بکر رننه دینور (انبان) دمساز وزنده فارسیدر شریک و اور تاق معنای در (یعنی نظم منزل
مراتب اعجازدن مرتبه علیاده اولمغله مثل و نظیری ایتا و ابراد طوق بشردن معجزه
و قدرت فاصره مخلوقدن دور ایدر در دیمکدر

(*) کیمسهک اولدی حدی اصلا * اکامیل و تحدی اصلا (*)
(عشیل) مثال و نظیر کثورتک معنای در (حدی) تعدی وزنده بر خصوصده غالب اولنن ایچون
منازعه و معارضه ایلک معنای در یعنی سلاست نظم و جزالت معنی و معنیات ماضیه و آتییه دن
واقعه مطابق اخبار و انهار و طرز عجیب و اسلوب غریب ایله مراتب بلاغیدن و شیده غایت
قصوی اولان حکم تریک وحی الهی اولدینن انکاره تصدی ایدن معاندی زمره سنه خطایا
* وان کتم فی رب بمانزلنا علی عبدنا نأفوا بسورة من مثله * نظم معجزه ایله اقصی سوره سنک
مثلی ایتا و ابراد خصوصده تحدی اولدینن فصحاء عدنان و بلغاء بطلان لیسر تملر مهوروت
و مفهم و کافه عرب عربا معارضه دن عاجز و ملزم اولدیلر دیمکدر

(*) اولیحق فخر ایله مبعوث اوی * اوشرف فخر ایلان عربی (*)
(فخر) فاک قبی و خه معجمهک سکویه بر کیمسه منصف اولدینن خصال و فضائل ایله مبالغهات
و تدح ایدوب او کونک معنای در لکن مجازا سبب مفاخره و مبالغهات اولان سنجایی مرصیه
و فضائل ذاتیه دخی اطلاق اولنور و بوراده معنای مجازی مراددر (زیرا سوره و انام علیه الصلاة
و السلام حضرت تری کچده خلقا و خلقا مابه الا فخر اولان کافه کلا لای بشر یوتک وجهت
جامعه سنی اولدینن اثبات کرده نص قرآن و معلوم عامه عالمی ایدر لکن * اناسید ولد آدم و لا فخر *
دخی * آدم و من دونه تحت اوائی یوم القیمة و لا فخر * مثلاً و احادیث صحیحه مرویه ایله ذات
بر کیده صفات علیه زدن فخر و تدحی و مبالغهات بیجی بی و سبب بیورد قریض فاقی جز مکرده
اهل ایفاندر (مبعوث) مخصوص وزنده حساب کبریا جانیدن سبیل صوابه ره نما اولن ایچون
کندر لاش اذاعه اطلاق اولنور (لیر فخر) ترکیبی عربی و فارسیدن مرکب اولمغله دخی
رغبت و شرف و قدر و رفعت و بریجی معنای در (زیرا) *
(*) ویردی چونکیم اولسانه زینت * مکرده دن ایچدیلو وضع لغتی (*)
(یعنی) اشرفی الانبیاء علیه و علیهم اکل العیال حضرت تری اصناف متوعده لسانیه ایله سنک
صنف عربیان مبعوث اولمغله * کم من اب قد علانی ذری شرف * کاعلا رسول الله حدثن *

لشیده سنجه صنف عربك اصناف سائر دن افضل اولسته دليل واضح اولديغي كې اسان
مجهز سائر نيك و افضل كتب الهیه به اولان قرآن عظیم الشانك اسان عربی مین اوزره
منزل اولتی دخی لغت عربك جیح لغاتدن اشرف واعذب اولسته برهان قاطع در زیر اعریدن
افضل بر قوم وجاعت اولمش اولیدی افضل الانبیاء اولی جاعتدن کلوردی و اسان عربیدن
اشرف لسان بولیدی اشرف الکتب اولسان اوزره منزل اووردی پس لغت عرب جیح
لغاتك اوسعی واعذبی وقواعد مرعیه مضبوطه ایله اوثق واحسنی اولغله بوندن احسن لسان
وضعی بطور بشردن خواجه اولدیقتدن آخر کونه لغت وضعنه تصدی ایدیلر دیمك اولور
* آل واصحاب کرامینه هم * اوله صد کونه سلام اسلام *

سلطان کشور و مالت صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت نوری جناب مقدس کبریا ایله عباد جرایم
اعتبار بر خطایا میننده واسطه عقد هدایت اولغله بعض حقوق نعمتی ادا نمینده نصلیه
وتسلیم واجبه ذمت امت اولدینگی کې آل اطهار واصحاب اخبار رضوان الله تعالی علیهم اجمعین
حضراتی دخی باعث سعادت سرمدیه اولان انوار شریعی مشکات نبوتدن اقتباس و طمأنینه
جهل وغوایت اولان قلوب قاسیه ده بايقاد تبراس ایله نفوس موحیدینی حضیض هلاک وردادن
اوج حیات و هدایه ایضاله بذل مقدور وسیعی موفور مشکور ایشد کلری مقابلنده انلره دخی
نحبت و تعظیم ادا حق نعمتی تکمیل و تحمیل قیلندن اولغله ناظم تحریر صلا و سلامی آل واصحاب
کرامه دخی تعظیم یوردی قلله دره (آل) حال و زننده لفظا مفرده و معنی جمع اولان کلماتندرو آل النبی
علیه السلام جناب پیغمبرك اقربا و متعلقانته و اولاد و ذریانته و ازواج طاهرانته دینور و امتندن
علما و علما و محققان و یه اقتدا و اتباع ایدن فقهاء مجتهدین و هر بر مؤمن متقی به اطلاق اولنور
(اصحاب) همزه نکه قحطیه صحبک جمیدر فرخ و افراخ کچی و صحب صاحبك جمیدر در کب و راکب
کچی بوندن بر جم اصحاب جمع الجمع اولور واصحاب النبی علیه السلام شول ذوات کرامد رکه
مؤمن اولدقلری حالده نبی علیه السلامی بعد النبوه حال حیاتنده مشاهده برله شرف صحبکریله
مشرف اولوب و ایمان اوزره ارحمال دار بقا بخش اوله (کرام) عظام و زننده کرمک جمیدر کرم
امیر و زننده اخلاقی حیدره و افعال پسندیده صاحبی عز و شرف کیمیه به دینور (صد) قد
وزننده فارسیده یوز عدد به دینور مراد اولغله کثرندر (کونه) کاف فارسینک ضمیمه نوع و درلو
معناسته اطلاق اولنور (سلام) کلام و زننده معروف اولدینگی اوزره تحفه الاسلامدر بوراده
تعظیم و تکریم مراد در (اسلم) افعال تفضل صیفه سبله شوائب نقصانندن زیاده سالم دیمدر
* هر بری نور نبوتله منیر * قیلد یلر عالم دینی تنور *

(تنور) تونک ضمیمه جواهر و اعراض کند یسبله ظاهر و منکشف اولان ایدنلغله دینور که ظلمتک
شدیدر و یونور ایکی نوعدر بری عین حاضر ایله محسوس در که شمس و قمر و سراج کچی اجسام
نیزه دن صارتدر و بری عین بصیرتیه ادراک اولنور که انوار اکبریه دن منشئ اولان نوردر
نور علم و نور ایمان و نور نبوت و نور قرآن کچی که حقایق اشیا کچی کشف و اظهار ایدر مانحن فیه
بوقیلدنن (نبوت) ثبوت و زننده پیغمبرك معناسته در (منیر) اناره دن اسم فاعل صیفه سبله
روشن و ضیاءدار معناسته در (عالم) لامک قحطیه ذات اجل و اعلاقی بیلکه وسیله و سبب اولان
شبه دینور (دین) طین و زننده مجموع احکام شرعیه به دینور (تنور) تصویر و زننده برسنه
روشن و منور قلمی معناسته در یعنی آل و اصحاب افرادندن هر بری منبع الانوار و مخزن
الاسرار اولان جناب نبوتندادن استفاضه انوار ایله استکمال نفسی تحصیل و احصیایم
شرعیه فی بیان و اظهار ایله دین مبینی احیا و نفوس قاضیه بر تکمیل ایشد یلر دیمکدر

* جمله سی نجم هدی حقدر * هادی راه رضای حقدر *

(نجم) یلدر دیو قطعه رابعه ده کلور (هدی) هانک ضمیمه عقاید حقدر عبارت اولان ایمانه
و مجموع احکام شرعیه دن عبارت اولان دینه اطلاق اولنور مقابلی ضلالدر (هادی) وادی
وزننده یول کوسری رهی رهبره دینور راه ماه و زننده فارسیده یوله دینور طریق معناسته (رضا)
رانک کسری وضعی و لافک قصریله خوشنود اولق معناسته در رضوان و سر ضاه کچی راه
رضای حقدر مراد * و رضیت لکم الاسلام دینا * نصی منطوقه دین اسلامدن عبارت
اولان صراط مستقیمدر و بوییده * اعجابی کالتجوم یایهم اقتدیتم * حدیث شریفه
تلخیص وارد در

* اکثری قیلدی کرامتله همان * کشف اسرار نهان قرآن *

(کرامت) سلامت و زننده معاصی و مکاره دن متزه و بجانب و انواع طاعتیه اخلاصه ملازم
و مواطب اولان عارف بالله هدی صادر اولان خارق عاده به دینور (کشف) کافک قحطیه و شبنک سکونیه
آحق معناسته در (اسرار) کرلو تسنه معناسته اولان سرک جمیدر (نهان) جهان و زننده فارسیده
کرلو معناسته در اسرار نهان کچی دیمك اولور

* اولدیلر هر بری بانطق نفیس * ایلوب بسط عبارات سلیس *

(نفیس) امیر و زننده مقبول و مرغوب اولان فاخر نسته به دینور (بسط) بانک قحطیه برسته
نسر ایلوب باقی معناسته در که قبض مقابلدر (عبارات) غشک کسریله مافی الضمیردن
کشدیلر تعمیر اولان عبارته ک جمیدر (سلیس) امیر و زننده سهل و ملایم و مفاد
اولان نسته به دینور کشف و زننده سلس کچی

* راوی راز احادیث نی * اول کرام بلغای عربی *

(راوی) غبرک کلامی نقل و روایت ایدین معناسته در و بوندن خبری ایکی مضامی دخی وارد
یا قافیه سنک قطعه اولی سنده کلور (راز) کرلو سر معناسته کچی (احادیث) و سائر الفاظ
بیت ماسبقده سبق و مرور ایدین (یعنی آل واصحاب) هر بری نطق نفیس و بسط سلیس ایله
احادیث نبویه فی نقل و اخبار و معانی خفیه سن اظهار ایدیلر دیمکدر

* چار باران معالی عنوان * چار ارکان بنای ایمان *

(چار) بار و زننده فارسیده اعداد دن درت عددک اسمدر (باران) فارسیده اداث جمع اولان
الف و نونه بارک جمیدر (بار) چار و زننده دوست و محب و معین و یس و آشنامعناستدر
(معالی) موالی و زننده معلا لفظک جمیدر معلا بمعناه و زننده مصدر می اولور کسب الشرف
معناسته و اسم مکان اولور مکسب الشرف معناسته و محبه و محله لفظلری باعث جن و باعث
بخل معناسته اولدقلری کچی معلا باعث علو و شرف معناسته ده کلور (عنوان) صینک ضمیمه
و کمریه مکشوک سیرامه سته و کاک دیباچه سته و بر شبنک اولنه و مطلمعه دینور و برسنه نکه
وجود و ظهورنه کند یسبله استدلال اولسان شبه دینور مثلاً بر کیمیه نکه ظاهر حالبه باطن
حائنه استدلال اولنور دبه حک محمله الظاهر عنوان الباطن درلر (ارکان) همزه نکه قحطیه رکتک
جمیدر رکن رانک ضمیمه برسنه نکه کقوی و محکم اولان جانبته و گوشه سته دینور و مدار قوت
اولان نسته به اطلاق اولنور (بنای ایمان) معلومدر (نظم) مر حوم آل واصحابه علی وجه التعمیم
اجرای نحت و تعظیم ایشد کصکره قدومه اصحاب کچی و مدار قوتدن مین اولان خلقا راشدین
رضوان الله علیهم اجمعین حضراتی تخصیص بالذکر ایدوب مصراع اول مبتدا و مصراع ثانی
خبر موقعه اوله رق یورد که چار بار برکزیده مصطلقی یعنی صدیق اکبر و فاروق اعظم

و ذوالنور بن برجم و حیا و اسدالله الغالب بخلاف علی المرتضیٰ حضرت اتری ملجا امن و امان
 اولان حصص حصص ايمانك ازكان قویه البقاي اولدقلین بیان و اعلان ایدر
 (* اولدقلین قدرتی دو عالمده رفیع * اوله زو هی عاصی به شعیق *)
 (دو) دالک صمیمه و و او مکتوبه غیر موقوفه ایله فارسیده ایکی عیدک اسمیدر (رفیع) امیر و زنده
 عالی و مرتفع معنانه در (وهی) ناظم تحریرک مخلصی در اسمی محمد بن راشد بن محمد المرتضی در
 کتبه می سبیل زاده در (عاصی) مجرم و گناه کار معنانه در (شعیق) رفیع و زنده مجرم جرم
 و عصیان مقابلنده اقتضا ایدن عفو بک عفو بک دیک ایلین کیمسه به دینور که شفاعتچی
 تعبیر اولنور (یعنی عمو آل و اصحاب کرامک یا خود خصوصاً چار یار ذوی الاحرامک ایکی عالمده
 قدر و شرفی عندالله عالیدر و وهی خطه کار حقه شفاعتچی هر خود ردیمکدر
 (* بعد ذاکلک حریری تحریر * او سخنساز صیری تغییر *)

(بعد ذاکلک ترکیب اضافی مفید اولان بعد کله سیله اسم اشارت اولان ذاکله متندن
 مرکب اوله رق کتب مؤلفه خطبه زنده فضل الخطاب تعبیر اولن انما بعد کبی بود نصکره دیمکدر که
 منع حقیق به حد و ثنا و رسول خدایه صلات صلاتی تأدیه و ایفا و آل و اصحابه سلام و تعظیمی
 اداد لصرکه دیمک اولور (کلیک) کاف عربینک کسری و لامل سکونی و آخرده به کافله فارسیده
 لک کتابت اولان قلمه دینور خامه کی (حریری) سر بری و زنده فصاحت و بلاغتده بیکا و فو
 انیمده ینهمتا اولان مقامات نام کتاب بلاغتصایک مصنی و دره الخواص فی اوهام الخواص
 نام کتاب فصاحتک مؤلفی ابو القاسم محمد بن علی بن محمد بن عثمان الحریری البصری در
 (تحریر) یازمق معنانه در (مختار) مختار و زنده وصف ترکیبی فارسیده سوز و کلام
 معنانه اولان سخن ایله خداوند و صاحب معنانه اولان ساردن مرکب اولور سه که رامیمده در
 سوز صاحبی دیمک اولور یا خود رونق و لطافت معنانه اولان ساردن ترکیب اولنور انیمده که
 زای محمده ایله در سوز حسن و رونق و بریمی دیمک اولور (عبری) حریری و زنده غیره
 ملسو در غیر امیر و زنده نافع مشک و غیر و ماء ورد مثلاً و طاقم رایحه طیبه صاحبی اجناس
 مختلفه در ترکیب اولن ان طیبه دینور (تعبیر) الفاظ و عبارات ایله آداه مرام ایتمکده دینور یعنی
 دست معارفین ستمده اولان خامه بلاغتیه تحریر عبارتده خامه حریری آسا نادره نویس
 و دقایق کویا و تعبیر دلپذیری همیوی مشک و غیر مشام از واهی تعظیما ایله نفوس سامعیه
 طربز اوله ده در دیو قلم و بیسی رقص و صف و اطر ایدر مراد ذات هر متدینه دار نمکدر
 قلم بر اندر

(* ایدرک راز درون ابراز * سبب نظمده فیلسون آغاز *)
 (راز) قلیده مضمرا اولان سر معنانه در کامر (درون) زبون و زنده داخل و ایچر معنانه در که
 یوزده مراد اعضا داخله دن اولان قلب در (ابراز) همزه کسریله اظهار معنانه در آغاز
 همزه کسریله فارسیده برسته به شروع و ابتدای معنانه در (یعنی صاحب قلم فصائل
 نوأم سر سر برسته درون ابراز و یوم منظومه نفیسه تک نظم و تألیفه نه کوه خاطره باعث و سبب
 اولدینق یسانه آغاز فیلسون دیمکدر
 (* خواجکا نظمده یو خاطر و بران * اولیجی ایلجی سوی ابران *)
 (خواجکان) کاتبه ثابت و تلفظده ناقص و او معذوله و آداه جمع فارسی اولان الف و تونه
 خاندن و زنده خواجکی لفظ تک جمیدر خواجکی خانگی و زنده دیوان همایون کتبه سنک
 مرآمد و تمیز بینه و بر بلور رتبه رفیع معروفة در (خاطر و بران) متکسر القلب مجراون

و پریشان معنانه در (ایلجی) افطی تور کیدر ایکی قومک میانه اولان منافسه و منافری ازاله
 و اصلاح ایچون توسط اولن ان کیمسه به دینور عربیده وفد و سفیر دینور (سوی) روی و زنده
 فارسیدر طرف و جانب معنانه (ایران) همزه مدوده کسریله مجموع ولایت عراق و فارس
 و آذربایجان و خراسان و اهواز مملکتلریدر (ناظم) مرجوم بوییت و بعد نده واقع چند
 ایاتله بیک یوزطقسان حدود نده سلاطین عثمانیه عظام ایدالله خلافتهم الیوم القیام
 حضرتاندر در عبد الحمید خاندن شاه ایران صکریم خان طرفه ایلجی تعیین
 اولنوب کتدیکنی و امر سفارتی لایقله اجرا ایندیکنی بیان ایدر

(* نسخه طبع ایدی فی شیرازه * چاره نه کتدی ینه شیرازه *)
 (نسخه) غرفه و زنده کشیدن آخر کتاب استنساخ اولن اصل متقول منه دینور و مطلقاً
 کاتبه اطلاق اولنور (طبع) طابک قحطیه انسان کتدی اوزره مجبول و مفطور اولدینق خوی و خلق
 معنانه در اسلوب فارسی اوزره نسخه تک طبعه اضافتی لجین الماء کی مشبه بهک مشبهه
 اضافتی قیلنددر (فی) اداة نفیدر کامر (شیرازه) پیرایه و زنده برسته نک اجزاء متفرقه سنک
 بعضی بعضی آخره ربط و بند ایله ایکی طرفی دوشیرایوب باشدیر لطفه دینور مجلدک کابی
 شیرازه لمسی کی (مصراع) نایده اولان شیراز ملوک پیشدادیان تعبیر اولن ان سلاطین محمدن
 طهمورث نام شاهک شیراز نام شهزاده سنک بنا و کندی اسمیه اسمیه ایندیکی شهر عظیم معروفدر که
 سلفده فارس اقلیمک پای تختی و قاعده الملکی ایدی خواجه حافظک مولدی و مد فیدر
 (* وار یجق دولته شان و یره رک * شاهد دانشمه آن و یره رک *)

(شاهد) حاضر و زنده و مراد فیدر و برسته نک حقیقه کرکی کی علم و اطلاعدن ناشی شهادت
 ایدوب خبر و یرن کیمسه دینور و فاسیده دلبر و محبوب معنانه مستعملدر بوراده معنای
 اخیر مراد اولد بقیه آن شاعدر (دانش) شاهد و زنده فرس لغتده بملک معنانه اولان
 دانستن لفظنک امر حاضر ی اولان دان کله سنک آخرینه ماقبلی مکسور بشین مجله الحاقیه
 اسم مصدر در علم و استعداد معنانه قاعده فارسیده اوزره شاهدک دانشه اضافتی
 لجین الماء قیلنددر (آن) جان و زنده فارسیده قطعه ثابته ده کله جک ملاحت کی جمال
 با کمال خور و یانده کائن بر حالت روحانیه و جاذبه و جاذبه دن عبارتدر (یعنی فر و اجتنام
 سفارت ایله آستانه سعادتدن عزیمت و طی منازل و قطع مر احل ایده رک ضوب مأموریتی
 اولان ترد کریم خانه وصول مبسر اولدقده دولت علیه عثمانیه نک شان و شرف و شوکتی
 قطان ایران اظهار و اعلان و کتدینک فضل و کالته حسن و آن و یردینک بیان ایدر
 (* نامه ده بسط اولن ان مدحتی * هر معارفده اولان قدر می *)

(نامه) خامه و زنده فارسیدر برآمدن محل آخره ارسال اولن ان فرمان و یوزلدی و مکتوب
 مقوله سی مکاتب و مراسلاته اطلاق اولنور (مدحت) نعمت و زنده ستایش و اوکک معنانه در
 مدح و امتداح کی (هر) هائک قحطیه فارسیده و ترکیده عموم افراد معنانه افاده ایدر عربیده
 کل کله سی کی (معارف) معرفتک جمیدر معرفت معلومه در و بوییت ما بعد نده مرهوندر
 (* افتخارانه بیان ایتدیم * همزه خلی عیان ایتدیم *)
 (افتخارانه) فخر و مباحات طریقه ده دیمکدر (همزه) عرو زنده علم و معرفت اطلاق اولنور
 (خیلی) افاده کثرت ایچوندر

(* نیجه ایحاث اولنوب هر فنده * یلدر یوب حدینی هر فرزنده *)
 (ایحاث) همزه نک قحطیه مجتک جمیدر (بحث) بانک قحطیه لغتده تفتیش و تفحصه دینور

اصطلاحه شبیه بدیده اولان نسبة ایحایه بی یا خود نسبة سلیبه بی بطریق الاستدلال اثبات ایتمک دینور (فی) فاک قتی ونوک تشدیدله نوع وصف معناسه در که درلو وچشد تعبیر اولنور (فرزند) دریند وزنده فارسیده اوغل معناسه اولفله ابنه فرسه فرزند عجم تعبیر اولنور یعنی حین مباحثه ده انله غلبه ایله مقدار لرین یلدر دم دیمکر *

(*) باخصوص ایلرایم غب الزام * شعر وانشاده مهارتله تمام *

(با) حرق فارسیده مصاحبت ایچوند هرینده مع ترکیده ایله کی (باخصوص) خصوص ایلله دیمک اولور (الزام) همزه نك کسر یله اثناء مباحثه خصمی سکوت ملازم قیلوب صوصد رمق معناسه در (شعر) شبنك کسر یله کلام موزون ومقافیه دینور (انشا) همزه نك کسر یله کلمات منظمه مصطلحه سوبلکه دینور (مهارت) حذاقت وزنده و مراد قیدر *

(*) فارسیجه اولنور دی کفتار * نوینو بسط نکات اشعار *

(فارسی) یاه نسبتله پارسی معریدر که پارس بن سام بن نوح علیه السلام ذریتدن منسوب اولان عجم لسانجه دیمکدر یاخود قاعده بلادی شیراز واصفه همان اولان ممالک فارسیده اهلایسی لغتجه دیمکدر (کفتار) کف فارسینک ضمیمه ماضی آخرینه الف ورا الحاقیه اسم مصدر در تکلم ومحاوره معناسه (نو) نونک قحیله یکی وجدید معناسه در ایکی نوکله لرینک پشته بریاه موحده آنها توسطیله یکیدن یکی به دیمکدر عرییده کرة بعد اولی ومرة بعد آخری عباره لر کی تجدد واستمراری افاده ایدر (نکات) نونک کسر یله نکتته نك جعیدر نکتته نقطه وزنده و مراد قیدر (وفحواى کلامدن مستفاد اولان نکتته علیه بوندن ماخوذ در که مدلول منطوقدن زائد لطیفه ومعنادر (اشعار) همزه نك قحیله بیت سابقده بکن شعرک جعیدر *

(*) انلرک نیجه لغتده اما * بشقه در ویردیکی رعنا معنا *

(رعنا) معنی وزنده الف قافیه سنک التخی قطعه سنده کاور (معنی) کله و کلامک مدلول اولان صورت عقیده در (یعنی حقوق الفاظ فارسیده نك لغتده معناسی بشقه واصطلاح واستعمالده مالی بشقه اولفله انلر محلنده ایراد ایدر لر دیمکدر *

(*) طرز دیگرله در استعمال * فهم ایدنجه بوخ فی احوال *

(طرز) طانک قتی وراه مهمله نك سکوتیله شکل وهبت و صورت معناسه در (دیگر) دالک کسری وکاف فارسیده نك قحیله زبور وزنده غیری و بشقه معناسه در (مفردات سائر معروفه در و بوییت ما بعدنه مرهوند *

(*) هب نزاکت ایلله قلدیم تصحیح * ایدم اصلتی اما نصیر یح *

(نزاکت) لطافت وزنده کیاست وظرافت معناسه مستعملدر (تصحیح) سقیم نسته فی صحیح و درست قیلق و برنسته نك صحت وسدادنه واقف اولق معناسه در (نصیر یح) برنسته فی ظاهر وعبان قیلق معناسه در *

(*) واقف اولدم قتی وافراره * بعد زین کتبه لم شیرازه *

(واقف) علم واطلاع معناسه اولان وقوفدن اسم فاعلدر (وافر) کثیر وچوق معناسه در راز کز لوسر معناسه یکدی (بعد زین) بعد از این ترکیندن مختصر اوله زق بوند نصکره معناسه در (ز) زای مکسوزه در که عرییده من جاره معناسه اولان ازکله سندن مختصر در (این) همزه مدوده نك کسر یله فارسیده قریبه موضوع اسم اشارتدر بوواشته وشومعناسه (شیراز) بلده معروفه نك اسمی دیو یکدی *

(*) اوزبان انله چون مادر زاد * خوش محلنده ایدر ایراد *

و بعض اصحاب تاریخ پارس
بن پهلوی بن سام بن نوح
علیه السلام و بعضی
پارس بن عامر بن یافث بن
نوح علیه السلام در بیان
ابتدای علم

(زبان) یتان وزنده فارسیدر جارحه تسکمه دینور وهر طائفه نك لغتده دینور نوزاده معنای ثانی مراددر (چون) جیم فارسینک ضمی وواو مجهوله ایلله اداة تعلیلدر زیر معناسه (مادر زاد) ترکیبی فارسیده والده وانا معناسه اولان قادر لفظیله طوغدی یاخود طوغش معناسه اولان زاد لفظندن مرکب اوله رق والده لریند کندیلر ایلله برابر طوغش دیمکدر که لسانه زده اناسی باباسی ذیلی تعبیر اولنور یعنی لسان فارسی انلرک سکندی لغتلی اولفله ما وضع لغتی وموارد استعمالی یلور لر محل لایقشد استعمال ایدر لر دیمکدر *

(*) عون حقه اولنجه عودت * جمله خاطره ایدی اول حالت *

یعنی عهد عاجزانه مه احاله اولسان خدمت سفارتی اداد نصکره لطف وحنانیت حقیقه اقلیم ابراندن عودت وققول وآستانه غلبه به وصول منسیر یا ولد قیدر اثناء فرسیدن نزاکت وظرافتله اخذ وتصحیح ابتدای کلام لغات وموارد استعمالات باجملة صحیفه خاطره ایدی متیقش ومحفوظ اولان حالتدن ایدی دیمکدر *

(*) یاد کار اولنجه چون دنیایه * کنوروب انلری هب املایه *

(یاد کار) دالک سکوتی وکاف فارسی ایلله تاجدار وزنده احیا واصد قاطر قندل کلان تحفه وهديه دینور (دنیا) دالک ضمیمه بوجهانه دینور خیر ادا ابناء دنیادر (املاء) همزه نك کسر یله عن ظهر القلب یاز معنه دینور *

(*) برغت یاز مشیدم یازو زبان * اوله تا نادره دور زمان *

(تازه زبان) ترکیبی فارسیدر عرییده لغت جدیده و ترکیده یکی دل معناسه تازه لیکی دیار رومده ظموری اعتباریله در (نادره دور زمان) ترکیبک مفرداتی عرییه در لکن اسلوب فارسی ایلله یعنی مضافلرک آخری مکسور اوله رق تسامع اضافاته زمانک دور یتنک نادری معناسه که دنیاده نظیری قلیل اوله یاخود بولمیه دیمکدر *

(*) نایده تحفه وهی ایدی هم * کهر بی بدل ملک عجم *

(نام) جام وزنده برسمانک ازاسنه وضع وتخصیص اولنان اسم معناسه فارسیدر ترکیده آد دینور (تحفه) غرفه وزنده یاد کار وارمان معناسه در (کهر) کاف فارسیده ایلله زفر وزنده عربی جوهر اولان کوهر مخفیدر وجوهره مراد قدر که بذاته قائم اولان نسته دینور مقابل عریضدر و برنسته نك اصلنه وطینته دینور وجوهریان اصطلاحنده انجو والماس ویاقوت مثلاً ذی قیمت طاشلره دینور بوراده بطریق التشبیه معنای اخیر مراددر (بی بدل) مثلی ونظیری اولیان شیخه دینور (ملک) ممیک کسر یله مملکت معناسه در (عجم) عربک ماعداسی اولان اصناف انسانیه در بوراده مراد ابناء فارسدر ومصرع ثانی اسلوب فارسی اوزره تابع اضافات قیلنددر *

(*) اولدی نزد بلغاده مطبوع * ایتدیلر نسخه پاکن مطبوع *

(نزد) نونک قتی وزانک سکوتیله فارسیدر عرییده عندکله سی کی قرب وحضور معناسه در ترکیده آندن یان وقافک کسر یله قت ایلله تعبیر اولنور (بلغا) حرفی السابق مصرع اولده کی مطبوع لفظی طبعه موافق ومقبول معناسه در مصرع ثانیه کی طبعخانه عامره سلطانیه ده طبع اولمش وباصلمش معناسه اولفله جناس تامدر *

(*) انی شرح ایلدی هم برنحریر * ایده رک راز نکاتن نحریر *

(نحریر) را قافیه سنک قطعه اولی سنده کله چکی اوزره نونک کسر یله قطعه وزنده حاذق وماهر وعافل واموردیده وصاحب تجربه وحقایق اموره آگاه کیسه به دینور کویا که جنس علم ومعرفتی قبضه قدرته الوب نحر و ذیح ایلندر مفردات سائر سابقده مشروحه در نحریر *

من بودار الخلافة العلية مدرستند ن فضيلتو السيد احمد حياتيدرك ناظم علامه نك خال
 (۱۸) حياتيدرك تحفة من بوزره في شرح المثلث
 (۱۸) ويردي شهرت او قدر آفاقه * نامي چقدری فلك نه طاقه *

(شهرت) شيتك ضمني وهابك سكوتيله برتسته بين الناس شايع وفاش وظاهر اولغه دينور
 (آفاق) همزه نك مدله افقك جهيدرا فني ضمنيته ناحيه و طرف وجانب معنياسنه در (فلك)
 قحطيله كوكه دينور سماه معنياسنه (نه) نونك ضمني وهابك سكوتيله فارسيدنه ظهور عدد دل
 اسيدرك (طاق) شايي وزنديه حقول بنايه وكرة دينور ونك معنياسنه اولور كه چفت مقابليدر
 وطاق قات معنياسنه كور و بومعناي اخير مقامه استبدل يعني شرح من بوزره تحفة نك رلانها
 كشف و بيان و دقايق و نكلك ايضاح و اعلان اتمكله تحفة نك شهرت شايعه مني طين انداز
 ن سنامه آفاق و نام والاسي رسيدنه نطق اولدي ديمكدر مقصود معنياسنه دل نك
 (*) هر دياره طاغلوب نسيخه لري * استبدل تحفة او ولا كهري *

(ديار) دالك كسر يله شهر و بلده معنياسنه اولان دارك جهيدرك (والا) بالا وزنديه فارسيدرك اعلم معنياسنه
 (كهري) مرآتياو بيت نك سابقه مذكور اولان اختياري بيان و اومدعايه اقامه برهان قيلندرك
 (۱۸) (۱۸) فليوب غزلقانه زغيت * از بر ايتمكده در اهل غيرت *

(يعني) تحصيل كاله سعي و غيرت ايدن طلاب معارفدن هر بر ي فارسي لغتي منظومه لردن
 تحفة حسام و تحفة شاهدي مثلاو منظومه ره فيصل وزغيت ايتيوب بزم تحفة مزي خواهش
 (۱۸) (۱۸) و زغيت ايله حفظ و از بر ايتمكده ملازم لردن ديك اولور (۱۸)

(۱۸) (۱۸) اني ايسه عجله باز مشيدم * اولقدر كيم ناكه باز مشيدم *

يعني حسن صبي بسيط غيرادن قبه خضرايه بيوسه اولان تحفة مزي بوزره في بن ايسه
 اولقدر عجله نظم و تاليف ايتيمكده * تيز رفتار اولانك پايته دامن طولاشور * مضمونجه
 خطا و غفلت ابدوب ناكه نك قريپ اولمش ايدم ديمكدر
 (*) (۱۸) جله آفاقه چونكيم او كتاب * اولدي بومرته ده شهرت ياب *

(آفاق) مرآتيا (شهرت ياب) تركينده شهرت قريپاچدي ياب لفظي فارسيدنه بولق معنياسنه
 اولان يافتن لفظندن امر مخاطب يا خود اسم فاعل محققدر معني تركيب شهرت و بريحي
 ديمكدر بوندن بويله چند آيات بري پرسيه مزي هوندن
 (*) (۱۸) بيرلكدن وارا يكن ضعف و قوت * خاطر فاره ايلدي خيلور *

(پير) بام فارسيدنه ايله شير وزنديه قوجه مش مسن و اختيار كيمسه به دينور (ضعف) ضايله قحي
 و ضميله بدنده اولان ز بولغه و قوتسز لكه و عقل و فكرده اولان كوشكلكه و فرسز لكه دينور
 (قوتور) ظهور وزنديه بر كيمسه نك مقاصل و اعضاسي كوشوب بدني سست و بي تاب اولغه دينور
 (خاطر) صاحب وزنديه انسانك دروننده جولان ايدن فكر و اندیشه به دينور زاي صوايه
 و وسوسه به شاملدر جي خواطر كلور و مجازا محمل خواطر اولان قلبه دخی اطلاق اولور ماحض فيه
 كي (فار) قوتور بوردن اسم فاعلدر (خطور) قوتور وزنديه برنسته قلبه و درونه نك معنياسندرك
 (*) (۱۸) اويله بر وادي مستشاده * خوش ادا صورت پيمشاده *

(وادي) هادي وزنديه محاوراته متداول اولدغي اوزره طرز و طور و اسلوب معنياسندنه
 مستملدر (مستشاده) نيك ضميله مستوفا وزنديه كزیده و ممتاز و اعلا معنياسندنه مستملدر (خوش ادا)
 وصف تركيبي اوله رقي مرامی كوزل ادا ايدجي ديمكدر (صورت) شكل و هيئت معنياسنه در
 (پيمشاده) تركيبي فارسيدرك مثل و نظيري بوق معنياسنه

(۱۹) (۱۹) يازيم بر يري نظم اديع * اوله توأم كا اول حسن صنيع *

(عربي) مرآتيا (نظم) نونك قحطيله نيز مقابليدر كه كلام موزون و مقفايه دينور (ديع) اديع
 وزنديه مناسنه و اور لكسر اخراج اولان شيشه دينور (توأم) جعفر وزنديه بر بطندين ايكر طوغان
 و لدر كنه بر بطنه اطلاق اولور (حسن صنيع) لطف اديع وزنديه اسلوب فارسي اولاره لحن الماء
 قيلندن تركيب اضافي اوله رقي مصنوع حسن معنياسنه در (۱۹)

(۱۹) (۱۹) كشف ايله زار علوم ادي * اوله منظوم لرك منجي *

(كشف و راز) مرارارا (علم الادب و علوم ادييه شول علمدر كه كلام عربيك تلفظنده يا خود
 كاتبدنه و وقوع بولان خطا و خللدن كند سيله احب تر از اوله و بو اديياتك اصولي علم لغت
 و صرف و اشتقاق و نحو و معاني و بيان و عروض و قافيه در و فروع علم خط و قيرض الشعر و انشا
 و محاضرات و تواريح و بديعدر (منجي) انتخابدن اسم مفعولدر كزیده و اعلا اولان شيشه دينور
 منظوم لردن مراد سبحة صيانت و نظم الاك و نظم القرائت مثلاو لردن
 (*) (۱۹) كه لسان عربيده ناياب * اويله رنكين ادا فصل خطاب *

(ناياب) نادان وزنديه فارسيدنه ادا نك اولان ناكه سيله يافتن لفظنك اسم فاعل محقق اولان
 ياب لفظندن مركب اوله رقي بولجي دكل ديك اولور و مثلي نك از بولان نادر الوجود نسيه به
 اطلاق شايعدرك (رنكين) سكين وزنديه فارسيدنه لون و بوبه معنياسنه يا خود فائده و منفعت
 معنياسنه يا خود رونق و لطافت معنياسنه اولان نك لفظنك آخرينه بام نسيه و تون تا كيد نسبت
 الحاقيله ادا نك معاني مزي بوزره دن برسته نسبت اولور كه اداسي زياده كوزل و لطافتلور يا خود غايه
 مقيد و مفعولدر ديك اولور (فصل خطاب) صيقل موصوفه اضافيله خطاب فاصل معنياسندرك
 (۱۹) (۱۹) تفصيل بام موحده قافيه سنك قطعه رابعه سينه كلور (۱۹)

(۱۹) (۱۹) كليك همسلكه هر صبح و صبا * ديه نك ليت و ليت و عسى *

(ليك) لامك كسري يا خود دين الفسخ و الكسر اماله سي و ناكه سكوتيله ادا نك استدر اكدرك
 كامر (اهمال) همزه نك كسري يله برنسته بي ترك ايدوب بوشلاق معنياسندرك (صبح) صادق ضمني
 و ناكه سكوتيله اول نهازه دينور (صبا) عصا وزنديه اخشام و قته دينور (ليت) لبيس وزنديه
 كنه نيمدرك برنسته بي فاعل ايدوب او معني معنياسندرك فارسيدنه كاشكي و تركيده توليدي
 و شويله اولدي ديك مفهومنده مستملدر كاسي في القطعة السادسة (لعل) لامك و عينك
 و بيه لام مشدنه نك قحطه ليله كنه طمع و زجادر كه مزي و مامول توقع و اميد ايجودر (عسى)
 عينك و سينك قحطه لري و الفلك قصير يله كنه ترجيدر خبر نك اسمنه حصول مرجو اولان محله
 استعمال اولور و بولعل ايله عسى دن هر بر يري امير مكر و هده اشفاق و حذر ايجوده استعمال اولور
 (۱۹) (۱۹) بونظور ليله ايدردى كتران * غله جلزي كي وقت و ازمان *

(نظور) دهول و زنديه عقلايه حاصل اولان صورت و ملحوظا اولان مفهومه دينور (كتران)
 كاف فارسيدنه نك ضمني و ذال مجمله نك قحطيله فارسيدنه صفة مشبهة صيغه سبدر ايلور كيدي
 و صاوشوب كيدي (غله جلزي) آفهي صوبه كيدرك (وقت) واوك قحي و فافك
 سكوتيله زماندن بر مفعول مفعولده دينور (ازمان) همزه نك قحطيله زمانك جهيدرك زمان
 سحاب وزنديه عصر و دهر كني وقتك قليل و كثره اطلاق اولور (بال) ايسات لغات
 عربيك معاني تركيب سن افاده و بيان خصوص صده متوال بحر اوزره بر نظم اديع ترتيب
 و ايمر نك نيت خالص بي حشلي و قندير و خيالخانه خاطرده چاكي ايدري ليكن طائفة
 نكاسيله نك اشبو * ان البطالة والنكسل * اخلي بجن من العسل * مهاله كاسده لري مفادجه

کامل و اجمال ابله تسویف و هر بار لبی الفته و له بی اربسه و عسی ربی ان یو فقی لظیفه
 مثل شاطره زایله امر از اوقات ایتمده ایدم دیکدر
 (ناکهان فیض خدای علام * اندلی قلیه بر کون الهام *)
 (ناکهان) کاف فارسیه ناکه معنایست در که بی وقت و اسیرین تعبیر اول نور (فیض)
 فانک قحیله اخسان فراوان معنایست در (خدا) خاتک ضحیله فارسیده اسماء حسنی دندر
 (علام) مبالغه اسم فاعلدر کسر العلم معنایست (الهام) همزه ناکه کسر یله قلبه الفاوانان
 خیر لوئسته دیو من فافیه سنک قطعه اخره سنده کلور
 (دیدنی کویا کواول ملهم غیب * عیدرای قوجه و هی صدعیه *)
 (کویا) کاف فارسیه ناکه معنی و مدیه مثلا و غالباً موقلرند ایراد اول نور ترکیه صلیکه دینور
 (ملهم) الهام مزبورون اسم فاعلدر (غیب) غین معنی ناکه قحیله کوزدن نهان اولان
 نسته به دینور (غیب) عین مهمله ابله غیب و زننده بر کیمه یا خود پرسته کندوسیه لوم و تغییر
 اولنه جتی تقصیده دینو (صد) یوز عدد معنایست بکنه
 (که چکوب عالم فایده تعب * کسب و تحصیل علوم بایندک هب *)
 (عالم فانی) دینای بی بقادر (تعب) قحیله عنت و مشقت معنایست در کسب و تحصیل
 و علوم معلومادر
 (کیدن البه سنکه هنرک * نه روا قلیه و اقرا ترک *)
 (البه) همزه ناکه قطعی و بانک قحی و ناکه تشدیدیه قطعی الفساد اولوب شبهه و تردد
 احتمال اولیان مضمون جمله بی ناکه ایچون ایراد اول نور (هنر) علم و معرفت معنایست در کامر (نه روا)
 ترکی فارسیده ادات بی اولان نه کله شبهه جائز و لایق معنایست اولان روا کله سندن مرکب
 اوله رق لایق و مناسب دیکدر دیک اولور (وافر) صاحب و زننده جوق معنایست در (اثر)
 قحیله بر لسته ناکه وجود نه دلالت ایلدن علامت و نشانه دینور
 (اول اثرایسه سزاوار قبول * فارسیدن غریبدر مقبول *)
 (سزاوار) ترکی لایق و حقیقی معنایست اولان مرزا کله میسله ادات ایضاقت اولان وار
 کله سندن مرکب اوله رق زیاده الیق و اجزی معنایست در (قبول) جنور و زننده هبه
 و تصحیح و علم و معرفت مقوله بی نسته بی بالطوع و الرضا الوبه در هجده ایتمکد دینور
 (یعنی نظم و ترتیب ملحوظ و منوی اولان اثر که اشبوخجه مرزور بودن اقدام کشیده سلت نظم
 اولسان تحقیق مرزور زیاده تلی بالقوله شایسته و اجزی در زرا بو ناکه موضوعی آنک
 موضوعندن اشرف و اول در دیک اولور (عزینک فارسی اوزره رجحان و مزین و جهات
 مقولیت و مرغوی ایات آینه دن منبایان و لغات سازه دن اولوینه بطریق الاولى پرهاندن
 (اولسان اوزره دیکلی فرقان * کاکه محتاجدر البه جهات *)
 مفرداتی ساینده مشروخدر (جهات) مراد تقدیر مضاف ابله اهل جهات و ابنا و نمائند
 (اولسان فضلایه الزم * حل اشکال آلت امر اهم *)
 (فضلاء) علماء و زننده فاضلک جعیدر که علم و معرفت و فضل و مزینت صاحبی کیمه زرد
 (الزم) اسم تفصیل ضمیمه سیکله از یاده لازم و مقتضی اولان نسته به دینور (حل) خاتک قحی
 و لامک شده سیکله عقده و دو کوم مقوله بی نسته (ری چور و با چقدر) اشکال) همزه ناکه کسر یله
 التماس و اشتباه معنایست در (امر) همزه ناکه قحیله امر و ک مفردی اوله رق شئی معنایست در (اهم)
 اهم و زننده شایسته زیاده اهتمام اولنه جتی شبهه دینور

(*) انده دینر بیجه حقایق در کار * افظ و معنای دقایق آثار (*)
 (حقایق) شقایق و زننده حقیقتک جعیدر نایته او واقعیه اولان نسته به واصل و ضعی اوزره
 ثابت و مستعمل اولان کله ره دینور (در کار) بر کار و زننده فارسیدر من جود و تحقیق موقعده
 ایراد اول نور (دقایق) دقایقک جعیدر حق و غامض اولان امور و خصوصیه دینور (آثار)
 آثار مشروح اولان اثرک جعیدر
 (تث خیری جعفر فعله همان * یکجه دن غفلتله وقت و زمان *)
 (تث) نونک کسری و بانک تشدید و تحقیقیه بر سیمه عزیم و قصد ایلک یعنی بر عهله
 شروع و مباشرت به قصد قلب ایلکدن عبارتدر (یعنی اوقات عمر عزیر غفلتله گذران ایچون
 اقدام خیر لوئتی قوه دن فعلیه جعفر دیکدر
 (با خصوص ایسته بود و ترک شاهی * قدر دان حضرت ظل الهی *)
 (دور) دالاک قحیله عصر و زمان معنایست در (شاه) فارسیدر سلطان معنایست (قدر دان)
 وصف ترکی اوله رق اهل معارف قدر و شای یلوب مقادیرنه کوره خرمیت و رعایت ایدیی
 معنایست (ظل الله) قطعه ناله ده کله جکی اوزره سلطان ماذله اطلاق اول نور امام فخر رازی
 حضرت تریک تشبیه کیده بیانی اوزره اولان بلاد غریبه ظل ظلیل اسباب حضور و راحتک
 معظمی اولفله سایه معذلتویه ملوکانه زننده خلق جهان راحت بشین امن و امان
 اولان سلطان عبد التشان حضرت تریک علی طریق الیکتایه ظل الله اطلاق اول نور
 (هر معارف ابله پیراسته در * زیب عز قانله آراسته در *)
 (معارف) معارفک جعیدر (پیراسته) یاه فارسیه ناکه کسری و مدی و سنک سکونیه پیراستن
 معذرتدن اسم معقولدر و زلمش و قوشولش و مزین و منتظم و مصفی و مجلا معنایست در
 (زیبا) زانک کسری و مدیه بوده فارسیدر ترک و زننده معنایست (ضرفان) عزان و زننده
 معرفت معنایست در (آراسته) همزه ناکه مدی و سنک سکونیه فارسیده بر غمش و طونا غمش
 (در کیمه دولت با جلال * عالمک قلیه صکه آملک *)
 (دیکه) دینر کاه مخفی اوله رق فارسیده قیو محلی معنایست در زرا برادر دالک قحیله قویه
 دینور (کاه) کاف فارسیه ناکه قحی و مدی و اطهارها ابله ادات ایتم مکانه لکن عری قلیه
 اکا و شیر افدن اولان خاتک قیوسی اشکی معنایست مخصوص اولمش (دولت) شوکت و زننده
 ملک و سلطنت اطلاق اول نور (با) مصباحیت ایچون در (اجلال) همزه ناکه کسری یله معظیم
 و نجیل معنایست در (قله کاه) قبل کاه تخفیدر توجه و استقبال اولنه جتی جهته دینور (آمال)
 (قدیر و رفعتله بولور دی شای * اولسه دارا در ناکه در باقی *)
 (قدیر) و رفعت و شان مغز و قدردن (دارا) خازا و زننده ملوک کان تعبیر اولسان سیلاطین
 عجمک ملقون ایچسی اولان داران ایچمن بی اسقید باریک دارای اکبر و دارای بی در (در)
 قویه دینور کما مر آنفیا (در بان) فارسیدر قیو یکجسی و قیو محافظی معنایست در
 اکبر دانه لریک قیو جسی و دولت خلیفه ک قیو بی باشیرنه اطلاق اول نور (یعنی دارای اکبر)
 بو قدر شکوه و شوکتی ترک ایدوب در ز قعیدر زننده بر قیو بی اولادی اسکندر مغلوب و مقهور
 (جمع اولوب انده خضال العزین * طلیعت ذاتی جال الهی *)

(*) که اوله کاله زینده نما * بسط درگاه شهنشاهه سزا *

(کاله) لاله وزنده فارسیده قاش و بساط و متاع معناسنه در که نقد مقابلدر کالاکي هاء
زمینه اوزرنده اولان همزه مکسوره علامت اضافتدر (زیننده) زای مکسوره مدوده ایله
یا قشق و تناسب معناسنه مصدر فارسی اولان زینیدن لفظندن اسم فاعلدر مناسب الصورة
و یا قشقلو معناسنه در (نما) نوک ضمیمه فارسیده کوسرتمک معناسنه مصدر اولان
نمودن لفظندن امر حاضر یا خود اسم فاعل مخفف اوله رقی ماقبله ضم ایله وصف ترکیبی
اولور (زیننده نما) زیاده یا قشقلو کوسرتمی و کوزل کورنشی دیمک اولور (بسط) یا معنی و دوشه مک
معناسنه کامر (درگاه) قبو (شهنشاه) سلطان معظم و (سزا) لایق کاهری السابق

(*) نکته داندراوشه والاشان * تا اوله حسن قبوله شایان *

(نکته دان) وصف ترکیبی اوله رقی دقایق شناس و لطائف آشنا کی معنای دقیق بیلنجی
و مزایای کلامی فهم آید پی معناسنه در (والا) بالا وزنده اعلا معناسنه (شایان) شایسته
ولایق معناسنه فارسیلردر

(*) او قودخه علما و فضلاء * ایده اول داور و داورانه دعاء *

(داور) خاور وزنده پادشاه عادل و حقانیت اوزره فصل قضایا دن حاکم دینور اصلی
داد ورایدی صاحب عدل معناسنه تخفیف دال حذف اولندی (دوران) دالک فحی و واولک
سکونیه وقت و زمان معناسنه در

(*) تحت اجلالده باعمراید * دولت و شوکتی اولسون سرمد *

(تحت) معلومدر که سریر پادشاهی به دینور (اجلال) همزه نک کسر یله تعظیم معناسنه در
(باعمراید) با مصاحبه ایله طول حیات و اوزون اوزادی عمر ایله دیمکدر (شوکت) دولت وزنده
حدت و شدت و قدرت معنالینه ذوق طعمه ناله ده کاور (سرمد) جمع روزنده مستر و مبدید
و دائم و جاوید معنالینه در

(*) آتی هر حالده منصوریاده حق * جله اعداسنی مقهور ایده حق *

یعنی حق تعالی حضرت تری اول داور دورانی دائمی غالب و مظفر فایتسون و کافه اعداسنی
مغلوب و مدمر ایتسون دیمکدر

(*) هر غزاسنده قیله رب مجیب * کامیاب ظفر و فتح قریب *

(غزا) غینک و زانک فتحدر یله دشمنله جنک و قتال ایلمکه کتمکه دینور (رب) رانک فحی و بانک
تشدید یله اسماء حسنی دندر (مجیب) اجابتدن اسم فاعلدر داعینک دعاسنی قبول آید پی
دیمکدر (کامیاب) فارسیده مطلوب و مراد معناسنه اولان کام لفظ یله بولمق معناسنه مصدر
اولان یافتن کله سندن امر مخاطب یا خود اسم فاعل مخفف اولان یاب لفظندن مرکب اوله رقی
توصیفی در مراده ایریجی معناسنه در (ظفر) فتح یله مطلوبه دسترس و نائل اولمق معناسنه در
(فتح) فانک فحی و نانک سکونیه نصرت و امداد معناسنه در و قهر و غلبه ایله کفاردن اولکله
و محالک الملق معناسنه مستمهلدر (قریب) امیر وزنده بعید مقابلدر * تنبیه ناظم نحریرک
* دیدی کو با بکا اول ملهم غیب * بشتدن بورایه قدر یکر می سکر بیتک مضمون و مالی
قوالک مقولی یعنی جناب ملهمک سرناظمه القا و الهام آید پی کلام مقبول اولدیغی خنی دکدر
(*) او ایچق خیر ایله بو کفت و شنید * طبعه کلدی عجب شوق جدید *

(کفت و شنید) بویکی لفظلر فارسیده ماضی صیغه سی اوزره اسم مصدر ل در اولک اصلی
کاف فارسیه نک ضمی و فانک سکونیه کفتن در سو یلک معناسنه و نانینک اصلی شبنک و نونک

کسره ل یله شنیدن در ایشتمک معناسنه بویکی فعلین متقابلیک برابر افاده سی مراد اولدوقده
مصدریت حرق اولان نون حذف اولوب کفت و شنید و کفت و کوز دینور سوبله و اسیمه
معناسنه تنکیم بیع و شرا و آتش و ویرس مفهومی برابر افاده قصد اولدوقده داد و ستد دینور
و کله و کتمه مفهومی معافاده ده آمد و رفت و آمد و شد دینور یعنی بویکلام نفسی بی
سمع و فواد ایله استماع آید یکر می دروغه یکی باشند بر تبه میل و خواهش کلدیمکه
تا نیردن نجب اولور دیمکدر

(*) فهم ایدوب رای صواب اولدیغی * مایه رو بواب اولدیغی *

(فهم) فانک فحیله اکلامق معناسنه در (رای) رانک فحی و همزه نک سکونیه اعتقاد و فکر
و اندیشه معنالینه در (صواب) صحاب وزنده راست و طوعری معناسنه در (مایه) دایه وزنده
فارسیدر اصل و اساس و ثروت و سامان و بضاعه معنالینه در (ر) رانک کسری و رانک
تشدید یله عبادت و طاعت و خیر و احسان معنالینه در (نواب) صحاب وزنده عمل مقابلنده
و بریلن اجر و جزایه دینور

(*) اول جهانبانه دعا جلی ایچون * تا اید شکر و ثنا جلی ایچون *

(جهانبان) قریب یکر می (تا اید) لفظنده تا فارسیده انتهای غایت ایچوندر اید فحیله
زمان طویل واحد مدوددن عبارت اولقله دیساده بوازی باقی اولدوقده افراد متفهمین دن
خبر دعا و شکر و ثنا حاصل و سوی بخدیوانه زینده و اصل اولمق ایچون دیمکدر
(*) اله پیرانه سرالدم قلی * نوجوانلر کی قیلدم هممی *

(پیرانه سر) ترکیبی فارسیده مبین و اختیار کیسه معناسنه اولان پیر لفظنک آخر یسه ادله
لیاقت اولان الف و نون و یاه رسمیه الحاق یله و یاش معناسنه اولان سر کله سنی ضم ایله
شیخانه و قوجه واری معناسنه مستمهلدر که اختیارلقی هنگامنده و قوجه لقی باشه
کلدیکی زمانده دیمکدر (نو) نوک فحیله فارسیده یکی و جدید معناسنه در (جوان) جیمک
ضمیمه دلی قانلو بکت معناسنه در (هم) هانک کسری و میم اولانک فحیله همتک جمعدر

(*) ایتدم انشایه همان آغازی * اوله بر نوار ممتازی *

(انشاء) همزه نک کسر یله بر کیمسه کندیلکندن بر نیشه بی پیدا و ایجاد ایلمک معناسنه در
(آغاز) بمعنی الشروع کامر فیا تقدم (نو) آنفا یکر می (ار) موجدک وجودنه دال اولان علامته
دینور (ممتاز) منتخب و کزیده معناسنه در

(*) یوز یکر می کتبک زیده سیدر * انلرک حل اولنان عقده سیدر *

(کتب) ضمیمه کتبک جمیدر (زیده) عده وزنده کله باغنه و سودک قیماغنه دینور و هر نسته نک
خلاصه سنه دینور (حل) حانک فحی و لامک تشدید یله دو کوم مقوله سنی جوزیمکه و مغلط و مبهم
نسته بی ایضاح ایتمکه دینور (عقده) زیده وزنده دو کوم دینور و صعب المنال اولان مغلط
و مشکل نسته به دینور مانحن فیه اولدیغی کی ناظم فاضل بو نظم و جبرک نالینی خصوصیتده
صحاح جوهری و فائق زنجشیری و قاموس فیروز آبادی و مغرب مطرزی و مفردات راغب اصفهانی
و تهذیب ازهری و جامع ازهری و مصباح منیر و نهایه ابن اثیر و لسان العرب و مجرد و منتخب
و شمس العلوم و بهجة اللغات مثلا و کتب لغاتدن و سائر ادبیاتدن یوز یکر می عدد کتبه مراجعت
ایتمکله نظم مزبور غایت منظم و منتخب و منیع و مهذب اولدیغی اشعار و طلا فی ترغیبه
آغاز و ایتسدار ایلدی

(*) یازیلوب مشکل قرآن و حدیث * نعمت خالق ایتسدم ایتسدم یث *

یعنی آیات قرآنی و احادیث نبویه به بعضی وارد اولان لغات فصیح که علمده راسخ اولسان
 کجسه اول امرده معانی منفی ادراک و تعین خصوصند مخبر اولور مثلا * تلای دیسا ایش
 استبرق و شکس اطلس * عبقری اکاله والا ابوانواب ریش * یشک مفرداتی کی او مقوله
 لغتوری بومظومه ده بحر و معنای شریف بیان و تفسیر ایلدم و بوجهله جناب خالق
 بومظومه کیه به انعام و احسان یوردیغی نعمت جلیله علمی بین الناس اشاعه و افشاء و آثار
 واحد کانی اجرا و انباء ایلله واجبیه تحدید یعنی تادیه و ایضا ایلدم دیمک اولور
 (*) ناردیغیم بعض لغات غریب * اکثری مشکل اشعار عرب (*)
 یعنی جابجاء رابلدیکم لغات غریبه غیر ما نوسده الاستعمال اکثری عربی عربی اشعار
 مستشهد بهاسنده مذکور اولان الفاظدن اولمغله قواعد عربیه تک شواهدی ترکیه و فنون
 ادویه تک قوانینی غیه قیلندن اولندیغی ظاهر در
 (*) جو غیده ضرب منطومه جاری * نکته دن یعنی دکلدر عاری (*)
 (ضرب مثل) بلغ عسل ورننده بیان مثل معنایده در چونکه مثل شول کلامه دینور که
 اتی بر کجسه بر ماده صحنده تکلم ایش اولوب موردده اولان غرایبه یاخود تراصکته مینی
 ناس یشنده فاشی و مشهور اولمغله اول موردده نوع مماثلت و مناسبتی اولان محله ضرب و ایراد
 اولور مثلا هر برامور کده مبصرانه حرکت ایلله عاقبت اندیش اول دیه جک محله * اذا اشتریت
 فاذکر البیع * و قدم الخروح قبل الوالوح * منلاری ضرب و ایراد کی و افند مثل کندیسیمون
 شان عجیب و طرز غریب اولان هر بر حال و قصه و صفت همچون شاعر اولور یعنی بومظومه ده
 بحر اولان لغات غریبه تک اکثر یده غریب عاریه تک امثالده جاری اولمغله نکته دن عاری
 و قائده دن خالی دکلدر مثلا * صنعت کوج خرط اتاج قابو عینی صومقدیر * بر کون کی دیکتلی
 اغاجک آدی قتان * یشک مفرداتی (اصف من خرط القناد) مثلنک و دخی * ششسته عاده دیش
 دخی خویه طبعه * یلانک ارکی هم برکنک آدی اخزم * یشک الفاظی اشبو (ششسته اعرفا
 من اخزم) مثلنک حل و ایضا حنه دار اولدیغی کی و فس علی هذا
 (*) انتخاب ایلله رک افصحی * مشترک لفظلرک اصلینی (*)
 (مشترک) اسم مفعول صیغه سبله شول لفظه دینور که مدلولی اولان معناردن هر برینک اراسته
 وضع مستقل ایلله موضوع اوله عین و مجوز لفظلری کی یعنی بونظمی الفاظ عربیه تک زیاده
 فصیح اولنری انتخاب ایلده رک و اشتراک لفظی ایلله مشترک اولان لفظلرک مقامه اصل و انساب
 اولان معناری اخذ ایلده رک ترتیب ایلدم دیمکدر
 (*) یازمدم تک لغت مشهوری * اولیه ناظر فامقوری (*)
 یعنی ارباب ظرافه باعث نفرت و موزن قنور و ستامت اولسون دیو لسانم ده یک مشهور
 و متداول اولان الفاظ عربیه که شیوعه مینی ترکی مجراسته جاری اولمدر جامع و امام و مسجد
 و مدرسه و خان و حمام و حال و بقال مثل معنای ما وضع لاهی جمله تک معلومی اولان الفاظ خایده بی
 اصلا قلمه المدم دیمک اولور
 (*) ترک ایدوب جوق لغت خرمایی * دوه به دابر اولان معنایی (*)
 یعنی اشرفی قوا کهدن اولوب کندنده غذایت دخی موجود اولمغله کثیر النفع والبرکه اولان
 خرمایک شانه صنف عرب اعتنا و ابتداء ظهور ندن منتهای کالنه قدر هر حالتده بر اسم
 مخصوص ایلله مسمی قیلر یله کثیر الاسماء اولان اشیا جمله سنددر لکن ناظم بحر را
 قافیه سنک دردخی قطعه سنده مطلع ظهورنده اسمی اولان طلع لفظیله تمام فصیح و کمال

بولوب قور بدند نصکره نامی اولان مرافطی بیان ایلله اکتفا ایتدیکنی کذلک دوه دخی عربک
 اعز موالی اولمغله انواعی والوانی و اسنانی و ذکوریت و انویتی و سمن و محافنی و صعر جمعی
 و جسمانی و سرعت سری و بطائی و سایر اوصاف و جالاتی اعتبار لیلله موضوع اولان اسمی
 کثیره سبله کتب لغات مشهور و حتی بوفقرک ظفر باب اولدیغی اسمایی سبله الشمس عدد دن
 افزون ایسه در ناظم مرحوم شه طغوز عددنی راقافیه سنک بشی قطعه سنده کشیده سبلک
 قطار ایدوب باقیستی تسبیح کرده وادی اهمال ایتدیکنی اعمالدر
 (*) دخی احوال نسا به دار * سود ایلله یغوره مایه دار (*)
 یعنی اوسع الالفات اولان لفظه عربیه طائفه نسوانک سن و سالی و بال و بالی و اطراف و اریاف
 و اعطافی و نفور و شعور و نفوری و لب و بکارنی و حیا و وقاحتی و سمن و محافنی و قد و قامنی
 و شبوه و ملاحنی و سایر احوال و هیاتی اعتبار یله اسماء کثیره سی در کار ایشده ده تحاشا عن
 الاطناب اکثری طی اولندیقندن اعتذار کذلک سود انواعنک و یغور و صو نوعلر تک اکثر
 اسمایی متروک اولدیقن اشعار و اشعار ایدر
 (*) ذکرنی ایتدیکنم اکثر اهمال * چولده ایراد اولنان بعض مقال (*)
 (اهمال) همزه تک کسیر یله برنسته رغبت و التفات ایلوب بوشلغه دینور (مقال) چولدن مصدر
 مییدر (*) انلرک اکثری نامستعمل * یاده خلقنه امانه کوزل (*)
 (یعنی) ترک و اهمال اولنان لغات اکثری هر بقدر اهل یاده یعنی سکان بیان و عربان صکرا
 نشینان یشنده مستعمل ایشده ده بلدان و قری اهالیسی عندینده مهجور و نامستعمل اولمغله ترکی
 اولی عد اولندی دیمکدر
 (*) زیلده درج اولنوب هم امثال * اصطلاحات غریب استعمال (*)
 (یعنی) بومظومه تک حروف هجائی اوزده اظلم اولنان قطعه لری رسیده حسن ختام
 اولدقد نصکره خاتمه سنده عرب عربانک مورث تسخیر اذهان و باعث ازدیاد آداب و عرفان
 اولان امثال لطائف مائی و مصطلحات بلاغیستات نادر الاستعمالی وضع و ادراج اولمغله ازهر
 جهت اعتباره جسیان و حسن قبوله شایان اولدیغی بیادر
 (*) تحفه دن اولدی دوبالا والا * ایتماش مثلنی کیسه املا (*)
 (دوبالا) ترکیبی فارسیده اسماء عدد دن اولان دو لفظیله قد و قامت و اوزنلق معنایده اولان
 بالا لفظندن مرکب اوله رق ایکی بوی و ایکی قات دیمکدر (والا) بالا ورننده مرتفع و اعلا
 معنایده فارسیدر (املا) عن ظهر القلب یا زبانه دینور
 (*) حل امثال بلی مشکادر * ییلورانی اوکه دانادلدر (*)
 (دانا) فارسیده دانستن مصدرندن صفة مشبهه در علم و بلای معنایده (دل) دالک کسیر یله
 قلب و کوکل معنایده در یعنی مثلاً مشهورانده کله جک * عادتی حنین * دخی * قد جا باذنی عناق *
 دخی * جا بقرنی جار * مثلوا امثال عربیدن منلی پرینده ایرادوهم مفهوم و مائی حل و ابضاح
 ایلله اظهار مراد اصعب من خرط القناد اولدیغی الحق دل آگاهی منبع فنون معارف اولان
 اهل رشاد ییلور دیمکدر
 (*) قدرنی اهل درایات اکثر * آشنای ادبیات اکثر (*)
 (درایات) دیانات ورننده درایت لفظنک جمیدر درایت رعایت ورننده علم و معرفت صکی
 بیلکه دینور (آشنا) همزه تک مدی و شینک سکونی و تونک فنی و مدیله فارسیده یلشن معنایده در که
 یکانه مقابلدر و یوز کج و شناور معنایده در و معارفدن مذاق روحانیسی اولان کجسه به اطلاق

زیده و خلاصه سی و حاصل معانی است در بوم مقامده تدقیق نظر ایله دیک اولور
 (الترام) اهل بدیع اصطلاحنده محسنات لفظیه ذی لزوم فالایلم واعینات اسمیه اولان
 محسنه در که شاعر قافیه ده و اثر سمیع و فاصله ده بحر فذ وینک ما قبلنده بزیا ایکی حرف
 مخصوصک تکلفین ایزادی تعهد و التزام ایتمک دینور و مثلاً بویه نظومک اولور
 قطعای اولان بیه مثلاً تحتیه قافیه سنک اوج قطعه سنده دخی حرف زوی یا اولور برنده آوی
 حاوی طایر کی قبل الیاء سرایا و او والفت (و دیگر زنده آزی بازی تازی کی زای میجه
 والفت و قطعه اخیر ده بادی جادی حادی کی دال مهمله والفت التزام اولدنی کی (واهل
 بدیع اصطلاحنده التزام دیو کاتب یا خود شاعر کلامک هر کله سنده حروف هجاءن بر حرفک
 ایزادی التزام ایتمک ده دینور شه کی قافیه سنک اول قطعه سنک مقطعهده مذکور اولان التزام
 بومعنایه محمولدر (تناسب) سنک ضمیمه محسنات معنویه دن مراعات نظیر و توفیق و ایلاف
 و تلفیق تسمیه اولان صنعت بدیعه در که معنای یکننده تناسب تضادک غیر مناسبت
 بولان لفظی یا خود القاط عیدیه بی جمع ایتمک در عبارتدر (ناظم بحر بر قطعه شرعبه
 و قطعه سماویه و قطعه ارضیه و نه قافیه سنک قطعه ثانیه سی کی بعض قطعه زنده
 سر سر و سائر قطعه لک و مشوایک اکثر ایتمکده اشو تناسب صنعت رعایت یوردی
 اظهر من ان یخفی در (صنایع) بدایع و زنده حرفت معنای اولان صنعتک جمعین بومعنایه
 مراد صنایع بدیعه در که التزام و تناسب اخوان اولان طباق و جناس و رد العجز علی الضدر
 و تلویح و تلویح و توریه منالو محسنات لفظیه و معنویه دن عبارتدر (هز و کهر ماسقده مشر و حدر
 *) نادر است ادبیت جعفر *) مشکلات بحریت جعفر *)
 (یعنی) علوم ادبیه ک نوادر ندان اولوب اکبر کتب لغتیه بولنمان فراند فوائدی و فتون
 عزیزه ک صعب المنال و غریب الاستعمال اولان فوائد شوارذی جمع و تدوین و حل
 و تبیین خصوص سنده دیکدر ویت سابق ایله بوییت مابعدنه مرهوندر
 *) خبلی افعاب وجود ایتمکده *) ره تارفته ره کیمشیدم *)
 (آه صاب) همز ک کسریله بر کیمه کنیدی وجود نه یعنی روح مع البدن مجموعندن عبارت
 اولان ذاتیه یا خود غیریه به زجت و بروب یورمی معنای در (ره تارفته) ترکیب اصنافینده
 (ره) رانک قحی و هاء ماقوفه ک فی الاصل سکونی و بومعنایه من اجل الاضافه کسریله
 فارسیدر یول معنای اولان راه مخفیدر (نا) ادات تعبیدر (رقبه) هفتیه و زنده کتمک
 معنای مصدر اولان رفتن لفظندن اسم معقول متعبدین پس ره تارفته طریقت غیر
 مسلوکه کی کیدلش یول معنای در (یعنی) نظم لغتیه بومسالك دشوار کیمسه کتماش
 و بونک مثلثی هیچ بر فرد نظم و املا ایتمش دیکدر
 *) عون حق ایتدی ختام احسان *) خارق عاده دینور سه شایان *)
 (عون) عینک قحیه مدد و یازدم معنای در (ختم) کاب و زنده برنسته بی اتمام ایدوب آخر لکه
 دینور (خارق عاده) خلاف معناد دیو قطعه اخیر ده کلور (شایان) پایان و زنده لایق و زو امعنایه در
 *) بعض فخریه دخی یازدم ایسه *) نفس و شیطان و یوب آزدیم ایسه *)
 (فخریه) بحریه و زنده بر کیمه متصف اولدنی خصال و قضا ئلی ایزاد ایده رک مباهات
 ایدوب او کومک دینور
 *) جاش لله که دکل عجب عجیب *) مقصدم قطعه خلای ترعب *)

اولور (ادبیات) ادبیه ک جمیع علوم ادبیه ک بیانی یکدی
 (تجربه) تجربه تربیتی کی حرف هجا *) اولدی بونده دخی رونق پیرا *)
 (تربیت) هر شبی موضع لایقده قطب معنای در (حرف هجا) کساء و زنده الفدن یاه قدر
 حروف نهجی و حروف مبانی اطلاق اولان حرفه دینور که امام میرد کی همزه ایله الی
 بر حرف عدایده نه کوره بکری سکز و کافه بصر یون کی بونلر دن هر بر یی حرف مستقل
 عدایده نه کوره بکری طقوز حرفدر (رونق پیرا) بیه فارسیه ک کسری و مدله رونق دوز یی
 و حسن و لطافت و بر یی معنای در وصف ترکیبدر یعنی بوندن آفدم نظم ایتدی بکرم تجربه
 قطع لیک قافیه لری ترتیب حروف هجا به معنی اولدنی کی بونجه مرده دخی ترتیب مزبوره
 رعایت باعث از دیاد اطافت اولدی دیکدر
 *) ایدیک قطعه دیکره کذار *) ایلم وزن عروضن تکرار *)
 (قطعه) بیانی قطعه اولی ک غنائی شرحنده کاور (دیکر) دالک کسری و مدی و کاف فارسیه ک
 قحیه غیریه و بشقه معنای در (کذار) کاف فارسیه ک ضمیمه کیمک معنای در (وزن) و اوک
 قحیه اهل عروضن اصطلاحنده محور عروضیه دن بر بحر موافق شعر نظم و تقطیع ایلمک
 معنای در (عروض) صبور و زنده میزان شعر اطلاق اولور که تقاعیل و مقاعیلدن عبارتدر که
 شعر انکله معارضه و مقابله اولوب موزونی ناموزوندن متبر اولور و عروض شعر دن هر ییک
 مصراع اولک جزء اخیر ده دینور شه کیم مصراع ثانیک جزء اخیر ده ضرب اطلاق اولور
 ک رک بوجزه لرخلل و زحافان دن سالم اولسون فاعلاتن و مقاعیلن کی و کرک مقلول و مغیرا و لسون
 فاعلات و فاعلات و مقاعیلن و فاعلاتن کی یعنی بوقطعه ک وزن عروضیه من الاجزاء یا خود
 مسدس الاجزاء یا خود مربع الاجزاء اوله رق قتی بجزدن اولدنی بر دفعه ذکر و بیان اولدنده
 یت اول بجزدن اوله رق نظم اولان قطعه دیکره و زنی اعاده و تکرار اولان ملاقه قطعه اولی ک
 مقطعهده فاعلاتن فاعلاتن دره بحر رمل دیکله قطعه مزبوره ک بحر رمل من الاجزاء دن
 اولدنی اشعار ایتمکله قطعه ثانی و رابعه ده تعرض ایلمدی کذلک قطعه ثانیه ک مقطعهده
 مقاعیلن مقاعیلن بودر مام و لزان ایچ دیکله (قطعه مرقومه ک بحر هزج من الاجزادن
 اولدنی افاده ایتمش اولغله ذلک قافیه سنک ایکنی و سین قافیه سنک اولکی قطعه لری دخی
 بحر مزبوردن ایسه ده تکرار بیان وزن ایلمدی و قس علی هذا
 *) طبع موزونه اخاله ایدرم *) ذهن درا که حواله ایدرم *)
 (طبع موزون) استقامت فهم ایله موصوف اولان اهل سلیقه ک طبیعت و نهاده دینور
 (احاله) همزه ک کسریله (و حواله) سحابه و زنده برنسته بی بر کیمیه تفویض و سپارش ایلمک
 معنای در عرف اولشدر (ذهن) ذلک ک کسریله فهم و عقل و ذکا و قوه حافظه معنای در
 (درک) شداد و زنده سریع الادراک معنای در ذک صفیدر
 *) قنده مفهوم و مالی دیر ایسم *) اوله بر رمن خنی ایلر ایسم *)
 (مال) مقال و زنده مرجع معنای در (رمن) رمن و زنده اشارت معنای در (خنی) غنی و زنده
 کز لونسته به دینور بوییت مابعدنه مرهوندر
 *) مقصدم زیده معنای در *) ایله دقت احکاما ادبیه در *)
 (یعنی) مثلاً قافیه سنده توبه صادق مفهومی نصوص (وقافیه زاده مال حاقه اول
 امرده دیکدر) دیدنی کی جایجا قطعه زده و کثیر اما مشوایات امثال و مصطلحات ظرافت
 اشمالده مفهوم و مال تعبیردن ناظم بحر رک مراد و مقصودی معنای مرسوم لغتد مرقومک

(حاشا لله) الفک قصریله (وحاش لله) الفک حد فیه معاذ الله موقعه یعنی متکلم نفسی یا خود آخر کسب فی بر مکرزه و منکر دین تیرته و تنزیه ضمننده ایراد اولنور (عجب) عینک ضعیف و جیک سکونیه اخلاق ذمیه مهلیکه دین کبر معناسنه در که کند و بی کور و بی و کند و سنی بکنم کردن عبارت در فارسیده پندار دینور (عجب) غریب و زننده یک تعجب اولنوب طسکنه جق سبینه دینور (مال یتین مرهونین مثلاً صاد قافیه سنک عنوانده * رتلی صادر صین خطیل الغیر زصاص * نشیده سی و قطعه عینه نک مقلعهده * بنم اول عین عرفانکیم دلم دریای معنادر * مقصوده سی و قطعه قافیه نک ختامنده * یاوه کویان زمانه بکاتلید ایده مر * تمیزی مثلاً چایجا تمدح و تباهی به دائر مقاله از تحریر ایتدم ایسه ده اولوجهله ظاهرا هوای نفس مطاوعت و اول المتکبرینه متابعت صورتشده راه ضلال اولان ترکیه نفس وادایسته کتدم ایسه ده مقصود و مرام حاشا عجب و تفاخر و زهو و تکبر و کلدرد بلکه نعمت پروردگاری تحدیث و بونظمک تعلیم و تعلیمه ناسی تحریض و ترغیب عرض صحیحنه منبدر دیمک اولور

(*) رسم انصافی ایدنردر پیش * اولیان اهل حسد بداندیش *

(رسم) خصم و زننده علامت و نشان و شیوه و عادت متعارفه معنایته در (انصاف) هرزه نک کسریله عدل و داد ایلک معناسنه معروفدر (در پیش) بیه فارسیه ایلد درویش و زننده اوکده و ایلروده دیمکدر (حسد) ضاد قافیه سنک مقطعی و لام قافیه سنک عنوانی شرح کرده کلور (بداندیش) نودرویش و زننده فنا فکر او و پرام زکورا یلو و سقیم و یکلس ملاحظه لو کیمه معناسنه وصف ترکیبی درو بویت مرهوندر

(*) ایعتوب طعنه بی بردن در کار * حسن آدابله ایلر اقرار *

(طعنه) تیره و زننده بوراده طعن بالقول مراد در که بر کیمه بی اطلاع لسان ایلد قدح و تعیب ایلک معناسنه در (در کار) بردار و زننده ایش کوچ و صنعت معناسنه در و امر ثابت و محقق الوقوع معناسنه در بویتده مرهوندر

(*) عربی مصرعی بوجه کال * ترجمه ایته ده و اردر اشکال *

(مصرع) منبر و زننده مصراع مخفی اوله رق یتنک ایکی قافیه بی مشتمل اولان ایکی جزو ندن هر برزیه دینور نشینه سنده مصراعان دینور (ترجمه) دحرجه و زننده بر لسانی آخر لسان ایلد تفسیر و بیان ایلکه دینور بویتده مرهوندر

(*) عین اتیان بغایت معسور * واریسه بعض تسامح معذور *

(عین) بوراده شبک ذاتی و کندی معناسنه در (اتیان) عرفان و زننده کلک معناسنه لازمدر مقتضای مقام ایسه کتورمک معناسنه دال اولان لفظ متعدی کتور و بعین ایراد یا خود عین ابناء بغایت معسور بدلی ایدی مکرکه ابناء بدلی اتیان طغیان قلم ناسخ یا خود ناظم تحریر کلامنی شارح قاموسک اتی کله می جا کی بعضاً متعدی اوله رق استعمال اولنور دیدیکنه یتا ایش اوله (معسور) معسور و زننده مصدر در برایش صعوبتی و چپارز اولن معناسنه و عسیر کی کوچ و دشوار اولان ایش معناسنه مستعیدر (تسامح) تناسب و زننده سهولت و مساعدده و جهله معامله ایتکه دینور (معذور) مقبول و زننده عفو قصوری ضمننده ایراد ایتدیک عذر و بهانه سی مقبول اولان کیمه یه دینور بویت دخی مابعدنه مرهوندر

(*) جایجا حاصل معنا اولدی * اوله ایکن یته رعنا اولدی *

(جایجا) بانک فحله فارسیده اصل معناسی مکان بمکان محل بمحل دیمکدر لکن بعض کره واران

ارالی معنارنده عرف اولندر (رعنا) قطعه ساد سیده کلور (مال ابات مرهونه سالک) سالک انصاف اولان اخوان مشکل شناسان اول امرده طعن و تنبیی ایفاع ایعتوب حسن آدابله رعایت ایلد اقرار و اعتراف ایدر که عربی اولان مصرعی لسان آخر ایلد علی وجه الکمال ترجمه و تفسیرده صعوبت و اشکال در کار در زرا بر مصراع عربینک ترجمه سنده ورنه رعایتله یتله ترکینک عینی کتورمکده غایت عسیرت و اردر مثلاً * جهاند حیرتاس اولدر که نفع ناسه سعی ایلر * فحیر الناس فی الاکوان من یسعی لنفع الناس * یتنده مصراع اولن یتنک ترجمه و تفسیری اولن حسیله مفرداتی ترکیه اولن مقتضای ترجمه دن ایکن فارسی اولان جهان لفظی و عربی اولان حیر و ناس و نفع و سعی افعالله تعبیر و معنی مع محافظه الون القاط من بوره نک عین ترکیلین ایراد عایتله متعسر بلکه متعذر اولدیغن اسعار و بوالفاظ مر بوره نک لسانمرده شیوعنه می وقوعبولان مسامحه دن اعتذار و جایجا مفهوم و مال ایلد تعبیر و لکن یتنک رنکین و رعنا اولدیغن بیان و اخطاردر

(*) چونکه بونظم لغات عربی * اولدی فی حد کینک منجی *

(فی حد) حدسیر و نهایتسیر معناسنه در لکن بومقامده زیاده کثرت افاده سجون مبالغه یه محموددر مفردات ساره سابقده مشروحه در

(*) بوکاده دیسه سزا دیاده * تحفه و هی منیل زاده *

یعنی سابقاً بسط و بیان اولندی بی اوزره بوندن اقدم لغت فارسیه ده نظم اولان منظومه مر تحفه و هی دیمکله مشهور و بنام اولدی بی کی بومظومه منجیه معبره مر دخی تحفه و هی دیو معروف انام اولغه سزا و شایاندر اصل مقصود ایشو منظومه نک اسمی تحفه اولدیغن افاده و اخباردر تنکیم یتنک سابق وجه تسخیم فی انبا و اشعاردر و هی ناظمک تخلصی منیل زاده کیمه سی اولدی بی کجدی

(*) اولدی هم تحفه به رعنا توأم * دو برادر کی کو یا توأم *

(توأم) جوهر و زننده بر بطندن انکیر طوغان ولدزدن هر برینه دینور و ایکسته برزن توأمان دینور (دو برادر) دالک ضعی و و او مکتوبه غیر ملفوظه ایلد و بیه موحده نک کسریله ایکی فرداس دیمکدر (کویا) کاف فارسیه نک ضمیمه مقام تمثیلده ایراد اولنور مثلاً کی ایکچی توأم موافق و مناسب معناسنه اولن مناسبدر

(*) انلری مرغ دل بر بلبال * ایلدی اوچغه ایکی شهبال *

(مرغ) میمک ضعی و رانک سکونیه فارسیده قوش جنسده دینور عریته طیر کی (دل) دالک کسریله قلب و کوکل معناسنه در مرغ دل اضافه اضافی مشبه بهک مشبهه اضافی قبیلنددر (بر) بیه فارسیه نک ضمیمه طول و مملو معناسنه در که کثرت لازمدر (بلبال بیه) موحده (ک فحله قلبه غارض اولان غم و غصه و حزن و ناسه یه دینور پس بر بلبال ترکیبی کثیر الحزن و شدید الهم معناسنه دل لفظنک صفی اولور (شهبال) بلبال و زننده فارسیده قناد و جناح معناسنه در بال و پر کی ناظم تحریرک اوچاغه تعبیرنده محسنات مغنویه دن توریه مر شحه و اردر زرا سباق و سباق قرینه سیله معنای قریب متبادری طیراندر که قوش مقوله سنک اوچه سیدر و معنای بعدی لسان ترکیده اسمی اوچاغ اولان روضه جنت و بهشت دائم التمدد و بومقامده مراد معنای بعددر

(*) کاتنا فی اللعین سندا * شکر الله یسعی ایدا *

(کاتنا) افعال ناقصه دن کان کله سنک تنیه مؤنثدر تنیه ضمیری اسمی اولن اوزره

سابق الذکر بحقه ایله تحفه به راجعیدر (فی اللغین) مؤخر سندک ظرف قدر لغتین دن مراد عربی و فارسیدر (سند) فحشینه بر کیمسه نیک جسی یا خود معنوی اعتماد و استناد ایدوب طبعی بدیغی مسند و معندی معناسنه فعل ناقصک خبریدر و تنوینی تعظیم ایچونددر (شکر الله) ترکیبده شکر نصیر و زنده فعل ماضیدر اسم حلال فاعلیدر و بوشکر حق تعالی حضرت تیرنه اسناد اولنده عبادک افعال حسنه و اعمال مرضیه لری مقابله مکافات و محازات مراد اولنور (سعی) قولنده به جاره مقابله ایچون و جازی معناسنه اولان شکر فعلنه متعلقدر (سعی) سبک فحش و عینک سکونله قصد و کسب و عمل معالزیدن بر سینه محمول اوله رق به متکلمه مضایف و فعلک مقعول به غیر صریحیدر و بوشکر الله جمله سی لفظا خبر معنی انشاء دعایدر (ایدا) هرزه نیک و بیهوده نیک فحشله وقت بیغانه مستقبلده مستعمل طرف زمان اوله رق شکر و محازاتک ظرفیدر و اید لفظی همبسته و دائما معناسنه ده مستعملدر

(*) قد کفت متخیات تطبی * زمن الجبالکم مستندا (*)

(قد) فافک فحش و دالک سبکونله مدخولی اولان جمله ماضویه نیک مضمونی تحقیق ایچونددر (کفت) فعلی کفایتدن ماضی مؤنث کفایت کفایت و زنده بر سینه بر کیمسه به وفا ایدر و یشور اولن معناسنه در که اول کیمسه انک سبیلده مستغنی اولوب ساره احتیاجی قالماز اولور (متخیات) انتخابدن اسم مقعول جمع مؤنث اوله رق صحیح و معتبر لغتار معناسنه فعلک فاعلی و بیه متکلمه مضایف اولان نظمه مضایفدر جمله مضایفه موقعنده ماضویه ارادی تفاؤل وقوعنه اظهار حرص ایچونددر (زمن) فحشینه زمان محقق اوله رق حوادث کیندنده وقوع بولان وقت معناسنه کفایتک ظرفیدر (بحث) نالک فحش و حاک سکونله شین یشیده اولان نسبی بطریق الاستدلال اثبات اتمک معناسنه زمانک مضایف الیهیدر جمعی ایجاب کلو رکاسبق (لکم) قولنده لام جاره ککفت فعلنه متعلقدر ضمیر خطابک محل بعدی منصوب فعلک مقعول غیر صریحیدر (مستندا) لفظی استناددن اسم مقعولدر مستند الیه و معتمد علیه معناسنه متخیاتدن جالدر مال قطعه بنم منظومین مزبور یشیدن هر برر لری متکفل اولدقلری لغتارده طلاب لغته سند عظیم و مستند قومیدر بونلری انشاء و املا خصوصنده مدی الدهور مشاب و مأجور و جد و سیم عند الله مقبول و مشکور اولن مستدما و مأمولدر و بونظایریمک متضمن و مشتمل اولدیفی لغات متخیه مباحث لغویه ده مباحثه و مناظره زماننده سزک ایچون معتمد علیه اولدیفی جالده ککافیه و بونلر ایله سائر منظومه لردن استغنا حاصل اولمغه معرفت لغته و افیه در دیمک اولور

(*) قطعه شرعیه الفیهه للابشدها (*)

(قطعه) فافک کسر یله قبله و زنده لغته برسته دن بلوک و جره و پاره معناسنه در قطعه الحیر و قطعه الثوب کی اصطلاح اهل عروضنده ایکی یشدن طغوز یتنه قدر اولان شعره اطلاق اولنور زیاده به اطلاق عموم محاز طریقله قطعه دن و قصیده دن اعم معنی مراد ایچکه مبتدیر یا خود قطعه نیک معنای لغویسته مجولدر بوعنوانده قطعه مبتدای محذوفه خبردر هده قطعه تقدیرنده در (شرعیه) شرعیه منسوب معناسنه قطعه نیک صفتیدر شرع بوقطعه ده دین بولود یوکه جکدر (الفیهه) ترکیبده مؤنث ضمیری قطعه به راجعدر (الفیهه) و جدت کی بولدم دیمکدر (ناظم بحر بر منظومه ده هر قافیه نیک اولکی قطعه سنده حرف روی بی با نصیر یا خود ایما طریقله اراد ایلکی التزام ایچکه الفیهه لفظی مرادقلری اولان و جدت و صادفت مثلورک اوزرینه ایتار ایلدی (للابشدها) ده لام جاره لیاقت و استحقاق

ایچونددر (ابتداء) افعال یابندن مصدر در برنسته به شروع و آغاز یعنی لیشاق معناسنه (حاصل معنی) بوقطعه شرعیه منسوب و متعلق اولان الفاظک معانی لغویه و حقایق شرعیه لری بیانی متضمن بوقطعه نفیسه درین بوقطعه بی ابتدای نظمه لایق و مناسب بولدم دیمکدر چونکه امور شرعیه امور سائر دن اشرف اولدیفی براهین قطعه ایله ثابت و مدلل و اکثر اشیا نیک اعتداد و اعتباری شرع شریفه موقوف و محمول اولمغه شریعت غرا ده مستعمل اولان الفاظ شریفه نیک معانی لطیفه سن بیان اهم و الزم و اشیا سائر نیک بیاندن اقدم اولدیفی چون سائر قطعه ل اوزرینه تقدیمه شایسته و شایان اولدیفی نمایان و رتبه تفوقی غنی عن الیساندن

(*) اول الله یل اسم جلال کبریا * لاله غیره بوقی اندن اوزه که هیچ خدا (*)

معلوم اوله که اول ما یجب علی الکلف معرفه الله مفاد بجه ناظم بحر بر امور شرعیه بیانی حاوی اولان قطعه نیک اولنده الله تعالی حضرت تیرنیک وجود و وحدانیتی اعلام بعده چند ایات ایله بعض صفات ذاتیه و صفات فعلیه لری افهام بعد ذاک کیفیت عمل متعلق اولان امور شرعیه نیک حقیقت شرعیه لری حسن بیان ایله نظم و الاسنی احسن النظام قیلدی (الله) اسم جلال که جناب معبود بالحقک جمیع صفات کمالی مستجمع و حاوی و جلال و کبریا سنی مقید و محتوی اولان علم خاص ذات واجب الوجود در اشتقاق و عدم اشتقاق خصوصنده اولان اقوال مختلفه خبر تفرقا کتب تفسیرده و غیر یلده مبسوطه در (لاله غیره) ترکیبده لائی جنس ایچونددر (الله) کتب و زنده معبود که لسان زده تکرری تعبیر اولنور (غیرده ضمیر آکله راجعدر غیر سوری و ماعدا معناسنه در که ترکیبده اوزر که و یشقه ایله ادا اولنور (خدا) فارسیدر ترکیبده شیعی حسبیلله اله کله سنی تفسیر واقع اولدی (مال معنی) جمله دن مقدم معلومک اولسونکه الله لفظ شریعی عظمت و کبریا ذات جلیل بیهمتناسنه مختص اولان معبود بالحقک اسم شریفیدر و اندن غیر معبود بالحق اوله رق معبود بوقدر انجق عبادته لایق و مستحق اولدرز را و جوب وجود و تدبیر عالم و خلق اجسام و استحقاق عبادت و سائر خواص الوهیت انداد و امثالدن مزه و مقدس اولان ذات ککریمه مختصدر

(*) قل هو الله احد سن سوبله بر در اول آله * الصمد فایات اولو ذات رفیع دایما (*)

(قل) امر حاضر در سن سوبله معناسنه خطاب من یصلح الخطاب در (هو) ضمیر غایبدر اوزات و او شی دیمکدر بوه قاصده ضمیر شاندر یعنی مرجعی جمیع اذهانده مرکوز و موجود و کافه ضمائرده مشهود اولدیفی ایدان و اشعار ایچون ذکر سی سبکی ایچکه حاجت من ایتد یکیندن مقدر شاندن نصارت اوله رق مبتدای اولدر (الله) مبتدای نایددر (احد) همزه سی و او دن مبدل اوله رق اصلی و جددر یا خود اصلی و احدایدی و او همزه به ابدال و تخفیف ایچون الف حذف اولنوب احد اولدی ذاتنده و صفاتنده بر یعنی شریکی و نظیری بوق معناسنه مبتدای ثانی نیک خبریدر مبتدای ثانی مع خبره ضمیر شانک خبری و تفسیریدر (الله احد) جمله سی مبتدای اولک عینی اولمغه عائد دن مستفیددر (صمد) فحشینه محتاج الیه اولان سید معناسنه و دائم و رفیع الشان معالزینده در نته کیم ناظم معانی ثلاثیه به اشارت ایلدی امور مذکور نیک کمالی ذات رفیع الایاتی غایت مجدایله متصف اولدیفی اظهر من السراج الوهاج یعنی جمیع موجوداتدن غنائی مطلق ایله مستغنی و عامه مصنوعات وجودنده و بقاصنده ذات فیوضات بخشنده اشد احتیاج الیه محتاج اولان جناب فعال لما یزید حضرت تیرینه مختص اولوب صمدانیت ایله موصوف اولمغه استحقاق تام انجق آفریننده جهان و جهانیان اولان جناب و اهب المواهب سزا و شایان اولمغین اسماء حسناندن قیلدی

(*) زیاده پاک قدوس اوله در سبوح هم * حی صاع قیوم باقی کیم اکا بوقدر فنا (*)

(قدوس) فافک و دال مشدده نیک ضمه لریله و فافک فحشکده جواز یله طهارت معناسنه اولان

قدسند ماخوذ صیغه مبالغه اوله رق شوائب نقایصدن پاک و مزه اولان حق جل و علا
 حضرت تباریک اسماء حسنا سندند عیوب نقایصدن زیاده پاک و طاهر معناسنه (سبح)
 سینک ضعی و قهتک جوازیه قدوس وزنده تیره و تبعید معناسنه اولان تسبیحدن ماخوذ
 انبیه مبالغه دن و اسماء صفات اکمیه دندر هر لسانده و جیع زمانده تسبیح و تقدیس اولندیغیچون
 (خی) حاک فقی و پاک تشدیدیه حیانتدن صفة مشبهه دزدیری وزنده معناسنه که میتک
 ضدیدر یعنی علم و قدرتک صحیحی اولان صفة حیات ایله متصف دیمکدر (جناب واجب
 الوجود اوزرینه موت و فنا ایچون سبیل اولیوب حیات حقیقه ایله متصف اولدیغیچون
 اسماء حسنادندر (قیوم) قافک فقی و پاک تشدیدیه (وقیام علام وزنده انداد و امثالدن
 و خدوددن مزه و مبرا و ذات قدیمه زوال و فناطر یانندن معرا و مخلوقاتک تدبیر و حفظنده
 علی الدوام قائم یاخود بذاته قائم و غیر یلری مقوم معنایه اسماء حسنادندر
 * (عفو) فاک ضعی و پاک تشدیدیه صبور وزنده اوزان مبالغه دندر مسبتک اساتقی زیاده عفو
 و عفو و عفو بنده مسحق اولارک عفو بنی مبالغه ایله ترک ایدیغی معناسنه اسماء الیه دندر (عفور) غفور
 وزنده (و غفار سنار وزنده انبیه مبالغه دندر مذتک ذنوبی مبالغه ایله ستر و اخفا ایدیغی معناسنه
 اسماء حسنادندر (برید) مضارع غابدر قصد و مراد ایدر دیمکدر (مایشاء) ده ماموصوله در
 یشاء مضارع غابدر مراد ایدر و دبیر معناسنه موصولک صله سیدر عائد مفعول محذوفدر
 مایشاء تقدیرنده در یعنی الله تعالی اراده نامۀ ازلیه ایله متصفدر خلق و احیا و اعدام و افنا
 و منع و اعطا و سائر اشیا دن هر نه که اراده اکمیه سی تعلق ایدر ایسه اراده نک وفقی اوزره قدرت
 قاهره سی تعلق ایدوب مراد حاصل اولور دیمکدر
 * (باری) و فاطر برادیی دیمک خالق کبی * و ارایدیچیدر مکون ارض برکودر سماء *
 (باری) مخلوقاتی تفاوتدن بری اوله رق خلقی و ایجاد ایدیغی (فاطر) مصنوعاتی عدمدن وجوده
 اخراج ایدیغی (خالق) مکوناتی مقتضای حکمتی اوزره تقدیر ایدیغی دیمکدر و بوصفات ثلاثه نک مالی
 برادیی دیمک اولور (مکون) ایجاد معناسنه اولان نکوبندن اسم فاعلدر و ارایدیغی دیمکدر (ارض)
 مؤنث سماعی اوله رق اسم جفسدر کره ارضک مجموعنه و اطراف و نواحیستدن هر برجانیه اطلاق
 اولنور (سماء) مفرددر طبقات افلاکدن یعنی بدی قات کوکوردن هر پرلرینه اطلاق اولنور
 جعی کرامات وزنده سماوات و اجنه وزنده اسمیه کلور قطعه شرعیه ده نظم کلام باری
 تعالی حضرت تباریک خلق و تکوین صفتلرینه منجر اولوب خلق و ایجاد ایسه مخلوقات
 و مکوناته تعلق ایتمکله اعظام مصنوعاتدن اولان اجسام سفلیه و اجرام علویه نک لغتاری بیانه
 تعرض اولندی یاخود بوقطعه شرعیه اطلاق تغلیب طریقله در فافهم
 * (شارع) اولو بول دخی شرع و شریعت دین بولو * کتک اوئشدر سلوک ایمان ایناتقی بی ریا *
 (شارع) صاحب وزنده مسلک نافذ قویم و جاده اولان طریق و اخذ مستقیم معناسنه در
 و واضع الشریعه معناسنه الله تعالی حضرتلرینه و مبین الشریعه معناسنه انبیاء عظام علیهم
 السلام حضرتلرینه و عالم بالشریعه معناسنه فقهاء کرام حضرتلرینه شارع اطلاق اولنور
 (شرع) فرع وزنده (شریعت) طریقت وزنده الله تعالی حضرتلرینک عبادتی دارالسلامه
 هدایت ایچون وضع و تعیین و پیغمبران عظام علیه السلام وحی و تبیین یوردیغی تکالیف
 شرعیه و احکام اکمیه در که ترکیده دین بولو تغییر اولنور (دین) دخی عریندر شیوعی حسبیه
 تفسیردن جزء قبلندی (سلوک) دخول وزنده مصدر در محسوس و معقول برنسنه به کبره

و مقتضای او زره کتک معناسنه (ایمان) افعال یابندن مصدر در لغته و برکتیه بی
 سوزده تصدیق ایتک معناسنه کتک ایناتقی تغییر اولنور عرق شرعیه بی
 ذبتک جانب مقدس رب العزتدن خبر و یردیک امورک جمیعیتی ریا و تضاددن ماری
 اوله رق تصدیق ایمکدر
 * (ایلمی) و ش کوندر دیک حق کتک ایلر رسول * هم بی پیغمبر جمع شریقی انبیه *
 (رسول) لغته واسطه به و بر جانندن جانب آخره کوندر یلن کیمیه به دیر که ترکیده ایلمی
 تعبیر اولور بوضوئیه فاعل بمعنی اسم مفعولدر می سل معناسنه لسان شرعیه انساندن اوله رق
 الله تعالی حضرت تباریک کندیته وحی و الهام ایندیگی احکام شرعیه بی سائر خلقه تبلیغ ایچون
 شرع جدید ایله مبعوث اولان ذاتدر جعی صمیمتله رسل و علماء وزنده رساله کلور (وش)
 لفظی و اولک فحیله فارسیده ادات تشبیهدر کی معناسنه (نی) لغته بناء بیانه دن فعل بمعنی
 اسم فاعلدر منی معناسنه که خبر و یردیک دیمکدر شریعتده جمهور اشاعره عندنده بی رسولدن
 اعم مطلق ایلر اعددر بر رسول فقط جانب رب عزتدن کتب سماوی ازالیه یاخود شرع جدید
 اعطاسیه مبعوث اولان ذات شریفه اطلاق اولنور اما بی شرع جدید صاحبیه اطلاق
 اولندیغی کبی کندیدن مقدم کلن رسول کریمک شریعتی خلقه تبلیغ ایله وحی اولسان ذات
 ملکی الصفاته دخی شاملدر اکثر انبیاء بی اسرائیل کبی جمهور معتزله عندنده رسول ایله بی
 پنداره مساوات و ارور شیخ ابو منصور ماتریدی نأ و یلاننده یلارنده عموم و خصوص من وجه
 اولمغه ذاهدر زیرای ایچو انساندن اولور ملکدن اولسار امل رسول ملکندره اولور
 * جاعل الملائکه رسلا * نظام جلیلنده اولدیغی کبی و الاصل بی جانب حقندن کندوبه وحی
 و الهام اولنان احکام شریعه بی خلقه تبلیغ و خلقی حقه دعوت ایچون مبعوث اولان
 اساندر (انبیاء) بی لفظک جمعیدر تبیین کبی (پیغمبر) فارسیدر ترکیده شیوعی حسبیه تفسیر
 واقع اولدی بونده الف زیاده سبله پیغامبر و غنی حذفه پیامبر و الفی حذفه پیغمبر دخی لغتدر کلام
 ایلمی و حقدن خبر کخوروب خلفه تبلیغ ایدیغی دیمک اولور
 * (دیندی) کمد و حه احد هم محمد اوله در * ک کریده مصطفی سبحک بکتمک اصطفانا *
 ناظم تحریر خلعت فاخره نبوت دوش لیاقتلرینه زینت و زیور اولان پیغمبران عظامک رسالت
 و نبوتلرینک معانی و مبعوثلرینه ایماعقیننده و نواح برانهاج رسالت سرسایادت اقرارلرینه اقرار
 بر کور اولان سر لوحه معشر انبیاء علیه اکمل الصلوات و التسلیمات ایشهر لسانی شهر یقه سینک
 دعائی لطیفه سنی انبیا ایلدی (احد) افعیل تمضیل بنیه بی اوزره قبایله اشتقاقی جاعل ایچون
 زیاده تجد ایدیغی معناسنه اولق صحیح و طاهر ایسه ده (محمد) اسم شریفه معناسنه عهد
 اولق طاهر اولمغه اعرف و اشهر واجب کبی مفعول ایچون اولمغه نخل ایل و بنا حه ایل
 مدخلک لراؤفته یاخود مدخلک عمومیه می بی مدوخ عباده سبله تغییر ایلدی (محمد) تفخیل
 بایندن اسم مفعولدر باب مذکورک بناسی نکبذرا ایچون اولمغه ده زیاده محمود و محمود و معنایه
 اولمسی طاهر در (جانب سلطان الانبیا علیه افضل الخلیا حضرتلرینک کثرت مدوحی یعنی
 اتس و جن و ملائکه کرام خلیهم السلام عندلرنده محمود بی موجب مدح و ثنا اولان اوصاف
 حمیده و اخلاقی پسندیده بی زیاده جامع اولمغه ده در بومشایه محکم تر یلنده (والله لعلی خلقی
 عظیم) آیه کریمه سی کواه بی اشباهدر (مصطفی) لغتعالی بایلدن اسم مفعولدر کریمه
 و منتخب و مختار معناسنه سلطان در سرب اولاک علیه مملولین الله فادارت الافلاک عندالله
 کافه مخلوقاتدن مختار و ممتاز و عامه مصنوعاتدن منتخب و سرفراز اولندیغی (وما ارسلناک

الارحمة لاه المين) نعلم جليلندن بیدار دخی (فكيف اذا جنسا من كل امة بشهيد وجنابك
علي هؤلاء شهداء) نص کریمندن آشکار (وامام مسلم ورمذی وسائر اهل حديثك والله رضى
الله تعالى عنه حضرت نازندن تخریج ابتدکاری حدیث شریف که قال ان النبي صلى الله عليه
وسلم قال (ان الله اصطفى كنانة من بنى اسماعيل واصطفى من بنى كنانة قريشا واصطفى من
قريش بنى هاشم واصطفاني من بنى هاشم) وفي رواية (ان الله اصطفى من ولد آدم ابراهيم
واخذه خليلًا واصطفى من ولد اسماعيل) الحديث (وامام احمد بن حنبل عايشه صديقه
رضي الله عنها وعن ابنها حضرت نازندن تخریج ابتدکی حدیث لطیف که قالت قال رسول الله
صلى الله عليه وسلم قال جبريل عليه السلام قامت مشارق الارض ومغاربها فاجد رجلا افضل
من محمد صلى الله تعالى عليه وسلم) احادیث شریفه سندن و نظائر نندن مستاندر (کریده) کاف
فارسیه نیک صلیله هر نوعک متخنی و مختاری معنایسته فارسیدر کرده شیوعی حسبله تفسیر قبلندی
(اصطفا) افتعال با نندن مصدر در بر نوعک افراد نندن ممتاز اولانی انتخاب ایدوب سچیک
و اعلا سنی اختیار اتمک معنایسته در

(*) درت رسول الله والولعزم ايشته بوقول اصبح * نوح و ابراهيم وموسى ومحمد مصطفى (*)
(اولوا العزم) شول به نیران ذوی الحزم مدینور که شریفتی تأسیس واحکامده سنی بلع ایدوب تبلیغ
و تفر برنده بذل مجهود و مشاق کثیره به صبر و قومونک جفا و اذاسنه تحمل ایلله مدوح و محمود اوله
عد دنده اهل تفسیر اختلافات کثیره ایلله اختلاف ابتدکی (ناظم تخریر هر نه قدر اصبح
اقوال اوزره درتدر دیش ایشه ده ماصی و اشهری سلطان المفسرین عبد الله بن عباس
رضی الله عنهما حضرت نازندن مروی اولدینی اوزره نظمه مذکور اولان انباء اربعه
عليهم السلام حضرت اینه جناب روح الله عیسی علیه السلامی دخی ضم ایلله بشدر حتی
بعض محققین طبق فرموده سلطان المفسرین اوزره نظم ایدوب (*) اولوا العزم نوح و الخليل
المودد * و موسى وعيسى والحبيب محمد * پیوردینی قاضی محشمی شیخ الاسلام سعدی علیه
رحمة الباری حضرت نازنک حاشیه سنده مسطوردر (وبعض علماء عتدنه اولوا العزم والنبات
رسول كرامدن شول ساداتد که امر تبلیغه و خصوصیات سبانه ده کندولره اصابت ایدن
بلیاته صبر جبل ایلله صبر ایدوب مخلوقه بش شکوی ایتیه بوقدر جرحه مشابرا لیهیم حضرت اینه
جناب ذیح یعنی اسماعیل با خود استحقاق و یعقوب و یوسف و داود و ایوب علیهم السلام حضرت اقی
دخی متضمین اولور (بوعشره مبشره کامله نیک کیفیت ابتلا لری و طوق بشردن خارج اولان
افا و خفایه صبر جیللری محکم تزیلده مذکور و کتب تفاسیرده و نقصان انبیاده مفصلا مسطوردر
*) کیر لوسر داش اولدی ناموس و دخی جبریل آدی * وحی الهام اکثر ازاله ملک مامورا کلا (*)
(ناموس) قاموس و نژنده بر کیمه نیک احوال باطنیه سته واقف و مطلع اولان محرم اسرار به
دینور (وابیاء) عظام علیهم السلام حضرت اتمک حالات باطنیه مسجسته رینه اطلاع تام و کافه
بصیرانه محرم اسرار اولغله مشهور و نیام اولان ناموس اکبر یعنی رسول ملائکه مقرر سندن
امین الوسی حضرت جبریل علیه السلامه علم اشهر اولشدر (وحی) لغتده اشارت و کتابت
و مکتوب و زمالت و کلام حق و غیره القی اولان شی و الهام معنیار یئددر (الهام) خیر محض
اولان معنایی تلقین و تفهیم در بیلد اساس الهام وحی فیه اعرف و اشهر اولغله تفسیر
قبلندی وحی الهی بعضا متکلم تعالی حضرت نازری حروف و لغز و صوتن عاری اولان
سکلافی نیک واسطه اولغسیرین وحی الیهیه اسماع ایلله اولور حضرت کلیم الله و لای
مقدس طریقه و جناب خبیب الله لیلله اسمراده فوق السموات الی ذه اولدینی نیک

(و بعضا) یند ملک توسط ایتمکسیرین موحی الیهیک قلبیه امور خبریه واحکام غیبیه فی القا
وافهام ایلله اولور (و بعضا) حضرت امین الوسی جناب مقدس کبریا دن تلقی ایدیکی احکام
الهییه فی ازال و بی ذیشانک سمعه القی و ایصال اتمکله اولور بواوواع ثلاثه نیک اغلی نوع
ثالث اولدینی ناظم تفسیر ایلدی

(*) فاتحه سبع المثانی ام قرآن دیندی هم * محکم اول آیت که تاویل اولیه انده روا (*)
(سبع المثانی) ستر لوحه کلام قدیم و اشهر اقوال اوزره بتمامها نزولده سور قرآنیه نیک جله سی
اوزرینه تقدیم پیوریلان سورة فاتحه نیک اسم سندن (سبع) پیورلدینی بالاتفاق بدی آیت
اولد یغیجون (مثانی) ایلله بیان اولدینی مثانی ثنیه و تکریردن اولدینی تقدیر جرح رکعات
صلاته فرا تکی تکرار اولغسی واجب اولد یغیجوندر شان اولدینی تقدیر جرح بوسوره جلیله ده
الله اعلی جل وعلا حضرت نازینه اوصاف عظمی و اسماء حسنی ایلله حد و ثنا اولد یغیجوندر
(ام القرآن) سورة فاتحه شریفه نیک اسماء عذیده سندن اسم دیکردن ام القرآن تسبیحه اولدینی
بوسوره جلیله قرآن عظیم البرهانک مفتی و مبتدائی اولغله کانه قرآن باهر الیالک اصلی
و نه شایندر (و بوسوره جلیله سورة البکره و سورة الحمد و سورة المصلا و سورة الشفاء و سورة
تعلیم المسئلة تسبیحه اولنور بوا اسماء شریفه ایلله تسبیحه و جهری و بوتلردن ماعدا اسانی
سائر سی و وجوه تسبیحه سی کتب تفاسیرده مسطوردر (محکم) آیات قرآنیه دن اول آیه اطلاق
اولنور که نظم کریمک معنای قویینه دلالتی ظاهر و کنیدی مراد اولان معنی تبدیل و تغییردن
مصنوع یعنی تخصیص و تاویل و نه مخدیه مأمون اوله (ان الله بكل شیء عليم) نص معنی و واجب
الوجودک ذات و صفاتک دلالت ایدن نصوص متا تنصو صلیکی (روا) جائز معنایسته فارسیدن
شیوعی حسبله تفسیردن جزه قبلندی یعنی محکم اول آیتدر که نظم شریف سندن مشایان اولان
*) معنای معنی ظاهر نیت صرف اولغی ایلله تاویل جائز اولغی

(*) حکم قطعی ایلله حقک امری فرض و مفترض * نهی منع اتمک دخی منکرده فعل ناسرا (*)
(فرض) عرض و زنده و فریضه عریضه و زنده (و مفترض) افتعال با نندن اسم مفعول
صیغه سی اوزره احکام شرعیه دن اولان وجوبدر که کتاب الیهدن با خود سفت متواتره دن با خود
اجماع مجتهدیندن حکم قطعی و دلیل یقینی ایلله نیت اوله مثلا صلاتک و زکاتک فرضیه کتاب
الیهدن (افیوا الصلاة و اتوا الزکوة) آیه جلیله سنک دلالتی کی (نهی) امرک تطدید منع
ایتمک یعنی قائل کنیدی دن مرتبه اولان کیمه بیوفعلی ایشله دیکدر مثلا * فلا تجعلوا لله
اندادا * نص جلیلک اشرا کین نهی ایچون اولدینی کی (مکن) افعال با نندن اسم مفعولدر
اقوالدن و افعالدن و نیتدن اوله رقی الله تعالی حضرت نازنک رضا سته مخالفت اولان شکرلرک
کلیمه نیاملدن (مکنک) ضری معروفدر (ناسرا) فارسیده ادات فی اولان نایله لایق معنایسته
*) با نندن اولان نیتدن مکنک فعل ناسرا لایق اولیان فعل دیکلدنک نیتدن

(*) پاکلک اولدنی طهارت غسل یقینیه قیامته * معطل من خطی و اوزریم طهله ایلر افضلا (*)
(طهارت) نظافت و زنده مصدر نو بدن و نیتدن حبی و حدی ازاله ایدوب پاک و طاهر
اولی معنایسته (غسل) غینک غلبه لازمدر اغسال کی بیقانع معنایسته در اما غینک فغلبه
غسل متعبددر برنده بی بومق و بیقانع و نیک اتمک معنایسته در (مغسل) افتعال با نندن اسم
مفعول غیمه سی اوزره اسم مکندر غسل ایچونده مهیا اولان محل معنایسته (مرحاض) مینک
کمر یله مرصان و زنده مغسل کی غیل اولغی حق و مستعددر لجام و غیلخانه کی

(*) آتست المی توفی آتسته دی وضوء * نظم نماز اولدی صلاة و اصل معنایسته دعا (*)

(توضی) ضارمدوده نك كسریله تصدی و زننده طهارت اسلامدن اولان وضوء علمانی
ایستك یعنی ابدست المی معانسته لغتدر لکن ضادك ضمی و آخرده همزه ايله تلاء او زننده
توضوء افصحدر (وضوء) واولك ضمیله مهموز اوله رقی ابدست اطلاق اولسان فعلك كه
اعضای ثلاثه بی غسل ايله مسح راسدن عبارتدر (اما واولك فخبیله وضوء كنندیه
ابدست انسان صوبه اطلاق اولنور (مبضاء) میك كسریله منشاء و زننده ابدست
اله جق موضعه دینور كه ابدست خانه تعبیر اولنور (صلوة) عرف شرعه ارکان معلومه و افعال
مخصوصه دن عبارتدر كه فارسیده و تركیده نماز تعبیر اولنور لفظ صلوة نماز معانسته منقولات
شرعیه دندر معنای لغویسی دعادر كه ادنی اعلادن نضرع و نیاز طریقه قبله مطلوب و مفصودی
استك معانسته در معنای منقول ايله منقول عنه یتنده علاقه صلوة شرعیه نك صلوة
لغویه بی اشتغالیدر

(*) معنی ماهون زكوة و طاعته دیرلر دخی * تركیه پاك ایتك خوشلقله وركیده عطا (*)
(ماعون) صابون و زننده زكوة معانسته و طاعت و اتقیاد و مطلقا معروف و احسان و بقور
وصو و مطلقا كنندیه انتفاع اولنه جق شبیه دینور (زكوة) دخی عریدر اصلی صدقه
و زننده زكوة در قاعده تصرف اوزره و اوی الفه قلب اولنوب حصاة و زننده اولدی
معنای لغویسی طهارت و نما و برکت معنای اولوب شرعه حوائج اصلیه دن فضله و دیودن
فارغ اولان نصابك بعد حولان الحول ربع عشرینی نیت ايله فقرایه اعطا ایتمكدن عبارتدر
زكوة شرعیه اوساخ مالی ازاله و نما و برکت سبب اولسی علاقه نقلدر (تركیه) تفضیله و زننده
تفعل بابك مضر اوله رقی مصدریدر تطهیر و پاك ایتك معانسته (عطا) مقصور اوله رقی عصا
و بمدود اوله رقی جزاء و زننده طیب نفس ايله آخره و یریلن شیء مرغوبه دینور عطیه کبی
(*) حج طواف کعبه درهم بره دیندی زمزمه * یثرب و طیبه مدینه مکه در ام القرى (*)
(حج) حائك فحی و جبك تشدیدیه لغتده مطلق قصد یا خود شیء معظمی قصد ایتمك دینور
شرعه اشهر حجه شرائط مخصوصه به ملابس اوله رقی کعبه معظمیه بی قصد و طواف ایتمكدر
ناظمك ظاهر عبارت سندن حج فقط بیت معظمی طوافدن عبارت اولسی متفهم اولور مع هذا
حجك ارکان ثلاثه سی اولان احرام و وقفه و طواف زیارتدن بریسی اواسه حج اولماز
بوتقدیرجه (حج طواف و وقفه و احرام زمزم بره در) دینله اولی اووردی لکن وضوح مراده
بناء اشهر ارکان حج ايله اكتفا ایلدی (طواف) برسنه نك اطرافنده دوران ایتمكدر (بره)
بابك فخبیله جر و زننده افضل مباه الارض اولان زمزم شریفك اسمیدر (یثرب) یاه مفتوحه
بدی همزه مفتوحه ايله ارب مدینه النبی صلی الله تعالی علیه و سلمك اسم قدیدر (طیبه)
طائف فحی و یاه مشاة تحتیه نك سکونیه و یابی الفه قلبه طایفه و یابك تشدیدیه طیبه و مهمك
ضمی و یابك تشدیدیه مطیبه اسماء مدینه منوره دندر (ام القرى) قافك ضمیله مکه مكرمه
شرفها الله تعالی الی یوم القیمه نك کینه سیدر قبله الانام اولقله ججع جهاندن كنندیه قصد
و توجه اولندیغیچون یا خود بلد حرام كافیه بلدایدن رفیع الشان اولدیغیچون یا خود صکره
ایضی دینو و بسط مکه مشرقه دن اولدیغیچون ججع بلادك اصل و لیدانی بنابه سنده اولقله
ام القرى اطلاق اولدی نسخ مطبوعه ده مصراع اولده کیم یریلنه ویکه و مصراع ثانیه
مکه مشابیه کعبه واقع اولدی ظاهر یوکه قبله طاعتات ناظم یا خود سندن سنها اوله زیر طواف
اولانیه ذلت کعبه دن مکه دكل ام القرى مکه در فقط کعبه دكل
(*) عیداضی موسم قربانده کی برامدر * تحر و اضحیه دخی قربان روفی رضا (*)

(عیداضی) شهر ذی الحجه نك اونچی اون برنجی اون ایکنچی کونلرنده اولان عبد سعید مؤمنیدر كه
قربان بیرای تعبیر اولنور (تحر) بحر و زننده انساندن وسائر حیواندن صدرك اعلاسی یا خود
موضع قلاده در و تحریاب نالیدن مصدر اوله رقی حیوانی موضع قلاده دن ذبح ایتك معانسته
كلور عیداضی به یوم التحریر سمیه اولندیغی اول کونلرده لایعد و لایحصی قرابین تحر و ذبح
اولندیغیچوندر ناظمك قربان اولسان حیوانه تحر اطلاق ذبایح تحرندن یعنی بوغازندن ذبح
اولندیغنه بناء مجازدر (اضحیه) همزه نك ضمیله و کسریك جواز یله شبیه وقتك اسمیه
تسمیه قیلندن اوله رقی ایام تحر ك اكتر یا ضحوة زننده تقرب الی الله قصدیه اصناف اربعه
حیواندن ذبح اولسان حیوان مخصوصك اسمیدر اضحیه نك جعی ابادی و زننده اضاحی كلور
مفردنده و جعنده بابك تشدیدیه و قربان مزبوره اضحیه دینلیدی کبی ضحیه ده دینلور تحبید
و زننده جعی تحایا و زننده ضحایا كلور و ضحیه مرغومه همزه نك فخبیله اضحیه ده دینلور
جعی اضحی كلور یوم تحره عبد اضحی دینلیدیکی بوجهتدندر (قربان) قرآن و زننده كنندیه
الله تعالی حضر نرینه تقرب اولان ذبحه نك اسمی اوله رقی عریدر جعی قرابین كلور
تركیده سیوی حسیله تفسیر قیلندی (بروفی رضا) تركیده برافضی فارسیده علی معانسته استعلا
ایچوندن جناب رب العزتک رضاء شریفنه موافقت اوزره دیمكدر

(*) صائمون اورج طوبیخیلر اورج صوم و صیام * فطراورج آچدیغی شیدراهل صومك اولا (*)
(صائمون) صائمك جع سالمیدر جع مكسری صادك ضمی و واول و یارك تشدیدیه صوام و صیام
و صوم و صیم كلور صام اورج طوبیجی دیمكدر (صوم) یوم و زننده (وصیام) قیام و زننده لغتده
مطلقا امساك معانسته كه طعامدن و كلامدن و سائر افعالدن كف نفسه اعذر شرعه
طلوع فجر دن غروب شمس قدر اهلندن صادر و یتنه مجاور اوله رقی مفطرات ثلاثه دن
امساكدر كه تركیده اورج فارسیده روزه دینور (فطر) قافك كسریله صومك ضدیدر
یعنی صائمك اكل و شریدر بوجهتدن عید صیامه عید فطر دینور و فطر صائمك كند یله
افطار ایدوب اورج آچدیغی ماكول و مشروب اطلاق اولنور صوم و زننده فطور کبی
ناظم تحریر اهل صوم تعبیر یله اهل كفرك و حائض و نفسا اولان نساء مؤمناتك اول حالده
صومه اهل اولما دقلندن ایلرك مفطرات مزبوره دن امساك لرینه شرعه صوم اطلاق
اولندیغنه ایما یوردی

(*) نكری خوفله حرامدن احتراز ایتك ورع * ام اولمیدر كاه اسمی صافقنی اتقا (*)
(ورع) واولك و رانك فتحه لیه تقوی معانسته در كه الله تعالیك عقابندن خوف ایدوب
محرمات و مناهیدن نفسی وقایه و سبهاندن احتراز و اجتناب ایتمكدر (ام) همزه نك كسری
و ثاء مثله نك سکونیه باب رابعدن مصدر در مطلقا ذنب و كناه و شرعه ایشله سی حلال
اولسان شبی ایشلك و خصوصاً خیر و قار معنایینه در جعی همزه نك مدیه آنام كلور
صفی نام و زننده آتم و الیم و زننده ائیم و ایام و زننده امام و جهول و زننده اتوم كلور (اتقا)
افعال بابندن مصدر در لغتده مطلقا برینیدن احتراز ایدوب صافقنی معانسته در عرف شرعیه
آخرنده مضر اولان عذابدن و مناقضه فی الحسابدن نفسی وقایه و محافظه ایتك معانسته در
اسم فاعلی متقیدر كه نشاء اولیده حسن اعتقاد و اخلاصه مقارن اعمال صالحات و ترك
منكرات ايله آخرنده نفسی عذابدن و سوء حسابدن وقایه ایدن کیمسه به دینور متقی نك مراتب
ثلاثه سی کتب تفاسیرده مذکوردر

(*) بوستان فردوس و جنت باغنه دیرلر دخی * حق بره قیلسون میسر یسر الله لنا (*)

بوستان موشكاف و زننده
فارسیده رایحه معانسته
اولان بو افضلیه ادا
سكوت اولان شان دن
سكوت اوله رقی كلزار کبی
مسك یا عجمه سنه و انواع
كل یا عجمه سنه اولان
ازهارى متعل اولان
سكوفه زار و خوشبو
میوه حاصل اولان
یا عجمه به اطلاق اولنور
تخفیفله بیان دخی
بو بلبله در

(فردوس) فاك كسرى ودالك فتحله انواع فواكهى واصناف سبزواتى جامع وممثل
اولان باعجه به دينور جعى فراديس كلور وسكر جندن اعلا درجات الجنان اولان جندر
جنان ثمانية اشهر اقبال اوزده جنة النعيم جنة عدن دارالخلد دارالقرار دارالسلام جنة المأوى
جنة الفردوس ووسيله در (يسر الله لنا) الله تعالى جنت فردوسى بزره يسر وسهولته يعنى
بلا عذاب ولا حساب نصب ايلسون ديمكدر يسرها الله تقديرنده مفعول ضميرى محذوف در يسر
تفعل بابتدن ماضى مفرد غائبدر يسر الله جله سى لفظا خبر در معناه انشاء واعداد وقوعه اظهار
حرص ايجون خبر صيغه سيله ابراد بيوردي

(*) هم قيامت ساعت انده شبهه يوق لارب فيه * هاويه نار جهنم بزي حفظ ايت قنا (*)
(ساعت) قيامتدن عبارتدر كه نفخة ثابته يا خود ثالثه دنصكره تافرقه ايمان جنازه وزمره
طغيان نيرانه دخول ايدنجه قدر كه احياء اموات ووقفه عرصات ومحاسبة اعمال وابتاء دواوين
ونصب موازين كندنده واقع اوله جق يوم التاد طويل الامتدادك اسميدر (قيامت) دخی
عربيدر تركبده شيعى ايجون ترجمه واقع اولدى فارسيد رسوخيز ورساخيز وروز شمار دبرل
(لارب فيه) تركيبنده لافى جنسدر ريب شك وشبهه معناسنددر فى ظرفيت ايجوندر
ضمير محرور تركب من يورك قبلنده مذكور اولان شبهه راجعدر مثلا هذا الكلام لارب فيه كى
يا خود يوم اعتباريله ساعته يا خود قيامته راجعدر يعنى يوم قيامتك وقوى مخبرين صادقين
اولان انبياء عظام عليهم السلام حضراتك وحى الهى ايله متفق الكلم اوله رق خبر متواترى ايله
مسجل وپرايين نقليه وعقليه ايله ثابت ومدلل اولفله اصلا ريب وشكه محل ومجمل دكدر
(هاويه) دركات جهنمدر بربك اسمى يا خود مطلقا اسماء جهنمدر خطبه ولظى وسقر وسعير
وبجيم كى (قنا) لفظنده قى لفيف مفروق اوله رق وقى يوق دن امر حاضر صيغه سيله دعداد
حفظ ايت معناسنه اصلى همزه نك كسريه اوق ايدى قاعده تصريف اوزره اعلال دنصكره
قى قالدى نامتكلم مع الغير ضميرى اوله رق فعل امر ك مفعوليدر بزي ديمكدر
(*) طوغرى بول انجق هدايت شاهراهى سميد * الصراط المستقيم انما صوب الهدى (*)
مصراع اول ثابتنك تفسير وترجمه سيدر (صراط) سراط وزنده ومرا فيدر طريق وسيل كى
بول ديمكدر (مستقيم) استقامت ايله متصف يعنى طوغرى اولان شبهه دينور (انما) حروف مشبهه
بالفعلدن اولان ان كلمه سيله ماه كافه دن مركب اوله رق طرق قصر دندر انجق معناسنى
افاده ايدر وداثما جله خبريه اوزرينه داخل اولور ناظمك بوكلامنده انماك مدخول اولان
جمله نك مبتداسى محذوف در انما هو صوب الهدى تقديرنده در (صوب) ثوب وزنده سمت وطرف
وجانب معناسنه در (هدى) خدا وزنده هدايت يعنى مطلوبه موصل دلالت معناسنه در (شاهراه)
فارسيدر آجق وايشلك اولو بول وطريق جاده معناسنه تركبده ده زبازددر

(*) فاعلان فاعلان دره بحرمل * افهموا سزاكلكه يك وزنى بو هذا وزنها (*)
يعنى بوقطعه بحرمل ثمن الاجزادندر كه هر بمصرعى تقطيع اولند قدده درت كره فاعلان
وزنده اولور لكن بوقطعه ده حذف على واردر يعنى عروض وضر بنك آخرندن سبب
خفيف كه فاعلان لفظندن تن در اسقاط اولوب فاعلا قالد قد نصكره فاعلن اولدى ايمدى
هر بمصرعى فاعلان فاعلان فاعلن اولوب بحرمل محذوف اولور (دره) دالك
ضمى وراك تشديديله يوك انجودانه سند دينور در نيم ودر شهور كى لكن بومقابه دره دن
مراد استعاره طريقبه بوقطعه نك حاوى اولدى يعنى الفاظ نفيسه مرغوبه در الفاظ مذكوره دن
ناظمك دره ايله تعبيرى بحرك معناسى لغوى سى اولان در يابه ايهام ايله مراعات نظيره رعايت

ايجوندر (افهموا) فهمدن امر مخاطب جمع مذكدر در سرفهم ايدك يعنى لكلكه يك دكدر
(هذا وزنها) تركبنده هاجز ف تنبيه ذامشان ايله مفرد مذكوره موضوع اسم اشارتدر بول
وشود ديمكدر وزنه ده مؤنث ضميرى قطعيه به راجعدر يعنى بوقطعه موزونه نك وزنى
بوقطعه بولوز ديمكدر

(*) فهدا در نظم فى لغات الحلية العلييا (*)
(فهذا) ده فاسيلاف نحوى يا خود محذوف دن مبنى فاه فصيحده در اذا عرفت القطعة الشريفة
فهذا آه ديمكدر هذله ها كاه سى قصريه حرف تنبيهدر كه انكده مضمون كلامه آگاه اولوب
القاء سمع وصرف ذهن ايلك ختمنده مخاطبه تنبيه وتاكيد اولور ذام مفرد مذكوره موضوع
اسم اشارتدر ومرفوع المحل اوله رق مبتدادر مشار اليه كلام منظوم اعتباريله ما بعد تنبيه كى
قطعه در (در) دالك ضمى وراك تشديديله ايجو معناسنه مبتدالك خيريدر (نظم) لغتنده
در ترك معناسنه مصدريدر لكن بومقياسده اسم مفعول معناسنه در منظوم يعنى در نظم معناسنه
در كى لفظه اضافى موصوفك صفته اضافى قبيلته در آداب تشبيهى جذله تشبيه بليغدر
(فى لغات) تركبى جار مع المحرور ظرف مستقر اوله رق در منظومك صفتى يا خود مبتدالك
خير بعد خيريدر (لغات) لغتك جعيدر لغت اصناف انساندن هر صنف وهر طبائفه غرض
ومر املزندن كنديله تعبير ايندكلى اصوات والفاظدن عبارتدر (حلية) حالك كسريه
خلقت وصور ووصفت معناسنده مستعملدر (عليا) عينك ضمليه اعلانك مؤنثى اوله رق
حليه نك صفتيدر (مخصول عنوان) شوقطعه آيه خلقت علياى بى عليه السلام وضورت
مستثنى بغير كافه اناك لغاتى بيان خصوصنده در منظوم كى مفعول ومرفوعدر

ديمك اولور
(*) صفتدر حليه اما صورت حسنيله در معنا * ملج اوليه كوزلدر كيم خوش اسلوب اوله سرتاپا (*)
(حليه) حالك كسريه خلقت حسنه وصوره مستحسنه ووصفت جبهه مضالينه در (ملج) امير
وزنده ملاجندن صفة مشبهه در مناسب الاندام خوب وديلم معناسنه در (خوش) فارسيدر
ايو وكوزل ديمكدر (اسلوب) طرز وطور ديمكدر (سرتاپا) فارسيدر باشند ياغه قدر ديمكدر
يعنى اريكه نشين قصر جال صلى الله تعالى عليه وسلم حضرت نرينك جسد شريفلى من
الراس الى القدم جهت جامعه حسن وجمال ايدى تنكيم خافانى حليه نك بى عليه السلامده
بيوردر * اهل حسنك ايكن اعلا سى ايدى * قى شيرين ودلاراسى ايدى * اكل الخلق ايدى اول
خوب خصال * ذوالجلال ايتش ايدى فيض جال *

(*) ملاحت اول كوزللكدر كه اتر حسنى باقدنجه * بسيم اولدر كه كولدكجه كل خندان اولور كوبا (*)
(ملاحت) باب اولدن وثالثندن اوله رق مصدر در فارسيد آن وحسن روز افزون تعبير
اولنان معناسيه در كه جذب قلوب عشاق اكافنوط برحالت روحانيه وبركيفيت وجدانيه در
لسان ايله تعبير وقلم ايله تحرير اولور انجق مشاهده ذوق سليم ومكاشفه طبع مستقيمه معلوم
اولور حسن خداداددر ناظم مر حومك اتر حسنى باقدنجه تعبيرى شاعرك * بزيدك وجهه حسنا
اذا ما زنته نظرا * مصراعنه ايمادر يعنى ذات بهمنى بى عليه السلامده مودع وموجود اولان ذفايق
حسن وجمال ايمان نظر وقت اولندجه آن بان من حيث الظهور ومزاد اولور ديمكدر
(بسيم) باب ثابندن صفت مشبهه در حسن الضحك ولطيف التيسم معناسنه كه كولدكجه
هنوز آچلش كل كى مرغوب ومطبوع القلوب اولور تنكيم خافانى حليه سنده بيوردر
* كوله اعزاز ايله اول فخر ملك * نه فاك دير ايدى العزة لك * كل خندانه دونوب آجسه دهان *

فیض نور ایلر ایدی اول دنده ان * باغ حسن ایجره اوروی رنگین * بر آچلس کله بکر زدی همین *
 طاهرا اولوردی ضیاء انوار * عکسی دیواره دوشردی هر بار (خندان) کولبی و آچیلی معانسه
 (کوبا) مثلا معانسه فارسیدر شیوعی حسبیه ترجمه دن جزء قلندی
 * (دو چشمی فاره در نور سیه و س ادعج العینین * از ح اول اینجه قسلو کیم چکلندر هلال آسا) *
 (ادعج العینین) اضافه کوزلی فاره دیمکدر زبرا (ادعج) باب رابعدن اوله قی احر وزنده
 صفة مشبهه در دمع فحشله طلب وزنده و دبعه دالک ضمی وعینک سکونیه غرقه وزنده
 مصدر در کوز واسع اوله رق سیاهی شدید اولق معانسه در که محاسن عبودندر آهو کوزی
 کبی ناظم مر حومک بیانی بومعنا به منیدر بعض کتب افند دمع و دبعه کوزک بیاضی
 زیاده بیاض و سیاهی غایتده سیاه اولمه منیدر حور العین کوزلی کی خاقانی مر حوم حلیه سنده
 * کوزینک آعی بیاض ایدی قی * رخلری صاف ایدی صافی صفی * هم سیاهی ایدی غایتده منید *
 بر ایدی اکا قریب ایله بعد * واسع و خوب لطیف ایدی کوزی * نور محض ایدی سعادتلی بوزی *
 یوردخی معنی نای به منیدر (عینین) کوز معانسه اولان عینک تنیه سیدر (دو چشمی) عبارده سنده
 اولان دوقظی فارسیده اسماء عدد دندر ایکی معانسه چشم فارسیدر کوز معانسه (نور) ظاهر
 بنفسه مظهر لغیره معانسه اولدینی طاهر در (سبه) فارسیدر سیاهدن محققدر (وش) لفظی و اولک
 فحشله فارسیده ادلت تشبیهدر کی معانسه الفاظ مذکور هر تقدیر کی دکل ایسه ده السنده
 زبان زدا اولمه تفسیر وقع اولدی (ازج) باب رابعدن اوله رق صفة مشبهه در هم اینجه هم
 اوزون قاشلو کیمسه به دینور که السنده ده فلم قاشلو وهلال قاشلو تعیر اولنور محاسن خوزو یاندندر
 مؤنثه زیاده دینلور یقال رجل ازج و امرأة زجاء ای دقیق الحاجین فی طول (یعنی جامع
 محاسن عالم صلی الله تعالی علیه وسلم ادعج العینین اولدینی کی ازج الحاجین ایدیکه مبارک
 قاشلری ماه نوکی دقیق و طویل ایدی تنکیم خاقانی حلیه سنده بیور * بویله نقل ایتدی حکیم
 بن حزام * خم بروی رسول علام * کورینور ایدی هلال ایله شریک * ماه نوکی طویل و باریک *
 چکمه پرکار ازل اکه مثال * قشی پرکارینه بکر زدی هلال * قاب قوسین تذکرده عیان *
 عرض اول قاشی کان ایدی همان (هلال) ماه نوکی یکی ای معانسددر (آسا) فارسیده وش لفظی
 و چون لفظی کی ادات تشبیهدر

* (قیاغنده سیه کر بکری چوق اهدب الاشعار * کوزی قدرندن اولان سرمه لی اکل زهی رعنا) *
 (اهدب الاشعار) اضافه کوزینک کر بکری چوق کیمسه به دینور و اوزون کر بکلو کیمسه به دینور
 زبرا اهدب احذب وزنده باب رابعدن اوله رق صفة مشبهه در (اشعار) همره ک فحشله ابرار وزنده
 شینک ضمی و فاک سکونیه شفره ک جمیدر که کوز قیاغنده کر یک بتن یرک اسمیدر (اکل) باب
 رابعدن صفة مشبهه در مصدری طلب وزنده کلدر که کر بکری بندیکی یرده خلق اولان سیاهلقه
 دینور کوزی آهو کوزی کی قدرندن سرمه لی کشی به اکل دینور مؤنثه کلاء کاور کوز
 و صاحبیه وصف اولور یقال رجل اکل وامرأة کلاء وعین کلاء (زهی) زانک کسریله لغت
 فرسده نه کوزل معانسه کله تحسیندر (رعنا) مجهول المبني اوله رق محبوب و اعلام معانسته شایعدر
 یعنی احسن المخلوقات علیه اکل الحیات حضرت تیرنک مبارک کوزینک قیاغنده سیاه کر بکری
 چوق ایدی و مبارک کوزلی قدرندن سرمه لی ایدی شه کیم خاقانی حلیه سنده بیور * تیرمکانی
 سیاه ایدی انک * تار کسوسی کی حور انک * قره کر یک دکل ای اهل اصول * سرمه لیله معراج ایدی
 اول * ملک جان و دل عشاقه مکر * ناولک انداز ایدی اول کر بکر * میل اکل ایترا ایدی بی تکلیف *
 اکل الهین ایدی اول ذات شریف * اکل قدرته مکمل ایدی اول * هر خصوصیه مکمل ایدی اول *

* (بیاض صاف جسمی جائجا حرتلو جده اشکل * احق فاسلور الملمع کیم اوله غایت جبین آرا) *
 (اشکل) احر وزنده صفتدر کوزینک بیاضنده قرمز یلق اولان آدمه دینور که قرمز آرا
 اولور محاسن عبودندر (ایلم) اعرج وزنده صفتدر ایکی فاشک اراسی واضح و احق اولان
 آدمه دینور که احق فاسلو تعیر اولنور شه کیم جتی قاشلو به اقرن دیرل یعنی سرور خوبان
 عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تیرنک عین رحمت اولان دیده حق دیده لرینک بیاض
 خالصی اتنا سنده اراق اراق قرمز یلق و ارایدی و مبارک فاشلرک مایینی نمودن عاری اوله رق
 صاف و براق و ضیا کسترایدی و مبارک جبهه سنه بغایت زیب و فر و یرمشیدی شه کیم خاقانی
 بیور * مست عشق اولمغین اول چشم خیار * جرته مائل ایدی بر مقدار * دیده سنده نه ایدی دیر شک
 اوآل * دخی چشمده ایدی جام وصال * کور نمشدی رصد انکیر قدر * کوزلی کی خدای کوزلر *
 دخی مالکله ابو هاله بیدی * ماه نوکی احق فاسلو ایدی * فاشلرک کوشه بیج و تابی * جامع حسنک
 ایدی عرابی * ایکی ابر و لرینک آره سی هم * سیم خالص کی ایدی هر دم * الفاظ تفسیر معناری
 * (اسیل الخدر دکر می رخلری طولانی بر مقدار * تلا او بار لقی مانند بدر آسمان بر آرا) *
 (اسیل الخدر) اضافه تله بوزی یک مدور اولوب بر مقدار طولانی و ستورک اولان کیمسه به
 دینلور (زیرا لفظ اسیل امیر وزنده باب خامس دن صفتدر طویل معانسته (خدر) تشبیه لیله رخ
 یعنی بکاف معانسته (تلا او) ضیاء و لعانکه بارلق تعیر اولنور یعنی اجل الانام علیه الصلاة
 و السلام حضرت تیرنک وجه منور مدور لری بر مقدار طوله مائل و لیله بدرده فیک افلاک زینت
 و ضیا و یردی کی وجه نبی علیه السلامه مودع اولان ضیا و انوار دو دیواره شامل اولوردی
 شه کیم خاقانی بیور * روی رخسانی دکر میدی انک * شه کیم جزی مه تابانک * کون کی بقسک اوروی
 اکل * سبورک کی کورینور دی سهل * شویله بر نور ایدی اول وجه حسن * اکا با فخر ایدی شوقندن
 واضح ایتدی او یوزدن فثاح * شد و کن آیه فیها صباغ * آفتابی بوخ رخشان نبی * ماهتاب
 ایلر ایدی قمره منی * الفاظ ساره بیت اخلاص معنادن مسلمان اولور *
 * (منور نورینک اورتاسی رفعتلو وجه افی الاف * بوزی کلرینک اولاندر ازهر اللون ملک سیما) *
 (افی الاف) اضافه قصبه افق اورتاسی فی الجملة رفعتلو و یو کسجه اوله رق داکلری
 نوعا طریقه اولان کیمسه به دینور یقال فی افق قی وهو متوسط القصبه و ضیق الخیرین
 زبرا افی احر وزنده و صفتدر مصدری عضا وزنده قنادر که یوزلک اورتاسی بر مقدار تو مسکجه
 و دلکری جزئی طارجه اولمغن عبارتدر محاسن انقدر (اف) برون قشیر اولان غطلو
 معانسته در یعنی استقام رواج قریب خدای ارحم ذات ناک عطر ناک هیا یونلرینه مخصوص
 و سلم اولان نبی علیه السلامک مبارک یوزینک اورتاسنده توفا بوک کلک و ارایدی کا اوضحه
 الخاقانی * مه جبین ایله او بیتی شریف * خوب و هیاور ایدی موزون و لطیف * حاجیه قریب
 اولدینی بر * بر سهل بوکسک ایدی دیر جبار * کورینور دی او بی غری * قشودن رفیع الاف کی
 (ازهر اللون) اضافه اونی بغایت حسن و صفوت اوزره آق اولان نبیه دینور موی زهرا
 کاور بنت النبی علیه السلامه فاطمه الزهراء سیمه سی بوختنددر (یعنی مظهر نور جمال علیه
 صلوات الملك المتعال حضرت تیرنک ذات ملک سمات هیا یونلری غایت حسن و لطافت اوزره آق
 و براق و چهره دگشاری سراج و هاج کی صباغ و ذات اشراق ایدی مظهر آفتابی ایدی
 کایده الخاقانی * اتفاق ایتدی بومعنا هم * ازهر اللون ایدی فخر عالم * یوزینک خالص ایدی آفتابی
 آفتابی * رخلری صافی صافی ستم * رترو بی کل ایله بکر ایدی * کل کی قرمز ی به مائل ایدی

آنی حق آینه ذات ابدی * ذات یکسانه مراتب ابدی *

(*) ضلیع الفم اولان شق دهانده براز وسعت * اودرا شنب که ایچودیشلری صافی و بهر * (*
 (ضلیع الفم) اضافله اغز بیک شقده معتدله وسعت اولان کیمه به اطلاق اولنور (اشنب)
 اجر ورتنده و صفدر دیشلری ایچو کی آیدار و نایدار و ایجه و صافی و هموار اولان کشی به
 دینور (یعنی مرکز به دایره کون و مکان علیه صلوات الرحمن حضرت تباریک منیع جوامع الکلم
 اولان دهان فیض آشیانلری محاسن بدن اولان وسعت معتدله ایله واسع و مبارک دیشلری
 در مکتون صافی و براق و بی نظیر ایدی کافال الحاقانی فی الحلیه * حرر حسن ایچره
 اواستان کزین * سین باسین ایدی کویا که همین * یعنی اولسیدی اودرمکتون * عالمه باعث
 بفریح عبون * سلاک جوهر کی اول عقد لال * شعله دار ایدی دیش اهل مقال * اولسه دیشلری
 مصباح ظلم * ظلمات ایچره قالدردی عالم *

(*) دردندانی سیریکه دریش افلیج الاسنان * ثانیاز پروبالدرت عدد اولدیش که یک زیبا (*
 (افلیج الاسنان) اضافله سیرک دیشلری کشی به دینور زرا افلیج فحشله باب رابعک مصدری
 اولان فلج دن صفة مشبهه در (اسنان) دیش معنایسته اولان سنک جمیدر (ثانیاز) برابا ورتنده
 ثنیه نك جمیدر ثنیه ایکی اشاعیدن ایکی یوقار و دردت عدد اولدیشلرک هر برلرینه
 دیشلور یعنی اول اصح انام علیه الصلوة والسلام حضرت تباریک همز نك در نظم اولان
 مبارک دیشلری یک صیق اولیوب میالرینه خلال حلولی مکن اواردر چه آجق و سیریکه
 ایدی (و ثانیاز اطلاق اولنات اتلی و اوستلی درت عدد اولدیشلری یک زیبا و راشقلو ایدی
 ته کیم خاقانی پیور * دیشلری صاف ایدی هم سیرک ایدی * رسته دانه دردن یک ایدی *
 کویا اول در دندان نفیس * ایکی مصرع ایدی موزون و سلیس * لعلنه ویرمیش ایدی حسن
 و جمال * دیشلری ایکی دیزی ایچو مثال * انک اولدیشلری ایتدیکه ظهور * ظاهر اولوردی همین
 شعله نور * شویله افراطله برق ایلر ایدی * مجلسی مطلع شرق ایلر ایدی *

(*) سیه موطوب عقالی ذات کت الحیه درلر هم * راز موی سفید آلود اولان اکهل ایش اما (*
 (کت الحیه) کافک فحی و اضافله صیق و کور صفالی کیمه به دینور سباهدن و صاریدن
 و قرالدن اعدر یو صورتده سیه مورتصکینک تفسیرده مدخلی یوقدر ایچق حایه سعادتده
 واقعی بیان ایچون ایراد اولسیدی (اکهل) صفالنه قیرسوب وجود و اوضاعنده شیخوخت
 اماره سی ظاهر اولان کیمه به دینور یعنی نابی مر حومک * خازن جنت اولور جنت افلاس یکف *
 کترین موین ایدر لیس بهشت ایچره مراد * بیت یلیغله وصف پیوردیخی موی عالمهای
 رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلمدن بعض اولان حیه مبارک لری سیاه و اصول صیق
 و کور اوله رق طوب ایدی یعنی قورچقده دکل ایدی و طویل مسترسلده دکل ایدی و مبارک
 حیه سنده اصح اقوال اوزره اون یدی عدد تار بیاض ظاهر اولدیشلرکیم خاقانی موشکاف
 یومعنائی ایضاح ایدر * ریش پاکنده اصول جوغ ایدی * قتی جوق تار بیاضی یوغبیدی *
 شب قدر ایدی اوریش مقبول * یا مکر سوره و اللیل ایدی اول * نه قورچق نه دراز ایدی قتی *
 اعتدال اوزره ایدی هر جهتی *

(*) فالجه استخوانلرله قوی ضخم العظام اولدی * هم اوزره یو یولتم انقد مثال سر و منسنا (*
 (ضخم العظام) اضافله ایری و فالین ککلو قوی البیه کیمه به دینور زرا ضخم ضارک فحی
 و خاتک سکونیه عظیم معنایسته (عظام) کوک معنایسته اولان عظمک جمیدر (استخوان)
 کاتیده ثابت تلفظه ساقط خواجه و خواهر کی و او معدوله ایله کوک معنایسته فارسیدر

(نام انقد) اضافله ربع و وسط القیامه صکی اوزره یو یولو معنایسته در یعنی بکا نشین
 قصر جلال و جمال علیه صلوات الملك المتعال حضرت تباریک جسد شیر بفری ایری کوکلو
 مردانه و قوی البیه ایدی وقامت والاری سر و منسنا کی موزون و منتظم و اوزره ایدی شکیم
 خاقانی پیور * وصف ایدنر او معنای نسبی * دیدلر ایری ککلو ایدی * استخوان بدن پاکی تمام *
 یعنی جسمنده اولان چله عظام * هر بری ایری و مردانه ایدی * صورت و سرق شاهانه ایدی *
 اوزره یو یولایدی اول سدره مقام * اوزره لقی آنکله بولدی نظام * سیر ایدنر بجزه فامتی *
 دیدی هم مدح ایدون حضرتی * کورمک بولجه کروی کوزل * ن کوزل بوی کوزل بوی کوزل
 نه عجب اولسه وسط قدر رسول * اتمه واسطه حق ایدی اول *

(*) موافق حسن خلقته جسم ایدمدر ایچل * که آفاقه اوله نور مجسم و س صباختا (*
 (ایچل) اجر ورتنده باب خامسدن صفة مشبهه در عظیم القدر اوله رق تناسب اعضا
 و شکل و شمائل صاحبی وجه و سید و ذیشان کیمه به دینور (یعنی طایوس جوس حرام دار السلام
 علیه الصلوة والسلام حضرت تباریک باعث ایجاد عالم اولان ذات هما یونلری منتظم حسن خلقت
 ایله جسم و سراپا متناسب الاندام و اول شارقی مشرق هدایتک وجودیالک تابناک لری نور مجسم
 و سمس صبی صکی ضیابخش و بر توانداز اولدینی اطراف و آفاقده مشهور و بنام و معلوم انامدر
 * ته کیم خاقانی پیور * هم جسم ایدی رسول اکرم * یاره شور روح مجسم دیرایسم * حاصلی
 خوب ایدی هر عضو ایلک * چله آتانی کی فراتک * کوهر قلزم انوار ایدی اول * صدق لجه دیدار
 ایدی اول * منیع نور ایدی اول ذات همام * یلور بونی خواص ایله عوام *

(*) بو گونه احسن تقویمه مظهر سرور عالم * اولور نوع بشر ایچنده البت چله دن اعلا (*
 (احسن تقویم) جنس انیسایه خاص اولان صورت و معنی دن صیارند که قامت مستویه
 و خلقت معتدله و حیا و علم و قدرت و ارادت و تکلم و سمع و بصر و سائر آرایش صورت ظاهره
 و سیرت باطنیه به شاملدر (مظهر) محل ظهور دیکدر (کونه) کاف فارسینک ضمیمه و الف
 زیاده سیه کونا و جنس و نوع و طرز و روش معنایسته در که دور لو تعبیر اولنور (بشر) انسان
 مراد فیدر (سرور) رهبر ورتنده فارسیدر سید و صاحب ریاست معنایسته (البت) البتدن
 مخففدر لاجرم و لا محاله کی مقام جزمده مستملدر (یعنی اول قطعه دنیور کرا و انسان
 محاسن جبهله ذات والاسنه تخص اولغله مظهر نام اسم جیل اولان اجل الانام علیه الصلوة
 والسلام سید عالم و نوع بنی آدم و سائر افراد آفریده نك جله سندن اعلی و اعظم اولدینی
 جز مکرده ارباب عرفان و تحقیق کرده اصحاب امعادر (ته کیم نابی علی طریق الخطاب
 پیور * محتوی چله کالانی کاب ذاتک * اوله مزغیره سزا سنده اولان اسناداد * انبیا جله سی
 روانه انوار کدر * سن سن ای نور نظرگاه خدا شمع مراد * کیمکه وارمشل و شبیهی بولنور عالمده *
 منحصر سا که فقط رتبه نئی انداد *

(*) لائیک فیه یوقی بزم چون بونده هیچ شبهه * ایتاندق ایلدک تصدیق امانا و صدقنا (*
 (لئسا) لام اختصاص ایله متکلم مع الغیر ضمیرندن مر کب طرف مستر اوله رق لائک ایتندن
 حاندر (لائیک فیه) ترکیبده لانی جنس ایچون استغرائی مفیددر (شک) شبهه و کان معنایسته
 یقین مقابلی اوله رق لائک اسم منسیدر خبری محذوف موجود در (فیه جار مع المجرور لائک
 اسمک صفتیدر یا خود فیه لائک خبریدر ضمیر مجرور یو قطعه ده مذکور اولان امورک
 مجموعته راجعدر تذکیر و افراد ماذکر اعتبار ایله در (یا خود) بیت اخیرک مضمونه راجعدر
 (آنا) افعال یا سندن ماضی متکلم مع الغیر در ایتاندق معنایسته زرا مصدری اولان امان

ایمانی معنای اولدنی قطعه شریعت ده بکندی (ضدقنا) تفعل بایندن ماضی متکلم مع
 العبد لصدیق اینه دیمکدر (لصدیق ترکیب کلامی صدقه نسبت ایلک یعنی کریم
 سولدی دیمکدر) حاصل معنی شریعت مجموعه حسن و بها علیه ازکی الحیات و ایمانها
 حضرت نعلین سالت ایسان سابقه منظم اولان مروارید کرانبها ایله محلا و کافه مصنوعان
 مکرم اولان نوع بشرک جمله سندن احسن و اعلا اولدیفنده معاشراهل ایمان ایچون اصلا
 رب و شبه اولدنی ظاهر و هویدار و وصفان راستکویان سید البشر صلی الله علیه و سلم
 خلیفه مبارکدارنده وجه مشر و خ اوزره اخبار و یانلری صادق و واقعیه مطابقدر
 (*) شایوب قالدق که صاحب قدر صابله سولکله بو * مخیراعن الاحصاء ذابالنطق لایحصى (*)
 (مصرع اول تفسیر و ترجمه و مضراع ثانی مفسر و مترجم در - (تجیرنا) تفعل بایندن ماضی
 متکلم مع العبد در مخیر اولدنی یعنی شایوب دیمک (عن الاحصاء) تجیرنایه متعلق طرف لغودر
 احصاء افعال بایندن مصدر در عذکی ضایع معنایه (ذا) قرینه موضوع اسم اشارتدر بودیمک
 (بالنطق) مابینده متعلق طرف لغودر شو بملکله دیمک (لایحصى) افعال بایندن فعل مضارع
 لی استقبالدر صابله دیمکدر مفعول بالواسطه اولان بالنطق لفظنک عاملی اوزرینه تقدیمی
 مجرد وزنی محافظه و حرف روی به مرادات ایچونددر حضرت ایچون دکلدر زیر محاسن نبویهک
 نطق ایله احصائی ممکن اولدنی کبی عقل ایله و قیل ایله تعدادی دخی ممکن دکلدر
 (حاصل معنی) آفتاب عالمکبر جلال علیه صلوات الملك المتعال حضرت نعلینک منبع الانوار و مخزن
 الاسرار اولان ذات ملککما مایونلرنده ایداع کرده احسن الخالقین اولان صوری و معنوی
 احسن تقویم مراتب اعداد دن افزون و طوق بشردن بیرون برجات خیر فزا اولمغله کافه
 عقلا تعداد محاسن سید الانبیا علیه السلاهی استکناه و استقصاده مخیردر (به کیم بابی
 مخیر ادا یوزر * نه دینم رفعتک اول مرته دن برردر * عرشه نسبتله حبابه دینور می بنیاد *
 سنک اوصافکی عدایمک ایچونددر یوحسه * بوقدر اولر ایدی نامتاهی اعداد * سنیم خلق
 سنک اچلک ایچونددریدی حق * بوندن اعلای دخی بر مرته اولر زداد * چون سنک ذاتک اوله
 اهل حیات دارین * اهل دارین نه یلسون سنی ای اصل مواد *

(*) معاعیلن مع غیلن بودر ما مولر اچق * حیین روز نمخشرده شمع ایسون بزه مولی (*)
 (یعنی) بوقطعه بحر هرج سالم معنی الاجزانددر که تقطیع اولدقدده هر مصرعای درت کره
 معاعیلن وزنده اولور (مامول) اسم مفعولدر مصدری امل در که امیدور جا معنایه در ترکیده
 اومه تعبیر اولنور (حییب) فعیل بمعنی مفعول اوله رقی محبوب معنایه و فعیل بمعنی فاعل
 اوله رقی محب معنایه کلور بومقامده ایکسیده صحیحدر (روز) فارسیدر عربیده یوم
 ترکیده کون دینور و زمان بمنده معنایه اطلاق اولنور (مخشر) مجمع کبی اسم مکندر محل
 حشر و جمع دیمکدر که زندان بی در و دیوار اهل جرایم اولان عرصه هائله پرفائله عرصاندن
 عبارتدر (شقیع) فعیل بمعنی فاعلدر صاحب شفاعت اولان ذاته دینلور (مولی) معین و ناصر
 معنایه صفات الهی در چونکه ثابت نادره کونک اسناد ایدیک بعض نعمت شریعی زیلنده
 * جناب کبر بادلی جرم احسان ایله عفوایتدر * سوزک کچمز دکل ای پادشاه صورت و معنا *
 بوخود محلی دکل خاک در دولتا بکدن * که ارباب محقق امید همتله اولور کویا * قصیده ویرسه
 سلطان شاعر لطف امید ایلر * سوزدر بندکی نقد شفاعتله خداوند * پیور دینی مقدسجه
 شاعران جا زه خواها نده داب قدیم بمدوخک مدح و ستایشی طلب معروف و احسان
 اوزرینه تقدیم اولمغله ناظم بحر دخی اولامدوح الانام علیه الصلاة والسلام حضرت نعلینک

حلیه یاکنی بسط و بیان بعده در یوزه کر شفاعت نبی الرحه اولدیفین اعلان ایدر قلله زره *

(*) الملك العدل روح العالم یحیی الوری (*)
 (ملک) امیر و زننده ملک صاحبته دینوکه مراد پادشاهدر نه کیم بوقطعه ده کلور (عدل)
 ظلم تقصیدر بودخی بوقطعه ده کله جکدر لکن بو مقامده ملکی عدل ایله توصیف
 مبالغه به مجولدر یاخود مصدر اسم فاعل معنایه در (روح) مایه الحیاة اولان و دیعة الهیه در که
 فارسیده و ترکیده جان تعبیر اولنور (عالم) مجموع مخلوقاتدن عبارتدر (یحیی) افعال بایندن
 مضارعدر اچیا ایدر دیمک (وری) فنا و زنده مخلوق معنایه در (یعنی) ملک عادل عالمک
 روحی مایه سنده در نه که بر جسمه روح حلول ایدوب حیات حقیقی ایله متصف اولدقدده تشوونما
 بولوب قابلیت و استعدادنه لایق منافع ایله انتفاع ایدیک کبی روی زمینده دخی سلطان عادل
 متصرف اولوب اصناف عبادی جور و عدواندن و قایه ایتدکده اسباب امن و آسایش در کار
 و هر کس تحصیل منافعه ظفریاب و بر خوردار اولمغله کانه ملک عادل اجساد مخلوقاته ساری
 و روح برفقوح بحر اسنه بجاری اولش اولور

(*) پادشاه اولدی امام اول مؤمنینه مقتدا * اوله شاهنشاهه ظل الله تعبیری سزا (*)
 (امام) معانی کثیره یننده مشترکدر جمله معاینسندن بری پادشاه اسلامدر که امام المؤمنین
 اطلاق اولنور مؤمنینه مقتدی به اولدیفینون (مقتدا) افعال بایندن اسم مفعولدر مقتدابه
 معنایه که کندویه اطاعت و اتباع اولمش دیمکدر (ظل الله) ترکیب اضافی ایله ساینه یزدان کبی
 پادشاه عالیه در تنکیم حدیث شریفده * السلطان ظل الله فی الارض یاوی ایله کل مظلوم
 من عباده * الحديث وفي رواية اخرى * السلطان العادل المتواضع ظل الله و رحمته فی الارض
 رفع له عمل سبعین صدیقا * کذا فی الجامع الصغير * واما سنی ظل الله لانه بدفع الادی عن الناس
 کما يدفع الظل اذی حر الشمس * وقيل معناه عز الله ومنعته وقيل ستر الله وقيل خاصة الله
 کذا فی الکوکب المنیر شرح جامع الصغير یعنی بوترکیده ظل لفظنک معانی عیدده سندن
 ککولکه و عز و منعه و ستر و خاصیه و حفظ و حبابه معنایندن هر برلری اراده جائزدر
 معنای اول مجاز مبنی علی الکنایه طریقیله در زیر حرارت شمسدن یتاب اولان کیمسه ل اشجار
 و خیام مثل لوشیرک سایه راحتویه سنه الجا ایله ظل ظله کندور دن دفع اذا ایتدیک کبی
 مظالم متغلبه دن مضطرب اولان مظلومان و مظلوفان دخی سلطان عادلک ظل طلبیل
 رأقتلرینه انما ایله اذای طاقسوز ظلمدن خلاص اولورر معانی ساره سی ظاهره در
 فافهم (شاهنشاه) شاهان شاه مخفی اوله رقی فارسیدر ملک الملوك یعنی پادشاهلر پادشاهی
 معنایه (سزا) جزا و زنده فارسیدر لایق معنایه (حاصل معنی) امام المؤمنین اولان پادشاه
 معظمه ظل الله تعبیری لایق و مناسبدر

(*) شاه اسلامه ولی وهم خلیفه دیندی کیم * پادشاهلر در اولوا الامر عدالت انما (*)
 (ولی) غنی و زننده باب سادسندن صفتدر معین و نصیر و رنسنه به قدرت جهتیله مستقلا
 متصرف معنایه در فارسیده خداوندکار تعبیر اولنور پادشاهلره ولی اطلاق اولدنی بی بومعنا
 ماصدق اولدقلرنندر (خلیفه) سقیه و زننده های مبالغه ایله پادشاه اعظمه اطلاق اولنور
 اصلی خلیف ایدی فعیل بمعنی فاعل اوله رقی زیر کندیدن مقدم اولان پادشاهک قائمقاید
 یاخود بمعنی مفعولدر زیر حضرت مالک الملك و الملکوت انی پادشاه سابقک مقامنه قائم قیلدی
 و اصل موقع استمالی پادشاه اسلامدر خلفاء راشدین ککبیکه اجرای احکام الهیه ده
 خلیفه رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم درلر و بوصفته اولان پادشاه اسلامه خلیفه

اطلاقی جائز در (اولو الامر) عدالتله متصف اولان پادشاه در قال المولى ابو السعود فی تفسیر قوله تعالى * يا ايها الذين آمنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم * هم ولاة العدل كالخلفاء الراشدين ومن يقتدى بهم من المهتدين * واما امره الجور فمعتزل من استحقاق العصف على الله تعالى والرسول عليه السلام لعدم وجوب الطاعة لهم وقبل هم علماء الشرع (انما) افتعال وزنده انتساب معنائه در يقال * انى اليه اذا انتسب * يعنى اولو الامر عدل صفتيله متصف وعدالتيه منسوب اولان پادشاه در

(*) چون خلافت شرع وقانونه موافق سلطنت نص قرآنى اليه امرينه واجب اقتدا (*) (خلافت) كتابت وزنده مصدر در خلفاء راشدين اثرينه اقتفا وشرع وقانونه مطابق سلطنت اليه احكام الهيه اجر ايمكندر (شرع) قطعه شرعيه ده كدى (قانون) هارون وزنده سر يابدر قاعده ورسم واصل ومقياس واندازه معنائه السنه ثلاثه ده مستعملدر (نص) نونك فني وصادك تشديديه نصريح وبيان ودليل معنائه و متكلم كلامي كندى همچون سوق اينديكي معنادن غيرى معنائه محتمل اوليان لفظه اطلاق اولنور نص القرآن ونص الحديث بو معنادن ما خود در يعنى حوزه حكومتده اولان رعايا وبرايايه قوانين شرعيه اوزده متصرف اولان خليفه نك امر ونهينه انقياد واحكامنه اتباع واطاعت ايمك نص قرآن اليه عامه مكلفين اوزد ينه و اجبدر بو مقامده نص قرآين در مراد بيت سابق شرحنده ذكر اولنان * اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم * نظم جليلدر زيرا اطيعوا امرى وجوب ايجوندر

(*) كيجم وقدموس غاينده معظم پادشاه * هم ملك اليه ملك اولدى شه شوكتنا (*) (كيجم) باه مثناة تختيه وخاه معجه اليه حيدر وزنده غايت اولو وعظيم معنائه در وبونكه ملوك وسلاطين وصفلنور يقال * ملك كيجم وسلمان كيجم * اى عظيم (قدموس) قافك ضميمه عصفور وزنده سلطان عظيم الشاه دينور (ملك) امير وزنده (ملك) كتف وزنده ملك صاحبه دينور كه مراد پادشاهدر جعي ملوك وملكا كلور (شوكتنا) قوت معنائه اولان شوكت اليه فارسيد اسم فاعل اولان غاينده دن مرخم نمادن مر كيدر قوت ومهابت كوستريجي وعظمت اظهار ايديجي ديمكدر

(*) افسر شاهى به ديندى تاج تيجان جعيدر * هم اوتاج اكليل كيم جوهرله اوله پرضيا (*) (تاج) لفظى فارسيدن معر بدر ملوك وسلاطين مخصوص باشلرينه كيدكلى كسوه در كه سلفده هرا فليك پادشاهلرى بر كونه ترتيب ايدوب باشلرينه كيدر دى (تيجان) تانك كسريله تاج مزبورك جعيدر (اكليل) همزه نك كسريله سلاطين ساقفه نك وملوك عجمك انجو والماس ولعل وياقوت مثلا وجواهر مضبته اليه تزيين وترصيع ايدوب باشلرينه كيدكلى تاجدر (افسر) فارسيد مطلق تاجدر شاهيده يا نسبت ايجوندر

(*) تخت سلطاني سر بر جعي كشد سرر * هم اريكه تختدر كرسى دى ديش اكا (*) (سرر) تخت تعبير اوانسان نشينه دينور كه معروفدر تخت ملوكده غالب اولشدر (سرر) ضميمه سر بر مزبورك جعيدر واعزه وزنده اسره ده كلور (اريكه) سفينه وزنده سر بر معنائه در جعي ارائك كلور (كرسى) تخت دينور سر بر كى پس آيه الكرسيد واه * وسع كرسيد لفظ شريفك ضميرى جلاله اضافتى استعاره تمثيليه يا خود علمدن كايه يا خود مجاز مرسل طريقه ملك وسلطنت اراده سنه محمولدر

(*) دست صدر اولدى وزره ديتلور دستور كيم * اصل معناسى قوانين دفتر بدر غالب (*)

(دست) مجلسك صدر رينه ديتور صفت فعل مقابلدر و بو معنائه دست لفظى فارسيدن معر بدر يعنى فى الاصل فارسى اولوب عرب دى اخذ وتصرف ايلديلر (دستور) دستور وزنده وزير ومشير معنائه فارسى الاصلدر عرب تعريب ايدوب ضم داله عصفور وزنده وزير ومعتد عليه وقوانين ملكى مشتمل اولان دفتر مهمه ومحتاج اليه اولان امور قيد اولنان جزيره معنائه استعمارنده استعمال ايتديلر

(*) نك مقر بلر قرايين مصاحيدر جبا * صدقه معروف اولنر صادقين واصدفا (*) (قرايين) قوانين وزنده فرقان وزنده اولان قرايك جعيدر قرايان پادشاهك مجلس خاصته يعنى خدمات يستديده اليه پادشاهه مقرب اولان همدم وهمنشيه اطلاق اولنور (جبا) سيا وزنده پادشاهك نديمى ومصاحبي ومقربى اولان كيمسيه ديتور جعي اسباب وزنده اخبا كلور (صادقين) صادقك جعيدر كه كرجك سوزلولكه معروف اولان آدمه ديتور (اصدفا) صديقك جعيدر كه دوستلجي متين ومستحكم اولوب محبت صادق اليه موصوف اولان كيمسيه به اطلاق اولنور

(*) جككه شدت سلاحك حدى شوكت ايمش * هم دى قدرت ديمكدر وصف شاه اولنق روا (*) (شوكت) باب رابعدن مصدر اوله رق چنك وجدالده شدت وسطوت وامت جرب اولان سلاحده كيكيتك وجدت ودخواهي اوزره مر امى اجرايه مكنت وقدرت معنائه در نوع بشر ايجونمكن اولان قدرتك اقصى غايتى سلاطين عظام حضرتاته مخصوص اولمغه شوكتلو وصفيله پادشاهلره موصوف اولنق لايق وروادر

(*) قسط وعدل اولمش مظالمدن تخاشي ايمك * هم سياست امر ونهين ايمك اجرا دانا (*) (قسط) قافك كسريله (عدل) عينك فتحيله ايكسيد باب ثانيايدن مصدر اوله رق جويد وظلمدن تخاشي وبجانب ايدى رك نفوس وعقولده استقامتى در كار اولان داد وانصافى وحالت مستحسنه فى اجرا ايمكدن عبارتدر (سياست) رياست وزنده والى وحاكم رعيه پيشده امر ونهين اجرا ايمكه دينور تقول نسبت الرعيه سياسته اذا امرتها ونهيتها

(*) زيور فرمان اولان طغرا ايمش توقع هم * معنى منشور فرمان اطاعت اقتضا (*) (توقع) تأثير معنائه مستعملدر بو علاقه اليه برات پادشاهى به و اوامر سلطانيه به كشيده قلنان خط همايون وطغرايه اطلاق اولنمدر مدار تاثير اولديغيجون (منشور) شول مكتوب ونامه سلاطينه اطلاق اولنور كه مخوم ومهور اوليه حالا مضمونه اطاعت لازم اولان فرمان و برات تعبير اولنان نامه شاهيدر كه طغراي غرا اليه مزين وموشخ اولور (زيور) ديكر وزنده فارسيدر زيب وزينت واسباب زينت معنائه در

(*) سكه اور بلن محله ديندى دار الضرب كيم * نام شاهى انده نقدينه اوله رونقرا (*) (دار الضرب) ضربخانه اطلاق اولنان محلك لسميدر كه انده نقدينه يعنى التون وكوس اوزرينه سكه اوريلوب اوو جهله نقدينك حسن ورونقلىرى وقبلىرى سيم وزر غير مسكوكدن مر داد اولور (سكه) سينك كسرى وكافك تشديديه عربى اوله رق ايكى قطعه حديد دن عبارتدر كه انرد ملوك اسلاميه نك اسملى ودار سلطنتلى اولان بلادك اسملى منتقش ودرل نصيارنك تصويرلى مصوردر

قوللر اولشدر ممالك ممالك * شهر ايمش مصر وبلده هم كويلره ديش قرى (*) (ممالك) قول كوله معنائه اولان ممالك لفظك جعيدر (ممالك) ممالك وزنده ملك لفظك جعيدر ملك وملك ملوك استقلال جهته ضبط وتصرفنده اولوب قار وسلطنتى اولان

اراضی و ایالاته اطلاق اولنور مصر نیوت کثیره واسواق عیدیه فی مستقبل اولان شهزده دیتون
عموما و ام الدینیا کتیه سیله مکنی اولان شهر معروفک اسمیدر بلد و بلده مصر کی مکنی منازل
و قریه بی حاوی اولان شهره دینور جعی یلاد و بلدان کلور (قری) قافک ضعی و الف
مقصوده ایله قریه نک جعیل قریه نامک اجتماع ایندکری موضع دن عیارندر بو جهت ایله
شهر دن و کوی دن اعم اولور لکن عرفا شهر مقابل اولان کویده استعمال شایعدر
(*) جمل و حبش و کتیه لجنه دیش عسکره * اوردو و فیهومی عسکر جنک ایمن حزب و وعا (*)
(جمل) جیم مجیه نک حاء مهمله اوزرینه تقدیمه جعفر وزنده (جیش) جیمک قحیله کتیه
سفینه وزنده (جند) جیمک ضعی و نوک سکونیه بی آمدن مجمل اولان عسکره دینور (عسکر)
جعفر وزنده السنه ثلاثه ده مستمیلدر (مفسر) مدحرج وزنده اسم مکاندر مجمع عسکر
اولان محله دینور السنه ده اوردو تعبیر اولنور حرب جنک و جدال و زرم و قتال معانسته
لایع قهر و قدر (وفا) عضو وزنده محاربه به و لازمی اولان غریو و فیه دینور
(*) قائد الاجناد سر عسکر کی باش و غدر * دیندی رایه هم علم بیراغه سنجاقدر لوا (*)
(قائد الاجناد) اضافتله سر عسکر معانسته که ترکیده باشوغ تعبیر اولنور چونکه قائد دایه
و اعمی یدیی آمده اطلاق اولنور که بدی دیو (اجناد) جنود کی عسکر معانسته اولان جندل
جمیدر یا خود جمع الحمد ر عسکرک ریسه قائد الاجناد دیندی که به کبدر سه عسکر
کندویه رام و مفاد اوله زق تابع و یز و اولد قاری ملا بسنه سیله در (رایه) غایه وزنده حسن
منظر معانسته اولان رایه میکسوره ایله ری دن یا خود علامت منصوبه معانسته رؤیت دن
ما خود اولی جائزدر بیراق معانسته جعی رای و ایات کلور (علم) قلم وزنده اعددر بیراغه
اطلاق اولنور سر کرده و زوسای عسکر علامتی اولدیفچون و سنجاعه اطلاق اولنور امانتانی
و وایر علامتی اولدیفچون (لواء) کساء وزنده سر عسکر بیراغه دینور که سنجاق تعبیر
اولنور جعی الویه کلور بوصورته رایه و علم و لواء ینلرنده فرق شکل و صورت ولون و هیئت
اعتباریه اولیوب بلکه صاحبی اعتباریه در که وزراء و امراء و سر عسکرک بیراغه لواء و اناره
تابع و معینده اولان سائر سر کرده لر بیراغه رایه دینلور علم اعددر ایکبسته ده اطلاق اولنور
و لواء ایله رایه دن هر برری آخرک مقابله استعمال اولنور
(*) فی سبیل الله حق یولنده یعنی دین ایچون * کافرا یله جنک ایتمکدر جهناد وهم غزا (*)
(فی سبیل الله) ترکیبده فی ظرفیت ایچوندر سبیل طریق واضح و اسعیدر که آحق اولوبول
دیمکدر حسنی و معنوی دن اعددر سبیل الله مطلقا تقرب الی الله شرفته موصل اولان امور خیریه
ملکیدر که قطعه شرعیه ده ایضاح اولندی و اکثر یا افضل اعمال دن اولان غزا و جهاد ده
استعمال اولنور (جهاد) قتال وزنده (مجاهده) مقاتله وزنده مفاعله یا یندن مضدر لر در
دشمن دین اولان کفار ایله حرب و قتال ایلمک معانسته در (غزا) جزا وزنده و غز و غینک قحی
وزانک سکونیه اعلاء کلمه الله قصدیه دشمن ایله جنک و قتال ایلمک کتمکدر
(*) صلحی بوزمقده مخیر لکده نبد و انباز * سلم وهم ایم و تواضع صلحه دیندر شها (*)
(نبد) نوک قحی و بانک سکونیه عذم اعتبار دن ناشی برسنه فی اتقی معانسته در نقض صلحه
مجازا مستمیلدر (انباز) ناظمک بیانته کوره مخیر لک یعنی برآمده مخیر اولی معانسته در لکن
صاحب قاموسک الانباز التخی و تخیر کل من الفرقین فی الحرب کالما بده قولنه کوزه شاه مجیه
بدلته حاء مهمله و راه مهمله بدلته زاء مجیه ایله مخیر لک اولی فهم اولنور بو تقدیرجه انباز ایکی
طرفک عسکری بعد المحاربه بر جانبیه چکلوب هر بری بر حیده مخیر اولی معانسته اولور

والله اعلم (سلم) سبک قحیله حرب وزنده و سبک کسریله علم وزنده صلح معانسته در
بارشق و بارشقی تعبیر اولنور (لیم) لامک کسریله بارشقه دینور صلح معانسته (تواضع
تفاعل) وزنده بری بریله خصوصتی ترک ایدوب ایکی طرف بارشقی معانسته در صلح دخی بارشقی
معانسته عر بدر شیوعه پناه تفسیر قلندی (شها) ده کی الف فارسیده حرف ندا درای شاه دیمک اولور
(*) نصر دایله مؤید ایده حق دارامزی * اید الله بنصر دایم سلطاننا (*)
(مصرع اول ثانیک تفسیر و ترجمه سیدر (اید الله) جمله سی لفظا خبر معنی انشادر الله تعالی
تأید و تقویه ایلسون دیو دعادر (نصر) ده بانعدیه ایچوندر نصر صادق سکونیه نصرت
کی اعانه و مددکاری معانسته در (دایم) ثابت و ممتد و برقرار دیمکدر (سلطاننا) اید فعلک
مفعول به صریحیدر (سلطان) برهان وزنده قهر و غلبه و قدرت و سطوت صاحبی اولان ملکه
اطلاق اولنور (دارا) فارسیدر سلاطین فرسک فرقه ثانیه سی اولان ملوک کاندن ملک تاسع که
داراین بهمن بن اسفند یار در دارای اکبر و داراب دخی دیو و دارا زیاده حفظ ایدی
معانسته ده کلور بادشاهلر قبضه تسخیرنده اولان ممالکک حفظنه اهتمام ایندکدر یچون
دارا اطلاق اولنور

(*) یاد اوصاف ملوک و یردی رونق نظمیه * اولدی کویا کیم نظیر قصه شاه و کدا (*)
یعنی ملوک منسوب و متعلق اولان اوصاف جیله بی یاد و ذکر ایلمک بنم بونظمیه اولقدرد
رونق و لطافت و یردیکه کانه حسن و طراوتده شاه و کدا حکایه سنک نظیری اولدی قصه
مزبوره فقیر معانسته اولان کدا لقبیه ملقب بر شخص فاضل ایله احد شاه لقبیه ملقب
بر دلیر بری پیکر شیوه کر ینلرنده کذران ایدن ما جرای عشق عفتال و عاشق و معشوق
میانلرنده وقوع یافته اولان دوری و فراق صوری ملال اشمال و نهاییه الامر * طوتان بردامنی
ایله مقصوده ایردیر * کورنلر یوسفک داماتی دست زینخاده * نبد سنجده زال صاف وصال
ایله مرقد الحال و منشرح البال اولد قلیری بیاننده بر قصه بر حصه دن عبارتدر که آتی شعرای
فرسدن هلالی و شعراء رومدن یحیی بک نام شاعر سخنور الرضاظ رنگین و مضامین نو آیین ایله
نظم ایتمکدر بین الشعراء حسن سبک ایله معروفدر
(*) لامع کائناتی قلتکم مافی السماء (*)

(لامع) جامع وزنده لمعان ایدی و بارلجی معانسته مبتدای محذوفک خبریدر ماسیدر
فی هذه القطعة لامع دیمکدر (کالنور) لفظنده کافی تشبیه ایچوندر (نور) نوک سبیله ضوء و ضیا
معانسته در که ظلمتک ضدیدر و جنس نور ایکی نوعدر دنیوی و اخروی و دنیوی دخی ایکی
نوعدر بری عین بصیرت ایله مدر کدر که انوار الهیه دن منشر اولان نوردر نور عقل و نور قرآن
و نور ایمان کی و بری عین بصیرت ایله محسوسدر که اجسام نیره دن عبارتدر شمس و قمر و نجوم کی
و نور اخروی (یسی نور هم بین ایدیهم) آیه کریمه سنده منصوص اولان نوردر و بعض مفسرین
اقسام انواری اشبو ایسات آیه ده درج ایلشدر * ثلاثة انوار تضي * من السماء * و فی سرفلنی
منلهن مصور * فاوله بدر و ثانیه کوکب * و ثالثه شمس منیر مدور * علومی نجوم القلب و العقل
بدره * و معرفه الرحمن شمس منور * ایامی کتاب الله و الیت قبلی * و دینی من الادیان اعلی و افخر *
شفعی رسول الله و الله غافر * و لاریب الا الله و الله اکبر * انتهى و نور باعث روشنائی عالم
صلی الله علیه و سلم حضرت زینة اطلاق اولنور کذا فی ترجمه القاموس (انی) همزه نک کسریله حروف
مشبهه بالفعلدن اولان ان ایله یا متکلمدن مرکب اوله رق تحقیق بن دیمکدر (قلتکم) سر سو یلدم
و خبر و یردم دیمکدر لکن قول و ما یشتق منه کلام معانسته اولدقده عند الجمهور مفعولنده

بصورت عمل آمده مزبصورته قلت لكم تقدیرنده اولور بعضی اعمال ایدوب قلت زبدا قانا
دیرلر بوضورتده تقدیردن مستغنیدر (ما فی السماء) ده ما موصوله در فی ظرفیت ایچوندر سماء
فلکه وجهت علوه دینور یعنی بوقطعه ده ذکر اولان شیلر نور کی لمعان ایدیمیدر تحقیق بن سزه
سمایی وجانب علویه اولان مصنوعاتی اخبار ویان ایلدم دیمکدر

(*) زبرقان آیدر قرکی کونش شمس و ذکا * بوح و یوحی و غزاله بوح دیش هم اکا (*)
(زبرقان) زانک و زانک کسمریله و بام موحدک سکونیه آیدر یقال طاع الزبرقان ای القمر
جعی زباریق مصابیح وزنده (قر) فختبته اوچینی کیچمه دن محافه قدر آیه اطلاق اولنور
محافدن اوچنه قدر هلال دینور (شمس) امس وزنده کونشه دینور که جله به روشندر (ذکا)
ذال معیه نک ضعی وقصر یله و مدیه اسماء شمس دندر (بوح) یام مثناه تحیه نک ضعیله نوح وزنده
اسماء شمس دندر یقال اجمعک الله اعمر من نوح و انور من بوح ای شمس (بوحی) ینه یانک ضعی والف
مقصوره ایله کونشک اسماء دندر (غزاله) سحابه وزنده کونشه اطلاق اولنور (بوح) یام مثناه
بدنه بام موحدک ایله اسماء شمس دندر و یونلردن غیر عین و بزاح و صفعاء و جاریه و غوره
و مجوز اسماء شمس دندر فارسیده آفتاب و شید و خور و خورشید تعبیر ایدرلر و قره ماه و ماج و هور دیرلر

(*) نجم و کوکب یلدز اما بارلغی دری آنک * طارق اول یلدز که وقت صبح اولور پرتوما (*)
(نجم) نونک قعی و جیم سکونیه یلدز دینور جعی انجم و نجوم کلور و معرف باللام اولورق
النجم اولکر یلدز ینک علیدر که ثیادخی دیرلر (کوکب) جوهر وزنده و کوکبه دبدبه وزنده
نجم کی یلدز در جعی کوکب کلور فارسیده ستاره و اختر دیرلر (دری) دانک ضعی و زانک
تشدیه نورانی و درخشان اولان کوکبه وصف اولور یقال کوکب دری ای مضی (طارق)
وقت صبحدن مقدمه طلوع ایدن یلدز در که زیاده براق و نور ایدر السنه ده صباح یلدزی
دینور (پرتوما) فارسیدر ضیا کوستری یعنی مضی معنائه طارق و صغیر النجم الشاقب کی
(*) ای و کوندن ماغدا به سبعة سیاره دن * خنس و کنس یورسدر کابینه خدا (*)

(خنس) رکع وزنده خاسک جعبدر (کنس) وزن مزبور اوزره کاسک جعبدر علی قول
سبعة سیاره دن خسته متخبره به یعنی زحل و مشتری و مریخ و زهره و عطارد سیمه اولان بش کوکبه
اطلاق اولور زبر اخنوسک معنای رجوع و کنس معنای استناردر کوکب مزبور سائر کوکب
نوابت مثل و شرفدن غربه سیر و حرکت ایدر کوری کی کندی تدویر زنده بشقه حرکت مخصوصه
ری دخی اولغله کاه شمس و قردن رجعت و تأخر اتمک ایله بارز و ظاهر و کاه دخی سیرین
مزبور ینک جرم و شمعایر ینک تحشده تختی و مستر اولغله خنس و کنس اطلاق اولندی
کا قال الله تعالی فی کتابه العزيز (فلا اقسام بالخنس الجوار الكنس) و علی قول مطلقا
کواکبه اطلاق اولنور کوندر غائب کیچمه ظهوره راجع اولدقلر ایچون

(*) خلق یلدز اوچه دیر کیم شعله در کوکبه شهاب * انده یلدزله صابیح اولمده زینت فرا (*)
(شهاب) کتاب وزنده لامع و درخشان اولان آتش شعله سینه دینور لکن شیطا طین اخبار
غیبیه سرفقت اینمکیچون جایجا جانب سیمایه صعود ایدر کوندره انلری منع ایچون ملائکه
کرامت ری ایدر کوری شعله لو آتش بازجه سنده غالب اولمدر خلق اکا یلدز اوچه
و یلدز اخه تعبیر ایدرلر حقیقته یلدز دکنلدر قال الله تعالی (فاتبعه شهاب ثاقب)
(مصابیح) مصباحک جعبدر مصباح مفتاح و زنده سراج و قندیل مثل و آت قنور
و ضیادر یلدز سمانک مصابیحدر که سمایی تنور و اضائه ایدوب زیب و زینت ویرلر کا قال
سبحانه و تعالی و زین السماء الدنيا مصابیح * ای بالکواکب الثلاثة المضيئة (زینت فرا)

زینت از تریخی دیمکدر
(*) قطب اولدز کیم آنک اوزره ذلک دیمکدر * ضاحیه کوکدر ره قارشو یوزی بطن السماء (*)
(قطب) قافک ضعیله فلکده بر کوکب یلدز در و خط امتواک جانب شمال سنده اولنور ایدی
الظهور در اکا قطب شمالی دینور که ترکیده تیمور قازق تعبیر اولنور مقابلی اهل جنوبه ایدی
الظهور و اهل شماله ایدی الخفاء اولان قطب جنوبی در که کره فلک انلرک اوزر ینه دوران ایدر
(ضاحیه) ناحیه وزنده کوکبه دینور جعی ضواحی کلور سموات و افلاک معنائه و دخی کوکبه
سما و ذلک و جرباء و خضره دینور فارسیده آسمان و سپهر دینور (بطن السماء) فلکک ره
قارشو اولان یوزینه اطلاق اولنور که مقعده دینور ضدی محمددر

(*) هم بحره که کشتان یعنی صمان اوغر یسیدر * کوک کشتار ینه دینور قطر و افق قوشلق ضعی (*)
(بحره) فختبته معره وزنده کیچمه رده فلکده یول شکنده ظاهر و نمایان اولان بیاضلقد ر
علی قول خرده کوکب سحابیه نک اجتماعدن پیدا اولور اکا عرییده فختبته شرح دخی دینور
فارسیده که کشتان ترکیده صمان اوغر یسی دیرلر (قطر) قافک ضعیله مطلقا ناحیه و جانب
معنائه در جعی اقطار کلور اقطار السموات کوکب کشتار لری و اقطار الارض برک طرف
و جانب لری دیمکدر (افق) ضمتبته قطر کی ناحیه و جانب معنائه در جعی همزه نک مدیه
آفاق کلور علی قول فلکک جوانب و اطرافدن ظاهر و مرئی اولان کشتار ینه و اتکینه
دینور قول اوله کوره مطلق ثانی به کوره فلککه مخصوص اولور (ضعی) هدی وزنده
شمسک ارتفاعی وقتی که قبا قوشلق تعبیر اولنور

(*) فخت و قراء ایکن ایدنلغی اولان کیچمه در * نیران آیه کون کوندر نهار اخشام مسا (*)
(فخت) فخت وزنده ای آیدنه دینور ضیاء القمر معنائه (قراء) جراه وزنده ایک ایدنه
و مهتاب کیچمه به دینور کذلک مقرر محسن وزنده و مقمره محسنه وزنده و قره فرجه وزنده
یونلرده مهتاب کیچمه به دینور یقال لیل قراء و مقمره و مقمره و قره اذا کان فیها القمر (نیران)
سیدان وزنده شیء مضی معنائه اولان نیرک تنبیه سیدر ای ایله کونشه دینور اجسام نورانیه نک
انوری اولدقلری ایچون و خاصه شمس نیر اعظم دینور (نهار) سحاب وزنده راجع اولان
یوم مراد فیدر که فخرک طلوعدن شمسک غروب ینه قدر زماندن عبارتدر بعضیلر یوم
فخرک طلوعدن شمسک غروب ینه قدر که ترکیده کون تعبیر اولنور نهار شمسک طلوعدن
غروب قدر که ترکیده کوندر تعبیر اولنور و فرق ایدرلر (مساء) سماء وزنده ظهر دنصکره
غروب شمس قدر و قدر که اخشام دینور مقابلی صباحدر

(*) یلدز مدر صاعقه کوک کورلکده رعدا یش * برق شمسکدر ضیایی بارانک سنا (*)
(صاعقه) جانب سمان دوشن آتیه دینور که جو سمان ظهور ایدن اصوات شدیده به مقارن
اوله رقی نزول و اصابت ایدیکی سنه بی اخراق و اهلاک ایدر ترکیده یلدز دینور (رعد)
رانک قعی و عینک سکونیه سحابین مسموع اولان صوته دینور که کوک کورلده نک معنائه (برق)
صوت السحاب معنائه دخی رعد مصدر اولور کوک کورلده نک معنائه (برق)
رعد وزنده سحابین ظاهر اولان شعله نارد که لمعان ایدر شمسک تعبیر اولنور
(سنا) سبنک فخیله عصا وزنده شمسکک ایدنلغنه و بارله سنه دینور بقول * رأیت
سنا البرق * ای ضوء و لمعانه

(*) طول و جذ و یلج قار یوزهم قرا غودر جلد * یغور و غیت و مطر دیندی بلوط مرز و حیا (*)
(جذ) عینک سکونیه جد وزنده مطلقا طوکن شبنه دینور و کوکدن بقان یوز باره لری که

طولو تعبیر اولنور اما فحینه جده قاره اطلاق اولنور وطوکش صویه دینور که بوز تعبیر
اولنور ودخی طولویه عربیده فحینه برد وحب الغمام وحب المزن وحب الغردینور فارسیده
تکرتک وکنجه وانکرتک ورتشده سنکرتک دینور (نیل) لامک سکونیه قاره دینور جچی تلوج
کاور اما فحینه نیل شاد وسمرو اولی وخطر دغدغه وخلقیدن قوریلوب آرام واطمینان
بولی معنایسته در ودخی قاره جده و سقیط و خشیف دینور فارسیده برف دیرل و نیل بوزه ده
اطلاق اولنور (جلید) امیر وزنده قراغی تعبیر اولنور رطوبتیه دینور که رطوبتو هوا زده
به دوشر فارسیده شینم وزاله دینور (غیت) یانک سکونیه (ومطر) فحینه یغموره دینور
ماء السحاب معنایسته ودخی یغموره طنبش و نضیضه ورجع و رزق و دیمه و باغش و قاحف
و شجاج دینور بعضی اسامیسی ثاقافیه سنده و غیر یلده ککاور فارسیده باران دیرل بر کیمسه
قورق دینی سنه دن خیار کن دخی زباده قورقویه اوغراسه عجم ضرب مثل ایدوب * از باران
کریخته وزیراودان آمده * دیرل ترکیده یغموردن خیار کن طولویه اوغرا دی مثلک مثلیدر
(مزن) ممک ضمیمه بولوده دینور سحاب کی (حیا) حاک فنی و قصر یله یغموره و منشانی
اولان بولوده دینور و بولوده صیب و مدرار وظله و غیم و غمام و حی و مجلل و دلوح دیرل
فارسیده ابر و میغ دینور

(*) هم اودر قوس قزح کیم دورلودور اورنکله * پای کی ظاهر اولور یغمور صوکنده بر هوا (*)
(قوس قزح) حوض زفر وزنده علام سماویه غلطی اولان الکم صاعقه تعبیر اولنور دانه
هوایه در که الوان مختلفه بی مشتمل اوله رق بعضی اوقانده یغمور عقبنده هوا ده پای رسمنده
ظاهر و نمایان اولور قسطلابیه و خضله ده دینور فارسیده ترره و تیراز و ترسه و رنگین کمان
و سرکین و سرویه دینور

(*) حق بیور مشدریدی قات کوکله سبع شداد * آسماندر اوستمزده السماء فوقنا (*)
(سبع شداد) سبع سموات کییدی قات کوکله سبع شداد * آسماندر اوستمزده السماء فوقنا (*)
(شداد) قوی و محکم معنایسته اولان شدیدک جمیدر وجه اطلاق ظاهر در قال الله تعالی
* وبنینا فوقکم سبع شدادا * ای سبع سموات قویه الخلق بحکمة البناء لایؤثر فیها من الدهور
و کماله صور * کذا فی تفسیر ابن السعور رجاء الله (السماء فوقنا) سماء کوکله فارسیسی آسماندر
کامر آفنا (فوقنا) اوستمزده دیمکدر زرافوق جهات سندن جانب علوه دینور
(*) لایح اولمشدر کابنده بویتلر نوره * فی کانی هذه الایات لاحت بالاضیا (*)

مصراع اول تائینک تفسیری و ترجمه سیدر (فی کانی) کابنده دیمک (هذه الایات) بویتلر دیمک
(لاحت) ماضی مؤنذر لایحه و ظاهر اولدی دیمک (بالاضیا) نورایله دیمکدر ضیایی نورایله
تفسیر لفظین مترادفین اوللرینه مینیدر لکن صاحب کشف ضیایک نوردن اقوی اولدیغن
دعوی * وجعل الشمس ضیاء و القمر نورا * آیت کریمه سیله اثبات مدعا ایلدی
(*) رویکر نور یله پارتدی کوزیمز کون کی * وجهکم کالشمس بالنوراضائت عینتا (*)
ینه مصراع اول تائینک تفسیر و ترجمه سیدر (وجهکم) یوزیکر دیمکدر (روی) یوز معنایسته
فارسیده شهرته بنه تفسیر قیلدی (کالشمس) ککونش کی معنایسته ظاهر در (النور)
نورایله دیمکدر نورک تفصیلی عنوان قطعده یکدی (اضائت) افعال بایندن ماضی مؤنث
اوله رق وجهکم مبتداسنک خبریدر ضمیرک تائینی وجهدن ذات و نفس مراد اولمغه مینیدر
(عینتا) کوزیمز دیمکدر اضائت فعلنک مفعولایدر

(*) نور محبوب تحصیل علمه جالشورسک روز و شب * مهر و ماه آسا اولور سن سنده نورانی لقا (*)

(روز شب) کوندز و کیم دیمکدر (مهر و ماه آسا) سمس و قمر کی دیمکدر (لقاء) کباب وزنده
ملاقات کی برتبه به راست کلوب قاوشمی و بولوشمی معنایسته در بعضی اوقات اجتهوب
دائما علی و معارف تحصیلنه سعی یلیخ ایله بدل مقصدور و اهتمام ایدر انیسک نیرین کی نور حاک
عالی اضایه و تنور اعنکله آفاق و اقطارده شهرتسار و بنام اولوب سکا ملاقی اولنور استفاضه
اتوار ایدرل دیمکدر بوقطعه و ما قیلنده کی قطعه قطعه اولی صکی یخیزد یلی بخذ و ف

یعنی الاجزادندر ناظم طبع موزونه احواله ایتیدی (نور) (*)
(*) قطعه ارضیه نیشک ماها (*)

(قطعه) بیانی قطعه اولی عنواننده یکدی قطعه مبتدای بخذ و فخر در هذیه قطعه دیمکدر
(ارضیه) ارضیه منسوب دیمکدر قطعه یک صفتیدر (نیشک) فعلی افعال بایندن مضارع
مؤنذر فاعلی ضمیر مستتر قطعه به راجع ایلدی قطعه یک صفت ثانیه سیدر یاخود استیشاق
بیانیدر جمع مخاطب ضمیری تثنی فعلنک مفعول اولیدر (ما) موصوله مفعول تائینیدر (ما) ده
یا بمعنی فی تثنی فعلنک متعلقدر ضمیر ارضیه راجعدر (جاصل معنی) شو قطعه ارضیه منسوب
و متعلق اولان اشیا نیک لغتاری بیاننده بر قطعه در سزه بر یوزنده اولان مضموناتی ایا و اخبار ایدر
دیمکدر یعنی قطعه سابقه ده مذکور اولان الفاظ اجرام علویه به متعلق اولدیغی کی
بوقطعه ده مذکور اولانده اجسام سفلیه به متعلقدر

(*) بر یوزیدر ساهره طیراغه دیرل یری * ترب و تراب اوله هم غلوسی اولش یری (*)
(ساهره) ظاهره وزنده نفس ارضیه یاخود وجه ارضیه اطلاق اولنور و ساهره شول ارضیه
اطلاق اولنور که حق جل و علا یوم قیامتده حشر مخلوقات ایچون یجدید ایلده جکدر که
ارض یمضاء دخی دینور مفسرین عظام * فاذا هم بالساهره * نظم جلیلنک تفسیرنده بیان
بیوردیلر (یری) عصا وزنده طیراغه دینور (ترب) قرب وزنده (تراب) غراب وزنده
(تریه) غرفه وزنده تالک ضمیمه (تریا) صحراء وزنده (ترباه) غرابه وزنده (ترب)
سقیل وزنده (تراب) الف یاده سیله (تورب) جوهر وزنده (توراب) الف یاده سیله (ترب)
عشیر وزنده (ترب) امیر وزنده (عفاء) دواء وزنده (کامع) زریح وزنده (حصیل) کذلک زریح
وزنده جله سی طیراغه اطلاق اولنور فارسیده خاک و تملک دیرل (یری) عصا وزنده
رطوبتو و نمک طیراغه دینور

(*) پاك اولنه طب و طیراغه دیندی صعد * اهل تیم ایچون اشته او طیراق سزا (*)
(طب) سید وزنده طاهر و پاکیزه و خوش و کویک اولان نسته به دینور (صعد) صعد
وزنده تراب کفی طیراغه دینور (تیم) تین وزنده عرف شرعه آیدست بدلی طهارت
شرعیه در که یوزی والری دیرسکله و ارنجه پاك طیراغه مسح ایلکدن عبارتدر ناظم تحریر
بویتده * فتیموا صغیدا طیا * نظم جلیلنک تفسیرنه تلخیص ایلدی

(*) رمل قومه قوم قاریشان طیراغه دیمش رغام * کوفه قزل قوم دخی بلده شهرتا (*)
(رمل) راک فنی و ممیک سکونیه عمل وزنده معلومدر که قومه دینور جچی رمال کاور فارسیده
کاف فارسی ایله ریک دیرل (رغام) محجاب وزنده طیراغه قاریشقی قومه دینور ودخی یومشاق
طیراغه دینور (کوفه) کافک ضمیمه له مدور قزل قوملغه دینور علی قول خرده خرده حقالو
قوملغه دینور ودخی کوفه مدینه العراق الکبری که قبه الاسلام و دار هجرة المسلمین سمیه اولنور
بلده مشهوره یک اسمیدر که زمان سابقده زیاده زریب وزینت و رونق و لطافت ایله متصف
بلده طویه اولمغه خدعذرا دخی سمیه اولنور ایلدی الحاله هذه خراب اولدیغی ناظم

راى العين مشاهده استكله منو يانته اظهار تأسف ايدر خلافت فاروق اعظمه سعد بن
ابى وقاص رضى الله تعالى عنه حضرت تولى نصير ايشدر تالک الحلقاء و زابع الاسلام حضرت
عثمان بن عفان رضى الله تعالى عنه خلافتند مجمع عسکرا سلام اولمله کوفه الجند دخی دیر
وجه تسمیه سنده اولان اقاویل مختلفه قاموسده و ترجمه سنده مسطور در

(*) دیندی قلا و تنوفه میانانه هم * اویله دیمکد دخی بر و بریه ملا (*)
(قلا) حصاة و زننده اصغر و شلکسز میانانه دینور که چول تعبیر اولنور یا خود واسع صحرايه
دینور که اووه تعبیر اولنور جعی حصاة و زننده قلا و قلاوات کلور (تنوفه) تالک قحی ونون
مخفقه تالک قحی و تالک مشده ايله سلوقیه و زننده و تالک مشده تالک حذقیله و تالک قحیله تنوفه
شلکسز چول میانانه و غیر خالی اووه به دینور (بر) بحر مقابلدر که صحرا معنایه در کده
قاره تعبیر اولنور (بریه) رعبه و زننده صحرا و میانانه و صو و نبات اثری اولینان قیر و چوله
دینور (ملا) خلا و زننده صحرا و میانان معنایه در کده ایات آیه ده کله جک مرادف
و مقار بارند غیرى صهب و بلوقه صحرا دیمکدر سبروت و بدح و بدیه و بدیه و بدیه و بدیه و بدیه
و دیموره و جدجد و قدقد و موماه و مهممه و مهممه اصغر اووه دیمکدر و ملج و خیفق
و مقار و واسع اووه در فارسیده دشت و هامون دیر

(*) یول شامیرانده کیم کشفه او صحرا ی تیه * شول اووه کیم اولیه صوبی دی فقا کا (*)
(تیه) تالک کسری و مدیله اوجی یوجانی و یول و نباتی اولینان صحرا و میانانه دینور که ا کا
واقع اولنور یول و ایز یول یوب حیران و سرگردان اولنور جزاء و زننده تیهها و سفینه و زننده
متیه و مرخله و زننده متیه و مقعد و زننده متیه تیه کیم میانان مر یوردن عبارتدر (فقا)
قصر یله و فقاء مدیله و فقاء هیها و زننده قارک قحیله مقار و بریه کیم صوسز چول میانانه
دینور جعی فقای کلور و سف و زننده فقا دخی فقا کبدر جعی افیاف و فیوقدر

(*) بلقع و قفر اول یه دیندی که خالی اوله * دوز اووه صحرا ایش مثلیدر انک فضا (*)
(بلقع) جعفر و زننده و بلقعه ها ايله شلکسز و اوتسز و صوسز قیر و خالی یه دینور
جعی بلاقع کلور (قفر) قارک قحی و تالک سکونیه و یمر و زننده قفر و معیار و زننده
مقفلر اوتسز و صوسز خالی چول یه دینور (صحرا) جزاء و زننده شول دوز و هموار
ارض واسع دینور کده انده اصلا شیب و فراز یعنی اینش و یوقش اولیه (فضاء)
سما و زننده ساحه و میدانه دینور و واسع و آحق دوز صحرايه دینور و فی المثل
اذا جاء القضاء ضاق القضاء

(*) دیندی چوله پادیه هب دره راودیه * قاع اووه دوز صقصف اول یولیلره یك صفا (*)
(پادیه) عاریه و زننده و بدو تالک قحی و تالک سکونیه و پادیه تالک ویدا و هراوه و زننده و پادیه و صحرايه
زننده صحرايه دینور که خضر مقابلدر (اودیه) همزه تالک قحی و تالک کسریله اغدیه و زننده
و ادینک جعبدر وادی طاغیر و تالک قارنده آحق و ابراق یه دینور که دره تعبیر اولنور (قاع)
صاع و زننده چوره سنده جبال و تلال کورنمین واسع و انکین صحرايه دینور که اووه تعبیر اولنور جعی
قبع و قبعه و قبعان کلور قافلر کسریله (صقصف) غیب و زننده دویز اولوب اگر یسی
یوکر یسی اولینان یه دینور یقال قاع صقصف ای ارض مستویه لا عوج فیها صقصف و زننده
صحیح و دخدا و زننده صحصاح دوز یردر

(*) طود و علم و طور طاغ یوکسی شاهق انک * یك یوجه سی شاخ و یوجده لک اولدی علا (*)
(طود) طالک قحی و اولک سکونیه طاغ دینور که معلومدر (علم) قلم و زننده طالقا طاغ دینور

علی قول اوزون طاغ دینور جعی اعلام کلور سادات قوم بعض محاسب دهر سیدیه تحقیر
و تذلیل اولد قده عرب ضرب مثل ایدوب (اعلام ارض جعلت بطایحا) دیرل و برنسه زیاده
مشهور اولد قده (کار علم) دیرل (طور) صور و زننده عربی الاصل یا خود سیر یانی معرب اوله رق
طاغ دینور طور سینین و طور سبناء و طور زینا و طور هارون مدین ده و بیت مقدس حواله سنده
معروف طاغدر (شاهق) یوکسک و مرتفع معنایه اسم قاعدر یوکسک طاغ و بناء و اناج
مقوله سنده وصف اولور یقال جبل شاهق ای مرتفع (شاخ) شاهق و زننده و مرتفع دیر که
یوجه و عالی تسنیه دینور یقال جبل شاخ ای شاهق (علاء) عطاء و زننده حسا یوکسک
و عالی اولق و شرف و شان جهتیله بلند مرتبه و رفیع القدر اولق معنایه در سمو و زننده علو و غنی
و زننده علی دخی یومعنايه در

(*) کشتی نوح ایتدیکی طاغ دخی جودی که او * آمد و موصل میاننده کوریدی بکا (*)
(جودی) جیک ضمیمه دیار بکرایله موصل مایندنده واقع بر طاغدر که طوفانده سقیه نوح
علیه السلام (واستوت علی الجودی) نظم جلیلی منطوقه آنک اوزرند مستقر اولدی
(آمد) حامد و زننده دیار بکر ایاالتک قاعده سی اولمله دیار بکر تسمیه اولنن بلده تالک استیدر
(موصل) مجلس و زننده دیار بکر شرق جنوبیندنده واقع و حالا السنه ناسده ممک ضمی
و صادق کسریله موصل دید کلری بلده در ناظم ابرانه کتد کده جبل جودی بی مشاهده
ایتدیکن اشعار ایدر

(*) طاغ دیندی هم جعی کلور مش جبال * قوم تیه آدی کتیب اویله دیمکدر بقا (*)
(جبال) قحیله مطلقا طاغ دینور غریض اولسون طویل اولسون (جبال) جیک کسریله
جبال جعبدر که اوتاد ارض اولان طاغدر و یونلردن غیرى و زو و شمعر و کفر و شق و نچاء
و نقاور یغ و قاعله جبل کیم طاغدر فارسیده کافک ضمیمه کوه و اولک حذقیله که و کوهسار و کوهسار
دینور (کتیب) امیر و زننده قوم یغندن اولان تیه به دینور جعی همزه تالک قحی و تالک کسریله
اکتیه و ضمیمه کتیب و رهبان و زننده کتیب کلور (نقا) نونک و قافک قحاری و الف مقصوره
ایله اوسنی اور کیم کیم محراب اولان قوم یغنه دینور جعی عفاء و زننده انقاء و حل و زننده نف کلور

(*) یوکسک اولان قوم تیه آیدیه جه و را یمش * جعی تلال اولدی چون تل تیه مطلقا (*)
(جه و را) عصفور و زننده شول قوم یغندن اولان تیه به دینور که یوکسک اولمله اطرافده
حواله و مشرق اوله جه و را الناس کروه انساندن جم غفیر و جم کثیره دینور جعی جاهیز
کلور و هر شیک معظم و فراوان دینور (تلال) جبال و زننده تالک جعبدر تل تالک قحی و لاک
تشدیدیه مطلقا کوچک طاغ طر زنده اولان تیه در کرک قومدن اولسون و کرک طراقدن
اولسون و یونلردن غیرى زبوه و زبوه زارک حرکات ثلاثیه و زبویه و حصاة و زننده زبوه و زبویه
و قور و قور و تیکه و اکده یوکسک تیه در فارسیده پرنده و پرنده دینور

(*) طین جاموردر انک قور یسی صلصال هم * بالخفه دیرل و حل ناطه اولانی فضا (*)
(طین) طالک کسریله جاموره و بالخفه دینور که معروفدر (صلصال) سلسال و زننده قوم ایله
قاریش خالص و تالک جاموره دینور علی قول دستی و کوب مناور یا بلوب کوانده قوز و قدده
صلصال دینور طین اولد قده فحار دینور و منه قوله تعالى * خلق الانسان من صلصال کافغار *
(و حل) قحیله طلب و زننده و اولک قحی و حاک سکونیه صولی صوبق جاموره دینور
جعی احوال و و حول کلور (ناطه) نمره و زننده بد را یحلی سیاه جاموره دینور جا و حاه کیم
فارسیده کاف عجمین کسریله کل دینور

(*) قومی چامورله بشتن طاش آدی سچیل ایش * جعی چاره کلور طاش چار آدی رمی (*)
(سچیل) سچین وزننده سنک کل معریدر که مراد قومی چامور ایله بشتد کد نصکره حجره منقلب
اولان طاشدر (چاره) حاکت کسری و آخرده ها ایله و هانک حذفله حجاز وزننده حجاز
وافلس وزننده حجر و افعال وزننده اجاز حجر جمعیدر (حجر) قحچینه طاشه دینور که معروفدر
(رمی) رمیدن فعل ماضیدر آدی معناسنه در

(*) صلد دیمک قتی مرمره دیندی رخام * اولدی اوفاق طاش حصاة جمیده گلش حصی (*)
(صلد) صانک قحقی و کسری و لاکت سکونیه و سفر جل وزننده صلودر غایت قتی و صلابتلی
ودوز و ملاستلی اولان نسته به دینور مرمر و صماقی و آلت تاثیر ایمان صلابتلی ترکی (رخام)
غراب وزننده مرمر دینکری طاشک اسمیدر (حصاة) حصاد وزننده اوفه جق طاشه دینور
حجر صغیر معناسنه عظیبه صخره دینور (حصی) حصا وزننده حصاتک جمعیدر اوفه جق
طاشله دینور که چاقل تعبیر اولنور

(*) حولوزه دوشه ن طاشه دیمش بلاط * اینلوسنه دی صفیج اولکه سزای بنا (*)
(بلاط) سخاب وزننده حولوزه و بولره دوشه ن طاشه دینور که قالدیم و دوشمه تعبیر
اولنور واحدی بلاطه در یومعتابه منی کعبه معظنه نک میراب رحتی تحتیده بیت شریفه
ملاصق مقروش اولان بشل مرمر که طول و عرضا اوزننده برکپسه نماز قبله جق مقدار در
بلاطه خضر تعبیر ایدر علی قول سیدنا اسمعیل صلوات الله و سلامه علی نبینا وعلیه حضرتلری
انک تحتیده دفین خاک عطر ناک عتبر قام و اماکن اجانبیدن اولدینی اتفاق کرده علماء اعلامدر
(صفیج) امیر وزننده بنابه لایق و سزا وار اولان عریض و یعی طاشه دینور و هر یعی
و اینلوسنه نک یوزنه اطلاق اولنور کاغذ و تیکه و تخمه مثلورک یوزی کی و مطلقا طاش چنسته
جندل و جزل و جزل و قهقر و جهر و برطل و حجر دینور فارسیده سنک و کالاردیر

(*) جله یو طرا قدی نسته به پایان یوقی * ما بجمع التری ایشله الانتهاء (*)
(مصراع) اول تائینک تفسیر و ترجمه سیدر (ما) موصوفه (بجمع التری) متعلق محذوفله
صفیدر یا خود ما موصوله مابعدی صله سیدر (جمع) مجموع و جله معناسنه (تری) رطوبتلو
و نمناک طیزاق معناسنه در لکن بوراد و مجازا مطلق طیزاق معناسنده مستعملدر (لین)
افعال ناقصه دندر (له) ظرف مستقر اوله رق مقدم خبریدر (الانتهاء) مؤخر اسمیدر حاصل
معنی ارضه متعلق و پرده موجود و محقق اولان مصنوعاتی علم مخلوق احاطه دن عاجز اولمغه
جمله سنک لغاتی ایراد و بیان طوق بشردن بیرون وعد و شماردن افز و ندر (پایان) فارسیدر
غایت و نهایت و انتها معناسنه

(*) مقتعلن فاعلن مقتعلن فاعلن * روی زمیننده ایدر اهل هیز اعتلا (*)
یعنی یوقطعه یمن منسرح مین الاجزا دندر لکن جمله اجزایی مطویه و جمع ضروری
و بعض امار یضی موقوفه و جشوری مکشوفه در (روی زمین) فارسیدر وجه الارض سکبی
بر یوزی معناسندر (اهل هیز) علم و معارف صاحبی دیمکدر (اعتلا) افعال وزننده استعلاء
و تعلی و تعلیه کی بر نسته به تفوق و بالاسنه صعود معناسنه در اهل علم سائر ناس اوزرینه تفوق
و رجحانه * برفع الله الذین آمنوا منکم والذین اوتوا العلم درجات * هل یستوی الذین یعلمون
والذین لا یعلمون * نظم جلالری و امثال دایل قاطع و برهان ساطع اولدینی ظاهر در

(*) تفرح بنظمی مادمت خیار (*)
(تفرح) ثلاثیدن مضارع مخاطبدر مسرور و شادان اولورسک معناسنه یا خود افعال بایندن

مضارع مخاطبدر آخر لری مسرور و دلشاد ایدرسک معناسنه و علی کلا التقیدیرین لفظا خبر
معنا انشاد و حاکت سکونی ضرورت شعر ایچوندر علامت جزم دکلدر بوصورتده اعلم وزننده
افرح یا خود اکرم وزننده افرح دینلسه لفظا و معنا مقصوده اوفق اولوردی (بنظمی) فعل
مزبورک مفعول به غیر صریحدر (مادمت ده) ماد صدریه توقینه در دمت اجوفدن ماضی
مخاطب اوله رق تاویل مصدرده در مدت دوامک معناسنه (خیا) افعال ناقصه دن اولان
مادامتک خبر منصوبیدر (حاصل معنی) قید حیات ایله متصف اولدینک مدتیجه بنم یونظمیمی
مطالعده ایله فرحناک و مسرور اول یا خود علوم ادبیه به طالب اولترک قلب حزین رین یونظمیمک
نکات و مرایاسنی تفهیمله تفریح و شادان ایله دیمکدر

(*) اولش یناق خدیوز در محیا * تقییل و تلثیم اویمکدر اما (*)
(خدی) خاک قحی و دالک تشدیدله وجه انسانیده کوزک قویر و غندن آوردک نهایتیه قدریره
دینور یا خود کوزک خانه سندن چکه ککینه قدریره دینور نثیه سنده خدان کلور و خد مزبوره
عارض واجنه و وجهه و شریصه دینور فارسیده رخ و رخسار و سچ ترکیده یکاق دیرل (محیا)
میک ضمیمه مهیا وزننده یوزک مجموعنه دینور و عضو مزبوره وجه و صفیحه و قسمه و کر شمه
و طلعت و منظر دینور فارسیده روی و چهره و سیادیرل (تقییل و تلثیم) اویمکدر قبله و تم و فغم
و شنبه مراد فلریدر فارسیده یوسیدن دیرل

(*) ابکار دیمک جله قرا و غلان * دوشیره قزل اولش عذارا (*)
(ابکار) ابرار وزننده بکرک جمعیدر بکر فکر وزننده شول قزه دینور که هنوز ارکورهش اوله
ترکیده قز اوغلان قز تعبیر ایدرل (عذارا) عینک و رانک قحیله و عذاری رانک کسریله
عذاره نک جمعیدر عذراء حمراء وزننده بکر قزه دینور (دوشیره) پوشیده وزننده فارسیدر
عذراء کی قز اوغلان قزه دینور

(*) ان جنت لایلا کیجه کلورسک * فالیت خالهم اوده تنهها (*)
(ان) حرف شرط (جنت) ماضی مخاطب اوله رق فعل شرط (لایلا) فعل شرطک ظرفی
(فالیت ده) فاجزایه (الیت) مبتداء (خال) تقدیرا مرفوع خبری جله سی شرطک جوابی
یا خود جواب محذوفک علی وقام مقامیدر کانه محبویه خطاب ایدوب دیرکه اگر کیجه بنده
خانه به کلورسک دل محزونمی شاد و خاطر ویرانی آباد ایدرسک زیرا بیت الحزنم خالی عن الاغبار
ودیده غمیدیه قدوم مسرتمز و مکه از دل و جان انتظار اوزره در

(*) بشری لنا چون مرده بز میچون * هم مرده بجی به بخشیش حدیا (*)
(بشری) طوبی وزننده و بشاره بانک کسریله کابه وزننده و بشاره بانک ضمیمه خرافه
وزننده اسمدر مرده و مشتلق معناسنه (لنا) لام اختصاص ایله متکلم مع الغیر ضمیرندن
مرکب اوله رق بز میچون دیمکدر (حدیا) حاء مهمله ایله تصغیر صیغه سیله ثریا وزننده مرده بجی به
و بریلان بخشیش و عطیه به دینور مرده نیک ضمی و زای عجمینک سکونیه فارسیدر نوید کی
(*) اوغلان غلام و هم قول دیمکدر * اولش اسیرک جعی اساری (*)

(غلام) غراب وزننده یعنی ترله حدینه وارمش اوغلانه علی قول هنگام طفولیتدن چار
ابرو اوله حدینه وارنجه اطلاق اولنور و مطلقا قول و کوله مقوله سنده ده غلام اطلاق اولنور
عبد کی فارسیده بنده دیرل (اساری) سکاری وزننده اسیرک جمعیدر (اسیر) امیر وزننده
اخینک مراد فیدر که طوتساق تعبیر اولنور فارسیده برده و گرفته دیرل

(*) بخرا اولدی یاده لاتشرب ایجه * سرخوش اولنر جله سکاری (*)

(شیر) سبک فنی و سبک سکرانله جره وزنده و خیره جره وزنده مطلقا سکرانل و اوب آدمی سرخوش ایدن شیر به دینور صحبا و صهبا و راح و رجب و رهیق و امور و فرقف و عقار و مدام و راق مراد فریدر فارسیده می و باده دیرل ترکیده سبکی دیتوز (لاتشریب) می حاضر در ایچمه دیمکدر (سکاری) سبک ضمی و رانک فحیه فرادی و زننده و سبک کسریله سکاری و عطشی و زننده سکران کله سنک جعبدر * وری الناس سکاری * نظم جلیله اوچیده روایتدر سکران صفتد رمت و سرخوش آمده دینور

(*) هم عرف و نکته قوفیه دیرل * یک طب اولانه دی فوج وریا *

(عرف) عینک فحیه حرف و زننده رایحه کی مطلقا قوفیه دینور لکن رایحه طیه ده استعمالی اکثر در (نکته) رحت و زننده مطلقا قوفیه و خاصه اغز رایحه سته دینور (فوج) فوج و زننده رایحه طیه به مخصوصدر (ریا) رانک فنی و یانک تشدیدله یک خوش اولان رایحه به دینور شدی کی فارسیده بوی دیرل

(*) احق قری به رعنا دینور مش * محبوبه دیک بلم نه معنا *

(رعنا) جرا و زننده بون و احق معناسه اولان ارعن و صفک مؤشدر بون و احق و مسترخ و کوشک خاتونه دینور حاصلی بحسب اللغة مقام دمه مستملدر السنه شعرا ده دیر رعنا وکل رعنا کی مقام مدحده استعمالک و جهنی نامعلومدر مترجم قاموس دیر که لسان شعرا ده محبوبه بی رعنا ایله توصیف استرخادن ناشی نهال تازه کی نمایی اعتباریله در بصورتده محایبه اطلاقی حقا و هوجاء صفتدرن تجویده مجولدر

(*) یالبت شعری کاشکی ییلیدم * اصلی نه بونک ما اصل هذا *

(یالبت شعری) ده یا حرف نه انادی محذوفدر یا قوم تقدیرنده در (لیت) حروف مشبهه بالفعلدن کله تمی در یعنی برسته بی اومق معناسه حرفدر فارسیده کاشکی و ترکیده تولیدی دیک مفهومده مستملدر اکثر یا امور عمده یک و بعضا ممکن مستبعد اولان مواددک نمیشه تعلق ایدر (شعر) شبنک کسری و عینک سکونیه علم و زننده و شبنک فحیه تیر و زننده و شعره شبنک حرکات ثلاثیه جره و حفره و قبله و زننده و شعری ذکرری و زننده و شعری رجعی و زننده و شعور ظهور و زننده و شعوره شطوره و زننده و شعور مبسوز و زننده و شعوره ها ایله و شعورا مشبوخا و زننده باب اولدن و خامسدن اوله رق اون ایکی مصدر در برسته بی خوشیجه فهم ایدوب ذکا و فطانتله دقیقه و مزایاسه واروب ایوجه ادراک ایلک معناسه در که علدن اخص او اور شعری ده یا متکلم ضمیردر (حاصل معنی) ای قوم کاشکی ییلیدم و تولیدی آگاه اولیدم دیک اولور (ما اصل هذا) ده ما استفهامیه در اصل بر شبنک مبدای و منشائی معناسه در (هذا) اسم اشارتدر ناظم نحر بر بویته معنای لغوی بیانی ضمتده بیت سابقده کی رعنا لفظنک محبوبده استعمالک منشأشدن سوال و استفساری ایما ایدر

(*) بوکسک علی و الحقی دنی هم * بوجه سنی و یک بوکسک اسنی *

(علی) غنی و زننده اسم فاعل یا خود صفة مشبهه در بوکسک و بلند نسته به و رفیع القدر شرف و شان صاحبی کیمیه به دینور (دنی) غنی و زننده صفة مشبهه در اعتباردن ساقط اصلا ایشه برامیان ضعیف آمده دینور (سنی) وزنا و معنی علی کی حسا و معنی مرتفع اولان شیرله اطلاق اولنور (اسنی) اسم تفضیل صیغه سنی اوزره یک بوکسک و غایت اخلا معناسه در

(*) طوغدک شرفله مانند پروین * اطلعت سعدا مثل الثریا *

مبصر اول ثانیکنک تفسیر و ترجمه سیدر (اطلعت) افعال پابندن ماضی مخاطبدر ثلاثییدن

طلعت کی ظهور ایتدک و طوغدک دیمکدر (سعد) قوئل و فرخنده و میون و مبارک و مشرف اولق معناسه اوله رق اطلعت فعلک فاعلدن خاندن (مثل) شبه و مانند کی بر شبنک نظری و بکزی معناسه در (ثریا) نالک ضمیمه حذیا و زننده فارسیده پروین و ترکیده اولکر دیدکاری طوب کو ایدن عبارتدر منازل قدرتدر بکری درت کوکب اولدیغی مزویدر

(*) مستغلان ایتدم قلدن * آب حیاتی بارانه اجرا *

یعنی بوقطعه جمله اجزائی می قل اولان بحر رجز می بعدر بوراده رفیل مستغلن آخرینه بر سبب خفیف زیاده ایتدکدر آب حیات ظمانده کائن چشمه مشهوردر که اندن بر که نوش ایدن الی آخر الدهر معبر اولوب دوام زندگانی و حیات جاودانی بولور اسکندر طلب ایدوب ظفر باب اوله مدی حضرت خضر علیه السلامه مبسر اولدی و شعرا اصطلاحیده لطیف و رنگین و دلپسند کلامدن کایه اولور بوراده بومعنی مراددر و محبوبک دهاندن و کلیات روحبخشاستدن دخی کنایه اوانور و اهل تصوف عشقده محبت حقیقی به اشارتدر که باعث حیات جاودانیدر

(*) در منظوم لاخوان الصفا *

(در منظوم) مبتدای محذوفه خبر اوله رق موصوفک صفتیه اضافی قیلنددر کلام تشبیه بلیغه مجولدر (در) دالک ضمی و رانک تشدیدله انجو معناسه منظوم دیرلش معناسه در (لاخوان) ظرف مستقر یا خود منظومه متعلق طرف لغودر (اخوان) همزه نک کسریله و همزه نک ضمیمه دخی جا زدر حانک تشدیدله اخ لفظنک وقفا و زننده اخ لفظنک و دلو و زننده اخو لفظنک جملیدر مفردی اولان اخ و اخا و اخو قرنداش معناسه در فارسیده برادر کی و یار صدیق و محب صادق معناسه ده اطلاق اولنور (صفا) وفا و زننده بر نسته بولانق اولوب طوری اولق معناسه مصدردر بوراده اسم فاعل معناسه در اخوان الصفا اضافی ینه موصوفک صفتیه اضافی قیلنددر لکن وصف بحال متعلق الموصوفدر حاصل معنی بوقطعه قلبری غل و غش و حقد و حسد امثالی کدورتادن سالم و صافی اولان اخوان یعنی صادق السیریه و پاکیزه دل اولان خلان صنی الجنان ایچون نظم اولمش در منظوم کی بر رعنا قطعه مر غویه در

(*) وسعت اوزره اوله حالک مر حبا * دوستم یک خوش مائی حیدا *

(مر حبا) مطلب و زننده مصدر میمی اولور وسعت معناسه واسم مکان اولور محل واسع معناسه و منه قولهم مر حبا ای صادقت سعة یعنی طائفة عرب و رود ایدن مسافره مر حبا دیرل مضایقه دن و استنقaldن عاری معبر و آبادان یره کلدیکز وسعت قلبیه انس والفت اوزره اولوب قطعا دلگیر و متوحش اولماکنز ما مولدر دیمکدر یا خود رجبک الله مر حبا تقدیرنده در بوسورتده مر حبا کله سی ترجیا لفظنک موضعه وضع اولمشدر پس بوقدر بر چه مر حبا فعل محذوفیه جمله دعائیه اولور ناظمک مختاری بومعنادر (حیدا) حانک و پای مشدده نک فحیه نعم کی افعال مدحدر یک خوش و نه کوزل و نه عجب محبت اولنه جق نسته در دیمکدر فی الاصل حب فعل ماضیدر اصلی کرم و زننده حب در صار محبوبا معناسه و ذاکله سی اسماء اشارتدن بر اسم مبهم اوله رق فاعلیدر که مجموعی اسم واحد منزله تزییل اولنوب محلا مبتدا و ما بعدی خبر اولق اوزره مر فوعلددر حیدا زید کی زید نه خوش و نه کوزل کیمده در دیمکدر دوستم لفظنک تفسیرده مدخلی بوقدر تکمیل وزن ایچوند

(*) هضمی خوش اوله هتیا دینه در * هم می یتا یکمال اولمش اکا *

(هتی) امیر و زننده سهولته معده به واصل اولوب علی الفور هضم اولان طعام خوشگوازه

جزا و مكافات ايلسون ديمكدر
(*) ايم الله ايله ايم الله دخی * هم لعمرک جله سوکند خدا *

(ايم الله) همزه نك قحی وميك ونونك ضمه (وايم الله) نونك حذفيله و بونلده همزه نك كسريله ده مستعملدر وايم الله همزه نك كسري وميك قحيله وايم الله همزه نك وميك كسريله و هم الله هانك قحی وميك ضمه وام الله همزه نك قحی وميك حرکات ثلاثيه وام الله همزه نك كسري وميك ضمی وقحيله ومن الله ميك ضمی ونونك كسريله وم الله ميك حرکات ثلاثيه وليم الله لام ابتدائيه نك قحيله وليم الله لامك قحيله بونلرک مجموعی قسم موضعنه موضوع اسمدر ايم الله قسمی تقدیرنده در سائر زی اندن مختصر و مخففدر ايم نكله سی عند البصرين برکت معناسه اولان بندن ما خود اولغه همزه سی وصلدر وعند الكوفين يمينك جعی اولغه همزه سی قطعدر (لعمرک) لامك وعينك قحيله قسم اوله رقی مستعملدر لعمرک قسمی تقدیرنده در اشبو قسم معروضنده ایراد اولسان لعمرک لفظنده بعضيل عزم دين و ملت معناسه در دیدی لکن اکثر علما حیات و بقا معناسق اراده ایدرز (*) لعمرک انهم انی سكرتهم يعمهون * نظم جلیلنده مفسرین حیات و بقا معناسه جل ایتدیلر پس لعمرک قولی سنك عمرو بقا که قسم ایدرم وعند مده اعز واشرف اولان خیانتکه آند ایچرم ديمک اولور لکن بولعمرک قول مخلوقدن صادر اولدقده مختار اولان قسم اولوب مجرد تا کید حکم ایچون اولقدرز برا مخلوق ایچون اسماء الله دن غیری به قسم جائز اولدینی کتب فقهده مصر حددر (سوکنند) سنك و کافك قحيله در بند و زننده فارسیده پیمان ویغون مراد فیدر که غریبه عهد و پیمان و حلف و قسم والیه دینور ترکیده آند دیرل سوکنند خدایه مضافدر قاعده فرس اوزره مضافك آخری مکسور اولور خدا فارسیده رب یاخود

و لجب الوجود معناسه اسماء حسنا دندر

(*) انت لله اوله من مقبول رب * هم لك الله لطف حق سلكه روا (*)
(انت لله) ترکیبنده انت ضمیر خطاب مبتدا الله ظرف مستقر خبر اوله رقی لفظا خبر معنی انشاء د عادر زیر فصحاى عرب برکجه به ذالك واعمالك ذرکاه رب العزنده مرضی و مقبول اوله ديه جك کرده انت لله دیرل (لك الله) عیازه سنده لك ظرف مستقر مقدم خبر اسم جلاله مؤخر مبتدا اوله رقی بنه جله سی لفظا خبر معنی جله انشائیه دعاویه در ز الله تعالینك لطف واحسانى و عنایت بی پایانی سکا لایق و سزا وار اولسون ديه جك برده مقبول اولور (*) دیننه ابلت جدیدا برکنه * جوق یکی اسکت دیوانك دلا *

(ابلت جدیدا) ترکیبنده ابلت افعال بایندن ماضی مخاطبدر اسکتك و كهنه قبلك معناسه در (جدید) امیر و زننده یکی نسته معناسه ابلت فعلك مقبولدر بوجله ده جله سابقه رکی انشاء موضعنه وضع اولنان جله خبریه قبیلندرز برا برکجه جدید و نامستعمل ثوب کیدکته نهیمه و تبریک معناسه طائفه عرب ابلت جدیدا دیرل که جوق یکی لسان کیوب اسکت معناسه که

کلا هر بار اشکر شکر قبل * تکریه للرب الحق انما (*)

(کلا) کله سنده کل مفرد متکرم و جمع معرفك افراد بی و مفرد معرفك اجزاسنی اطافه واستغراقه موضوع اسمدر ما مصدریه حرفیه بعدنده ذکر اولنان جله صله در اعراضه محلی یوقدر کلا کله سی ظرفیت اوزره منصوبدر ناصبی جواب واقع اولان فعلدر و زمان مقدردر ایددی کلا جاءك عالم اکرمه قولك ما آتی اکرم العالم کل وقت جاءك ديمک اولور که اندن لسانم زده

سکا هر بار عالم کلا کده اکرام ايله ديمک ايله تعبير اولنور (اشکر) باب اولدن امر مخاطبدر شکر ایت معناسه شکر شینك ضمی و کافك سکونیه متعمک انعام ایلدیکی نعمتی یلوب یعنی منمک تفضل واحسانى قلیله اعتقاد ایدوب ولسانیه مدح و ثنا وجوارح سائر ايله بقدر الاستحقاق منعمه اطاعت و انقیاد ايله مکافات ایلکدن عبارتدر (لرب) تکرى تعالی حضرتنه ديمکدر زیرا رب رانك قحی و بانك تشدیدیه مطلق ذکر اولدقده کافه مخلوقات مالکی و عامه مصنوعاتی بسلیوب تر به ایدن جناب پروردگارک اسماء حسنا سندنر (انما) همزه نك كسري ونونك تشدیدیه طرق قصر دندر یعنی حکمی مذکور ایچون اثبات ماعدادن لغبی افاده ایدر لسانم زده اندن الحق ايله تعبير اولنور

(*) مرده جی اولش مبشر هم نذیر * کلدی تحقیقا بزه قد جاءنا *

(مبشر) تفعیل بایندن اسم فاعل صیغه سبله و مباشر افعال بایندن اسم فاعل بنیه سبله و بشیر امیر و زننده فعل یعنی فاعل اوله رقی برکجه به باعث فرح و فوزت سرور اولان خبر مسرت اثری اخبار و افاده ایدیی کشتی به دینور که اکا ترکیده مرده جی و مشو جی دیرل (نذیر) بشیر و زننده و مقابلی اوله رقی برکجه به بر ماده بی اعلام و اخبار ايله تحذیر و تخویف ایدیی یعنی اول ماده نك خوف و مخاطره لواولدیغن اشعار و افاده ايله اکا قورقو و یروب آگاه ایدیی معناسه در سیاق نظیدن ظاهر اولان ترکیده مضای عطفه دال اولان هم لفظیه نذیر مبشر اوزرینه معطوف اولقدردر بوقدر بجه نذیر لفظیه مبشر کی مرده جی معناسه کلکدر لکن کتب لغت یوکا مساعد دکلدر مکرکه * فبشرهم بعذاب الیم * نظم کریمی کی استعاره به محمول اوله یاخود مقابله قرینه سبله نذیرك معناسك ظهور بنیه منی معطوف اولوب (*) قد جاءنا نذیر * نظم جلیلنك معناسه ایما اوله رقی ابتدائیه اوله بوصولنده مضارع ثانی اوله مضمون اوله رقی * مرده جی اولش مبشر هم نذیر * قورقودیی کلدی بزه جاءنا * دینله اوضح اولوردی (قد جاءنا) ترکیبنده قد حرفیه تحقیق ایچوندر جاءنا کلدی ديمکدر

(*) هذه الدنيا ديمکدر بوجهان * لبس یوقدر اویله درهم ماولا *

(هذه) مخاطبه تنبيه و تآکیدى متضمن اولان حرف تنبيه ايله مفرد مؤنثه اشاره موضوع اولان ده استمدن مرکب اوله رقی قرینه اشاره موضوعدر بو وایشته شو معناسه در (دنیا) دالك ضمه عقی و آخرت مقابلی اوله رقی عریندر ترکیده ده دنیا دینور فارسیده جهان و کتی دیرل (لبس) لامك قحيله نئی ایچون موضوع برکله در اصلی فرح و زننده لبس ایدی تخفیف ایچون یاسی اسکان اولدی ترکیده یوق و دکل معناسنده مستعملدر (ما) کله سی حرفیه اوله رقی وجوه عدیده اوزره مستعملدر نافییه و مصدریه و کافه وزانده کی بوراده نئی معناسی مراددر که لبس کله سته مشابه اولان مادر (لا) حرف نئی اولور که جواب محسنده و سائر محمل انکارده ایراد اولنور یوقدر و دکلدر معنای بنیه فارسیده نه لفظیه ادا اولنور

(*) من یلنی کیم بی تعیب ایدن * ذاك بودر بوده اویله هکذا *

(من یلنی) قولنده من شرطیه یل کله سی لومیدن مضارعدر اصلی یلوم ایدی من شرطیه نجزم ایدوب اجتماع ساکنین محذوره و اوساقط اولشدز تون تون وقایه یا ضمیر متکلمدر هر کیم بی تعیب ایدرسه ديمکدر جزا محذوفدر کرچه ناظمک ترجمه منی من کله سی استفهامیه اولغی ایهام ایدر لکن من استفهامیه جازم اولماغله ترجمه من پوره مسامحه به محمولدر (ذاك) مفرد مذکره اشاره موضوع اولان ذا لفظیه الحاق اولنان کاف خطابدن مرکب اوله رقی بو و بودر معناسه که فارسیده همزه نك كسري و مدیه این لفظیه ادا اولنور و بواسطه اشاره

لاحق اولان كاف خطاب تذکیر و تأنید و افراد و تنییه و جعده مخاطب اولان کیمسه به تابعدر
و کافک ماقبل امور مذکور ده مشار الیهه تابعدر (هکذا) لفظنده ها حرف تنییهدر کذا
اسم میهمدر انکه برنسته دن کنایه اولنور شو بلجه و بولک کی و شونجلاين و بوده اویله دیمکدر
فی الاصل كاف تشبیه اسم اشارتدن می کیدر

(*) اولدی اولی لك سكا شردر یقین * سن بزه یا قلا شمد لا تقرب لانا *

(اولی لك) همزه نك فتحیه و عید و تهدید ایچون مستعملدر * یقال اولی لك * ای قاربك
ماهللك یعنی سكا داهیه مهلكه و مصیبت مقارب و نازل اولسون دیمکدر که جهاء دعائه در
بوتقدیرجه قریب معناسنه اولان ایلاه کله سندن فعل ماضی اولوب فاعلی محذوف اولور
و بعضیلر اولی کله سنی احرری و اجددر معناسنه حمل ایله اولی لك العقاب و الهلاك ایله تأویل
ایلدیلر که عقاب یا خود هلاک سکا هر وجهه الیقدر دیمک اولور و بعضیلر اصلی اولاك الله
مانکره اولاقه لام زائده در حق تعالی سكا خوشلندیفك جالنی ایقاع ایلسون دیمک اولور
دیددی بومعانی ثلاثه دن اول و ثالث دعا ثانی خبردر (لا تقرب) دنوو یقیناق معناسنه اولان
قرب کله سندن نهی مخاطبدر یا قلا شمه و یقین اوله دیمکدر

(*) نحن وانا بزن انت بن انا * این قنده فغنی برده حیما *

(نحن) متکلم مع الغیر ضمیر بدر (انا) کله سنده نامتکلم مع الغیر ضمیر بدر جروف مشبهه بالفعلدن
اولان ان ایله مرکب اوله رق تحقیق بزه دیمکدر بعضا اصلی اوزره نونات ثلاثه ایله انا دینور
و بعضا تخفیف ایچون ان کله سندن تون ثانی حذف اولنوب انا دینور شخص متکلم معینده اولان
کیمسه لایله نفی سندن تعبیر ایلده کده مثلا * نحن فعلنا وانا ذهبنا * دیرلر بعضا متکلم واحد
معظمده ده استعمال اولنورلر * نحن خلقناکم وانا ارسلنا الیکم * نظم کریملرنده اولدیی کی
اسما غزده براقظیه ادا اولنور (انت) ناک فتحیه مذکر مخاطب و ناک کسر یله مؤنث مخاطبه
ضمیر بدر ترکیده سن فارسیده تودیرلر (انا) متکلم وحده ضمیر بدر بن دیمکدر فارسیده من دینور
(این) کف وزنشده مکاندن سؤانه دلالت ایدر یعنی ظرف مکاندن استفهامی متضمندر یقال
* این زید * ای فی ای مکان هو بویدن ترکیده قنده وزه ده لفظلریله تعبیر اولنور فارسیده
کافک ضمیهلر کجا دیرلر (حیما) حالک فغنی و آخرنده حرکات ثلاثه ایله یعنی ضم اوزره و فتح اوزره
و کسر اوزره بناسنک جواز یله ظرف مکان اولان حیث کله سیله ماء کافه دن می کیدر
و بو حیث کله سینه ماء کافه متصل اولدقده شرطی متضمن اولوب ایکی فعلنی جزم ایدر مثلا
* حیما تجلس اجلس * دینلدکده سن نه مکانه و فغنی برده جلوس ایدر شک بنده اوراده
جالس اولورم دیمک اولور

(*) اذهبوا کیدک دونک هم فارجمعوا * سزر اتم ایکیکزدده اتم *

(اذهبوا) باب ثالثدن امر حاضر جمع مذکر در ذاهب اولک یعنی کیدک دیمکدر (فارجمعوا)
ترکیبنده فا تعقیب ایچوندر ارجعوا باب ثانیدن امر مخاطب جمع مذکر در رجوع ایدک یعنی
دونک دیمکدر (اتم) جمع مذکر مخاطب ضمیر بدر جاعت نسیاه خطابده اتم دینور ترکیده
سزر و سزر دیمکله ادا اولنور (اتم) ایکی مذکره خطاب ایله ایکی مؤنثه خطاب بدینده مشترکدر
سز ایکیکزد دیمکدر فارسیده تنییه به وجهه خطابده شادینور

(*) کل من جاء کلان هب جله سنی * راح کتدی بزدن اول قبلنا *

(کل) کافک ضمی و لامک تشدیدیه الفاظ عمومدر مدخولک جمیع افرادنه یا خود جمیع
اجزاسنه شعول و استغراقنه دلالت ایدر مذکری و مؤنثی مساویدر مثلا * کل رجل وکل امرأه *

دینلور (من) میم فتحیه ذوی القوله مخصوص الفاظ عمومدر افرادی و جمعی تذکری
و تأنیدی مساویدر موصوله و استغناء یامیه و شرطیه و موصوفه اوله رق استعمال کیتب مجوده
میکندر بوترکیده نکره موصوفه اولسی ظاهر در کل انسان یا خاص معناسنه ناطقک نفسیه کوره
شرطیه اولسیده جائز دن (جاء) فعل ماضیدر کتدی معناسنه مصدری محیی کاور (ماخ)
اجزاق و لوی لوله رقی فعل ماضیدر مطلقا کتدی معناسنه نومقاصده اولدیی کی کاه
اولور که زوالده فصرکه یا خود انا خشم اوسنی کتدی معناسنه استعمال اولنور یقال * راح زید *
ای ذهب فی وقت الزوال (قبلنا) ترکیبنده قبل کله سنی متکلم مع الغیر ضمیر بدینده
مضاف اوله رقی ظرفیت اوزره متضمندر ظاهر اولان راح فعلک ظرف زمانه میکندر
بجمله اولان راح معناسنه افعال ماضیه جائز دن (ماخ) معناسنه اولدیی کی کاه

(*) نیجه دیرلدر بری بعد المات * کیف یجی الارض بعد موتها *

مصرع اول فایک تفسیری و ترجمه سیدر کجه بعد المات ترکیبی عربی دیرلر لکن لغت عربیه به
اولی عماریه سنی اولان کیمیه به واضح اولدیقده سنی مقام ترکیده استعمال اولدیی (کیف)
این وزشده خالبا استفهام ایچون استعمال اولنور اسم مبهم غیر ممکن در نیجه و نه میکنور
معناسنه (یجی) افعال بایندن فعل مضارعدر احیا ایدر یعنی دیرلدر دیمکدر (ارض)
همزه نك فغنی و ناک سکوتیه مؤنث سماعی و اسم جنس اوله رق بزه دینور که فارسیده زمین
دیرلر جی همزه نك فغنی و ناک سکوتیه الارضات و فروض و زینده اروض و فحشله اروضون
و اراضی ککوز (بعده) صکره دیمکدر که قبل معناسنه قبل و بعد کله لری اضافتدن قطع
اولنور ایسه ضم اوزره سنی اولورلر مضاف اولورلر ایسه معرب اولورلر (موت) میم فتحیه
فوت و زینده حیاتک جدی اوله رق مصدر در اولک معناسنه که حیاتک زوالدر و حیات انواع
عبدیه ایله متفرع اولدیی کی موت دخی متفرعدر مثلا قوه نامیه نك زوالده اطلاق اولنور
موت الانسان و موت النبات و موت الارض کی و قوه جناسه نك زوالده اطلاق اولنور موت
البصر کی و قوه فاعله نك زوالده اطلاق اولنور موت القلب کیمکه جهالتیدر و حواسی حرکه
و ادله کدن تعطیل ایدن نومه موت اصغر اطلاق اولدیی کی بومقامده قوه نامیه نك زوال
معناسنه مستعملدر موتک مضاف الیهی اولان ها ضمیری مؤنث سماعی اولان ارضه (اجعدر)

(*) آدمه جالدر یقیندر غیری یوق * لیس للانسان الاماسی *

بهم مصرع اول فایک تفسیری و ترجمه سیدر (لیس) افعال ناقصه دیندر (لایسان) ظرفیه مستقره قدیم
خبردر مؤخر اسمی محذوفدر (الا) اذات استغناءدر (ماسی) ترکیبنده مصدریه دین مدخوله
تاویل مصدرده اولوب الاسعیه معناسنه اولور تقدیر نظم شرطیه لیس للانسان شی من النفع
و الجزاء الاجزاء تبعیه و عمله دیمکدر الا نك ماضی لیس نك خبری اولسیده مجاز در مکان
لایسان الاسعیه ای جزاء تبعیه دیمکدر نك و استغناء نك مفادی اولان قصه اوزرینه وارد
اولان سؤال و جوابی سوره بجمک تفسیرنده مذکوردر لیس کله سنی معناسنی بوقطعه ده یکدی

(*) فاعلان فاعلات * اهل علیک اولیه سنی هیا *

یعنی بوقطعه بحرمل مسدس دیندر لکن عروض و ضریبری سامع سنی کف حذف ایله مقصوددر
(سعی) دخی وزشده مصدر در ایش ایشک و جالشقی معناسنه ماضی بیست سابقه یکدی
(هیا) سماء وزشده غبار کی توزه اطلاق اولنور و عدم اعتداد ملازمه سیله معنی اولان شی
ناچیزده ده استعمال ایدرلر بومقاصده مراد معنای تأییدر قافیه

باده الی الباء من انشد نظم العجیب
(باده) جاء وزنده ماضید مصدری بانك فقی وواو سکونیه بوه دو که بر تنه به واصل اولوب
وار من علی قول بر تنه دن منقطع اولوب شی آخره مخصوص اولق معنایه در بمقامه معنای
ثانی اظهار در زیر ناظم مرحوم الف قافیه سندن بالکلیه منقطع اولوب با قافیه سته راجع و مخصوص
اولدی (الی الباء) ترکیبده الی اشتهای غایت ایچون حرف جز در باده حروف هجاءن حرف ثانی
اسمیدر (من) موضوعه باده فعلنک فاعلیدر (انشد) افعال بایندن ماضی فاعلیدر تحتده مستر اولان فاعل
ضمیری ایله جمله سی موصولک صله سیدر انشاد شعر او قومی معنایه در (نظم) کلام منظوم معنایه
فعلک مفعولیدر نظمک عجیبه اضافتی موصوفک صفت اضافتی قیلنددر (عجیب) غریب
وزنده مثلی نادر اولدیغدن یاخود حسن و لطافتده نهایت بالغ اولدیغدن ناشی بک نجیب

اوله جق شیشه دینور
(*) جعی عنادل کلور بلبل آدی عنادلپ * جوج وورد اولدی کل سوکلوخدن وحیپ (*)
(عنادلپ) سلسیل وزنده الحان مطربه ایله نغمات ایدن بلبل قوشیدر جعی رباعی به ردایله
(عنادل) کلور ضاجد وزنده عنکیوتک جعی عناکب کلدیکی کبی (جوج) جعفر وزنده
قرمزی کوله دینور وورد حر معنایه (ورد) فرد وزنده لغتده هر سبک چچکنه اطلاق اولنور
بمده فارسیده و ترکیده کل تعیر اولسان چچکنه علم غالب اولمیدر (خدن) خالک کسریله
بر کیمه نک ظاهرا و باطنا هرامورنده یار وفاداری اولان محب صادقده دینور امیر وزنده خدین
کبی (حیپ) لیپ وزنده فعل بمعنی مفعولدر محبوب معنایه که سوکلو دیکنر واسم فاعل
معنایه اوله رقی محب معنایه ده کلور

(*) باباصوی پالک اولان کیمه به دیرلر نسب * والده سی جانی طاهر اولاندر حسب (*)
(نسب) امیر وزنده آباء واجدادی کریم النفات و پسنیده صفات اولان صوی کیمه به
دینور (حسب) کذلک آباء واجدادی شرف و اصالت و قدر و حیثیت صاحبی اولان کیمه به
دینور علی قول والده سی طرفی صفت و عصمت صاحبی اولانه دینور
(*) عرق طرردر دخی پالک نسلو عریق * اصله دی جرثومه هم جنسی اودر نجیب (*)
(عرق) عینک کسریله انشاده و حیوانده محل جریان دم اولان طهره دینور (عریق) امیر
وزنده صوی صوی پالک اصلی و نسلی ردائیدن طاهر اولان کیمه به دینور (جرثومه) جیمک
و نای مثله نک ضمیمه بر تنه نک اصله و کوکنه دینور ارومه و ضعیف کبی (نجیب) شریف
وزنده صوی پالک حسب و اصل اولان انسانه و حیوانه دینور جعی انجابه کلور اشراف کبی
و نجباء کلور شرفاء و کرما کبی و ضمیمه نجیب کلور ندرک جعی ندرک کلدیکی کبی

(*) فرط ذکادر دهاء اوله ذکیر دهاء * عقله دینور لب کیم عاقل اولاندر لیپ (*)
(دهاء) دالک فحیه بهاء وزنده زیاده حدت عقل و قوت ذهن وجودت رأی و حسن فکر که
فرط ذکا و جن فکر لولک تعیر اولنور و باب رابعدن مصدر اولور بر کیمه پک عاقل و زیرک
و حسن فکر و تدبیر صاحبی اولق معنایه اسم فاعلی داهی کلور دهاء مزبور ایله متصفه
معنایه داهی نک جعی ناقصدن اسم فاعلک جعنده مطرد اولدیغی اوزره دالک ضمیمه
(دهاء) کلور قضاة و زماة کبی (فرط) فالت فقی و رانک سکونیه افراط لفظندن اسم اولور
حددن زیاده و قیاسدن بیرون معنایه (ذکاء) و فاء وزنده بر کیمه تیز فهم و حدید الذهن
اولق معنایه عز یلدر در غایه الغایه زیرکک و حدت ذهن معنایه لسانمزد مستعمل و شایع اولمقله
ترجه قیلندی (لب) لامک ضمی و بانک تشدید به هر شبک خالصه و جوز و بادم مثلوا و بولونستدرک

ایچنه لب و قوغنه قشردینور و لب عقل و هوشه دینور جعی الباب کلور (لیپ) امیر وزنده
عاقل و هوشمند اولان کیمه به دینور (عقل) انسان آنک و شاطیله حسن و قبح و خفیه
و مضری تعیر ایتدیکی قوه معنویه یاخود علم و ادراک معنایه شایع اولمقله ترجه قیلندی
(*) اربه کبی ارب هم عقل و ذکابه دینور * صاحب دین اولنه عاقله دیرلر ارب (*)
(اربه) همزه نک کسریله و ضمیمه لغتدر بیت سابقده مذکور اولان دهاییه و عقل و ذکابه دینور
(ارب) همزه نک کسری و رانک سکونیه عقل و ذکاودین و ملت معنایه در (ارب) امیر وزنده
عاقل و زیرک و دین و دیانت صاحبی کیمه به دینور

(*) راب اوکی بابادر رابه اوکی آه هم * غیریدن اولان ولد زوج یاننده ریب (*)
(راب) بانک تشدیدله اوکی بابایه دینور زوج سنک زوج اولندن اولان ولدینی تریمه ده قائم
اولدیچون (رابه) دایه وزنده کسینک پدرینک زوج سنه دینور کیمه ترکیده اوکی آه تعیر
اولنور (ریب) رقیب وزنده بر کیمه نک زوج سنک زوج اولدن اولان اوغلنه دینور که اوکی
اوغل تعیر اولنور اوکی قره ریمه دینور زوج نایسک زیر تریمه سنه اولدیچون
(*) قور قعه دی خیفه هم خوف و فرغ قور قوردر * قور قوجدر خائف و قور قی اولاندر نجیب (*)
(خیفه) خالک کسریله مخافه کبی قور قی معنایه در که امن مقابلیدر (خوف) جوف وزنده
قور قعه و قور قویه دینور (فرغ) قحیثله جزع وزنده بکلیوب قور قی معنایه در (خائف)
باب رابعدن اسم فاعلدر قور قی کیمه معنایه (نجیب) امیر وزنده یور کسر قور قی
کشی به دینور جیان کبی

(*) قس پاپاس باش پاپاس اسقف و هم جائلیق * بیعه کلیسایمش دیر کبی خاج صلیب (*)
(قس) قافک فقی و سینک تشدیدله نصاری طائفه سنک علم جهتیله ریشلرینه دینور که
کیش تعیر اولنور و طائفه نصارانک علمایه سکین وزنده قسبسن دخی دیرلر که پاپاس
و کیش اوله جقدر قسک جعی قسوسدر کهول وزنده قسبک جعی قسبسوندر
(اسقف) همزه نک و فالت ضمه یله قطرب وزنده نصاری طائفه سنک ربه ده قس و قسبسن
دیدکریدن یوقری اولان کیشلریدر جعی اسقفیه و اسقف کلور (جائلیق) نای مثله نک
فعله ملت مسیحیه نک باش پاپاز لی اولان با طریق طرفندن نصب اولنان کیشلدر که ربه ده
پاطر یقندن دون مطران و اسقف و قسبسن یوقریدر (بیعه) بانک کسریله صیغه وزنده
نصاری معیدی اولان کلیسایه دینور جعی عتب وزنده بیع کلور (دیر) دالک فقی و بانک
سکونیه نصرانیلرک مناسترلرینه دینور کیمه کلباسدن بشقه در مناسر سکانه رئیس اولان
پاپازه رأس الدیر دینور دیرک جعی ادیاردر (صلیب) امیر وزنده نصاری طائفه سنک خاج تعیر
ایتدکری نسته به دینور که فارسیده چلیپا دیرلر زعلر نیجه حضرت عیسا نک هیئت مصلوبه سیدر

(*) بوله میوز حاذق و ماهری قنده حکیم * لایق الحاذق الماهر این الطیب (*)
معراج اول نایسک تفسیر و ترجمه سیدر (لایق) بولق معنایه اولان وجداندن فی استقبال متکلم
مع الفیردر بوله میوز دیمکدر (حاذق) حذاقتدن اسم فاعلدر بر صنعتی کرکی کبی اوکرتوب مهارت
پیدا ایدن کیمه به دینور (ماهر) مهارتدن اسم فاعلدر عملنده و صنعتنده حاذق و استاد کشی به
دینور (این) قطعه سابقده یکدی لکن متضمن اولدیغی استفهام بمقامده اسبعا دایچوندر
(طیب) حیپ وزنده مطلقا عمل و صنعتنده استاد کامل و ماهر اولان کیمه به دینور صکره تدبیر
مرضی و معالجه امراض ایلمکده حاذق اولان حکیمه اطلاقده شایع اولمیدر
(*) لایق تأدیب اولور اولیکه ادب سر اوله * اهل ادب کورش سنده اولور سن ادیب (*)

مصراع اول ثانیك تفسیر و ترجمه سیدر (انتساب) افعال بایندن امر مخاطب در انتساب و تعلق تحصیل ایت دیکدر (باب آله) اضافت لامیه ایلله الله تعالیك باب معنویسی و درگاه مملاسی دیکدر (فجید) کله سنده فاجزائیه دران تنسب باب الله فانت تجد تقدیرنده اولور تجد فعل مضارع مخاطبدر امر بعدنده مقدر شرطه جواب اوله رق مجزومدر بوله سن دیکدر (خیر مآب) ترکیب اضافیسی خیر لومرجع دیکدر خیرك معناسی بوقطعهك عنواننده یکدی مآب رجوع معناسنه اولان اویدن اسم مکندر اصلی مأوب ایدی مقال کی اعلال اولنور مآب اولدی (حاصل معنی) ناظم تحریر من یصلح الخطابه توجیه کلام ایدوب دیر که ابواب سارهدن منقطع وخلق رضاسنی طلبدن منقطع اولوب حق تعالیك رضاسنی تحصیله سعی بلیغ ایلله که دو عالمه خیر او مرجع بولوب کامیاب اوله سن (در حقه) ده دردالک فحقی و قاعده اضافت فارسیه اوزرینه رانک کسریله باب حقه دیکدر ز یادالک فحقی و رانک سکونیه در فارسیه قبودر (حق) اسماء حسنا دندر

(*) فعلان فعلان فعلن * کیرلور دشمن کیدر بیلکه مداهنی احباب (*)

یعنی بوقطعه بحر رمل معنی الاجزادند رلکن صدر و ابتدالک بعضی سالم اوله رق فاعلان و بعضی مخبون اوله رق فعلاتندر و حشور یعنی ایکچی او چی جزایر مخبون اوله رق فعلاتندر و عروض و ضرب بلر مخبون و مخذوفدر (مداهنی) مداهنه دن اسم فاعلدر ضمیرنده اولان نسبهك خلافتی اظهار ایلله تفافانه ابراز خلوص ایدیچی کیمسه به دینور

(*) ذاک مفیدلکم اجمع کل العجائب (*)

(ذاک) اسم اشارت اولان ذاک ایلله حرف خطابدن امر کیدر ای مخاطب ایسته شود دیکدر مشار الیه نظم تا ویلی ایلله قطعه نالیه در یاخود مجموع نظمیدن عبارت اولان تجددر (مفید) افاده دن اسم فاعل اوله رق ذاک مبتداسنه خبردر (لکم) جار مع المجروری مفیده متعلقدر سز کیچون معناسنه (اجمع) جمعدن اسم تفضیل اوله رق مبتدائک خبر بعد خبردر (کل العجائب) اضافتله عجیب اولان شیلرک کلشنی دیکدر یعنی شوقطعه یاخود منظومه ای عبارتند طالب وخواهشکر اولنر سزه فوائد علم لغتی افاده واکتساب خصوصتده کافیدر و فن اقلک عجائب و غرائبك کلشنی جامعدر اجمع کل العجائب مبالغه به محمولدر

(*) شب فوجالق دخی کجلك اولمش شباب * اولدی فوجالق مشب کج اولان آدنده شاب (*)

(شب) عیب وزنده صرح وصفال اغار معنی معناسنه در که فوجالق و اختیاراق دینلور (شباب) شباب وزنده شیک ضدیدر که یشوب یکت و جوان اولق معناسنه در که کجلك و دلو قتللق تعیر اولنور و شباب شایک جمیده اولور یکتلر و جوانلر معناسنه (مشب) همك فحیه یلرک و اختیاراق درجه سته وارمقدن عبارتدر که فوجالق و اختیار اولق دینلور (شاب) بانک تشدیدله کج و یکیت معناسنه در جعی شیک ضعی و بانک تشدیدله شان کلور شباب کلدیکی کی و شباب هر شیک اولنه و نازه لکی زمانه دینور

(*) کبدیجدر ذاهب والتوآک آدی ذهاب * کلکه هم کتکه دیندی ایاب و ذهاب (*)

(ذاهب) و ذهاب صبور وزنده اسم فاعلدر کیدیچی معناسنه (ذهاب) فحیه معاده ن جستنن التونه دینور اسماء سازه سی زاء معیه فاقیه سنده کلور (ایاب) کتاب وزنده رجوع معناسنه که بر کیمسه کندیکی محلدن کیرود و نوب کلکه دینور (ذهاب) شباب وزنده سیر کی یور یوب کتکه و مرور کی یوب کتکه دینور

(*) پک کوله جک نسبه به دیدیلر اضحوک هم * شولکه عجیب اوله پک دی اکه شی عجاب (*)

(اضحوک) همزهك ضمیمه اعجوبه وزنده مایضحاک منه معناسنه در که کولکه باعث اولان

باعث اولان کوله جک شیشه دینور لحواحه نصر الدین خفره زی و ساده دلان خربدن شی نام کیمسه تک اعجوبه کلامری کی (شی عجاب) ترکیب توصیفیسنده شی هر موجوده دینور که فارسیده خیر و ترکیده نسبه دینور (عجائب) غریب وزنده و عجاب خیل تشدیدله اوزان مبالغه دندر

(*) داراوه دیش دخی بوجه سرابه عماد * موضع معبوددر عامر و غامر خراب (*)

(دارا) عرضه و بنای جامع محله دینور یعنی بر قاع خانه بی و خولوی دارا مادار مشتمل اولان داره به دینور که ترکیده او تعیر اولنور و مشتمل اولدی یعنی خانه به عریضه بیت و ترکیده او طه دینلور (عماد) کتاب وزنده ایلله رفیعده حاوی عال سرابه دینور و طیاره جق شیشه و دیر که دینور اسطوره کی (عازر) عین مسمله ایلله معمر اولان محله دینور (غامر) غین معیه ایلله غامر مقابلدر که خراب و ویرانه اولان موضعه دینور

(*) باب قویه دینور بلور دخی ضریر * کاهی سنک و یزلق اولدی طنین ذباب (*)

(باب) مدخل الامکنه معناسنه در که فارسیده در و ترکیده قودینور باب الیبت و باب الدار و باب البلد کی و مجازا بر شیشه و سبله و ضول اوله جق نسبه به دینور کتب عمیه ده اولان بابلر کی (ضریر) امیر وزنده دی روحک غیریدن صادر اولان مسه دینور که غرضی تعیر اولنور ضریر الباب و ضریر القلم کی (طنین ذباب) اضافتله سنک و یزلق معنی معناسنه و سنک و یزلق معناسنه کلور (طنین) آئین وزنده مصدر اولور و یزلق معناسنه و اسم اولور و یزلق معناسنه

(ذباب) غریب وزنده سنک نوعه دینور

(*) هم خصمک غیریدن المه امش زوجه بی * اولدی وطندن جیقوب کتکه دخی اعتراب (*)

(اعتراب) اعتراف وزنده وطندن جیقوب کیدوب دور اولق معناسنه در تغرب کی اعتراب تروج ایدن کیمه منکوحه سی اولان زوجه سی اقربای متعلقان دن آلیوب خصمک غیریدن یعنی اجانبیدن المقدر

(*) قصب کی قصب هم کیمه دخی و تجددر * سوزی بدیهه اداسیوله دهاقضاب (*)

(قصب) غصب وزنده قطع کی کیمک معناسنه در حیوانات بوغریلن کیمه به قصب اطلاق یومعبادن مأخوذدر (قصب) ضباد معیه ایلله قصب وزنده اقمصاب و اقمصاب کی کیمک معناسنه در وقصب ایام سفیده حیواناته یلر یلن تازه بونجه به دینور (اقمصاب) اقتطاع معناسنه کلدیکی کی از جمال معناسنه ده کلور حصه فکر و بلا حظه ایلل کیمین بالیده

سوز سو یلکدن عبارتدر که حاضر جواطلق دینلور

(*) حاله اغلر زحشر حصای کونی * شیک علی حالنا یوم مقوم الحساب (*)

مصراع اول ثانیك تفسیریدر (شیک) یلکدن مضارع متکلم مع الغیر در کرب و بکا ایدر ز اغلر دیکدر (علی حالنا) ترکیبده علی حرف جر در استعلاء معنوی یاخود من جاره معناسنه در (حال و خالت) انسان کندی اوزر شیشه اولدی یعنی عیث و کیفیه اطلاق اولنور نفسی و عیثی و وضعیدن اعدر متکلم مع الغیر ضمیرنه اضافتله حاله دیک اولور (یوم) یوم قیامتده زمان عمد معناسنه ظرفدر (بقوم) قیامدن مضارع فایم بولور معناسنه (حساب) کتاب وزنده حسبه و حساب کی صایق معناسنه در (حاصل معنی) یوم قیامتده ناس اعمالك محاسبه سیچون قبورندن قلوب عرصه محشره جمع اولدقدن فصره عارض اوله جق حالاتدن اغلر دیکدر

(*) وزقلم رضا کیمه می الحی هم غلامه دیر * فایم اولان قیامتده کیمه هیچ انتظار باب (*)

(رزق) رانک کیمرله مطاعا کیمه یلله انتفاع لولان شیشه دینور (مطاعا) رانک کسری

و معنی و الف مقصوره ايله رضوان و مرصاة کي خوشنود اولوق معناسنه در و برنسته بی بکنوب
 محسن و اختیار ایلک معناسنه در (نکته) نقطه و زننده و مراد فیسدر بومقامه نکته علمیه
 مراد در که کلامک منطوقدن زائد معنای لطیف و غزالی دقیق اوله جقدر (نکته قسمینا)
 عبارته سی اشبو * نحن قسمنا بینهم معبشتهم فی الحیوة الدنیا * آیت کریمه سه تلمیح و ابعاد
 (قانع) قناعت ایدیمی معناسنه در که قسمته راضی اولان کیمسه به دینور (قسمته تقسیم کي
 بولک و بر کیمسه نک حصه سنی افران ایلک معناسنه در (اضطراب) افتعال و زننده تحریک ایدوب
 جافتنی و تشویش و اختلال در حاصل معنی * نحن قسمنا بینهم معبشتهم * آیت جلیله سنک
 معانی لطیفه و اشارات دقیقه سن فکر و ملاحظه ایدن کیمسه ازله مقسوم اولان رزقه راضی
 و قانع اولوب اصلا مضطرب اولماز دیمکدر زیر رزق ایچون تلاش و اضطراب موجب از دیاد
 اولدینی جز مکرده اولوالالبادر (بوقطعه قطعه ارضیه صکی هر بر مصرعی مقتعلن فاعلن
 مقتعلن فاعلن اولمله بحر مشرح من الاجزاد در * مقتعلن فاعلن اولمله بحر مشرح من الاجزاد در *
 (قد) کله سی تحقیق ایچوندر (عمر) مروردن مضارع مؤنث غایبه در (فرصت) غریب و زننده
 نوبت و نصیب مغالنه عمر فعلنک فاعلدر (سیاره) طیاره و زننده مبالغه اسم فاعلک مؤنث
 اوله رف فرصتک صفتدر مبالغه ايله سیر ایدیمی و کلوب یکجی دیمکدر و سیاره قافله به
 و کار بانه ده اطلاق اولنور (مثل) کله تشبیهدر (محاب) بلوط معناسنه اولان محابه نک جمعی
 دیو بوقطعه ده کلوهر یعنی باعث وصول خلد برین و موجب نبل رضاء رب العالمین اولان بیان
 فرصت و ثوبت که مذکب عمر عزیزدن عبارتدر تحقیق ثابت و پایدار اولوب بحوسماده روز کار
 اوکنده محابه مروری کي سرعت و شتاب ايله مرور ایدوب یکجی ایدمی بوقرستی قوت
 ایچوب یعنی بطاوت و بطالت طریق ایلرینه کتبوب عمر کرانیهای علم و عمل و کتب کاله صرف
 ايله دیمکدر
 (* لوح محفوظه نه عالی کنیه در ام الکتاب * لوح نخته و حی بازیش اولان مثل کاتب) *
 (ام الکتاب) اصل الکتاب معناسنه سماء صابعه نک فوقده اولان لوح محفوظک کنیه سیدر
 کتب و ایه نک اصلی و منشاء و جمع قضا و قدرک منعی و منشاء ای اولمله ام الکتاب
 اطلاق اولندی (لوح) لامک قتی و واول سکونیه نخته به و مطلقا اوزرینه یاز و یازیلان
 سطح منبوی یعنی یمنی نسته به دینور نخته اولسون کک اولسون و کک حضرت موسی صلوات
 الله و سلامه علی نبینا وعلیه حضرتیلر نک الواحی کي حجاره اولسون (وحی) واولق قتی و حاک
 سکونیه یازیش نامه و کاتبه اطلاق اولنور کاتب یعنی المکتوب کي الهام معناسنه اولان وحیک
 یساقی قطعه شریعه ده یکجی
 (* صویرنده شول قیارجق کیم اولوردر حجاب * هم سوشمکدر حجاب اولمش مجبده حجاب) *
 (حجاب) حجاب و زننده صوبک یوزنده حادث اولان قیاس حصاره دینور که خوشدته اقدقه
 و یهور یاغده حادث اولور (حجاب) کاتب و زننده مفاعله یا بنیدن مصدر در ساوشمک
 معناسنه که انشین بیند جاری اولور (حجاب) غراب و زننده و کاتب و زننده حب و محبت و وداد کي
 دوست و دوستدار
 (* حق باطلدن ایرمی خصمی الزام ایه هم * مصطلحدر لفظ اما بعدیه فصل الخطاب) *
 (فصل الخطاب) ترکیبی صفتک موضوعه اضافتی قیلندن اولمله الخطاب الفاضل معناسنه در
 فی الاصل خطاب مفاعله یا بنسک مصدر یا بنسیر مخاطبه معناسنه بر کیمسه به مؤز شولمکدر

که غرقه و قبله و زننده اب
 و ام و اب و نیت کله لریک
 برله مصدر اولان اسم دینور
 کي صفتی فی فاعل لاء و النون
 کي صفتی

و بعضا خطاب کلام معناسنه مستعمل اولور بوراده کلام معناسنه در فصل فرق کي ایردی
 معناسنه در لکن بوراده مصدر اسم فاعل معناسنه اوله رق فاضل معناسنه در پس فضل
 الخطاب فقیه اولان قاضی بینه یا خود بین ايله حق باطلدن تمیز ایدوب ایرمی معناسنه و بر کیمسه
 اجوبه مسکنه ايله خصمی الزام و احکام ایلک معناسنه در و بر کیمسه کلامه جدله و تصلیه
 ايله شروع ایتد کد صکره مقصوده اما بعد کله سیله شروع ایلک معناسنه عامه مؤلفینک
 مصطلحدر بعد البسملة و الحمدله و التصلیه تقدیرنده اولور و خطبای عرب ملوک و امرا محضرنده
 انشاد ایلد کیری خطبه ده بعد الدعا ایراد ایدرلر بعد دعائی لک تقدیرنده در بولکله ای ابتدا
 حضرت داود علیه السلام یا خود کعب بن لوی یا خود یعرب بن قطان تکلم ایلشدر و بولکله به
 فصل الخطاب اطلاق اولندی کي اقتضاب دخی دینور اقتطاع معناسندن مأخوذدر
 (* محب چکمکدر سیوب ایچمک دخی شدت ايله * هم بولت اولمش محابه جمعی کیشدر سحاب) *
 (سحاب) سبک قتی و حابه مهمله نک سکونیه برنسته بی بر یوزنده چکوب سورمک معناسنه در
 و حرص و شدتله پک طعام پیک و پک صوابچمک معناسنه در (محابه) محابه و زننده مرین
 و حیا کي بولوده دینور جوهراده منجر اولدینیچون (سحاب) سبک قتیله محابه نک جمعیدر
 ضمتنه سحاب و عجایب و زننده محابه کي
 (* مقتدر قادر اودر کیم صاحب قدرت اوله * خلقه ملوک کي مالک اولان مالک رقاب) *
 (مقتدر) اقتداردن اسم فاعل بنیه سیله (قادر) قدریدن اسم فاعل ضعیف سیله برنسته به قدرت و قوت
 صاحب اولوب کوییتی زور آور کیمسه به دینور (مالک الرقاب) اضافتله ناسه ملوک کي مالک
 و متصرف و امر و نهی بین الناس جاری و نافذ اولان کیمسه به دینور زرا مالک برنسته به
 علی سبیل الاستقلال ضبط ایلکه قادر اولان کیمسه به دینور رقاب بیون معناسنه یا خود کوله
 و جاره به معناسنه اولان رقبه نک جمعیدر
 (* ربق اخلق ربق و رائق دخی آج قرنه * تو کروکد دینش رزاق آغز یاری ربق و رضاب) *
 (ربق) رانک کسریله اخلق معناسنه در جوع کي (ربق) راه مهمله نک قبیله سید و زننده
 هنوز طعام اکل ایتمش آج قرنه طوران کیمسه به دینور (رائق) جامع و زننده بودنی نشه
 بیوب آج قارن اوزرینه طوران آدمه دینور و آج قرنه اکل اولسان شیشه ده دینور (رزاق)
 زای مجله ايله غراب و زننده تو کروکد دینور وزن مزبور اوزره بساق و بصاق کي (ربق)
 رانک کسریله و (رضاب) غراب و زننده دزون دهانده تگون ایدن صوکه آغز
 یاری دینور
 (* طوطی بیغاسو نطق و قفسه فی القفص * فی الریاض یاغچه دره فارغه در زاع و غراب) *
 (بیغاسو) بای موحده اولی نک قتی و ثانیه نک سکونیه برنوع یشل قوشک نامیدر که ترکیده
 بحر یغله یا باغان فارسیده طوطی دیرلر اکثری یشل اولور قابل تعلیم و معروف قوشدر (نطق)
 تونک صمی و طانک سکونیه و مجلس و زننده منطق معانی منفهم اولور حروف و اصوات ايله
 سولک معناسنه در (فی القفص) لفظنده فی ظرفیت ایچوندر قفص قیچنه طوطی و بلبل
 و قناریه و ککک امثال قوشلر حبس اولنان قوش محبسم دینور که ترکیده قفص تعبیر اولنور
 (فی الریاض) لفظنده فی ظرفیت ایچوندر ریاض رانک کسریله صولق و جابر لوچیلور ک اسمی
 اولان روضه نک جمعیدر یاغچه لره ده دیمک اولور (زاع) جبه سی کوچک و بوزر قی برنوع
 فارغه در (غراب) غنیک ضمیمه مطلقا فارغه قوشنه دینور
 (* منشی النظم اولکده انشاد ایلده موزون کلام * کراوشه لوسهی ثعیب اولنور لا یعاب) *

(منشی النظم) اضافت کلام موزون و شعری انشاء و انشا یعنی کلام منظوم کندیلکندن
وضع و پیدا آمدن کیمسه به دینور (لوسپی) ترکیبده لوکله سی شرطیه در یعنی برجه نك
مضمونك حصولی جمله اخرا نك مضمونك حصوله ربط و تعلیق همچوندر که فارسیده
و ترکیبده کرواگر لفظا به تعبیر اولنور (سپی) سمودن ماضی مفرد غائبدر سهو بر کیمسه نك
قلبی بشقه منی ملاحظه سنده اولفله بر خصوص غفلت ایدوب اوتنق معنایه در لوسپی
اگر اوتنیدی دیمك اولور (لایعاب) ذیل مضارع ننی استقبالدر تعیب و تعبیر اولنور
یعنی لوم اولنوب قنایمزدیمکدر

(*) حق بزه کافیکه تحقیقا کوزل مرجع اودر * حسبنالله تعالی انه نعم المآب *)
مصراع اول تائیدک تفسیر بدر (حسبنالله) حق تعالی بزه کافیدر دیمکدر چونکه حسبناده
حسب فی الاصل مصدر در فعل معنای متضمندر محسبنا معنایه که کاف لنا من غیره دیمکدر
و حسبنالله اعتمادنا علی الله معنایه کنایه در (انه) تحقیق الله تعالی دیمکدر زیرا ان حروف
مشبهه بالاعمال تحقیقه موضوعدر ضمیر منصوب ان کله سنك اسمی اوله رق الله تعالی به راجعدر
(نعم المآب) جمله سی ان نك خبریدر نعم نونك کسری و عینك سکونیه افعال مدحنددر
نه خوش و نه کوزل معنایه مآب مرجع معنایه با قافیه سنك ایکنجی قطعه سنك
بیت همایونی شرحنده یکدی

(*) دورا بواب ایلدوب اولمجهانده در بدر * در که باری طوررکن غیره ایتمه انساب *)
(دورا بواب) اضافه جزارل کی قبوقو کزوب طولشقی معنایه در (در بدر) دالارک قنقی
ورارک سکونی وایکی در ینشیده به موحده مفتوحه ایله فارسیدر قبوقو و قبودن قپویه
دیمکدر زیرا در لفظنك قبوقو معنایه اولدینی قافیه ناك قطعه ثانیه سنك آخرنده بیان اولندی
فارسیده به مفتوحه عریده به جاره مکسوره معنایه کلور و در بدلفظی بطریق الکنایه
خور و حقیر و ذلیل معنایه ده استمال اولنور بومقاید بومقناک اراده سی ظاهر در (در که)
در که محقق اوله رق فارسیدر الله تعالی نك باب معنوی بی در محجازا اکارک قنوسی اشکینه ده
اطلاق اولنور یعنی جلب متافع و دفع مضار خصوصنده جنس مخلوقه نکاب و رضایابی
جستجو ایله اراقه آب رو و ذلی و حقارتی نفسکه طبیعت و خوی ایتمه بلکه نفع و ضرر قبضه
قدرتنده مسخر اولان خالق القوی و القدر حضرتلر نك در کاهنه الجنا ایله دیمکدر

(*) قد اتینك بنظم مرغوب *)
(قد اتینك) ترکیبده قد حرف تحقیق در داخل اولدینی فعلك مضمونك باس و محقق اولدینغه
نمالات بدر (اتینا) اتیاندن ماضی متکلم مع القدر کاف خطاب فعلك مقعولدر (بنظم) ده به
جاره تعدیه همچوندر نظم کلام منظوم معنایه در (مرغوب) کندیسنه میل و رغبت اولمش
شی معنایه نظمک صنفیدر یعنی تحقیق بزکا نزد اهل عرفانده معتبر و مقبول نظم دلنشد
کوزلک دیمکدر

(*) چل کلک آیدر هم یعقوب * بال اریسی یکی اولمش یعسوب *)
(چل) چالک و چیک فتحه لیه کلک قوشنک ارککنه دینور دیشینه هایلله جمله دینور (یعقوب)
کذلک چل کی ارکک کلکله دینور لکن کلکک اسمی اولان یعقوب عرق اولفله منصرفدر
اعلام رجالدن اولان یعقوب عجمه اولفله غیر منصرفدر (یعسوب) یعقوب و زنشده امیرالخل
معنایه که ترکیبده بال اریسی یکی واری یکی تعبیر اولنور

(*) ریح بل اسمده سنه دینور هوب * هم شماله اسنی فارسی جنوب *)

و قطعه دخی قطعه
شرجه کی شرحل معنی
الاجز اندر و عروض
و ضرر باری محذوفدر معنی
هر مصراع فاعلان
فعلان فاعلان فاعلان
داشتند اولور *

(ریح) رانک کسری به هوای متحرکدن عبارتدر فارسیده باد و ترکیبده یل دیرلجی ریح کلور
(هوب) قعود و زنشده هب و هیب کی روز کارک تموجیکه یل اسنك دینور اما صبور و زنشده
هوب شدله اسوب توز و طیراق صاوران یله دینور (جنوب) صبور و زنشده قطب جنوبی
سمندن شماله فارشوا سن یله دینور قبله یلی ولدوس دینور

(*) وعدی نقد ایتمه در انجیاز اما * دی یلان وعده به وعد عرقوب *)
(انجیاز) همزه نك کسری به وعدی نقدا یتمه یعنی وعده و قایتمه و سوزینه طورمه در (وعد) عده
و موعده کی بر کیمسه به برنینه بی ایده چکنی و انشلیه چکنی قولله خبر و یرمک که سوز و یرمک تعبیر
اولنور (وعد عرقوب) اضافه عرقوب وعدی دیمکدر عرقوب عینك و قافک ضمیل یله ارض تمامه ده
عالمه قومندن عرقوب بن صخر یا خود عرقوب بن معبددر عصرنده کذب و دروغله نامدار
و خلف وعد ایلله شهرتشار بر مرد نابکار ایدی (منقولدر که بر کون کندی برادری کلوب
عرقوبدن بر مقدار خرما طلب ایلدکنه مرقوم علی الرأس والعین دیه رك نخلستانه اشارت
ایدوب اشبو خرما اغا جارم چچکنندکنه و بریم دیو وعد و اطماع ایلدی وقت موعود کلدکنه
قورق اولسنه تعلیق و قورق اولدقده بسر اولوب یعنی قزارمسنه تعلیق و قزاردقده رطب
اولسنه و رطب اولدقده کاله رسیده اولوب تمر اولسنه احاله و تعلیق ایلدی و قنا که تمر اولدقده
کیجه ایلله تحقیقه دوشروب در انبار ایدوب برادرینه دانه سنی کوسرمدی بوکونه کذب و خلف
و عدلری سیبله السنه انا مده ضرب مثل اولوب خلف و یلان اولان وعده و وعد عرقوب و جعنده
مواعید عرقوب و عرقوبیه دینور

(*) یه راجل دخی برادره راجل * هرینه اولور ایسه بته رکوب *)
(راجل) کامل و زنشده و رخیل سبیل و زنشده پیاده کیمسه به دینور که بندی اولنوب یه اولان
کشیدر (رجل) رانک قنقی و چیک ضمی و بعضا تخفیف همچون چیمک سکونیه نوع انساندن
حد بلوغه و ارمش ارککه دینور که فارسیده مردم و ترکیبده ارکشی تعبیر اولنور جمعی رجال
و جمع الجمعی رجالات کلور (رکوب) قعود و زنشده آت و دوه و قاتر و جار مثللو حیوانلره
و ختروان و محفه و عربیه مثلالوره و انسان ارقه سنه و سفینه کی شلره نك و سوار اولمی
معنایه اطلاق اولنور

(*) حقیقی خارج و داخل کیریچی * چقیمه هم کیمه خروج ایله وقوب *)
(خارج) بر مکاندن طشره چقیمه معنایه اولان خروجیدن اسم فاعلدر حجره و دار و بلده
مثلوا ممکنه دن حقیقی نسته به دینور (داخل) خارج و زنشده و نقبضیدر که طشره دن بر محله
کیریچی شبته دینور (خروج) بروز کی بر محله دن طشره چقیمه معنایه در (وقوب) دخول و زنشده
مصدردر برنینه بر محله کیرمک و برشی غائب و نایدید اولمی معنایه در

(*) راعب افسونچی ایش رعب افسون * رعب قورقودخی قورقاق رعبوب *)
(راعب) کاهن کی رعب شداد و زنشده رعبدن اسم فاعلدر رقیه جی و افسونچی و شعبده کار
و سیماکر کیمسه به دینور که کوز یاچی و کوز یاغیچی تعبیر اولنور (رعب) رانک قنقی و عینك سکونیه
سخر و شعبده و سیمایه دائر رقیه و افسونه اطلاق اولنور که ناظرک کوزنی طولدروب قلبی
مرعوب ایدر (رعب) رانک ضمی و عینك سکونیه و ضمیمه ده لغتدر قورقویه دینور که انسانک
قلبنه عارض اولان خوف و غریدر بوضوئیه رعب اسمدر و باب نالندن مصدر لازم و متعدی
اوله رق قورقوی و قورقوی معنایه ده رعب اطلاق اولنور (رعبوب) رانک و ناك ضمی و عینك
سکونیه و رعیب رانک کسری یله ضعیف و حیاتی غالب قورقاق کیمسه به دینور

عرقوب راجل من یهود
خیر کان کذوبا
بعد ولایتی قال حزه
الاصفهان هورجل من
اهل یزید یضرب به المثل
فی الخلاف فیقول اخلف
من عرقوب و قبل من
الخالفة من شرح
شقیق نامه ملا

(*) قشر جوز اولش ايشه قوز قوغی * لب ایچدر که کلور جچی لبوب (*)
(قشر جوز) اضافله قوز قوغی دیمکدر زرا جوز جیمک قحی وواوک سکونیه ترکیده ده
جوز وقوز دیکلری مویه نك اسیدر قشر قافک کسری وشبک سکونیه جوز یادم وفندق
وفستق مقوله سی نسنه لک پوشیده سنه دینور که قیوق تعبیر اولنور (لب) لامک ضمی و بانک
تشدیدله جوز ولوز وکستانه مثلوا ایچلی نسنه لک ایچنه واوزینه دینور وهرشبک خالصنه دینور
وعقل وهوشه اطلاق اولنور (لبوب) لامک ضمیله لب من بورک جمیدر ولبک جچی الباب کلور
احساب وزنده وهمز نك قحی ولامک ضمیله لب کلور

(*) کوزل ایشه دیدیلر حسن عل * صائمه کیم خوب کاهک ادی حوب (*)
(حسن عل) صفتک موصوفه اضافتی طریقه کوزل ایشه دینور العمل الحسن معناسنه
چونکه حسن حاک ضمیله کوزلکه دینور چال کی وکوزل اولوق معناسنه کلور دوجال کی لکن
بوراده قحینه حسن معناسنه درجیل کی (عل) قحینه فعل مرادفیدر یاخود قصدايله اولان
فعله وابشه دینور فعلدن اخصددر (خوب) خاء معجه نك ضمیله فارسیدر کوزل معناسنه (حوب)
حاء مهمله نك ضمیله اثم ووبال وچناح کی کاه معناسنه در حاک قحینه حوب وحاب وحابه دخی
حوب کی اثم وکناه معناسنه در

(*) لعب او یون جچی لعب کلدی انک * هم مشقت دیمه در لعب ولغوب (*)
(لعب) لامک ضمی وعین مهمله نك سکونیه او یوندر اضحوکه وزنده العوبه کی (لعب) لامک
وعینک ضمیله لعب جمیدر (لعب) لامک قحی وعین معجه نك سکونیه (لغوب) قعود وزنده
وقبول وزنده یوز یلوب زحمت ومشقت چیمکه دیرل

(*) بر طمع کار ایدی اشعب مشهور * اولدی اجناس قبائله شعوب (*)
(اشعب) اجر وزنده شدت حرص وطمعه معروف بز شخص طمعکارک اسیدر که مبالغه
طمع ايله مشهور اولدیغندن عرب ضرب مثل ایدوب * اطعم من اشعب * دخی لکن اشعب
فتعجب * دیرل مر حومک جمله طمعنددر که بعض جیراتک طمعنددر دخان حقدیقنی کوردکه
بلکه بزمه مطبوخ کلور خلیاسیله نرید یاچون قرو اتمکری قصه به طوعرا یوب
مهیا ایدردی ورجنازه اردنده ایکی کیمه سر اصحب ایتسهل غالباً بومیت مانندن بکا بر مقدار
شی وصبت اتمک ککری انی سو یلشورل دیردی وبلده سنه برویله سوری اولسه شاید غلط
ایدوب عروسی بزم خانه به کنورلر وشوسه سیله خانه سنی سیلوب سیوروب تنظیم ایدردی
(شعوب) شهود وزنده شبک قحی وعینک سکونیه شبک جمیدر شعب اصل واحده
مناسب اولان جسع عطیه اطلاق اولنور که ابوالقباثل اوله جقدر تفصیلی سوره حیرانده
* وجعلنا کم شعوباً وقبائل * نظم جلیلک تفسیرنده در

(*) عفو آنام ایدی جچی حق ایتی * انما الله عفو لذنوب (*)
مصراع اول ثانیک تفسیریدر (انما) انجیق معناسنه طرق قصردن اولدیغنی الف قافیه سنک
آخر قطعه سنه یکدی (عفو) عفو ایدیجی معناسنه قطعه شرعیه ده یکدی (ذنوب) شعوب
وزنده اثم وکناه معناسنه اولان ذنب انظنک جمیدر اسم جلال مبتدا عفو خبری
لذنوب خبرک مفعول به صریحیدر

(*) فعلان فعلان فعلات * ویره هم غیره کایم محبوب (*)
یعنی بو قطعه بحر رمل میسلس الاجزانددر لکن صدر وابتهال وختولر مخبون وعروض
وضر بلری مخبون ومقصوددر

(*) بانت البیاء فئات اللغات (*)
(بانت) ماضی مؤنث غائبه ذکر انقطع معناسنه در مصدری بین کلور بین وزنده وینوت
کلور کینوت وزنده وینون کلور دخول وزنده (البیاء) فعلک فاعلیدر (فئات) کلمه سنه
فا تعقیب ایچونددر که مابعدی تلامهله ولا تراخ ماقبلند نصیره واقع اولوق فئات ماضی متکلم
وحده در (اللغات) لغتک لججی اونه رق فعلک مفعولیدر یعنی حرف باه اوزر ترتیب اولان
قطعه ل منقطع ومنفصل اولوب بندی پس عقیده بن حرف تاه قافیه سنه اولان لغتری
(*) ن تکلم شروع ایتیم دیمکدر تا تاه حرف تایی تکلم ایتیم در

(*) جله بی کلفه کلنلر ساجات * هم تعاقبه کلنلر واردات (*)
(ساجات) ساعه نك جمیدر ساعه بر کیمه نك خاطرینه بلا فکر ورویه تکلف سزجه یعنی
بالداهه سنوح وظهور ایدن خاطره دقیقه وفقره لطیفه به دینور (واردات) اجسامدن
واردات

(*) سوز حدیث وهم کلام انبیا * هب روایت ایدیلر در روایت (*)
(حدیث) حدیث وزنده ومنزادفیدر وخی خبر وپیام معناسنه در که ینمع آسانه واصل اولان
هر کلامه اطلاق اولنور وعلی الخصوص انبیا کرام علیهم السلام حضراتنک لسان کوهر فشان
معجز یانلرندن صادر اولان کلام بلغ النظامه دینور جچی غیر قیاس اوزره احادیث کلور
(روایه) ناقضدن اسم فاعلک جمعه مطرد اولدیغنی اوزره راوی لغظنک جمیدر راوی روایتدن
اسم فاعلین که بر کیمه نك کلامی حل وحفظ ایدوب شخص آخره بطریق الحکایه نقل وینان
نقل وینان

(*) سبق یکم یکدی یکچون جناری * وصف رب اوزره ملکر سابقات (*)
(سبق) سبق قحی و بانک سکونیه بر کیمه بی تخطی و تجاوز ایدوب ایلر سنه یکمک
معناسنه در فارسیده گذشته دینور (سابقات) اجتماع وخی طائفه یعنی سبق وتقدم
ایدن ملائکه کرام علیهم السلام دینور یاخود طوائف ملائکه کرامدن ترغ
از واحده موکل اولوب ارواح مؤمنین ايله جفته وارواح کفار ايله ججه سبق وامر لوابی
منتهی رتبه

(*) طاعت ایدی جمیلره اولک دیشی * حق یوزدی قانتین وقائات (*)
(قانتین) طاعت وعبادت معناسنه اولان قنوتدن اسم فاعلک جمع مذکر بدو طاعتین کی
رجالین طاعت ایدیجی کیمه در دیمکدر (قانتات) جمع مؤنثدر طاعت ایدیجی عورتلر دیمکدر
قنوتک معانی سازه سی قطعه آیه بی ول ایدن قطعه ده کلور

(*) فحیه معانی صباح او یقوسیدر * ابتدای نوم راحتله سبات (*)
(فحیه) فاک قحی وخالک تشدید یله صباح وقتده ایوان او یقویه دینور وای وقت کان ارقه
اوزرینه نومه دینور (سبات) قنوت وزنده سنه کیمی ابتدای نومه دینور یاخود
نوم وایده مطلقاً استراحت بذی موجب اولان نومه دینور (سبات) کیمی
سبات باایام لنا اوغلانلر ایتین * بخت قنوت هم انار امهات (*)
(انار) والیک کی نایبه دینور فارسیده پیردیر انار ووظنک اصلی حرکاته ایدور واولخلف اولمشدن
جی آیه وایون کلور (واب) لفظی صاحب معناسنه استعمال اولنور ابوالخیر واولبرکات
وابودهب مثلوا کیندره اولدیجی کی (ام) والده کی آیه دینور فارسیده ماذریر وهرسته نك
اصلنه وعماده دینور ام الکتاب وام القری کی (بین) وینون ابن انظنک جمیدر اسباب وزنده

بنام کی این ولد ذکور دینور فارسیده پور و سر دینور ترکیده اوغل دیرل و بو این انظک
اصلی فتحعلیه بنودر یاخود بی در و او یاخود یاه حذف اولمشدر (ویر نسیمیه ملازمی ویر
امرہ کثرت خدمتی و مداومی اولان کیمسہ بالاصافہ این اطلاق وانور این الحرب و این السیل
کی (بنف) اینہ کی قزہ دینور جمعی بنات کلور فارسیده دختر دیرل (امہات) ہمزہ تک ضمی
و ہم مشددہ تک قیحیہ ام لفظینک جہیندو امات کی علی قول امہات ذوی العقولہ امات
بہائمہ مخصوصدر بنات و این اسامیہ و غیرہ

(*) زرع ايمان نبت بغير ريحی * نعيم اولين درجن او توبه نبات (*)

(زرد) فرح وزنده تار لایه تخم صابون معنایه در که اکینا کتک تغیر اولونوز همزه مک کسر یله
از دماغ کبی و اکش اکینه در زوع معنایه سفینه وزنده زور بعد بنور (نیت) صفت وزنده اوت
تک معنایه در نیت نبات معنایه اسم جنسده اولوز برده بن هر نشینه دینور (نجم) رجم
وزنده چنه وساق اولوب قاون وقار بوز و حبار کوکشی صکنی یه یا یلوب متبسط اولان نباته
دینور و یلدن دینور نه کیم قطعه سماویه ده یکدی (نبات) نبات وزنده اسم جنسدر برده
بن هر نشینه اطلاقی اولتون بعدد ساق اولمانده بلکه حیوانات مأکولی اولان اولنده عرف
اولمشدر فارسیده گیاه دیول

(*) بوم وطم اولدی دکن قیام هم * بیخ بوز مکدن کیلر ساجیاسان (*)

(بیم) بآلت قلعی و میک تشدید به ذکره دستور پیکر کی فارسیه در یابیدار (طیم) طسائک کسری
و میک تشدید به بیم کی در یابیدار (ققام) قافک ققحله طمصام و زنده طم کی دن یابیدار
علی قول درین وانکین یرینه دیتور (مصح) مدح و زنده و ساجت کاتب و زنده صوا و زنده
بوزمک معصانه در فارسیه شانور بدن در (ساجت) ساجده کاتب و زنده ساجده سفینه به
اطلاق اولور ساجات سفاین معصانه که کیلدر

(*) صاعق المني در شرعاً ضابطه اندون * دیندی قطعی صاعقه منع نبات (*)
(متراد) ضیک کسری والعمک مدی وقصر یله بریشته بی صانوب المني معاشنه و برمتاعی
صاعقی معاشنه اولمغله ضد اولور زبر بریشته مالک اولوق و ملکیندن اخراج ایتمک معشین
متقابلین در معشین مزبورینده اشتراء لغظیده شرأ کیدر (مع نبات) برمتاعی قطعی صاعقه
دینور که بابع ابله مشتری بیننده مواضعه یا خود مخیرک اولمغله زبر شیخ بانک قنهی و بانک سکونیه
صاعقی معاشنه در (نبات) نبات و زشد و قطع معاشنه اولمغله زبر بیت و بیت کبی البعظه الملم
فاعل معاشنه اولور که قاطع دیمکدر و بعضا مفعول معاشنه اولور بوزاد یا یکی معنایه ده شغل جباردر
(*) اول کوزل خویله پسندیده شیخ * کن تحسین الخلق بمدوح الصفات (*)

مصرع اول ثانیك تفسیر یدر (کن) فعل ناقص اولان کاین فعلیند امر مخفی بقدر اسمی
تحتاد فستراتت ضمیر یدر (محسن الخلق) ترکیبده باعلا بیه یا خود نامیبیه ذکر کنک (خجری)
اولان مدوحه متعلقدر اضافت صفتک موصوفه اضافتی قییلنددر بالخلق الحسن معنائنه
(خلق) خاتک ضمی ولامک سکونیه (وخلق) ضمیهله خوئی معنائنه در که طبع وغیر
وسجیه و خلیقه و دیدنه و شنیده و غیریکه دخی دنور فال سیده فلهناد و سیر شده و غمش دیور
(مدوح الصفات) ترکیب اضافیسده مدوح کنک خبر منصوبدر مدح و تحسین اولنش
معنائنه (صفات) صفتک بقیلندر صفت بر کیمیه تک فایله قائم اولان معنائنه اطلاق اولنوبه
علم و حلم و جفا و تواضع کی (پسندیده) فار سیدر تحسین اولنش ضمی معنائنه (بیم) شینک
معنائنه باطل کی (پسندیده) فار سیدر تحسین اولنش ضمی معنائنه (بیم) شینک

آدم

(*) آدم اول سنده چالش او کر نمکه * چونکه تعلیم الهی در لغات (*)

(ناظم فخریہ یو بی بی دلیذریاہ) (و علم آدم الاسماء کلہا) نص جلیلتک مفہوم جزیلنسہ ایما
وتوع بنی آدمک تعلیم و تعلّمہ اشد احتیاج ایلہ محتاج اولدیغی علم لغتک فضل و مزہ سنہ
تنبہ و رفعت شانی انسا ادر

(*) في مبادئ المغازي احضر واكل الجهات (*)

(فی) ظرفیت ایچوندر (میادین) میدانک جغیدر میدان سلمان ورننده صحرای واسعه معناسنه در که
وستلوچه عرصه به دینور (مغازی) مغزی که سنک جعیدر اعدایله جنک و قتال ایده جنک بحالر
مراددر (احضروا) ضایعه ایله غیبت مقابلی اولان حضوردن امر حاضر جمع مذکر
مخاطبدر یا خود صادره ایله برسنه نك اطرافنی احاطه واستیعاب معناسنه اولان حضوردن
جمع مخاطبدر (کل الجهات) اضافتله اطراف وجوانیک جیعسنی دیمکدر زیرا کل کله شی
الفاظ عمومندنر جمع اجزائک شمول واستغراقنه دلالت ایدر (جهات) جیمک کسز یله سمت
و طرف معناسنه اولان جهتک جعیدر یوعنونه براعت استهلال واردر زیرا یوقطعهده امر
غزاده الزم اولان بعض نسنه نك لقی ذکر اولتور

(*) اتلودر فارس فرس چہہ چالہ خیل آت * هرکلیجدر یقین یعنی قریب کل آت (*)

(فارس) آتویه دینور را کب الفرس معنای آنست که آت نوعه بن کیمسه اوله جقدر و علی العموم
آت وقاطر و حار مقوله سی بتون طر ترقلی حیوانله را کب اولانه ده اطلاق اولنور (فرس)
قحینه آت نوعه دینور ارککنه و قسراغه شاملدر بعض عرب قسراغه فرسه دیرل
هائیه جعی افراس و فرس کلور (جهه) جیم فیتی و بانک سکونیه فرس کبی آت نوعه
دینور (جاله) جیم ضمیمه آت سور یسندن بر بلوکه اطلاق اولنور (خیل) لیل و زننده آت
سور یسند دینور جاعت افراس معنای اسم جقدر لفظندن مفردی یوقدر و خیل اتلو
عسکره ده دینور و منه قولهم جاءت الخیل کالسیل فارسیده آت اسب و یکران دیرل (قریب
کل آت) هر کلیجی نسنه یقندر معنای اولان کل آت قریب قضیه مشهوره سنک خبری
میداسی اوزر یته تقدیم الیه سبکی تغیر در یو تقدیم عبد الحیا جائز دکل ایسه ده ناطیک مقصودی
ترکیدن قطع نظر مفردات معنای یباند و ضرورت وزن و قافیه ایچون منظومه زده بونک
امثال کثیر و رایکاند کل کلمه سی مدخولنک افرادنک عمومیچوند (آت) اتیاندن اسم فاعلدر
کلیجی معنای فارسیده آینده دیرل اصلی فاعل و زننده آتی در قاض کبی اعلال
اولندی (قریب) حبیب و زننده بعید مقابلدر که ترکیده یقین تعبیر اولنور فارسیده نزدیک
دیرل یته کیم یا قافیه سنده کلور

(*) آن شبایله قوشارکن خسله من صبح اولدی چون * دشمنه صالچی اتلاری غزانک عادیات (*)
(صبح) مدح و زننده (وضاح) غراب و زننده مصدر در آن قسمی سرعتله سکر دوب
قوشارکن نفیسنده حاصل اولان صوتدرکه اومقوله صوتله ترکیده هارلی و خسله من
تغیر اولنور (شباب) کتاب و زننده فارسیدر سرعت معناسنه (عادیات) سکر تک و قوشمن
معناسنه اولان عدودن اسم فاعل جمع مؤنثدر عموما سکر دیجی حیوانانه وصف اولور لکن
(والعادیات سورة جلیله سنده غزاه موحندنک اعداء دین اوزرینه حله و هجوم ایله
سکر دوب صالدران اتلاری مراد اولدیغیچون ناظم تخریر تخصیصه تفسیر اشارت یوردی
(*) هم مغیرات اتلاری غارنکران دشمنک * زیر تعلیلدن قلعجملر صاحبزور یات (*)
(مغیرات) تهب اموال یاخود قتل نفوس یاخود سی و استرقاق قصدیله جانب اعدایه یفته

دخول وخواه وصول ايله باصقون ايتك معناسنه اولان اغاره دن اسم فاعل جمع مؤنث سرعت وشتابله كيدوب بغته اعداي باصقي معناسنه اولان اغاره حقيقتده اهل خيول اولان فارسارك فعلي ايله ده فعل مزبورك حصولنده اتلرعمده اولمغله اسناد مجازي طريقيله غزاتك فرسارينه اسناد اولندي فافهم غارتكران (اغاره ايديجي) كيمسه ديمكدر زيرا غارت اغاره دن اسم مصدر در طاعت اطاعتدن اسم مصدر اولديغي كي (كر) لفظي كاف فارسيه ايله ادات اسم فاعل در الف ايله نون فارسيه ادات جعفر (موريات) جاقق طاشي مقوله سندن آتش چقارتقي معناسنه اولان ايرادن اسم فاعل جمع مؤنث غزاة موحدينك فرساري سير سريع ايله كيدر كن فعلينك التندن شراره وقعلم چقر دقلندن موريات اطلاق اولندي (زير) فارسيه تحت معناسنه در

(*) صوي اولنردر جباد و اوج اياغن تام باصوب * برايغك طرفني اوزره طورانلر صافات (*) (جباد) جيمك كسريه اشكني كوزل وسكر عسي اعلا صوي آت معناسنه اولان جوادك جعيدر (صافات) اوج اياغني تام باصوب برايغك طرفني ديكيجي آت معناسنه اولان صافك جعيدر مصدر ي قعود وزنده صفوندر بوخصلت ات قسمده خصال مدوحه دندر اكر يا عراب خلاص و كحيل تعبير اولنان صوي اتلرده اولور عامه نسخ نخبده بو مقامده صوي اولنردر جباد و اوج اياغن قالدروب برايغك طرفني اوزره دونلر صافات واقع اولنردر لكن عامه كتب لغته وسوره صادده * اذ عرض عليه بالعشي الصافات الجباد * آيت جليله سنك تفسيرده اقوال مفسرينه مخالفتدن بشقه ظاهر انفهم اولان معني محال قيلندن اولمغله بيت مزبوره

(*) ارلك آت اولدي حصان و حور و ركه قصر اغي * مهر طايدي اترك بو كر كلر يدر ساجات (*) (حصان) كتاب وزنده ارلك آت دنيور كه ايفر اوله جعفر يا خود صوي اولمغله هر قصر اغه چكلموب جنس قصر اقره چكيلن ايفر آت دنيور (حور) حاك كسري و جيمك سكونيله دول ايجون اخاذ اولنان قصر اغه دنيور (ركه) قحطاته بودني دول ايجون اخاذ اولنان قصر اقره آت و بار كره دنيور (مهر) ميمك ضمني وهانك سكونيله آت قحمتك ولدينه دنيور كه طاي تعبير اولنور مؤنثنده مهر دنيور (ساجات) ساجه نك جعي اوله رفي سريع السير بوكر ك آتله دنيور و در ياده سيج ايدوب يوزن سفينه اطلاق اولنور و بوكر ك آتله سواج دنيور (*) قالفكر اعدايه مزراغيله سزاي آتلور * ايها الفرسان قوموا للاعادي بالقنات (*)

مصرع اول ثابتيك تفسير و ترجمه سيدر (ايها الفرسان) تركيبنده اي اسم مفرد مبهم و بحسب الظاهر مناد در چونكه معرف باللام ايله موصوف اولان اي كلمه سندن حرف ندانك حذف جازدر هاء حريف تنبيهدر (فرسان) آتلور و بني معناسنه اولان فارسك جعيدر فوارس كي (قوموا) قيامدن امر حاضر جمع مذكر مخاطبدر قالفك ديمكدر (للاعاذي) لفظنده لام تعليل ايجوندر اعادي همزه نك قحيله دشمن معناسنه اولان عدوك جعي اولان اعدانك جعيدر پس اعادي جمع الجعدر و عماره ده تقدير مضاف ايله قوموا الحاركة الاعادي ديمكدر (بالقناة) لفظنده بامصاحبت ايجوندر قناة قالفك قحيله مزراغه دنيور و رح كي جعي قنوات كلور قحطاته و نانك حذفيله قنات كلور حصا و مها كي

(*) تنكدر بو وادي نارفته ده آت اويافز * كيم ديدني وهي قوشوبده كنديك ميدانه آت (*) (تنك) جنك وزنده فارسيدر طار ميره دنيور مكان ضيق معناسنه (وادي) طاغار و تبدل اراسنده اولان طاره جقي يره دنيور كه دره تعبير اولنور (نارفته) لفظنده نارفسيده ادات

صانع بلعنه به ادني
مدرسه سي اولان كيميه به
بوينده اولان خاس نام
وسراجان نظير و محبت
ساره خني دكدر ماله

نقيدر (رفته) هفتنه وزنده فارسيد كيمك معناسنه اولان رفتن دن اسم مفعولدر وادي نارفته طريق غير مسلو كه كي ايشلك وجاده اوليان وادي وطريق معناسنه در (ناظم نادره كوي اسلوب بديع اوزره اولان نظم معجز اداسني صعب المثال اولوب سائر اهل نظمك اسب فكر لسته رخصت جولان و ريليان منهاج اوزره اولديغي نفسنده صعب المسلك اولوب آت اويغان وادي نارفته به تشبيه ايله استعاره مكثيه وتنك و طاريليني نسبتله استعاره تخييله اعتبار و تحديث نعمتي متضمن فخر به ايله منظومه مرغوبه سنه حث و ترغيب طريقني اختيار ايلدي فله دره

(*) ماجواب الحق غير سكوت (*) (ما) لبس كنه سته مشابه اولان مادر (جواب) صواب وزنده سائلك صورديغي شي مقابلنده ايراد اولنان كلام معناسنه مرفوع اوله رق ما كنه سنك اسميدر (حق) حاك قضي و ميمك كسريه خشن وزنده صفتدر خفيف العقل احق و اوغور كيميه معناسنه جوابك مضاف اليهيدر (غير) خير وزنده الامعناسنه استنا ايجوندر ما كنه سنك خبري اولني اوزره منصوبدر (سكوت) قعود وزنده خاموش اولني معناسنه در كه ترك كلامدن عبارتدر تركيده صوصقي تعبير اولنور (حاصل معني احق اولان كيميه نك سؤالنه سكوتدن ماعد اجواب باصوب بو قدر زرا حقيقت ياسؤالي يهوده در يا خود قابل فهم اولديغندن جوابنه تصدي يهوده در (*) بالفك آدي سيمك همدني حوت * كوتور ييجسي زميني بهوت (*)

(سبك) قحطيله بالقدر جعي كسرين ايله سمالك كلور (حوت) قوت وزنده بودني بالفك اسميدر جعي حيتان واحوات كلور (بهوت) باء موحده نك قضي وهانك سكوني و ميمك خنبيله دنياي كوتورن بالفك اسميدر و باء موحده بدله باء مثناة تحته ايله بهوت و وزن مزبور اوزره بلهوت حامل ارض اولان بالفك اسميدر (وهب بن منبه حضر تيردن روايت اولنان اترك ايجالي بودر كه حق جل وعلا حضر تيري برزي خلق ايتد كده مقرر اولوب سفينه كي حركت ايدردن پس بر عظيم الجنه ملك خلق ايدوب امر ايلديكه يك الله كبروب اوموزري اوزرينه الو ب ري طوته ملك مزبور دني مامور اولديغي اوزره ايدوب براليني مشرقدن براليني مغربدن چيقاروب بري اطرافدن طوتدي لكن اياقاري قرار ايد جك محل اولمغله الله تعالى يا قوت احردن بر صخره عظيمه خلق ايدوب اول صخره بي ملك مزبورك قدميني تحته وضع بيورد قد صخره مزبوره نك دني جاي قرار ي اولمغله جناب باري بر عظيم الجنه او كوز خلق ايلدي و امر حق ايله اول نور عظيم يا قوت احردن اولان صخره عظيمه بي ارقه سي اوزره الدي اول او كوزك اسمي كبونادر او كوزك دني پايلري جا يكي قرار اولمغله جناب خالق الضب والنون بر عظيم الوجود بالق خلق ايلدي كال مرتبه يوكل كسندن و كوزل ينك شعله و لمعاندن كيميه نظر ايتكه قادر اوله مزحني روايتده وارد اولديكه دنيا ده اولان دكرل حوت مزبورك بورتنك برديكنه وضع اولنسه بر صخره عظيمه ده اولان دانه خردل قدر انجق اولوردي الله تعالى اول بالغه او كوزك اياقاري الشده طور دبو امر ايلدي اول حوتك اسمي بهوتدر و اول حوته قرارگاه اولميجون بر بحر اعظم خلق ايلدي و اول بحر ك تحته هوا و هوا تحته ظلمات خلق ايدوب بونارك تحته علم مخلوقات منقطع اولمغله ماوراسن قادر خلافتدن ضيري كيميه بلز عز يز

(*) قورقه هم قورقود ييجدر رهوت * رحم ايديجي و ترجم رحوت (*) (رهوت) رانك وهانك قحيله يله ملكوت وزنده قورقو معناسنه اولان رهبدن قورقو معناسنه اسميدر و ناظم بحر يك بيانه كوره رهوت مرهب كي اسم فاعل معناسنه كلور قورقود يي ديمك

اولور لکن قاموسه بومعنی تصریح اولنامدر (رجوت) ملکوت وزنی اوزره برکیمیدی
 اسرکک و رقت و شفقت ایلمک معناسنه اولان رجوت و غیر جتدن مبالغه فی متضمن اسمدر
 و بورجوت لفظی رهوت لفظنه مزدوج و مقارن اوله رق استعمال اولنوب منفردا استعمال
 اولنوز رهوت خیر من رجوت مثل سائرند اولدیفنی کی ان مع الفعل المجهول ایله مؤولدر ان ترهب
 خیر من ان ترجم دیمکدر یعنی سنک حوصله ک شفقت و مر جته محمل اولمغله سکا احسان
 طاعتک باعث اولمقدن ناشی دایما خوف و خشیت اوزره اولق خالکجه خسپاندر و اشبور رهوت
 و رجوت و ملکوت و جبروت و لاهوت و طاغوت مثل اولر اهل لغاتک اکثری عندند مصدر
 معناسنی مفید اسمدر و بعضی عندند مصدر و بورجوت لفظی اسم فاعل معناسنه رجوت
 ایدیچی مقانده استعمال اولنمق قاموسدن مسنیان دکلدر (ناظم تحریر رهوت ایله رجوتی
 اسم فاعل معاننده استعمال اولنمق امهات سائرده واقف اولق ظن غالبدر
 *) پک تواضعه خشوع ایله خضوع * طاعت و طول قیام اولدی قنوت *)
 (خشوع) قعود و زننده برکیمه کنندی نفسی دلیل والحق عدا ایدوب تواضع و ضراعت ایلمکدن
 عبارتدر (خضوع) خشوع و زننده و مرادفیدر و علی قول خضوع اعضا و جوارحه
 تواضع و انقیاده خشوع صوت و بصیر ایله تذلل و استکانه مخصوصدر (قنوت) قعود و زننده
 طاعت و عبادت ایلمک معناسنه در و قیام طویل معناسنه در و دعا ایلمک معناسنه در صلوة و تره
 قنوت اطلاق سائر نمازین زیاده دعایی مشتمل و حاوی اولدیفنی چون یاخود طول قیامی مشتمل
 اولدیفنی چون صلوة و تره اوقتان دعایه ده قنوت دینور ایلمک بعدولک فصلی و مسجد کله لریله
 اقضی غایه الخضوع اولان عبادتی و صلاتی و سجده فی الله تعالی به تخصیصی متضمن اولدیفنی چون
 *) متجبر متکبر کیدر * کبره جبوره دینور هم جبروت *)
 (متجبر) تجبردن اسم فاعلدر (متکبر) متجبر و زننده و مرادفیدر بوصفتر ایله عباددن بریسی
 و صفیلنه حقنده ذممه و قدح در زیر امر ادکبر و نخوتدر که خوددین و خود پسند اولوب هر کس
 عندند لاشی منابه سنده و نفوس زانده اشخاص بی قائده حکمنده اولغله صفات شیطانیته
 اخبت و اقبحیه موصوف دیمکدر اما واجب تعالی حضرت تباریک جبروت و کبر بانی حوصله
 عقلدن بیرون اولغله همان جبار و متکبر اولدیفنی و عظمت و کبر یا ذات جلیله مختص اولدیفنی
 اعتقاد ایلمک و اجبر (جبوره) جیمک و بیه مشدده نک ضمه لریله و جیمک قحی و بیه مشدده نک ضمه لریله
 (جبروت) ملکوت و زننده و جیمک ضمی و بایک قحیه مبالغه فی متضمن مصدر در کبر و عظمت
 و جلالت معناسنه فارسیده بزرگی ترکیده اولوق تغییر اولنور
 *) عزت و سلطنت و مملکت * دیدی اصحاب فصاحت ملکوت *)
 (ملکوت) عظمت و زننده قهر و غلبه ده استعمال اولنسان عزت معناسنه و قدرت و سطوتده
 استعمال اولنسان سلطنت معناسنه و برنسته استبداد و استقلال وجهی اوزره متصرف اوله رق
 مالک اولق معناسنه اولان میمک فحقی و لامک حرکات ثلاثیه مملکت معناسنه اطلاق اولنور
 اشبو ملکوت لفظی اصحاب فصاحت اولان عرب عرب بالسانده بومعانی ثلاثیه مستعملدر
 و اهل تحقیق عندند عالم ظاهر عالم شهادت و عالم خلق و عالم ملک دینور و عالم باطنه عالم
 غیب و عالم امر و عالم ملکوت اطلاق اولنور و اشبو ملکوت و جبروت و زعوت و رهوت
 و عظمت مقوله سنده و او و تاء مبالغه ایچون زانده در پس ملکوت ملک عظیم معناسنه در و قس علیه
 *) جاه بایله اولان ایکی ملک * بری هاروت و بریسی ماروت *)
 (هاروت و ماروت) طاوت و زننده ناسی ابتلا و سحر ایله مجزه یینی تمیز حکمتی چون ازال اولنسان

ایکی ملکک اسمدر بزرگ حضرت سلمان بن داود علیهما السلامدن صکره سحره فن سحر دن
 ابواب غریبه استنباط ایدوب سحر ایله مجزه یینی فرق و تمیزه مقتدر اولیان کیمه ملانده
 دعوی نبوت ایله خلق اضلاله مشغول اولشیر ایدی الله تعالی یوایکی ملکی ازال یوردیکه
 ناسه تعلیم سحر ایلمکله سحره کذاینک تمویها باطله لرینه فریفته و مقبوع اولوب حین
 اقتضاده معارضه به اقتدار و سحر و قسوت تشبث اسباب و مزاوله آلات بسبیله نفوس
 حیثه دن استرداد و تعلیم و تعلیم جریانیله مخلوقدن مستفاد مجزه ایسه یوقبوع دن عاری
 اوله رق انجیق تأییدر بانی و توفیق سبحانی اوله سن اعتقاد ایدوب سعادت دازین ایله بر مراد
 اوله ر (جاه) فارسیدر قیو معناسنه در برکیمی (بابل) باطل و زننده ایالت عراقده بر بایله
 اسمدر دجله و فرات نههر لری قرینده واقعه در سلفده ملوک کنعائین مفری اولوب غرود مر دود
 حضرت ابراهیم صلیوات الله و سلامه علی نبینا وعلیه حضرت تباریک اوراده ناره الفایلیدیکی
 مر ویدر (ناظم تحریر یوایکی ملک جاه بایله در یعنی ارض بایله بر قیوده محبوسلردر دیدیکی
 طاقت یهوددن محکمه بر قصه مشهوره کاذبه به منیدر تفاسیرده تفصیلی محرر و تریبی
 مصرح و مقرر در
 *) حقد و ضغن اولدی حسود کینی * شخص محسوده دینور مش مأنوت *)
 (حقد) حاکم کسری و قحی و قافک سکونیه قلبیه امساک و اخفا اولنوب اجر اسنه فرصت
 کوزدیلن کیر لو غیظه دینور که کین دینور جعی احقاد و حقوق کلور و کیر الحقد اولان کیمه به
 حقوق دینور حسود و زننده اندین دوه کینلو و اشترکین تغییر ایدر لر (ضغن) ضباد کسری و غین
 میجه نک سکونیه معنای مز بورده حقد ایله مرادفدر جعی اضغان کلور بو حقد و ضغن
 اکثر یا غیره اولان فضل و کمال و مال و منال زائل و مسلوب اولمقنی یعنی ایدن حاسد بداندیشک
 فعلی اولغله حسود کینی تغییر اولندی (مأنوت) محسود و زننده و مرادفدر که موهبه اکهمه
 اولان نعمت لرینه حسد اولنمق کیمه در
 *) افترا اتیه بهت و هم بهتان * نطقی حیرتله طویش مبهوت *)
 (بهت) بایک قحی و هانک سکونیه و قحیتله (بهتان) بطلان و زننده برکیمه نک ایشلدیکی
 فعلی یاخود سولمیدیکی قولی استاد ایله افک و افترا ایلمک معناسنه در (مبهوت) مسکوت و زننده
 متحیر و مدهوش اولوب نطقه قادر اولمین کیمه به دینور
 *) مصطبه اوتوره جتی برانده * یعنی دکانه دینور مش حانوت *)
 (مصطبه) میمک کسری و طانک قحیه تجار دکانلرده و میکده لده و قهوه خانه لده اوتوره جتی بیکه
 و سکی او یولق قبول ارالغده اولان تشبه دینور میمک قحیه مصطبه غلط مشهوردر (حانوت)
 تابوت و زننده اصحاب حرفت و ارباب تجارتک ساکن اولدیفنی دکانه دینور
 جعی حوانیت کلور دکان دخی عریسدر
 *) لات و عزری دینلن بترهم * اولدی شیطان دخی کاهن طاغوت *)
 (طاغوت) جالوت و زننده زمان جاهلیته عرب مسرک لردن تعیف قبیله سنک طاد قری لات
 اسمیه مسما اولان صیغه و غطفان قبیله سنک پرسش ایتدک لری عزری نام صیغه دینور و مطلقا
 معبود باطل اولان بتلره دینور و سر کرده اهل غوایت اولان شیطان لعینه و زعمجه غیبدن
 خیر و برین فالجی مقوله سی کاهن بی دینه و عراف بدآینه و هر بر ضلالت شقاوت و ریشنه
 و اهل کابک متعذر لرینه اطلاق اولنور
 *) قوت دین کوزل قوت بزه * قوت الدین لسانم القوت *)

مصرع اول نایک تفسیر بدر (قوت) ضعف مقابل بدر دین اسلام و طاعت و ملت و شریعت و ورع و تقوی معنای نه در (لنا) بزه و بزم ایچون دیمکدر (نم) افعال مدخند در نه کوزل دیمکدر (القوت) حوث و زننده زاد و ذخیره دینور می اذخرا آخرتدر

(*) کج ایکن دکله نصیحتلری * دیمه پیرانه شاشقن فرتوت (*)

(پیران) ویران و زننده فارسیده قوجه و اختیار و ساخورد روزگار معنایه اولان بیکر جمعیدر (فرتوت) فرمود و فرسود و زننده عته کتورش و یونامش کیمسه به دینور (یعنی ای مخاطب شایهین شایهیده مسن و اختیار اولان کیمه لک پند و نصیحتلری قبول ایله و خود بین اولوب اختیار کیمه لره مغتوه و شاشقن دیوطمن و قدح ایله

(*) جنت بالناء الیکم سعة للابحاث (*)

(جنت) جاء فعلک متکلم وحده سیدر مصدری شیء و زننده بجی و هایلله جینه و بجی کلور (الناء) لفظنده با تعدیه ایچوندر ثاء حروف هجاءن حرف رابع اسمیدر الیکم حرف جر اولان الی کله سیله جمع مذکر مخاطب ضمیردن مرکب اوله رق سزه دیمکدر سعة سبک فحیلله سته و زننده و سبک کسریله سته و زننده وسعت و ککشلک معنایه در (و جنت) فعلنه مفعول له اوله رق منصوبدر (للابحاث) ترکیبده لام جاره سعه به متعلقدر جار مع المجرور سعه کله سنک مفعول به غیر صریحیدر (ابحاث) همزه نک فحیلله برسته نک کنه و حقیقته اطلاع ایچون نفی و تفحص ایلمک معنایه اولان بجنک جمعیدر حاصل معنی ای شایسته خطاب اولان معشر عقلا سزه حرف ثاء فافیه سنده اولان قطعه آیه بی کتوردم ابحاث لغویه بی توسیع و فوائدی نکثیر ایچون دیمکدر

(*) کج اولنلر دیمه معنایه اولش احداث * توخبر المغه ذه درلر ایلمش استحداث (*)

(احداث) همزه نک فحیلله اکياس و زننده شیء حادث معنایه اولان حدثک جمعیدر امور حادثه معنایه بواعث اریله انساندن و حیواندن حدیث السن اولان کجمله اطلاق اولنور و حوادث کبی دهرک نو بنو سکون و ظهور ایدن وقایع و نوائنه دینور (استحداث) استخبار و زننده و مراد فیدر بر کیمه دن خبر صورتی و بر خصوصدن یکی خبر المی معنایه

(*) اولدی امداد طلب ایتمه غواث ایله غواث * دخی امداد ایدیچی به دی مغیث و مغیاث (*)

(غواث) غینک ضمیمه (غواث) غینک فحیلله فریاد ایده رک امداد ایستیمکه و اعانه و نصرت طلب ایتمکه دینور استمداد و اعانه و نصرت دخی اطلاق اولنور (مغیث) اغانه دن اسم فاعل بنیه سیله فریاده بنوب مدد و نصرت ایدیچی کیمه به دینور مغیاث مدرار و زننده اوزان مبالغه دندر دائما فریاده بنوب بی کسره معین و ظهیر اولقی عادی اولان کیمه به دینور

(*) استغاثه دیمه مفهومی ایلمش استمداد * مدد ایتمک دخی غوث اولدی او معناده غیاث (*)

(استغاثه) استفعال بایندن مصدر در بر کیمه دن مدد و نصرت طلب ایتمکه دینور استمداد و استمداد کبی (غوث) غینک فحی و واول سکونیه اغانه دن اسم مصدر در مساعدده و معاونت ایتمک معنایه (غیاث) کتاب و زننده فریاد رس اولوب اعانه و نصرت ایتمک معنایه

(*) مجلس میده قدح بولداشته دیندی ندیم * یک خیائیلو مصاحبلر ایدمک اخبار (*)

(ندیم) امیر و زننده باده نوش و اهل عشرت اولان کیمه نک مصاحبه دینور که قدح بولداشی و بزم شراب همدمی تعبیر اولنور و توسع طریقله مطلقا مصاحبه ندیم اطلاق اولنور (اخبار) همزه نک کسریله بر کیمه طبعی دخی و جبلتی الحق فرومایه مر دار و مکار خبیث و بدکار کیمه لری مصاحب انتخاب ایدوب او مقوله نادان ایله الفت ایتمکه دینور

(*) جمعی ذکران و ذکر اولدی ذکر ارککدر * دیندی انی دیشبه جمعی انک کلدی اثاث (*)

(ذکر) فحیلله انساندن و سایر حیواندن ارکک قسمته دینور که انی مقابلیدر جمعی ذال لک ضمیمه ذکران و ذکر کلور و ذال لک کسریله ذکر و ذکر کلور و قوام ذکر و اوله ملابسه سیله آلت تناسله ده ذکر اطلاق اولنور (انی) خشی و زننده انساندن و غیردن دیشی قسمته دینور (اثاث) همزه نک کسریله انی لفظنک جمعیدر

(*) قبله اویمک توقان اوله امش یک مشتاق * هم جاع ایتمه وقاع و رفت ایله ارفاق (*) (قبله) غرقه و زننده تقبیل و لم کی اویمک و بوس ایتمک معنایه در (توقان) فحیلله حیوان و زننده برشته زیاده خواهشگر و آرزومند و مشتاق اولغه دینور طوق و زننده (توق) و کابه و زننده تیاقه کی (وقاع) جاع و زننده و مراد فیدر که زن و شوهر یعنی عورت ایله اربینده اولان معامله ازدواج اوله جقدر که مجامعت و مواقعت و وطی تعبیر اولنور (رفت) فحیلله (ارفاق) همزه نک کسریله جاع ایتمک معنایه در و فحش کلام سوبلک معنایه در

(*) کیه حلی دخی اثاث طوغر مقدر قز * دائما قز طوغران عورته دیرلر مثناث (*) (حلی) انی و زننده بطئنه و لد اولان کیه خاتونه دینور جمنده حبلیات کلور حانک ضمیمه و حلی کلور حانک و لامک فحیه لریله (اثاث) همزه نک کسریله دیشی طوغر مق معنایه در (مثناث) مینک کسری و همزه نک سکونیه دائما قز طوغر مق عادی اولان خاتونه و هر بار دیشی طوغر مق معنایه اولان حیوانه دینور بونده بالیله میناذه جائز در

(*) قور بیسی باشی قر شمس اوته ده ضغث دینور * دوشلر احلام ایلمش اما قار یسقلر اضغاث (*) (ضغث) ضادلک کسری و غینک سکونیه قور بیسی باشی قاریشقن بر دمت اوته دینور جمعی اضغاث کلور (احلام) اقلام و زننده او یقوده اولان کیمه نک عالم خیالده مشاهده ایلدیکی مشاندن عبارت اولان رؤیا معنایه اولان حلم لفظنک جمعیدر دوشلر دیمکدر (اضغاث) احلام و زننده اختلاط رطب و یابیدن عبارت اولان ضغثک جمعیدر ته که ذکر اولیدی پس تعبیر و تأویل صلاحی اولیسان قاریشقن رؤیایه اضغاث احلام تعبیری بوندن مأخوذ در

(*) سحر ایدوب او فله ییچیلر دو کومه نغاثات * هم دو کوملر عقد و او فله ییچیلر نغاثات (*) (نغاثات) نونک فحی و فانک تشدیدیه ایب و ابرشم و کیش مقوله سی شیلری دو کوملر یوب و افسونله اکا و فله مکله سحر ایدن نفوس ساحره لره اطلاق اولنور سحاره و زننده نغاثه نک جمعیدر تأنیثی موصوفی نفس اولقی اعتباریه یا خود بوفعل خبیث محظور اکثرا نسوان مشیطنه مخاسر اولقی ملابسه سیله در (عقد) غینک ضمیمه نقط و زننده عقده نک جمعیدر ایب و فیطان مثلاً و شیلره اولان دو کوملره دینور (نغاث) فانک تشدیدیه خناس و زننده مر یضرا و زدرینه رقیه اوقیوب او فورنلر کی او فله ییچی و افسونچی به دینور

(*) اریق اولماغه غثابه دینلور غثا ریفه * اریق ات المله دخی بدخبر المی اغثاث (*) (غثابه) غینک فحیلله برسته ضعیف و مهزول یعنی اریق و زبون اولقی معنایه در (غث) غینک فحی و فانک تشدیدیه ضاهر و مهزول کبی صغیر لاغرو اریق اولان بنیه دینور سمیر مقابلیدر (اغثاث) همزه نک کسریله لحم مهزول یعنی اریق و زبون ات المی معنایه و مورت تشدید درون اوله جق موحس کو توخبر المی معنایه کلور

(*) آظه صوغانه غنصل صوغانه دیندی بصل * قوم و قوم اولدی صرمسقی بر صه هم کرات (*) (غنصل) صادلک ضمیمه غنصل عنصر و زننده و فحیلله جذب و زننده بصل یری و بصل الفار و اسقبل دید کلری دواء معروفدر که ترکیده آظه صوغانی و فارسیده یامش دیرلر و بین الاطباء اسقبل دیمکه متعارفدر (بصل) عسل و زننده جمله نک معلومی اولان صوغاندر که فارسیده سوخ

و پیاز دیر (قوم) فانك ضمیمه صرمناعه دینور و بغدادیه و نخوده و آنکه دینور واره و داری
مثلا و کندی انك یا یلان حیوانه دینور (نوم) قوم و زننده و معنای اولده ویراد فیدر صرمناعه
دینور (کرات) رمان و زننده و کان و زننده پراضه تعبیر اولان سیریه دینور فارسیده کندن و دیر
(*) بجه نك و قتی حصاد و اكنه حرث دینور * هم اوراق محصدا یمش اولدی اكنی حرث (*)
(حصاد) محجاب و زننده و كاك و زننده اكنك بجه و قته دینور و اكنین و چار مقوله سنی
بجه نك معنای در اوراقی به حاصد و حصاد دینور (حرث) اكنه و اكن اكنه و تارلا سورمه
دینور زرعدن اعدر (محصد) مېك كسریله مجل و زننده ویراد فیدر كه اكنین بجه نك
اكنه دینور اوراق تعبیر اولور (حرث) كان و زننده اكنی و رنجیره دینور
(*) نسر كركس كروان بعضه كوره طوشجل * و انقوابده دیدی كركس کی رقوشه بغاث (*)
(نسر) نوك قتی و سېك سكونیله جوارح طبور دن كركس دیدكاری قوشدر كه تركیده
نسر بقیله كركز دیر قوش نوعدند در شاهین و طغان مقوله سنی دخی آلور جعی انسر و نسور
كك لور (كروان) كافك قتی و رانك سكونیله سلمان و زننده ارلك كلكه دینور و طوی قوشی
نوعدن چاغرقان طوی قوشه دینور و عند البعض عقاب و كاسر دینیلن قوشه دینور كه طوشجل
دیدكاری برنجی قوش اوله جقدر (بغاث) بانك حرکات ثلاثی و غیر معجمه ايله بوزرنكلو اقا یا قوشی
کی بطل و جیفه خوار بر نوع قوشدر تركیده لوری قوشی تعبیر اولور صیاد دكدر
(*) ام قشع اولومه كینه منیه دخی موت * دیدی رقبه جحد جعی كلور مش اجداث (*)
(ام قشع) ام جعفر و زننده اولومك كینه سیدر غرب عربا بر كیمیه اولدی دیه جك برده جلت به
ام قشع دیر و ام قشع جنك و قتالك دخی كینه سیدر (منیه) غنیه و زننده موت و سام کی
اولومه دینور كه معلومدر فارسیده هر ك دینور جعی منیا كلور (جحد) حدث و زننده قبه
و مزاره دینور (اجداث) جحدك بجعیدر قبور معنایسته
(*) مستحق تركه وارث یمش میتدن * اولدی میراث بقیه تركه وارث وراث (*)
(وارث) تركه منیه مستحق اولان یعنی وفات ایدن كیمیه نك مال متروکی كلا یا خود بعضا كند و به
اصایت ایدن كیمیه دینور جعی ورثه كلور (بقیه) یا نك تشدیدیه تقیه و زننده كینه نك بعد الموت
ابقا ایلدی کی شفته دینور كه میراث اوله جقدر (تركه) تانك قتی و رانك كسریله بوده میتك ترك
و ابقا ایلدی کی میراث و خلفانته اطلاق اولور فعلیه بمعنی مفعوله در (ارث) هرزه نك كسریله
بوده تركه موروثه معنایسته در (وارث) وراثت کی مصدرده اولور میتك ترك ایتدی کی ماله وارث
اولوب المی معنایسته (ثراث) تانك ضمیمه بوده میراث معنایسته در میراث دخی غریدر شیوعه
بناء تركی مقامته اقامه اولندی اصلی موراثدر مېك كسریله
(*) جانلی هم جانش اولان ماله دی ناطق صامت * اومتاعینه دینور هر نه ایسه جله اثاث
(ناطق) مالدن حیوان و مواشی قشعنه اطلاق اولور و متكلم یعنی سوبلیجی معنایسته در (صامت)
ایکی معنایسته ناطق مقابلدر كه التون و كش و سائر جانش اولان مال قشعنه اطلاق اولور
و خاموش و صامت معنایسته در ناطق نخریر بوزاده محسنات بدیعیه دن لف و نشر مرتب صنعتی
اختیار ایلدی (اثاث) سحاب و زننده اومتاعه دینور كه خانه نك لوازم و مهماتی اولان مفروشات
و اوائی و سائر مالزمنه سی اوله جقدر

(*) حق نكادر مددكار و فقه دادرسم * انما الرب مغیبی هولی خیر عیال (*)

مصراع اول تانك تعبیر و ترجمه سیدر (انما) فقط و الحق معنایسته ادات قصردر (رب)
حق تعالی حضرت لرینك اسماء حسناستند در (مغیبی) بیه متخلله اضافتله اناده دن اسم باعلا در

بچاره لك امدادیه ایریشوب اعانه و نصرت ایدن ذاته دینور بومعنا دن فارسیده دادرس
عباره سبیله تعبیر اولور (هو) ضمیر غائبدر اومتاعسته (لی) لام جاره ايله یله متكلمدن مركب
اوله رق بكا و بتم ایچون معنایسته در (خیر عیال) اضافتله متعبلومعین و فائده اوباردجی
و مددكار دیمكدر خیر با قافیه سنك قطعه ثابته سنك عنوانده كجی عیال بوقطعه ده كجی
(*) صافك نكبت اسرافدن ایدك خذری * اتقوا و احذر و امن نكبات الاقعات (*)
بیه مصراع اول تانك تعبیریدر (اتقوا) ترستیدن نفسی حفظ و وقایه ایدوب صافق معنایسته
اولان اتقادن امر مخاطب جمع مذکر در (احذر و) بوده حذر ایدوب ترستیدن نفسی محافظه
ایدوب صافق معنایسته اولان احترازدن امر حاضر جمع مذکر در (من) جاره در علی سبیل البدل
اتقوا و احترازدن هر برر بیه متعلقدر (نكبات) قحطانه مصیبت و محنت و مشقت معنایسته اولان
نكبت لفظنك بجعیدر (اقعات) هرزه نك كسریله اسراف و زننده ویراد فیدر كه مال مقوله سنی
حدی متجاوز خرج و صرف ایتك معنایسته در علی قول جناب باریك رضایسته مخالف یره مالی
صرف ایدوب بیهوده اتلاف و تبذیر ایلدكدر حاصل معنی معلومدر
(*) فعلان فعلان فعلان فعلان * طبعه بویه سخن ایتیمی لطافت ایراث (*)
یعنی بوقطعه بحرمل معنی الاجرا دن در لکن صدر و ابتداء و حشور مجنون و عروض و ضرر بلرك
بعضی محذوف و محجوب و بعضی اصلدر معانی الفاظ معلومه در استفهام تقریریدر یعنی
بویه سلاستی كلام موزون و سخن لطائف مشحون اهل ذلك طبعه البته دقت و تراكت
افاده و اعطا ایدر دیمكدر
(*) نور عین جالشوب كسب ایده كورسن بوخسه * پدرك علم و كالی سكا فالزمیراث (*)
یعنی ای كوزم نوری سنی بلیغ ایدوب علم و كالی كسب و تحصیل ايله زبرا علوم و معارف
میراث فالورشی دكدر
(*) بلفه الجیم كنفد بواج (*)
(بلفه) غرفه و زننده كفایت ایده جك مقداری رزقه دینور (جیم) حروف هجاء حرف خامس
اسمیدر و حریر نوعدن دیبا تعبیر اولان قاشك اسمیدر (نقد) نوك قتی و فافك سكونیله
نسته مقابلدر كه اشرا اولان شېك متنی پشین و یرمك معنایسته (كاف) ادات تشبیهدر (بواج)
لفظنده بآه جاره ملایسه ایچوندر (رواج) رانك قحطیه كساد و زننده و مقابلدر كه اخه و متاع
مقوله سنی بین الناس رائج اولوب كچك معنایسته در حاصل معنی قافیه جیمدن اهل لغته مقدار كفایه
علم رزقی تقدیر ایم مثلا و معتبر اوله رق پشینا و مجلا اعطا اولمدر
(*) شمع و شپار لیجیدر و هاج * دی چراغه دخی نبراس و سراج (*)
(و هاج) هانك تشدیدیه و هاب و زننده بال مومی و قندیل و كوش کی شعله و ضیا صاحبی پارلیجی
نسته به دینور (نبراس) قرطاس و زننده چراغه دینور مصباح کی (سراج) كاك و زننده فتیلی
یا نار چراغه دینور موم و قندیل و چرا کی جعی ضمیمه سرج كلور و چراغ نهار اولان آفتاب
عالمنا به ده سراج اطلاق اولور ضیا اطلاق اولندی کی
(*) آبنوس اغاجی نوعدن ساج * دخی فیلك كکی اولش عاج (*)
(ساج) هندستانده بتر و اطراف و كافه اورادن جلب اولور بر نوع سیاه و سفید یعنی سرت
وقتی اغاجدر كه ینه منبتی دیار هند اولان آبنوس اغاجی نوعدندر لکن آبنوس اغاجی قوزغونی
سیاه و ساج اغاجی سیاهه مائل قرمزی اولمقله ینلرنده فرق اثبات ایتدیله (عاج) فیل كیمینه
دینور كه بودیار لده فیل دیشی دیدكدر

(*) اولدی حیوانی طغورمقی انتاج * دولی المعده دیندی نتاج (*)
 (انتاج) همزه نك كسریله بهائم قسمی طغورمقی معناسه در حیوانات وضع جل ایده جکی
 زمانده ایلک ایدوب معاوتله طغورمقی معناسه در (نتاج) محاسب وزنده کیمسه معاوت
 ایتمکسزین حیوان طوغروب صاحبی دولی المعده دینور
 (*) مضغه ان پارچه سی قانی علقه * مردل نطفه در امساح (*)
 (مضغه) غرغه وزنده برچیم مقداری ان پارچه سته دینور (علقه) فحقاله دم جامد در که
 قویو وطکوق قاندر غرض ناظم سوره مؤمنینک اوانلنده مین اولان خلق انسانک مبدائی
 واطوار خلقتده تعلیمی تفسیره اشارتدر (امساح) همزه نك فحقاله انساب وزنده شی آخر ایل
 مختلط وفار یشتی نسته معناسه اولان مشج و مشج لفظلرندن جمعدر مطلقا مختلط شیلر
 معناسه هر بر مزوج و مختلط اولان شیلر وصف اولور ته که * انا خلقنا الانسان من نطفة
 امساح * نظم جلبانده جنس نطفه و وصف اولدیغی کبی کلام ناظمک ظاهرندن منظم اولان
 لفظ امساح اصلااب رجالدن خروج ایدن نطفه درک اسمی اولمقدن لکن بومعنایه کتب لغات
 ونفسایر مساعد کلدن مکرکه مراد ناظم رجال معناسه اولان مردل ایل نوع بی آدم اولوب
 نطفه در ایلده وجود انسان کنیدن تگون ایدن نطفه در اوله بوصورنده مایه خلقت انسان
 اولان نطفه در اصلااب رجال وارحام نسادن خروج وزول ایدن مائین مختلطیندن عبارت
 اولمغه امساح اطلاق ایددی فافهم
 (*) فذو تو ایلده دخی و تر ایلده فرد * نك دیمک چفت اولمرا زواج (*)
 (فد) فاك فقی و ذالك تشدیدیه یالکیز معناسه و نك معناسه در جمعی فذو و افذاذ کلور (تو)
 ناك فقی و واول تشدیدیه فرد و یکا معناسه که نك دیمکدر (وتر) واول کسری و فحقاله
 یالکیز و یکانه معناسه در وعددن چفت اولیانه دینور که نك تغییر اولنور (فرد) فاك فقی
 و رالك سکونیه یالکیز یکانه و یکدانه اولان سینه و منیل و نظیری اولیان کیمسه دینور بیهمتا
 معناسه و مساویته منقسم اولیان عدده دینور که نك تغییر اولنور زوج مقابلدر (ازواج)
 همزه نك فحقاله حفت معناسه اولان زوج لفظک جمعدر حیواندن و سائر اسبادن ایکی قرینک
 ایکسته بدن اطلاق اولنور
 (*) سودا ناظر و حو قو قرا اطفال * دخی امز مکه دیندی ادلاح (*)
 (طرز) طك كسری و همزه نك سکونیه سول خاتونه و سائر حیوانه دینور که غیرک و اینی امز را اوله
 اسانده اولانه دایه و امز یکی و سودا ناظر اولنور و حو قو غلک سودا انسانک زوجنه ده طر
 اطلاق اولور جمعی اقلس وزنده اطر و طبور وزنده طور کلور (اطفال) همزه نك فحقاله
 طنلك جمعدر طفل طنلك كسریله نوزادونی سوار اولان کوچك مولوده دینور که حو قو
 تغییر اولنور فارسیده کودك دینور و هر سبك کوچکنه و هر حیوانک ولدینه دخی طفل اطلاق
 اولنور (املاح) ارضاع وزنده و مراد فیدر که مولود رضعی امز مکر
 (*) عورتی حو قو آلان آدم منکاح * قوجه حو قو واریبی زن مزواج (*)
 (منکاح) ممك كسریله مدرار وزنده اوزان مبالعه دندر کبر المنکاح معناسه که منکاح ایل حو قو
 حاتولر عقد و زوج ایدن کیمسه دینور ته که کنبر اطلاق اولان یعنی حو قو عورت بوسان
 کیمسه به مطلق اطلاق اولدیغی کبی (مزواج) وزن مزبور اوزره کبره الزوج اولان خاتونه
 یعنی بر زوجدن بوسانوب زوج آخره واریق عادت اولان جاشخی مقوله سی امرأه و قاحده
 دینور ام خارجه نام امرأه جاهلیه کبی

ام خارجه جلیه فیله سندن
 برخاتون ایلکه (امرأه)
 منکاح ام خارجه (منکاح)
 منکاح ایدی هر کیمکه
 کندینه کلور اراة عقد
 منکاح جاهلی اولان خطب
 لفظی دیسه ام خارجه سی
 فی اخل نکاح دیوب زوجیه سی
 فی اخل ایدی و جاهلیته
 اولور ایدی اولمغه
 طلاق نسوان بوسانوب
 بواج کولدر کبر و بوسانوب
 زوجنه برینه دخی واریقه
 نکاحی لغات حو قو اولور
 و اولور ایلک اولدیغی
 معنای سدر لک اولدیغی
 طلاق سینه اولدیغی
 فیله دینور کیمکه اولمقدن
 واریق منکاح اولمقدن

(*) یلیجدر طاوغک فروجه * هم خروس ایل طاق دیک و دجاج (*)
 (فروجه) فاك فقی و ناه وحدت ایل تنوره وزنده طاوق یلیجک بردانه سته دینور جمع جنسی
 تنور وزنده فروج و فاك ضعیله سبوح وزنده فروج در یمور طه دن انقراج و انفصال باعث
 تسمیه اولمقدن (دیک) دالك كسریله خروسه دینور جمعی دالك ضعیله دیوک و دالك كسریله
 دیکه در قرده وزنده و طاوغده دیک اطلاق اولنور (دجاج) دالك فقی و ضم و کسریک
 جوازیه معروف اهل قوشک ارگکنه و دیسپسته دینور ترکیده ارگکنه خروس دیشی سته طاوق
 دینور کلام ناظمک ظاهری لف و نشر ایهده مقصودی دیک و دجاجدن هر بری خروس ایل
 طاوقدن هر برلرینه اطلاق اولدیغنه اشارتدر
 (*) باغش از یاغشی اولان یمور * حو قو یغاندر دخی قاحف نجاج (*)
 (باغش) فاحش وزنده خرده قطره لو ضعیف یاغشی یموره دینور ترکیده چسنتی و اوغور
 اصلدان دینور و بومقوله مطر ضعیفه قطره وزنده یغشده دینور (قاحف) صاحب وزنده
 آکسزین ظهور ایدن شدلو یموره دینور که آئیده حاصل اولان سبیل اولورمه سبیلوب
 سبورب کوتور را اوله جمعی فاك ضعیله خف کلور (نجاج) شداد وزنده و ابل و صبب
 و ساحبه کبی ایری دانه او و شدلو اولور دخی حو قو یغان یموردر
 (*) طنلو صوبه دیدلر عذب و فرات * ملح طوزدر اچی صومل اجاج (*)
 (عذب) عینک فقی و ذالك سکونیه خوشکوار ولدنلو صوبه دینور و هضمی آسان حلاوتلو
 نفیس طعمده دینور (فرات) فاك ضعیله ک عدو بتلو و غایت طنلو لطیف صوبه اطلاق
 اولنور جمعی فاك كسریله فرات کلور غراب ایله غرابان کبی (ملح) ممك كسریله طعمه قاتیلان
 طوزدر بری اولسون بحری اولسون و ملح آبی و طوزلی صوبه دینور دکر صوبی کبی عذب
 مقابلدر (اجاج) همزه نك ضعیله طعمده آجیلله طوز اولان صوبه دینور فارسیده
 سوراب و تلخاب دینور
 (*) نهج و منهج دیمه در بول دخی هم * آسکاره بولده دغس منهج (*)
 (نهج) نوك فقی و نك سکونیه اچی و ناه بولده دینور و بولده سلوک ایلک معناسه کلور (منهج)
 مقعدوزنده (منهج) مرصاد وزنده آسکاره و ایسلک جاده بولده دینور ضحوک و محبده کبی طریق
 واضح معناسه
 (*) اولدی ایکی طغ ارانده که بول * فح کیم کلس انک جمعی فجاج (*)
 (فج) فاك فقی و حیمک تشدیدیه (وفجاج) عراب وزنده ایکی طاعک ارالعده اولان واسع
 بولده دینور مثازم کبی (فجاج) فاك كسریله فح لفظک جمعدر میان جبالده اولان واسع و جاده
 بوللره دینور
 (*) ارتقاوس بوقرو حقیقه عروج * زردبان سلم ایس هم معراج (*)
 (ارتقا) افعال وزنده سجر و جبل و مناره و سطح منالوسنلره صعود ایدوب حقیق معناسه در
 فعل وزنده ترقی و رانک ضعی و فاك كسری و بیه مسده ایله رفی کبی (عروج) صعود وزنده
 بوده بر محل مرتفعه حقیق معناسه در (وس) لفظی فارسیده ادات نسبه در کمر فی المقطعه
 السریعه (سلم) سکر وزنده کنده امکانه عالییه صعود اولان زردبان دینور درجه کبی جمعی
 مساجد وزنده سلاله و مصایح وزنده سلاله کلور (معراج) ممك كسریله مر قاة وزنده
 و مراد فیدر که زردبان دینور منبر وزنده معراج کبی
 (*) عجب و ش کبر دیمکدر خبیلاء * کبر و عنوان ایدیمکدر نفاج (*)

(عجب) عینک ضعی و چیک سکونیه اخلاق ذمیه منیه دن زهو و کبر معناسنه در که کندونی کوزوب و کند یسینی بکنم کردن عبارت در (خیله) نفساء وزنده اجد وزنده اخیل و مسیره وزنده تخیه کی صفات رذیله دن اولان کبر و زهو معناسنه در (نفاج) شداد وزنده انتفاج دن اسم فاعل صیغه سیله منتفع کی دجاجة هندیه آساقبار یچی متکبر کیسه به اطلاق اولنور (* چیک ایمش فی و ملغوس هم انیض * بشمه نضج اولدی بشرمک انضاج *)

(فی) نوک کسری و بانک سکونی و آخرده همزه ایله الحمدن و سائر طعامدن و میوه مقوله شدن چیک و ناخسته و خام اولان شیء دینور (ملغوس) میک ضعی و لامک فقی و غین معجه نک سکونی و واولق فقی آخرده سین مهمله ایله فی کی چیک و خام معناسنه در نسخ مطبوعه ده سین مهمله بدله ناء مثله و فوعی تحریف طابع دندر (انیض) امیر وزنده کالیه بشماش چیکنی ناناری آنه دینور (نضج) نوک ضعی و فقی و ضاد معجه نک سکونیه میوه واث مقوله سی کرکی کی نصایبی بولوب کاله رسیده اولق معناسنه در فارسیده بیه فارسیه نک ضعیله یخته زکیده بشمه واولق وایرمک دینور (انضاج) همزه نک کسریله برنسته فی کرکی کی بشور و ب نصایبی بولدرمق معناسنه در

(* منکسر اولدی قیرلش نسته * شبهه فاروره دخی دیندی زجاج *)

(منکسر) قیرلش معناسنه اولان انکساردن اسم فاعل در کاشنا ما کان قیرلش شیء معناسنه کرک انکسار محسوس ایله منکسر اولسون عظم وعود و زجاج و سفال مقوله لی کی کرک انکسار معقول ایله شکسته اولسون قلب کسیر و خاطر منکسر کی (فاروره) شبهه و صرجه نوعدن ایچنه مشروبات مقوله سی قوینلن بللور برداق و کاسه و فرشفه و بوقال مثلوظ فرقه دینور جچی قواریر کور فارسیده آبکینه دینور (زجاج) غراب وزنده صرجه به دینور (* قتی سس صاخه و رخس و ضجه * دخی پک چک جیغراندر عجاج *)

(صاخه) خانک تشدیدیه شول هولساک شدید صیحه به و آوازه دینور که شدندن قولقلری صاغر ایته درجه سنده اوله (رجس) رانک فقی و چیک سکونیه سجادن صادر اولان صوت شدید دینور که کولک پک کورلده مک معناسنه و مطلقا قتی آوازه ده دینور صاخه و هایعه و صیحه کی صوت ضعیف معناسنه اولان وجس و رزو همس مقابلدر (ضجه) ضادک فقی و چیک تشدیدیه بوده صیحه و فریاد ایله اولان صوت هائله دینور (عجاج) عینک فقیله بلبال وزنده و عجاج شداد وزنده بلند آواز ایله پک پک صیحه ایدوب چیغزان کیسه به دینور

(* سرج اگر در که کور جچی سروج * دی اگر اورمغه آنه اسراج *)

(سرج) سینک فقی و رانک سکونیه آت اگرینه دینور که معروف در جچی سینک ضعیله سروج کلور فارسیده زانک کسریله زین دیرر (اسراج) همزه نک کسریله آتی و سائر دایه فی اگرلک معناسنه در اگر بیان کیسه به سراج دینور

(* دشمنی بوزمه ایمش هزم عدو * جنک هیجا و قتال اولدی هیاج *)

(هزم) هزم وزنده دشمن عسکرینی بوزوب صدرنق معناسنه در (عدو) عینک فقیله دشمنه دینور جچی اعداء و جمع الجمعی اعادی کلور ته که تاقافیه سنک ایکیچی قطعه سنک بیت همایوننده بکدی (هیجا) قصر ایله سلمی وزنده و مدبیه صحراء وزنده جنک وجدال و حرب و قتال معناسنه در (هیجا) قتال وزنده و مراد فیدر که مقاتله معناسنه

(* قوباروب ده چیقرك منهی * اخرجوا التهم بالازعاج *)

(مصراع) اول تانینک ترجمه سیدر (اخرجوا) اخرجوا (اخراجدن امر مخاطب جمع مذکر در بطشره

چیقرك و دفع ایدک دیمکدر (تهم) اتهامدن اسم فاعل صیغه سیله تمیتلو و خنجه لو آلوده دامن ولا ابالی مشرب کیسه به دینور (ازعاج) اخراج وزنده برنسته فی برندن قوبارمق و مکناندن طرد و تبعید ایلک و برکیسه فی مضطرب و یقرا ایلک معناسنه در (* قبل دعا ایتمسون ای نور بصیر * صاع کوزی صول کوزه الله محتاج *) (دعا) و نور و بصیر و محتاج لفظلرینک معنای ماوضع له لی ظاهر و مثال معنی جمیع اذهاند

حاضر در

(* حانت الحاء کراح عبقا للافراح *)

(حانت) فعل ماضی مفرد مؤنث در مصدری حارک فقیله حین و حیونندر برشیک و قتی کلوب جائقی معناسنه (حاء) حروف تهجیدن حرف سادسک اسمی اوله رف حانت فعلنک فاعلدر (کراح) لفظندن کاف تشبیه ایچوندر (راح) یاده معناسنه در خرکچی و فرح و سرور معناسنه در ارتیاح کی وال آیه سنده دینور راحه و کف کی بوراده معانی ثلاثه دن هر برینی اراده محتملدر جار مع المجرور فعلنک فاعلندن حال یاخود مبتداء مخدوفه خبردر هی کراح تقدیرنده (عبق) عینک فقی و بانک کسریله کشف وزنده شول کیسه به دینور که جزئیچه طبیب ایله تطیب ایتدکده بر مدت راحه سی بدندن زائل اولیه اما فحتمله عبق مسک و غیر وادیهان طیبیه مقوله سی طیبیرینه ملترق اولوب یا شمع معناسنه در بومقامده بومعناک اراده سیده محتملدر ایکی وجهه کوره ده نصی تمیز اولق اوزره در (افراح) همزه نک کسریله برکیسه به فرح و یروب سرور و شادان ایلک معناسنه در تفریح کچی لام جاره مجرور به حانت فعلنک مفعول ایددر (حاصل) معنی قطعه جمیه انجامه رسیده اولوب قطعه حاشیه نک نظمنه شروع و قتی تقریب ایدوب زمانی کلدی جاندی حاء قافیه سنده سلاک نظمه کشیده اولان لغتدره طابلیک در قتی تفریح و تشبیه ایچون طیب آلود یاده به یاخود نفس سرور و نشاطه یاخود نشسته انکیر اولان محبوبک دینت عطرنا کنه مشابه اولدیفی حالده دیمکدر مقصود سلاست نظمه قطعه فی مدح اوله جقدر

(* کرم ایدیمی معطاً و جومرد لکیده سماح * شخ ایمش یخل و طمع شخص یخیل اولدی شخاح *) (معطاء) مدراروزنده اوزان مبالغه دندر کثیر العطا معناسنه که بدل و اتفاق عادی اولوب و برکوسی چوقی اولان کیسه به دینور (سماح) سخاوت و زنده و کتاب وزنده سخی و جومرد اولق معناسنه در سینک فقیله سماحت و سینلرک ضعیله سموح و سموحت کی (شخ) شبنک حرکات ثلاثی و حانک تشدیدیه حرص و طبعیه مقارن یخل و امسالک معناسنه در که طبعی اولان خسیسلاک اوله جقدر (شخاح) صباح وزنده و شخج قبیح وزنده حرصه مقارن یخل و امسالک متصف اولان خسیس و ناکسه دینور جچی اشخه و اشخه کلور

(* ایتمه در آدمه تعظیم ایله اکرام ابراح * خورلمقدر تذلیل و مذلت اسماح *)

(ابراح) همزه نک کسریله برکیسه به تعظیم و اکرام ایلک معناسنه در (تذلیل) تحقیر وزنده و مراد فیدر که برنسته فی ذلیل ایدوب خور و حقیر ایلک معناسنه (اسماح) همزه نک کسریله سرکش انسان و حیوان یواشوب ذلول و مطیع و متقاعد اولق معناسنه در و اسماح برکیسه سماحت صفتیه متصف اولوب سخی و جوانمرد اولق معناسنه در

(* ابرمکه وقت صباحه دینور مش اصباح * او یله دنصکره ده اخشامه قدر اولدی رواح *) (اصباح) همزه نک کسریله دخول فی الصباح معناسنه که وقت صباحه کبرمکه و ابرمکه دینور واول نهاره ده دینور صباح کی (رواح) صباح وزنده احسام و فته دینور علی قول زوالدن

اختامه قدر وقت دینور مقابلی غدودر

(*) طار به لاج دینور دوزیر ایش هم سرداح * جای راحتده مراح دخی بول بول زحراح (*)
(لاج) مکان ضیق معنانه که طاره جق به دینور فارسیده تنکنا دیرل (سرداح) قرطاس
وزندده و سردح جعفر وزندده دهه کی مکان مستوی معنانه که دوزیر تعبیر اولنور (مراح)
میک قحیله راحت معنانه اولان روحدن اسم مکاندر جای راحت و محل استراحت معنانه
واختام وقتی معنانه اولان رواحدنده اسم مکان اولور وقت رواحدده کندینه واریلان ووقت
من بوردده کندیدن رحلت اولتان یزه دینور (رحراح ورحرح) رالک قحیله بول وگکش بوله
دینور طریق واسع معنانه و مطلقا واسع و منبسط اولان نسته به دینور منزل ررح و عیش
رحراح کی

(*) دی خلاص ایتمکه انجاء خلاص اولدی نجاه * هم ظفر بولغه قور تلغه ده دیندی نجاه (*)
(انجاء) همزه نک کسریله انقاد وزندده و مرادفیدر که برکیمه بی گرفتار اولدیغی داهیه دن
تخلیص ایدوب قور تارقی معنانه در فارسیده رها کردن دینور (نجاه) فلاح وزندده
و مرادفیدر که خلاص اولوب قور تلیق معنانه در فارسیده رستن و رهیدن و وارستن دینور
(نجاه) نجاه وزندده برکیمه کنندی حاجته ظفر یاب اولق و مأمول و مطلوبه نائل اولغه
خلیجان درون واضطراب قلدن خلاص بولوب قور تلیق معنانه در

(*) سخت معنانه حرام اولدی کنه ذنب و جناح * دیندی زانی به منافع که زنا آدی سفاح (*)
(سخت) سبک ضمی و حاک سکونیه حرام معنانه در که کنی محظور واکل و تناولی ممنوع
اولان نسته دن عبارتدر (ذنب) ذالک فحی و نونک سکونیه کاه معنانه در قطعه شرعیه ده
یکن اتم لفظیه مرادفیدر (جناح) وزنا و معنی کاه کیدر (سفاح) مفاعله باندن اسم فاعل
بنیه سبله ججیع ادیانده حرام اولان زنا فعلی مرکب اولان کیمه به دینور زانی کی (سفاح) قتال
وزندده زنا ایلک معنانه که حرام فرج تصرف ایلکدن عبارتدر

(*) فرح ایله فرج و راج و مرج جله ساونج * ارتیاح اولدی ساونجک سویندر مفرح (*)
(فرح) فالک و رانک قحیه ری و آخرده حاه همزه ایله سرور و جنور مرادفیدر که ترکیده
ساونج فارسیده شادی دینور (فرج) فرح وزندده آخرده جیم ایله مطلقا سرور معنانه
استعمال اولنور و برداهیه و مصیبتک انکشاف و انجلاستدن صکره حاصل اولان فرح و سرور ده
دینور (راج) سرور و شادی معنانه در کام فی عنوان هذه القطعه (مرح) فرح وزندده
و مرادفیدر (ارتیاح) ابتهاج وزندده و مرادفیدر که سرور و نشاط و انبساط معنانه که ترکیده
ساونجک فارسیده شادیدن دینور (مفرح) مصباح وزندده و سرور و شادان کیمه به دینور
کشف وزندده فرح و عطشان وزندده فرحان و فارح و مفروح کی

(*) دیندی صاحی آیفه سرخوش اولاندر سکران * پاده نک آدی ریحی ایله عقار و دخی راح (*)
(صاحی) سرخوش ایلقی معنانه اولان صخودن اسم فاعل بنیه سبله سرخوشلغی زائل اولان
کیمه به دینور که ترکیده آیق فارسیده هشیار و هوشیار دینور (سکران) عطشان وزندده
مست و سرخوش اولق معنانه اولان سکران صفتدر سرخوش آدمه دینور ججی الف
قافیه سنک التبی قطعه سننده یکدی فارسیده مست و سر مست دینور (رحیق) رفیق وزندده
(عقار) غراب وزندده (راح) دار وزندده خر کی پاده به دینور مرادفیری الف قافیه سنده
قطعه مزبور ده ذکر اولدی

(*) التیاح ایله لواح اولدی اگرچه صوصامق * خالص و صافی اولان صویه دینور ماء قراح (*)

(التیاح) همزه نک کسریله ارتیاح وزندده ظمأ کی صوصامق معنانه در (لواح) غراب وزندده
(لواوح) قعود وزندده (لواوحان) تزوان وزندده صوصامق معنانه در (ماء قراح) ترکیده
ماء صوصامق معنانه در (قراح) سحاب وزندده هر بر خالص و صافی نسته به که اکاشی آخر
قارشمایش اوله پس ماء قراح فارسیده آب تاب کی خالص صودر

(*) سختیان اوزده دیزوب بونجی نسوان عرب * بویته طاقدیغی آویزه تراکتله و شاح (*)
(وشاح) کتاب و غراب وزندده شول حلی و نسته دینور که عرب خاتونلری بر عریض سختیان
اوزدی و سفته کوره کیمی الوان بونجی ایله و کیمی اینجو و لعل و سائر مجوهراته ترصیع و تزیین
ایدوب جائلی طاقدورل و وای همزه به ابدال ایله اشاح دخی دیرل ججی کتب وزندده و شح
واجحه وزندده اوشحه کلور و و شاح اینجودن و سائر جواهردن اتخاذ اولتان قلاده و کردانلغه ده
دینور آویزه فارسیدر اصق معنانه

(*) کوز اوجیله نظرایتمه دیمه در لحظ و شفون * التیاح اولدی هم آریاقه که اویله الماح (*)
(لحظ) لامک فحی و حاک سکونیه بر نسته به کوز قور غیله باقی معنانه در تزوان وزندده
لحظان کی (شفون) قعود وزندده بوده بر شیه کوز اوجیله باقی معنانه در کوز قور غیله بقان
کیمه به شافن دینور و صبور وزندده شفون دینور (التماح) التیاح وزندده بر نسته به اختلاس
نظر ایله جالوب الم باقی معنانه در لیم کی (الماح) همزه نک کسریله بودخی لمعه بری کی جالوب
الم باقوب کوز خر سرلیغی باقی معنانه در

(*) نوروش پارلیان آیدینلق ایش ضوؤه و ضیاء * شمعدان مشععه هم دیندی چراغه مصباح (*)
(ضوؤه) ضادک فحی و ضعیله آیدینلق و نوردر که کونش و آی و بلدز و آتش کی اجرام نورانیه دن
ظاهر اولور (ضیاء) ضادک کسریله بوده آیدینلق و روشانی معنانه در و بونده یالک و اووه
ایدالیه ضوؤه دخی لغتدر فارسیده تاب و تابش و روشانی دینور (مشععه) میک کسریله مکشینه
وزندده موم و شمعه دیکلن شمعدانه دینور که معروفدر (مصباح) مفتاح وزندده قطعه جیمه ده کچن
سراج و تیراس مرادفیدر که قندیل و چراغه کی آت تنوره دینور فارسیده شمع ازان و چراغ دینور
(*) و طی و عقد اولدی نکاح اعنی مناکح نسوان * طالب اولقده نکاح ایتمکچون اسنکاح (*)

(نکاح) نونک کسریله و طی معنانه در که ججاج ایلکدر و عقد معنانه در که ججاج مباح
اولق ایچون شرعهه انشابه موضوع اولان زوجت و زوجت قوللریله بر خاتونی کندوبه
زوج و اش ایلکدر (وطی) واولق فحی و طانک سکونیه (عقد) عینک فحی و قافک سکونیه
عریلدر شیوع و شهرتی حسنیله ترجمه قیلندی (مناکح) مساجد وزندده طائفه نسوانه
اطلاق اولنور بالفعل یا خود بالقوه منکوح اولدقاری ایچون (نسوان) نونک کسریله
نساء کی لفظنک غیریبدن مرأه کله سنک جعفریدر (اعنی) ارید و اقصد معنانه تکمیل
وزن ایچون کتوریلشددر (اسنکاح) استریاح وزندده خاتونی نکاح ایلکه طالب اولق
معنانه و عقد و نکاح ایلک معنانه در

(*) نکتیه آمیز سوزده دیندی لطیفه اما * خراطه اتمه فکاهه دخی هم مزح و مزاح (*)
(لطیفه) دقیقه وزندده عرف لغته شول کلامه اطلاق اولنور که نکتیه و مزیه بی یعنی
معنای دقیق مشتمل اوله (آمیز) همزه نک مدیه فارسیدر آمیزش و آمیخته معنانه در که
فاریشق و مخلوط دیکدر و اتصال و امتزاج معنانه کلور (فکاهه) فانک ضعیله لطیفه به
و سامعه انبساط ورن خوش کلامه دینور که ترکیده خوراطه و فارسیده بانک قحیله بزله دینور
(مزح) مدح وزندده (مزاح) کتاب وزندده بونلرده لطیفه و شقایلیک معنانه در

(*) غائب اولده دی غیبیه حضورک ضدی * وجه یوزدر یوزه یوز اولمده دیندی کفاح (*)
(غیبیه) غینک قحبله برنسنه غائب و نابید اولق معناسنه درکه حاضر و موجود اولق
معناسنه اولان حضورک ضدیدر (وجه) واولق قحی وچیک سکونیه اعضادن یوزه دینور
بحاکی سائر مرادقلری الف قافیه سنده ذکر اولندی (کفاح) قتال ورننده مکافه
و مواجهه کی یوزه یوز اولق معناسنه در فارسیده رو پرو دینور

(*) طیرقوش جمعی طبور و طیران اوچقدیر * جمعیده اجنحه کلش که قناد اولدی جناح (*)
(طیر) خیر ورننده قوش جنسک اسمیدر واحده و کثیره اطلاق اولنور طائر لفظی فقط واحده
اطلاق اولنور فارسیده مرغ دینور (طبور) صمبته طیرک جمعیدر اطبار کی اخبار ورننده
فارسیده مرغان دینور قحباله جولان ورننده جو هواده اوچق معناسنه در صیوره ورننده
طیروره کی فارسیده پریدن دینور (اجنحه) اجویه ورننده جناحک جمعیدر قنادل معناسنه
(جناح) سحاب ورننده قوشک قنادینه دینور فارسیده بال و پر دیر

(*) جعنه دیندی مقالید و اناختر مقلد * دخی اقلید دیمک اویله مثال مفتاح (*)
(مقالید) مصابیح ورننده و مقالید مساجد ورننده مقلدک جمعیدر (مقلد) منبر ورننده
(ومقلاد) مفتاح ورننده (اقلید) همزه نک کسر یله کلیل ورننده (مفتاح) مصباح ورننده
کلید و افعال کندوسیه فتح اولان اناختر در مفتاحک جمعی مفتاح و مفتاح کلور
(*) دی اوچوزلوقه رفاغه هم اودر خصب و رخاء * خط قتلوق دخی قتلوق سنه نک ادی کلاح (*)
(رفاغه) رانک قحبله رخاوه ورننده و رفع نفع ورننده (خصب) خانک کسر یله حزب ورننده
(رخاء) عطاء ورننده الفاظ مترادفه دندر اوچوزلق و بوللق ورفاء و سعت و فراخی عیش
معناسنه در فارسیده ارزاقی و شایکائی دینور (خط) وزنا و معنی کخط و جذب و محل کیدر که
احتباس مطر سببیه زرع و نبات قلیل اولوب قتلوق اولق معناسنه در (کلاح) غراب ورننده
قتلوق یله دینور سنه مجدیبه کی

(*) حق فصاحت فیضان بزه انعام ایتدی * انعم الله الینا فیضان الافصاح (*)
مصراع اول ثانیک تفسیر و ترجمه سیدر (انعم) افعال بایندن اولان انعامدن فعل ماضیدر
اسم جلال فاعلیدر (الینا) حرف جر اولان الی مجروری اولان متکلم مع الغیر ضمیر یله فعلک
مفعول به غیر صریحیدر (فیضان) سیلان ورننده فیض و فیوض و فیوضه کی کثرتدن
ناشی صوغای ککی طاشوب اقی معناسنه و برنسنه کثیر اولوب چوغالقی معناسنه فعلک
مفعول به صریحیدر (افصاح) همزه نک کسر یله متکلم کلامی طلاقت لسان ایلله لحن و خطا
ولیکتدن سالم و خالص اوله رق واضح و آچق عبارت ایلله تکلم ایلک معناسنه فیضانک
مضاف الیهیدر (حاصل معنی الله تعالی حضرتلری بزه اعذب الالسنه اولان کلام عربی بی
فصاحت و بلاغت اوزره آچق و ظاهر ادا ایلکی لسانزده ماء جاری کی فیضاتی انعام
و احسان ایلدی دیمکدر

(*) برایش علم و عمل حرفه ایلله دقت * علمله عامل اولان بوله دو عالمده فلاح (*)
یعنی علمله علم حروف مابنده اتحادی علمک علمدن انتفاک کنک عدم جواز بی اشعار و علم بلاغی
علم ابلس آسا موجب هلاک و خسار و مورث ضلال و تبار و معرض غضب پروردگار اولمغله
علوم نافعہ بی اسکناس و تحصیل و موجب و مقتضایی اولان اعمال صالحه ایلله نفسکی
و رطبات داریندن تخلص و تکمیل قبل زیر دنیا و آخرتده قوز و فلاح علم و عملی جمعه
اولد یغی * قد افلح المؤمنون * ایلله منصو صدر

(*) سرنا الله بنصر و فتوح (*)
(سرنا) ترکیبده (سر) مد ورننده سرور دن فعل ماضی متعدیدر متکلم مع الغیر ضمیری مفعول به
صریحدر اسم الجلاله فعلک فاعلیدر جمله سی لفظا خبر معنی انشاء دعا در (بنصر) لفظنده
با جاره سر فعلنه متعلقدر نصر لفظا مجرور محلا منصوب مفعول به غیر صریحیدر فعلک
(و فتوح) ده و او علقه فتوح فاک و تانک صمه یله قحک جمعی اوله رق نصر اوزر یله معطوفدر
مال عنوان الله تعالی بزی یعنی معاشر مؤمنینی نصر عظیم ایلله فرحان و فتوحات جلیله
ظاهره و باطنه ایلله مسرور و شادان ایلسون دیمکدر

(*) بعضیلر نام خدا دیدی بدوح * یوریمک طریز ترا کتله بدوح (*)
(بدوح) صبور ورننده بعض اهل لغت عننده الله تعالی حضرت تباریک اسماء حسناست بدندر
غالباً بر شبئی بالدهاده و آکسزین ایشلک معناسنه اولان بدندن صیغه مبالغه اولق اوزره
الله تعالی یه اطلاق صحیح اولمده متعیدر زیر اجمع مخلوقاتک مدت متطاوله ده بلکه ازمنه غیر
متناهی ده ایشلکدن عاجز اولدقلری امر عسیری الله تعالی آن غیر منقسمده انشا و ایجاد
یور دینی عین اعتبار ایلله دائماً محسوس و مشاهددر و بعضیلر عننده بدوح مکاتب و مراسلاتی
مرسل الیه ایصاله اعانه عهده لیاقتنه احاله اولتان ملکک اسمیدر و شاء علیه مکتوبلرک
ظهرینه تحریر اولنور (بدوح) قعود ورننده تیدح ککی جلیبرانک نازکانه طرز و ادا ایلله
رفتار ایدوب یوزیمک کیدر

(*) آشکار اولمده دیندی وضوح * ظاهر اولمده پداهتله شوح (*)
(وضوح) ظهور و بروز ورننده و مرادقلردر که برنسنه ظاهر و عیان و آشکار اولق معناسنه در
(شوح) وضوح ورننده بر کیمسه نک خاطرینه بالدهاده آکسزین بر رأی یا خود بر مصلحت
ظاهر و بیدار اولق معناسنه در

(*) چناغک طوله سی غایتده طفوح * صوایحوب قائمشده دیندی قنوح (*)
(طفوح) طانک ضمیمه وضوح ورننده طاس و حجره و سخن مثللقاب مقوله سی طاشوب
د و ملک درجه سنده پک طلوع اولق معناسنه که فارسیده سرشار و لبریز دینور (قنوح)
قانک قحبله صوایحوب قائمغه ارتق ایچیه جکئی اشراب ایچون باشی یوقاری قالدیران
انسانه و حیوانه دینور

(*) کیجه ایلله ایچیلن باده غیوق * صبحه فارشوا ایچیلن اولدی صبوح (*)
(غیوق) صبور ورننده اخشام وقتی ایچیلن باده و سود مقوله سنه دینور (صبوح) وزن مزبور
اوزره غیوق مقابلیدر که صباح وقتی ایچیلن باده مقوله سنه اطلاق اولنور و صباحله ارکندن
صاغیلن سوده دینور

(*) چون پشیمان اولاندر نادم * توبه صادقده مفهومی نصوح (*)
(نادم) خادم ورننده ندامتدن اسم فاعلدر ایشلیدیکی فعله یاخود سوبلیدیکی قوله اسف ایدوب
پشیمان اولان کیسه یه دینور (نصوح) صبور ورننده خلوص و تقا معناسنه اولان نصح
لفظندن صفتدر موصوفی توبه اوله چقدر یعنی توبه نصوح توبه صادقده دیمکدر حضرت
علی کرم الله تعالی وجهه حضرتلرینه توبه نصوحدن سؤال ایشلکدر نده یور دیرلر که
شوالی سنه دن عبارتدر که ذنوب ماضیه یه ندامت و فرائض فائتیه بی قضا ورد مظالم
و استغلال خصما و سابقده ایشلیدیکی ذنوبه پردخی عود و رجوع اتمک عزمیت و یوندن فکرها
نفسی طاعات اکهمیه یه قصص اتمکدر

(روحه منسوب اولان روحانی) * جان و جبریل ایله عبادت روح *

(روحانی) رانك ضمیمه روحه منسوب اولان نسته دركه سكند پده روح و حیات اولان جانلوشی در و روحانی جسمانی مقابله دركه بلا جسد روح اولان ملائكه نه و جن طائفه سنه دینور جمعی روحانیون کلور (روح) رانك ضمیمه ماده حیات اولان ودیعه الهیه به دینور که جان تغییر اولنور کند حقیقتیه و قوف جناب علام الغیبه مختص اولمغله عتول بشریه ادر اکندن عاجز در و روح امین الوحی اولان جبریل علیه السلامه اطلاق اولنور و جناب عیسی صلوات الله و سلامه علی نبینا وعلیه خیر تاریخه اطلاق اولنور و وحی اکیمی به و امر نبوته و قرآن عظیم السانیه روح اطلاق اولنور باعث حیات روحانی اولدقاریمون و حضرت زب العالیینک حکم و امر به اطلاق اولنور و عرشیدن ماعدا جمیع مخلوقاتدن

(افشاح) * افشاح اولدی اعانت طلبی * فتح اچقدیر آجاش مفتوح *

(افشاح) افشاح و زنده فتح معناسنه و برنسته به آغاز و ابتدا ایلك معناسنه در و امداد و اعانت و نصرت طلب ایلك معناسنه کلور استفتاح کی (فتح) فافك فتحی و ناك سكونیله قبالو نسته بی آحق و یرمقلق نسته نك اغلاقنی ازاله ایلك معناسنه در حسی اولسون عقلی اولسون (مفتوح) آجاش شی معناسنه محسوس و معقوله شاملدر

(تمدح) * هم تمدح طلب مدح ایلك * امتداح اوکله اوکلهش تمدوح *

(تمدح) تکلف و زنده مدح اولنقدن محظوظ اولمغله تکلفه مدحه شایسته بعض اطوار و اوضاع اظهار ایدوب تمدوح اولغی ایستک معناسنه در و مالک اولدینی اشیا و تصف اولدینی اوصاف ایله فخر ایدوب اوکومک معناسنه در (امتداد) افشاح و زنده مدح معناسنه در که برکیمه بی خلقیه یا خود اختیار به اولان صفات جبهه سی سبیله حسن ثنا ایدوب اوکله معناسنه در مدح کی (مدوح) محمود و زنده اوصاف جبهه و اخلاق پسندیده سی

(لوم) * لوم و تغییر دیمکدر قنایق * دخی رسوایله دیندی فضوح *

(لوم) لوم و زنده عدل و عتاب معناسنه که ترکیده قنایق تغییر اولنور فارسیده سرزنش دیرلر (تغیر) یائین ایله تعیب و زنده برکیمه دن صادر اولان فعل قیچی یوزینه اورمغله عارلدرقی و قنایق معناسنه در تریب و تانیب و تفریع کی (فضوح) قعود و زنده

(کبش) * کبش قوجدر که کلور جعی کباش * یوزیزله اورجی اولدی نطوح *

(کبش) کافك فتحی و ناك سكونیله ایتمک اركك قیونه دیرلر که ترکیده قوج تغییر اولنور جعی کافك کسر یله کباش و همزه نك فتحیه اکباش کلور (نطوح) نصوح و زنده صغر و قیون و کچی و کیک مثلاً یوزیزلی حیوانلردن یوزیزله اوروب سوسجی حیوانه دینور که

(قیدالواید) * یوزیزلر آت قیدالواید * آوایچون * تبه کن آنه دخی دیندی ضیروح *

(قیدالواید) اضافله صیدالارانب و زنده یوزیزلر یوزیزلر قوغدینی طوان آنه اطلاق اولنور کانه یوزیزلر کی سبیلله طوشان و جیران مقوله سی وحشی حیوانلره یتشوب قاچقدن و حرکندن قید و منع ایدوب کیچون چونکه قید بو قانی و باغ معناسنه اولق مناسبیه منع معناسنه ده استعمال اولنور (اواید) باه موحده نك کسر یله تابد و زنده آبدك جعیدر وحشی

جانورله اطلاق اولنور (ضروح) نطوح و زنده ایامغله تجمی آت و قاتر و سائر طواره دینور که ترکیده تبه کن فارسیده اكدكوب دیرلر

(جوم) * ک سکر دوب قوشانی اولدی جوم * باشی يك ياوز آنك آدی جوح *

(جوم) جهول و زنده شول آنه دینور که سکر نمکدن قنور عارض اولوب تکرار تکرار سکر دوب قوشقی عادی اوله (جوح) جهول و زنده باشی يك سرت و سرکش اولوب راکینی صایمان آنه اطلاق اولنور

(تکریم) * تکریم ظاهر و جوقدر کریمی * ربنا الله کرم سبوح *

مصراع اول نائینک ترجمه سیدر (رب) رانك فتحی و ناك تشدیدیه جمیع مخلوقات یسلیوب تربیه ایدن حضرت پروردگارک اسماء حسنا سندنر متکلم مع الغیر ضمیر به مضافدر (الله) اسم جلال کبریا در کافر فی عنوان القطعة الشرعیة (کریم) امیر و زنده عزت و شرف صاحبی اولان ذاته اطلاق اولنور یومقیامده لطف و انعام و احسان صاحبی اولان حضرت باری مراددر (سبوح) زیاده طاهر معناسنه قطعه شرعیه ده یکدی (ربنا میتدا اسم جلال بدل کل کریم خبر سبوح خبر بعد خبردر

(مغرور) * اوله مغرور فنا دنیاه * ییک یشارسک دخی مانده نوح *

(مغرور) مغرور و زنده باطل و بیهوده نسته یه میل و هوس ایله فریفته اولوب الدائمش کیمسه یه دینور (فناء) بقاء و زنده و مقابله درکه یوقلق و منعدم اولق معناسنه در بوراده فانی معناسنده مستملدر (دنیا) دالک ضمیمه فعلی و زنده قرب معناسنه موضوع اولان دنودن مأخوذ اوله رق آخرت مقابله در آخرته نسبتله قریب اولدیفیچون یا خود قریب الزوال اولدیفیچون دنیا تسمیه اولدی و بودنیانک حقیقی یوغیسه ده یه حقیقتده اختلاف اولوب بعضیلر بو عالم متاهینک مجموعنک اسمیدر دیدی و بعضیلر قبل الاخره موجوده و مخلوقه اولان مجموع جواهر و اعراضک اسمیدر محاراهر بر اجزاسنده اطلاق اولنور دیدیلر و بعضیلر حس ایله ادراک متعلق اولان دنیا عقل ایله ادراک متعلق اولان آخرتدر دیدیلر (نوح) روح و زنده ابوالشرائی نوح بن ملک بن متوشلخ بن ادریس علیهما الصلاة والسلام در که عسر شریفلرک مدة متعاوله امتدادی بین الانام متواتر و مشهور اولوالعزم جله سندن بر بی ذی سان و دعوتنه اجابتدن روگردان اولان طائفه خذلان تبار کرده طوفان اولدقاری مفاد قرآن عظیم لساندر عمر شریفلرک اختلاف اولدی ابن عباس رضی الله تعالی عنهما قولی اوزره سن شریفلری قرق سنه یه بالغ اولدقده نبوت ایله بعث اولوب طغوز یوزالی سنه قومنی دینه دعوت اوزره قیام و بعد الطوفان ایکوزالی سنه تمامنده عمر شریفلری رسیده انجام اولوب حفطیه قدسه خرام اولمغله مدة بقاری ییک ایکوز قرق سنه اولمشدر و هب بن مته قولی اوزره ییک در تیوز سنه مقاتل بن سلیمان روایتی اوزره ییک در تیوزالی سنه معمر اولمشدر مثال یت ظاهر در

(جاءت) * جاءت الحاء بنظم مر سوح *

(جاءت) فعل ماضی مفرد مؤنث غائبه در کلدی معناسنه (حاء) حروف هجاءن خرف سابق اسمیدر و جاءت فعلنک فاعلیدر (بنظم) کله سنده باه ملا یسه جاء فعلنه متعلقدر نظم مصدر در کلام منظوم معناسنه (مر سوح) محلنده ثابت و استوار اولق معناسنه اولان رسوخدن اسم مفعولدر ثابت و راسخ معناسنه اوله رق فعلنک مفعول به غیر ضرری اولان نظمک صفتیدر فعل لازمندن اسم مفعول بنا قلمند اعدندن مر سوح کله سی فصیحه دکدر حاصل معنی جاء مهمله

الملك يفتح اللام وسكون
الهم يفتح الهم وتشديه
مذوح يفتح الهم وتشديه
النساء الضعومة بعدها
واو وفتح السين العجينة
واللام بعدها خاء معجمة
ابن اخذوخ وهو ادریس
عليه السلام كما سيجي
في اول القطعة الالهية

قافیه سی انجام بواب خاه مجله قافیه سنده اولان لغتاری قطعه خایه هر برلر بن موضع لابنده
 راسخ و ثابت انظم هر غوب ابله سلك وزنه دزدی دیمكدر
 (*) دیندی ادریس نجیه اخنوخ * پیراولان شیخ کلور جعی شیوخ (*)
 (اخنوخ) همزه نك قتی و خاه مجله نك سكونی ونوك ضمیمه وخنوخ صبور وزنده حضرت
 ادریس علی نبینا وعلیه السلام حضرتلرینك سربانی اسم شریفلریدر والا آن حیاته اولان
 درت نجی ذی شانك بریدر که انلر ادریس وعسی و خضر والباس علیهم السلامدر حضرت
 ادریس علیه السلام نبوت وحکمت وسلطنت جهتلرینی جامع اولغله مثلث بالنعمه اطلاق
 اولمشدر (شیخ) شبنك قتی ویاك سکونیه وشیخون سیمون وزنده سیماسنده پیرك وقوجهلق
 علامتاری ظاهر اولان کیمسه یه دینور وحم ووفار مثلاو اخلاق حیده شیوخ ابله متصف
 اولدقلر یچون هنوز ساخوردن روزگار اولدق شاب عالمده شیخ اطلاق اولنور (شیوخ)
 شبنك ضمیمه وکسر یله شیخ مزبورك جعیدر اشیاخ کبی
 (*) راسخون ثابت اولنلر ایلون * ثابت اولماغه دیندی رسوخ (*)
 (راسخون) بر جسم بر محله یاخود بر صفت بر موصوفه کرکی کبی ثابت و محکم اوله معناسنه
 اولان راسخك جعیدر (رسوخ) قعود وزنده برنسنه یرنده ثابت واستوار اولق معناسنه باب اولدن
 و تالندن مصدر درز
 (*) نسخ برنسنه بی زائل ایتك * حکمی زائل اولان آیت منسوخ (*)
 (نسخ) مسخ وزنده برنسنه بی یردن زائل قتلق معناسنه باب تالندن مصدر درز و برنسنه بی
 تغییر ایدوب بوزمق معناسنه و بر مکتوبك صورتی صحیفه اخرايه نقل معناسنه که برکابی
 قرشوسنده نسخه ایدوب صورتی یازمقدردر و برنسنه صورتی اقیح صورته تحویل ایلک
 معناسنده کلور بومعنا ذکر آتی مسخ ابله مراد قدر (منسوخ) شول آیه کریمه وحیدت
 شریفه اطلاق اولنور که تحلیل و تحريم وسائر احکامدن اولدینی حالده کندیدن مستفاد
 اولان حکم شرعی زائل اولوب حکم مذکورك مدتك انتهایسی بیان اولمش اوله آیت متار که
 آیه مقالته ابله منسوخ اولدینی کبی بوکه منسوخ الحکم دیرلر وآیه جلجله نك قرائتیه تعبدك
 انتهایسی بیان ایچون اولور بوکه منسوخ التلاوه دیرلر
 (*) دری صوماعه دینور سلخ اما * در یسی صویلان اولمش مسلوخ (*)
 (سلخ) شبنك قتی ولامك سکونیه حیوان مقوله سنك در یسی یوزوب چقرمق معناسنه باب
 اولدن و تالندن مصدر در قناره یه سلخ خانه تعبیری بونددر و مذبوخدن یوز بلوب چبقار بیان
 دری به دینور و مطلقا برنسنه بی شی آخردن صیروب چبقار معنه دینور سلخ اللیل من النهار کبی
 وایک آخر کونه اطلاق اولنور (مسلوخ) در یسی یوز بلوب چبقارلش قیون وکی
 وصغر مقوله سنه دینور
 (*) انتفاخ اولدی اگر چه شتمك * بك سمرقانی بیو کده منغوخ (*)
 (انتفاخ) افتعال وزنده انسان و حیوان مقوله سی بر علت حادثه دن ناشی یاخود بعد الموت منتفع
 اولوب شتمك معناسندر (منغوخ) سمرقانی بیو کده شسمان کیمسه یه اطلاق اولنور
 (*) صورت اولی تحویل اولنان * اقیح صورته اولمش ممسوخ (*)
 (ممسوخ) بر شبنك صورتی بر قیج وچرکین صورته تحویل ایلک معناسنه اولان مسخ لفظندن
 اسم مقوله در صورت اولی اقیح صورته تبدیل اولنان شیخه دینور یهود طائفه سندن اصحاب شبنك مایمون
 صورت یاخود جوانلری مایمون صورتیه یاخود جوانلری مایمون صورتیه و پیرلری خنر صورتیه

وهو اخنوخ بن بر بن
 مهلايل بن انوس بن
 قبان بن شيب بن آدم
 عليهم السلام
 في مقام المعاده
 انما سجد زاده

اعنه معتزله دن جاحظ
 زباده فصح الوجه و زشت
 روی اولغله انك مذمتی
 خصوصنده بر شاعر
 * لومسخ الخنر بر مستخفا
 نابیه ماكان الادون فصح
 الجاحظ * دیندی سزنا
 فی المستطرف

ومائده عبا عليه السلامی تکذیب ایدنلر خنر صورتیه ممسوخ اولدقلری کبی و کر به المنظر اولان
 کیمسه یه مسخ و ممسوخ اطلاق اولنور
 (*) قولاغك كنده وسنه منفذه * ایشیدن دیدی صماخ و اصموخ (*)
 (صماخ) کباب وزنده (اصموخ) اسلوب وزنده قولاغك كنده وسنه دینور عرییده اذن فارسیده
 کوش کبی وقولاغك منفذیه یعنی دلکینه ده دینور ناظمك بونلری اهل سمعه نسبتنده
 لطافت وارد
 (*) آخغه دیرلر ایش دون دخی * بوجه لك اولدی علوا بله شموخ (*)
 (دون) دالك ضمیمه فوق کله سنك ضدیدر مکنده الحق ورتبه ده و فیتده اشاغی اولان شبنه
 اطلاق اولنور و بعضافوق معناسنده استعمال اولغله اضداد دندر و دون کله سی شریف
 ونقبس وکتر وخبس مغالینه کله بوجهلر دخی ضد اولور و امام کبی اولک معناسنه وخلف کبی
 اکسه معناسنه مستعمل اولغله بوجهله ده ضد اولور و کاف خطابه (دونك هذا) کله اغرادر
 خذ هذا والزنه واحفظه دیمكدر (علو) سمو وزنده برنسنه مرتفع و یوکسك اولق معناسندر
 عطاء وزنده علاه ورتق وزنده تعلی کبی و بر کیمسه شان و شرف صاحب اولق معناسنه کلور
 (شموخ) قعود وزنده بك یوکسك و بلند اولق معناسنه باب تالندن مصدر در شبنك قتی
 و میك سکونیه شیخ کبی شامخ عالی ومرتفع شبنه دینور
 (*) ایکی همسن وایکی مثل اولنه * دیندی شرخان کلور جعی شروخ (*)
 (شرخان) شیخان وزنده باشد و باشدش معناسنه اولان شرخ لفظنك تشبیه سیدر ایکی
 باشد اشلر معناسنه و مثل و مانند معناسنه اولان شرخ لفظنك متنا سیدر مثلال معناسنه
 و شرخ وفت شباك اول هنکا منه دینور جعی شیوخ وزنده شروخ کلور عرییده اتراب
 و امثال معناسنه (همسن) فارسیده معیت معناسنی مفید اولان هم لفظیه یاش معناسنه اولان
 سن لفظندن مرکب اولغله باشدش معناسنه اولور عرییده لامك کسر یله لده ورتب فارسیده
 همزاد و همسال کبی
 (*) رأس باش اکسه قفادر اما * تیه نك اوسنه دیرلر یافوخ (*)
 (رأس) راتك قتی و همزه نك سکونیه اعضاء حیوانیه دن باشد دینور فارسیده سر دیرلر
 و هر شبنك بوقریسنه اطلاق اولنور و بر قومك سید و سر کرده سنه اطلاق اولنور رئیس کبی
 جعی رؤس وارؤس کلور افلس وزنده (قفا) عصا وزنده بو یوک آردینه دینور که اکسه تعبیر
 اولنور قذال مراد قیدر فارسیده فراوی و هیره دیرلر نسخ مطبوعه ده اکسه قفادر موقعنده
 کله قفادر وقوی نا بچادر ز را کله فارسیده و ترکیده باشك طوبوندن عبارتدر (یافوخ)
 یاقوت وزنده باشك مقدمیه مؤخرینك ککلری قاوشدینی یره دینور که موضع مزبور اطفالده
 یومشق اولغله حرکت ایدر ترکیده بنقلده یق وایمك تعبیر اولنور جعی بواقیح کلور و یافوخ
 اللیل کیمه نك تمام ظلمتی و فتنه دینور
 (*) طبخ وشی اولدی پشرمك چونیم * دینلور پشمه مشوی مطبوخ (*)
 (طبخ) طانك قتی ویاك سکونیه مطلقا پشورمك معناسنه در کرک بریان و کباب و فاورمه
 جهتیله اولسون و کرک تیجره مقوله سنده پشورمه ابله اولسون (شی) شبنك قتی ویاك
 تشدیدله آتی کباب و بریان ایجه جهتیله پشورمك معناسنه در (مشوی) کباب اولمش لجه
 (مطبوخ) پشمش طعامه دینور
 (*) وکن وکر اولمش ایسه قوش یوه سی * فرخ قوش یاور بسیدر جعی فروخ (*)

(وکن) واوک فحی وکافک سکونیه ووکنه واولک حرکات ثلاثیه قوش یوه سنه دینور عرش کی
(وکر) وزن مزبور اوزره (ووکره) نمره وزنده بونلده قوش یوه سنه دینور ایچنده قوش
اولسون اولماسون فارسیده لانه وایشان دینور (فرخ) فرق وزنده قوش یاور یسنه دینور
وهر حیوانک یاور یارینه اطلاق اولنور وایا جلاک دیلریدن بیتوب چیقان فلیرزه دینور (فروخ)
ضمیمه فرخک جعیدر افرخه وافرار کی

(*) تنک کس جلوهل خاتون رصوف * بایلان ذوق جاعیه ربوخ (*)

(رصوف) صبور وزنده ووصفاء حراء وزنده مرصوفه محبوه وزنده فرجی غایت طار
اولان عوریه دینور (تنک) جنک وزنده فارسیده طار وضیق معناسنه (کس) کافک ضمیمه
فرج معناسنه زیاترد اولغله ترجمه قیلندی (ربوخ) صبور وزنده وقت مجامعده شدت
شهوتیه مقارن رخاوندن ناشی بابلوب یخود اولان عوریه دینور فحیمه (ریخ) خاتون ربوخ
اولق معناسنه در

(*) صاقلنور سعی ویتایله علوم * بحفظ العلم یجد ورسوخ (*)

مصراع اول ثانیک ترجمه سیدر (یخفند) حفظدن مضارع مجهولدر حفظ برسنه بی حراست
ایدوب صاقلق ویرکلامی از برایک ویرشبی کوروب کوزتمک معنارینه در (العلم)
الفاظ عمومندن اولان مفرد محلی باللام اولغله علوم معناسنه اولوب فعلک نائب فاعلیدر
(یجد) لفظنده بایسبیه یحفظ فعلته متعلقدر (جد) جیمک کسریله سعی ایدوب جالشتمق معناسنه
فعلک مفعول به غیر صریحیدر (رسوخ) صدر قطعه ده کچدیکی اوزره دوام ویشات
معناسنه جد اوزرینه موطوفدر

(*) ویرمه ثقلت ظرفا جمعه * بزم عرفانده اول غایت شوخ (*)

(ظرفا) شرفا وزنده ظرفیک جعیدر ظرفی طرافتو آدمه یعنی ذکی وزیرک و بلاغت
ولطافت اوزره خوش کلام سوبلیجی کیمسه به و ملاحتلو و خوب هیئتلو و نازک قیافتلو شخصه
دینور (جمع) محشر وزنده اسم مکندر محل جمع معناسنه (بزم) عزم وزنده فارسیدر مجلس
جمعیت معناسنه (عرفان) اذعان وزنده برشبی تفکر و تدریجیه معرفتدن عبارتدر بوراده
حذف مضاف طریقیه اهل عرفان مراددر (شوخ) فارسیدر ناظمک تحفه ده بیانی اوزره
آچق مشربلو نازک طبع حاضر جواب کیمسه به دینور

(*) دلت ابدال عیانا حصول المقصود (*)

(دلت) برکیمسه بی برسنه به طوغری بول کوسر وب قولاغوزاق ایلک معناسنه اولان
دلالتدن ماضی مؤنثدر (دال) حال وزنده حروف هجادن حرف ثامنک اسمی اولق اوزره
فعلک فاعلیدر (عیان) عینک کسریله مفاعله دن مصدر در برسنه بی شبهه سز آچقدن
کورمکدر وفعلاک مفعول مطلق مجاز یسیدر (حصول) لفظنده علی معناسنه اولان لام جاره
دلت فعلته متعلقدر (حصول) وصول وزنده مصدر در حاصل و ثابت اولق معناسنه فعلک
مفعول به غیر صریحیدر (مقصود) کنندی جانبیه عزم و توجه اولتان نسنه به دینور حصولک
مضاف الیهی در مثال معنی ختی دکدر

(*) بویلو خندق کی بارش اولان براخدود * نار آتشدن اودنلی دیمه در ذات وقود (*)

(اخدود) اسلوب وزنده برده اولان اوزون یاریفه و خندقه دینور جعی اخادید کلور (نار)
دار وزنده آتشد دینور معروفدر و مؤنث سماعیدر (وقود) صبور وزنده ووقاد کتاب وزنده
ووقید امیر وزنده آتش یقاجق اودونه و سائر جور چوپه دینور که طورق تعمیر اولنور (ذات)

صاحب معناسنه اولان ذوالفظنک مؤنثدر جعی ذوات ککاور ذوات برسنه نک عین
وتفسنده استعمال اولنور

(*) هود معناسی یهود ایدیجی انکار یخود * جع خای خونه منکر نعمته کنود (*)

(هود) هود وزنده فی الاصل نائب معناسنه اولان هایدک جعیدر تابون معناسنه صکره یهود
طائفه سینه اسم جنس اولشدن عبادت عجلدن نائب اولدقاری ملاسسه سیله و بر بزم بریدی شان
امیدر که هود بن عابر بن شالح بن فالغ بن ارفخشذ بن سام بن نوح علیه السلامدر (یهود)
یهود وزنده ماده مر قومه دن مضارعدر طائفه یخوده علم اولشدن وزن فعل و علم اولغله
غیر منصرفدر نسینده یهودی دینور (یخود) صبور وزنده اوزان مسافه دندر برسنه بی
یقینا یلور کی انکاره مصر اولان کیمسه به دینور زراخچ و یخود قعود وزنده یله رک انکار ایمکه
دینور پس طائفه مسفوره به یخود اطلاق (و یخودوا) و یاسدقنها انفسهم (نظم جلیلی
و صد اقیقه خاتم الانبیاء صلی الله علیه و سلم حضرت یسریک رسالتی علم الیقین یلور ایکن حسیه بی
انکار ایلدکدر یخوددر بوضوئیه جیمک فحیمه در اما جیمک ضمیمه یخود دیکلری بحر قدرالسنه
عوامده دوران ایدن جعیدر غلط فاحشدر (خونه) فحیمه جاشک جعیدر رمان وزنده خوان کی
خای امانته و عهد غدر و خیانت ایدن کیمسه به دینور (کنود) عود وزنده معنک یعنی
انکار ایلد کفران نعمت ایدن کیمسه به و کافره و عاصیه و یخیه دینور

(*) سکود اغایجی خلاف و دخی صیغی صاف اولیه * کولکدر طل و حکم سده اوزان مسعود (*)
(خلاف) کاب و وزنده سکود اغایجندن بر نوعک اسمیدر که لحنی سکود و سالفم سکود دیکلری در
(صفا صاف) سلیال وزنده مطلقا سکود اغایجه دینور سحر خلافتدن اعدر مفردی صفا صاف در
(طل) طانک کسری و لامک تسدیه ضح مقابیلیدر که مطلقا کولکده به دینور کرک اصیلا
کوش کوریمکده اولسون کولک ضو سینه سحر وینا مثیلاو برسنه خائل اولغله اولسون
اماقی معنای ثانی به خاصدر (ممدود) هر نه دن اولورسه چکیلوب اوزان مس نسنه به دینور
مدیدکی و اوزن شده اطلاق اولنور طویل کی

(*) سامدون اولدی اعالی دخی سامی عالی * بوجعلک اولدی سمووهم اومعناده سمود (*)

(سامدون) سامدک جعیدر سامد عالی و مرتفع معناسنه در و متکبر اولان کیمسه به دینور و متکبر
و سرکردان اولان کیمسه به و عینه استعمال ایلد لهو و لعب ایدیجی کیمسه به دینور اعالی اعلیلاک
جعیدر ترکیده متعارف اولغله ترجمه قیلیدی (سامی) علو و ارتفاع معناسنه اولان سمودن
اسم فاعلیدر عالی و بوجه معناسنه در شامخ کی (سمو) علو وزنده و مراد فیدر که یوکسکک
معناسنه (سمود) قعود وزنده علو و تکبر و تحیر معنارینه در

(*) آتشدن اوسته دینور فوق رفیع اولدی بوجه * اشاعه آتشدن هبوط و یوقاری جیمه صعود (*)
(تحت) تانک فحی و جاء هم له سکونیه جهات سبب اقسامندن الت دیمکدر که فارسیده زردینور
(فوق) تحت وزنده و مقابیلیدر که برسنه نک اوسته دینور زمانده و مکانه و عددده و رتبه
و شرفده استعمال اولنور (رفیع) امیر وزنده بوجه و یوکسکک نسنه به و شریف القدر عالیشان
کیمسه به دینور (هبوط) قعود وزنده یوقاریدن اشاعه ایتک معناسنه در (صعود) هبوط
وزنده و مقابیلیدر اشاعیدن یوقاری جیمه معناسنه در ارتقا و عروج کی

(*) کرجه محمود مدح اولمش اما * ذکر کی قرآنده اولان فیک آدیده محمود (*)

(محمود) بمدوح وزنده و مراد فیدر که ذکر جیل ایلد تا اولمش و پسندیده اولنوب بکنش
نسنه به دینور و محمود سوره فیلده مذکور اولان فیک اسمیدر که ملوک یتمدن ابره بن الصباح

کعبه معظمه بی هدم و تخریب قصدیده مکمل کرده هجوم ایند کرده استخواب ایندی
فیلدر تفصیلی تفاسیرده مسطوردر

(*) اویقودرنوم انک اولنددیندی نعاس* اویانقلاره دی ابقاظ اویوم شلاره رفود (*)
(نوم) بوم وزنده بدن افسانک مدار راحی اولان اویقوبه دینور رفاد کی فارسیده حواب دینور
(نعاس) غراب وزنده اویقونک اولی معناسنه در که امز غمقی و اویوقلق تعبیر اولنور وزن
مزبور اوزره رکاس کی فارسیده منرخواب و کوشاسب دینور (ایقاظ) ایکاس وزنده یانک
فتی و فافک ضمیمه یقظ و کتف وزنده یقظ و سکران وزنده یقظان لفظلرینک جمیدر اویاق
کیمسه لره دینور فارسیده بیداران دینور (رفود) رکوع وزنده نام معناسنه اولان رافدک
جمیدر رکع وزنده رفد کی اویومش کیمسه لره دینور فارسیده خوابیده دینور

(*) صب و هاوی دیمه عاشق دخی دلبرده بهیج* عشقه حالی پمان کیمسه عید و معمود (*)
(صب) صادک فتی و بانک تشدیدله حب مفرط ایله آشفته دل اولان عاشقه دینور (هاوی)
باب رابعدن مصدر اوله رق عشق و محبت معناسنه اولان هوی لفظلندن اسم فاعلدر عاشق
معناسنه در (عاشق) و امق وزنده و مرادی اوله رق افراط اوزره محبت معناسنه اولان عشقه مبتلا
و گرفتار اولان کیمسه یه دیمک اوزره عربی در ترکیده شیوعی حسبیله ترجمه قیلندی (بهیج) امیر
وزنده پک کوزل متناسب الاعضاء دلبر اولان محبوبه دینور و دایم مسرور و شادان اولان کیمسه یه
دینور (عید) امیر وزنده (معمود) محمود وزنده عشق و محبتدن زار و زبون اولانه دینور

(*) اقتضاض اولدی انی بوزمه که قزلق عذره* عبقره پک کوزلی تازه جوار بدر خود (*)
(اقتضاض) همزه نیک کسریله افتراع وزنده و مراد فیدر قزلق بکارتی ازاله ایتمک دینور
(عذره) غرقه وزنده قیر لغه دینور بکارت معناسنه و ازاله بکارت معناسنه کلور اقتضاض کی
(عبقره) حیدره وزنده جاریه دن و غیریدن پک کوزل اولان نسنه یه دینور (خود) خاک ضمیمه
جمیدر خودات کی مفردی خاک فتی و واک سکونیه خوددر خلقت و اندامی خوب نرم و نازک
تازه محبوبه جاریه لره و قزله دینور

(*) عرب اول ارل یی پک سویی خاتونلر* هم اوزون بویوسی عطبول و محبتلی و دود (*)
(عرب) ضمیمه جمیدر مفردی صبور وزنده عربیدر زوجنه پک محبتلی اولوب زوجندن غیری یه
اصلا اماله نظر ایتمک خاتونه دینور (عطبول) عینک ضمیمه عنقود وزنده و عطبوله ها ایله و عطبل
سنبل وزنده اتلو و جانلو اوزون بویلو و اوزون کردانلو دلبر و نازنین خاتونه دینور (ودود)
صبور وزنده اوزان مبالغه دندر پک محبتلی دوستلیجی محکم کیمسه یه دینور و عباد صالحه رضاسی
ورجی کیم اولان جناب کبریا نیک اسم شریفیدر فعول بمعنی فاعلدر و بمعنی مفعول اوله رق قلوب
اولیاده محبوب معناسنه جمله جاردر

(*) مرأه عورتکه کلور جعی نسا و نسوان* چو جونی چوق طوغران عورته هم دیندی ولود (*)
(مرأه) میمک فتی و رانک سکونیه جزء وزنده و اولنه همزه وصل ادخاله امرأه
خاتون و عورت معناسنه در مذکری میمک حرکات ثلاثیه و رانک سکونیه مرأه و همزه
وصل ایله امری در که ارکشی یه دینور رجل معناسنه (نساء) کساء وزنده (ونسوان)
غلمان وزنده و نسو کسوه و شعبه و نلرنده مرأه کله سنک لفظنک غیریدن جمعیدر
مرأه امری کله لری لفظلرینک غیریدن رجال ایله جمعیدر یکی کبی (ولود) صبور وزنده
اوزان مبالغه دندر فعول بمعنی فاعل اوله رق چوق چو جونی طغوران عورته دینور و مطلقا
والد و والد معناسنه کلور

معجزه و قدرت و جلال و کبریا
و عباد صالح و سید

(*) استخادون خدایلور سن ایده کوز وعده وفا* اوق بالوعده یعدونک من اهل الجود (*)
مصرع اول ثانیک ترجمه سیدر (اوق) خدر مقابلی اولان وفاء لفظندن امر حاضر در
فاعلی تحتنه مستتر ضمیر خطابدر (بالوعده) لفظنده باء جاریه فعل امره متعلقدر (وعده) واک
فتی و غینک سکونیه قول ایله برسنه یی ایده جک اولی معناسنه در که بر کیمسه یه سوز و یرمک و برسنه
آده مق تعیر اولنور عینک کسریله عده و موعده کی جار مع المجرور فعلک مفعول یه غیر صریحیدر
(یعدونک) ترکیبنده یعدون اعدادی بری برینه ضم ایدوب ضایق معناسنه اولان عد لفظندن
فعل مضارع جمع مذکر غایبدر کاف خطاب من یصلح له الخطایدن عبارت اوله زق فعلک
مفعولدر (من) جاریه تبعیضیه یعدون فعلنه متعلقدر (اهل) همزه نیک فتی و هانک سکونیه
بر کیمسه نیک عشرته یعنی اولاد و عیالنه و سائر اقرباسنه و متعلقاته دینور و اهل برنسب
یا خود برین یا بر مذهب یا بر صنعت یا بر بیت یا بر بلده جمع ایندی کی کیمسه لره دینور مانحن فیه
صناعة مجموعه سخاک جمع ایندی کی کیمسه لره عبارتدر (جود) جیمک ضمیمه بذل و عطا
و کرم صاحبی جوانمرد اولی معناسنه در صفتی جواد کلور حاصل معنی وعده و فایدن استخواب
جود دن معدود در دیمکدر

(*) شرف جدایله فخر ایتمه همان جدایله* کیمسه عالم اوله مزایسه بذل محمود (*)
(جد) جیمک فتی و دالک تشدیدله اب الالب معناسنه که دده تعیر اولنور (جد) جیمک کسریله
سعی و کوشش ایدوب چالشمق معناسنه در ناظم تحریر یوم مصرعده محسنات لفظیه دن جتناس
محرف صناعته رعایت ایندی جبه الی در جته الی در ترکیبنده اولان پردو بر کی (محمود) ناب و طاقت
و محنت و مشقت معناسنه اولان جهیدن اسم مفعولدر حاصل معنی آبا و اجداد کلک نجع
و تحصیل ایندی کی علوم و معارف ایله افتخار ایدوب تضییع اوقات ایتمه بلکه جهد جهید
وسعی بلیغ ایدوب تحصیل هنر و کسب کمال ایله زیر محنت و مشقت چکوب صرفه مقدور ایتمه دیکه
بر کیمسه عالم و فاضل اوله مز دیمکدر یعنی کن عصامیا و لایکن عظامیا مفهومیله عامل اول دیمکدر (*)

(*) الینا نقد کنز العلم موروث من الاجداد (*)
(الینا) جار مع المجرور مؤخر موروث لفظنه متعلقدر بزه دیمکدر تقدیم مجرد وزنه رعایت اینچوندر
حصره محمول اولقده محفلدر (نقد) نونک فتی و فافک سکونیه اشترا اولسان متاعلک ثمنی
پسین و فی الحال و یرمک معناسنه و ایچدن و سائر نسنه نیک زبوف و ردیسی سبوت آبتاق
و آیرمی معناسنه و تام الوزن و کامل العیار التون و ایچ معناسنه کلور مانحن فیه معنای ثالثدن
مستعاردر (کنز) ککافک فتی و نونک سکونیه مال مدفون معناسنه و مطلقا التون و کوش
معناسنه کلور کنز علمه مضافدر (علم) معلومدر (موروث) متروک وزنده وفات ایدن کیمسه نیک
ترک ایندی کی مالنه و تحلفاته دینور (من) کله سی موروثه متعلقدر (اجداد) همزه نیک فتحیه
اب الالب معناسنه اولان جدک جمیدر تغلیب طریقیله اب اجدادده داخلدر ناظمک جد لری
محمد مر عشی علمدن اولوب شارح الاشباه و النظائر اولدیغی حرف هاقافیه سنده اولان
قطعه اولانک اواخرنده مصرعدر یعنی تنقیر و تفتیش سز بلا تکلف نازل اولی متصور اولقده
مال مدفونه مثابه اولان علم یا خود بین الانام مقبول و مرغوب اولده سیم وزنه مثابه اولان
علم خزینسه سی بزه آبا و اجداد مردن متعلقدر یا خود آبا و اجداد مردن بزه مال انتقال ایتوب انجق
علم انتقال ایندی دیمکدر بوقطعه نیک عنوانیه قطعه سابقه نیک مقطعی و قطعه ثانیه بدرک
علم و کالی سا که قالمز میراث مصرعای پسنده اولان شایبه تناقضک دفعی سهلدر

(*) تلظی اوز علوانک علوندرمه در ایقاد* شواظ وهم لهن بالکلا یجیدر وفاد (*)

(تلفظی) تفعل با پشدن مصدر اولی اوزره آتش یا الکنوب علونک معنایسته در (ایجاد) ایجاد و زننده آتشی یا قوب علوندر مک معنایسته در (شواظ) غراب و کتاب و زننده آتشک دونسر صافی یا الکنه دینور (لهب) تعب و زننده بودنی آتشک دخاندن صافی شعله سته و بالکنه دینور امیر و زننده لهیب و غراب و زننده لهاب کبی (وقاد) شداد و زننده مبالغه در بک علونچی و شعله لنبی معنایسته در

(*) قواید خلیه تحمل اری شهد و عسل بالدر * شکر در قند و سکر کیم شکر چی به دینور قناد (*) (خلیه) غنیه و زننده و هاسر خلی غنی و زننده اری قووانه دینور که معروف در (محل) نونک فنی و جاء مهمله نك سکونیه بال اریسته دینور (شهد) مهد و زننده باله دینور و بونده شبنک ضمی دخی چاژدر جی شبنک کسر به شهد کلور (عسل) عینک و شبنک قنیه لیه باله دینور فارسیده انکین دیر (قند) قافک فنی و نونک سکونیه شکر قامشی تعبیر اولسان نیاتک عصاره سندن معمول اولان شکره دینور (سکر) شبنک ضمی و کاف مفتوحه نك تشدیدیه خلاونده ضرب مثل و هر برشی احلی به مشیه به و مثل قبلتان شکرک اسمیدر (قناد) شداد و زننده شکری اعمال ایده نه و اکوب صانته دینور که شکر جی دینور

(*) ترصد در رقب و ش کوزنک انتظار ایه * رصید یول کوزن بر در اولو یوله دینور مرصاد (*) (ترصد) تفعل و زننده برنسنده کوزدیکوب دقتله نظر اتمک معنایسته در (ترقب) وزن مزبور اوزره برنسنه کوزنک و منتظر اولی معنایسته در ارتقاب کبی (وش) لفظی ادات تشبیه فارسیدر (رصد) قنیه نله فی الاصل راصدک جعبدر خدم خادمک جعی اولدینی کبی بوضوئنه رصد طریق جاده دن عبارت اولان مرصادی ساعی بالفساد اولان قطاع طریق مدح حفظ و حراست اتمکله ابناء سبیلی و قایه ایچون یول اوزرنده اوتوران پاسانلره و در بند بکچیلرینه اطلاق اولنور صکره حالک اسمیه محله تسبیح قبیلندن اوله رق مزبور پاسانلرک آرامگاههی اولان موضعه رصد تسبیح سی حقیقت عرفیه اوله سله ناظم شعر بر موضع مزبور ایه تفسیر ایلدی (بعد ذامر کوا کیده کوا کیک سیر و حرکتلری و مواضع معینه به بلوغلری ترصد ایچون قونیه ده افلاطونک و مراغده خواجه نصیر الدین طوسینک و سمر قنده الوغ بک بنا کرده سی اولوب غیاث الدین جشید و علی قوشی و قاضی زاده رومینک متولی اولدقاری دور بین کبی هند سه اوزره موضوع یولک بلورل ایه مصنوع ابنیه مکلفه ده حقیقت عرفیه مثابه سنده اولشدر بوده حالک اسمیه محله تسبیح قبیلندن (مرصاد) مناج و زننده و مراد فیدر که جاده و اولو یوله دینور (*) الوک هم الوک ایلیچیلک اولمش سفارت و ش * دینور یاچی به وفد و جعی کلشدر و فودا و فاد (*) (الوک) قبول و زننده (الوک) ها ایه شخصین یننده یاخود جاعتین یننده یاخود واحد ایه جاعت یننده واقع مناسفه و منافرتی کسف و ازالد ایه اصلاح ذات البین ایچون توسط ایدن کیمده دینور که لسان زده شخص مزبوره ایلیچی و کار مر فومه ایلیچیلک تعبیر اولنور والوک ایلیچینک حامل اولدینی نامه به و رساله به ده اطلاق اولنور (سفارت) شبنک قنیه نله نظارت و زننده و کسر لیه ککتابت و زننده قومک میاننده و قوع بولان وحشی دفع ایه ماینلری اصلاح ایلک معنایسته در که ایلیچیلک اوله جقدر (وفد) و اوک فنی و قافک سکونیه بر دولندن آخر دولته ایلیچیلک یاخود سائر مصلحت ضمننده کلن آمده و قومی طرفندن تنظیم مصلحت ایچون سلاطین و امرا به کلن کیمده دینور (وفود) شهود و زننده (افواد) اوتاد و زننده وفدک جعبدر

(*) شبک آوچی دوزاقلاری شکرک هم ایلری اتمک * قنص آو صید معنایسته آوچی قانص و صیاد (*)

(شبک) شبنک کسر لیه سمک و طيور صیدی ایچون ایل مقوله سندن اورلش بالی آغی و آوچی دوزاخی معنایسته اولان شبککک جعبدر (شکر) قنیه نله ایدن اورلش آغه و دوزاغه و آتک اجزاء مشبکه سی اولان ایلرینه دینور (قنص) قافک و نونک قنیه لیه شکار اولان آوه دینور قنص کبی (صید) قید و زننده آو اولامق معنایسته و صید مصید معنایسته کلور که بری و بحری اولان وحشی حیوانه آوچینک ظفر بولوب قبضه تمکنه سندن عبارتدر (قانص) آوچی معنایسته در قنص کبی (صیاد) شداد و زننده آوچیدر قبول و زننده صیود کبی

(*) اسیر لدر سیایسی و استرقاق اسیر اتمک * رقیق و قن و عید اولمش قول اعتاق اتمه در آزاد (*) (سیای) هدایا و زننده غنی و زننده اولوب مذکره و مؤنثه اطلاق اولسان سی لفظنک جعبدر (سی) شبنک فنی و بالک سکونیه اسیر اتمک معنایسته در (استرقاق) قول و جاریه بی اسیر اتمک معنایسته در (رقیق) امیر و زننده قول و جاریه مقوله سی مملوک دینور مذکره و مؤنثه مفرده و جمع اطلاق اولنور (قن) قافک کسری و نونک تشدیدیه کندیده مدبرک و مکاتبات مثلاً و شایسته حریت اولین قوله دینور خالص العبودیت اولان عبد محض اوله جقدر عید مطلقندن اخصدر (عبد) قول جنسه دینور مملوک معنایسته که حر مقابله در فارسیده ینده دیرل (اعتاق) همزه نك کسر لیه قول و جاریه قسمی رقیق سندن اخراج ایدوب آزاد ایلکدر آزاد اولمش قوله عتیق و غاتی و معتق دینور

(*) غلام وزن کنورچی به اهل فسق بدکاره * مؤنث ایه قواده دینور ارکک ایه قواد (*) (قواده) غداره و زننده شول عورته دینور که اهل فجور اولان زانیلره عورت جلب ایدوب یروب یرونکک اتمک عادی اوله بومقوله قاری به السنده هاجی انه تعبیر اولنور (قواد) شداد و زننده شول مرد نابکاره دینور که بدکار یعنی کوتو قعالو اهل فسق لو طیلره و زانیلره اوغلان و عورت جلب ایدوب یرمکه یرونکک اتمک مادت فیه سی اوله و بوقواد لفظی فی الاصل آخرک بنه جکی حیوانی ین یدکچی معنایسته اولوب کار به و نك معنای مزبوره مناسبتی باعث اطلاق اولشدر (*) مقید اولدی یا علمش دخی یا علامه در تقیید * بوقاغو کبی قید و یندر در جمله سی اصفاد (*) (مقید) اسیر و عبد آتی و طوتساق و ملالوری یا غلدقاری باغ و بوقاغو مقوله سی شیلر معنایسته اولان قید ماده سندن اسم مقول بینه سی اوزره یا علمش یننده در (تقیید) تفعل و نونک اوزره آغا مذکور اولان مقید لفظنک مصدری اوله رق باغلق معنایسته در (اصفاد) همزه نك قنیه نله بوقاغو و زنجیر و طومر ق و اب کبی اهل جرم و جنایت کندیده قید و یندر اولوب یا غلدقاری یننده معنایسته اولان صیفه لفظنک جعبدر و بوضفد لفظی یند و باغ معنایسته کلدی کبی عطیه و احسان معنایسته ده کلور (بالر یستعبد الخ) خواججه عطیه قید معنوی اولدیغیچون لفظ مزبورک معنیجی جمع قبیلندن اوله رق الصیفه صیفه دینلیدی العطشاء قید معنایسته و صاحب الکشافک توابع الکلم نام رساله سنده (صیفه فیه لیان) صیفه فیه لیان دیندی عطشاء فیه مطلق و تأخیر کقید فیه عقد تان دیمکدر ()

(*) شبه و شبه ایکسینده بکریمک تشبیه بکریمک * دینور هر نسبه نك مثلیه نه و جعبدر انداد (*) (شبه) قنیه نله (وشبه) شبنک کسری و بالک سکونیه مثل و نظیر معنایسته در که بکریمک لازم کلور تشبیه کبی و مطابقت بکریمک معنایسته موضوع اولان مشابهتدر (تشبیه) تفعل و زننده بکریمک معنایسته در (ند) نونک کسری و دالک تشدیدیه مثل و مانند معنایسته در ندید کبی و بعض اهل لغت قوالیچه مانند معادی و مثل مجبالغه اطلاق اولنور (انداد) همزه نك قنیه نله ند لفظنک بجهدر مطلقا امثال یاخود امثال مخالفت معنایسته ()

آزاد فارسیدر ترکیده شیوعی
بلکه ملک و جن و شیطان
مثلاً لسان ترکیده می ادق
بوقاغو معنی ترجمه قیلیدی
زن لفظی فارسیدر عورت
معنایسته ترکیده دخی زبانه
اولمله قاری مقامنده استعمال
اولندی

و بوردک نامی بوجه
نصف خزینه ایه
انجق وجود بزر اولمی
بعض ارباب و فو قدن
مقولدر

(*) دیمسره یجنه طوقاغه حفت و بك و دق قافق * جوی به قازغه دیندی وند جعی کلور اواناد (*)
 (میجنه) میك كسری و مدی حیمك و نونك قفحه ای آخرد هایلله جوی و قازق کی نسندر
 كندیله دق اولنوب قافلان طوقاقدن جعی مواجن کلور مساجد و زننده فارسیده كزنده دیرلر
 (حفت) حاه مهمسه لك فقی قافك سكونی آخرد هایلله جوی و قازق مقوله سی شیلری قافق
 معناسنه در (بك) بابه موحدك فقی و كافك تشدیدله حفت کی قافقدن (دق) دالك فقی قافك
 تشدیدله وزنا و معنی بك كییدر قرع و وهس و هرس حفت و زننده اوله رق مراد قریدر
 (وند) قفحنبله و كفف و زننده اغاجدن یا بلوب یر یا خود دیواره قافلان شبنه دینور كه قازق
 تعیر اولنور تیموردن مصنوع اولان جوی به مسمار دینور (اواناد) همزه لك قفحنبله و نك جعیدر
 و اواناد الارض طاغله و اواناد البلاد رؤساره اطلاق اولنور

(*) اگر چه نقد و اسباع اولدی معناده و كتمك هم * دو كتمك هم دو كتمك هرنه شی اولور سه انقاد (*)
 (نقد) قفحنبله و نونك فقی و فاك سكونیله برنسنه بتوب دو كتمك معناسنه در سحاب و زننده نقاد کی
 (اسباع) همزه لك كسریله ناظمك یا ننه كوره بودخی نقد و نقاد كله لی کی دو كتمك معناسنه در
 لكن غالباً تفسیر باللازم قیلندن اولمیدر زیرا كتب لغته بولد یغره كوره اسباع لفظی متعدی
 اوله رق اتمام و اكالم معناسنه مستعملدر اسبع الله النعمه و اسبع فلان الوضوء ترکییلرنده اولدیغی
 کی (انقاد) همزه لك كسریله برنسنه بی افنایدوب دو كتمك معناسنه متعدیدر و لازم
 اوله رق دو كتمك معناسنه در کلور

(*) محقق اول کریم الله هیچ وعدنده خلف ایتر * هو الرب الکریم انه لا یخلف المبعاد (*)
 مصراع اول ناینك تفسیر و ترجمه سیدر (هو) ضمیر غائب مفرد مذ کردد الله تعالی به راجعدر
 (رب) اسماء حسنا دندر کامر مرارا (کریم) عز و شرف معناسنه اولان کرم لفظندن صفت
 مشبهدر بویوصفله واجب تعالی حضرتلری صفتلند قد لطف و انعام و احسانی مراد اولور
 (انه) لفظنده ان مکسوره مذخولی اولان جمله لك مضمونی تحقیق و تأکید ایچوندر ضمیر
 منصوب متصل رب کریمه راجعدر (لا یخلف) ترکینده لاتی ایچوندر یخلف وعده و قایمبوب
 خلف ایلك معناسنه اولان اخلافدن فعل مضارعدر (مبعاد) میقات و زننده بر واحسانه
 متعلق برنسنه بی قولله ایده جك وایشلیه جك اولق معناسنه اولان وعد کی مصددر حاصل
 معنی مستیان و كتب کلامیه ده میر هندر

(*) او کیم ذم ایده خلقی سور مکيله اول اراغ اندن * فن کان یذم الناس جنب عنه بالاطراد (*)
 ینه مصراع اول ناینك ترجمه سیدر (فن) لفظنده فاستیناف تجویدر (من) موصوله در او کیمکه
 معناسنه (کان) افهال ناقصه دندر ایسی تحنیده مستتر ضمیر اوله رق من موصوله به راجعدر
 (یذم) مدح مقابلی اولوب طعن ایذوب یرمك معناسنه اولان ذم لفظندن مضارع مذکر
 غایدر فاعلی اولان ضمیر مستتر کان کله ستك اسمته راجعدر کان اسمیه خبریه جمله سی موصول
 صله سیدر (ناس) نوع انساندن عبارت اوله رق یذم فعلنك مفعولیدر (جنب) برنسنه دن
 یا نلیوب بعید اولق معناسنه و برنسنه بی نفسکدن بعید و ابراق ایلك معناسنه اولان تحنیددن
 امر خطابدر (عنه) لفظنده فن کله سی جنب فعلنه متعلقدر ضمیر مجرور من موصوله به
 راجعدر (بالاطراد) لفظنده باسبیه در (اطراد) ابعاد و زننده بر کیمسه لك طرد و ابعادی
 یا خود بر محلدن لقی و اخراجی پاینده امر ایلك معناسنه در مال بیت مذمت ناس ایله اشتغال
 ایلك عادق اولان کیمدر ایله محالیدن تحذیر و بوخصلت ذمه دن هر بر صالح خطابی تقبدر
 (*) صر بر خاضه صاعقه وقت تحریرات نظمده * قلم ایلمر المده طعنه حساددن فریاد (*)

(صبر) صبر و زننده صوت و سس معناسنه در که ترکیده قلم و قیومقوله سی شیلره قیجدر
 اولان صوت اوله جقدر (خاضه) نام و زننده فارسیدر قلم معناسنه (تحریرات) یا زمری معناسنه
 اولان تحریرك جعیدر (نظم) مصدر ذم منظوم معناسنه که مراد کلام مشور مقابلی اولان
 کلام منظومدر (طعنه) لسان ایله بر کیمسه بی قدح و تعییب معناسنه اولان طعن لفظندن
 مصدر بناء مره در (حساد) بخار و زننده بر کیمسه به موهبه الهیه اولان نعم ظاهره لك یا خود
 نعم باطنیه لك سلب و زوالی نمی آید بی کیمسه معناسنه اولان حاسد لفظنك جعیدر (فریاد)
 بریاد و زننده فارسیدر ناله و زاری ایله آه و این ایلك معناسنه (محصول) بیت خاضه بد اندیشلر
 نایجا و لایق سر طعن و تشنعلیدن شکایتی متضمن اوله رق تحمیلات شعر اقبیلنددر
 (*) وفقی الله لنا مسلک خیر و رشاد (*)

(وفق) بر کیمسه لك ایشی الله تعالی راست کتوروباً مطلوبه موافق قلمی معناسنه اولان
 توفیق لفظندن فعل ماضیدر اسم جلال فعلك فاعلیدر (لنا) ده لام جارحاً اختصاص ایله
 فعل مذکور متعلقدر مجروری اولان متکلم مع الغیر ضمیری فعلك مفعول به غیر ضمیر یجدر
 (مسلک) مذخل و زننده یوله کیمك معناسنه اولان سلوک لفظندن اسم میکاندر (خیر) غیر
 و زننده ناسك میل و رغبت ایلدیکی عقل و علم و مال و عدل و احسان کی نسنه در عبارتدر
 (رشاد) سحاب و زننده کرک حبشی کرک معنوی طوغری یول بولوب سلوک ایلك یعنی طریق
 مسقیمه مهتدی اولوب کتمك معناسنه در (خیر) لفظی متکلم مضاف الیه رشاد لفظی خیر
 اوزرینه معطوفدر جمله ماضویه لفظاً خبر معنی انشاء دعادر (محصول عنوان الله تعالی بی
 خیر و رشاد مسلکته موفق قیلسون دیمکدر

(*) مستقل اولغه هر شیده دیور اسناداد * طوغر و سوز قول سدید سو یلك آئی اسداد (*)
 (اسناداد) استقلال و زننده و مراد فیدر که تجارت و مال و منصب منلو شیلره و رای و تدبیر
 کی نسندره مساری اولوب باشلوباشنه اولق معناسنه در (قول) قافك قفحنبله کلام کی
 سوز معناسنه در و کلامدن اعمدر (سدید) شدید و زننده مستقیم و طوغر و اولان شبهه دینور
 (اسداد) همزه لك که تر یله طوغر و سوز سو یلك و راست و صواب اولان شبهه اصابت ایلك
 و برنسنه لك طوغر و سوزی طلب ایلك معناسنه کلور (محصول عنوان الله تعالی بی
 عده و اهیه کی یات براغه دیندی عتاد * حاضر ایلك دینه معناسنه اولق اعتاد *)
 (عده) عینک ضمی و رانك تشدیدله سیر و سفر و حرب منلو شیشه لك لوازم و مهماتدن عبارتدر که
 قیا ترکیه ده بات و براق تعیر اولنور (اهیه) همزه لك ضمی و هانك سکونی و فتح با ایله عده
 مراد فیدر (عتاد) عینك قفحنبله ندر کی لازم و اهم اولان لوازم و مهماته دینور و برنسنه حاضر
 و آماده اولق معناسنه کلور (اعتاد) همزه لك کسریله حاضر و مه با ایلك معناسنه در تعید کی
 (*) شعله آتشی شوندر مکده دیرلر ایجاد * نجره و جحر کوواولش کولك آدیله مراد (*)

(ایجاد) همزه لك کسریله آتسک قوری سوندر یلوب قفقط علوق تسکین آیدوب بصدر می
 معناسنه در (نجره) تهره و زننده بردانه آتس قوریله دینور که کوز دخی تفسیر اولنور (جحر)
 قمر و زننده جندر کوزك قلبله و کثیره اطلاق اولنور و نجره اوقاف خافق طاشلرله دینور
 حصه کی جحر و جحره لفظلرک جعی جرات و جبار کلور و ناسك سجدن اولان ری جبار علی
 قول معنای نانی به میندر و بر قوله کوزه طرد و تبعید معناسنه اولان جحر دن مأخوذدر که ری
 جرات اولنور قدی شیطان لعین طرد و تبعید اولنور دینه مبتدر فارسیده معنای اولج جحره
 اخگر و نایجه خرده سنك و نایجه دور کردن دیملور (رمان) ایجاد و زننده آتسک کولنه دینور

(*) یکی مال طارف ایش اسکینه دیندی نلاد * صرف خرج ایتمک دیرلر که دو کتکه نفاذ (*
(طارف) صارف ورنده یکی نائل اولمش ماله دینور طریف کی مال حادث معناسنه (نلاد)
کتاب ورنده برکینه ک جوق زماندن برومالک اولدیغی ماله اطلاق اولنور تلب کی مال قدیم
معناسنه (صرف) حرف ورنده جو یروب دوندرمک یعنی برسته بی برحالتدن حالت آخری یه
تحویل ایلمک معناسنه واجبه خرج و اتفاق ایلمک معناسنه در (خرج) سرچ ورنده
کینه دن چقان مصرفه دینلور که دخل و ایراد مقابیلدر لسانیزده دخی خرج اطلاق اولنور
بناء علیه ترکی مقامنده استعمال اولندی (نفاذ) حساب ورنده مال مقوله سنک دو کتکه کیدر
(*) مجددیش کز مه ذات کریم اولدی مجید * شرف ذاتی اولان اهل کرم لرا مجاد (*
(مجید) میلم قتی چچک سکونیه برکینه شان و شرفه و کرم و جلالت نائل اولق معناسنه در که
لسانیزده اولوق تعبیر اولنور (کرم) قحینه عزت و شرف معناسنه در که لوم و خاست
و دنائت مقابلی اولغله مجد لفظیه مترادف یا خود متعارفدر (مجید) امر ورنده مجد و اولوق
صاحبی اولان کینه یه دینور که ذات کریم دینلور (ذات کریم) لفظی ترکیب توصیفی سکنده
اولوق موصوف ایله صفندن مر کیدر ذات لفظی اصل وضعنده صاحب معناسنه اولان
ذو کله سنک مؤنیدر مجازا برسته نک عین و حقیقته و نفس و خاصه سنده مستعملدر کریم مجید
ورنده شرف ذاتی ایله متصف اولان کینه یه دینلور جعی علماء ورنده کرماء و عظام ورنده کرام
کلور و بوکر ملک و صفیه جناب واجب الوجود صفیه انعام و احسانی مراد اولور انسان
صفیه موصوفندن صادر اولان افعال جلیله و اخلاق حیده مراد اولور و آثار کرم ظاهر
اولدجه کریم اطلاق اولنور بناء علیه کرم اصول جهته یعنی آبا و اجدادک شرف و مفاخری
اعتبار یله اولوب کینک کنیدی ذاتنده اولان عز و شرف و بونک آباری اولان مکارم اخلاق
و محاسن افعال مراد اولور (امجاد) همزه نک قحینه شرف ذاتی ایله متصف معناسنه اولان
مجددیش کز مه ذات کریم اولدی مجید * شرف ذاتی اولان اهل کرم لرا مجاد (*

(*) قلیجه سیف کی دیندی حساب و مصم * کسکنی صارم ایش باغی دخی اولدی نجاد (*
(سیف) ضیف ورنده آلات حرب دن اولان قلیجه دینور که معلومدر فارسیده تیغ و شمشیر دینور
(حسام) غراب ورنده کسکن قلیجه دینور (مصم) صادک قحینه و مصماها ایله اصلا
برسته دن یوزی و دغوب اکلوب بو کوار اولان کسکی قلیجه دینور (صارم) قاطع ورنده زیاده کسکی
قلیجه دینور سیف قاطع معناسنه (نجد) کتاب ورنده قلیج باغنه دینور جائل السیف معناسنه
(*) یورت ماوی دخی یورت طوعغه دی استیطان * قنده اولور سه مقیم اولغه دیش ارئاد (*
(ماوی) میلم و اوک کسریله محوی ورنده ماوی دخی دینلور (استیطان) همزه نک کسریله ایطان
دینلور و اوک کسریله محوی ورنده ماوی دخی دینلور (استیطان) همزه نک کسریله ایطان
و توطین و توطن ککی انسان بر محلی وطن اتخاذ ایدوب کندوبه آرامگاه و منزل اقامت قلع
معناسنه در (ارئاد) همزه نک کسری و ثاء مثله ایله بر جاعت بریده مقیم اولق معناسنه مصدر در
بریده مقیم اولان جاعته رانک کسریله رند دینور .

وضوء کی و الحاصل کلاطرفی الامر ذمیم مدلولی و خیر الامور و اساطها مفهومی اوزره افراط و تفریط
منموم و مدخول و اقتصاد و اعتدال شرعاً و عرفاً معتبر و مقبول اولدیغی غنی عن البیان و التفصیلدر
(اقتصاد) همزه نک کسریله ناظمک بیانیه کوره مالی اتفاق خصوصنده تبتیر و اسراف ایله تفتیر
و امساک یئنده وجه معروف ایله انفاقدر

(*) اولولوغه دی سیادت دخی سود و سود * شهر هم مال کسیر و قره لق اولدی سواد (*
(سیادت) کتابت ورنده (سود) هود ورنده (سود) صورت ورنده برکینه قومی یئنده
اولو و عظیم القدر و نافذ الکلم اولقدن عبارتدر سید لفظی بونلردن صفندر که اولو و شان
و شرف صاحبی رفیع القدر و عظیم المنزله اولان رئیس و سرکرده دینور (سواد) حساب
ورنده شهره و شهرک اطرافنده اولان کوی کندو چققلکرینه دینور و مال ککثیره اطلاق
اولنور و انساندن جمیع لوعده کتیره و جم غفیره و جهور عظیمه دینلور که * علیکم بالسواد الاعظم *
حدیث شریفی بومعنا یه محمولدر و سواد سیاه لونه دینور که قره لق تعبیر اولنور و هر شتک شخصه
و شبحنه دینور که قرالتی دینور

(*) قلیجه سیف کی دیندی حساب و مصم * کسکنی صارم ایش باغی دخی اولدی نجاد (*
(سیف) ضیف ورنده آلات حرب دن اولان قلیجه دینور که معلومدر فارسیده تیغ و شمشیر دینور
(حسام) غراب ورنده کسکن قلیجه دینور (مصم) صادک قحینه و مصماها ایله اصلا
برسته دن یوزی و دغوب اکلوب بو کوار اولان کسکی قلیجه دینور (صارم) قاطع ورنده زیاده کسکی
قلیجه دینور سیف قاطع معناسنه (نجد) کتاب ورنده قلیج باغنه دینور جائل السیف معناسنه

(*) یورت ماوی دخی یورت طوعغه دی استیطان * قنده اولور سه مقیم اولغه دیش ارئاد (*
(ماوی) میلم و اوک کسریله محوی ورنده ماوی دخی دینلور (استیطان) همزه نک کسریله ایطان
دینلور و اوک کسریله محوی ورنده ماوی دخی دینلور (استیطان) همزه نک کسریله ایطان
و توطین و توطن ککی انسان بر محلی وطن اتخاذ ایدوب کندوبه آرامگاه و منزل اقامت قلع
معناسنه در (ارئاد) همزه نک کسری و ثاء مثله ایله بر جاعت بریده مقیم اولق معناسنه مصدر در
بریده مقیم اولان جاعته رانک کسریله رند دینور .

(*) ام راشد صحبانک کینه سی راشد عاقل * حقه سوق ایلمک ارشاد و صواب اولدی رشاد (*
(ام راشد) صحبان دیدکلری مؤذینک کینه سیدر اسم علی قاره در فارسیده موش دینور (راشد)
طوغری بوله سلوک ایدی کینه دیمکدر که عاقل و زیرک اولق لازم کلور (ارشاد) همزه نک
کسریله برکینه کرک حسی و کرک معنوی طوغری بول کوسروب طریق مستقیه سوق ایلمک
معناسنه در (رشاد) حساب ورنده صواب و طوغری معناسنه و طوغری بول بولوب سلوک ایلمک
معناسنه در دالک ضمیمه رشد و قحینه رشد کی

(*) هم بشک هم دوشه مک مهد و دوزلتمک تمهید * دوشن فینه ده مانند فراش اولدی مهاد (*
(مهد) میلم فنی هانک سکونیه کوچک چوچق یاترلق ایچون یا پلان نسته یه دینور که ترکیده
بشک فارسیده کهواره دینلور و مهد فراش و بساط مقوله سی شیلری بسط ایدوب دوشه مک معناسنه
کلور (تمهید) تمجید ورنده برسته بی دوزلدوب دوشه مک و برایشی تسویه و تنظیم و اصلاح
ایلمک معناسنه مستعملدر (مهاد) کتاب ورنده فراش مثللو دوشکه و دوشه بیه
دینور و مهاد و مهد روی ارضه ده دینلور

(*) صعب کوچ خراط اغاج قابو غنی صومقدر * برکوان ککی دیکنلی اغاجک آدی قتاد (*
(صعب) صادک فنی عینک سکونیه کوچ و چنین و عسیر اولان شیه دینور فارسیده دشوار

(*) دیندی جو مرده جواد و بر مجیدر معطی * رفد ایش بخش و عطا بخش و بر مک ارئاد (*
(جواد) حساب ورنده صفندن جود و سخا و سخاوت و عطا ایله متصف مذکره و مؤنثه
اطلاق اولنور (معطی) میلم ضمیمه محسن ورنده عطا ایدی یعنی کندنه میل و محبت اولان
نسته بی و بریحی معناسنه در مبالغه سنده محراب ورنده معطاء دینلور (رفد) رانک کسری فالت
سکونیه اسمدن بخشش و عطا معناسنه که و بریحی تعبیر اولنور (عطا) عصا ورنده و مدایله سیاه
ورنده و بریحی معناسنه در سیدر ترکیده شیعی حسیله تعریف لفظی واقع اولدی (ارئاد)
همزه نک کسریله و بریحی مقوله سی و بریحی معناسنه دینور و برکینه یه باردم و اعانه ایلمک معناسنه
کلور

(*) اقتصاد اولدی به افراط نه تفریط دخی * بذل و تقیر میاننده دیمکدر اقتصاد (*
(اقتصاد) افعال ورنده برامره افراط و تفریط ذمیم لردن بحالت اندوب اعتدال اوزره
حرکت ایلمک معناسنه در افراط همزه نک کسریله برامره جدی بخاور ایلمک معناسنه در
(تفریط) تقصیر ورنده و مراد فیدر که بر خصوصنده معنی اولان خدمت و سطرین قاصر و ناقص
ایلمک معناسنه در و بو افراط و تفریط و اقتصاد اعتقاد جهته یله اولور افعال عباد خصوصنده
قدر به نک افراطی جبریه نک تفریطی اساعره نک اقتصادی کی و اخلاق جهته یله اولور تهور
و جبن و سجااعت کی و افعال اعتبار یله اولور مثلاً وضوءه اعضاء وضو بی غسله مرات
نله بی تجاوز ایدامراقی و اعضاء مزبور بی غسله عدم اهتمام و سنن وضو به رعایت ایله اسباب

دیر که آسان و قولای مقابله در (خرط) صعب و زننده کسلس اغاجك و دالك قبوعنی صوب
دو زنك معنانه در اغاجك دالرزندن یراق صبرمق معنانه در (قتاد) سحاب و زننده بر اغاج
اسمیدر که غایت سخت و يك اولوب ایکنه کی دیکناری اولور ترکیده کوان دید کوری شجرک
کیر قسمی یا خود اکا شبیه بر اغاجدر و بویته ناظم نجر بر (اصعب من خرط القتاد) مثلنک
مفرداتی حل و ایضا خ ایتمشدر

(*) انکا اولدی طیانمکه توسد کیدر * یصدیفک آدی وساده هم اومعاده وساد (*)
(انکاء) همره نك و تاء مشدده نك کسریله بر نسته به سو یکنوب طیانق معنانه در تفعل و زننده
(توکو) افعال و زننده (ایکاء) کی و سو یکنوب طیانق کیمسه به اسم فاعل صیغه سیله متکی دینلور
و کندویه اعتماد اولنوب طیانق شیشه اسم مفعول بنیه سیله متکاء دینو (توسد) تفعل و زننده
یصدیق مقوله سنه استاد ایدوب طیانق معنانه در (وساده) واول حرکات ثلاثیه خاصه
باش یصدیق دینور مخدیه کی (وساد) کتاب و زننده یصدیغه دینور وساده کی و هملقاسو یکنوب
یصدانه جق نسته به دینور متکاء معنانه جملری وسدو وساند کلور

(*) طلاغک آدی طحال و دخی بو کرک کلبه * جکره دیندی کبد جعی کلور مش اکاد (*)
(طحال) کتاب و زننده جوف حیوانده احشاء تعبیر اولنان اجزاء باطنیه دن طلاق اطلاق اولنان
عضوه دینور (کلبه) غرفه و زننده اجزاء داخلیه حیوانیه دن بو کرک تعبیر اولنان عضوه
دینور که ایکی طرفلو بو کرکله قریب ارفه کیکنه یا بشق ایکی دانه لجه در ایچ یاغندن ایجه
طرف ایچره صارلش اولور شیشه سنده کلبان دینور کافک ضمیمه جعنده کلیات و کلی کلور
(کبد) کافک فقی و کسری بانک سکونیه جد و غمد و زننده و کافک فقی بانک کسریله کتف
و زننده انسانک و سائر حیوانک اجزاء جوفیه سندن جکره دینور (اکاد) همره نك فحله کبدک

جمعیدر

(*) هم سويده یورکک نقطه کی قاره دی * یورکه قلب و جنان دیندی کوکل آدی فؤاد (*)
(سويده) تصغیر صیغه سیله یورکده سیاه نقطه کی اولان قانه دینور که حبه القلب دخی دینلور
(قلب) حلب و زننده اعضاء باطنیه دن شکل صنوبری رسمنده یعنی جام اغاجك دخی آچلمش
تازه قوزاغی هیتمنده اولان قطعه لجه دینور که لسانزده یورک تعبیر اولنور جعی قلوب کلور
(جنان) سحاب و زننده بودخی صنوبری الشکل اولان مضغده ن عبارتدر که بال و خلد قحطنله
وروع رانک ضمیمه مراد فلریدر (فؤاد) غراب و زننده یورکه دینور قلب معنانه جعی افنده
کلور و یو قلب ایله فؤاد مشهوره کوره بر در دائما بر خاطر هدن خاطره اخرايه تقبی اعتباریه قلب
و تفاد و توقدی اعتباریه فؤاد اطلاق اولنور و یزم لسانزده یورک دیدیکم احشاء باطنیه دن
صول طرفده معلق اولان مضغه صنوبریه در و کوکل دیدیکم حرکت و سکون و میل و رغبت
و استکراه و نفرت مقوله سی حالات مداریدر ناظمک کلایم قلب یورک فؤاد کوکل اولسین
ناطقدر

(*) شاهدک جعی شهود و دخی حاضر اولق * هم شهادت طلب ایتک دیمه در استشهاد (*)
(شهود) سجود و زننده غائب مقابلی اوله رق حاضر معنانه اولان شاهدک جمعیدر و شاهد
بر مدعایه شهادت ایدیمی اولان کیمسه به ده دینور فارسیده کواه و ترکیده طانق معنانه بونک جعی
شهد کلور صاحبک جعنده صحب کی و جمع الجمع شهود و اشهاد کلور (و شهود) قعود و زننده مصدر
اولور بر محله حاضر اولق معنانه که غیبت مقابله در (استشهاد) بر کیمسه دن بر مادهیه شاهدک
ایلمنی ایستک معنانه در و مجهولدن مصدر اوله رق شهید اولق معنانه کلور

(*) قردما یونکه کلور جعی قروود و قرده * کنه دید کوری قوریدک آدیده اولدی قراد (*)
(قرد) قافک کسری رانک سکونیه مایمون دید کوری جانورده دینور فارسیده یوز یکنه دینور
(قروود) شهود و زننده (قرده) عنبه و زننده و قرد عنب و زننده و اقراذ اشجار و زننده و یوز
قردک جملریدر (قراد) غراب و زننده کنه تعبیر اولنان بوجکه دینور که قیون و کچی و صغر
و دوه مقوله سنه یا بشور جعی قافک کسریله قردان در

(*) هم تسافدیمه بر بر یته آسمیدر * یعنی حیوانلرک دیندی جاعینه سفاذ (*)
(تسافد) تئاکم و زننده ارکک حیوانلرک دیشلری اوزر یته آشوب چقلمشینه دینور تزا و زنوان
کی (سفاذ) کتاب و زننده ارکک حیوان دیشی یه آشوب و چقلمشک معنانه در انسانده
محازا مستعملدر

(*) قاعد اول زن که اوله حیض و ولدن قالمش * هم اوتور مقده قعود اولدی اوتور مقی اقعاد (*)
(قاعد) قوجه مش اولغیه ولدن و حیضدن قالمش اولان خاتونه دینور و یو قاعد و حیاض
و طامث و طالق مثلور دن کوفیونه سکوره تانک سقوطی مؤنه مخصوص اولان صفاتدن
اولدیغنه میندر سبویه عیندیه یوضعتلرک موصوفی اولان اضرأ انساندن یا خود شیدن
عبارت اولغیه امرأه قاعد ترکیبی انسان قاعد قوه سنده اولغیه جاده مسئلوه کدن اولان جل
علی المعنی به محمولدر (قعود) جلوس و زننده و مراد فی اولق اوزره مطلقا اوتور مقی معنانه در
و بعض اهل لغت قول اوزره قعود ایاق اوزرنده اولان کیمسه نك اوتور مقی و جلوس یا نورکن
یا خود سجده ایکن قالمقوب اوتور مقیدن عبارتدر که قعود یوقارودن اشاغی به انتقال و جلوس
اشاغیدن یوقارویه انتقال ایله اولور (اقعاد) همره نك کسریله اوتور مقی معنانه در

(*) شرعه رخصتی وارکیم ایدیکم زوجی وفات * عورتک زینتی ترک ایتیه سی اولش احداد (*)
(احداد) همره نك کسریله خاتون زوجی و فائنده صکره عدقی انسانیسته یاس طوطوب آرایش
و زینتی ترک ایتک معنانه در کتاب و زننده حداد کی و احداد بر نسته بی کسکین ایتک معنانه در
کلور مؤمن و مؤمنه ایچون مصائب سائر نك اصابتده یاس و ماتم طومق شرعه مخظور ایتیه ده
کرک متوفی عنها زوجها و کرک بان طلاق ایله مطلقه اولان خاتون نعمت نکاحک فوشه تأسف
ایچون عدت ایچنده یاس طومق حق شرعدر

(*) یول سنن بوکسیکی نجد اگر یسی اولش شاطب * جاده اولو یول ایش جعیده کاش جواد (*)
(سنن) سنن حرکات ثلاثی و نونک قحطیه و سننک و نونک ضمیر یله که درت اقتدر طوغری یوله
دینور (نجد) نونک فقی جیم سکونیه اطراف و حوالسندن مر تفع بر اولوب یو کسکنده اولان
آچق و ایشلاک یوله دینور (شاطب) کاتب و زننده منحرف و طولاشم اولان اکری یوله دینور
(جاده) دالک تشدیدیه اولو و ایشلاک یوله دینور شارع و منهاج کی فارسیده شاهراه دیرلر
(جواد) جیمک ضمیمی واول تشدیدیه جاده نك جمعیدر

(*) صوفلرکی ایدرلری ریا اهل عفاف * هل پراون اولوالعفة مثل الزهاد (*)
مصراع اول ثانینک ترجمه سیدر (هل) بل و زننده کلمه استفهامدر (پراون) کلمه سی مفاعله
بانک مصدر لری اولان مر آة و رآ لفظلرندن فعل مضارع جمع مذکر غائبدر و یو میاهاه
و زننده مر آة و قتال و زننده رآ شول خصلت ذمیه به دینور که بر کیمسه عمل صالحی
ایشلاکده اخلاص نیت ایتیموب یعنی اول عمل ایله تقرب الی الله و تحضیل رضای الهی کورتیموب
بلکه خلقه کوسرش اوله رق بین الناس مدوح و معتبر و خبائث دروینه سنک کتم و اخفاسته
سر اولق قصد ایده (اولو) صاحب معنانه اولان ذو کلمه سنک لفظنک غیر بدن جمعیدر

(عفت) خفت وزنده وعقاف سحاب وزنده وعقافه سحابه وزنده قبايحدن ومحمدان
 بهيكلد اولوب اجتناب واحتراز ايتك معناسنه در وپوراؤن اولوالعفة تركيبي من حيث
 الاغراب اكلوني البراعيت قيلنددر (مثل) ميك كسري تانك سكونيله وفتحنيله مثل وامير
 وزنده منيل لفظيا ومعني شيه وشيه شيه كيدز كه برنسه نك مانندي و بگزي ديكدركه
 لسانزده اولك كي دينلور (زهاد) جساد وزنده امر دينده پرهيز كار و ورعكار و دفع ضرورت
 ايده جك بقيداري رزقدين فضله وزانم اولاندين اعراض ايديجي كيمسه معناسنه اولان زاهد
 لفظنك جمعيدر لكن بومقامده زهاد لفظيله معنای حقيقي ميراد اولوب مترهدين اولان
 مراني صوفيلر مراددر و كلامده اولان استقام انكاريدر (حاصل معني اهل عفت اولان كيمسeler
 مراني صوفيلر كي شرك خفي اولان زباني ايمزلر ديمكدركه

(*) كرخه هر حالده خوش حقه توكل اما كوج ايمش اوليحق مصرفه قالب ايراد (*)

(توكل) تفعل وزنده هر خصوصه حضرت مولاي متعالي اعتقاد و اتقياد و هرام زني مرجع
 امور اولان جناب حقه تفويض ايدوب اصمدي معناسنه در (ايراد مصرف) جمله نك معلوميدر
 (موصول بيت سرا و متراده حق تعالي حضرت نرينه توكل كوزل حصنلدر لكن مصرف ايراده
 غالب اولوب بلكه امر بالعكس اولدقده حق توكل ايله متوكل اوليان كيمسه به صعوبت
 و كوچك دركارد ديمك اولور

(*) نيزه الذال من الغيب انكم بنياد (*)

(نيزه) طلعه وغرفه و نيزلنده آرنسه به دينورسي قبل و يسير معناسنه (زال) حروف
 هجاءن حرف تاسعك اسميدر (من الغيب) تركينده من جاره مابعدنده اولان انكم فعلته متعلقدر
 (غيب) عيب وزنده بلورسز و نايديداولان شيه دينور (انكم) تركينده انت لفظي كلك معناسنه
 اولان اتياندين فعل ماضى مفرد مؤنث غيبه در فاعلي اولان ضمير مستتر نيزه به راجعدر
 جمع مذكر مخاطب ضميري فعلك مفعوليدر (بنياد) لفظنده باكله سي تعديه ايجونلدر (بنياد)
 كرام وزنده نيلك جمعيدر (حاصل معني ذال قافه سندن اوله رق بوقطعه ده مذكوره اولان
 لغات يسيره سزله يعني بوقطعه بي اوقبالره جانب غيدين نيزه تركي نشته و انبساط ايراث ايدر
 ديمكدركه قطعه نك آخر بيتي دني بومعناسني مؤيد در

(*) تقصيه تجيه قورنارم ايمش هم انفاذ (*) حصن مانندي تحصن رينه ديندي ملاذ (*)

(تقصيه) تريمه وزنده برنسه بي آخردن تبعيد ايدوب اوزاقلشدرمه معناسنه در كه
 اخذ هم بي آخردن خلاص ايدوب قورنارمق لازم كلور (تجيه) وزن من بور اوزره نجاه
 و يروب قورنارمق معناسنه متعدي اولور و نجات بولوب قورنارمق معناسنه لازم دني اولور
 (انفاذ) همزه نك كسري به تخلص ايدوب قورنارمق معناسنه در تنقيذ و استنفاذ كي (حصن)
 حالت كسري صادق سكونيله قلعه و حصار و سفود و هبوطي متعسر اولان صرب جبال كي
 تحصن اولوب صاقلنه جق وصفينه جق يره دينور (ملاذ) مكان وزنده بودني الجا ايدوب
 صفينه جق محله دينور ملجأ كي

(*) چون صفيني ديمه معناسني ايمش عود و عباد (*) ملجأ و ش صغناجق بك آديده معاذ (*)

(عود) عيتك فتي و اولك سكونيله (عباد) كتاب وزنده برشته الجا ايدوب صفيني معناسنه در
 نعوذ و استعاذه كي (ملجأ) متكا وزنده صفيني معناسنه اولان الجاه دن اسم مكان اولقي
 اوزره صغناجق محله دينور ملجأ و معقل كي (معاذ) ملاذ وزنده و مراديدر كه تحصن
 اولوب صغناجق يره دينور

اكثر انحصاره و اغلب
 احواله مصرف ايراد
 اوزره غالب اولديني نايي
 صرحوم * حوض صد
 رخنه مصرف اولور
 نايي كسب دستك ايكي
 قواره ايرازدن * بيتابه
 سوزل نيل ايمدر

(*) همزه اولور ايسه اولسون اوزاق ايتك اشقاد (*) دني برطافه دن آريلن اولمدر شاد (*)
 (اشقاد) همزه نك كسري به انساندن و سار جواندن برنسه بي برخلدن طرد و تبعيد ايدوب
 قوغق و اوزاق ايتك معناسنه در كه فارسيده دور كردن دينور (شاد) ذالك تشديد به اسم
 فاعلدر برطافه دن و جاعلندن آريلوب جيقان كيمسه به دينور و اصطلاح علومده حكم عامدن
 وقاعده كليه دن خارج و منفرد اولانه دينور

(*) دنامس سر بير ايتك ايمش اجلواذ (*) سرعتيله يور يكدن دني حد حاذ اخذاذ (*)

(اجلواذ) همزه نك و لامك كسري لري و واولك تشديد به انسان و حيوان تير رفتار اوله رق
 كتمك يعني سير و حر كه سنده روز كار كي غايت سرعت ايتك معناسنه در (حذ حاذ) حاكك
 قحيله (اخذاذ) همزه نك كسري به سرعتيله يور يكدن دينور

(*) احوذی چله ايشتنه متبصر كيمسه (*) غالب اولماغه دي احواذ و دني استخواذ (*)

(احوذی) استعري وزنده شول كيمسه به اطلاق اولور كه هرامورنده متبصرانه حر كت
 ايدوب نه كونه مصلحت اولور ايسه اكا غالب اولماغه بوجه كمال عهده سندن كلوب تبسز
 و مفسر تسميت و رابطه و براريله (احواذ) همزه نك كسري به (استخواذ) استفعال وزنده
 بر كيمه بر كيمه به يا خود برنسه به غالب و مستولي اولقي معناسنه در

(*) نقيه و نقي دلك نقي و نقي دلكدر (*) كيمه معناسني نفاذ اولدي كچرمك انفاذ (*)

(نقيه) طلعه وزنده (نقي) تمر وزنده برطرفدن او بر طرفه نافذ و كچمس اولان دايكه دينور
 نارسیده سوراخ دينلور (نقي) نوك فتي و قافك سكونيله (نقي) وزن من بور اوزره اسم اوله رق
 دايك معناسنه استعمال اولنديلري كي مصدر اوله ق دايك دلك معناسنه ده اطلاق اولور
 (نفاذ) سحاب وزنده برنسه آخر نسته به اصابت ايدوب طوفند قد نصكره بري طرفندن
 اونه طرفنه يكسك معناسنه در فعود وزنده نفوذ كي (انفاذ) همزه نك كسري به اوقي نساندن
 كچرمك مقوله سنده دينور و بر كيمه حكمني وامرني ناس پيشنده اجرا ايتلكه دينور

(*) عرف اوصافكده دكشدرمه ده تبديل ابدال (*) اويلوغه فخذ دينور جي كلورمش افخاذ (*)
 (عرف) عين مهمله نك فتي زاي مجره نك سكونيله ملال و اوصافق معناسنه در و قوف وزنده
 عزوف كي (تبديل) تكميل وزنده برنسه بي شي آخره دكشك معناسنه در و برنسه نك
 اسكي هيتي يوزوب تغير ايتك معناسنه در (ابدال) همزه نك كسري به برنسه بي و يروب
 آخرنسته بي بدل المقدركه دكشدرمه تغير اولور استبدال كي (فخذ) تمر وزنده و كشف وزنده
 اويلق تعبير اولنان عضوه دينور (افخاذ) فخذك جمعيدر

(*) فاسقيه ديمه مفهومي ايمش بورمه صارق (*) قاويلك آدي عماره صارق يفتكده مشواذ (*)

(فاسقيه) سبك و قافك كسري لري و يانك تشديد به بركونه صارق صارغه دينور كه صارقي
 نارسيله مار پويجي رسمنده بوروب صارمق اوله جقدر كه اكثرا هواسته متابعت ايدن
 شبان بويله بورمه صارق صارينور (عماره) عيتك قحيله باشه كيلن كسوه به دينور تقيه
 و قلنسوه و فس كي (مشواذ) محراب وزنده صارغه دينور عماره كي تشوذ صاريق صارغه
 دينور نهم كي

(*) پاره لمانغه تفت دي تقصم كي كيم (*) انجذاذ اولدي كسلك كسيلن پارچه جذاذ (*)

(تفت) تفعل وزنده برنسه نك طوغره نوب او فتمقلني كه پاره لمتي و پارچه لمتي تعبير اولور
 (تقصم) تفت وزنده برنسه قريلوب ايرليق معناسنه در (انجذاذ) انقطاع وزنده و مراديدر كه
 كسلك معناسنه در نسخ مطبوعه ده انجذاذ موقعنده واقع اولان انجذاذ فهم عاجزانه مه

کوره نایجاد (جذاز) چک حرکات ثلاثیه برنسنه دن کیلوب قرین یار چدره وقریناره
دینور قطعه وقرضه کی

(*) طوتیلان کیمه اخیز و هم اسیره دیدیلر * استخادامه ایتمش اولیه دیمک هم تاخاد *
(اخیز) اسیر و زننده فعل بمعنی مفعولدر قرار ایدن یا خود قرار اتمک صد دنده ایکن طوتیلان
کیمه به دینور واعدادن سی واسترقاق اولان طوتساعه دینور که اسیر دینلور و یواسیر دخی
ما سور معنایه یعنی قایش مقوله سی اولان اسارایله محکم باغلمش طوتساق معنایه عریسدر
ترکیده شیوعی حسبیه اخیز لفظنک ترجمه سی قیلندی (استخاد) همزه نک کسریله اصلی
همزین ایله اتخاد اولان اتخاد معنایه در که برنسنه بی المی وایدنک اوله جقدر و یواسخاد
کله سی افعال بایندن اولوق اوزیه اصلی اتخاد اولوب تای اولی سینه ابدال اولمغله اعلال علی
الاعلال اولش اولور بعضیلر استفعال بایندن اولوب تانک بریسی محذوف اولمغه ذاهب اولمندر
(تاخاد) تذکاد و زننده برنسنه بی المقدر

(*) دانه سی ابری اولان یاغوره وابل دیرل * ازاجق یاغوره هم دیندی رشاش ایله رذاذ *
(وابل) کاتب و زننده ابری دانه لو شدله یغان صفاتقی یاغوره دینور و بل کبی (رشاش)
سحاب و زننده ازاجق یغان یاغوره دینور مطر قلیل معنایه که سر پندی و چپستی تعبیر
اولور و مطلقا صومقوله سنک سر پندینه دینور (رذاذ) رشاش و زننده ضعیف یاغوره
وقطره لی خرده اولان یاغوره دینور

(*) شط صوبی دجله در اولش صوکاری شاطی * دخی زورا کی بغداده دینور مش بغداد *
(شط) طانک شده سیله بط و زننده شاطی کبی صوکاری نه دینور و بغداد بهشت آبادن
جریان ایدن نهرک اسمیدر که معروف اولان نهر دجله اوله جقدر (شاطی) خاظمی و زننده
قبی و کار معنایه در که شاطی النهر اریق کناری و شاطی البحر دکن کناری دیمک اولور
(زوراء) حراء و زننده خلفاء عباسیه دن منصور دوانقینک بنا کرده سی اولوب دارالملاک
عراق اولان مدینه السلامک اسمیدر که الان بغداد اسمیه شهرتیب اولان شهر در نکیم طغرای
لامیه البحر نام قصیده سنده اشبو * فیم الاقامه بالزوراء لاسکنی * بها ولا تافنی فیها ولا جلی * پیته
اراد ایلندر (بغداد) دالین مهملتین ایله و بغداد ذالین معجین ایله و بغداد اولی نک العجای
ثانیه نک اهمالیه (و بغداد) اولی نک اهمالی ثانیه نک العجای ایله و بغداد سحاب و زننده
و بغدین بحرین و زننده و بغداد میدان و زننده یدی لغندر که جله سی مزبور مدینه
السلامک اسمی در

(*) پک آجق بللو بلانه دیدیلر فشفه کیم * اصلی یوق لاف و کرافیه یلانی ملاذ *
(شفه) زلزله و زننده تصدیق اولمقی احتمالی اولیان آجق یلانی افراطله سوبلک معنایه در
(ملاذ) شداد و زننده وعدی و واعید عرقوب وادعا ابتدکی مودت و محبتدن صدق و ثبات
مسلوب اولان لافزن یلانی کیمه به دینور (کراف) فارسیدر معری چیک حرکات ثلاثیه
جزا قدر که بیع و شراده و زننده و کیلسر تخمین واورانله جهتیله الوب صائمق معنایه در
بول بولدن طلوم آه رق سوبلنن یلانه اطلاق بوملا بسه ایله در

(*) بکا یاردجی حق الحق که اودر خیر پناه * انما الله نصیری هوی خیر معاذ *
مصراع اول تائینک ترجمه سیدر (انما) الحق معنایه طرق قصر دن اولدیغی الف قافیه سنک قطعه
اخیرنده یکدی اسم الجلاله مبتداه (نصیری) بیا متکلمه اضافله بکا یارد مجیدر معنایه خبر اوله رق
فصر الحنفه علی الموصوف قیلندر (هو) ضم نایدر الله تعالی به راجع اولوق اوزیه تدنر

(لی) لام اختصاص ایله یاء متکلمدن مرکب اوله رق بنم ایچون معنایه ما بعدند کی خیره متعلقدر
(خیر) زیاده ضرر عوب و منفعتلو معنایه مبتدایک خبریدر (معاذ) ملجاء و ملاذ معنایه خیرک
مضاف الیهی وجله از استثنایه در

(*) شکر کیم حقه شکر دنده لذیذ اولدی سوزم * اوقیان قدمکر و ش ایدر استلذاذ *
(شکر) شینک ضمیمه منعمک انعام واحسان ابتدکی نعمتی یلوب ناسه نشر و اظهار اتمکدن
عبارتدر (شکر) شینک قبحیه معروفدر (لذیذ) عزیز و زننده طعوم تسعة مشهوره دن لذت ایله
موصوف اولان نسبه در که طنلوتعیر اولور (قند) شکر دیودال قافیه سنده یکدی (مکرر) معظم
و زننده تکرار اولان شیه دینور قند مکرر دینلن شکر قامشک عصاره سندن معتمد اولان شیره
بالدفعات طبخ و کالیه اصلاح اولمغله غل و غشدن عاری اعلا و خاص شکر دن عبارتدر (وش)
لفظی ادات تشبیه در که مر غیر مر (استلذاذ) برنسنه بی لذیذ بولوق و لذتو عذابک معنایه در
محصول بیت اغات عریبه بی بو کونه نظم سلیس و ادای رنگین و نفیس ایله نیانه اقتدار نعمتی
تفضل واحسان ایدن منم حقیقی حضرت نرینه شکر و ثنا و اسونکه محض عنایه سینه بوقطعه ده
بلکه بتون نخبه ده کلام شکر دن الذ و احلی اولدی زرا شکرک لذی جسمانی و نظم رنگینک
لذی روحانیدر و لذت روحانیه نک لذت جسمانیه به مزیت و تفوق اتفاق کرده عقلا در بس بوکافی
اوقیان قند مکرر تناول اتمش کبی تلذذ ایدر

(*) فکن برای مضی مضاهیا لنور *
(فکن) لفظنده فافاء فصیحه اولوق ظاهر در (کن) کان یکون ماده سندن امر مخاطبدر
اول معنایه ای اذ اعرفت مافی القطعیه الذالیه فکن باحاطه مافی القطعیه الراهیه المضیه میا کلا
لنور (برای) لفظنده بام ملا بسه کن فکنه متعلقدر (رای) دار و زننده اعتقاد و ربط
قلب معنایه مهموز العین اولان رای مخفیدر و همزه بی الفه ابدال ایله تحقیقندن عرض عاشر
الحروف اولان حرف رایه تلخیصدر (مضی) تنویر معنایه اولان اصائت دن اسم فاعلدر
(مضاهی) مشابه و مشاکل معنایه اسم فاعلدر مصدری مباحاه و زننده مضاهاتدر (نور)
در دینی قطعه نک عنوانی شرحنده یکدی (مضی) لفظی جر ایله رای لفظنک صفتدر
(مضاهیا) کانک خبریدر لنور لفظنده لام جاره مضاهیا لفظه متعلقدر (حاصل) معنی قطعه
سابقه ره علم و اطلاع ایله ظلمه جهلی ازاله ایتدک ایسه رای مضی و فکر ناقب ایله قطعه رائیه بی
ادراک و احاطه ایدوب قلبکی نور علی ایله تنویر و نور کامله مشابهت و مجانستی کایبغی کسب
و تحصیل ایله دیمکدر

(*) خدای منعمه چوق شکر ایدن کیمسه شکور * زیاده متکر لطف و نعم اولانده کفور *
(شکور) صبور و زننده اوزان مبالغه دندر منعمک انعامنی حق معرفله یلوب لسانه منعمه
چوق ثناء جبیل ایدوب و اول نعمتی منعمک رضاسی اولین محله صرف و استعمالدن کمال
مرتبیه مجانبیت ایدن کیمه به دینور (کفور) شکور و زننده و مقابلیدر که منعمک لطف و احسانی
مبالغه ایله ستر و انکار ایدن کیمه به دینور زیاده کفران نعمت ایدن خبیث اوله جقدر و کفور لفظی
و حدایتی یا خود شریعتی زیاده جحد و انکار ایدن کافره دینور

(*) موانعی بوغبکن هم بلا قصور و قفور * تنا کیم استمین ذات پاکه دیندی حضور *
(حضور) صبور و زننده شول کیمه به دینور که نسوانله مجامعته قدرت تامه سی واریکن اصلا
جاءه میل و تأله رغبت ایله حضرت یحیی صلوات الله وسلامه علی نبینا وعلیه کبی و قلی
طار و عکین و عصبه لو کیمه به دینور

(*) كبر الاقوه اولان نسته به دينور محصور * دخی حرام كه ممنوع ايش ادى محظور (*)
(محضور) ضاد معجبه ايله آفتى ومضرى چوق اولان شته دينور (محظور) طاء معجبه ايله
ممنوع معناسنه در بومناسنه شرعه ممنوع اولان منهيات ومحرمات اطلاق اولنور كه شرعا
مريض اولان مباح مقابلدر

(*) ماك ديكره مبنى خدايه اطلاق * زمان وعادته ده دهر ديندى جعي دهور (*)
(دهر) نهر وزنده مطلقا زمان معناسنه در على قول زمان طويله دينور وعنده بعض مجموع مدت
دنيابه دينور (ودهر) دأب وعادت معناسنه مستعملدر كه عادت حياتيه باقى اولور (ودهر) آفريننده
زمين وزمان اولان جناب واجب الوجود حضرت ترينه اطلاق اولنور اشيو * لانسوا الله
فان الله هو الله * وفي رواية * لانسوا الله فان الله هو الله * حديث شريفته اولدينى
كي لكن الله تعالى حضرت ترينه اطلاق بعضيلر عتدنده دهر اسماء حسنان اولغه ميتيدر
وبعضيلر عتدنده دهر زماندن عبارتدر لكن اكثر ناس بوعالمده جريان ايدن حوادث يوميه ي
دهر وزمانه نسبت ايمكله زماندن شكايه ودهره ناهموار كلات ايله سب ايتد كلى بالاخره
حوادث خلق وفاعله راجع اولغه سب دهر دن نهى اولدى پس زعم ناسه كوره دهر فاعل
الحوادث اولغله حديث شريفك تاويلي وماك شويله اوور كه * لانسوا فاعل الحوادث
فان الله هو فاعل الحوادث * ياخود فان فاعل الحوادث ومصرفها هو الله تعالى (دهور)
قعود وزنده دهر ك جعيدر

(*) كتاب حضرت داود صكره خاص اولدى * محله كى كتاب ادى كچه زبور (*)
(محله) محله وزنده شول صحيفه به دينور كه اند نصح وپنده دائر وصايا وحكم بازش اوله
محله لقمان كى وهر كايه ومكتوبه اطلاق اولنور (زبور) فعول بمعنى مفعول اوله رى مزبور
ومكتوب معناسنه هر كايه اطلاق اولنور وخاصه كتب اربعه سماويه جله سندن حضرت
داود عليه السلامه نازل اولان كتاب جليلك اسميدر

(*) سلف اتى خليفه نقل ايدن حديث دخی * قلج كه جوهر ايله زين اوله اوده مأثور (*)
(مأثور) منقول وزنده سلفك يعنى زمانا متقدم اولان روانك خليفه كه متأخر اولوب ضبط
وروايته انرك قائم مقامى اولان كيمسه ره نقل وروايه ايتد كلى اخبار واحاديثدن عبارتدر
ادعيه مأثوره كى ومأثور شول قليمچه دينور كه بوزنده جوهر وسائر كونه مقبول ومعتبر لکنه
دائر اثر ونشان اوله

(*) كتوم صاقلبانه ديندى كير لواسرارى * او كونه سریده فاش ايلين كيمسه بذور (*)
(كتوم) صبور وزنده كنديتك واخر كير لوسرى زياده كتم واخفايدوب پك صاقلين
كيمسه به دينور (بذور) كتوم وزنده ومقابلدر كه سرورازى كتم واخفايده مبوب افشا ايملكه
مجبور اولان كيمسه به دينور

(*) كال وفضله ماهر اولان ايش تحرير * طويو يده مطلع اولماغه ديندى عثر وعثور (*)
(تحرير) نونك كسريه علوم ومعارفده حاذق وماهر وحقايق ودقايقه آگاه وواقف اولان
كيمسه به اطلاق اولنور كوا كه اجناس علومى قبضه تصرفه الوب تحروذبح المئدر (عثر)
عينك فتحى ونای مثانهك سكويه (عثور) قعود وزنده برستهك جستجو سنده وطلبنده دكل
ايكن ناكهسانى آگاه ومطلع اولقدن عبارتدر وعثر انبانك وحيوانك اياغى سورچوب قيايق
معناسنه در عثار كى

(*) زلال طائلى صولسل دخی انك كيدر * اوشكه پاك اولنور غیری شئ انكله ظهور (*)

(زلال) غراب وزنده وزليل دليل وزنده وزلول صبور وزنده صافى وخفيف وبوغازدن
كيمه سى سهولتى صفوق وطائلى صويه دينور جيم قافيه سنده كين عذب وفراش كى (سلسل)
جعفر وزنده وسلسال خلسال وزنده ايجمى طنلو لطيف وملايم صويه دينور (طهور)
صبور وزنده ذاتنده پاك وطاهر اولوب سائر تطهيره محتاج اولان نسته لى دخی پاك ايدر اولان
شته دينور طاهر ومظهر ديك اولور

(*) حبور كچه سرور كى ادى اما * او كيمه كيم اوله مسرور وشادمان مجبور (*)
(حبور) سرور وزنده ومرا فيدر كه انسانه عارض اولان فرح وانساظدن عبارتدر لسامزده
سوج وسونك تعبیر اولنور فارسده شادى وشادمانى دينور (مجبور) يعفور وزنده مجبور
ومسرور معناسنه در كه فرحناك ومسرور اولان كيمسه به دينور ومجبور طوى قوشنه دينور

جيسارى كى
(*) صبا اوليل كه اسر شمس مطلعندن هم * اكماقيل اسن ريح مفلس اولدى دبور (*)
(صبا) عصا وزنده استواء ليل ونهار هنگامنده كه نير اعظم اولان آفتاب عالمتاب جل وميران
برجارتنه حلول ايتديكى زماندر اولوقته شمسك طلوع ايتديكى طرفدن اسن روزگار دينور
(ديبور) صبور وزنده باد صبايه مقابل يعنى جانب مغربدن اسن باطى بلنه دينور كه قره بل ايله
لدوس ميانندن اسر و بوريح دپوره مفلس اطلاق اولنديكى اكثر ياسب ارزاق اولان مطردن
خالى اولديچيوندن زياده تنك دست وزوكرد اولان كيمسه به افلس من دپور ديد كلى

بوجهتدندر
(*) سموم كوندن اسن باد كرم كيم معلوم * انك كيمه اسنى اويله زهر ناك حرور (*)
(سموم) قبول وزنده اكثر يا كوندن اسن اسحق روزگار دينور كه سام بلى تعبیر اولنسان
سميلو بل اوله جقدر (باد) فارسيدر عناصر رابعه دن عنصر هوايه اطلاق اولنور (كرم) سكاف
فارسيدك قحيله حار اولان شته دينور (حرور) سموم وزنده كيمه اسن ريح حارهيه اطلاق
اولنور وعنده بعض كوندن اسن اسحق يله دخی دينور (زهر ناك) زهر لوديمكدر

(*) مولدايسده مشهور عالم اولمدر * يدى سيق كونه ديمش غموزده باحور (*)
(باحور) باسور وزنده وياحورء عاشوراء وزنده شهر روميه دن ماه نموزك اون طقوزدن بكرى
التبسته وارنجيه اولان يدى كونه دينور كه اكثر يا بوكونلرده شدت حرارت هوا واقع اولور
وبويدى كونه ايام باحور اطلاق بين الناس مشهوردر وصاحب قاموسك الباحور والباحوراء
شده الحرفى غموز تعبیر عربى الاصل اولسنى ايهام ايدرسده اكثر اهل لغت عربى الاصل
اوليوب مولد اولسه ذاهلدر وحاء مهمله بدلى خاء معجبه ايله ياخور دخی زبازددر بوتقديرجه
كونشلى يعنى حرارتى تاثيرلى كون معناسنه فارسيدر

(*) يلان سويلك افك وافيكه اولمدر * يلايى كاذب ايش كذب وش يلان دخی زور (*)
(افك) همزهك كسرى وقحيله وافوك قعود وزنده مصدر در يلان سويلك معناسنه
فارسيد دروغ گفتن دينور (افيكه) سفينه وزنده اسمدر يلان سوزه دينور بوتقديرجه ناظم
تحرير (يلان سويلك افك وافوك اولمدر) ديملى ايدى ياخود يلان سويلك افك وافيكه دى
يلانه ديملى ايدى (كاذب) يلان سويليچى كيمسه به دينور كذاب وزنده افك وامير وزنده افك
ومبور وزنده افوك كى فارسيد دروغ كوى دينور (كذب) فسق وزنده وكشف وزنده
صدق مقابلدر كه خبرك مضمونى واقعه مطابق اولمدهن عبارتدر فارسيد دروغ ولسامزده
يلان دينور مين وخرص مرا دفلر بدر قشغه كذبدين اخصدركامر (زور) زانك ضيله يلان

سوز دینور و اشرك بالله معناسنه استعمال اولنور كه كذب و افترانك زياده اعظمي وافيكه و بهتانك غایت اشعبدر

(*) غميه كذب ايله افشای قول فاسددر * نباح اورمه سي كلك قدور مسيده عقور (*)
(غميه) سفينه و زننده ايكي كيمسه يا خود ايكي جاعت يبنده القاء فساد ايدوب بری برينه دوشورمك
ايچون نقل اولان كلام فتنه انگيزه دینور كه قوغچيلق تعير اولنور بوصفت خيئه ايله موصوف
اولان قوغچي به شداد و زننده تمام وجهول و زننده غموم دینور (نباح) غراب و كاپ و زننده
كلك اورمسه دینور (عقور) جهول و زننده هر كورد بكني طلايوب اصرر اولان برنجي جانوره
دینور كلك عقور و غم عقور كي كه قدور مش دینور

(*) ملوم اودر كه اتی خلق ايله انعیب * كلال ايله نظري منقطع اولان محسور (*)
(ملوم) مقول و زننده لوم و تعيب اولنوب قناعتش اولان آدمه ولوم و تعيره مستحق اولان كيمسه
دینور (محسور) اوزون اوزادی پر سنه به باق سبيله فری كيدوب طونقلمش اولان كوزه
دینور حسیركي

(*) شديد اولوم ذمه مغفوي موت اجر ایش * دینلدي ذل ايله خور و لمغه جهانده دخور (*)
(موت اجر) لفظنك معنای تركیسی قزل اولوم دیمكدر كه مقتولك بشره سي قره زی قان ايله
آوده اولوق مناسبيله قتل مراد اولور و مطلقا سكرانی شدنلو و غرقانی صعوبتلو اولان اولومه
اطلاق اولنور (دخور) خاه مجیه ايله ظهور و زننده و جبل و زننده دخر ذلیل و خور و حقیر و مبتذل
اولوق معناسنه در

(*) بوار اولدی هلاك و كساد دینش هم * اولانه فاسد و هالك دینش بور (*)
(بوار) هلاك و زننده و مراد فیدر كه حیره ايله متصف اولان شبنك هلاك اولسی يا خود برنسنك
مخوف و تلف يا خود مقصود اولان منفعتی زائل و ضایع اولمغه فاسد اولسنه دینور و برمناعه رغبت
اولمغه رواج اولوب كساد اولسنه دینور (بور) بانك ضمیمه شول كيمسه دینور كه نیت
و عقیده سي فاسد اولمغه معنی هالك اولوب انده دنیا و آخرته متعلق خیر و فلاح اثری اولیه و بونده
مفرد و تنه و جمع و مذكور و مؤنث مساویدر

(*) قزاقك ادى حصیه چچك دخی جدری * چچك چقرمش اولان كيمسه به دینور مجذور (*)
(حصیه) تمزه و غمزه و زننده بدن انسانده ظهور ایدن یرتوع اوافق سبوجه لر در كه قزاق
دینور (جدری) چچك ضمی و فتنی و ايكي صورته دخی دالك قتحيله چچك تعیر اولسان
قبار جغه دینور كه اكثر يا چو چقرده چقار (مجذور) چچك چقرمش اولان چو جوجه دینور
و چچكك آناری و دورتيكي یوزنده ظاهر اولانه دینور

(*) مال حافره اول امرده دیمكدر * سبوجی چقمش اولان اغز اولدی هم محفور (*)
(حافره) برنسنك اولنه اطلاق اولنور اول الامر و حاله اولی معناسنه مثلا بر كيمسه فقیر ايكن غنی
اولوب صكره بنه فقیر اولد قده يا خود غنی ايكن فقیر اولوب صكره بنه غنی اولد قده رجع الی حافره دیرل
بنه حالت اولی به رجوع ایتدی دیمكدر (محفور) دیشرك دینده خرد خرد سبوجه چقه قله يا خود
دیشر چور یوب فاسد اولوب و قانوب دوكلكله یرلری چقرچقر قالمش اولان اغز اطلاق اولنور
(*) اگر چه معنی بر فرد و تو و مر اولش * دی فرد واحد هم نفسه قانه ده نامور (*)

(فرد) قار و فرید مثلا و منفرد معناسنه در كه بالكر بردانه اولان شبنه دینور و زوج مقابلی
اولدق تك معناسنه اطلاق اولنور كا مر فی قافیه الجیم (تو) تانك فتنی و اوك تشدید یله فرد
و بكا معناسنه در (مر) میك فتنی و رانك تشدید یله تو و زننده مره كي بر كره معناسنه اطلاق

اولنور (نامور) باسور و زننده و همزه ايله نامور تفعول و زننده فرد واحد معناسنه در كه بر كيمسه
دیمكدر و نفس ناطقه به دینور اماره باعث امر اولد ییچون و مطلقا قانه دینور دم معناسنه
و قله اطلاق اولنور و سویداء قله دینور ككه یوركك قانی اوله چقدر و باده به ووزیره و صویه
وصو قانه دینور

(*) یوزین آچیجی اولان عورته دینور سافر * دخی مسافر ایدیجی كيمسه مثل سفور (*)
(سافر) شاعر و زننده كشف الوجه معناسنه اولان سفاظندن صفت مختصه اولدق دائما
یوزینی كشف ایدر اولان عورته دینور دخی مسافر ایدیجی كيمسه به یعنی بر مكاندن آخره سیر
و ارتحال ایدن كيمسه به دینور و كاتب معناسنه كلور (سفور) صبور و زننده مسافر و مسفر كي
بر یردن آخره كیدن كيمسه به دینور

(*) قرا كو كیمه دخی لیل مدلهم اولش * دخی كي قرا كولفده ظلمت و دینچور (*)
(لیل مدلهم) تركیب توصیف بنده لیل كیمه معناسنه در مدلهم مقشور و زننده مبالغه افاده ایدر
غایت سیاه و زیاده مظلم اولان شبنه و كیمه به وصف اولور و مدح رج و زننده مدلهم دخی سیاه
نسنه به و قرا كولق كیمه به دینور (دخی) دالك ضمی و الفك قصر یله ظلمت و قرا كولق
معناسنه اولان دجیه ك جعیدر غرقه و زننده و دخی غنی و زننده مظلم و قرا كو كیمه به دینور
داجیه كي و دیاچی دالك قتحيله كیمه لك زیاده ظلمت لرینه دینور (ظلمت) ظاء معجمه ك ضمیمه
سیاهلغه و قرا كولغه دینور صحراء و زننده ظلماء و صحاب و زننده ظلام كي كه نور مقابلدر
(دینچور) طیفور و زننده قرا كولغه دینور و طبراه غه و قرامتق یوزنسنه به دینور

(*) جهانده آدی صانی اولیان كیمسه دخی * همیشه اویقویه مألوف اولانه دیندی دینور (*)
(دینور) صبور و زننده بین الناس آدی صانی یعنی شهرت و شانی اولمغه در جغه اعتباردن ساقط
اولان كیمسه به دینور خامل و خجول كي شمول و زننده و دائما نومله مألوف اویقویه ملازم تنبل
و او شكن كیمه به دینور

(*) قریش مجعك ادى دارند و ایدی * دینلدي مجلس فسق و شقاونه حابوز (*)
(دارالندوه) منزل معناسنه اولان دارا یله شوری ايچون عقد مجلس ایدن جاعت معناسنه
اولان ندوه لفظندن مركب اوله رق مكه مكرمه ده اجداد رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلم دن درجه خامسه ده واقع اولان قصی بن كلاب پنا ایلدیكي خانه در كه دائما قریش انده
مجمع اولوب مشاوره ایدر لر ایدی حتی شمع عالم افروز رسالتی اطفال داعیه باطله سبله صنادید
قریشدن چند عدد مشرك ناپاك و ابومره نجدی صورتنه مختل ایلش برنلیس بودارالندوه ده
عقد حلقه جمعیت پیدا و آراء فاسده لری بالکلیه مضحک و هبا اولدیكي کتب سیرده مبسوطدر
(حابوز) فسقه و اشقیاء مجلسنه و یرم عشرته دینور

(*) صاچلش ایچو كي اولدی نظم دلجویم * فیکان نظم لطیفی كلو لومشور (*)
(مضراع اول نائینك تفسیریدر) فیکان (فكان) لفظنده فافاء فصیحه يا خود استینافیه دركان فعل
ناقصدر اولدی معناسنه (نظم) كلام منظوم معناسنه (لطیف) لطافتلو و دقتلو دلجوی
و مقبول معناسنه كاف تشبیه ایچوندر (لؤلؤ) لامرك ضمه لری و همزه لك سكون لر یله مجوهرات
اقسامندن ایچویه دینور در ككي (مشور) منظوم و زننده و مقابلدر كه تفریق اولنوب
صاچلش نسنه به دینور و منظوم معناسنه اولان نظم ايله مشوری جعده بحسنات بدیعیه دن
صنعت طباق ظاهر در (حاصل معنی بنم یونظم لطیف دلپسندم لطائف نظمه و دقایق شعره
واقف و آشنا اولنره لؤلؤ مشور كي نشاط و انبساط بخش ایدر دیمكدر

(* مفاعیلن مفاعیلن فعلین * بوسعمرک بیلور البته قدرین اهل شعور *)
بو قطعه بحر محبت مجنونند (شعر) کلام موزوندر (شعور) علم و ادراک معنایست در
مال معلومدر

(* مرادم اولدی چو خدمت حدیث و تفسیر * امیدم اولکه خدا اید سعمی مشکور *)
(حدیث) مظهر حصیصه جوامع الکلم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت تبارک لسان کوهر
فشانندن صادر اولان اقوال شریفه و اخبار لطیفه اطلاق اوانور (تفسیر) لغتده مطلقا
کشف و اظهار معنایست در اصطلاح شرعده آیات قرآنیه نک معانی کریمه سن و قصص
واحکام و اسباب نزول کشف و ابضاحه دائر اولان علمه دینور چونکه نظم جلیل باهر الاعجاز
اشرف الالسنه اولان لغه عربیه ایله خلعتراز و احادیث خیر البریه علی قائلها اکل الحبه
دخی اول لهجه مرغوبه ایله جلوه کرازا اولمغله لغات فصیحه عرب عربایی جمع و تدوین
ایله افاده و بیان علم تفسیر و علم حدیث خدمت جلیله اولدیی عیان و علک موقوف علیهی
و مبادیسی ذلک العلمدن معدود ایدو کی بی کاند (سعی) ری و زننده برنسه بی وجوده
کتورمک ایچون صرف مقدور ایدوب جالشحق معنایست در (مشکور) شکر اولمش معنایست در
و حق تعالی جانبندن شکر عباد مفرط و رجته مجازاندر

(* منی من بعض مشهور الکنی ذالمختصر *)

(منی) مخبر زننده و مراد فیدر که خبر و ریجی و افاده و بیان ایدیی دیمکدر (من) ابتدایند در
(بعض) کل مقابلدر (مشهور) بین الناس معروف و معلوم اولان شبهه دینور (کنی) کافک
ضمیمه منی و زننده اب و ام ایله مصدر اولان اسم معنایست اولان کنیه نک جمعیدر (ذا) اسم
اشارتدر هذا کی (مختصر) اسم مفعول بنیه سبله اوزون اوزادی اولوب ایجاز و اختصار
اولسان کلامه دینور و اسم اشارتک مشار الیهی اولق اوزره نظم ایله مؤل اولان قطعه دن
عبارتدر منی مقدم خبر ذالمختصر مؤخر مبتداء من جاره منی لفظنه متعلقدر (حاصل معنی
شو مختصر نظم یعنی شوق طبعه و جیره بین الناس مشهور و معروف اولان کنیه نک بعضی
بیان و افاده به دائر در دیمکدر

(* حضرت آدم صلی الله علیه و آله دیش بوالبشر * هم ابوالجن و ابومره و ابلیس اشتر *)

(بوالبشر) ابوالبشر دیمکدر وزن ایچون و تخفیف ایچون همزه سی حذف اولنور و بوزکیب
اضافی پدر یعنی بابا معنایست اولان اب ایله انسان مراد فی اولان بشردن مرکب اوله رق
افراد آفریده بشردن بعضنک بلا واسطه و بعضنک واسطه واحده یا خود و سائط کثیره
ایل پدیری اولان حضرت آدم صلی الله علیه و آله و علی نبیا صلوات الله حضرت تبارک کنیه
شریفه زیدری و بو کنیه لده اولان اب لفظی اکثر یا صاحب و ملازم معنایست استعمال اولنور
بو قطعه ده ابوالجن و ابومره و ابوالاشبالدن غیر کله جک کنیه لکنی (ابوالجن)
ناظم نحر برک بیانیه کوره ابوالشیاطین اولان ابلیس لعینک کنیه خبیثه سیدر لکن
کتب تقیاسیردن ظاهر اولان خلقت آدم علیه السلامدن اقدم روی زمیده ساکن اولان
طائفه نک پدیری اولوب نارسمو مدن مخلوق اولان جان نام روحانینک کنیه سی ابوالجن
و ابلیس لعینک کنیه سی ابوالشیاطین اولقدرد (ابومره) میمک ضمیمه و زانک تشدیدیه بود دخی
ابلیس خبیثک کنیه سیدر غلاظ جیره قریش دارالدوه ده عقد حلقه جمعیت ایتد کلرنده
ایقاد نازه فتنه ایچون لعین مزبور داخل مجلس شوری اولد قده صورتیه متثل اولدیی
شیخ نوریث کنیه سی ابومره اولدیی جهندن بو کنیه ایله مکی اولدی (ابلیس) قطع امید

معنایست اولان ابلیسدن مأخوذ اولق اوزره شیطانک اسمی اولدیی سین قافیه سنده کلور
(اشتر) زیاده شرلو دیمکدر

(* کنیه سی صویک ابوحیان ایش هم بوالغیاث * بال ابو منصور در کیم بوالشفا اولمش شکر *)
(ابوحیان) شداد و زننده باعث حیات و ملازمه حیوان اولان صویه کنیه اولمشدر (ابوالغیاث)
کتاب و زننده عطش و تشنه لیکدن بی تاب اولنلرک امدادینیه یشیی اولان صویک کنیه سیدر
(ابو منصور) عدو مزاج اولان امر اضه غلبه ایله منصور اولان کیمیه ره ملازم اولان غسل
منصوص الشفادر (ابوالشفا) مداوات مرضی ایچون ترتیب اولتان معاجین و معالجاتک
ملازمه سندن اولان شکر در

(* بو الخصب ایدر شرابه بو المهندیندی هم * بو نعم اتمک ابو نصر اولدی نقل خوبتر *)

(بو الخصب) خطیب و زننده وسعت و بولافه مدار اولان لحن کنیه سیدر (ابو المهند)
ایمى نقعدن اکبر و شری خیرندن اکثر اولوب هضم طعامه معین و مصاحب اولان شراب
ام الخبایک کنیه سیدر (ابونعم) جمیع نعم مأکوله نک اصل و اساسی و سائر مأکولات کندینک
فروغی مثابه سنده اولان نان عزیزک کنیه سیدر (ابو بشر) بانک کسر یله اهل عشرت
یاده نوش اولدقده مرارت یاده سبیل یوزینی دوروب اکتشیدیکی بحقیقته بشاشت حاصل
اولوب یوزی کولک ایچون اوزرینه تناول ایتدیکی طوزلو و طاتلو مزه تعبیر اولتان
نواله نک کنیه کریهه سیدر (نقل) نونک فتنی و ضعی و فافک سکونیه عشرت مزه سنه
دینور خوبتر فار سیدر زیاده کوزل دیمکدر

(* بوالشهی بر بط ابوالله و ایه طنبوره دینور * بوالکمال اولمش ندیم نکته دان معتبر *)
(ابوالشهی) غنی و زننده شهوات نفسانیه به شدت اشتها و عمر کرانمایه فی نبات ساز ایله
اضاعه و افنا به ملازم اولنلرک استعمال و استماع ایتد کلری ساز مشهور در که لسان اهل زمانه
لاغوته و ترکی قدیمه قویوز و عرییده عود و مرهر دینلور (بربط) جعفر و زننده فارسی معرب
اوله رق مزبور لاغوته نک اسمیدر قاز کوکسنه مشابهنه منی تسمیه اولمشدر (ابواللهو)
صحو و زننده آلات ملاحیدن اولان طنبور دیکلری ساز مشهورک کنیه سیدر (ابوالکمال)
جبال و زننده بحالت و مصاحبتیه لازمه دن دقایق شناسلق و حاضر جوابلق و کالات
بشریه دن اولان معلوما فی جامع اولان مصاحبک کنیه سیدر (نکته دان) دقایق
بیلیجی دیمکدر

(* سفره به دیرل بساط الرجه کبی بورجا * هم ابوسایغ دخی بالوده حلوا اثر *)

(بساط الرجه) بانک کسر یله رجت و احسان مقوله سندن اولان طعام اوزرینه وضع اولوب
تناول اولنقی ایچون بسط اولتان سفره نک کنیه سیدر سفره دخی عریدر غرقه و زننده
فی الاصل مسافر استحباب ایتدیکی زاد و نواله سنی ایچنه صاروب و اوزرنده تناول ایتدیکی
مشیندن و سختیاندن مصنوع اولان بساطک اسمی اولوب صکره مسافرک و مقیک اوزرنده
طعام ایتد کلری بساطلرک کلیننه تعیم اولندی لسانزده صفره تعبیر اولنور (ابورجا) سماء
وزننده مرجو البرکات اولان یا خود هر کورن اوزرنده اولان طعامه دعوت اولمشنی رجا
و امید ایدن سفره نک کنیه سیدر (ابوسایغ) تناول ایدن کیمیه نک حلقومندن سهولته کچن
حلاوتلو بالوده دیکلری طعامک کنیه سیدر

(* بوالسافر اولدی پیتر آجلیغه بو العمره دی * طوز ابو صابر ره بو الخضر در کیم تازه تر *)
(ابوالسافر) استعجیده شهوات و حاضر ادم وفق اولدییچون اکثر یا مسافرله ملازم

منا به سنده اولان معروف پیزك كنيه سیدر كه اسمی ضم جیم ایل و ضمینه جین و عتل و ژنیده
 جین در (ابو عمره) جره و ژنده مفلسلك كنيه سیدر و مفلسلك لازمی اولان آجلنگ
 كنيه سیدر ابو عمرو كه صالح بن اسحق الخوینك * از ابامره شرحار * یعنی فی الظلم العجاری *
 جر الذیاب جیفه الجار * ار جوزه سی معینه محملدر و تعرف ابامره سؤالیه مشول اولان
 اعراينك كيف لا عرفه وهو من تبع في كبدی جوابی جوع و آجلق معنایه اولغه میندر
 و ابو عمره قابت شوم قدم بر كیسه نك كنيه سی ایديكه قنغی قومك دیارینه نزول و قنغی قبیله نك
 یوردینه حلول ایلسه اوراده البته خدال و قتال یاخود بر كونه بلا وقتیه ظهور ایدر ایدی
 غالباً بومناسینه خلقك مبعوضی اولان زوكر دلكه و آجلغه كنيه قلمندر (ابو صابر) قادر
 و ژنده بری و بحر طوز انواعك كنيه سیدر كه اسمی ملح در فارسیده نك دیرل سمك و ژنده
 یوفقه اتمك معنایه اولان صیره دنكه سفینه و ژنده در یاخود جعد و بوز معنایه اولان
 صیردنكه شجر و ژنده در یاخود هرزه به كیسه معینده طوز استصحاب ایدر اولان صابر نام
 كیسه به ملازمندن نكینه اولمندر (ابو الخضر) كنف و ژنده برود ستانازه لكی و یالاییكنی
 ازاله ایمان تره دیدیكمز سیره نك كنيه سیدر

(*) دی ابوطالب ابو منقذ آتاك اعلاسته * قوردا ابو جعد ابو الاشبال اولمش شیرتر (*)
 (ابوطالب) كاتب و ژنده راكب اولان كیسه طلب ایندیكنی یعنی قوغدیغی بتشوب طوتار
 اولان اعلى و یوكر ك آتاك كنيه سیدر (ابو منقذ) محسن و ژنده راكبی قاجدیقتن انقاذ
 و تخلیص ایدر اولان صوی و یوكر ك آتاك كنيه سیدر (ابو جعد) جره و ژنده و جیمك ضمیمه
 ابو جعاده سباع انواعندن قورد دید كاری بری جاتورك كنيه سیدر تویی جعودلی یعنی
 چوق و قیو بر جق اولق ملاسه سیله یاخود جعده بی یعنی قیون قوزینی اكله حریرص
 و ملازم اولغه نكینه اولمندر (ابو الاشبال) همزه نك قحیله ارلك ارسالك كنيه سیدر
 و یونده اب كله سی بابامعناسته در ابو الشیرده اولدیغی كبی زبرا اشبال شبلك جعیدر
 و شبلك شبلك كسری ایله آو اولق درجه سنه كمش ارسلان اینكینه دینور (شیر)
 نیر و ژنده فارسیده سلطان السباع اولان ارسالك اسمندر (نر) توك قحیله ارلك
 معنایه در مقابلی ماده در

(*) ابو ایوب ابو صفوان دوه مقمومیدر * هم ابو الاخطل قاتدر بوز یاده اما كه خر (*)
 (ابو ایوب) رجوع معنایه یاخود طریق معنایه اولان اب لفظندن یاخود
 بتون كوندز یولده سیر ایلك معنایه یاخود مر كوب اولان دوه لر بری برینه قیریشوب
 معارضه ایده رك كتمك معنایه مآخوذ اوله رق دوه نك كنيه سیدر (ابو صفوان)
 سكران و ژنده خالص و پاك نسبه معنایه مآخوذ اوله رق یاخود كثیراللبن اولان ناقه
 معناسندن اخذ اولنه رق دوه نك كنيه سیدر (ابو الاخطل) اجر و ژنده سیرنده خفت
 و سمرعت اولان یاخود قوائی غلظت و خشونت ملابس قاترك كنيه سیدر اسمی بقل در
 (ابو زیاد) حصار و ژنده از یوكیله یوله طوغری كتمد بگندن مزایده حله ملابس حكمنده
 اولمندن ناشی یاخود زیاده اسمیله معنی اولان كیسه دائماً كندی به راكب اولغه جارك
 كنيه سیدر خر فارسیدر جاره معنایه

(*) بز محقق علمی آباءمزدن الدق طفل ایكن * قد اخذنا العلم من آبائنا حال الصغر (*)
 مصراع اول ثانینك ترجمه سیدر (قد) كله سی ماضی اوزره داخل اولدقه كاه زمان ماضی بی
 حله تقریب ایچون اولور كاه مجرد مدخولك مضموتی تحقیق و تأکید ایچون اولور بوراده

معنای نك امراد اولدیغی ترجمه ده واقع محقق لفظندن مینباندن (اخذنا) فعل ماضی متكلم
 مع الغرور بزدلق معنایه (العلم) لفظنده لام تعریف جنس ایچوندر استغراق عرفی به محمول
 اولدقه جائز در علم عینك كسری و لامك سكو نیله بر شبك حقیقتی بیلك معنایه اولدیغی
 معلومدر مقیالی جهلدر (من) ابتدایه اخذنا فعلته متعلقدر (آبائنا) تركینده آباء همزه نك
 و بانك مدلل به بابامعناسته اولان ابك جعیدر بطریق التعلیل اجداده شامل اولدیغنه شخص
 واحد ایچون آباء عندیله اولدیغی قرینه واضحه در اما * ركب القوم دوابهم * قیلندن
 اوله رق انقسام الاحاد الی الاحاد معنایه محمول اولق احتمالی من جوحدر (نا) متكلم مع
 الغير ضمیریدر (حال) امور متغیره و عوارض متبدله دن انشائه مختص اولان هیئت و كیفیه
 اطلاق اولنور صحت و مرض فقر و غنا صغر و كبر كی (الصغر) لفظنده لام تعریف مذهب
 منصوره كوره عهد خارجدر مذهب من جوجه كوره مضاف الیه دن عوضدر قی حال صغرنا
 ریه كدر صغر صادق كسری غین معجمه نك قحیله جرم و جته ده كو جلككه دینور مقابلی
 وزن مزبور اوزره كبردر مراد لازمی اولان هنكام طفولیت و عنفوان شباب اولدیغی ترجمه سندن
 مستفاددر (حاصل معنی ناظم تحریرها قافیه سسته * اتی ابن شارح الاشیاء * دیو تصریح
 و بومقاصده بز حدیث سمنده علوم شتی و قنون مشبواوله بی آبا واجداد من دن اخذ و تعلم
 ایندك دیمه سی پدر لی واجدادی زمزه علمادن اولوب علم عزیز المزال كند و له صاغرا
 عن كابر میراث قیلندن اولدیغی انما در (طفل) طانك كسریله عربیدر لسامز ده جوجنی تعیر
 اولانك كوچك مولوده اطلاق شایع اولغه ترجمه به درج اولدی

(*) او قو خیر اللهم او علم خیر علی كوره سن * سنده بابادوش هنزه بویه مانندیدر (*)
 ناظم تحریر بخدوم نجاهتوسومنی خیر الله افتندی به اشرف كالات بشریه اولان علی تعلم
 و تحصیل ایله امر و علمك خیر و منافعی رؤیت و مشاهده ایده سن دیو دعا ضمنده كسب كاله
 ترغیب ایدوب هنر و معارفده پدرك و هبی افتندی كبی كعبك عالی و قدرك سامی اولسون دیمكدر
 چونكه باباولده نسبت ایله بیوك اولغه بابا لفظندن جاه و رتبه اعتباریله بیوكك مراد اولور
 و دوشمك سقوط معنایه اولوبوب بلكه وقوع و ككون معنایه در فلان شی كوزل
 اولدی دیه چك مقاصده كوزل دوشدی دیدیكمز كبی بویته ویت سابقده اب و این ذكر
 اولمقده كنيه زره مناسبت خنی دكلدر

(*) تلك اضداد معانی كلام الاخيار (*)
 (تلك) ناك كسری و كافك قحیله مؤنثه اشاره موضوع اولان ته لفظیله یاخود قی لفظیله
 كاف خطابدن مر كیدر اسم اشارتله كاف خطاب بیته لام ساكنه توسط اولندقه ته لفظندن
 ها و قی لفظندن یاخذف اولنور و یونده كاف خطاب افراد و ثنیه و جمع و تكبر و تأنیده مخاطبه
 تابعدر و مقابلی مشارالیه بایه تابعدر اسم اشارت ایله ماقبلته اشارت جائز اولدیغی كبی مابعدنه
 اشارت دخی جائز اولغه ای مخاطب شوقطه آتیه دیمكدر (اضداد) همزه نك قحیله ضد
 لفظنك جعیدر ضد ضادك كسری و دالك تشدیدیه بوقطعه ده ذكر اوانه جفی اوزره
 بر نسبه نك نظیر و مشابهه دینور و معارض و مخالفه ده دینور بوراده مخالف معنایه مراددر
 و اهل لغت عندنده ضد انواع تقابلدن اعدر یعنی تقابل تضاده و تقابل تضایفه و تقابل العدم
 و المللكه به و تقابل الايجاب والسلبه شاملدر تلك لفظی مبتدا اضداد خبری مابعدی تابع
 اضافات قیلنددر (معانی) كله و كلامك مداولی یعنی الفاظ كندی ازاسنه وضع اولنار
 صورت عقليه دن عبارت اولان معنی لفظنك جعیدر (كلام) سلام و ژنده لسان متكلمدن

قنوع لفظی دخول و زننده اوقیوب قدر و رتبه اعتباریله معنوی ایته چیغه معناسنه محمول اولمه ده احتمال ابعده دکلدر (قاب) قال و زننده ماضیدر مصدری قول و زننده قوبدر که برسنه دن قورقوب فاجغه دینور هرب کی و برسنده قریب و یقین اولمغه ده دینلکله اضداددن اولور پس ماضیسی اولان قاب لفظی یقین کلدی و اوزاق کتدی معنایرینه ضددر (* روزه کتک دخی کتک دیمه معناسنه در * دخی ارماز دیمک کتک و جانیده قرار *)

(روژه) راه مهمله نك و ذال معجمه نك قحجه ز یله روضه و زننده بری اونه کیدوب کتک معناسنه در که تردد دینور و آمد شد ایتک و اولطه ایتک تعبیر اولنور اضداد دن و رانك فتحی و اولك سکونی آخرده دال مهمله ايله رود لفظی بری اونه کلوب کتک معناسنه روزه لفظنك مراد فی اوله رقی اضداددن در (ارماز) افعال بایندن مصدر اوله رقی ناظمك نسخه سته کوره برسنه مکاندن زوالی و کتک سی معناسنه و مکاننده ثابت و پایدار اولسی معناسنه اولقی ايله اضداددن اولمش اولور لکن قاموسده و ترجمه سنده فضلا عن ضدیته بوماده نك افعال بایندن استعمال دخی بولمبوب بلکه افعلال بایندن ارمیزاز که اقشعرار و زننده در پرکیمه یارنسته برندن زائل اولقی معناسنه در یقال ارمیزاز رجل اذا زال عن مكانه و برندن آریلمبوب ثابت و ملازم اولقی معناسنه در یقال آرمیزاز الشئ اذا لم مكانه ایمدی اضداد دن اولان ارمیزاز لفظی اولمش اولور ارمیزاز دکل مکر که ناظم امهات سائر ده واقف اولمش اوله نظمده واقع ارمیزاز ماضی اوله رقی ارمیزاز اوقمقی محتمل ایسه ده وزن و تفسیر مساعد دکلدر

(*) بسل معناسی حلال ايله حرام اولمشدر * مدح و ذمه دخی تقریض دیمشرا برار (*) (بسل) بانك قحقی سبنك سکونيله استعمال و تساوی جائز اولان حلال نسته به دینور و فعل و تعاطیسی محظور و ممنوع اولان نسته به ده دینلکله ضد اولور (تقریض) پرکیمه بی مدح ایتک معناسنه در یقال قرضه اذامدحه و ذم ایتک معناسنه ده دینلکله ضد اولور اصل معناسی قطعدر کویا که مادح مدحی مدح ايله امثالندن قطع و افراز ایدر و ذام قذح و هجو و منقلبه مهجو عرض و ناموسی قطع ایتش اولور

(*) کاذب و صادق زعمی اولنور مش اطلاق * زعم شك همدخی حق سوز ايله باطل گفتار (*) (زعمی) زانك ضمیمه یلابی کیمسه به دینور یقال رجل زعمی ای کذاب و صادق القول کیمسه به ده دینور یقال هوزعمی ای صادق (زعم) زانك حرکات ثلاثیه اکثر یارب قولك صدق متحقق اولوب بلکه مشکوک و منته اولان محله استعمال اولنور مثلاً برخبرك صدق و کذب منته اولدقده قال کذا دیمبوب زعم کذا دیرل و زعم لفظی حکمی واقعه مطابق اولان حق و صادق سوزده و واقعه مخالف کذب و باطل سوزده ده مستعمل اولمغه اضداد دن اولور گفتار کاف فارسینك ضمیمه فارسیدر سوز معناسنه

(*) جوق اودنیج آلیجی هم ویریجی اولمش مدیان * داینه دیندی غریم دخی مدیون ناچار (*) (مدیان) مفتاح و زننده جوق جوق استقراض ایدوب اودنیج آلیجی آدمه دینور و ناسه جوق جوق اودنیج ویریجی اولان کیمسه به دینلکله ضد اولور (غریم) کریم و زننده الاجق صاحبیه دینور یقال هو غریم ای داینه و بور جلو اولان کیمسه به ده دینور یقال هو غریم ای مدیونه (ناچار) فارسیدر چاره سز دیمکدر

(*) هم مغازه دیمه قورنله هلاک اوله بری * فوز قورنله هلاک اوله دخی یعنی دمار (*) (مغازه) میم قحقیله اسم مکاندر فوز و نجات بوله جق محله و قورنله جق یره دینور و مهله که به یعنی هلاک اوله جق محله ده دینلکله ضد اولور (فوز) جوز و زننده خوف و خطر دن نجات

وسلامت بولوب خبر و مأموله ظفر و فرصت بولاق معناسنه در و هلاک اولقی معناسنه ده اولمغه ضد اولور (دمار) هلاک و زننده و مراد فیدر

(*) رهوه یوکسک یره دیرل دخی آلحق بردر * زیه یوکسک یرایله اولدی چقور برای یار (*) (رهوه) قهوه و زننده مرتفع و یوکسک یره دینور و بست و آلحق چقور یره ده دینلکله ضد اولور و هاسر سهو و زننده (رهو) دخی رهوه کی معین متضا دیننده مستعملدر (زیه) زانك ضمی و بیه فوجده نك سکونيله غرقه و زننده شول یوکسک تپیه دینور که اکاسیل صوی چیغیه رایسه کی زیه نك جعی زبی کلورهدی و زننده برامز یاده هائل و مشتند اولدقده (بلغ السبل الزبی) مثلی یوکه منیدر و زیسه ارسلان مقوله سی حیوانی صید ایچون حفر اولتان چقوره ده دینلکله ضد اولمش اولور

(*) صفوقك هم صجاعتك شدنه دیندی مصد * صفوق ايله صجاعتك آدی ایکن باردوچار (*) (مصد) قحقیته مسد و زننده و صادق سکونيله قصد و زننده هنگام شتاده هوانك برودتی شدید اولقی معناسنه در برد العجز صفوق کی (وایام) صیفده هوانك حرارتی مشتند اولقی معناسنه در ایام باحور اسبیغی کی ضدیتی ظاهر در (بارد) برد کی صفوقه دینور و صفده اولور (چار) صجاق شیشه دینور

(*) شئ مخبویه ده مکروهه دخی دیندی بدیع * عرف خوش قوقولوبلدر دخی بدوی آثار (*) (بدیع) فعل بمعنی مفعولدر مبتدع معناسنه که مثالسر و اوزنکسر اختراع اولمش نسته دن عبارتدر اول شئ طبع سلیم کندویه میل و رغبت ایتکله عندالناس مقبول و محبوب ایسه اکا بدیع دینلدی کی طبیعت کندیدن تنفر ایتکله لدی الانام مکروه و مستقدر اولدیننده ده بدیع دینلکله ضد اولور (عرف) عینك قحقیله حرف و زننده رایحه طویه به دینور و یونده استعمال اکثر در مدینه منوره علی ساکنها افضل الصلوة و التحیه ده لیه مولده تلاوت اولتان مولد برزنجینك بند زنده واقع اولان (عطر اللهم قیره الکرم یعرف شذی من ضلایه و تسلیم) عباره سنده اولدینی کی و بعضا بدیوی یعنی ناخوش رایحه کریمه ده ده استعمال اولمغه ضد اولور ناظم تحریرك رایحه دن عبارت اولان عرف لفظی ریح ايله تفسیری رایحه نك مشامه و صولی ریح ریحك تموجیه اولدینندن مجاورت علاقه سته منیدر

(*) هم یقینه اوزاغه ساقب ایدر لر تعبیر * آویجه دیندی قنیز و هم اومغانده شکار (*) (ساقب) قریب معناسنه در یقال منزل ساقب ای قریب و بعید معناسنه ده دینلکله ضد اولور یقال مکان ساقب ای بعید (قنیز) قبض و زننده آویجی به دینور قانص و قانص و صیاد کی و شکاره یعنی اولتان صیده دخی دینلکله ضد اولور و نفس صیده قحقیته قنص دینلدی دال قافیه سنده یکدی

(*) زوجدن قاجیجی یا قلاشیجی خاتون هلوب * زوجه و زوج لباس اولدینن ايله نیکار (*) (هلوب) صبور و زننده زوجندن قحقیله و متاعده اولان ناشزه و طاعتسر اولان عورنه دینور و زوجنه مطیع و مونس اولمغه متقر به و رضاجوی اولان خاتونه ده دینلکله ضد اولور (ثانی الخلفاء عمر بن الخطاب رضی الله تعالی عنه حضرت یزید * رحم الله الهلوب و لعن الله الهلوب * قولنده مرحومه مطیعه مملونه ناشزه اولاندر (زوج) فوج و زننده اش معناسنه در که جفت اولان شیارك هر برندن عبارتدر بوجهته خاتونك ارینه وارل خاتوننه ده اطلاق اولمغه ضد اولمش اولور و بعضا حسب الاقتضا تصریح تأیید ایچون ارك خاتونه زوجه ده اطلاق اولنور (لباس) کاب و زننده کیمک ثوبه دینور (زوج) و زوجه دن هر بری آخری ارتکاب

فیعندن مانع وساتر اولمغه وزوجین یئنده کثرت مخالطه وشدت ملابسه دن ناشی توبك صاحبی
اشتمالی کی اشتمال بولمغه یئنه زوجیت اولان رجل ایله امر آه دن هر برزینه لباس اطلاق
اولمغه معنای مستعاره ضد اولور (تذکار) تکرار ورننده برنسه بی خاطر ده طومق معنایه در
(*) قره ایش حیض دخی پاکلک اولمش اندن * اولدی مسجور و فاکیم بوش اوله هم سرشار (*)
(قره) قافک قحیله وضمیله حیض معنایه در که طائفه نسوانک نماز سز اولق حالتیدر
وطهر معنایه در که حیضدن پاک اولق حالتیدر بوجهته اضداددن اولمغه * والمطلقات
یتر یصن بانفسهن ثلثه قروه * نظم جلیلنده امام اعظم حیض و امام شافعی طهر
معناسنی اخذ ایلدی (قروه) قبور ورننده قره لفظنک جعیدر (مسجور) مستور ورننده
علولندر لاش آتسه وقر در لاش فرویه دینور وعلوی وقر غلغی ساکن اولسه ده دیمکله ضد
اولدیغی قاموسده مسطور در اما ناظمک ذکر ایتدیکی وجهله ضدیتی قاموسده و اوقیانوسده
مذکور اولوب بلکه صوری زیاده کترده وطاشقین اولان دریاه اطلاقته تعرض اولمغه معنای
ثانی به ایما واردر که دریا وحوض وساتر قاب اوزرنندن طشار حیثیتده پک طولوا ولدقده مسجور
دینور صوری دو کتوب یاد وکیلوب بوش اولدقده دینلر (سرشار) سردار ورننده فارسیدر لر برز
ولباب ککی پک طولو دیمکدر

(*) هم صد ایتده خصوصتده علاقه اولمش * شیف نقصانه دینور مش دخی ریح بسیار (*)
(علاقه) صحابه ورننده شخصین یئنده اولان موالات وصدافته دینور وایکی کیمیه میاننده
واقع اولان منازعه وخصوصتده دیمکله ضد اولور (شیف) شبنک فتحی وکسری وفانک تشدیدیه
مال مقوله سنک نقصان بولوب اکسلسنه دینور وفضل وریح بولوب زیاده اولمسه دیمکله
ضد اولور (بسیار) فارسیدر زیاده دیمکدر

(*) قره به قرمزیه ایضه ده چون دینور * قره اثوابه بیاضه دخی دیندی دخیدار (*)
(جون) لون ورننده قاره اولان شیشه دینور اسود ونباه کبی وقرمزی اولان شیشه دینور آخر
وسرخ کبی و آق اولان نسیمیه ده دینور ایض و سفید کبی پس معنای اول ایله ثالث یئنده تضاد
حقیقی ثانی ایله طرفین یئنه تضاد مشهوری تحقیق ایش اولور (دخیدار) دالک فتحی وخوا
مجمعه ناک سکونیه تکرار ورننده صرف قاره اولان توبه وقاشه دینور وساده بیاض اولان
توبه ده دیمکله ضد اولور و بیاض ایله سیاهدن نسج اولمش چوقلی توبه ده دینور نظمده
دخار بدل دخار و قوی غلام ظن اولمغه مصراع ثانی تغیر اولمندر

(*) قبلی چوق هم قبلی بوق اولنه اهلل درلر * هم ضما دیمقینلر که تنومندوزار (*)
(اهلب) اجر ورننده بدنی پک قبلاو اولان کیمیه ده دینور مؤثی هلباء کلور وکوده بنده اصلا
قبل اولیان تو یسر کیمیه ده دیمکله ضد اولور (ضما دیم) قنایل ورننده قیون وکی صنفک
قوتلو وسموز اولان کز بدله دینور وضعیف و دوشکون اولان ازقارینه ده دیمکله ضد اولور
مفردی اولان ضمد بوقطعه ده کجدی تنومند تانک ویمیک قحدری و نونک ضمیله اتلو و قوتلو
معنایه (تزار) کتاب ورننده آرق معنایه فارسیدر

(*) ضد ایش کر حد مخالف دخی منله دیش * جمع ضدین مالی هله بونده درکار (*)
(ضد) ضادک کسری و دالک تشدیدیه بر برینه مخالف اولان شیلردن هر برینه اطلاق اولور
و بر برینه مشابه و مماثل اولنلرده دیمکله ضد اولور لفظ ضده ضدینی جمع معناسنی درکار
و ثابت و آشکار اولور

(*) برقیله لغتی اوله در انجیق شرطی * غیری قومک لغتی اوله مراننده مدار (*)

یعنی اهل لغت اصطلاح حیده بر لفظک اضداد دن عد اولمسنک شرطی قیاسی اهل عربدن
برقیله ناک لغتده اولمغه معنایه مستعمل اولمقدیر مثلا الفحیح لفظی اهل حجاز لغتده
هم واسع معناسنده هم طار و ضیق معناسنده استعمال اولمسه ضد دینور اما حجاز لغتده
واسعه بمن لغتده طاره دینلسه ضد اولور

(*) موجز ایتدک که اوصاندر منه جوق سوزله سان * اقتصرنا بیان لملال الاکثار (*)
مصراع اول ناینک ترجمه سیدر (اقتصرنا) افتعال بایندن ماضی متکلم مع الغیر در اقتصار
واختصار و انجاز الفضا ط مترادفه قیلیندیر کلامی تفصیلدن عاری قلوب ورا تعمق معناسنده
(بیان) ده یا ملابسه ایچوندر ایضاح و اظهار معنایه اولان بیان منسوب الحل اوله رقی
فعلک مفعولدر (ملال) ده لام تعلیل ایچوندر ملال و ملاله اوصمق معنایه در (الاکثار) ده
لام عهد خار جیدر اکثار همزه ن کسریله جو غالتی معنایه در تکثیر کبی (حاصل معنی
بیت آتیه اشعار ایده حکمی اوزره اضداد دن اولان الفضا ط بوقطعه ده بیان اولانه مختصر
اولوب حد کترده ایسه ده تطویل مقال مورث ملال اولدیه ایچون ذکر اولنان مقدار یله اکتفا
اولندی بنابرین که نخه ناک حفظنه طالب اولنلره شامیت و ملال و یرمیه

(*) کرچه وافر بولنور بویه ملال اما * ذهنی تشخید ایچون ایتدک بوقدرجه اشعار (*)
(وافر) کثیر معنایه (ذهنی) فهم و عقل و قوه حافظه معنایه (تشخید) جاه مهمله ایله
تشخید ورننده کسین اولان کند آتی یلیوب کسین ایلک معنایه در (حاصل معنی کتب لغاتی
تبع ایدنه خنی اولدیغی اوزره لغت عربده اضداد دن اولان الفضا ط اکثر من ان یحصی در لکن
اذهان طلابی تشخید و کند لکنی از الیه فطنت و کیاسنی تیر ایلک ایچون اضداد دن بوقدرجه سی
اشعار و اعلام اولنور

(*) انی اجنبت الجم من اغصان نخل الاقدار (*)
(انی) حروف مشبهه بالفعلدن اولان ان ایله یاه متکلمدن مر کبدر و متکلم ضعیفی اذ ناک
اسمی بعدنده واقع جمله فعلیه خبریدر (اجنبت) افتعال بایندن ماضی متکلم وحده در
اجتا اغاجک میوه سنی دیرمک و دیوشمکدر (الجم) ده لام جنس ایچون اولق ظاهر در حل
حانک فتحی وکسری ویمیک سکونیه اغاجک میوه سنه دینور نمره کبی (من) ابتداء غایت ایچون
حرف جر در (اغصان) همزه ن کسریله جعیدر غصون کبی مفردی غین معجمه نک ضمی وصاد
مهمله نک سکونیه غصن در اغاجک دالی بوداغی معنایه (نخل) نونک فتحی وخوا معجمه نک
سکونیه خرما اغاجنه دینور (الاقدار) ده لام عهد ایچوندر اقدار افتعال ورننده قدر تلو
اولق معنایه در که کویچیمک تعبیر اولنور (حاصل معنی تحقیق بن کثره منافعده نخله مشابه
اولان قدرت علمیه ناک اغصانندن یعنی فروع و فتوتندن کندیله تلذذ و تفکله اولنه جق نمرانی
یعنی لذت و حایه دن اولان معلوماتی تناول و اجتا و بونجه ده یا بوقطعه ده آماده و مهیا
قیلیم سنده ذائقه روحی بومقوله مستلذات ایله حلوا المذاق و شیرین کام قطفه طالب و خواهرشکر
ایسک بیور و بواسل دائمن حوصله قوادی طوبور دیمکدر و براعه استهلال ظاهر در

(*) با کوره در ترفنده سی یعنی بشلر در نمار * اولیه یکی ترفنده بی دیرمک بیکدر ایتکار (*)
(با کوره) اول ایریشن نسیمیه وابتدا ایش میوه ده دینور هسز یا کور کبی فارسیده بشلرس
ونو باوه دینلور (نمار) جبال ورننده نمرک جعیدر نمر قحیله اغاجک عیشه دینور وهر نوع
ماله ده دینور (ایتکار) افتعال ورننده میوه ناک طور قنده سنی دوشور ملک معنایه
و طور قنده بی ناک معنایه در

اغصان لفظنک نخله اضافتی
لامیه نخلک اقدار اضافتی
لجین الماء قیلیندیر

(*) اولدی خدایک باخچه لیمیری افاز صول میاه * اشجارا غیجر دزدخی مثرما کی میوه دار (*)

(حدایق) حدیقه نیک جمیدر حدیقه سقیمه و زنده صول و اغا جلوی باخچه به دینور روضه و جنت و فردوس کی باخچه فارسیدر بالبر و فالبر کی استمرده ده باخچه دینور کی اسمی یوق کیندر (بجری) احق معناسنه اولان جری و جزایان فعل مضارعدر سیلان ایدر افاز معناسنه (میاه) صول معناسنه اولان میاه لفظنیک جمیدر و یوما لفظنیک اصلی میاه یا خود میوه اولوب همراهی هادن میقلبه اولد بخته جمع قلی امواج و زنده امواج و جمع کثری یاخ و زنده میاه و مصغری میوه و میوه کلدیکی شاهد در زیر جمع و تصغیر الفاظی اصلنه ارجاع ایتک قاعده مقرر در (اشجار) انهار و زنده شجره جمیدر شجره فحشله و غیب و زنده نباتات ارضیه دن بنفسه ساق اوزره قائم اولانه دینور کرک کوخک و کرک یوک اولسون فارسیده درخت و ترکیده اغاج تعبیر اولنور و شجره مقابل نجم دو که ساق اوزره قائم اولوب بر اوزرینه یابلان تبا نه دینور فارسیده کیه و ترکیده اوت تعبیر اولنور (مثر) محسن و زنده میوه طومش اولان اغاچه دینور (میوه دار) میوه طویلی و میوه صاحبی معناسنه فارسیدر میوه یش معناسنه (دار) ترکیده اولد قد صاحب معناسنه در (دارنده) معناسنه در مال دار و خزینه دار کی

(*) هم فاکه اولمش یش شمش دخی زردالودر * کثری امر و دایمش اجاص اریک زمان اناز (*) (فاکهه) فاکهه و زنده مطلقا یش یش دینور جمعی قوا که کلور (شمش) هیلر کسریله زیرج و زنده و فحشله جعفر و زنده قایمی و زردالو تعبیر اولنان میوه نیک اسمیدر زردالو فارسیدر صاری معناسنه اولان زرد ایلر انوعنه اطلاق اولنان آلودن هر کب اولمغله صاری اریک دیمک اولور لسانغزده ده فارسیدی مشتملدر (کثری) کافک ضمی و نیم مشددنک فحی و ثناء مثله نیک سکونی و رانک فحی و الف مقصوره ایلر امرود و ارمود تعبیر اولنان میوه نیک اسمیدر (اجاص) همراه نیک کسری و جیمک تشدیدیه ترکیده اریک تعبیر اولنان میوه نیک اسمیدر (زمان) زناز و زنده ترکیده نار و انار تعبیر اولنان میوه نیک اسمیدر که اوج نوع اولور طنلو و اکشی و میخوش که لوفان اطلاق اولنور

(*) تفاح المادر دخی شفتالو آدی خویش یش * فرصاد او تو نیکم قرمزی اوله قزارمق احزار (*) (تفاح) زمان و زنده قوا کهدن المایه دینور فارسیده سبب دینور سبب ایلر المانک عدد لری مساویدر (خوخ) خانک فحی و واول سکونیه میوه اقسامندن شفتالو تعبیر اولنان فاکهه نیک اسمیدر فارسیده ده شفتالو دینور و شفتراک و هلو و رنگینا دخی دینور (فرصاد) فاکک کسریله توت اغاچه دینور علی قول میوه سنه دینور یا خود قرمزی اولانته دینور ناظمک یشاق معنای نالته محمولدر نای مرحومک * ای ایدن جامه اطلسله تفاحر کوزک آج * سکا اطللس کور دینور برک حقیر فرصاد * یش معنای اوله محمولدر (احزار) اصفرار و زنده اوزان مبالغه دندر پک قزارمق معناسنه در احزار کی

(*) طلوع انک اول میوه سی خرما اغاچیدر نخیل * اولمش جیمکلر آیدیه زهرودخی نور و نوار (*) (طلع) طانک فحی و لامک سکونیه خرما اغاچندن ابتدا ظهور ایدن طموز جغه دینور علی قول اول چیقان یشنه دینور و ناظمک طلوع انک اول میوه سی قولنده اخبار قبیل الذکر وارد مطلقه با کور در ترغده سی قولنده اولدینی کی لکن لفظا مؤخر اولانر ترغده مقدم اولمغله جائز اولان قسندن اولور (نخیل) امیر و زنده عنوان قطعده یکن نخل کی خرما اغاچه دینور (زهر) زانک فحی و هانک سکونیه اولنرک و اغاچلرک چیمکینه دینور اسم جنسدر مفردی هایلله زهر در جمعی ازهار کلور (نور) نور و زنده و نوره هایلله اشجار و اعصاب جیمکلرینه دینور

(نوار) زمان و زنده زهر و نور معناسنه در

(*) خرما به دیندی مثرما قنوان انک صالقمی * دوحه یوک اغاچه دی ذلب و ضنار اولدی خنار (*) (نجر) نانک فحی و میمک سکونیه نضج و کال بولمش و قور بولمش خرما به دینور اسم جنس در واحدی مثر در جمعی فحشله ثمرات کلور و ناز خرما به رطب و قور و غنه یسر دینور فارسیده خرما اغاچه تال و خرما به نیک و قاجام دینور (قنوان) کافک حرکات ثلاثیه خرما صالقمی معناسنه اولان قنوک جمیدر تنیه سنه دخی قنوان دینور فرقی تنیه سنه نون اخیره دایما مکسوره و حاله نصیله خرنده اعرابی یایله اولمغله قنوی دینور جعده الف دایما ثابت اولوب نون عاملک اقباضی اوزره حرکات ثلاثیه ایلر معرب اولور و وجوه مذکورده یوک نظیری صنوان لفظیدر که برکودن ایکی یا خود زیاده اوله رقی خنار اولان اغاچه دینور (دوحه) لوحه و زنده اولو اغاچه دینور شجره عظیمه معناسنه (ذلب) دالک ضمی و لامک سکونیه خنار اغاچه دینور

(صنار) کاب و زنده خنار فارسی معربیدر
(*) ناطور باغک کیمسی کرم اصمه در حصرم قورق * اعناب او زملر صالقمی عنقود ایش لذت نثار (*) (ناطور) ناقور و زنده باغ و باخچه یکجسته دینور فارسیده باغبان دیرل باغی کوزه دینی و حفظ ایدینی معناسنه و ناظر و زنده ناطره بومعابه در جام ناطریده نکهه با نلق اوله ملاسه سیله ناطر دیندی (کرم) کافک فحی و زانک سکونیه اوزم کسندنه حاصل اولان اصمه به دینور که اوزم اغاچی اوله جقدر باغ کوتوی و اوچده ده تعبیر اولنور (حصرم) حانک و رانک کسریله خرما نیک و اوزمک خامه دینور که قورق تعبیر اولنور (عناب) همراه نیک فحشله جعده مفردی عینک کسری و تونک فحشله غیب در ترکیده یش اوزم و فارسیده انکوردینور قوری اوزم زیب دینور (عنقود) عینک و فافک خیمه یله خرما و اوزم مثل لورک صالقمه دینور (لذت نثار) لذت طاغیدی و لذت و پریمی دیمکدر تکمیل وزن ایچوند

(*) ابواسفرجل دیدیلر قطف واکل هم میوه * بیراق ورق ایش یشلمکده اولمش اخضرار (*) (سفرجل) زیرج و زنده قوا کهدن ابواسفرجل اولان میوه دینور جمعی سفار ج کلور مفردنه سفرجله دینور فارسیده و آبی و غرات دیرل (قطف) فافک کسری و طانک سکونیه دیرلش میوه به دینور و صالقمه دینور عنقود کی اما عطف و زنده قطف اغاچدن میوه دیرمک معناسنه در (اکل) همراه نیک خیمه و ضمیمه میوه اطلاق اولنور مثره کی (ورق) جبل و زنده نباتاتک پیراغه دینور و کاغده دینور و سکه لو اجه به دینور کشف و زنده ورق کی جمعی اوراق کلور فارسیده پیراغه برک دینور ترک و زنده آفاناییک یشنه کذران ایتدیک کی (اخضرار) احمرار و زنده اوزان مبالغه دندر برنسته پک یشل اولمق معناسنه در اعشاب و زنده اخضرار کی

(*) چلفوزه در جام فستق جلوزند قدر دخی * دیرل غیر ایکده به دفته اغاچی غاف و غار (*) (چلفوزه) جیمک فحی و لامک سکونی و فافک ضمیمه شدت و صلابت معناسنه اولان چلفوز لفظندن مأخوذ اوله رقی جام اغاچنده بن فستق اسمی اوله رقی لغت مولده اولمق محمدر یا خود جیم فارسینک کسری و فایدلی غین مجمه ایلر چلفوزه که جام فستقینک قوزاغیدر اندن معرب اولمق ده محمدر لغت اصلیه اوله رقی شوشه ظفر یاب اوله مدق ناظم تحریر جام فستقنی بیان ایدوب شام فستقه تعرض ایتدیک شام فستقنی لغتیه فافک و تانک ضمیمه یله فستق و فافک ضمی و تانک فحشله فستق اولمغله ترکیده کسرتین ایلر مستعمل اولان فستق اندن محرف اولمغه میندر (جلوز) سنور و زنده فندق تعبیر اولنان میوه به دینور که جام فستقینک برادر یدر فارسیده کلوز دینور (عیرا) تصغیر صیفه سیله ایکده تعبیر اولنان یشک اغاچه و غیره میوه سنه دینور یا خود

باله کدر که غبراء یکده اغاجنه غیراء ایکده تعمیر اولنان میوه دی نور ناظمک قولی قول اخیره مبنی
اولنی طاهر در (غاف) قاف وزنده ناظمک بیانه کوره دفته اغاجدر لکن صاحب قاموسک
غایت لذتو میوه سی اولور بر شجرک اسمیدر دیمه سی بو که ملایم دکدر (غار) دار وزنده معانی
عذیده پیشده مشترکدر از جمله دفته اغاجنه دینور که عمره سی مقامنده سیاه دانه لری اولور طبا
خواص کثیره سی وارد زانندن استخراج اولنان یاغنه دهن الغار ودانه لری به حب الغار
دیر

(۱) یسیم دیمکدر موشله زعفرور الیج انجیرده تین * حب الملوك اوصافدن وشنه کراس آبدار *
(یسیم) بانک قحجبله بر طبل وزنده موشله تعمیر اولنان میوه ک اسمیدر ترکیده دونکل دخی دیر
آنکلدن دونکل یخز مثله اولدیغی کبی فارسیده از کیل وکندس دیر کذا فی لهجه اللغات
(زعفرور) زانک ضبله زعفرور وزنده الیج تعمیر اولنان طاع یمنشک اسمیدر فارسیده از دق دینور
زاه فارسیه الیه اجر وزنده (تین) صین وزنده انجیر تعمیر اولنان میوه معروفه دینور (حب الملوك)
حق السلوك وزنده فوا کهدن وشنه دینلن یمشه وکراس تعمیر اولنان میوه علی طریق الوصف
اطلاق اولور حیماری صغریه کبر میانه متوسط ولونلری قطعه یاقوت کبی رنگین و آبدار
اولغله ملوک تناول و نمکینه شایان دانه معناسنی معر صفة مدحدر و بو ایکسی طما
مختلف ایسه ده نوع متحد اولدق لری مبنی وصفلریده متحد اولدیغی کبی اسملری دخی متحد
اوله رق صریده قافک فقی وضادک کسر یله قرصبا وسین الیه قرصبا دینور فارسیده آلبالو
تعبیر اولور

(*) یاننده اقرب میوه رکوندز یکاقلر اوهمدر * عتدی القطوف الدانیه کم الحدود فی النهار *
مصرع اول نائیک ترجه سیدر (عتدی) حسی یاخود معنوی قرب وحضور معناسنه اولان
عتدلفظیه بام متکلمدن مرکب اوله رق قنده و یاننده واعتقادنده دیمک اولور (قطوف) قعود
وزنده میوه معناسنه اولان قطف لفظنک جمیدر (دانیه) قرب معناسنه اولان دلودن اسم فاعل
مفر دموث اوله رق قطوفک ضفیدر (لم) لامک فقی وئام مثله ک سکونیه اویمک معناسنه در
تقیل کبی (الحدود) شهود وزنده خدک جمیدر خدخالک فقی وئام تشدیدیه یوزده کوزک
خانه سندن چکه مککنه قدر یر دینور ترکیده یکاق فارسیده رخ ور خسار دیر زنده سنده خدان
دینور (فی النهار) ده فی ظرفه در نهار محاسب وزنده فخرک طلوعندن شمسک غروبته قدر
زمانک اسمیدر حاصل معنی قیدالای خوبانی نهال موزون میوه داره ور خسار بهجستعار لذت
نارلر بن سهل المأخذ اولان شفتزک آبدار و تقیل و نشی اجتنابکاره تشبیه ایدوب دیمک
استر که زدار باب طبعده سیانم قنده سهل المأخذ والتناول اولان میوه های شهیه و فوا که
بهیه باعث بروز حسن و آن کلر خان و ظهور ملاحظ سبب زخندان اولان روز و شنده رخسار
عشو ککارانندن صولو شغالو الیه تمتع و لذت ایلکدر که فوا که سارده دن الذ واحلی
واشهی در

(*) علم و ادب وش کوردم خوش میوه لی بر یاغچه * ایتدم ریاض عالمی نیجه زمان کشت و کذار *
(علم) راقابه سنک ایکخی قطعه سنده یکدی (ادب) قحجبله ظرافت و اوصولی معناسنه در که
خلفه قولا و فعلا حسن معامله و حفظ حدود شرعی و سلوک طریقه مرصیه دن عبارتدر
(ریاض) رانک کسر یله صولو و اغاجلو یاغچه معناسنه اولان روضه ک جمیدر کشت و کذار
فارسیدر سیر و سفر معناسنه مال معلومدر

(*) مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن * نخل امیدم اولمدی باغ جهانده میوه دار *

یعنی

یعنی بوقطعه بحر جز سالم مثنی الاجزادر (نخل) خرما اغاجی دیو بوقطعه ده یکدی امید
رجا و امول معناسنه فارسیدر ترکیده ده مستعملدر اصل ترکیبی اومیق در نخل امیده اضافتی
لجین الماء کبی مشبه بهک مشبهه اضافتی قبیلنددر (حاصل معنی ماکل مایعنی المرء یدر که *
مقر اسبجه قدر ما موله مساعده ایتدیکنی بیاندر
(*) حصر الاعداد عسیر فترکت الاکثار *

(حصر) قصر وزنده برسنه فی احاطه واستیعاب ایتک معناسنه در (اعداد) همزه ک قحجبله
صافی معناسنه اولان عدد لفظنک جمیدر (عسیر) کثیر وزنده برایش دشوار و کوچ اولنی
معناسنه اولان عسیر لفظندن صفتدر (فترکت) جمله سنده فافصیحه در ترک ترک ایتدم یعنی
تعرض ایتدم بر اقدم معناسنه ماضی متکلم وحده در (اکثار) احضار وزنده خوفا لمتقی
معناسنه در یعنی مراتب اعداد لاتقف عددحد معناسنه غیر منهای اولغله بعض اعدادی
بعضه ضبله حاصل اولان اسماء عددک افرادی استیعاب و جزئیاتی احاطه ایتک متعسر بلکه
متعذر در ایدی بن اصول اعداد اولان آحاد وعشرات ومآت والی بیان و ما عدا سنی مقایسه به
ترک الیه اکتفا ایتدم دیمکدر

(*) برایکی اوج احد اثین وثلاث الیه شمار * اربعه خسه دیسون درده بشه اولکه صیار *

(احد) احد وزنده واحد معناسنه در که فارسیده یک و ترکیده بر تعبیر اولور بعضی عددک
تعریفنده مایع فی العدد لریله واحد اول اعداد اولور و بعضی نصف مجموع حاشیه الیه
تعریف ایتدیبر بو که کوره واحد اعداددن اولیوب اول اعداد داشتن اولش اولور مؤثنده
همزه ک کسر یله احدی دینور (اثین) حاله نصبله آخرنده یا الیه و حاله رفعتده الف الیه اثین
و مؤثنده اثین و اثین و حذف همزه الیه اثین و اثین واحدک ضعفنه یعنی ایکی قائمه دینور فارسیده
دو و ترکیده ایکی تعبیر اولور (ثلاث) محاسب وزنده وثلاثة صحابه وزنده واحد او زینه ایک
منلی منضم اولغله حاصل اولان عدد دینور فارسیده سینک فقی وهاء مخفی الیه سه و ترکیده اوج
تعبیر اولور و ثلثه دن عشریه قدر اسماء عدد سائر اسملره مخالف اوله رق مذکر نده تالیله مؤثنده
ناسر استعمال اولور مثلا جانی ثلاثة رجال و ثلاث نسوة دینور و قس علی هذا (شمار) غراب وزنده
فارسیدر صایغی معناسنه عربیده سینک فقی وئام تشدیدیه جد و احصا کبی (اربعة)
اعداددن درت عذیده دینور معدود مذکر اولور سه معدود مؤنث اولور سه هاسر از ربع دینور
کامر آنفا فارسیده چار دینور (خسه) جزء وزنده بش عددک اسمیدر فارسیده یا فارسیه ک
فقی نونک سکونیه پنج دینور

(*) سته الی یدی شبعه سکره دیندی ثمان * هم طقوز تسعه در ایلر عشره اولده قرار *

(سته) سینک کسری وئام تشدیدیه الی عددک اسمیدر و یونک اصلی سته وزنده سدسه
اولوب سین تابه ابدال و دال تاده ادغام اولغله سته وست اولدیغنه مصغری سدیه و سدیس
و جمعی اسداس کلیدیکی دلالت ایدر فارسیده (شش) دینور بش وزنده (سبعه) جزء وزنده اعداد
جمله سندن یدی عددک اسمیدر فارسیده (هفت) دینور (ثمان) نونک قحجبله سکر عددک اسمیدر
و یونک اصلی آخرده یا الیه ثمانی در یایی قاضی کله سنک یایی کبی اضافت حالده ثابت اولور
ثمانی نسوة کبی مضاف اولور سه حذف اولور هذ ثمان کبی مذکر نده ثمانیه دینور فارسیده (هشت)
دینور (تسعه) تانک کسر یله طقوز عددک اسمیدر فارسیده نونک ضمی وهاء ملفوظه الیه (ده)
دیر (عشره) عمره وزنده عقود اعدادک اول مرتبه سنک اسمیدر که ترکیده اون و فارسیده
هه ظاهر الیه (ده) دینور

(*) دیندی عشرون یکریمی به ثلاثون اوتوزه * ار بعون قرق ایسه خسون دیرک اللهی به وار (*)
(عشرون) عینک کسریله عشرتان اسمیدر یعنی ایکی کره اون اسمیدر که فارسیده (بیست)
وترکیده (یکری) تعبیر اولنور و بو عشرون کله سی اعرابده یعنی حالت رفعی و اولیه و نصب و جری
یا ایله اولمده جمع مذکر سالمه ملحق اولان عقود ثانیته ک اولیدر و عشرون یکریمی عددک مجموعته
واون طقوزه ضم اولان و اخده یعنی یکریمی یه ده اطلاق اولنور نظائر سبعه سی دخی بومنوال
اوزره ذر (ثلاثون) ثاتک و لامک فحقه لیه اوتوز عددک اسمیدر فارسیده (سی) دینور فی وزنده
(ار بعون) قرق عددک اسمیدر فارسیده (چل) و (چهل) دینور جیم فارسیلرک کسریله (خسون)
اللهی عددده اطلاق اولنور فارسیده (پنجاه) تعبیر اولنور

(*) التمه یتمه ستون ایله سبعون دیدیلر * دخی سکسانده ثمانون ایمش ایتدم اشعار (*)
(ستون) التمش عددک اسمیدر فارسیده (شصت) دینور (مست) وزنده (سبعون) یمش عددده اطلاق
اولنور فارسیده (هفتاد) دینور (ثمانون) سکسان عددک اسمیدر فارسیده (هشتاد) دینور
(*) صایدیلر طقسائی تسعون مائه اولمدر یوز * یکه کلد کده عدد الف دیمش دفتر دار (*)
(تسعون) جمع مذکر سالمه ملحق اولان عقود ثانیته دن عقداخیردر که ترکیده طقسان و فارسیده
صمد وزنده (نود) مرادفیدر (ماه) میک کسری و همزه نک فحقه لیه اسماء عددک اون ایکی
اصولندن اون برنجی اصل اولقی اوزره یوز عدد اسمیدر فارسیده (صد) دینور قد وزنده و ماه
لفظتک ثنیته سنده مثنان و مأتین و جعنده مآت و مثنون کلور اوچوزده ثلاثه دینور مافوق بوکه
مقبسدر (الف) همزه نک فحقه و لامک سکریله یک عدد دینور فارسیده (هزار) دینور ثنیته سنده
الفان و جعنده الوف و آلف دینور (دفتر دار) دازنده دفتر معناسنه دفتر طوبیجی دیمکر که اهل
حساب اوله جقدر

(*) برل آحاد ایمش اما عشرات اولنوردر * اولدی یوزرده مآت اشته همان صای تکرار (*)
(آحاد) همزه نک مدیه احدک جعیدر امل و آمال کی یاخود واحدک جعیدر شاهد و اشهاد
کی ایکی احتماله کوره ده برل دیمک اولور که مراتب اعداد دن مرتبه اولی اوله جقدر یعنی بدن
اونه قدر اضول عشره مراد در و یونلره آحاد اطلاق اولنور یعنی هر بری تحتده اولان عدد
اوزیشنه برزیه قیلغله حاصل اولدیغده میندر مثلا واحد اوزیشنه برزلی ضم اولغله
اتین اتین اوزیشنه برزلی زیاده قیلغله ثلاثه و ثلاثه اوزیشنه برزلی اضافه اولغله اربعه
اولدیغی کی و هم جرا (عشرات) فحقه لیه ثمرات وزنده مراتب اعداد دن مرتبه ثانیته
بولن عقود ثانیته به اطلاق اولنور اوزره عشره نک جعیدر هر بری تحتده اولان عدد اوزره
اوز زیاده قیلغله حاصل اولدیغده میندر (مآت) ثقات وزنده و تیره سابقه اوزره مائه نک
جعیدر یوزر معناسنه مأتین ثلثمائه اربعمائه تحتده اولان اوزره یوزر زیاده قیلغله حاصل
اولان مرتبه ثالثه اعدادیشنه دینور و مراتب الوف عدد اولدیغی مقایسه ایله معلوم اولدیغده
بنه در چونکه اصول اعداد معلوم اولدیسه اعداد ساره بونلرک بعضیشتی بعضی آخره ضم
و ترکیب ایله اولور همان صای دیمکر

(*) ان تعدوا نعم الله فلا تحصوها * صایبه کز حق نعمن ایله مزین احصار (*)
(ان تعدوا) ترکیبده ان حرف شرط جازمدر تعدوا باب اولدن فعل مضارع جمع مذکر
مخاطبدر علامه جزم جمع نونک سقوطیدر (نعم الله) ترکیب اضافه ایستده نعم عیب وزنده
نعمتک جعیدر نعمت الهیه جناب فیاض مطلقک مخلوقه احسان ایلدیکی عطیه دن عبارتدر
(فلا تحصوها) ترکیبده فاجزایمدر لا تحصوها احصاوت فعل مضارع بی استقبال جمع مذکر

مخاطبدر نون جمع سقوطی علامه جزمدر ضمیر بارز منصوب نعم الله راجعدر و بمقوله جرایه
فانک دخولی جائز اولدیغی کی فانک حذفیده جائزدر لکن فاداخل اولد قد قاعده نحو به
فعل مرفوع اولمدر یونقدیرجه فلا تحصونها اقتضای ایدردی مکرر ورت وزنه محمول اوله
مصراع ثانی اولک تفسیریدر و بمقامده ناظم نحریر تغییر یسرایله * وان تعدوا نعمه الله
لا تحصوها * نظم جلیلی اقتباس ایلشدر یعنی جناب منم حقیقتک سزه انعام واحسان
ایتدیکی نعم ظاهره و باطنه بی تعداد ایتک استه سکر افراد غیر متناهیته سی تفصیل شویله
طور سون انواعی علی طریق الاجال احصا و احصار طوق بشردن بر احوال دور در و بومعانی
ابوالسعود مرحوم سوره ابراهیم علیه السلامده وجوه عدیده ایله توضیح و تحقیق ایلشدر
تفصیلنه طالب اولان مراجعت ایلسون

(*) صایب مز مالی اولنورده قالور صفر الید * بویلهدر یوم حساب اشته انی صای هر بار (*)
(صفر) صادک حرکات ثلاثی و فانک سکریله بوش و خالی معناسنه در یوم حساب یوم قیامتدن
عبارتدر یعنی دیناده حد و حصردن بیرون اموال کثیره و املاک وفیره ضاحی اولنور * یوم لاینفع
مال ولایتون * منطوق قنندن غافل یعنی حقوق مالیه بی اداده مهمل و متکامل اولوب تقیر
وامساک یاخود تبذیر و اسراف ایله اتلاف و اهلاک ایدنلر روز حسابده الی بوش قالورل اشته
یونی هر زمان صای یعنی خاطر دن جیقار نه دیمکر

انعم الانعام للناس هوالرب القدير
(انعم) افعال یابشدن ماضیدر اعطای و احسان ایتدی دیمکر فاعله مستر فاعل ضمیری
انعمانده حاضر اولان منم حقیقی به راجعدر (انعام) همزه نک فحقه لیه نعم لفظتک جعیدر
نعم فحقته لیه دوه و صغر و قبون مقوله سته دینور فعلک مفعول به صریحیدر (لناس) لفظتده
لام جاره انعم فعلته متعلقدر بی آدم معناسنه اولان ناس لفظا مجرور محلا منصوب اوله رق
انعم فعلتک مفعول به غیر صریحیدر (هو) ضمیری منم انعم اولان الله تعالی به راجع اوله رق
مبتدادر (رب) رانک فحقه و بانک تشدیدیه مالک و صاحب معناسنه مالک الملک حضرت تکریمک
اسماء جسی سندن اولقی اوزره خبردر جمله سی اسنیاف یسایدن (قدر) جیع ممکنات مفعول
قدرت فاعله سی اولان ذات اجل و اعلاک اسماء صفاتندن اولقی اوزره ربک صفیدر بوعنوانده
اولان براعه استهلال و حاصل معنی خنی دکلدر

(*) انکر الاصوات ید سلسلر اشکدر در جیر * آکریمی ناهق و صوتی شهبی و هم زفیر (*)
(انکر الاصوات) قبیح آواز و کتوسار معناسنه در چونکه انکر زیاده منکر یعنی اقیح و اوحش
معناسنه اسم تفضیلدر اصوات صوتک جعیدر که ترکیده سس و فارسیده بانک و آواز دینور
صوت جار صوت کریه و آواز قبیحه مثلدر (جیر) امیر وزنده جارک جعیدر جار ذات القوام
الاربعه دن ترکیده اشک و فارسیده خر و آلاخ تعبیر اولسان حیوان معزوفک اسمیدر (ناهق)
ناطقی وزنده جارک اکرم سی معناسنه اولان نهقادن و صفدر اکرمی معناسنه (شهبی)
شهبی وزنده و مرادفیدر که جارک صوتی یعنی اکرم سی معناسنه در یاخود جار اکر کن
صولوغن ایجری آله رق سلسلکدن عبارتدر که اشک اکرم سنک صوتی اوله جقدر
اکرم سی انکله تمام ایدر انسانده ایچینی چکمک تعبیر اولنور بکایدن اطفال حالیدر (زفیر)
امروز نشیده اشک قسمنک آوازی نک اولنه دینور صوتیه یله نفسی ادخالدر انسانده کوسن
کچمرک تعبیر اولنور پس شهبی ایله زفیر صولوغی سلسله رک الوب و برمکدن عبارت اولور و زفیر
آفت و داهیه و مصیبت معناسنه ده اطلاق اولنور

(*) عبر و علی اولس دخی خرهم جرجع جاز * فانیجی طاله اتان بحس اول صادر کم صعب (*)
 (عبر) غیر وزنده مطلقا اشک دینور اهلی اولسون وحسی اولسون اما عینک کسریله عبر
 قافله به و کار بانه دینور (علی) عینک کسریله بوده عبر و جاز صعبی اشک دینور علی قول قوی
 و همین اولان جاز اهلی و جاز وحسی به دینور (خر) خانک فنی و رانک سکونیه فارسیده جازک
 اسمیدر کا مر آفا (جر) ضمیمه جازک جعیدر جیر کی (طه) طاء مهمله نک کسری و لامک
 سکونی و آخرده هایلله دیشی اشک دینور کذا فی الهمجه نظمه صاحب وزنده طاله وقوعه
 رهاب اوله مدق بوصورنده فانیجی طه و اتان اولق ظاهر در (اتان) صاحب وزنده فانیجی
 اسک دینور جی آن کلور افلس وزنده و آن کلور ضمیمه (بحس) جیک فنی و طاء مهمله نک
 سکونیه اشک صیاسنه دینور و لدالجار معناسنه جی بحاش کلور مؤتی بحشه در و بومقوله
 کوچک صیایه تولبد دینور کا سیمی
 (*) همدی کسوم خرد در دبل آت بیل * جازم جاز اشکی جی حل بول جوقدر کثر (*)
 (کسوم) عصفور وزنده و عینک سین اوزره تقدیمه کسوم جازم اذیدر (دبل)
 جعفر وزنده و دبل دالک ضمیمه و دویل حوقل وزنده ایشه یاره مز کوچک خرده اشک
 دینور (حامره) حایله وزنده لای و نامر کی اسم فاعل نسیدر ذوالجار معناسنه که اشک
 ایله بول چکم معنادی اولان قافله و جاعتدن عبارتدر لسانمده اشکی تعبیر اولنور (جاز)
 شداد وزنده و جاز هایلله بونلده اشک صاحبزاده یعنی اشکی تعبیر اولناتان قومه و قافله به
 دینور (جل) حاک کسریله حیوانک و انسانک ارقه سنده و باشند کتور دیک بول که دینور فارسیده
 باردیر (کثر) کیز وزنده جوق دیمکدر فارسیده بسیار دینور
 (*) اولدی بابانی جازک آدی مجنور و فراء * یاور یسی تولب حوار اولمایه اما کم کیر (*)
 (مجنور) یعنور وزنده جاز بابانی به دینور که فارسیده خردستی و کور خور و ترکیده بیان اشکی
 تعبیر اولنور (فراء) بحباب وزنده بیان اشک دینور جاز الوحش معناسنه کل الصيد فی جوف
 افراد مثلی بوندن (تولب) ثعلب وزنده مطلقا اشک صیاسنه دیکله جاز وحسی صیاسنه ده
 شامل اولور (حوار) غراب و کاب وزنده دوه قسمک یکی طوغش کوشکته و جاز بابانی نک
 هنوز طوغش کوچک صیاسنه دینور
 (*) کودنی فاطر دیمکدر بغل و ش جی بغال * بولکه طغور من قصر اواه عقیه هم عقیر (*)
 (کودنی) یاه نسبتله جوهری وزنده و کودن جوهر وزنده دایه اقسامدن قاز دینور و اسک نسکند
 آنه و سیر یار کیرنه دینور (بغل) بانک فنی و عین معجمه نک سکونیه قاز دینور جی بغال کلور بانک
 کسریله مؤتی بغله کلور فارسیده استر دینور و سکر وزنده (بغال) بغلک جعیدر قازل
 دیمکدر (عقیه) عظیم وزنده و عقیه هایلله جل قبول ایلمن رجه دینور و قصر فالش حیوانه
 و صنف اووز و ولدی اولیان ارکشی به ده دینور جی عقباء کلور کرماه وزنده و عقام کلور
 (عقیر) فقیر وزنده و عاقر اصلا کنندین ولد تولد ایتمن یعنی جوجنی اولیان کشی به دینور
 و عاقر طغور من اولان خاتونه و حیوانه دینور که قصر تعبیر اولنور جی عقیر کلور
 (*) ناقه در دیشی دوه جی کلور نوق و نیاق * ایر یسی بخت و دوه آدی جل بدن و بعیر (*)
 (ناقه) قافک فخیله دیشی دوه به دینور فارسیده اشتر ماده دینور ترکیده ماده فی بحر بغله
 مایه تعبیر ایدر (نوق) نونک ضمیمه (نیاق) نونک کسریله ناقه نک جعیدر افلس وزنده
 انوق و همزه متوسطه الیه انوق و قلب مکان ایله اونق و اینق کی (بخت) بانک ضمیمه و بختیه
 یاه مشدره ایله بوغور تعبیر اولسان ایکی اور بکلودوه ایله عربی دوه پیشده تولد ایدن دوه له

دینور که لسانمده تولودوه تعبیر اولنور یوزدوه دن ایری و جسامتلی اولور (جل) فخیله
 و میک سکونیه ده جائز در ارکک دوه به دینور جی جیمیک حرکات ثلاثیه جلاله و جالات
 کلور و جبال وزنده جبال کلور و جیمیک ضمیمه جل و شمائل وزنده جبال کلور (بدن) بانک ضمی
 و دالک سکونیه بقره وزنده اولان بدنه نک جعیدر دوه به بدنه تسمیه اولندیغی عظیم البدن
 و کیر الجسد اولمی ملا یسه سیه در (بعیر) بصیر وزنده بش یاشنه کیرمش یا خود آزی دیشی
 یارمش اولان دوه به دینور و مطلقا بولک کوترن حیوانه دینور

(*) بکر دیشی کجنه دوسر دخی بولک دوه * یاور یسی اولش فصل و بولک ایچون مخصوصی عبر (*)
 (بکر) بانک فنی و کافک سکونیه ارکک دوه نک کجنه دینور افسانده غلام و فنی کی بکره دیشی
 دوه نک کجنه دینور انسانده جازیه و فناء کی قلو ص دخی بکره کیدر و بعیر انسان منزله سنده
 ارککته و دیشی سنه شاملدر جل رجا منابه سنده ناقه امرأه منزله سنده در (دوسر)
 جوهر وزنده عظیم الجثه سریع السیر ارکک دوه به دینور مؤشده دوسره و داسره دینور
 (فصل) امیر وزنده همه دن کسلش اولان دوه یاور یسنه دینور که ترکیده کوشک و طورم فارسیده
 شتر بچه تعبیر اولنور فصیلک جی فاک کسریله فصال کلور و فاک ضمی و کسریله فصال کلور
 (عبر) عینک کسریله ذخیره کوتورن دوه له دینور و کار بانه ده دینور

(*) اوله وقت بخنده صوت ایدی خریکی * لانکن فی وقت بحث صائتل الحیر (*)
 (مصرع) اول نانینک ترجمه سیدر (لانکن) نهی حاضر مفرد مذکر مخاطبدر سن اوله دیمکدر
 خطاب من بصالح الخطابه عامدر کان ناقصه در (فی وقت ده) فی ظرفیه در وقت را و فنی و فاذک
 سکونیه زماندن بر مقدار مفروضه دینور وقت ظرف زمان اولوب و ظروف زماندن مطلقا لفظ
 فی حذف اولنق قیاس اولغله بوراده تکمیل وزن ایچون خلاف قیاس زیاده قیلنش اولور وقت
 حرف جرایله مجرور و بجنه مضافدر (بحث) وقت وزنده برسنه نک حقیقته اطلاع ایچون
 نقشش ایدوب ضرورپ اراده رمقدر (صائت) صامت وزنده و مقابلیدر که سسلفی
 معناسنه در (نیل) برسنه نک بدیری و بکزی معناسنه در که فارسیده مانند ووس و آسا
 و ترکیده کی تعبیر اولنور (حیر) جازک جعیدر کا مر فی اول القطعه ترجمه ده واقع اولان
 خرفار سیدر جاز معناسنه کامر (حاصل معنی مباحنه علیه اتنا سنده آداب بجنه منافی اولان رفع
 صوتدن نهی و مندر

(*) اشتران چکمز اگر چه بارکوه جرمی * عفو حقه نسبت اما ذره دن بلکه خفیر (*)
 (اشتر) همزه نک ضمه لری و شیک سکونیه فارسیده دوه به دینور ایل و جل کی همزه نک
 حذف و شیک ضمیمه شترده دینور و آن کله سی اسم جامد آخرده علامه جمع اولور روزان و شان
 و درختانده اولدیغی کی پس اشتران دوه در دیمک اولور بار فارسیده بولک دیمکدر جل معناسنه
 (کوه) کاف عریله فارسیده طاغیه دینور (جرم) جیمیک ضمیمه کاهه دینور (عفو) قطعه شرعیه ده
 بکری (حق) اسماء حسنی جلاله سندنر (ذره) یوزدانه سی برار به وزنده اولان خرده قرینه به
 دینور و بنجره مقوله سی منفذدن نفوذ ایدن شعاع شمشید مرغی اولان اوافق توزه ده اطلاق
 اولنور (حقیر) خور و ذلیل و اعتباردن ساقط سنه به دینور (جاصل معنی نجسم و مثلی فرض
 و تقدیر اولنسه جبال شاه قیه معادل اولور حیثیه اولان جرم و آنامی کر چه اشتران عالم نموله
 باب آور اوله مزما * اون سکر بیک عالمی غرقاب ایدر بر قطره سی * و ارقیاس ایت وسعت دریای رحمت
 نیدیکین * دفر اسجنه جناب ارحم الراحمین حاضر تار بیک عفو عظیم و رحمت غیر متاعیده نسبت

ذره دن دخی کتر و حقیر در

(*) باغه الزاء لکم عین غناء کرکاز (*)

(بلغه) حرفه و زننده مقدار وافی رزقه دینور (زاه) حروف هجاء حرف حادی عشرک اسمیدر (اکم) لام جاره اختصاص ایله جمع مذکر مخاطب ضمیر بدن مرکب اوله رق سزک ایچون دیمکدر (عین) لفظی الفاط مسترکه مک شهری و معنا چهندن اکریدر بود فاده برسنه مک مس و حقیقی یا خود کزیده و اعلاسی یا خود مال موجود و نقد حاضر معناری ظاهر در (غناء) غینک فتنی و الف ممدوده ایله سماء و زننده و غینک کسری و الف مقصوره ایله کسا و زننده غنا و زنیکینک معنایه در (کرکاز) ده کاف ادات تشبیه در رکاز دینه معنایه دیو بوقطعه ده کله چکدر (حاصل معنی حرف زاه قافیه سندن مقدار وافی علم و معرفت رزق ایها الطلاب سزک ایچون آماده اولش دینه و خزینه به مشابه غنای حقیقی یا خود نقد حاضر

کبیر

(*) دثر مال و دخی مال بولغه دینش ارکاز (*) کتر مفهومی دینه هم او معناده رکاز (*)

(دثر) دالک فتنی و نای مینله سکونیه چوق مال دینور مفردی و تنیه و جعی مساویدر یعنی برجنس مال کثیره مال دثر دینلدیکی کبی ایکی و اوج جنسه دخی مالان دثر و اموال دثر دینلور (ارکاز) همزه مک کسریله رکاز بولق یعنی مال مدفون بولق معنایه در (کتر) کافک فتنی و نونک سکونیه مال مدفون معنایه در و مطلقا التون و کوش معنایه ده کلور دینه اموال مدفونه معنایه عریدر ترکیده ده شایعدر (رکاز) کاب و زننده ز برزمیه دفن اولان ماله اطلاق اولنور فارسیده کج و کجینه دینور و معدنن ظهور ایدن التونه و کوشه دینور

(*) غز در قوغله کیم قفوجیه دینش غماز (*) خلقی تعیب ایدینیدر لمزه هم لاز (*)

(غماز) غینک فتنی و میم سکونیه برکیمه بی طعن و تعیب ایدوب قوغلی و اهل عرفه سعایت ایله ضرر قصد ایتک و کوزایله و فاش ایله اشارت ایتک معنایه در (غماز) شداد و زننده بحالسه خلقی ذم و تعیب ایتک و اهل عرفه سعایت ایتک عادی اولان کیمیه دینور غماز کبی ترکیده بوقوله شخص مذمومه قفوجی و غماز محرقی اوله رق خاز دینور فارسیده سخن چین و دوروی دینور که ایکی یوزلو دیمکدر (لمزه) لامک ضمیمه همزه و زننده دایماناسی تعیب ایدن یا خود یوزینه قارشو تعیب و تشیع ایدر اولان کیمیه دینور نه که همزه ناسی غیابنده طعن و تعیب ایدن کیمیه دینور یا خود بالکسدر یا خود همزه و لمزه مراد فلدرد (لماز) شداد و زننده ناسی مبالغه ایله عینک عادت قیحه سی اولان بدکاره دینور

(*) همزه همدخی همزه ده تعیب ایدی (*) پک خصوصیت ایدن اعداسنه هم اولدی زاز (*) (همزه) لمزه و زننده و مراد فیدر که دایماناسی تعیب و مذمت ایدن کیمیه دینور ناظمک قولی ترادفه مینیدر آنفا بینلر نه فرق دخی بیان اولندیکه همزه مقاب لمزه عیاب اولمقدر یا خود همزه ناسک نفسنه متعلق عیوب و نقایصی ذکر ایله طعن و تعیب ایدن و لمزه نسبت متعلق حالات جهته تعیب و تشیع ایدن کیمیه دینور (هماز) عیاب و زننده و مراد فیدر (زاز) کاب و زننده برسنه به ملاصق اولق معنایه در و شدید الخصوصیت دوه کینلو کیمیه دینور مک کسریله لمز کبی

(*) وصف خوبانده ایدر شعر استعمال (*) کرچه سخریه به آلیجی به دینش ملناز (*)

(طراز) همزه و زننده دایماناسی سخریه و استمرا ایدن کیمیه دینور اکثر یا دلبران جفا کاران افتادگان و صلحجویانی عشوه سخریه امیر ایله لکد کوب استغنا اولدقلرینه مینی شعری دقایقه

خوبان

خوبان کلر غنا شوبه جو یانی مدح و وصف فلانده محبوب ضناز و دلبر طناز دیرلر شوبه کاردیمک اولور (*) کویکویه کلینه مشرک اما که عروس * کس زن اولدی جهاز و کلینا شماسی جهاز (*) (عروس) صبور و زننده اوصاف مشرکه دندر یکی کویکویه و یکی کلینه دینور لیکن کویکویه اطلاق اولان عروسک جعی ضمیمه عرس کلور و کلینه اطلاق اولنک جعی عرایس کلور اما عینک کسری و رانک سکونیه عرس زوج و زوجهدن هر برینه دینلور جدید اولسون عتیق اولسون فارسیده کویکویه داماد و کلینه بیو و شهار دینور و زوج شوه و زوج به زن دینلور (جهاز) سحاب و زننده نسوانک محل قضای و طرا اولان عضو به دینور فرج و حن و حرج کبی فارسیده کافک ضمیمه کس دینور شکیم ناظم جهازک ترجمه سیده امرأه معنایه اولان زن لفظنه اضافه کس زن تعیر ایلدی (جهاز) کاب و سحاب و زیارنده عروس و میت و مسافر مقوله سنک محتاج اولدقلری لوازم و مهمانه دینور

(*) طرز هیئت دیمه در طوز دخی حده دینور * اولدی قفانده کبی زنجفده علامته طراز (*) (طرز) طانک فتنی و رانک سکونیه شکل و هیئت و اسلوب و قیافت معنایه در فارسیده پیکر و ترکیده قلیق دینور (طور) طانک قفانده جور و زننده و ضمیمه صور و زننده ایکی نسنه ارالقنده اولان حد و فاصله به دینور که ترکیده سنور تعیر اولنور و قدر و مقداره دینور نجماوز فلان طوره دینور ای حده او مقداره دیمکدر (طرز) لیا و زننده نونک زنجفده و یک قیافته

دینور علم النوب معنایه و اسلوبه دینور

(*) غصن دال اصل دینور مش کونکه هر شیک * نخل خرما اغاجی کوکری اولش اعجاز (*) (غصن) غینک ضمی و صادق سکونیه اغاجک دالته دینور انچه سنه و قالینه اطلاق اولنور جعی غصون و اغصان کلور فارسیده شاخ و فاح دینور ترکیده دال و بوداق تعیر اولنور (اصل) همزه مک فتنی و صادق سکونیه هر سنه مک وجودیشک اشاغیسه دینور اغاجک کوکی و طاغک دی و دیوارک تملی کبی جعی اصول کلور فارسیده بن و بیخ دینور (نخل) خرما اغاجنه دینور نخل کبی کامر (اعجاز) همزه مک قفانده عجز لفظنک جمعیدر که هر سنه مک مؤخرینه دینور اعجاز النخل خرما اغاجک کوکری به اطلاق اولنور و هر اغاجک کوکری به ده اعجاز دینور

(*) انتخاب اولدی ایوسن آرویده سیمک * منتخب اول سحیلان نسنه آرمق افراز (*) (انتخاب) انتقاء و زننده و مراد فیدر که برجنسک افرادندن اجود و احسنی و اعلا و انفسی محبوب آرمق معنایه در (منتخب) اسم مفعول بنیه سیله سحیلش اولان کزیده و مختار نسنه به دینور نونک ضمیمه فحیه و منتخب و زننده متقی و مصطفی کبی (افراز) همزه مک کسریله برسنه بی آخر نسنه دن آرمق معنایه در فرز و تمیز و تفریق و تبید و ابانه کبی فارسیده بشمیدن دینور

(*) کتم و کتان دخی کبر لزه در اخفاوش * آشکارا نعه در اظهار کبی هم ابراز (*) (کتم) کافک فتنی و نونک سکونیه (کتان) حرمان و زننده بر خبری یا خود شی آخری کبر لیبوب صافله در (اخفاء) همزه مک کسریله بر شتی ستر ایدوب کبر لکم معنایه در فارسیده پنهان کردن و نهان کردن دینور و بر کیمیه کبر لکم معنایه ده کلور اخفا کبی بومعناجه لازم اولور فارسیده پنهان شدن و نهان دینور (اظهار) اخفاء و زننده و مقابلیدر که برسنه بی کتم و اخفا لیبوب ظاهر اخراج ایله آشکاره و عیان ایلکدر (ابراز) اظهار و زننده و مراد فیدر فارسیده و اکردن و کشودن دینور

(نعمیه) کبر لیه مفعولی معما کلس * کبر لک سوزده مرا می افزایله الغار *

(نعمیه) تذکره وزنده برنسته بی ستر و اخفا ایدوب کبر لک معناسته (معما) نعمیه دن اسم مفعول بنیه سبیه کبر لک نشسته به دینور شعرا لک ایسات و اشعارده اخفا ایدو کبری اسما و سائر اشیا به معما اطلاق السنه ثلاثه ده مشهور در (افز) لامک ضمی و غینک قحجیه و ضمیمه و قحجیه و لامک ضمی غینک سکونیه سول کلامه دینور که کنیدی مراد اولان معنی نعمیه و نعمه دستور المرام اوله جعی همزه ک قحجیه الغار کلور فارسیده پردک و چستان و چستان دینور و ترکیده بیلمجه تعبیر اولنور و لغزک معما دن فرقی افز سوال طریقیله اولور مثلا بعض ادبایک قال لفظی الغار زده * ماعلیل من الافعال * ذروته نقل الجبال * و سقمه ذیل المنال * و بینهما حال مابین طرفی الحال * له ولدان من باب واحد لا یطمان * احدهما یقول بلالسان فی جیع الازمان * والاخر یقول ویرقد فی کل حین و آن * قوی کی اما معما بلا سوال اولور بعض شعرا لک * مص و تقبیل و مرارت جور و جفا ایله ابتلا و یأس و حرمان منتهی معنای دینور نعمیه سنده غیر بیضا لک الاعراف تحفه * و الصب منک بفتح ال عذ قد شربا * یا من اذا رعت منه الوصل فارقتی * و قال حظک منی فی اخیر سبیا * نظمیده اولدیغی کبی (الغاز) همزه نک کسر یله کلامده مرا می ستر و اخفا ایلک معناسته در

(*) ک فقیه آدی مسکین و کدا در عائل * معوزه آسکی لباس اولدی فقیه لک اعواز (*)

(مسکین) میک کسر یله و بنی اسد لغتده میک قحجیه اصلا برنسته به مالک اولیان فقیه دینور علی قول کفایت مقداری مازمه سی اولیانه دینور (عائل) سائل وزنده فقیه دینور که فارسیده کدا و ترکیده زو کرد و خیر اولنور (معوزه) مکسسه وزنده و هاسر منیر وزنده مبتذل اولان کهنه لباسه دینور جعی معاوز کلور (اعواز) همزه نک کسر یله فقیه و محتاج اولی معناسته در ترکیده یو خسولاق و زو کرد لک دینور

(*) کر به و کرب و ترغ غصه کی هب طسه در * منقبض اولمغه غایتده دینور اشیراز (*)

(کر به) غربه وزنده (کرب) کافک فقی و زانک سکونیه (ترغ) فرح وزنده (غصه) جغه وزنده غم و طسه به دینور که عارض اولدیغی نفسی شدت تأثیری سبیلده دمبسته حیرت ایدر بلبله و بلبلال و غم و هم و شجب و شجن و حزن مازد کرب مراد فقیه دینور که فارسیده بیک و اندوه و فرم دینور و ترکیده قیغ و طسه دینور (اشیراز) اقشعرار وزنده برنسته دن قلی طاره لوب منفعل و منقبض اولی معناسته در و اکسزین دره یوب تو یلر اور برمک و برنسته دن درونه قور قود و شمع و برنسته بی کر به کوروب ایدر معنای رینه کلور اصل اوزرینه همزه ایله اشیرازده دینور

(*) یولیدر این سبیل اولدی تجاوز یکمک * ییل حقیقته یوله اهل لغت دیدی مجاز (*)

(این سبیل) این طریق کبی یولجی دیمکدر ز براسیل امیر وزنده آجق اولو یوله دینور و این لفظی مصاحب و ملازم معناسته مجازا مستعملدر و عرف شعرده زاد و ذخیره سی قالماسله بلده سنه رجوعدن عاجز اولان یولجی به دینور که بیت المالدن حصه سی واردر (تجاوز) تفاعل وزنده بر محلدن محل آخره انتقال ایدوب کچمک معناسته در و برنسته ده حد اعتدالی کچمک و برکیمه نک جخمه و کناهیله مواخذه ایتوب جریمندن اغماض ایله عفو و مسامحه ایلک معنای رینه مستعملدر (مجاز) میک قحجیه اسم مکان اولور قی موضع سیر و سلوک اولان یوله دینور بوراده مجاز حقیقت مقابل اولوب بلکه محل جواز اولان طریقک علی طریق الحقیقه اسیمدر و مجاز بریری سیر و سفر ایله کچوب کتمک معناسته مصدر مییده اولور جواز و مجاوزه

(جائزه) جائزه اولدی عطیه بر ایچم صودر هم * رخصت و اذن مآلنده اعش لفظ جواز (*)
(جائزه) عطیه و احسانه دینور که ترکیده و برکی و بخشش دینور و فارسیده بخشش و معیازه دینور و جائزه بر ایچم صوبه دینور جعی جوا و کلور (جواز) شجوب وزنده قبل سر عدن برنسته به اذن و رخصت اولی معناسته در و بریدن کچوب کتمک و مرور

(*) دیندی اور کتمک انقار و نقار اور ککدر * اولدی قور قعده ترصیب و هم اوله افزاز (*)
(انقار) همزه نک کسر یله بر شخصی یا خود قومی یا خود کرک اهل و کرک و جشی حیوانی اور کتمک دینور تغییر کی فارسیده رمانیدن دینور (نقار) شجوب وزنده اور کک معنایسته کلور نقره و نفور و تفر کی فارسیده رمیدن دینور (ترغیب) ترهیب وزنده و مراد فیدر که برکیمه نک دروخته فرغ و رعب القا ایتکده قور قعده دینور تحویف و اخافه و تهویل کبی فارسیده ترسایدن دینور (افزاز) همزه نک کسر یله برکیمه بی اخافه ایدوب قور قویه دوشورمک معناسته در

(*) هم تغامر بری برینه باقوب کوز قیمی * کوشه جشمه باقعه دینور مش اغماز (*)

(تغامر) تفاعل وزنده بری بر زینه کوز قیمی یعنی کوز لیه اشارت ایدشک معناسته در (اغماز) برنسته به کوز قور و غبله باقعه دینور و برکیمه بی تعیب و تحقیر ایلک معنایسته کلور

(*) زای سینه چو یوب صکره مهندس دیدیلر * برز او یلی بی مهندس ایدی اولی هندان (*)
(مهندس) اسم فاعل صیغه سبیه صوبولر بی و بناری قیاس و تقدیر ایتمه ده مهارتی اولان استاده دینور (مهندس) وزنا و معنا مهندس کبی برری و بناری او چوب حساب ایتکده خذاقنی اولان کیمسه به دینور و آورده سین ایله مهندس لفظنک اصلی مهندس ایدی هندان آتیدن متصرف اولدیغنه مینی لکن کلام عربده ماقبل دال اوله رق زای میجه یولیدر یقندن عرب زای سینه ایدال ایله مهندس دیدیلر (هندان) هانک کسر یله حرمان وزنده کشیدسبه مذروعات و مسوحات مساحه اولنه جق او چوبه دینور که اندازه فارسی مغریدر معر بنده قیاس اولان هانک فقی ایسده کلام عربده مضاعفک غیریده فانک قحجیه فعال و زنی شاذ و نادر الوقوع اولمغه های مکسور ایدیلر اما علوم ریاضیه ک اصول از نعه شدن اولوب احوال مضادیر دن بحث ایدن علم که کم متصل فار الذاتک احوال و اشکا لادن بحث ایدر ایا هانک قحجیه هندیه

اطلاق اولنور

(*) احتراز ایله سفاهتدن و اغماز بری * فاحترز عن سفه ذالک مقام الاعزاز (*)

مصرع اول ثانیک ترجمه سیدر (فاحترز) ترکیبده فا اسبباف نحوی به محمول اولی ظاهر در احتراز امر حاضر مخاطب مفرد مذکر در ای مخاطب سن توفی و تحفه ایله یعنی کنیدی صافین دیمکدر (عن سفه) لفظنده عن کلمه سی مجاوزه ایچون حرف جر اوله رق احتراز فعلنه متعلقدر (سفه) قحجیه نقصان عقل سبیل نفس انسانیده اولان خفته استعمال اولنور یا خود جهالت و نادانی معناسته در شجوب وزنده سفا و شجابه وزنده سفاهه کبی و سفه لفظی مجرور محلا منصوب اولور قی فعلک مفعول به غیر مصریحیدر (ذالک) مفرد مذکر اشاره موضوع اولان ذالک کانی خطابدن مر کب اولور قی ای مخاطب شو دیمکدر یومقامده مشار الیه مجلس علم یا خود محفل کبار یا خود توقیر و احتزای شاعر اسلامدن اولان مکان مبارکدن عبارتدر (مقام)

مرام و مراد و زلزله اسم مکان در موضع قیام و محل اقامت معنایست در (اعزاز) همزه نك
كسریله برنسته بی عز و محترم قلیق معنایست در (حاصل معنی خفت عقل و نادانلق مقتضاستند
اولان اوضاع ناهمواره و اطوار سبکمزیدن اجتناب و احتراز ایله زیرا سنك کشیده بولند یفك
مقام خفت و ینیلک ایله جك مقام دكلدر بلکه تعظیم و توقیر ایله شروط آداب رعایت
ایله جك محلدر دیکدر

(*) ایله ذل و هوای ایله حقارت کسین * ایله کور مرتبه عز و وقاری احراز (*)

(ذل) ذالك ضمی و لامك تشدید ایله برکیمه خور و حقیر اولق معنایست در (هوای) محض
وزننده ذلك مراد فی اوله رقی عطف تفسیر یدر (حقارت) سفاقت و زننده حقیر لك
و اعتبار سزلق معنایست در (مرتبه) مثله به وزننده پایه و رفعت شان معنایست در (عز) عینك
كسری و زالك تشدید ایله شرف و اولوق معنایست در (وقار) سحاب وزننده تمكینلو و اگر مشربلو
اولق معنایست در (اعزاز) همزه نك كسریله برنسته بی نفسیچون المی و حفظ و وقایه ایلك
معنایست در (حاصل معنی موجب دناوت و مورث ذلت و سفالت اولان اوضاع و اطواری ارتکاب ایله
اكتساب حقارتدن احتراز و مستوجب عز و شرف اولان اسبابه تشبث ایله رتبه رزانت وقاری
احراز و اوج غلبه پرواز ایله دیکدر

(*) ربنا الله غنی و جید و عزیز

(ربنا) ترکیبندن رب كافه مصنوعاتی ایجاد و تربیه ایدن جناب پروردگارك اسماء حسناستند
اولق اوزره مبتدادر و متكلم مع الغیر ضمیرینه مضافدر (الله) علم خاص واجب الوجود اوله رقی
خبردر یا خود بدل كل من الكل در (غنی) سخنی وزننده شوائب احتیاجدن ازهر جهت بری
و غشای مطلق ایله توانكر و ثری اولان جناب و اهاب المواجهك اسماستند اولق اوزره مبتدائك
خیری یا خود خبر بعد خبر یدر (جید) فعیل بمعنی مفعول اوله رقی جمع افعالنده محمود
و هر لسانیه شایه جیل ایله موصوف اولان منم حقیقینك اسماستند اولق اوزره غنی اوزرینه
مطلوفدر (عزیز) امیر و زننده قدرت قاهره و غلبه باهره و عطیه و افره صاحبی اولان
خداوند یچون حضرت نرینك اسماستند و ماقبلته معطوفدر

(*) عسجد و نضر در التون بك ایوسی ابریز * التونك هم كشتك سكه بسی نقد عزیز (*)

(عسجد) جعفر وزننده معدنیاتدن التونه دینور ذهب کبی و انجو و یاقوت و زمرد مثلجوهر
قسمه ده اطلاق اولنور (نضر) نونك فتحی و ضادك سکونیه التونه دینور امیر و زننده نضر
و غراب و زننده نضار و اجر و زننده انضر کبی (ابریز) همزه نك كسریله اصلا غشی
اولیان خالص التونه دینور مبالغه ایچون اولیجی یاه نسبتله ابریزی و حرمان و زننده عقیان کبی
(نقد) نونك فتحی و قافك سکونیه بین الناس عزیز و محترم اولان تام الوزن و العیار سكه لی التونه
واجبه به دینور دینار و درهم کبی و برنسته اشتراسته در حال پشنا و یریلن اجفه به دینور که
نشه مقابله و اجفه نك و سار شینك زیوف و ردیسی خالص و جیدندن سچوب ابرمق
معنایست ده اطلاق اولنور

(*) هم لچین اولدی کیش نقره ایله فضا کبی * ایتمکه وضع خزینه دینور مش تکثیر (*)

(لچین) زبیر و زننده کوشه دینور (نقره) غرقه و زننده انیدلمش التون و کوش قطعه سته دینور سبیکه
کبی و انسانیك قفاسته اولان چقوره دینور (فضه) فاك كسری و ضادك تشدید ایله کوشه دینور فارسیده
التونه زر کوشه سیم دینور (تکثیر) مالی مخزن و صندوقه مثلجوهر و وضع ایدوب قویق
معنایست دینور

سكه لی اولیان التونه نك
كسری و بلك سکونیه
نیر دینور

(*) تیموره دیندی حدید و باقرك آدی نحاس * هم رصاص اولدی قلاهی فارسی اسمی ارزیز (*)
(حدید) شدید و زننده معدنیاتدن تیموره دینور فارسیده آهن دینلور (نحاس) نونك حركات
ثلاثیه باقره دینور صاد و قطر و مهل کبی و آتش و آتشك متونسنر خالص علویه ده دینور
فارسیده مس دینور (رصاص) سحاب و زننده معادن سبعة دن رصاص ابيض تعبیر اولنان
قلایه دینور قلی و قصدير و علابی کبی و قورشونه رصاص اسود دینور و قلایه فارسیده ارزیز
و سپید روی دینور

(*) روی تونایی معادنن ایدوب هم تعداد * خارصینی دیو تعبیرینه هب اولدی مجیز (*)
(خارصینی) دارچینی و زننده و خاء مجبه بدلی میم ایله مارصینی معادنن روی تونیا و روح تونیا
دیدکری سیاه و یراق حیرك اسمیست که معدنی کیلان عملکننده اولمغه اطراف و آفاقه اورادن
جلب اولنور خفته و ملائمده کهر بایه شیه در حجر من بور آتش اوزره قونولدقده ینار و نفت رایحه سی
کبی رایحه سی چیقار فارسیده شبه دینور بلك فتحیه و معدنیاتدن شبه ایله نحاسدن مصنوع
و مرکب اولانه پنج تعبیر اولنور کذا فی ترجمه البرهان القاطع

(*) قورشون اسرب دیدیلر حیویه ده زیق هم * حیوه در اصل معادن دیمش اهل تمیز (*)
(اسرب) اسکت و زننده و بلك تشدید ایله اسقف و زننده معدنده تولد ایدن اجساد سبعة دن
قورشونه دینور همزه نك مدی و نونك ضمیه آنك کبی فارسیده کبشن دینور (زیق) و همزه ایله
زیق در هم و زننده و بلك كسریله زیق زیرج و زننده معدنده متولد اولان اجساد سبعة دن
حیویه دینور زووق و صرد و زننده زوق کبی فارسیده زیوه و سیاب دینور التون و کوش آتش
ایله نه کونا ذاب اولنوب استخراج اولنور ایسه حیوه دخی انار کبی استخراج اولنور بعضی مفریده
برقیودن چیقار اعلاسی اورادن کلوریدیلر شبه و قورشون و قلاهی و قوندزدریسی ظرفلردن
غیریده طور محبوب آخر قایه قونسه فرار ایدوب نابود اولدیفندن عرییده فرار و هارب و فارسیده
کرزننده تسمیه اولنور اصحاب و قوف حیوه جیع معادنك اصلی و منشأ نکونی اولمغه ذاهلردر
نه که شرح مواقفه و شرح مقاصد ده مفصلا مسطوردر

(*) کیمیا اهل دخی شمس دیوب التونه * هم قرد برکوشه شخص قفیز اولدی عزیز (*)

(انقلاب) حقایق تجویز کرده خلیای تاججاری اولوب صنعتله مثلا باقرك صورت نحاسیه سنی
ازاله و اعدام و هیش ابریزی انده ابراز و جلوه نمائنده مقضی المرام اوله داعیه سنده اولان
کیمیا کران افلاس انجم زمرجه کویا بومکتومی نااهله کشف و افشا صوبندن اماله لجام ایدوب
معادن سبعة نك اعز و شرفی اولان زیر خورشید پیکری سبعة سیاره اطلاق اولنان هفت اخترك
اضواء و اشهری بولسان آفتاب عالیه تشبیه ایله التونه شمس دیدیلر و قیمت و شرفده شاه
ذهیک و زیری و قائم مقامی مثابه سنده اولان سیم سپید اندامی نیراصغر و تمثیل ایله کوشه قیر تعبیر
ایلدیلر (عوز) فقیر و زننده و مراد فیدر که کفایت مقداری مال نمیه یا خود فصایه مالک اولیان
کیمیه به دینور فقر و احتیاجه اعواز و فقرائوی اولان کهنه لباسه معوزه دینلدیکی قطعه
سابقه ده یکیدی صنعت کیمیا به مثلاً اولنارك اکثری ماملکنی پوته به قویوب احراق ایتمکه فقر
وفاقه لازمه حالی اولدیفندن بومقامده عوز ذکر اولدی

(*) قلایه مشتری و زهره دیمش باقره * تیموره هم دیدی مرغ صانوب ذهنی تیز (*)

هوسکاران فن اکسیر رصاص اطلاق اولنان قلاهی کواکب خمسة متحیره دن مشتری اسمیه
تسمیه و نحاس تعبیر اولنان باقری زهره دیه رك تسمیه و حدید دن عبارت اولان تیموری
مریخ نامیه تکثیه ایلدیلر (تیز) فارسیده کسکین معنایست در مریخ دیدکری حدیده

مناسبتی خفی دکلدر

(*) ذوی توتیایه عطارد دخی قورشونه زحل * دیدیلر بویه کایاتی ایدوبده تجویز (*)
اصحاب کیمیا بخار صینی تعینیز اولنان روی توتیایه عطارد واسرب وآنک اطلاق اولنان
قورشونه زحل دیدیلر بویه سیه تکه اسملری ذکرا ایدوب ماوضع له لیتک غیری
اولان معادن سیه بی مراد ایچکله زحلرجه ستر مراد ایدوب کایه مسلکته کتیدیلر دیکدر
(*) نسبت سیه سیه ایدرلر کویا * لیک صنعتلری وش جملله ماکی ناچیز (*)

طائفه مزبوره معادن سیه دن هر بری کواکب سیه سیه دن برینه منسوب عدا ایدوب
منسوبه منسوب الیهک اسمیه اسمیه ایدرلر بویه سیه تکه مؤثر ظاهری به نسبتی
قیلنددر که مثلاً عالم سفیده کوه زرک تکهون وتولدی علویاتن شمسک تأثیر یله اولغنه
منبدر وقس علی هذا یاخیزد معادن دن هر بری سیه دن هر برینه بوجهله تشبیه ایدوب
مشبه بهک اسمیه مشبهه اسمیه قیلندن اولغنه مختلدر کویا فارسیدر ظاهر اوغالبه موقعلرینه
استعمال اولنور (لیک) دیک وزنده فارسیده ادات استدراک وادات استنادر (ناچیز) فارسیده
جیز اعتباردن سیاقط اولوب معتدیه اولیان شی حقیقه دینور بویه صنعت کیمیا کری باعث ثروت
وسامان اولوب بلکله موجب افلاس وحرمان اولدیغنی ناظم تحریر لطیفه سنده * کیمیا کاری
کیمی ایدی غنی * سیمیا سیمیا بیه مری بدی * گفته سیه ونانی مری حوم خیره سنده * کیمیا کاری
صنعت صانعه * مبتلا سوزلرینه الداءه * کیمیا صانعه که صنعتله اولور * مجزیه یله یا کرامتله اولور *

دیو بیان ایلشد

(*) اصطلاحات غریبه دخی جوق انلره * عبث اولدیغنی عبادر ایدلم نظمی وجیز (*)
(اصطلاحات) اصطلاحک ترجمیدر اصطلاح برلفظی ماوضع لهک غیری بر معناده قوم
معینک استعمال اوزره اتفاقلرین عبارتدر یعنی بودایه مبتلا اولنر بیلد کلمری صنعتی
اغباره یلدرملک ایچون معادن سیه سیه سیه سیه اوزرینه اتفاق ایتد کلمری کبی
صنعت مزبوره تکه سائر مازمه سنک اسملری دخی تغییر ایلله تعبیر ایدوب مثلاً جویه عبد
وکوکرده عقرب وحرر مکرر ونشادره عقاب ونسر طائر اسمیه لری کبی لکن یهوده اولغنه
ایلردن کف خامه اولندی

(*) ذل تعجز ایلله مال اشته دن پک صافنک * فائقون طلب المال بذل التعجز (*)
مصرع اول ثانیکن ترجمه سیدر (فائقوا) ده فافصیحه یاخود استنباطیه در اتقوا صافنق
واحتراز ایتک بمعنایه اولان اتقادن امر حاضر جمع مذکر در (من) اتقوا به متعلق حرف جر در
(طلب) فتحینله برنینه بی آخردن استمک بمعنایه در (مال) حال وزنده نفوس انسانیه
میل ورغبت وکسب و تحصیل اعتنا ووقت ایلد کلمری اسبابک کلبسته شلدر (بذل)
ترکینده باه جاره طلبه متعلقدر ذل ذالک ضمی ولامک تشدید یله خورلق وحقیر لک بمعنایه در
ذلت وحقارت کبی (تعجز) برکیمیه بی درمانده وعاجز قیلک بمعنایه در (حاصل معنی الحاح
وایرام طریقله غیری بدن مال طلب ایتک موجب حقارت و مستوجب ذنات ورتلدر ایددی
بودن زیاده احتراز ایدک دیو نحددر

(*) کیمیا فضل وهنر زوارایه دنیاده * اولور ارباب کمال اهل غنادنده عزیز (*)

(یعنی) بین الناس کیمیا نامیه مشهور اولان معنائی کبی موجود الاسم مفقود الجسم اوله رقی اسم
بلاسمی ذرا کیمیا کیمیا دنیاده وجودی وارایه فضل وهنر و علم و معارفدر زیر تحصیل اکسیردن
غرض عز و شرف و رفعت شاندر اصحاب علم وکمالک ارباب مال و مثال اوزره تقوی ایتسه

غنی عن البیساندر

(*) سناء السین نور مشرق اللجو کالنبراس (*)

(سناء) عطاء وزنده رفعت بمعنایه وآنک و برقک وشمسک شعاع و ضیائی بمعنایه در
(سین) حروف هجاءدن اون ایکنجی حرفک اسمیدر (نور) نوبک ضمیمه ضیاء وروشنایی
معنایه در تفصیلی الف قافیه سنده قطعه سیمایه تکه عنوانی شرحنده بیان اولندی
(مشرق) آله تنور اولان جسم مضبک اطرافنی اضائه وروشن ایتک بمعنایه اولان اشراقدن
اسم فاعلدر (لجو) لفظنده لام اختصاص مشرقه متعلقدر (جو) جیمک قحی وواوک تشدید یله
هواء بمعنایه که ارض ایلله سماء اراقتدن عبارتدر وواوک واطه تکه ایچروسنه دینور (کالنبراس)
لفظنده کاف اداة تشبیهدر نبراس قرطاس وزنده چراغ وشمعه مقوله سی آله تنور دینور
سراج و مصباح کبی (حاصل معنی سین قافیه سی قطعه زنده مندرج اولان لسانک تابش
ولعانی زیاده تابدار و تابناک اولان مصباح کبی جو و هوایی اضائه و اشراق ایدیغنی نوردر
دیکدر که مراد ظلمت جهلی ازاله ایلله ساحه دلی پر نور ایلله سیدر

(*) بی آدم بشر هم جنه هم انسه دینور مشناس * بری یله انیس والفت ایتک اولدی اسنیاس (*)
(بشر) بی آدمه یعنی انسانه دینور حیوان ناطق بمعنایه مفردی وجعی و مذکری و مؤنثی
مساویدر (ناس) ذوی العقول اجناسندن جن طائفه سیه و انسانه شاملدر اصلی اولده همزه
مضمومه ایلله اناس ایدی تخفیفاً همزه حذف اولندی اما انیس همزه تکه کسر یله بشر مراد فیدر که
آدم اوغلانی تعبیر اولنور جن و ملک مقابلیدر مفردی انسی در جن جیمک کسری ونوبک
تشدید یله روحانیونک اخبار و اشرازی مشتمل اولان قسم اوسطنه اطلاق اولنور ملک وشیطان
مقابلیدر یاخود مطلقاً حواسک مجموعندن مستر اولان روحانیونه دینور که انیس مقابلیدر که
حواس واسطه سیه ادراک اولنان طائفه اوله جقدر (اسنیاس) بی آدمدن وسائر حیواندن اوله رقی
ینلرنده وحشت و تافز زائل اولوب بری یله انیس والفت ایتک دینور

(*) برایاق اوزره صیحر اخلق یا با جوجدر یاخود * برایالی برایاقی مسخ اولنمش ناسدر نسناس (*)
(نسناس) وسواس و نیراس وزنده برجنس مخلوقدر که بر برایاقلری اولغنه قوش کبی سکه رک
و صیحر ارق یوردر یاخود یافت بن نوح علیه السلام اولادندن یا جوج و ما جوج قبیله لیدر که
صفتلرنده اختلاف اولندی بعضیلر غایت صغیر الجثه وقصیر القامه در که قامتلری بر قارشدن
زیاده دکلدر دیدی و بعضیلر غایت عظیم الجثه وطویل القامه در که قامت بالاری یوزیکرمی
ذراعیه بالغ اولور و یونلرده سباع وحوش کبی محالب واضراس اولوردیدی و علی کلا التقدر برین
یونلر ایکی اللو وایکی ایاقلوردر یاخود نسناس تعبیر اولنان اشخاص ماد قومندن بر طاقم کفار
خاکسار ایدی قبول ایمانندن روگردان و کتیدیلر مبعوث اولان پیغمبر ذی شانیه انواع اذالیله عصیان
ایلملریله حضرت حق جل و علا انلرک صورتلری ایقچ صورته مسخ و تحویل ایلله اعضا
وجوارح لرنک نصی محو و طمس اولنوب برل و بر برایاقلری اولغنه قوش کبی سکه رک صیحر ارق
یور یوب بهائم کبی نباتات رعی ایدرلر ایدی یاخود نسناس انسان صورتنده بر نوع مخلوقدر که
نوع انساندن خارج و اشیاء کثیره ده انسانه مخالفلردر لسانمزه یونلره بیان آدمی دینور
حضرت ابوهریره تکه * ذهب الناس و بقی النسناس * قولی یوکامیندر

(*) خدانک رجعتدن ناامید اولدیغیچون شیطان * دینلمش آدینه ایللمش نومید اولمه در ابلاس (*)
(ابلاس) همزه تکه کسر یله قطع رجا و طمع بمعنایه اولان ابلاس آتیدن ماخود اولمق
اوزره جناب ارحم الراحمینک رجعت بی پایاندن قطع امیددن شیطان لعینه علم اولمشدر

حضرت آدم صلی الله علیه و آله سجده دن استنکاف ایله جنبیت خبیثه سنده مر کوز اولان کفر و شقاوتی
انهارا یتمزدن مقدم بین الملائکه اسمی عزازیل ایدی (ابلاس) همزه نك کسر یله مأمول
اولق شاندن اولان نسته دن یاش کلك و امید کسمک معناسه در نا امید و نومید لفظاری
فارسیدر یاس و قنوط و خیت معنایند مستملدر

(*) درون ناسه القا یتدیکچون وسوسه دائم * اوشبطان لعینک هم دینوریمش آدینه وسواس (*)
(وسواس) واولک قحجیه انسانک قلبه کننیده اصلاخیر ونفع اولوب بلسکه مقتضایه عمل
باعث خسار و موجب هلاک و تبناز اولان وسوسه فی القایمک عادت مستزیه سی اولان شیطان
امینک آیدر لکن ابلیس درگاه عزتدن مطرود اولان ابوالشیاطینک اسمیدر وسواس اولاد
و ذرینه ده شاملدر

(*) کبر و فالماغه دیرلخنس کیم حق ذکر اولندجه * کبر و فاختدیفچون ابلیس ملعونه دینورخناس (*)
(خنس) خالک فحقی و نونک سکونیه و قعود و زننده خنوس کبر و فالماغه دینور تخلف و تأخر کبی
(خناس) شداد و زننده الله تعالی ذکر اولندجه تأخر ایتمک معنای اولان شیطانه اطلاق اولندی
(*) دی اقبال اولانه مقبل ادباری اولان مدبر * تقدم ایلرو و یکمک کبر و فالماغه در افعناس (*)
(مقبل) اقبالدن اسم فاعل بنیه سیله بین الناس معتبر اولان جاه و نعمت مقوله سی نسنل
کندویه سهولته دلخواهی اوزده توجه و اقبال ایدر اولان سعد اختر و طالعی یاور کیمسه به
دینور (ادبار) اقبال و زننده و نقیضیدر که * یاغسه کوکدن بیره دائم قطرات آمال *
بنه بد طالع اولان خائب و خاسر یولنور * نشیده سنده ماصدق اولان کیمسه در (تقدم) تفضل
و زننده ایلرو یکمکه دینور که تقدم بالمکان و تقدم بالزمان و تقدم بالشرف و تقدم بالعایه
و تقدم بالطبع اقسامه شاملدر (افعناس) همزه نك کسر یله بر جانیه متوجه اولوب ایلرو
کیدر کن کبر و قالوب اکسه به دوغمه دینور

(*) عین کیمه طولاشقی کزدیکندن صید ایچون کیمه (*)
(*) دینور قورده آدینه عینس و هم او یله در عیناس (*)
(عینس) قحجیه و عینک فحقی و سبتک تشدیدیه کیمه ایله کزوب طولاشقی
معناسه در و خاصه کیمه وقتنده اهل فساددن بر محلی محافظه و پاسبانلی ایدوب هر طرفی
کزوب طولاشقه دینور (عینس) عرعر و زننده و (عیناس) وسواس و زننده و عینس
امیر و زننده و عیناس شداد و زننده سندن قورده اطلاق اولنور صید ایچون کیمه ده طولاشوب
کزدیکچون

(خنیف) اولش قالن بزم خنیف اسکی بزه دیش * کرایس اولدی جعی خام بزه دیرلیمش کرایس
(خنیف) خنیف و زننده غلیظ و قالین کان بزمه دینور (خنیف) کهنه لیمش اسکی بزه
دینور علی قول یوکدن طقوش اولان اسکی بویه دینور (کرایس) قرطیس و زننده کرایس
آئینک جمعدر (کرایس) قرطاس و زنند بموق ایلکندن تسبیح اولان خام بزه دینور نسبتده
کرایسی دینور

(دی) معوز یوخسوله زنکین ثری و روان غنی آسا * زو کورتلکدر خصاصه لیک زنکین اولمه در اقعاس
(معوز) مفلس و زننده فقیر دینور قطعه سابقه دی عوز کبی ترکیده یوخسول و زو کورت دینلور
(ثری) غنی و زننده و مراد فیدر (ثروان) سکران و زننده ممول و زنکین آدینه دینور مؤتی سگری
و زننده ثرویدر که مموله خانومه دینور و ثروان لفظی کثیر و غزیر کی خوق معناسه ده اطلاق اولنور
(غنی) معنی و زننده و زنکین آدینه دینور که معلومدر آسا همزه نك مدیه فارسیده ادا تشبیر

وش و چون ککی (خصاصه) سخابه و زننده و خصاص سخاب و زننده فقر و احتیاج
مراد فیدر که لسانمزه یوقلق و یوخسولق و زو کورتلک دینلور (اقعاس) همزه نك
کسر یله زنکین و مالدار اولق معناسه در استغناء و اغناء و زبانی کبی

(*) بیوک آتشدن آتش الملق اولش اقباس اما * قبس شعله دخی شعله طلب ایتمک اقباس (*)
(اقباس) افعال و زننده جوق آتشدن بر قطعه ضیالی و یرلاق آتش کوزی المغه دینور و عی
استفاده ایتمک معناسه مستملدر و اقباس بدیعون اصطلاحنه کلام مشوره یا خود کلام
منظومه قرآندن یا خود حدیثدن بر شئی درج و تضمین ایتمک دینور (قبس) قحجیه عظیم
آتشدن اخذ اولتان شعله به یعنی یرلاق آتش کوزینه دینور مصباح و زننده مقباس ککی
(اقباس) همزه نك کسر یله بر کیمسه دن آتش پاره سی طلب ایتمک دینور و بر آدینه علم او کرمک
معناسه ده مستملدر

(*) بختر هم ترایغ صالنه صالنه کز مکدر * یورر کن ایکی یانه صالمان کیمسه دخی میاس (*)
(بختر) تدحرج و زننده صالنه رق خرام و رفسار ایله یوریمک معناسه در و حرجه و زننده
بختره کبی و دائما صالنه رق مکبرانه یورر اولان آدینه بختری دینور اختری و زننده (ترایغ) تعامل
و زننده بر طرفنه اکسله رک یوریمک یا خود ایکی طرفنه صالنه رق یوریمک معناسه در میس
و مبان کبی میل و میلان و زننده (میاس) شداد و زننده و میوس صبور و زننده بختر معناسه
اولان میس دن و صفدر در صالنه رق یوریم کیمسه به دینور

(*) دینور کبر لوسسه و جس و دخی قلبه کلان قورقو * درون قلبه اسنبلا خوف و بیدر ایچاس (*)
(جس) واولک فحقی و جبک سکونیه کبر لوسسه دینور صوت خفی معناسه و سمعه بر صوت
هائل واصل یا خود قلبه بر مخوف معنی واقع اولفله درون قلبه فزع و قورقو عارض اولق
معناسه کلور خیفه و خشیه کبی (ایچاس) بر عارضه دن ناشی قلبی اسنبلا و احاطه ایدن خوف
بضمدر در فارسیده بیم و هراس دینور

(*) زنه هم وزن طرغقدر ترانو قولیدر منجم * دخی میران وش دیش ترازو آدینه قسطاس (*)
(زنه) عده و زننده و (وزن) وعد و زننده بر نسته نك خفت و ثقل جهتیله مقدار فی بلك ایچون
ترازو و قنطار مقوله سیله طرغقدر (منجم) منیر و زننده ترازو نك دلی کچور دکری اوزون بورد
دینور که ترازو کوزلی ایکی اوچلریدن معلق اولور (میران) مقیاس و زننده آله وزن اولان
ترازویه دینور (قسطاس) قافک ضمی و کسر یله ترازویه دینور یا خود زیاده طوغری اولانه دینور

(*) اصمر مق دیشه نهش وزر و عض اولش اصمر مق هم (*)
(*) دیش آدی سن ازی دیش ضرر کیم جعی کلور اضراس (*)
(نهش) نونک فحقی و هالک سکونیه دیشه اصمر مق معناسه در علی قول آزی
دیشلرایله اصمر مق معناسه در سین مهمله ایله نهش اوک دیشلرایله اصمر مقه خاصدر
و نهش یلان و عقرب اصمر مستنده دینور لدغ و لسع ککی (زر) نای معجه نك فحقی و راه
مهمله نك تشدیدیه مطلقا اصمر مق معناسه در (عض) زر و زننده و مراد فیدر که مطلق
اصمر مق معناسه در فارسیده کزیدن دینور (سن) جن و زننده مطلقا دیشه دینور جعی استان
واسنه کلور (ضرر) ضادک کسر یله سن مراد فیدر که مطلق اوله رق دیش معناسه در لکی
عرفه آزی دیشه استعمال اولندی (اضراس) ضررک جمعدر ضرر کبی

(*) جریده سول دیکسز ایچور در و جان انجو * زمر در زماورد و هم الماس آدی اولش ماس (*)
(خریده) فریده و زننده دلمدک انجویه دینور و فامنه دست رجال طقوش اغایت اهل حیا

و بخند اولان بکر قیره اطلاق اولنور (در) دالک ضعی وراثت تشدیدیه (جان) غراب وزنده مطلق اوله رق انجوبه دینور اولوکی (زماورد) زای میجه نیک ضعی وواوک قحیله ناظمک قولنه کوزه جواهر اطلاق اولنان ذی قیمت طاشلردن زمره تغییر اولنان ییل ماشک اسمیدر لکن قاموسده قجه ات ویمورطه ایله مرتب برنوع طعام اسمیدر که ترکیده قادین بودی تغییر اولنان طعام اوله جقدر دیوب ماده مزبوره بی معنای هر قومه قصر ایتمکله ناظمک مدعاسی ثابت اولنور مکرکه امهات سائرده زماوردک زمره معناسنه استعمالنه واقف اولش اوله ولسا نمرده زای میجه ایله زمره تغییر اولنان جوهر که قنفذ وزنده در عریبه ضمت ثلاث و تشدید رایله زمره دینور زمره ایله زبرجد پینده اولان فرق فن اجاره متعلق اولان کتیده مسطوردر

(ماس) مال وزنده الماس تغییر اولنان ذی قیمت جوهره دینور

* مواسات و میره ایتمک جود جومر دالک * خسبس الحق خسانه هم فنافل ایتمک اخساس * (منواسه) موالاة وزنده برکیمه یار و فادار اولوب ایلمک معناسنه در (میره) مسره وزنده ایلمک و احسان ایتمک معناسنه در فارسیده نیکی کردن دینور (جود) هود وزنده مال و نعمی محل و مستحقنه صرف و بدل ایله جوا نمر دالک ایلمک معناسنه در اما لایق ستر محل صرفه تیزیر و اسراف اطلاق اولنوب جود دینور یکینه شاعرک * بخشش نایمجل جوددن اولنور معدود * صفر معکوس ایله ازتری حسابی رفک * پیندن مسنابندر جود ایله متصف اولان کریم کیمیه جواد دینور (خسبیس) خبیث وزنده دنی و فرومایه و الحق اولان کیمیه و نسنه دینور (خسانه) خبانه وزنده برکیمه یار نسنه ایشه یار مزدنی و خسبیس اولنوب معناسنه در (اخساس) همزه نیک کسریله دنائت و الحاقی اقتضا ایدن کوتواش ایتمک معناسنه در

* قلم آدی پراعه هم دواته محبره دینش * مرکبدر مداد و حبر کاغذ در دخی قرطاس *

(پراعه) سحابه وزنده قامشه و قله دینور سحاب وزنده پراغ و مزبوره کی قلم دخی عریدر جمعی اقلام کلور فارسیده خامه و کلک دینور (محبره) میمک و بانک قحیدر ایله مرکب قویه جق حقه به و دیویده دینور ترکیده دیوید دیدیکر دواته محرفیدر (مداد) کتاب وزنده و (حبر) حاتک کسیری و بانک سکونیه یازی یازه جق مرکبه دینور و حبر عالم و دانایه اطلاق اولنور جمعی اجبار کلور (قرطاس) قافک حرکات ثلاثه ایله کاغذاتو اعنه اطلاق اولنور جعفر وزنده قرطس و درهم وزنده قرطس کی

* الی اولاش هوانک ملکد و علیل دیو شامق * هوانه دیدیلرها ون مدقه همدخی مهراس *

(ملکد) منبر وزنده هاون و قهوه دیبه کی ملالورک الیدر که انکله بعض اجزا و اشیا دو کلور فارسیده یاور و هاون دسته دینور (تملید) تدقیق وزنده مبشین و سختیان مقوله سی کی سخت و قتی اولان نسنه بی اوغوشدیره رق بومشامق معناسنه در (هاون) واولک قحیله و ضمیمه و هاون هارون وزنده معروف ظرفدر که ایچنده قرنفل مقوله سی شلاردق و سحق اولنور ترکیده هوان دیدیکری هاوندن غلطدر (مدقه) میمک کسری و دالک فیتی و قافک تشدیدیه و هاسرمدق هاون و دیبک منلا و کند پینده نسنه دق و سحق اولنان ظرفه دینور (مهراس) مقراض وزنده ایچنده سخت و درشت نسنه لهرس و دق اولنه جق آله دینور که ترکیده هوان و دیبک دینور

* ماسه هم تاس اولدی جاع ایتمک مائلده * مسبیس و مس یاشمق یاشدره قیامش امساس *

(ماسه) مفاعله وزنده (تاس) تفاعل وزنده ال ایله و سائر اعضا ایله بر برینه دیکک و طوقنی معناسنه در مباضعه و جاعدن کنایه اولور (مسبیس) خسبیس وزنده (مس) میمک

فیتی و سبک تشدیدیه برنسنه به دیکک و یاشمق معناسنه در (امساس) همزه نیک کسریله برنسنه بی آخره دکر مکه و یاشدرمه دینور

* وصفیه جاریه امامذاله تنبلی انک * حق قول عبد آبق هم اسیرجی به دینور نخاس *

(وصیفه) وثیقه وزنده خادمه و جاریه معناسنه در قینه و امه کی فارسیده کنیز و کنیزک دینور (مذاله) میمک ضمیمه کندیلکندن برایشه یاشمبوب دائمی یورمغه ایشلیان تنبیل جاریه به دینور (آبق) هارب وزنده سیدندن یوجه و سیسز فرار ایدوب خان قوله دینور (نخاس) خامه میجه ایله شداد وزنده اسیر صایجی به دینور که اسیرجی تعبیر اولنور و طوار صایجی به دینور که جانباز تعبیر اولنور

* جهاند خیر ناس اولدر که نفع ناسه سعی ایلم * فخر الناس فی الاکوان من یسعی لنفع الناس * مصرع اول تا نیک ترجمه سیدر (فخر) ده فاسنیافیه خیر عند الناس هر خوب و معتبر اولان نسنه دن عبارتدر (ناس) بوقطعه نیک اولنده یکدی لام تعریف جنس ایچوندن (فی الاکوان) ترکینده فی ظرفیه در اکوان همزه نیک قحیله حدوث و وقوع معناسنه اولان کونک جمیدر که مراد واقعات و حادثاتدن عبارت اولان دینادر (من) موصوله و ذوی العقوله مخصوصه در (یسعی) ایتمک و جالشحق معناسنه اولان سعی لفظندن مضارعدر تحتنده مستر اوله ر ق من موصوله به راجع فاعل ضمیر به جمله سی موصول صله سیدر موصول مع صلیه جمله سی خیر الناس مبتداسنک خبریدر (لنفع) لفظنده لام جاریه سعی فعلته متعلقدر (نفع) نونک فیتی و فاک سکونیه برکیمه بی احسان ایله یاخود تعلیم علم مقوله سی فائده لایله فائده لندرمکه دینور حاصل معنی معلومدر

* بحمد الله درونم جوهر عرقانه ملو * زرد سیم ایله کرچه خلق و ش طولدر مذم اکاس *

ماک بیت * لاشک من رزق الحی حرم الفنی * فاشکر بما اوتیته تفضیلا * مصداق قصه کرچه

ایحباب رفاه حال و ارباب مال و منال کی دراهم و دانایر ایله کیمیه بی مالا مال ایتمک

حق فقیرانه مده تقدیر کرده جناب متعال اولما مغله ظاهرا ارباب غنادن دکل ایسه مده

الحمد لله تعالی نخرینه درون فضائل مشحوم جواهر علوم و معارف ایله لبالب طولدر دیو

بهیه آلهه اولان فضل و کمال اوزرینه ابغای حق شکر اوله جقدر

* کتب العلم اناخبر جلیس و انیس *

(کتب) ضمیمه صحیفه مکتوب فیها معناسنه اولان کتابک جمیدر (علم) قوت عاقلده حاصل

اولان صورت ذهنیه در (انیا) لام اختصاص ایله متکلم مع الفیر ضمیرندن مرکب اوله ر ق

برمچون دیکدر لام جاریه علی سبیل التنازع جلیس و انیس لفظلرینه متعلقدر (خبر) مرغوب

وضفه منلو نسنه معناسنه اوله ر ق کتب العلم مبتداسنک خبریدر خیرک جلیسه اضافتی بیانیه در

(جلیس) نفیس وزنده فعل بمعنی فاعلدر محاسن و مصاحب معناسنه فارسیده هم نشین

دینور (انیس) جلیس وزنده انیس و الف و لسان نسنه به دینور مانوس معناسنه (حاصل

معنی کندنده علوم شتی ثبت و املا اولنان کاپلر برمچون سائر جلیس و انیسلردن انفع هم نشین

و افضل موانسدر

* دیدیلر ارشلا نه هر ماس و یتاغی عریس * کفیه کوچ قوته دینش که نهادرده بیس *

(هرماس) قرطاس وزنده و هر ماس ابلیس وزنده اسامیسی اصکثر من ان یحصی اولان

ارسلانک انبانه صالدر بری آم محل اولانته دینور (عریس) سچیل وزنده و هالیله عریسه

ارسلان یتاغی اولان یزه دینور (کفیه) غرفه وزنده جهد و طاقت و کوچ و قوت

و افضل موانسدر

معناسته در وکفایت ایده جک مقداری رزقه و غذایه دینور (تیس) جلوس وزنده و تیس
حیدر وننده شدید نسته به دینور وشد نه جنک اییدی شجیع و بهادر کپسه به دینور کتف
وزنده تیس کی

(*) روح قدس ایندیلر اطلاق بلی جبریه * پاکلاک قدس ودی پاک ایلمکه هم تقدیس (*)
(روح قدس) و روح القدس نفوس عبادی لوٹ عصیان دن مطهر اولان آیات قرآنیه
وفیوضات ربانیه ایله نازل اولان جبریل امینه اطلاق اولنور (قدس) قافک ضمی ودالک
سکونیه وضمینله طهر و طهارت کی پاکلاک دینور و پاک اولنق معناسته ده کلور (تقدیس)
طهر و وزنده و مراد فیدر تقدیس الهی جناب باری بی عبوب و تقاضا صدن تزییه دال اولان
تعبیراته ذکر و مضمونی اعتقاد ایلمکدن عبارتدر

(*) چون بنالک عملی اس و اساس و مبنی * اوحدودینی بیان وضع عملده تأسیس (*)
(اس) همزه نک حرکات ثلاثی و سبک تشدیدیه (اساس) سحاب وزنده و اسس
سبب وزنده بنالک قاعده سنه و عملنه دینور و هر شیک اصلنه و معناسته دینور (مبنی) معنی
وزنده اوزدینه دیوار بنا اولان عمله دینور (تأسیس) تأکید وزنده بنا اولنه جتی خانه نک
حدودینی بیان ایله عمل آتقی معناسته در

(*) حالت شفته باسا دی عذابه دخی باس * اولدی هم خور و حقیر ایتمه مثالی تیس (*)
(باس) بانک فحی و همزه نک سکونیه حالت شفته و داهیه و آفته دینور (باس) باس وزنده
عذاب معناسته در و حرب و قتالده شفته دینور (تیس) تحقیر وزنده بر کپسه بی ذلیل
و حقیر ایلمکه دینور

(*) باس امیدی کسملک دخی امنیه امید * کسملک امیدنی ما یوس ایدوبده تأسیس (*)
(باس) بانک فحی و همزه نک سکونیه قنوط مراد فیدر که ما مولدن نومید اولنق معناسته در
(امنیه) همزه نک ضمی و نوک کسری و بانک فحی و تشدیدیه تمی اولنان و اومولان آرزو
و مقصوده دینور غرزه و سدره و زلزلده منیه کی (تأسیس) تأسیس وزنده بر کپسه بی مامول
و آرزوسندن ما یوس ایدوب امیدنی قطع ایتمک معناسته در (امید) امید تخفیف و تشدیدیه
فارسیدر رجا و امل معناسته

(*) اکانسیت اولنور یک ابونار امیلی * شهر باند اوه در کوردانی بن امیلیس (*)
(امیلیس) ازینقی وزنده فواکهدن نازک ابری دانه لو و غایت اوفاق چکر دکلو لذیذ
و آبدار اولان نوعنه دینور (امیلیس) ادبی وزنده ایران اقلیمده شهر بان تعبیر اولنان
بلده نک اوه سیدر

(*) اکثر یا اولنور اطعمه ده استعمال * هر نه اولور ایسه اولسون اوشی اولدی نفیس (*)
(نفیس) امیر وزنده السنه ناسده اکثر یا لذیذ طعاملرده استعمال اولنق اطعمه نفیسه به
اختصاصی تو هم اولنور لکن تحصیل و تملککنده ناس بری بریه تشافس ایدن اولدقلری
مرعوب و فاخر نسته لک هر برینه اطلاق اولنور و مال کثیره و یکی طومش و لدوده
اطلاق اولنور

(*) قیوه دیندی غم معز یکیدر اما * کچیک اوغلاخی جدی و دخی ارکک کچی تیس (*)
(غم) قحطیه قیون جنسته موضوع اسمد و مؤنثدر مفردی لفظنک غیر بدن اوله رق شاعر جی
اغنام و غنوم و افام کلور (معن) میک فحی و عینک سکونیه قیونق قور قسز برادری اولان کچی به
دینور قحطیه معز و امیر وزنده معبر و اسلوب وزنده معوز و کتاب وزنده معاز کی

شهر بان عقربان وزنده
بنیاد نک جانبشتر قبسنده
خاالص نام قصبه
نواحیه بر قریه در خلا

مفردی ما عرذر ارگکنه و دی شسته اطلاق اولنور فارسیده قیوه کوسفند و یکی به یزدینلور
(جدی) جیک فحی ودالک سکونیه کچیک یاور یسنه دینور ترکینده اوغلاق و فارسیده
بزغاله دینور (تیس) لیث وزنده کچیک و کیکک ارگکنه دینور ککه تکه تعبیر اولنور
جچی تبوس و تیساس کلور

(*) بکر مک لیس ایش امدخی تلیس کی * ایشنه حیلله قارشدر مغه دیش تلیس (*)
(لیس) لامک ضمیمه برنسته آخره ملتیس و مختلط اولوب بکر مک معناسته در (تلیس) ربور
وزنده وینه وزن مزبور اوزره (تلیس) باع متاعنک عینی مشربدن کتم ایلمکه اخذ
و عطاسنه حیلله قارشدر مغه دینور و تلیس برنسته بی تخیل طایله مشیه فلیق معناسته ده دینور
* سزه بونظم سلپس اشته دیزلش اینجو * ذلک النظم لکم در نظم و سلپس (*)

مصراع اول تائینک ترجمه سیدر (ذلک) مفرد مذکره اشارته موضوع اولان ذالیه خطاب
حرفیدن مرکب اوله رق مبتدادر (نظم) کلام منظوم معناسته اسم اشارتک صفی
و مشار الیهیدر (لکم) لام اختصاص ایله جمع مذکر مخاطب ضمیر بدن مرکب اوله رق سزه
وسرک اینچون دیمکدر لام جاره تنازع طریقیه در نظم و سلپس لفظلریته متعلقدر (در)
اینچودر که هر کسک یسلیدی در (نظم) فعیل یعنی مفعول اوله رق منظوم یعنی دیزلش
معناسته در (سلپس) نفیس وزنده سهل الحصول و مفاد اولان شته دینور درک لفظیه
اضافتی موصوفک صفتیه اضافتی قیلندن اوله رق مبتدایک خبریدر (حاصل) معنی ایها الطالب
بوکاب منظوم سزه در منظوم کچی مرعوب و نفیس و حفظی سهل و مفاد و سلپسدر
(*) سنی کرداب بلایه دوشورر آخر * ذلک دولته دخی ممکن ایسه اوله رئیس (*)

(کرداب) کاف فارسیده نک کسریله و سطر ادریاده صوبی جوش و غلبان ایدوب جورشی پیدا
ایتمکله اورایه دوشن سفینه خرقاب بلا اولور بوکه فارسیده و ترکیده کرداب دینور غریبه و عصفور
وزنده در دور دینور (فلک) بانک ضمی و لامک سکونیه سفینه به دینور که فارسیده کشتی
و ترکیده کی تعبیر اولنور (رئیس) امیر وزنده بر قومک سرکرده سنه و یاشبوغنه دینور رئیس
الکتاب و رئیس السفینه کی (حاصل) معنی ممکن اولدینی مرتبه ریاستدن بحایت ایله زیر
اصحاب ریاست معتدی اولور سه کندی بلاسنی بوله جتی در کار معتدل اولور سه ینه حسودان
ید کاران کید و مکر ایله انجام کار بر ورطه به اوغر بمغله اضرار ایده جکری امثال
ارانه فنی واضح و آشکاردر

(*) صارت ارچوزتشارحه روح لنفوس (*)
(صارت) رجوع و تحول معناستی متضمن اولان صیوررتدن مشتق اوله رق فعل ناقص مفرد
مؤنثدر (ارچوزه) همزه نک و جیک ضمه ریه قصیده بطرزندن بحر رجزدن ترتیب اولنان
شعره دینور و مطلقا کلام منظومه دینلور (نا) متکلم مع الغیر ضمیر بدن لکن بوراده واحده
مستعملدر ارچوزتشار فعل ناقصک اسمیدر (راحة) سرور و شادی معناسته اوله رق فعل
ناقصک خبر منصوبدر (روح) رانک فحی و واول سکونیه و جوده صفا و انبساط بخش ایدن
سرین و ملایم روز کاره دینور (النفوس) ده لام جاره راحة لفظنه متعلقدر نفوس روح روان
یعنی بدنه متعلق اولان مهجه و جان معناسته اولان نفسک جعیدر (مال) معنی یرم قصیده
روشنده اولان شعر و نظم من نفوس سامعینه یاد صبا و نسیم دل راکی موجب ارتیاح و مورث
سرور و صفا اولدی دیمکدر

(*) اویقوده ثقلت ایله مضطرب اولنق کابوس * عقلی کتمکده سلاس اوله اولاندیر سلوس (*)

ان نصف الناس اعداء
لن ولی الا حکام هذا ان
عدل (من لایه این الوردی)

(کابوس) جاسوس وزنده او بقوده عارض اولان ثقله و آغزله دینور نیدلان و جنام کی
 ترکیده آغز بصره و فارسیده بخست و خفجا و خفتو دینور (سلاس) غراب وزنده عقل زائل
 اولق معنایه در (مسلس) بخون وزنده و مرادفیدر که عقلی کتمش اولان کسه به دینور
 مسوس و مالوک و مالوق و مخفوق و مخبط کی فارسیده دیوانه و شفته و شوریده دینور ترکیده
 دلی واهی کتمش دینور

(*) بوی کوزلیکی رشاقه کوزله دیندی ملاح * یوزنیک رنکی کوزل کند و کوزلدن قاپوس (*)
 (رشاقه) سخا به وزنده قد و قامتیک یاقشقی و کوزل اولسنه دینور قاتقی سر و سهی کی
 خوب و موزون اولان کیمسه به رشقی دینور (ملاح) غراب وزنده پک کوزل کیمسه به دینور
 ملج کی (قاپوس) قاموس وزنده چهره سی خوب ولون و بشره سی کوزل جیل الوجه
 و متناسب الاندام اولان کیمسه به دینور

(*) قطری را و لکه شدید اوله هم او یله قطری * یوزنی اکشیده رک چهره ایدن کیمسه عبوس (*)
 (قطری) زهریر وزنده (وقطری) جعفر وزنده و قاطر علابط وزنده سخت و شدید اولان
 شفته دینور (عبوس) صبور وزنده غضب و انفعالدن ناشی کسکین سر که انجمن کیمسه کی
 یوزنی اکشیدوب چهره سنی دورن کیمسه به دینور و بوتعبس و بد چهره لک بعضا جلی
 اولمغه صاحبیه عرض لازم و مرض ملازم مثابه سنده اولور شاعرک صوفی ترش رو و حقنده
 * اغلش چهره لی صوفی عبوس الوجهک * روینه جته ده کیرسه بشاشت کلز * دیدیکی کی
 و عبوس شدت و کراهندن ناشی چهره سی متعبس اولان شدید و کره نسته به دینور
 (*) بولاشق اوٹ دخی لاطخ بولاشدر مقدر * یلامق لاس و دی مخوس کتی به لاجوس (*)
 (لوٹ) روٹ وزنده اکوده و بولاشق معنایه در (لطف) لامک فقی و طانک سکونیه برشته
 مر دار نسته بولاشدر مق معنایه در تلویث و تلطیح کی (لحس) نحس وزنده لسان ایل
 برشته یلامق معنایه در لحظه و زنده لحسه و غرقه و زنده لحسه کی فارسیده لبسیدن
 دینور (لاجوس) کابوس وزنده مخوس و مشوم یعنی او غورسز و فتنه انگیز کیمسه به دینور
 (*) طالع تیار و صوبی طاشقن اولان بحر طیس * دکر اور تاسیدر اسطیم و دینور هم قاموس (*)
 (تیار) شداد وزنده دکرک یاریلوب و جانلیان شدید طالع سته دینور موج مطلقا طالع به
 دینور (طیس) امیر وزنده صوبی پک چوق و عبق در یاه وصف اولور (اسطیم)
 همزه نک و طانک صمه ری و میک تشدیدیه و (قاموس) قاپوس وزنده ایکبسیده دکر
 اور تاسنه دینور

(*) خشت نیرک دخی مزراغه دینور رخ و ستان * جزر کرک ادیدر دیندی طپوزه دیوش (*)
 (نیرک) حیدر وزنده قصه مزراقدن که بر قاج دانه سی برکانه ایچره قونیلوب حین اقتضاده
 اعدایه ال ایله اتیلور ترکیده خشت و فارسیده نیرزه پرتاب دینور (رخ) رانک ضمیمه آلات
 حریدن مزراغه دینور که ترکیبی سیکودر (ستان) کتاب وزنده ناطمک بیانه کوره رخ
 مرادفیدر که فارغی ایله ثمرن مجموعنه اطلاق اولور لکن کتب افسانه مزراغک دهنرینه
 تخصیص اولمغه ستان مزراغک تمرنی اولش اولور (جزر) جیک ضمیمه مصر او دونی رسنده
 دهنر چوماغه دینور که آتی قدما بحار به ده استعمال ایدر لیدی فارسیسی اولان کرزدن
 معریدر (دبوس) تنور وزنده طپوزه دینور

(*) ترس و مجنب دخی جنه ادیدر قالقاک * مغر اول باش کیمی زرخه دینور درع و لبوس (*)
 (ترس) تانک ضمی و رانک سکونیه و (مجنب) منبر وزنده و (جنه) جیک ضمی و ونوک

فقی و تشدیدیه محاربه ده کندله سپرنوب ترس و تستر اولان قاقانه دینور میملرک کسر یله مجن
 و مجنه کی فارسیده سپر دینور (مغفر) منبر وزنده و ها ایله مغفره و کابه وزنده عقاره باش
 کسوه سنک التدن کیلا زره کلاهنه دینور فارسیده سریشاد و ترکیده تولغه تعبیر اولور
 (درع) دلاک کسر یله دهنر دن مصنوع زرهه دینور که جنک لباسیدر جچی در و عدد
 و انصوانک تستر ایچون کیدکبری فراجیه مقوله سته دینور (لبوس) صبور وزنده زرهه
 اطلاق اولور جوشن کی و کیکک توبه و جامه به دینور لباس و ملبس کی فارسیده پوش
 وزره دینور

(*) دیندی طولدر مغه ادهاق طولو کاسه ادهاق * شی ایچیلن چناغه کاس دی کیم جچی کووس (*)
 (ادهاق) همزه نک کسر یله کاسه و برداق مقوله سنی طولدر مغه دینور و صوبی بدن دو کوب
 برقطره قالماق اوزره بوشالقی معنایه اولمغه ضد اولور دهق ایکی معنایه ده ادهاق
 مرادفیدر (دهاق) کاب وزنده طواو برداعه و کاسه به دینور (کاس) کافک فقی و همزه نک
 سکونیه و خفیفه همزه بی الفه قلب ایله صو و شربت ایچله جک فیه دینور قدح کی فارسیده
 جام دینور (کووس) کهنوز وزنده کاسک جعیدر

(*) آرامق نحس و نجسس که تفقد کیدر * اولدی ناصف دخی نهی و طلیعه جاسوس (*)
 (نحس) جیک فقی و شبنک تشدیدیه و (نجسس) تکلف وزنده خبر آرامق و بر نسته بی
 ادراک ایچون کوزایله باقوب آراشدن مق معنایه در تقیر و تقش و تفحص کی فارسیده جستن
 و جویدن دینور (تفقد) نجسس وزنده بر کیمسه غائب ایدر بی نسته بی آراشدن مق معنایه در
 افتقاد کی (ناصف) صاحب وزنده و (منهی) منعی وزنده و (طلیعه) سقیمه وزنده
 غیرک شمس و مضر تاسه دار خبر و عبوب تقش و نجسس ایدن جاسوسه دینور جاسوس دخی
 عریدر ترکیده شیوعی حسیه ترجمه موقعه ابراد اولندی فارسیده تلا به دینور و ترکیده
 شاشود و ایچره فراغول تعبیر اولور

(*) عزایله عالم اولان جله یاش اوزره اوتور * مجلس العالم بالعر علی کل رؤس (*)
 (مجلس) اوتور مق معنایه اولان جلوسدن مضارعدن (عالم) علوم و منایله و اقدیه و آتیا
 اولان کیمسه معنایه اوله رفی فکاک فاعلیدر (بالمر) ترکیده یاه ملاسمه مجلس فعله متعلقدر
 عز عینک کسر یله عزت و علوقدر و شرف معنایه در (علی کل رؤس) ترکیده حرف استعلاء
 فعل مزبوره متعلقدر کل للفاظ عمومندن رؤس نفوس وزنده باش معنایه اولان زاس لفظنک
 جعیدر (حاصل معنی عالم) دانا اولان دانشمندان کشتنک باشی اوزنده بری وارد دیمکدر

(*) نحس اکبر در آنک طالعنه ناظر اولان * یانکم او خرامسون یعنی مخوس (*)
 (نحس اکبر) اهل نجوم اصطلاحده سبعة سیاره دن فلک سابعده مر کوز اولان زحل
 یلدزین دینور طالع بوراده مولودک آن ولاستنه بروج ای عشر لک اجزاسندن اولور ق افق
 بلده دن طلوع و ظهور ایدن جزء دن عبارتدر ناظر اصطلاح مر قومده بر کوکب کوکب آخر ایل
 یاخود اجزاء فلکیه دن برخیزه ایل هر بزی فلکک برلتنده یاخود بر بختنه یاخود سندنه
 یاخود تمام مقامله سنده اولمغه تلی یاخود تر یا یاخود تسدیا ناظر اولسندن عبارتدر که
 انصالات فلکیه انواعندن (منجم) تنجیدن اسم فاعل بنیمیه عالم سفیده وقوعه کلان جادات
 خیر و شر حرکت افلاک حسبیه حدوث ایدن انصالات فلکیه انک تأثیری ایله در دیوزیم ایدن
 کذا ایدن عبارتدر (مخوس) مشوم و اغور و سیر معنایه در کما مرانقا (بجاصل معنی منجم ایل
 مصاحبت و کامه ارنندن احتراز ایله زرا آنک طالعنه نحس اکبر ناظر اولمغه نحوست لازمه سیدر

(* شَان شَبَنِي كِهَاد مَنقُوش *)

(شَان) شَبَنِي فَتْحِي وَهَرَنَك سَكُونِيَه وَالسَنَه دِه مَتَدَاوِل اُولَدِيغِي اوزَرِه هَمَزَه فِي الفِه قَلِيلَه شَان اَمِر و حَال مَعْنَا سَنَه دِر (شَبَنِي) تَرْكِينِيَه شَيْن تَن وَزَنَدَه حُرُوف هَجَادَن اَوْن اَوچِي حُرُفَك اَسْمِدِر وَتَكَلِم خَمِيرِيَه مَضَاف اُولَه رَق مَبْدَا اُولَان شَانَك مَضَاف اِلَه يَدِر (كِهَاد) دِه كَاف اِدَاة تَشْبِيهِدِر عَمَاد كَاب وَزَنَدَه طَبَا نَه جَق نَسَنَه يَه دِينُور وَدِيرَه كِه دِينُور سَتُون مَعْنَا سَنَه (بَطَلَا) دِه بَاه غَلَابَه مَابَعْدِنْدَه كِي مَنقُوشَه مَتَعَلَقِدِر طَلَا كَاب وَزَنَدَه بَرَسْتَنَك اَوزَرِيَه سَوْر يِلَان نَسَنَه يَه دِينُور بُوِيَه وَيَالْدَز كِي (مَنقُوش) مَصْبُوغ وَزَنَدَه اُولَان عَدِيدَه اِيلَه مَلُون وَحَلِي نَسَنَه يَه دِينُور (حَاصِل مَعْنِي شَيْن قَافِيَه سِي لَقَاتَرِنْدَن مَرْتَب اُولَان قِطْعَه لَرِيَك حَال وَشَانِي اَنوَاع نَقُوش عَجِيْبَه اِيلَه مَنقُوش وَحَلِي وَالتَّوْن يَالْدَز يِلَه زَرَانْدَوْد وَمَطْلِي اُولَان مَسْنَد يَاخُود اَسْطَوَانَه كِي شَعْشَعَه پَاش وَمَوْجِب فَحْشِين وَشَايَاش دِر يَمَكْدِر

(* ظَفَر طَرَنَق قَاشَنُوب طَرْمَلَانْدِر مَخْرُوش * مَرَش هَم طَرْمَلَه مَق اُولَه اِيْمَش خَش وَخُوش *)

(ظَفَر) ظَلَاك فَتْحِي وَفَا نَك سَكُونِيَه وَظَفَر ضَمِيمِلَه وَظَفَر اسْلُوب وَزَنَدَه اِنْسَانَك وَسَاثِر طَرَنَقْلُو حَيَوَانَك طَرَنَاقْشَه دِينُور جَعِي اَظْفَار وَظَافِر كَلُور فَارَسِيدَه نَاخِن دِينُور (مَخْرُوش) طَرْمَلَانَق مَعْنَا سَنَه اُولَان خَرَشْدَن اِسْم مَقْعُول بَدِيَه شَبَلَه قَاشَمَش وَطَرْمَلَمَش نَسَنَه يَه دِينُور (مَرَش) فَرَش وَزَنَدَه وَ (خَش) يَنَه وَزَن مَز بُوَر اَوزَرِه وَ (خُوش) قَعُود وَزَنَدَه طَرْمَلَه لَمَق مَعْنَا سَنَه دِر كَدَح وَكَدَش وَخَدَش كِي فَارَسِيدَه خَرَاشِيدَن دِينُور

(* هَش بَش اُولَدِي بَشَا شَت اِيلَه بُوَزِي كُولَك * بُوَزِي كُولَمَش دَخِي مَبْشُوش كُول بُوَزُولُوشُوش *)

(هَش) هَانَك فَتْحِي وَشَبَنَك تَشْدِيدِيَه شَاد وَفَسْرُور وَفَرَحْنَاك اُولَمَق مَعْنَا سَنَه اُولَان هَشَا شَه دِن وَصَف اُولَمَق اَوزَرِه مَبْسُوط وَشَادَان كِيْمَه يَه دِينُور (بَش) هَش وَزَنَدَه (وَبَشَا شَه) رَشَا شَه وَزَنَدَه كُول بُوَزُولُوك مَعْنَا سَنَه دِر كِه كُوتُوج بُوَزَاو تَعْبِير اُولُور بَسَام كِي فَارَسِيدَه خَتْدَان دِينُور (مَبْشُوش) مَسْرُور وَزَنَدَه بُوَزِي كُولَمَش فَرَحْنَاك كِيْمَه يَه دِينُور (بَشُوش) صَبُور وَزَنَدَه كُول بُوَزَاو شَاد وَخَتْدَان كِيْمَه يَه دِينُور

(* طَعْم طَاد حُلُودِيَك طَانَلِي اِيْمَش مَر آجِيدِر * حَامِض اَكْتِي يَه دِينُورَه دِيْمَكْدِر مَخُوش *)

لِد

(* لِد وَهَم وَدَخِي صُوف دِيْمَك بُولَك يِيَاغِي * آتِي حَلَا جَلَرَك اَنَدِيغِي اُولَمَش مَنقُوش *)

(لِد) قَحْطَبْلَه وَ (هَم) عَيْنَك كَسْرِي وَهَانَك سَكُونِيَه وَ (صُوف) صَادَك ضَمِيمِلَه قَبُودِن قَبْرَقِيلَان بُولَك وَيَاغِي يَه دِينُور فَارَسِيدَه بِشَم وَبَرَزَر دِينُور (مَنقُوش) آتَمَش وَحَلَا جَلَمَش بُولَك وَبَق مَقُولَه سَنَه دِينُور

(* نَشْر طَاغَمَه اِيْمَش لَف دُورُوب دُوشَرْمَك * دُوشَه مَك فَرَش وَدُوشَمَش دِيْمَه دِر هَم مَقْرُوش *)

(نَشْر) حَشَر وَزَنَدَه بَرَسَنَه يِي نَفَرِيَق اِيْدُوب طَاغَمَق مَعْنَا سَنَه دِر وَبَر خَبَرِي فَاش وَشَايَع اِيْتَكِه دِينُور مَعْنِي اَحْيَا اِيْتَك مَعْنَا سَنَه دِر (لَف) لَامَك فَتْحِي وَفَانَك تَشْدِيدِيَه نَشْر مَقَابَلِيدِر كِه بَرَسَنَه يِي دُورُوب دُوشَرْمَك دِينُور (فَرَش) عَرَش وَزَنَدَه بَرَسَنَه يِي بِسَط اِيْدُوب يَامَق دُوشَه مَك مَعْنَا سَنَه دِر وَكَلِم وَيَكِه مَقُولَه سِي اُولَان اَو دُوشَه سَنَه دِينُور فَرَاش وَبَسَاط كِي (مَقْرُوش) مَنقُوش وَزَنَدَه يَابَلَش وَدُوشَمَش نَسَنَه يَه دِينُور

(* قَح بَغْدَاي طَار يَدِر دَخِن وَدَكْرَمَن طَا حُون * اَوْنَه دِي طَحْن وَدَكْرَمَنده اَو كُوش مَجْشُوش *)

(قَح) قَافَك فَتْحِي وَمِيَك سَكُونِيَه حَيَوَانَدَن بَغْدَا يَه دِينُور بَر وَحَطَبَه كِي فَارَسِيدَه كَنْدِم دِينُور (دَخِن) دَالَك ضَمِي وَخَانَك سَكُونِيَه حَيَوَانَدَن طَارِي يَه دِينُور نَاطَمَك اَطْلَافَه كُورَه طَارِي جَنَسَنَك اَنوَاعْشَه شَامَلِدِر ذَرَه كِي لَكَن قَامُوس رَجَه سَنَدَه مَذ كُوز اُولَدِيغِي اَوزَرِه حَب جَاوَرَس اَسْمِدِر كِه قَرَه طَارِي وَبَعْض مَحَلَه قَزِيل طَارِي وَجَوَاز طَارِي دِيْدَه كَلَرِي خَرْدَه طَارِي اُولَه جَقْدِر فَارَسِيدَه بُوَكَا كَارَس دِينُور وَمَطْلَق طَارِي يَه اَرَزَن دِينُور (طَا حُون) صَابُون وَزَنَدَه دَكْرَمَنه دِينُور طَا حُونَه وَرَجِي كِي فَارَسِيدَه آسِيَاو آسِيَا ب دِينُور (طَحْن) طَانَك كَسْرِيَه اَو كُودَمَش اَوْنَه دِينُور دَقِيْق كِي فَارَسِيدَه آرد وَآردَالَه دِينُور اَمَّا طَانَك قَحْطَبْلَه طَحْن مَصْدَر دِر اَوْن اَو كُوتَمَك مَعْنَا سَنَه دِر (مَجْشُوش) مَدَقُوق وَزَنَدَه دَكْرَمَنده دُوكَلُوب اَو فَا دَمَش بُولغُور وَبُور جَاق مَثَلِي نَسَنَه يَه دِينُور

(* اَرَق وَحِيَه يِلَان پَك يُوَكْدِر نَعْبَان * نَهَش اَنَك صُوفَه سِيدِر صُوفَدِيغِي اُولَمَش مَنقُوش *)

(اَرَق) اَحَر وَزَنَدَه سَاثِر يِلَان لَرْدَن زَهْرَنَاك وَدَايْمَا صُوفَق اِيچُون اِنْسَان فَسَمْنِي جَسْمِي اِيْدَن يِلَانَه يَاخُود اَقْلِي وَفَارَه لِي اَلَا جَه يِلَانَه دِينُور (حِيَه) حَانَك فَتْحِي وَيَانَك تَشْدِيدِيَه مَطْلَافَا يِلَانَه دِينُور قَبُور يِلُوب چُور كَلَمَشِي يَاخُود طُول حَيَاثِي بَاعْث تَسْمِيَه اُولَشْدِر (نَعْبَان) عَمَان وَزَنَدَه غَايَت اَبَرِي وَاوَزُون يِلَانَه دِينُور كِه اَزْدَهَا نَعْبِير اُولُور عَلِي قُول يِلَانَك اَرَكْنَه دِينُور اَخْرَم وَصَمَه كِي وَعَلِي قُول مَطْلَافَا يِلَانَه دِينُور حِيَه وَاسُود وَفَاش وَصَدَاد وَعَمَان كِي (نَهَش) وَحَش وَزَنَدَه اِنْسَانِي وَسَاثِر حَيَوَانِي يِلَانَك اَصْرُوب صُوفَشَه دِينُور سِيَن قَافِيَه سَنَك اُولَكِي قِطْعَه سَنَدَه بَكْدِيَكِي كِي (مَنقُوش) مَلْدُوغ وَزَنَدَه وَمَرَاد فِيدِر كِه يِلَان صُوفَشَه كِيْمَه يَه دِينُور

(* آدَمَه مُونَس اُولَان جَانُور اُولَمَش اَهْلِي * جَلَه حَيَوَانَكِه پِيَانِي اُولَه هَم دِينْدِي وَخُوش *)

(اهلي) بَاه نَسَبْلَه خَانَه يَه وَآدَمَه مُونَس وَشَنَلَكِه مَالُوف اُولَان حَيَوَانَه دِينُور كِه وَحْشِي وَيَانِي مَقَابَلِيدِر (وَخُوش) نَقُوش وَزَنَدَه يِيَانِي حَيَوَان مَعْنَا سَنَه اُولَان وَحْشَكِه جَمْعِيدِر كِه اِنْسَانَه مَالُوف اُولَمَش حَيَوَانَانْدِر

(* شَاشَمَغَه دِينْدِي تُولَه دَخِي شَاشَقْن وَالَه * اُولَدِي اَدَهَاش شَاشَرِي قِي مَخْبِر مَدَهُوش *)

(توله) تَحْبِر وَزَنَدَه وَمَرَاد فِيدِر كِه بَرَكِيْمَه بَر مَوْحَش اَمِر دِن نَاشِي سَرَا مَعَه وَحِيرَان اُولُوب شَاشَمَق مَعْنَا سَنَه دِر (وَالَه) صَاحِب وَزَنَدَه وَلَه وَحِيرَت كَلَمَش مَخْبِر وَسَر كَرْدَان كِيْمَه يَه دِينُور فَارَسِيدَه تَب وَشَب وَهَازَه دِينُور (اَدَهَاش) هَمَزَه نَك كَسْرِيَه بَرَكِيْمَه يِي سَر كَشْتَه وَحِيرَان

و بهوش و سرگردان قلیق معنای در که ترکیده شامی و فارسیده سرکشته کردن دینور
(مدهوس) مفروس و زننده مخیر و طاعین بخاره کیم به دینور

(*) دیندی سو یلمکه انطاق و دخی استنطاق * سویلیان ناطق ایمن ساکت و صامت خاموش (*)
(انطاق) همزه نك کسریله کنندن معانی فهم اولنور حروف و اصواتله سوز سو یلمک
معنای در (استنطاق) بر کیمه دن سوز سو یلمک طلب ایلمک معنای در که مثالی انطاق
او اور فارسیده گفتاریدن دینور (ناطق) سابق و زننده سو یلمچی معنای در متکلم کیم فارسیده
کوبنده و کویا دینور (صامت) سکوت و صمودن اسم فاعل صیغه ناله کلامه قدرتی
و ارایکن ترک کلام ایدوب شو یلیان کیمه به دینور فارسیده خاموش دینور
(*) نظم من نقد اولان سوز دزا و معشوش دکل * نظم من نقد لبس بقول معشوش (*)

مصراع اول نایمک ترجمه سیدر (نظمنا) ترکیده نظم کلام منظوم معنای مبتداء و متکلم
مع الفیر ضمیر نه فضا قدر (منتقد) منتخب و زننده و مراد فیدر که زبوف و ردیسی سخیلوب
طرح اولنوب خالص و جیدی قلمش اچیه به و سائر نسته به دینور منقح و منقی کیم فارسیده
کر زیده و ترکیده اورند لشم تعبیر اولنور و بو منتقد لفظی مبتداک خبری و جمله ای ابتدایه در
(لبس) لامک قحیله افعال ناقصه افرا دندن مدخولی اولان جمله نك خبرک مضمونی اسمندن
نقی و سلبه موضوع در اسمنی اولان ضمیر مرفوع مستتر نظمه زاجعدر (بقول) ده باه زانده در قول
قافک قحیله کلام کیم سوز معنای اوله رقی لفظا مجرور و محلا منصوب اوله رقی لبس نك خبریدر
(معشوش) خالص اولیان نسته معنای قولک صفتیدر (حاصل معنی) بو نجه من غایت منقح و منقی
و لغات و حشده غیر ما توسته الاستعمالدن مصق و متقی در

(*) سنده بر سو یله ایکی دکله یلنوب حکمتی * چونکه آدمده زبان برز ایکی اولمش کوش (*)

(مثال معنی جناب قادر مختار جلت حکمته حضرت نوری آموزج عالم اکبر اولان وجود انسانیده
ایدا ع پیور دینی حکم لایحی جله سندن در که جارحه تکلم اولان لسان فصیح انبیاکی بر و آلت
استماع اولان روزنه صماخی ایکی عدد خلق و ایجاد پیور متندر ایدمی مقتضای حکمت و مصلحت
انسان کامل بر کو و مکشیر اولوب اقوال نافعیه یله تکلم و تلفظی اقل و استماع و تلقیسی اکثر
اولمی لازمه صنع الهی اولدینی واضح و آشکار دندن

(*) احفظوا السنکم عن هذیان الاغشاس (*)
(احفظوا) همزه نك کسریله اعلما و زننده امر مخاطب جمع مذکر در وقایه و صیانت ایدک دیمکدر
(السنکم) ده السن سننک ضمیمه افلس و زننده آلت تکلم اولان لسانک جعیدر السنه کیم فعلک
مفعولی اولق اوزره منصوب و جمع مخاطب ضمیر نه مضافدر (عن) کله سینی بخاوزه ایچون حرف جر
اوله رقی احفظوا فعلته متعلقدر (هذیان) تروان و زننده نامعقول رابطه سر صاچه سوز
معنای در فارسیده هرزه و یاوه دینور (اغشاس) همزه نك کسریله زشت و قبیح و سائر آشوز
سو یلمک معنای در (حاصل معنی غنی عن الیساندن

(*) کشتنک زوجه منکوحه سته دیندی فراش * یتاغله المده دخی جاریه دینی استغراش (*)

(فراش) کتاب و زننده متزوج اولان کیمه نك زوجه منکوحه سته دینور بعله و حلیله کیم
ودوشکده و دوشه مه به دینور (استغراش) استعمال و زننده جاریه منکوحه کیم فراشه الوب زوجیت
معامله سی ایتمک دینور تسمی کیم ترکیده او طه لقی ایدمک دینور

(*) تللی دیبا ایمن استبرق و سندس اطلاس * عبقری کاله والا ایوا اب ریاش (*)

(استبرق) همزه نك کسری و ناء فوقیه نك قحیله صرمه و فلایدان ایل طقوعش دیبا به دینور

فارسیده زربفت دینور و ترکیده یتن و سوائی و سلمیه و التون اولوق کیم اسمرا ایله تعبیر
اولنور یا خود استبرق دیبا و حریردن قالن اولانه دینور (سندس) سنبل و زننده برنوع انچه
و نازک اطلسه یا خود انچه و لطیف دیبا به دینور که صندل و جانفس تعبیر اولنور (عبقری)
عسکری و زننده عبقره منسو پدر عریک زعی اوزره عبقر طاقه جنک بلده سی اسمی اولغله هر متاع
نفسی و شی عجبی اکا نسبت ایدرل ائمه لغندن قطرب عبقری نك یاسی نسبت ایچون اولوب بلکه
کرسی و یختی کله رینک یاری کیم اصل کله دن اولمسنه ذاهب اولشدر کذا فی حاشیه السعدی
علی القاضی (کاله) هاله و زننده فارسیدر مدار انتفاع اولان لزوملی و کرکلو نسته به دینور متاع
معنای (والا) حالا و زننده اعلام معنای فارسیدر بهتر و بهترین و بهین کیم (ریاش) کتاب
و زننده لباس فاخره دینور و لباس فاخر معنای اولان ریشک جعبیده او اور

(*) اغطس ایلدی دظلم دیمه در معناده * اینه در همدخی اوله قرا کولق اغطاس (*)

(اغطس) اظلم و زننده و مراد فی اولق اوزره افعال بایندن فعل ماضیدر توری ازاله ایله ظلمت
و قرا کولق احداث ایددی دیمکدر (اغطاس) همزه نك کسریله متعدی اولور دظلم و قرا کولق خلق
معنای لازم اولور کیمه قرا کوا و لوق معنای

(*) تم قاپوب جلب رطوبت ایدن اولمش مرشوش * دخی سر پندبسی صو کیلرک اولدی رشاش *

(مرشوش) مبلول و زننده آبدار نسته دن و هوادن غلنوب رطوبت و یا شلق جلب ایدن نسته به
دینور (رشاش) سحاب و زننده ماء و دم و دم کیم مایع نسته لک صحران نسته و سر پندبسی
اطلاق اولنور

(*) صاغ ایکن ضنک معبشت دیمه در طار دیرلک * بولجه دیرلکه دیرلکه معبش ایله معاش (*)
(ضنک معبشت) صفتک موصوفه اضافتی قبیلندن اوله رقی طار دیرلک دیمکدر زیرا ضنک
ضادک فیتی و نوک سکونیه مطلقا طار نسته به دینور ضیق و ضائق کیم فارسیده نك دینور
(و معبشت) دیرلکه دینور حیات و زندگانی معنای و کند و سیله کچنلک نسته به دینور قطعومات
و مشروبات کیم مایه الحیات اوله جق نسته دن عبارتدر دیرلک تعبیر اولنور (معبش) مصر
و زننده و (معاش) مرام و زننده دیرلکه و مدار تعبش اولان نسته به دینور عبش و معبشت کیم
لکن معاشده فراخی و وسعت مفهوم معاشدن خارجدر

(*) دیدیلر مال بقایاسنه کرچه حفشوش * حاله ترعه در وحک دخی باقسی حشاش (*)

(حفشوش) کیلوس و زننده غنی ایکن فقیر اولان کیمه نك یدنده قلان بقیه ماله و ذمده باقی
قلان بر مقدار مبلغه اطلاق اولنور (حشاش) غراب و زننده خسته نك و مجروحک وجودنده
قلان روح بقیه سته دینور حشاشه و رقی بیکری

(*) ناسدن مختلف اجناس دیمک و بش اولمش * اول دیرتی سفها زمره سیدر هم او باش (*)

(ویش) وحش و زننده اجناس مختلفه و انواع سفله دن تجمع ایدن نادان و فرومایه کیمه ره
اطلاق اولنور (او باش) همزه نك قحیله و بش مزبورک جمعی اوله رقی مجتمع اولان سفها
زمره سته و اراذل و اسافل کر و هته دینور

(*) لص و سارق دینلور خرسزه اما که انک * قتی ملعونی کفن صو ییمی یعنی نباش (*)

(لص) لامک حرکات ثلاثیه خرسزه دینور جمعی لصوص کلور مؤثی لصد در فارسیده
دزد و اصل ترکیده او غری دینور (سارق) حارب و زننده و مراد فیدر بونلرده خرسزه دینور قبول
و زننده سروق کیم (نباش) شداد و زننده مستور اولان نسته بی کشف و اظهار معنای اولان
نبشدن مأخوذ اوله رقی قبری اچوب مینک کفتنی صوبوب آلان ملعونه دینور (رحم الله النباش الاول)

مثلی مشهور در

(*) فاحشه اولدی زناهم برامزایشه دینور * اوله ایش ایدی بد سولجیجدر خاش (*)
 (فاحشه) حاکم کسریله کاردن اولان زنایه دینور و غایت قبیح و منکر اولان معصیته و مطلقا
 شرعک نهی ابتدکی شبنه دینور (خاش) نباش و زننده مبالغه در فعل قبیحی چوق ایشلیجی
 و قول قبیحی چوق سولجیجی کیمسه به دینور
 (*) علت ضعف بصره کیجه کورن اخفش * پراسه قوشیده و طواط ایش هم خفاش (*)
 (اخفش) اجر و زننده خلق اوله رق کوزی کوچک و بصری ضعیف اولغله کیجه کوروب
 کوندز کوره من کذلک بلوتلی کونده کوروب اچیق خلق کونده کوره مز اولان کیمسه به دینور جچی
 اخفش کلور مؤنثه خفاش دینور و اخفش ائمه تحادن اوج ذاک لقبدر بری اخفش اکبردر که
 ابوالخطاب عبدالمجید بن عبدالمجید سبویک اساتده سندنر و دیگرکی اخفش اوسطدر که
 ابوالحسن سعید بن مسعود در سبویک تلمیذدر و او چچیسی اخفش اصغردر که علی بن
 سلیماندر علم نحوی مبرددن و تعلیم اخذ ایلشدر (طواط) و اوله قحیله پراسه قوشنه دینور که
 معروفدر (خفاش) خاشک ضمیمه رمان و زننده بوده پراسه قوشنه دینور کوزلی کوچک
 و بصری ضعیف اولدیغی باعث تسمیه اولشدر مراد فوری خفاش و طمروق و سخا و خقددر
 فارسیده شب پره و شب پور دینور
 (*) قبل خلوصیله معاشکده توکل حقه * فعلی الله توکل بخلوص لمعاش (*)
 (فعلی الله) ترکیبده فای ابدایه یا خود زانده در علی حرف ج را اوله رق مابعدنده واقع توکل
 امرینه متعلقدر جارك متعلق اوزره تقدیمی حصری مقیددر (الله) اسم جلالدر کاسبق
 فی القطعه الاولی (توکل) تفعل باندن امر مخاطب مفرد مذکر اوله رق خدای متعال حضرت تارینه
 تسلیم امور ایله اعتماد و اتقادیله دیمکدر (بخلوص) ده بلاء ملاسه توکل فعلنه متعلقدر (خلوص)
 جلوس و زننده برسته صافی و خالص اولق یعنی مفشوش و متکدر و مشوب اولمقدن عبارتدر
 (لمعاش) ده لام تعلیل توکله متعلقدر معاش بوقطعه ده یکدی (حاصل معنی جمیع نفوس
 متجسده نك ارزاقی تکفل ایدن رزاق عالم حضرت تارینه امر معاش خصوصنده خلوص قلبه
 اموریکی تسلیم و اعتماد ایدوب مضطرب اوله زیرا * ومن يتوكل على الله فهو حسبه *
 یورلمشدر
 (*) بویله در یوسف هم پند جناب پدري * راز پنهانی اخوانکده ایله فاش (*)
 یعنی کتمان اسرار مقصوده ظفر و سطوات دهر دن سلامت مداد و افشاء سر موجب ندامت
 و مورت تحت و وخامت اولدیغی زدیپران روشن ضمیرانده واضح و آشکار اولدیغندن حضرت
 یعقوب علیه السلام مخدوم نبوت و سوملری یوسف صدیق علیه السلام نصیح و پند معروضده
 موضوع خزانده دل آگاهلری اولان سر مکتومی اخوانه افشادن منع ایلدی کافال الله تعالی
 حاکما * قال یانی لا تقصص رؤیاك علی اخوتك * الا یة
 (*) انعم الله لنا العلم به نحن نعیش (*)
 (انعم) افعال باندن ماضیدر اعطا و احسان ایلدی معنایه (الله) فعلک فاعلیدر (لنا) بزمن چون
 دیمکدر (العلم) فعلک مفعولیدر جمله سی ابتدایه در (به) ده بلاء سببیه مؤخر نعیش فعلنه
 متعلقدر ضمیر مجرور علمه راجعدر (نحن) متکلم مع الضمیر ضمیر یدر و مبتدادر (نعیش) عاش
 بعیش دن مضارع متکلم مع الضمیر در تحتده مشترک فاعل ضمیر یله جمله سی مبتدایک خبریدر
 جارك متعلق اوزره تقدیمی حصرا چون خبرک فعلیتی تقوی حکم ایچوندن (حاصل معنی جناب

واهب العطایا بزه نعمت علمی احسان و اعطا ایلدی برانچق او علم سببیه حیات ایدی و زننده کانی
 سرمدی بواورن یا خود او علم سببیه مرزوق اولوب نعیش ایده رزق تکدر
 (*) جوهری یازدی که خلط ایتکه دیش تشویش * طوغر و سن صاحب قاموس یوردی تهویش *
 (تشویش) تفعیل و زننده ائمه لغتدن جوهرینک صحاحنده بیانته کوره برسته یی قارش مورش
 ایلکه دینور خلط و خلط کی و بومعنه اکر ائمه لغت دخی جوهری به موافقدر لکن
 صاحب قاموس جوهری بی و همه نسبت ایدوب صواب اولان معنای مز یورده هایلله تهویش
 اولمقدن دیدی مترجم قاموس تشویشک نزاع و اختلاف معنایه اولان شواهدن اخذینه مینی
 جوهری به نصرت ایلدی
 (*) خلقه القای فساد ایلک اولش توریش * دخی تروریه سلوک ایتکه دیش ترقبش (*)
 (توریش) تحریش و زننده و مراد فیدر که خلق بری برینه دوشورب بینارنده فتنه و فساد القای ایلک
 معنایه در (ترقبش) ترور و زننده و مراد فیدر که کلامه حسن و زینت و یرمکه تنظیم و تزویج ایلکه
 دینور
 (*) راهب قوم نصاری دیمه در ترکیه کشیش * دیر عرب باده جوشوب قینامه صوتنه کشیش (*)
 (راهب) هارب و زننده نصاری طائفه سنک علم جهتیه ریشلرینه دینور که ترکیه کشیش
 و فارسیده هرید و دانشمند ترسیان دینور (کشیش) کیر و زننده شراب کوبده قینار کن ظهور
 ایدن خشدینه دینور پس کشیش لفظی هم ترکی هم عربی سدر لکن ترکیه پاپاس معنایه
 عربیده خمرک غلباندن حاصل اولان صوت معنایه در
 (*) هم عرب دیدی کوچک خسته لیه قوش اما * عش قوشک یوه سیدریلکی اولش ریش (*)
 (قوش) قافک ضمیمه صغیر الحیم و قصیر القامه بودور و جملسر آدمه دینور نفاس و لغای و قطع
 کی فارسیده زاد خواست و ترکیده جوجه و جوره دینور (عش) عینک ضمی و شینک تشدیدله
 شول قوش یواسنه دینور که اغاچک دالری ارالقده خار و خسدن یعنی چوردن چویدن اتحاد ایلله
 امد یوار قفوقلرنده و قباد لکرنده اولان قوش بوسنه و کر دینور عشک جچی اعشاش و وکرک
 جچی اوکار کلور فارسیده مطلقا یوه به آشیان دینور (ریش) لیف و زننده قوش قنادینک
 تو یلریدر که بلك تعمیر اولور و لباس فاخره دینور ریش کی
 (*) علف اولکیم اتی حیوان یه علف معلق * اوفاغی حث و صمان تین و قوری اوتده حبشش (*)
 (علف) سلف و زننده آت و قاطر و دوه و صفر مقله سی حیوانلرک یته دینور (معلق) مقلد
 و زننده حیوانک علف و یم یه چکی پیره دینور که آخور و علف تعمیر اولنور (حث) حاء مهمله نك
 ضمی و ثاء مثله نك تشدیدله صمان اوفاغیسته دینور که صمان تیزی تعمیر اولنور (تین) تانک
 کسریله و قحیله صمانه دینور که معلومدر و شریف و معنی کیمسه به دینور و سباعدن قوزده
 دینور و ییوک کاسه به دینور (حبشش) امیر و زننده قوری اوتلغه دینور
 (*) جمع ایدن بریره نسوان و رجال دیوب * دی قلدی یه دیب و حرکت اولدی نطیش (*)
 (دیوب) دیموم و زننده (ودوب) صبور و زننده دایم ارجال و فسلوان یتنی فاحشه و زنا ایچون جمع
 ایلکه سعی ایدن عورت بزه و نیکنه دینور و قوغچی به و شاعی بالغساده دینور (دیب) طیب
 و زننده یاب یاب ملاعته بور یمک فغانسته در اطفالک ایلکله رک یور معنی کی واکر حیوان
 و حشرانک حرکتده مستعملدر (نطیش) امیر و زننده مطلقا حرکت معنایه در که حرکت
 فی الاین در فارسیده جنیدن دینور
 (*) عجله ایلجی کیمسه عجل اولش هم * انکماش ایومه در ایودر مکه دیش نکیش (*)

فوس لفظی دخی هم زنی
 هم عربیدر لکن عربیده
 جوره و خبره کیمسه به
 دینور ترکیه طبر و مسخ
 معنه دینور

(عجول) جهول وزنده بالطبع ابوه کن کجسه به دینور که برنسته بی وقتندن مقدم طالب ایتمک
 عادی اوله و عجول ولدینی ضایع ایش متخیره عورته و نافعیه دینور نکلی کبی و اولومه دینور
 منیه کبی و قهوه الی تعبیر اولنان مختصر طعامه دینور سلفه و لهنه کبی (انکماش) انتقال وزنده
 سرعت ایلمک معناسه در تکمش و مبادره و مطور کبی فارسیده شتایدن و شتاب دینور (نکبش)
 تکمیل وزنده ابودرمکه و عجله ایتدیرمه که دینور اجمال و اسراع و ارفاف کبی
 (*) طرملتی اثری خادشه در خدش کبی * قشیق طرمله مق دینورده خرس و تخدیش (*)
 (خادشه) خادشه وزنده (و خدش) خالک فحیله برنسته بی طرف مقوله سبله قاشیق و طرمله مقندن
 حادث اولان طرفی یاره سی و پره و برقی کبی اتروشانه دینور خدش کبی و خدش طرمله مق معناسه ده
 دینور خدش کبی (خرش) عرش وزنده خاء معجه ایله وحاء مهمله ایله (و تخدیش) تشویش
 وزنده طرمله مق معناسه در مرش و تکدیج و کدح کبی فارسیده خراشیدن دینور
 (*) قویمه در عرث و دخی جث قویمه در عرث * علف و شدت ایله اخذ ایله ده بطش و بطش (*)
 (عرث) حرث وزنده برنسته برندن قویمه معناسه در تعلق و انجاث کبی و برنسته بی برندن قویمه
 معناسه در ازاج و انتزاع کبی (جث) جملک فحی و نالک تشدیدیه برنسته بی چکوب قیامه
 معناسه در نزاع و قلع و اقتلاع کبی فارسیده قویمه شکستن و قویمه پارمغه برکندن و انگیختن
 دینور (بطش) بلك فحی و طانک سکوتیه برکیده بی یاخود برنسته بی باس و قوت و علف و شدت
 قورایوب طوتمق معناسه در و بطش سطوت و قوت معناسه ده کلور (بطش) فطش وزنده
 کوجلو قوتملو شدید البطش اولانه دینور و علف ایله اخذ دینور
 (*) آشکارا اولور اراقی دی مصلح و مقصد * یظهر المصلح و المفسد عند التفتیش (*)
 مصراع اول ثانیکن ترجمه سیدر (یظهر) ظهور دن فعل مضارع در عیان و آشکار اولور
 دیمکدر (مصلح) محسن وزنده برنسته بی ابو و صالح قبلیجی کجسه به دینور کرک اشدای
 امر دن و کرک فسادنی ازاله ایله صکره دن قیلسون (مفسد) مصلح وزنده و مقابله کبی
 برنسته بی حد اعتدال دن اخراج ایله فنا و تباه ایدیی کجسه به دینور (عند) عینک حرکات
 ثلاثی و نونک سکونی و دالک فحیله حسی و معنوی مکان قرب و حضوره دلالت ایدر ظرفدر
 عنده مال و عنده علم کبی بوندن ترکیده فنده ایله و فارسیده نزد ایله تعبیر اولنور و مقتضای
 اضافت اوزره ظرف زمانی ده اولور بوزر کیده اولدینی کبی (تفتیش) تنقیر وزنده و مراد فیدر که
 برنسته بی جستجو ایدوب ارشاد در معناسه در آشکار ظاهر در (دم) فارسیده زمان معناسه در
 مصلح فعلک فاعلی عند ظرفدر (حاصل معنی واضح و آشکار در
 (*) اوله پسمانده طریقه کیده مثال جهلا * ایده کور بدرقه علم و کالی دریش (*)
 (پسمانده) فارسیده اکیسه معناسه اولان پس لفظی ایله قالمش معناسه اولان مانده
 لفظندن مرکب اوله رفی آرد و کبرویه قلان تهنه به دینور دمدار و دنیاور کبی عربیده
 متأخر و متخلف معناسه (بدرقه) دال مهمله ایله و ذال معجه ایله در حجه وزنده قول اغوزه
 و رهبره دینور و بول بسا جلیفیه یعنی بول محافظیه دینور که ابناء سبیلک اوکنه دوشوب
 قطاع طریقدن محافظه و جایه ایتککدر (دریش) درویش وزنده فارسیدر اوکنه
 دیمکدر عربیده ایمامک و قدامک معناسه (حاصل معنی منزل مقصود اولان سعادت دارینه
 وصول طریقنده مانند جهال اوقاتکی اضاعه ایله تسویف و اهمال * و رهروان حقیقتدن
 کبرویه قالب نفسکی اذلال ایله بلکه اکساب معالی و اقتناء ارتفاع و تعالی خصوصنده
 علم و عرفانی و سائر مداریکال اولان مکارم اخلاقی اوکوکنه رهبر و رهبر و نفسکی بونلره پیرو طیفه

مراتب علیا احرازینه فوز و ظفر بوله کور دیمک اولور

(*) رتلی صادر صین خطل الغیر رصاص (*)
 (رتلی) ده رتل جبل وزنده خوب و لطیف و دلکش و رنگین کلامه دینور و برنسته انجو
 دیزلی کبی وجه لطیف و اسلوب متناسب اوزره منظم و مرتب اولمق معناسه در یا منکلم
 ضمیر یدر رتل اضافتله معرفه اوله رفی مبتدادر (صاد) عاد وزنده حروف هجاءن اون دردی
 حرفه دینور که مقام حسیه معنای قریبدر و معدنی ایدن توجه دینور که معنای بعیددر
 و بو معنای بعید مراد اوله محسنات بدیعیه دن ابهام صنعتی وارد و مبتدایک خبریدر
 (رصاص) امیر وزنده قوی و محکم اولان نسته به دینور صادر رصینه اضافتی موصوفک صفت
 اضافتی قیدنددر (خطل) جبل وزنده سرعت و چابکغه دینور و فاسد اوله رفی چوق
 کلامه دینور (غیر) خبر وزنده سوی معناسه در که ماعداد و بشقه کجسه ل دیمکدر
 (رصاص) سحاب وزنده معدنی ایدن رصاص اسود تعبیر اولنان قورشونه و رصاص ایض
 تعبیر اولنان قلایه دینور خطل غیره مضاف و مستددر رصاص خبریدر (حاصل معنی بنم انواع
 محسنات ایله محلی نواد او دایم کلام توج کبی مستحکم و متین در که سهام حاسدانه غرض
 و رماح بدخواهانه هدف دخی قیلنسه کندیده طعنه حساد بد نهاد اصلا کار و تأثیر و پروجله
 مورث رخنه اولور اثر ایله خلل پذیر ایدر مغیر یلرک محسناتدن عاری و سلاستدن بی اوله رفی
 تقوه و تشدق ایله دیرمه و چایمه کلاماری رصاص کبی رجاوتی اولفله سیان زباندرازانه
 مقاومت ایدر میوب متأثر و رخنه دار اولور دیمکدر
 (*) صدغ زلف اولدی باشه طو پلنلان صاجده عفاص * باشده قبل بتدیگی بر غایت ایدر کده
 قصاص (*) (صدغ) صادر ضمیه کوز ایله قولاغک مایینه دینور و کوز ایله قزلاق بینه
 صارقان صاجه دینور که زلف تعبیر اولنور (عفاص) کاب وزنده باش اوزره دیو شیر یلوب
 طو پلنلان صاجه دینور سقیه وزنده عقبیه کبی و باش اوزره طو پلنلان صاجک باغنه
 دینور و باش اوزره طو پلنلان صاجه خصله ده دینور غرقه وزنده (قصاص) فافک حرکات
 ثلاثیه باشک اطرافنده تراش نهایت بولدیی یدر که اندن اشاعیده قبل بتمز
 (*) دینه رک جنبش ایله اوینایچیدر رفاص * اتی اوینایمه دخی شوقله رقبص ارفاص (*)
 (رفاص) شداد وزنده حرکات و زویه ایله دونه رک و قانعیه رفی اوینان کجسه به دینور طوشان
 و کوچک کبی (رقبص) تخصیص وزنده (ارفاص) همزه ک کسریله رفاصی رفص ایتدیروب
 اوینایمه دینور سازنده و سیرجی حالیدر
 (*) ک سریع اولان ایش کرچه کیم املیص و ملاص * قاچغه هم کیر و قالمغه دینور نوص مناص (*)
 (املیص) انجیل وزنده (ملاص) کاب وزنده زیاده سرعت و شتابه اولان سیر و حرکت
 وصف اولور سیر املیص سیر سریع معناسه در (نوص) نونک فحیله (مناص) میلم فحیله
 قاچغه دینور که ابر یلوب الارغه اولقدیر و کیر و قالمغه دینور تأخر و تخلف کبی و مناص
 صغیق یه دینور ملأ و ملاذ و موئل کبی
 (قامچی) سوط و دخی قریبجه دینور مش عرفاص * خبری بوق شراییدی کجسه ایش هم مناص
 (سوط) سبک فحی و واول سکوتیه اوزونسه دیلمش در یلردن اور و لاش و سبک لردن
 بوسه و لاش قامچی به دینور و شدت و محته دینور و قامچی ایله اوزرق معناسه در مصدر
 اولور (عرفاص) قرطاس وزنده والی و حاکم لک مجرملری دوکد کلری قریباج تعبیر اولان
 قامچیدر سوطک جمعی سیاط و اسواطدر عرفاصک جمعی عرفاص کلور فارسیده قامچی به

فارسیده زلفه بسونه و کالک
دینور

فارسیده اوینایمه بازیدن
اوینایمه بازیدن دینور

نازبانہ و تازانہ دینور (مذاص) محراب و زننده دامناسه شرو مکره و ناسمزا ایشلرایله اذا و اضرار
ایدن کیمه به دینور و او غوز حقا خاتونه و یاز باب عورته و خفیفه عورته دینور
(*) دی غریب ایمکه تغریب چیقار مق افاصص (*) دخی اجلا کی دورایتمه و طدن انشاص (*)
(تغریب) تعذیب و زننده بر کیمه بی و طندن جدا و غریب ایتکه دینور فی کی و دیار بعیدیه
سیر و سفر قلمغه دینور و برنسته غائب و نایدید اولق معناسه دینور (افصاص) اخراج و زننده
برنسته دن برنسته بی اخراج ایدوب چیقار مغسه دینور (اجلا) همزه نک کسر یله بر کیمه بی
دار و دیارندن دور و خانمانندن جدا و مهجور قلمغه دینور و برسیدن ناشی ترک دیار ایدوب و طندن
دور اولق معناسه لازم اوله رقه مستعملدر اجلیلا کی (انشاص) افاصص و زننده برنسته بی
محلدن طشنه چیقار مق معناسه دینور انداص و استنداص کی

(*) نفس مقتوله بدل ماله دیت دینمدر * دخی یاره دخی ارش وقود اولدی قصاص (*)
(دیه) عده وزنده وودی وعد وزنده مقتول ایچون وارنده ویریلان ماله دینور که لساتم زده ده
دیت دینور وقان بهاسی دینور فارسیده خون بها دیرل (ارش) عرش وزنده یاره وجراحت
دیتنه دینور ومضلقادیتنه ده دینور که خونبهادر وطرملاق ورشوت وزاع واختلاف وخصومت
ومتاعدن عیب شعیبه اشاعی وار بلوب خط و فرو نهاده اوئان بها معنالیته ده مستعملدر (قود)
فختنه قصاص معناسنه اسمدر که مقتول مقابلنده قاتلی قتل ایلکدن عبارتدر افاده وزنده
افاده کی (قصاص) کتاب وزنده قاتلی قتل وجراحی جرح وقاطعی قطع ایله جانیته اودشمکه
دینور شیوعدن ترجمه موقعنده ایراد اولندی

(*) انتقام المہ ایمش نأرو دخی قال آدیدر * فرستہ دسترس اولماغہ دینورمش افراض (*)
(نار) ناک فیتی و همزه مک سکونیلہ مقتولک و لبسی قاتلی قتل ایله انتقام المی معناسنه در که
اوج المی دینلور و مطلقا عدوسدن کین و انتقامی المی معناسنه در اظهار و زننده اثار و ادخار
و زننده اثار کبی فارسیده دماوردن دینور و قاتل دمنده مستقر اولان دمه و دیتہ دینور
(افراض) افراط و زننده بر کیمسه به فرصت ال و بر مک و مطلوبه ظفر بولمق معناسنه در
استهزاء و افراض کبی و افراض فرصتی غنیمت بیلمکه ده دینور

(*) بائس اول کچھ صکھ فقریہ بغایت محتاج (*)

(*) فقراء و مشفقان خاصه که زو کور نیکده خاص (*)

زنده زاده فقر و احتیاج ایله پریشان حال و منسبت الیا

اولدی صوبه طالبه منالی تلخه * دندار طالعده خطاس هم

فنی واک سکونله ومغاص وغاص وغاصه که مقام وگا

(*) صید در تالاب و منجلیخ و صید در مجیدر خلیج (*)

(*) جس سے اوستی کر ح آدی کر چھی جصاص (*)

(منہاج) کتاب وزنندہ دیوار صدویا الحق کرج و جامور فقواہ

تا که معناسیده لایعتمدوه * نایجاسوزله ییلان خرص ویلا

و عقلی بر ذمه استناد ایدوب طیانق معنائه اولان

له خلوصیه عبادت اید یکنز * اعبدا الله تعالی بکمال

انذک ترجمہ سیدر * عبدوا اللہ * ترکیبندہ عبدواطا

ل ثانینک ترجمہ سید (صہاد) کاد وزندہ مانعیدر صید ابی

ل ثانینک ترجمہ سید (صہاد) کاد وزندہ مانعیدر صید ابی

(*) اوقوسون نظم دلارامی عوامیله خواص * جمله منظومه له ایچنده بودر خاص الخاص (*)
(دلارا) فارسیدر کوهله زیب و زینت و سرور و بهجت ورن شبه دینور (خواص) خاتک
و عساکر تدریدیه سائر افراد افسانده بولمیان علم و فضیلت و شرف مزیتله ممتاز و منفرد
اولان کیمسه معناسنه اولان خاصه مک جمعیدر (عوام) هوام وزنده خاصه مقابلی اولان
عامه مک جمعیدر که کالات بشریه دن بهره یاب اولمیان کیمیدر اوله جعفر (خاص الخاص)
اضافه اغلی الاعالی ماکنده دز مراد توغیدر

(*) مضاء نظمی سے ذکا، بیفروض القیاض (*)

(ضاء) نجات و زنده آیدین و روشن اولق معناسته اولان ضوء دن فعل ماضیدر اشراق ایتدی
 و نور ایتدی. معناسته (بضمی) ده یا متکلم ضمیر یدر نظم کلام منظوم معناسته فعلک فاعلیدر
 (اندکاء) ده کاف تسبیه ایچوند دکا، عرب و زنده کوفسه دینور سمس کی (یفوض) ده پاء
 معنییه ضاء فعلیه متعلقدر فیوض قمود و زنده چوق نعمته دینور فیض معناسته فعلک مفعول به
 غیر صریحیدر (فیاض) فتاح و زنده مبالغه ایله لئیر الاحسان اولان الله تعالی حضرت نرینه
 اطلاق اونور (حاصل معنی نیر اعظم اولان آفتاب رخشان ضیا پاش کون و مکان اولدیغی کی
 نیم یوم منظومه کور فسانم دخی فیاض مطلق فیض و احسانیه بر تو نذاز قلوب معارف جو یان
 اولدی دیک اولور

(*) حوض مشہور اٹک جمعدرا حوض و حیاض (*)

(*) عوبه كبريتك دبعه مفيدومى دسى حررض وحياض (*)

(حوض) حاك قحی و واول سكوتله معار مدر كه ايچنده صوجع اولوب اقتضاسنه كوره استعمال اولنق ايچون پيارل ساغزده دخی حوض تعبير اولور. (احواض) اشجار وزنده (حبش) ثمار وزنده حوضك چهاريدر (خوض) حوض وزنده (خياض) كتاب وزنده صويه كيرمك معاسندور و باطل نستهيه و مخاوفه اقدام ايدوب طالمغه دنور

(۱) قرض اودنج اولدی. دنج اسمته در استقراض * قرض هم کسمک دیلر که مقصد ر مقرض * (قرض) قرض ورنده بر کیمسه اودنج ویریلان نسته به دینور (استقراض) بر کیمسه دن قرض طلب ایملک و اودنج اسمتک معناسند در و قرض اودنج معناسه اطلاق اولندی بی کبی کسمک معناسنده کلور قطع کبی و محازات ایملک و شعر سو یملک و صاغه صوله صیارق یور یوب کتمک و بر ربد ازار عیدیه صایق و بر نسنده دن آخر نسنده و بر حاتم دن آخر حاتم تحول و انفعال ایملک و بر ربد اطلاق اولنور (مقرض) محراب ورنده مقص و صندی تغیر اولنان آله دینور نمیک کمری و قانت فحبله مقص و نمبر ورنده فایله مقرض و مقرض کبی فارسیده کار دو و کار تغیر اولنور

(*) هر شبك جزئی ایش بعض كه جعی ابعاض (*) از احق نسته ديمكدر دخی هم برض و براض (*) (بعض) بانك قتی وعینك سكونيله هر نسته ددن بر طائفه یعنی بر جزء و بر پاره دیشور و بعوضه یعنی سیوری سنك بر کیمه بی اصرو ب بحضور انلك معناسنه در شاعرك اشبو (*) نئم البت بیت ابی رثار (*) اذاما خاف بعض اناس بعضا (*) ییتی معنی بی جامعدر (ابعاض) همزه نك قتیله بر نسته ددن بر بلوك و بر مقدار معناسنه اولان بعض لفظنك جمعیدر (برض) قرض و زننده (براض) غراب و زننده آنچه نسته به دیشور شیء قليل معناسنه

د و د

دینور مؤثی رضراضددر (جریاض) قرطاس وزنده قالین کودلو و بویولر قارنلو کیمیه
دینور وارسلانه دینور (ارضاض) همزه نک کسر یله تئل لک و اوشتنک لک حسیبله برندن آغر
و کیم دینور اولوق معناسه در ویک سکرتمک معناسه اولمغه ضد اولور

(*) يك كوزل نسنه انيق دخی دایر محبوب * محنت عشقه بر بادلق اولمش اجراض (*)

(*) يك كوزل نسنه انيق دخی دایر محبوب * تحت عقیقه بر بادلق اولمش اجراض (*)
(انیق) امیر و زننده شول کوزل نسنه دینور که کمال حسن و لطافتدن و بغایت وضاعت
و ملاحتدن نظر و عاشا ایدناری تعجب و استغرابه القا ایدر اوله (محبوب) مرغوب و بنده کتیده
محبت اولنان سوکیلی نسنه دینور بو علاقه الله دایر خوب منظر و دل آرام بری بکدرده استعمالی
فاشی اولشد (اجراض) همینک کسریله بر کیمسه بی عشق و محبت محنتی زار و زبون و شاشه بین
و دوشگون ادوب بمحال ایتمکه دینور

(*) شدت و دقتله با فاعله تحذیق نظر (*) اولدی کوز کورمه بصر کوز قیامقدر اغماض (*)
(تحذیق نظر) تحمیق بشر و زننده بر نسنه به دقتله باقی معناسنه در که کوزک قاره سی
اوینا تمیوب منظور اولان نسنه به دیکوب طور مقی ایله اولوز و بومعنی فقط تحذیق لفظنک
معناسیدر که کوزک قاره سندن عبارت اولان حدقه بی مرئی و منظور جانبته بالانقلاب و لا تحویل
صرف و توجه ایتکدن عبارتدر اما نظر قوه باصره بی بر نسنه به صرف ایلک معناسنه در که
مطلقا با فقدر بوضورنده اخصک اعنه اضافتی قیلندن اولوز بواسته عند الحما جار دکلدر
مکرکه نظرده دخی تحذیق کی معنای دقت ملحوظ اولغله حق البقین کی شیک مراد فیه اضافتی
قیلندن اضافه بیانیه اقسامندن اوله یا خود السنه ده تحذیق نظر زیارده اولدیفیه بناء ناظمک
مساحتندن اوله (بصر) نظر و زننده حواس خمس ظاهره دن جاسه باصره نک حسن و ادرا کنند
عبارتدر که کوزک کورمسی تعبیر اوانور و بصر جارحه ناظره به یعنی کوزده اطلاق اوانور
عین معناسنه (اغماض) همزه نک کسریله کوز بومق معناسنه در و برخه و صده مساحه
و مساهله ایلکه و اوقویه دینور بخازا

(*) بلم اول شمشک دینش که اوله بی باران * شمشک یلدره یوب چاقه سی اولس ایاض (*)

(*) بلع اول شمشک دیمش که اوله بی باران * شمشک یلدره یوب چاقه سی اولش ایاض (*)
(بلع) یمنع ورنده سحابدن ظاهر اولوب لمعان ایتمکله نامی یغوره اطماع ایدوب صکره قصیر
چقیوب یغور سز اولان شمشک دینور و سزابه اطلاق اولنور و نلره مناسهته کذاب کیمسه ده
دینور بی باران فارسیده یغور سز دیمکدر (ایاض) همزه نک کیمسه یله شمشک بولودک اطرافنی
تجاوز ایله مرک آهسته جه یلا یغی مناسه در موض وومض کی

(*) فَاَمَّا اُولٰٓئِكَ فَاِنَّهُمْ مَعَ سَائِرِ نَهْضٍ وَنَهْوٍ * فَاتَمَدُّدُ نَهْضٍ وَقَالَ دَرَمِي دَعَسَ اِنْهَاضَ (*)
(نَهْضَ) نَوَاطِقُ فَنِي وَهَآلِكَ سَكُونِهِ وَ (نَهْوٍ) قَعُودٌ وَزَنَبُهُ وَ (نَهْضَ) قَدْرٌ وَزَنَبُهُ

معصومه و منقعه
مسار منقعه بلکچوری
و قیوچی دینور و کوس
کسمت آتوس قورلسدیری
منصهر شله
ایلدور مسیوری سالت
کیمه مسیوریت بی در
نور منقعه بچون
نور منقعه در شله

لعان ایدوب پارلق معناسنه در وکونش طوعنق معناسنه وکونش مضی و تابان اولق و ساری روشن و تابدار ایلک معناسنه اطلاق اولنور و بواسراق لفظی لازم اولور معنای ثالث کی متعدی اولور رابع کی یعنی همزه سی صبر و رت و تعدیه ایچون اولور نه کیم اضاءه ده بویه جه لازم و متعدی اولور (ومبض) امیر و زننده شمشک سحابک اطرافنی تجاوز ایتمکسزین ملائجه

لعان ایدوب بلا یغفه دینور

(*) آ زباقه لمح طرف کوز لمح البصر یک آشکار *

هم کورمه رؤیت کورمه ده ضعیفی اولان کیمسه غضیض (*)

(لمحه) حزه و زننده و لمح هاسر و التماح و همزه نک کسر یله الماح لمح برق کی چالوب الما نظر خفیف ایله باقندر (طرف) حرف و زننده کوزه دینور عین معناسنه و طرف منازل قردن بر منزل اسمیدر و اول ایکی کوکبدر که اسد صورتک کوزلی مشابه سنده در و اهل تقویم یننده طرفه ایله متعارفدر و ال ایله طبا یجه اورمغه دینور و نسبی پاک کشتی زاده آدمه دینور و هر زننده غایتنه و متعاسنه دینور و برشتی صرف و ردایتمکه دینور و کوز قباغنی یومغمه و کوزک نظر ایدوب باقسنه دینور (لمح البصر) صرف النظر و زننده کوزک حدقه سنی یعنی قاره سنی یو فایده ناشاغی به ایندر مک معناسنه در و زباده واضح و آشکار اولان نسنه به دینور امر ظاهر و زننده لمح باصر کی (رؤیت) رانک ضعیفی و همزه نک سکونیه کوز یله کورمکه دینور و قبله کر مکه یعنی عقل ایله مشاهده رتبه سنده بیلکه دینور رؤیت عیندن بصر و رؤیت قبلدن بصیرت ایله تعیر اولنور (غضیض) امیر و زننده کندیده ضعیف و فتور اولان کوزه دینور چشم بیمار کی و ضعف بصری اولان کیمسه به دینور و طر اولنور و تازو اولان نسنه به اطلاق اولنور (*) اولش اوزونلق طول هم عرض این درینک عمق ایمش *

هر پردر یک شیدر عمیق اینلو اولان نسنه حر یض (*)

(طول) طانک ضعیله اوز و نلق معناسنه در سسطله کی فارسیده اوزونه دراز و اوزنلغه در ازی اطلاق اولنور و اوزامق معناسنه دینور امتداد و استطاله کی (عرض) فرض و زننده بر نسنه نک ایننه دینور عراضه کی که طول مقابلیدر فارسیده پهنا وری دینور (عمق) عینک قحیله و ضعیله و عمق ضعیله قیو و دکر مقوله سنک در بیلکنه دینور که انحطاط منخطاط اوله جقدر ننه کیم مر تفعلاتک ارتفاعنه سمک اطلاق اولنور سبک فتنی و میلک سکونیه (عقی) امیر و زننده قیو و دکر کی هر بریدی درین و قعری بعید نسنه به دینور فارسیده در یک نسنه به زرف و مغ دینور و درینلکه زرفی دینور (عریض) طویل و زننده و مقابلیدر که اینلو اولان نسنه به دینور انحر و افطح و مفتح و مشبوح کی فارسیده بهین و پهنا اطلاق اولنور

(*) شر بر چوق شر ایدیی کیمسه پرامرلق دعر * خیر او کیم چوق خیر اید کلش او معنایه اریض (*) (شر بر) سکین و زننده اوزان مبالغه دندر خلقه چوق اذا و اضرار و ظل و فساد ایله شر کبر اولان کیمسه به دینور (دعر) قحیله فسق و فجور و فساد و خبائث معناسنه در سخا به و کابه و زننده دعاره و نعره و زننده دعره کی (خیر) سید و زننده خیر و منفعتی و احسان و عنایتی چوق کیمسه به دینور کثیر الخیر معناسنه و خیر تخفیف اولنوب خیرده دینور (اریض) عریض و زننده خیر لو و منفعتلو کیمسه به و نسنه به دینور

(*) تشحیذ اولش یله مک هم یلکی مشحذ مسن *

سکین و طلس ایمش بچاق کسکین اولان نسنه رمبض (*)

(نشحیذ) تحذید و زننده قلیج و بچاق مقوسی آتی تیر و کسکین اولق ایچون یله مک معناسنه در

احسان و نسنین کی فارسیده تیر کردن دینور (مشحذ) منبر و زننده و (مسن) میلک کسری و سبک فحیله کندیسیه یا خود اوزرنده دمور آتی بیلنور اولان شبهه دینور که بیلک و کوسره تعیر اولنور فارسیده شان و قسان دینور (سکین) سچین و زننده بچاغه دینور مذبوخی حرکتت سکین ایلدیکیمچون اطلاق اولنمشد (طلس) طانک فتنی و لامک سکونیه بچاق معناسنه در شلط و شلطاء کی یوک بچاغه شفره دینور جره و زننده فارسیده کار دینور برکوج نسنه تحمل اولنیه چق درجه به و اردقه عرب ضرب مثل ایدوب بلغ السکین العظم دیرلر و یومنک مثلنی عجم ضرب ایتمکده کار دینور استخوان رسید دیرلر و یومقاصده لسانزده بچاق کیکه دایندی دینور (رمبض) عریض و زننده یک کسکین و مؤثر نسنه به دینور اذلق و ذلیق و وقع کی فارسیده تیر و سیر دینور

(*) عالمده تا کیم صاغ اولم بر عدن احسان استرم * مادمت حیاتی الوری من فضل ربی استفیض (*) (مادمت) ترکیبده ما ماء حرفیه اقسامندن مصدریه زمانیه در دمت قلت و زننده ثابت و برقرار اولق معناسنه اولان دوام لفظندن ماضی نفس متکلم وحده اوله رق مانک صله سی یعنی مجموعی تأویل مصدرده در (حیاء) حانک فتنی و یانک تشدید یله دیر بیک و صاغلق معناسنه اولان حیادت و صف اوله رق فاعل ضمیرندن حالد بر ترکیب اصلی مده دوا می حیاد رامدی ظرف حذف اولنوب ما صله سیله محذوفه خلف قیلنمشد ننه کیم مصدر صریحه ظرف حذف اولنوب جشک صلاة العصر و آیتک قدوم الحاج دینور وقت صلاة العصر و زمان قدوم الحاج معناسنه (فی الوری) ده فی دمت فعلنه متعلقدر وری فتنی و زننده مخلوقاته دینور عالم کی (من فضل ربی) ترکیبده من تبعضیه مؤخر استفیض فعلنه متعلقدر فضل انعام و احسان معناسنه در ربی بوقطعه نک عنوانده یکدی لکن بوراده فضلك مضاف الیهیدر (استفیض) ستفاضه دن مضارع متکلم وحده در چوق فیض و نعمت طلب ایدرم دیمکدر (حاصل معنی) دیاده زنده و صاغ اولدیم مدیحه جناب پروردگار مک احسان فراوان و الطاف بی پایانندن فیوضات دارینی طلبیدن خالی اولم دیمک اولور

(*) اهل نعم شکر ایدوب حقه صفار ایلسون * دائم حسودک قلبیدر رخ حسد ایله مر یض (*) (اهل نعم) جناب منان کندیلره نعم کثیره بی انعام و احسان ایندی کی کیمسه لدر (شکر) نعمتک منعمی حق معرفتله یللوب منعمه حسن ثناء و نعمتی خلاف رضا اولان محله صرف و بذلدن مجانبیت و اتقا ایلکدن عبارتدر (حسود) جهول و زننده اوزان مبالغه دندر بر کیمسه به عطیه الهیه اولان نعم ظاهره نک یا خود نعم باطنه نک سلب و زوالنی نمئی ایتک معنادی اولان کیمسه به دینور (رنج) فارسیده محنت و الم معناسنه در (مر یض) علیل و زننده و مراد فیدر که مرض و علت صاحبی سقیم و بیمار کیمسه به دینور (حاصل معنی) نائل الطاف خدا اولان اهل اقبال شکر و سپاس ایزد متعال ایله آسوده حال * و مرفه الیال * اولوب دائم صفای درون ایله امرار ایام و لیال * ایلسون * اما کل ذی نعمه محسود (منطوقه قبحه قسمت یزدانه سر نهاده تسلیم و رضا اولنوب صنع پروردکاره نایب اعراض ایدن حسود بر تلبیس بد آیین هر نه قدر اول نعمتک سلب و زوالنی نمئی ایله پیر و ابلیس لعین اولور ایسه ده محسود شکران نموده اصلا ضرر ابراث ایده من بیلکه آتشکده و دروننده فروزان اولان نار حقد و حسدینه حسود و محسودی رنجور و دلفکار و فواد آلام اعتبار دینی مجروح و بیمار ایدوب کندی غمه آخرک سروری غمی دخی منضم اوله رق گرفتار غموم اولور دیمک اولور

(*) طاب کلامی لکم لیس اطیط البیطیط (*)

(طاب) کال و زننده بر نسنه پاک و لذیذ و خوب و لطیف اولق معناسنه اولان طیب لفظندن

ماضی مفرد در (کلامی) یا متکلمه اضافله بنم کلام دیکدر (لکم) سزک ایچون دیکدر
 کلامی فعلک فاعلی لکم مفعول به غیر صریحیدر (لبس) افعال ناقصه دن نقیه موضوعدر
 اسمی تختنده مستتر ضمیردر (اطیط) امیر وزنده سمر و بالان مقوله سی نسته لک جر دبنه
 و یورغونلقدن ناشی دوهک ایکلدیسنه و آچلقدن قارن قورلدایوب اوتسنه دینور (بطیط)
 اطمیط وزنده یلانه دینور کذب کچی وقونچی اولیان مست وادک وچدیک مقوله سنک باشنه
 دینور اطمیط افس نک خبری و بطیطه مضافدر (حاصل معنی بنم بوکلام سلاست نظم
 وجزال معنی جهتلریله سزک ایچون لذیذ و سدید و معانی جده بی متضمن و مفید کلامدر یلان دن
 یعنی یعنی اولان سمر جر دیسی و دوه ایکلدیسی و قارن قورلدیسی دیکدر دیمک اولور
 (*) قلبه موافق کلان نسته به دیش البط * پاک نهاد و سخی اولدی جواد و سغبط (*)
 (البط) امیر وزنده محبتی قلبه تعلق ایدن محبوب نسته به دینور (جواد) صاحب وزنده پاک
 طینت کریم و سخی کیمسه به دینور (سغبط) امیر وزنده حسب و نسب سخی و کریم کیمسه به
 دینور و بین الناس مبتذل و فرومایه کیمسه به ده دیمکله ضد اولور
 (*) حسن اداساچی اولدی فصیح و سلیط * خلقله خوش امتزاج ایلیجیدر خلیط (*)
 (فصیح) امیر وزنده طلیق اللسان اولوب کلامی بین و واضح و لحن و خطا و کتدن سالم حسن
 اداساچی اولان متکلمه دینور (سلیط) فصیح وزنده و مرادفیدر که جری اللسان و واضح البیان
 اوله رق منظم و رابطه اوکلام سوبلین ادمه دینور و ناسزا بدسوز رایله ناسی رنجیده ایدن دینی
 اوزون کیمسه به اطلاق اولنور (خلیط) سلیط وزنده ناسله حسن امتزاج ایدوب هرکسک
 مزاج و مشربجه انس و الفت ایدیچی کیمسه به دینور و اورتاغه دینور شریک کچی و قاریشق
 اجناس ناسه دینور و صمان ایله قاریشق چاموره و خاتونک زوجنه دینور
 (*) زیر که دیرل ذکی رأیی صعبه ضعیط * شاشقنه مفهوت دی احق اولاندنر رطیط (*)
 (ذکی) ذال معجه ایله غنی وزنده عقل و کاست و ذهن و فطنت صاحبی سرریع الفهم زیرک
 کیمسه به دینور اریب و لیب و رشید کچی فارسیده خرد مند و فرزنان دینور (ضعیط) امیر وزنده
 رأیی ضعیف و غنی حقیف بون و همع کیمسه به دینور فارسیده کالبه و کاور یس دینور
 (مفهوت) مبهور و زنده و مرادفیدر که معارضه و قنده جوابی قالمایوب متحیر و مد هوش
 و ايسم و خاموش اوله رق شاشوب فلان کیمسه به دینور (رطیط) ضعیط وزنده بون و احق
 کیمسه به دینور بیلد واهوج و مائق کچی و حق و بلاهته و صیحه و فریاده اطلاق اولنور
 (*) عقله نهی و حچی عاقله داهی دینور * هابت و دلهم دل عقلی آزا اولان سقیط (*)
 (نهی) هدی وزنده قوت مدر که اولان عقله دینور غرقه وزنده نهیه کچی صاحبی قیایچدن
 نهی و زجر ایندیکی باعث اطلاق اولشدن و نهی مفرد اولدیغی کچی نهیه نک جمعیده اولور هو
 ذوالنهی و هم اولوالنهی کچی (حچی) حاه مهمله مکسوره نک جیم اوزره تقدیمیه حچی وزنده
 عقل و هوش و فهم و فطنت معناسنه در لب و حجر و ارب کچی فارسیده هوش و خرد دینور
 ترکیده اوض تعبیر اولنور (داهی) قاضی وزنده و دهی کتف وزنده و داهی هاء مبالغه ایله زیاده
 ذکی و عاقل حسن فکر و وجودت رأی و دقت تدبیر صاحبی اولان جن فکر لی سبوری عقلانی
 کیمسه به دینور داهی نک جچی دهاه کلور قضاة کچی (هابت) ثابت وزنده دملقا مجتونه
 دینور علی قول برنسته دن قورقوسندن عقلی کتف اولان دلی به دینور هیبت و مهیبت
 کچی (دلهم) جمعه وزنده بوده علی اطلاقه دیوانه به دینور و علی قول عشق و هوادن
 ناشی بان منلا کچی دیوانه اولش عاشق آشفته به دینور بعض مرادفاری سین قافیه سنده

مسار ماده سی شرحنده ذکر اولدی و دلهم مظلوم و قراضک و لوق معناسنه دینور و قورده
 دینور ذنب کچی (سقیط) رطیط وزنده و مرادفیدر که ناقص العقل اوغوز و ابله کیمسه به
 دینور و طلو و قیراغی کچی رطوبتله دینور

(*) شهر آیی ایش اولی غره بکی آی هلال * حول و دخی عام بیل برسنه کامل قبط (*)
 (شهر) نهر وزنده قریکری سکر منازلی قطع و دور ایلدیکی ایامدن عبارتدر که کاه اوتوز
 و کاه بکری طقوز کون اولور سنه قریه نک اون ایکی جز شدن بر جزئی اوله جعفر ترکیسنه
 برای زمیر اولنور و شهر بکی آیه دینور هلال کچی و مطلق آیه دینور قمر کچی (غره) غرقه وزنده
 بکی آیه دینور که هلال رؤیت اولدیغی کیمه ایله فرداسی کوندن عبارتدر که غره شهر مراددر
 و غره المتاع امتعه نک کریده و اعلاسنه دینور و غره القوم بر جاعتک سید و ذیشانیه دینور
 و غره مطلقا بر شیک ال اول ظاهر اولان برینیه دینور و آت قسمنک النده اولان ییاضه
 و کوله به و جاریه به اطلاق اولنور (هلال) هاک کسریله بر کیمه لک آیه یاخود اینکی یاخود
 اوج کیمه به قدر هلال اطلاق اولنور و هرایک آخرندن بکری النبی و بکری یدنجی کیمه لک
 آیه ده هلال دینور هلالین ماینه قمر اطلاق اولنور هلالک جچی اهل کلور فارسیده هلاله
 ماه نو دینور (حول) قول وزنده بیله دینور حجه و سنه کچی جچی احوال کلور (عام) شام وزنده
 بوده بیله دینور جچی اعوام کلور فارسیده سال دینور (قبط) امیر وزنده تمام بیله اطلاق
 اولنور سنه کامله معناسنه

(*) یمکه دی ضیعه و هم یمکه ضاله * یولده بولوب آلتان نسته ده اولش لقیط (*)
 (ضیعه) غره وزنده برنسته ضایع و تلف اولوق معناسنه در ضیع و ضیاع کچی لسانر ده یمک
 و ضایع اولوق دینلور و برنسته اراعیوب متروک و مهممل قالمق معناسنه در و غله و محصول اولان
 تارلا و چقنلاک مقوله سی اراضی به دینور عمل و اهتمام اولنما دقه ضایع اولدیغیچون جچی ضیاع
 کلور رجال وزنده (ضاله) دابه وزنده صاحبک پتروب ضایع ایلدیکی حیوان و سائر نسته به
 دینور مذکوره و مؤنثه اطلاق اولنور (لقیط) قبط وزنده بولده و یرده بولنوب اخذ
 و انتقاط اولنان نسته به دینور ملقوط کچی و کوشه باشه یاخود مسجده بر افش چو جوغه
 دینو لقطه کچی

(*) قلبک آدی بال ایش هم طسه بلبال ایش * قلب صفاسی نشاط اولدی فرح لونشبط (*)
 (بال) حال وزنده قلبه دینور فؤاد و خلد و جشان کچی فارغ القلبه خلی البال دینلدیکی
 کچی و حال و شان معناسنه دینور مابالک کیف حالک معناسنه اولدیغی کچی (بلبال) سلسال
 وزنده قلبه عارض اولغله تلاش واضطراب و یرن همه و تاسه به و وسوسه به دینور
 بلبال و بلباله کچی فارسیده اندوه دینور (نشاط) سحاب وزنده دلشاد و خوش دل
 و برنسته به خواهشلی و استکلی اولوق معناسنه در که کسل و قنور مقابلیدر (نشط) امیر
 وزنده شاد و شن و فرحلو کیمسه به دینور ناشط کچی و اهل و معلقاتی خوشدل و نشاطلو
 اولان کیمسه به اطلاق اولنور

(*) چوزمه ایش جل و هم عقده واره دوکم * باغله در ر بط کیم باغلو طواردر ریط (*)
 (حل) حاک فحی و لامک تشدیدله معقود اولان نسته نک دوکچی چوزمه دینور و بوناسینه
 بر معلق و مشکل اولان مسئله و لغز و معما مقوله ل ینک عقده اشکالی ازاله ایله معناسنه
 ظاهره اخراج یمکه ده اطلاق اولنور (عقده) عمده وزنده (اربه) عقده وزنده باغلتش
 دوکومه دینور فارسیده دوکومه کره دینور و دوکم چوزمه کمره کشودن دینور (ریط) ریط

ضبط و زننده برنسته بی بند ایدوب باغلق معانسته در عقد و عقل و شد کی فارسیده بستن و بندیدن دینور (ریض) اسیر و زننده باغلو حیوانه دینور و مطلقا باغاشش بسته به دینور مر بوط و مشدود کی.

(*) اولدی طور و بخت و ش صاف و بولانق کدر * سیل بولنه دی ثعب هم بولانق صومسیط (*) (بخت) بانک فتنی و حاء مهمله نک سکونیه مطلقا خالص و صرف و قار یقشیری غش اولان نسته به دینور که طور و اولق لازمیدر (صافی) و صفوان بولانق اولیوب طور و و خالص و پاکیزه نسته به دینور عبارت ناظمه یاسر صاف و قری السنه ده متداول اولدیغی اوزره عدم مباله مینی فلن اولنور زیرا صاف یوکی قرقلدق قوجه دینور و دجاندن عبرت اولان این صیادک اسمی یاخود لقبی اولغله صفوته اصلا مناسبی یوقدر و عبارت ده صاف لفظی معطوف علیه واقع اولغله فاسی مکسورد کلدی که اکتفاء بالکسره یاسی محذوف دینلسه یوقدر برجه ناظم تحریر مترادفاتی تقدیم و تأخیر ایله تحریر ایدوب * اولدی طور و صافی و ش بخت و بولانق کدر * دیسه نظم کدردن صافی و عربی بخت اولوردی فافهم (کدر) کتف و زننده و غدر و زننده صافی مقابلیدر که بولانق شیشه دینور فارسیده تیره دینور (ثعب) بانک فتنی و عینک سکونیه و ثعب و زننده دره نک صواقد جق پرسته دینور مسیل الوادی معانسته و سیلان ایدوب افیی نسته به دینلور (مسیط) بسیط و زننده کدورتلو بولانق صوبه دینور سفینه و زننده مسیطه کی و جاموره اطلاق اولنور

(*) عفواید یحیسن بری عامی قوی عفو قبل * انت عفو لنا فاعف لعبد سخیط (*) مصراع اول تائینک ترجمه سیدر (انت) مفرد مخاطب ضمیری و مبتدادر خطاب الله تعالی به در (عفو) عفو ایدیی دیو قطع شرعیه ده یکدی (لنا) بزی و بزمن چون معانسته کرارا و مرارا یکدی (فاعف) ده فافاء فصیح در اعف ادع و زننده عفو دن امر مخاطب صبیغه سنده دعادر (لعبد) ده لام تخصیص اعف فعلته متعلقدر عبد قول معانسته در لکن بوراده الله تعالی حضرت تائینک قوی مراد اولغله رقه و حره شاملدر (سخیط) سقیط و زننده سخیط و غضب اولمش کیسه به دینور که ما کی آثم و عاصی و محرم دیمک اولور عبدک صفتیدر (حاصل معنی یارب سن جج کاهکارانک جرم و عصیانلری مبالغه ایله عفو و نحو ایدییحیسن ایددی یوعبد کنهکارک یعنی وهبی سیهکارک ذنوب و سیئاتی دخی عفو ایله دیمک اولور

(*) ییلدیکی بو عالمک قطره در اول قطره دن * اولدی خدا علمک قطره سی بحر محیط (*) (عالم) جمیع مخلوقات اطلاق اولنور لکن بو مقامده علم شاندن اولان انواع در ادراک عالم انسر و عالم جن و عالم ملائکه دن عبارتدر (قطره) برطامله ضویه دینور (بحر محیط) کره ارضی دائرلمدار احاطه ایدن در یادن عبارتدر که بحر اخضر و طیش دکر تعبیر اولنور فسحت و وسعتی کتب جغرافیه هیئت ارضک کره و بسیط اوله رق مر سوم اولان خریطه لینه امعان ایله نظر ایدنلرک اجالا معلوملریدر (حاصل معنی جناب داننده هر بود و نابود یعنی دانای حقایق کافه معدوم و موجودک مثیل دریای بی ساحل و بی انتها اولان علم قدیم ازلیسنک قطره واحده سی بحر محیط یکران مشابه سنده در و کافه اولوا العلم داد حق و موهبه علام مطلق اولان علوم شتی و معارف لایعده و لایحصری بحر اولک قطره سندن عبارت اولان بحر محیطک بر قطره سی منزله سنده در فسبحان من اعطی عباده من العلم ما اعطی ثم خاطبهم جمیعا بقوله جل و علا * وما اوتینم من العلم الا قلیلا *

(*) ربنا دفع عنا الاحباط (*)

(ربنا) ده رب اسماء حسنی دن اولق اوزره مبتدا و متکلم مع الغیر ضمیر بنه مضافدر معنای متینی کراریان اولندی (یدفع) دفعدن مضارعدر تحتدیه مستتر فاعل ضمیری مبتدایه راجعدر فعل مع فاعله جمله سی مبتدایک خبریدر و یوقدر دفع یدفع کله لری بنفسه تعدیه ایدرسه طرد و تبعید و تحیه معانسته در و حروف جاره دن الی ایله تعدیه ایدر ایسه اناله و عطا معانسته در و عن ایله تعدیه ایدر ایسه حفظ و جایه معانسته در یو ترکیده اولدیغی کی (عنا) ده عن یدفع فعلته متعلقدر متکلم مع الغیر ضمیری مجروردر و جار مع المجرور فعلک مفعول به غیر صریحدر (احباط) همزه نک کسری و حاء مهمله نک سکونیه عملک ثوابی باطل و نهوده قلیق معانسته فعلک مفعول به صریحدر ایددی یو ترکیده دفع و نحوه استعمالدن ایکی اوجه اوزره یعنی هم بنفسه تعدیه و هم عن ایله تعدیه ایتمکله مستعمل اولدیغندن معیندن هر بر لری اعتباری قابلدر حاصل معنای بزر بزی عملنر هباء مشورا و لقدن و فایه و جایه ایدر یاخود عملنرک ثوابی محو و ضایع اولغی بزدن تحیه و تبعید ایدر دیمک اولور

(*) صاری کل قرمزی کل اولدی و عاط * یاسمینه دخی دیمش سجالط (*) (وعاط) کتب و زننده و وعاطه کابه و زننده صاری کله دینور ورد اصغر معانسته علی قول قرمزی کله دینور حوچ و حوجه کی وردا جر معانسته (سجالط) سینک و جیمک کسری و لامک تشدیدیه یاسمین دیدک لری چیچکه دینور

(*) چونکه عدل اینه مالی اقساط * حتی احقاقده یاردم الطاط (*) (اقساط) همزه نک کسریله عدالت ایتک معانسته در قسط کی (الطاط) اقساط و زننده ناظمک قوله کوره احقاق حقوق خصوصنده مستحقه اعانه و یاردم ایتکه دینور صاحب قاموسک بیانته کوره برتسنه نک اوزر بی ستر ایتکه دینور و بر کیمسد نک حقنی انکار ایتکه دینور و داین حقنی و الا جاعنی ملیدن ممنوع اولغله دینور

(*) بک اوزون آدمه دیرلش طاط * هم اوزون اولدی طویل و شرواط (*) (طاط) شاط و زننده اوزون آدمه و اوزون نسته به دینور طوط کی و دلبر و بهادر کیسه به دینور (طویل) امیر و زننده (و شرواط) حرمان و زننده بونلرده اوزون نسته به دینور و شرواط سریع السیر ارکک دوه به دینور

(*) شول خلائیکه طاعش القاط * اوزاق اولماغه دخی دیندی شطاط (*) (القاط) همزه نک فتحیه دبرمه جائمه اجناس مختلفه و اصناف متفرقه دن تراکم اتمش ججاعته اطلاق اولنور (شطاط) سحاب و کتب و زننده بعد و دوری معانسته در که اوزا قلیق و ابراقلیق تعبیر اولنور

(*) اولدی غوغا غلبه لفظ و لغاط * هم اومعناده هیاط ایله میاط (*) (لفظ) لامک فتنی و غین مجهم نک سکونیه و طلب و زننده (ولغاط) کتب و زننده غریب و فریاده و شطاط به دینور علی قول نیه مینی ونه اولدیغی متفهم اولیان اصوات مهمله به دینور فارسیده غوغا دینور (هیاط) کتب و زننده (و میاط) هیاط و زننده غوغا و هر ج و اختلال معانسته در و دفع و زجر و میل و توجه معنای ینده در

(*) قالد پرویده بره اورمق ایهاط * دخی ایندیرمه اشاغی ایهاط (*) (ایهاط) اسقاط و زننده برنسته بی یوقر و قالدیرد قدن صکره اشاغی اتمق معانسته در که بره اورمق دینلور جیمک فتحیه جلیج کی (ایهاط) ازال و زننده و مراد فیدر که برنسته بی یوقریدن اشاغی به ایندیرمه دینور هبط وابط کی

(*) هم شطط حدی تجاوزاتك * ظلم وغدرايمكه ديتش اشطاط (*)
 (شطط) طلب وزنده معامله ومطلقا برنسته حد ومقدار بی تجاوز وحق وليافتدن پاك
 تباعد ايلك معناسنه در (اشطاط) همزه نك كسريله مساومه ومعامله ده وبر حكم وماده ده
 حدانصافدن تباعد ايله ظلم وجور وحيف وغدرايمكه ديتور شطط وشطيط كي واپراق مفازه
 وبيابانه چيقوب كتمكه ده ديتور

(*) داهيه چونكه مصيبت ديمه در * ورطه هم اويله كلور جعي وراط (*)
 (داهيه) حادثه وزنده شهوره خلل ايراث ايمه درجه سنده اولان نازله عظيمه ومصيته
 ديتور كه آفت تعبير اولتور (ورطه) تيره وزنده كنديدن خلاص ونجات بولسي عسر ومشكل
 اولان بلا ومصيته اطلاق اولتور وچقور يره وشول چامورلي بتاق يره ديتور كه اكادوشن طوار
 مقوله سنك خلاصی دشوار اوله (وراط) واوك كسريله ورطه نك جعيدر

(*) پاك يوكلمه تبدخ اولش * هم دخي كبر ايديجيدر نحاط (*)
 (تبدخ) تكبر وزنده و مراد فيدر كه نفسي نيوك واولوعدا ايلك معناسنه در تظم ودال مهمله
 بدلي ذال معجه ايله تبدخ كي (نحاط) شداد وزنده مرقوم كي متكبر ومتعبر خود بين كيمسه يه ديتور
 خاه معجه ايله تحيط ونفاج كي

(*) صفالك پاك قباسي هلو فقه * دخي جاولق كوسه يه ديتور سناط (*)
 (هلو فقه) هالك كسري ولام مشدده وفالك فتحه ايله سنوره وزنده * اي هواي فرضا بوليتوب
 اولسه تقسيم * ايكبوز كو معجه ايله اوله جقدر صفالم * نشيده سي حفته انشا وانشاد اولنان حبه
 هواي كي پاك قابو ضحا متلو صفاله ديتور (سناط) كتاب وغراب وزنده وسنوط صبور وزنده
 وسنوطي هبول وزنده هيج صفالي بتمش جاولق كوسه يه ديتور علي قول همان الت چكه سنده
 شعرات عديده اولان جن كوسه يه ديتور

(*) قولتوغه المه تا بيط اولش * ابط قولتوق كه كلور جعي اباط (*)
 (نا بيط) تعبت وزنده برنسته بي قولتوغه الموق معناسنه در وفوطه وازار مقوله سنك اوجني صاغ
 قولتوق التندن الوب صول اوموزك اوزرينه آتمه ديتور (ابط) همزه نك كسري وپاك
 سكونيله وكسرين ايله ده جائز در قولتوغه ديتور چكه كي (آباط) حالات وزنده ابط
 لفظنك جعيدر مقتضاي وزن كتاب وزنده اباط اولمقدار لكن اباط مفرد اوله رق قولتوغه النان
 نسته يه ديتور بوصورتد * (ابط قولتوق كه جعيدر آباط) ديتلسه اولي اولورد ي

(*) اوغل اوغلي ديمه مفهومي حفيد * ولد اولاديه جله اسباط (*)
 (حفيد) امير وزنده طورونه ديتور ولد الولد معناسنه كه اوغل اوغلو تعبير اولتور قرينك اوغلونه ده
 شاملدر بلكه انده استعمالي غالبدر (اسباط) ولد الولد معناسنه اولان سبطك جعيدر كه
 طورونلر ديمكدر وان سفل

(*) خبط ايلك دخي هم ديمكدر * ايكنه لر يورد سيدر سم خياط (*)
 (خبط) خاك فتي وياك سكونيله ايلك تلنه ديتور جعي اخياط وخبوط كلور وخبوط مصدر
 اولور ديكش ديكك معناسنه بوندن اسم خياطه در ديكش معناسنه (سم خياط) خط كتاب
 وزنده تركيب اضافي اوله رق ايكنه يورد يسي معناسنه در چونكه سم سينك فتي وياك
 تشديد يله ديكه ديتور خياط كتاب وزنده ايكنه يه اطلاق اولتور ايره ومنصحه كي برنسته غايت
 طار اولد فقه اضيق من سم الخياط ديتور من ثقب الابرة معناسنه وخباط كند يسي يله ديكش
 ديكليجك ايلك وارشيم مقوله سنده ديتور فارسيد ايلكه رشته وبالواسه ديتور ديككه

دوختن ايكنه يه سوزن يورد يسته صوفار ديتور

(*) كرجه مشهور بشك ياغنده * ال اياق ياغي مقاط ايله قاط (*)
 (مقاط) كتاب وزنده مطلقا ايمه ديتور علي قول شديد القتل يعني پاك بوكش اولان قصه جقي
 ايمه ديتور كه انكه برنسته ياغلنور (قاط) يته كتاب وزنده اسيرك وطوتساغك البريني واپاقريني
 بغلدقاري ايمه ديتور وچو جوقاري يشكه صباروب بغلدقاري بغرداق تعبير اولنان
 خرقه يه ديتور حزام وجصطه كي فارسيد بغفاق وبغفاق ديتور وذيخ اولنه جقي حيوانك
 اياقاريني ياغلدقاري ياغه اطلاق اولتور

(*) مختكر صاقليني زاد و زواد * حنطه بغدای صاييجيني حنط (*)
 (مختكر) برمان رايح وقتدن زياده بهايه جيقمق ايچون حبس ايلك معناسنه اولان اختكاردن
 اسم فاعل صيغه سيله ناسك محتاج اولدقاري زاد وذيخه مقوله سني اوجوز ايكن الوب بهايه
 چيغمنه منظر اوله رق حبس وحفظ ايدن كيمسه يه ديتور كيتف وزنده جكر وعثمان وزنده
 بندار كي بهالوصافق ايچون امتعه واشياني حبس ايدن مختكره لساغنده مطر باز تعبير اولتور
 (حنطه) حالك كسريله جويانندن بغدايه ديتور قح وبركي (حناط) شداد وزنده بغدای
 صاييجي كيمسه يه ديتور يا زياده سيله حنطی كي بغدای مناوی تعبير اولتور

(*) فاره درغفه ديوب وفتنع * قط ارلك كديدر جعي قضاط (*)
 (غفه) غيتك ضمني وفالك تشديد يله (ديوبوب) صبور وزنده (وفتنع) قنفذ وزنده فاره
 ديدكلري زيانكاره ديتور تصغير صيغه سيله ركيب وركين وفويسقه كي فارسيد موش وركيده
 صبحان ديتور (قظ) قافك كسري وطالك تشديد يله فاره نك خصم قويسی اولان كدي يه
 ديتور هره وسور كي ار ككته وديشسته اطلاق اولتور ارلك كدي يه حيدر وزنده ضبون ديتور
 فارسيد كربه وپشك وپوشك ديتور وقط بهره ونصبيه ووصك وحنه وحساب دفترينه ديتور
 (قضاط) قافك كسريله قط مزبورك جعيدر

(*) اولدي ديوارك ادي جدر و جدار * همدخي حائط اودر جعي حياط (*)
 (جدر) جيمك فتي ودالك سكونيله (وجدار) كتاب وزنده ديواره ديتور جعي ضمتيله جدر
 كلور وجدران كلور (حائط) حافظ وزنده ديواره ديتور جدار كي (حياط) حالك كسريله
 حائطك جعيدر كه حيطان كي

(*) قوقودر كهت پاك طيبي شدي * بخر آغز قوقوسي بد قوقو حطاط (*)
 (نكهة) رجه وزنده بر كيمسه نفسي آخرك پرونده طوغري اخراج ايمكه آغز نيك
 رايحه سني اشعاع ايدوب قوقو متق معناسنه در وركيمسه نك آغز يني قوقولق معناسنه در هاسر نكه
 واستنكه ونيچوكي (شدي) ذال معجه ايله عصا وزنده تير و قوتلور رايحه طيبه ده استعمال اولتور
 (بخر) بصير وزنده آغز قوقو سنده استعمال مشهور در وساير نسته ده اولان بد ومنتن
 قناقوقويه ده ديتور نين ورايحه كره كي فارسيد كندا ديتور واغز قوقوسنه تاتول ديتور
 (حطاط) غراب وزنده خيبت وكريه اولان بد رايحه يه اطلاق اولتور

(*) شحمة اذن قولاق يوشاغيدر * قرطه وقرطه كوپه جعي قراط (*)
 (شحمة الاذن) تركيب اضافي اوله رق قولاغك يوشاغينه ديتور كه كوپه كره چك بيلدر
 چونكه شحمة تيره وزنده ليح ياغي معناسنه اولان شحمة ن برقطعه يه ديتور وسمز لكه ديتور
 سمز كي اذن همزه نك صميلة كذلك ضمتيله قولاغه ديتور قولاغك يوشاغي لينده ايج ياغنه
 مشابه اولديغدن ياخود ساثر اجزاسندن سميجه اولديغدن اطلاق اولمكدر (قرطه) غرقه

اغنده چيانش بغدای
 كلب اصرديني يره ياغو
 ايلك بالخاصه غايت
 نافع اولديغي قاموسده
 مسطوردر *

وزنده (وقرط) هاسر زینت ایچون شخمه اذنه تعلیق اولان کوبه به دینور شنف و حادور کبی
 فارسیده کوشاور و منکوش دینور فافک کسریله قرطک جمعیدر افراط و قروط کبی
 (*) هم قلاده دخی کردانقدر * اویله دراط کلور جعی لطاط (*)
 (قلاده) کابه وزنده حلی نسواندن ییونه طاقیلان زینته و بزکه دینور که کردانلق تعبیر اولنور
 جعی قلاده کلور فارسیده کردن بند دینور (لط) لامک فقی و طانک تشدیدیه بویانمش حفظ
 چکر دکندن نسوان عربک اتخاذ و کردنلرینته تعلیق ایلسدکری قلاده به دینور (لطاط)
 لامک کسریله لط مزبور ک جمعیدر

(*) صافنک ایتمه دن افراط اسراف * فائقوا عن سرف بالافراط (*)
 مصراع اول تائینک ترجمه سیدر (فائقوا) حرف ناه و حرف زای قطعه لینگ آخر زنده
 یکدیگی اوزره صافنک دیمکدر (عن سرف) ده بعد و تجاوزت ایچون اولان عن فعل امره
 متعلقدر (سرف) تلف وزنده برنسته ده حد اعتدالی تجاوزت دینور اسمد و بونک وضعی
 عموم اوزره در لکن عرفده صرف و انفاقد استعمالی غالب اولشدر (وسرف) جهل و غفلت
 و خطایلمک معنایسته مصدر اولور و سرف شان و شرف و قدر اعتبار معنایسته ده کلور
 جار مع المجوز فعلک مفعول به غیر صریحیدر (بالافراط) ده بیه مایسه سرفه متعلقدر
 افراط حدی تجاوزت ایلمک معنایسته در (حاصل معنی صرف و انفاقد و ارتکاب مناهی و خصوصیات
 سائر ده حد اعتدالی تجاوزت احتراز ایدک دیمکدر زیرا سرف غالباً زایل شان و شرف اولدینی
 احوال میراث خواران افلاسکارانند نمایاندر اما افراط ایله اسرافدن تحذیری شاعره
 * نه دکلووم اولونسه ده سخادر عدا اولور اسراف *

* کبارک مشربی یکدر هسله نمسک حساییدن *

نشیده سنجه سخایه دار اولان اسراف جزئی مساعده کوسترمکدر
 (*) اوقوماغه بازیدن چوق سنی ایت * که فالور نقشله جاهل خطاط (*)
 (خطاط) شداد وزنده حسن خط ایله شهرت شعار وجودت کایت ایله نامدار اولان کیمسه به
 دینور مال معلومدر

(*) ظهرت دقتا فی الالفاظ (*)
 (ظهرت) وضوح و انکشاف معنایسته اولان ظهوردن ماضی مفرد مؤنث غایبه در (دقتا)
 متکلم مع الغیر ضمیرینه مضاف اوله رق فعلک فاعلیدر (دقت) رقت وزنده و مراد فیدر که
 برنسته اینجه و باریک اولوق معنایسته در (فی الالفاظ) ده فی علی سبیل التنازع ظهور ایله دقتدن
 هر برلرینه راجع اولوق محتملدر الالفاظ همزه تک فتحیه لفظ بمعنی موقوفک جمعیدر که مراد
 ده ام و اجزاء کلام اولان مفردات اوله جفتدر (حاصل معنی بومنتظومه ده مسطور اولان الفاظ
 عزیزیه تک تک بچینده و حسن ترتیبده بزم دقت و اهتمام و اعتنائی فالاکلامز اعمان نظر ایدن
 مدققینه ظاهر و لایح و روشن و واضح اولدی دیمکدر

(*) لازم اولماغه دینور مش الطاظ * نسته در شی و دخی اویله لماظ (*)
 (الفاظ) همزه تک کسریله بر کیمسه به یاخود برنسته به علی الدوام ملازم ایدوب اندن
 آیلماق معنایسته در لفظ و لفظیه کبی و الفاظ برنسته دائمی اولوق معنایسته و بر رده اقامت ایلمک
 معنایسته در (شی) شینک فتحیه کرک واجب و کرک ممکن کرک محسوس و کرک معقول هر موجوده
 اطلاق اولنور فارسیده چیر دینور بر کیده نسته و بعضانویث تائیه بدلی تائیه نسته دینور (لماظ) سخای
 وزنده ناظمک نیانته کوزه شی مراد فیدر اما صاحب قاموس ما کولات و مشربانندن بردارملق

شی قابله شخص بعض ایلمشدر نته کیم قد علمه شی حقیره و لماق و لواق یکمه متعلق نسته به و خیتور
 بر حاده طور میان نسته به دینور

(*) کبرایله یور یجیدر جواظ * هم یوررکن صالنجی جیاط (*)
 (جواظ) شداد وزنده کبر و فخر ایله یور یجی اولان ایری جشلی کیمسه به دینور و تحریک
 شروفتنه ایچون چوق سوزل شطاطه بجی و عربده بجی پوش بویاز کیمسه به دینور و دائماً جمع مال
 ایدن کیمسه به دینور و برنسته ویرمیان بخیل کیمسه به ده دینور (جیاط) شداد وزنده متکبرانه
 خرام و ادا ایله صالیله رق یورر اولان آدمه دینور متبختر و متخطل کبی

(*) سوزی سرد سوزیله اولمش اغلاظ * دخی خور اداغه ده دیندی غلاظ (*)
 (اغلاظ) همزه تک کسریله بر کیمسه به سرد و خشونتلی قاتی سوز سوزیلکه دینور و برنسته بی درشت
 و غلیظ بولغه دینور (غلاظ) کاتب وزنده بوغونلغه و خور اداغه دینور عینک حرکات ثلاثیه
 غلظت و کتبه وزنده غلاظه و عنب وزنده غلظ کبی

(*) یک عداوت دیمه مفهومی نکاظ * همدخی جنک وجدال اولدی تماظ (*)
 (نکاظ) تانک فقی و طانک تشدیدیه تفاعل وزنده بر برینی عاجز و فرو مانده قیلوب محنت
 و مشقته اوغرائق معنایسته در که مفهوم و مآلی فرط عداوت اولور نیکم وزن مزبور اوزره
 تلاظ بر برینی اوزون اوزادی قوغوب کتمک معنایسته اولغله نکاظ ایله یگمال اولور (تماظ)
 وزن مزبور اوزره عربده ایدوب متازعه و جدال ایله سوکشمکه دینور

(*) خله در دوست و خلوه دوستلق * بیوفا دوسته دینور مش تلاظ (*)
 (خله) خائک ضمی و لامک تشدیدیه صداقت و محبتده اصلاً خلل اولیان صمیمی دوسته و بار
 وفاداره دینور خلل و صدیق و صنی و خل و فی کبی اسمایی وافر و مسمایی غایت نادر اولدینغه
 شاعره * سألت الناس عن خل و فی * فقالوا مالی هذا سبیل * قبولی و آخرک * سمعا بالصدیق
 و مازاه * علی التحقیق بوجد فی الانام * و احسبه محالاً اثبتوه * علی وجه المجاز من الکلام * نشیده سی
 و دیگرک * لما رأیت بی الزمان و ما بهم * خلا و فیاً للشدا اذ اصطنی * فعلت ان المستحیل ثلاثه *
 القول و العناء و الخل الوفی * قطعه سی دلیل ظاهر و برهان باهر در (خلوله) خائک
 ضعیله صداقه صافیه ایله دوستلشمغه دینور خائک حرکات ثلاثیه خلله کبی (تلاظ) تانک
 و لامک کسری و میمک تشدیدیه ستمار وزنده برفردک مجبئده دائم و برقرار اولیان بیوفایه
 دینور که هر جایی و بار تو بهار دینور صدیق العین کبی

(*) فید اوکیم غلظت ایله بدلاک ایده * شخص بدخوی و هم احق جعناظ (*)
 (فظ) تانک فقی و طانک تشدیدیه بدخوی و لوقاتی ککو کلور سرد و بوغون سوزلو غلیظ
 و تاراش کیمسه به دینور که ترک و خور ادا تعبیر اولنور (جنعناظ) جیمک کسریله و جنعظ
 ز برج وزنده بدخویلی غلیظ کیمسه به دینور نون بدلی میم ایله جعناظ کبی و احق
 کیمسه به دینور

(*) دی او یوماغه انامه ارقاد * هم او یاندرمه در انباه ایفاظ (*)
 (انابه) اقامه وزنده (ارقاد) همزه تک کسریله ایهجاد وزنده و مراد فیدر که او یانق
 کیمسه بی او یومق معنایسته در تنویم کبی (انباه) ارقاد وزنده (ایفاظ) انباه وزنده
 او یقوده اولان کیمسه بی او یاندرمق معنایسته در تنبیه و تنجید و بعث کبی

(*) انقدام و عجله ایدمکدر * دخی ایدوزمه در انجال انکاظ (*)
 (انقدام) انهرام وزنده و (عجله) فحاله بر خصوصیه سرعت و شتاب ایدوب ایدمکه دینور

بدور و مباره کبی (اعمال) همزه نك كسريله و (انكاظ) اعمال وزنده اسراع ايدوب ايدوبه که
دينور تنگبذ و ارفاف و امسال کبی

(*) توتونه دير ايمش دغ و عکاب * بی دخان شعله آتشد شواظ (*)

(دخ) دالک فتنی و ضعی و خانک تشدیدیه توتونه دينور دخان کبی (عکاب) غراب وزنده
توزه دينور غبار کبی و توتونه دينور دخان و ايام و يحموم کبی (شواظ) غراب
و کباب وزنده توتونسز صافی آتش يالکنه اطلاق اولنور و ککونشک حرارتنه دينور
و صیحه و فرياد ايلکه دينور و پک صوسزنغه اطلاق اولنور و بر کپسه به شتم ايدوب
سوککه دينور

(*) آنک قالقمه سته ديندی نعوظ * آتی قالدرد ايمش هم انعاظ (*)

(نعوظ) قعود وزنده آلت تناسل اولان ذکرک نهوض و قيامنه دينور نوک فحيله نعوظ و فحيله
نعوظ کبی و آلت معهوده به قوام و بریجی مقوی نسته ناعوظ دينور (انعاظ) ايقاظ وزنده آتی
قالدردغه و شهوت غالب اولماغه دينور

(*) جوق جاع ايمه در انجاء و حتا * هر شبهه شهوتی اولان جلاظ (*)

(انجاء) الحاح وزنده وطنی و جاعه حریص اولوب جوق مجامعت ايمک معناسنه در
وسائل سؤالده پک الحاح و ابرام ايلکه دينور (حتا) حاک فتنی و تاء فوقیه نك سکرنی و آخرده
همزه ايله انجاء کبی کثرت جاعه دينور شدت شبق ملاسه سيله معامله زوجينه و اوع
و انماک قوای حیوانيه نك قوتی سالب و ضعف وجود ايرائيله امراض متنوعه بی جالب
اولدیه شدن ابن سبنا * و احفظ منیک ما استطعت فانه * ماء الحیة یراق فی الارحام *
قوليله کثرت مجامعتن بجانب ايله امر ايلندر (جلاظ) جیمک کسريله هر شبهه اشتهايله
میل و رغبت و آرزو و طلب ایدن هوسکار کیمسه به دينور

(*) حفظ ايدک نخبه مزای حافظلر * احفظوا نخبتنا یا حفظا (*)

مصراع اول ثانیست ترجمه سیدر (احفظوا) اعلموا وزنده از بر ایلوب خاطرده طوماق
معناسنه اولان حفظدن امر مخاطب جمع مذکر در فاعلی جمع ضمیریدر (نخبتنا)
انایتدن احتراز مقامنده متکلم وحده ده مستعمل اولان متکلم مع الفیر ضمیرینه مضاف
اوله رق فعلک مفعولیدر (یا) حرف ندادر (حفاظ) حاک ضعی و فاک تشدیدیه حافظک
جعیدر فحائله حفظه کبی (حاصل معنی ای حفظ الفاظه و ضبط معانیه قابلیت و اقتداری
اولان اصحاب استعداد بزم بوخیه اسمیله مسمی کا بزمی حفظ و از بر ایدک تا که علم لغت سزه
منقاد و مسخر و اولوجهله علوم سائره بی تحصیل آسان و مبسر اولدیمکدر

(*) خواب غفلتن آچلاز کوزیم * ایلبه جمله مزی حق ايقاظ (*)

(خواب) خوابه کبی و او معدوله تعبیر اولشان و او مکتوبه غیر ملفوظه ايله فارسیده
او یقویه دينور نوم معناسنه (غفلت) برنسته بی قلت تحفظ و تیقظدن ناشی مبالات
ایتموب سهو و ترک ايمکه دينور (ایقاظ) او یاندرد دیو بوقطعه ده یکدی (حاصل معنی
خواب کرانه شبهه اولان غفلتن ناشی قلب کوزی اولان بصیرت غشاوه شهوات زائله
و غطاء لذات فانیه ايله محبوب قالمشدر حق جل و علا بو غفلتی بزدن ازاله ایدوب باعث حیات
جاودانی اولان اعمال صالحه به موفق ایلبه دیمک اولور

(*) ان لنا الباری القادر خیر الحفیظ (*)

(ان) همزه نك كسريله حروف مسبوکه بال فعلن در حوالی اولان جمله نك مضعوتی تا کبد

صده
احمال فاعلت کل بعد مسه
و حذر فاعل همضم ضم

ایچوندر (نسا) برینون دیمک معناسنه مرارا یکدی جار مع المجرور خلا مرفوع اوله رق
ان نك مقدم خبریدر (الباری) ده لام عهد خارجیدن باری خالق وزنده و مرادنی اولوق
اوزره قطعه شرعیه ده یکدی و لفظا منصوب ان نك مؤخر استمیدر (القادر) ده لام یننه
عهد ایچوندر قادر مراد ایندیکی نسته بی وجوده کتورمک وسع و اقتدارنده اولان ذات
معناسنه بارتک صفتیدر (خیر الحفیظ) اضافله حفظ و حراست ایدنلرک انفعی و اولی سی
معناسنه منصوب اوله رق بارتک صفت بعد صفتیدر یا خود مرفوع اوله رق مبتدی
محدوفک خبریدر الحفیظه اولان لام جنس یا خود استغراق ایچون اولغله خیر الحافظین
معناسنه اولور حفیظ امیر وزنده حفظ ایدیی و صقلایحی معناسنه اول قطعه ده کله جکدر
(حاصل معنی تحقیق برینون قدرت کامله ايله متصف بر خالق لم یزل و لا یزال واردر و او بری
مکاره و شدائدن حفظ و وقایه حصوصنده سائر حفظ و جایه مزی متعهد اولانلرک جمله سندن
انفع و اولی در پس الک حول و قوته اعتصام و اکا توکل تام ايله تفویض امور و مهام ایلک
مکاره داریندن فوز و فلاحی موجبدر دیمک اولور

(*) بخت و نصیب اولان کیمسه به دیندی حفیظ * حظ نصیب اولدی چون صقلایحیدر حفیظ (*)
(حفیظ) امیر وزنده بر خصوصه موکل اولان کیمسه به اطلاق اولنور که ریاست سببیه
بخت یا وراولوب بهره یاب اولغنی مستلزم اولور (حظ) حاک فتنی و طانک تشدیدیه بهره و نصیب
معناسنه در و بخت معناسنه در که اقبالدن و موافق طالعدن عبارتدر (حفیظ) امیر وزنده برنسته بی
وعی و حفظ ایدوب صقلایحی کیمسه به دینور حافظ کبی

(*) حاجه کرک و ایش جمی حوایج کلور * حوج کرک اولمدر لازم اولندر لظیظ (*)

(حاجه) جیمک فحيله کشینک محتاج اولدیغی شبهه دينور فارسیده پایسته و ترکیده کرک کلور
تعبیر اولنور و لزومی و مقتضی شبهه دينور صحرا وزنده حوجاء دخی حاجت و لازمه معناسنه در
(حوایج) خوارج وزنده غیر قبایس اوزره حاجتک جمی یا خود قیاس اوزره حاجت معناسنه
اولان حایجه نك جمی یا خود حوجاء لفظنک جمی اولان حوایجی نك مقلوبی اولماسنی
دره الغواص شرحنده شهاب ذکر و بیان ایلندر (حوج) حاک فتنی و واول سکونیه احتیاج کبی
کرک اوله معناسنه در احوایج کیمکه محتاج اولوق معناسنه لازمدر و محتاج ایلک معناسنه متعدیده
اولور (لظیظ) امیر وزنده برنسته به ملازمت و عدم مفارقت معناسنه در

(*) کوز بیکی ناظر و همدخی انسان عین * کوز بیکیده نیوک اولنه دیندی بحیظ (*)

(ناظر) صاحب وزنده کوزک ایچنده اولان سیاه نقطه به دینور که بیک تعبیر اولنور
و نفس بصره ده دینور کوز معناسنه و برنسته به صرف باصره ایدن کیمسه به دینور یا فحی
معناسنه (انسان العین) ناظر کبی کوز بیکیده دینور فارسیده مردم دیده دینور (بحیظ) حفیظ
وزنده کوزک مقله سی یعنی آغنی و قاره سنی جامع اولان شحمه سی طومالج اولان لقمه کوز
کیمسه به دینور جاحظ کبی

(*) غیره بکرتم برنسته بی اولش و آم * اولدی مضاهی کبی بکره بیجیده لظیظ (*)
(و آم) واول کسری و همزه نك مدیه لجام وزنده بر کیمسه اطوار و افعالی آخرک اوضاع
واقعانه بکرتمک معناسنه در مقالنه و زنده مواءمه کبی (مضاهی) بیک ضمیمه محاکمی وزنده
برنسته نك شبیهنه و بکره رینه دینور مشاکل و مشابه و مماثل و مضارع کبی (لظیظ) حفیظ
وزنده بوده برنیشک شبیه و نظیرینه اطلاق اولنور

(*) حمره در اینجداک ایچمه دق و رفیق * فلی اولندر و شیخ اولدی بو غونده غلیظ (*)

(حجره) دحجره و زننده بر کیمسه یا خود بر تنه نحیف وضعیف اولوب اینجه اولمه دینور دقت و رقت کبی (دقیق) امیر و زننده و دال بدلی رایله (رقیق) غلیظ مقابله در که یوفته و اینجه نسته به دینور فارسیده باریک و نارین دینور و دقیق او کونلش اونه و رقیق مملک اولان کوله به و جاریه به دینور (وینج) تخین و زننده و مراد فیدر صمصق قالدین و طغناز اولان نسنده دینور کثیف و مکنز کبی (غلیظ) قالدین و یوغون نسته به دینور جرفاس کبی

(*) خاطی و جانی کبی صوجلویه دینش ائیم * دانه شاهدن طرد اولانادر دلیظ (*)

(خاطی) صاحب و زننده و (جانی) زانی و زننده و (ائیم) زنی و زننده صوجلوه و قاحتا و اولان خطا کار کیمسه به دینور محطی و مجرم و ائم صکی (دلیظ) غلیظ و زننده ابواب ملوکدن دفع و طرد اولنوب قوغیلان و سوریلان کیمسه به دینور قاموس ترجمه سنده دلیظ ملوک قبولدن ناسی دفع ایدر اولان قیوچی و جاش و قواس مقوله سنه دینور دیدکی صاحب قاموس و کامیر المدفع عن ابواب الملوك عبارة سنده واقع اولان اسم مفعول بینه سیله مضبوط اولان مدق کلمه سنی اسم فاعل ظنه یا خود دیدنده اولان نسخه ده فاک کسریله مضبوط اولسنه میندر

لکن ناظم مصیدر

(*) اینجه اوزون هیک ائیمش عندل اوزون نسته در * هم قصه در جوسق و اوله دیمکدر عکیظ (*) (هیک) هائل فنی و بیه مشاهه تحتانیه ک سکونیه هم اینجه و هم اوزون اولان کیمسه به و سار نسنده دینور (عندل) جعفر و زننده طویل و اوزون نسته به دینور وزن مزبور و زره شرح و شرعب و صغیر و شوب و خلیج و سلیم و سرجم و سرطم و عظیم عندل مر افلیدر (جوسق) جعفر و زننده لهجه الفاعله مبسوط و اولدینی اوزره عربی اوله رق قصیر معنایسته در که کونا و قصه اولان نسته به دینور و جوسق کوشک و قصر معنایسته اولان جویسه معریدر قصر و صرح و فدن کبی فارسیده کاخ دینور لکن قاموسده الجوسق القصر دیمکله جوسق معنایسته قصره مقصور و صاحب لهجه القصر لفظی القصر ظن اتمکله فهمده قصور و ناظم دخی لهجه به اتباع و اقتدا و استقراء ناقص ایله اکتفا اتمکله اصابتدن دور اولدی ظن اولنور زیر صاحب قاموسک تتبع و استقراسی اتم و علوک کبی کاف اهل لغات عندنه مسلدن یوتقدیرجه مصراع تغییر اولنوب (قصره دینور جوسق و شئی قصیرده عکیظ) دینلسه مستقیم اولور (عکیظ) قصیر و زننده و مراد فیدر که بودر کیمسه به و قصه نسته به دینور عکیظ و جیندر و کهمس کبی

(*) نازل خیر اوله مز دهرده بد خوی اولان * لایمجد الخیر فی العالم فظ الغلیظ (*)

مصراع اول تائینک ترجمه سیدر (لایمجد) جیمک کسریله بولق معنایسته اولان و جداندن مضارع منفیدر (الخیر) فعلک مفعولیدر (فی العالم) فعلک ظرفیدر (فظ الغلیظ) موصوفک صفتیه اضافتی قیلندن اوله رق فعلک فاعلیدر ترکیبک ترتیب طبعیسی لایمجد الفظ الغلیظ الخیر فی العالم اولمقدرد تقدیم و تأخیر مقتضای نظمدر وجود و خیر و عالم لفظلرینک معنای کرارا یکدی و فظ قطعه سابقه ده و غلیظ یوقطعه ده یکدی (حاصل معنی قاتی کوکالو و یوغون سوزلو خاطر شکن و دل آزار و بد اخلاق و ستمکار اولان کیمسه بو عالم مکافاتده خیر و راحت بوله مز و مطلوب و مرغوبینه ظفر یاب اوله مز زیر افظاظت و غلظتک جزای سزاسی تفرق احباب و انفضاض اولوالبایدر بواویه باعث خذلان و مستوجب خیت و خسیراندر دیمک اولور

(*) لحظه لحظه جالش کسب کال اتمک * اولیه تا کیم سکا کیمسه شبه و لحظه (*)

(لحظه) قره و زننده کوز قور و غبله باقاعه دینور لکن السنه ده کوز قور و غبله باقاعه جق

مقداری جزئی وقت و زمانده استعمالی شایع اولغله زمان قلیل معنای اصطلاحیسی کبی اولشدر نسته کیم بوراده ده بومعنی مراد در لحظه ناییه داخل اولان بیه مفرد فارسیده اون ایکی وجه اوزره مستعمل اولان بیه مفتوحه دن مصاحبت معنایسی مفید اولغله لحظه مع لحظه دیمکدر که استیعاب ازمنه مراددر (لحظه) یوقطعه ده یکدی مفردات سارّه معلومدر (حاصل معنی اشرف کالات انسانیه اولان علوم و معارف کسب و تحصیل خصوص سنده تَضْبِيع اوقات ایتیمب آنا فائز بیدل مقدور و سعی موفور ایله تا که عصر کده فائق الاقران و مشار بالبنان اولغله فرید الدهر اوله سن دیمک اولور

(*) فهذا عین فوز نافع للناس بل انفع (*)

(فهذا) ده فاء فصیحیه محذوفدن منی دزه حرف ایضا و تنبیهدر ذا مفرد مذکره موضوع اسم اشارت و مبتدادر مشارایله یا نظم اعتباریله قطعه در یا خود مجموع کایدر (عین) الفاظ مشترکه ک اشهری و معنی جهندن اکثری اوله رق مبتدایک خبریدر و بومقامده مضاف الیه قرینه سیله عیندن نفس و ذات معنایسی مراد در مع ذلك حروف هجیان حرف عین قافیه سنه شروع و آغاز اولدینغه ایما مقصود ناظم دقایق بیدر (فوز) فاک فنی و واول سکونیه مطلوب و مأموله ظفر و فرصت بولق معنایسته اوله رق عینک مضاف الیه بیدر (نافع) صاحب و زننده فائده و منفعتی مشتمل اولان نسته معنایسته عینک صفتی یا خود مبتدای محذوفک خبریدر (لناس) ده لام تخصیص نافعته متعلقدر ناس انسان کبی بی آمده دینور جار مع المجرور نافعک مفعول به غیر صریحیدر (بل) حرف اضرایدر مدخولی جمله اولدیده ماقبلک حکمنی ابطال یا خود بر غرضدن غرض آخره انتقال ایتیمب اولور بوزاده اولدینی کبی (انفع) اسم تفضیل اوله رق زیاده نافع معنایسته مبتدای محذوفک خبریدر بل هذا انفع دیمکدر و بوزاده اسم تفضیل مقدر من ایله مستعمل اوله رق انفع من غیره تقدیرنده در الله اکبر کبی (حاصل معنی قطعه سابقدر مطلوب و مأمول اولان تحصیل علم لفته باعث فوز و ظفر اولدینی سیدک ایسه امدی یوقطعه یعنی شونظم سلیس عین فوز و نفس ظفر در و تحصیل لغت صد دنده اولان کیمسه ره سار منظومه لک کبی نافع و مفید در بلکه بومنظومه سلاست نظم و جزالة معنی دن غیری مرعات نظیر صنعت طباق و نجیس و ابهام و تلخیص کبی نیجه صنایع بدیعیه بی مشتمل اولغله مزایای اشعاری اشعار و طبعه سلامت و سلاست ابرانه مدار اولدیندن سار منظومه لدن انفعدر دیمک اولور

(*) و خودی اعتدال اوزره اولان زعرار و هم زعرار (*)

(*) بریع اولش ظریف و تازه غایتده کوزلاروع (*)

(زعرار) بلبل و زننده و (زعرار) عرعر و هد و زننده تناسب اعضا ایله حسن و جمال صاحبی اولوب سروسهی کبی موزون و معتدل اولان جوانه دینور (زیع) ملیح و زننده ظریف و ملیح و رشید اولان تازه جوانه دینور (اروع) اجر و زننده بغایت حسن و جمال و ملاحظه منظر صاحبی اولان دلبر ممتاز دینور

(*) غدیره دیندی صارقان صاچه پک چوق صاچلیدر افرع (*)

(*) باشی طازلق اولان اصلع دخی کل باشلیدر افرع (*)

(غدیره) سفینه و زننده باشدن اشاعی صارقان صاچه و اوزن کبسویه دینور جچی غدا کور (افرع) اجر و زننده باشک صاچی و قیلاری تام و وافر اولان آمده دینور مؤنثده حرا و زننده فرعاء دینور که چوق صاچلی عورت دیمکدر (اصلع) افرع و زننده یا خلی یا خود

اختیار لفظی ناشی باشد اول طرفه قبل بتیوب ناصیه سی یعنی فوق الجبهه شعری اولین کیمسه به دینور اصدم کی ترکیده طازلق تغییر اولنور (اقرع) قافله اصلع وزنده باشی کل آدمه دینور باشی **ککل عوزنه قرعاء دینور فارسبی دغسر در**

(*) قصابق بویلوذاتنده حقیر اولان ایش رو بع (*)

(*) دخی احق اولوب هر کوردیکی شخصه او یان امع (*)

(روبع) راه مهمله ایله جوهر وزنده قصه بویلو کو تو خو یلو دق و حقیر ناکسه دینور روبه کی جوهر ینک زای معجه ایله زوبع ثبت ایلدیکنی صاحب قاموس تصحیفه حل ایشدر (امع) همزه نک کسری و میم مشدده نک فحیله و امعه و همزه لک فحیله ده لغتدر شول همج و ساده دل و کندی کندیته رأی و تدبیردن عاجز و عاقل آدمه دینور که بر کیمسه نک رأی اوزره بابت اولوب هر کیم نه رأی ایدرسه همانا کاتبیت ایدر اوله قاموس شارح نک بیانته کوره امع لفظی اتی معک لفظندن و امعه لفظی اتی معه لفظندن مخویدر کذا فی الاوقیانوس بوتقدیرجه همزه نک فحیله امع انا معک امعه انا معه لفظلندن مخویدر اولش اولور و امع و امعه طفیلی و طالقاق و مقوله سنه اطلاق اولنور و کندی باشنه برایش کوره میوب دائما ناسه تابع اولغله کویا انا مع الناس کلامی کویا اولان آدمه دینور

(خیش آدم ایش الکع الی قطع اولنان اقطع * قولانی بونی مقطوع اولنه دیش دخی اجدع) (الکع) اجر وزنده و لکع صرد وزنده و لکوع صبور وزنده و لکع امیر وزنده لثیم و خیسب و فرومایه و خیش اولان آدمه دینور لثیمه و خیسبه اولان عورته لکاع دینور قطام وزنده (اقطع) اجر وزنده الی کسلش کیمسه به دینور جچی قافک ضمیمه قطعان کلور و صاعر آدمه دینور اصم کی و مطلقا محسوس و معقول کسلش نسنه به دینور مقطوع کی (اجدع) اقطع وزنده بروی یا خود قولانی یا الی و یاد و داغی کسلش کیمسه به دینور مؤثی جدهاء در جراه وزنده

(*) صوتی اوقی زیاده جوق اولان بر آیدر مرتفع * دخی حیوانلرک اولایه جانی برایش مرتفع (*) (مرتفع) نون ایله مقعد وزنده آب روانی فراوان و اعشاب رنگارنگی دفع هموم و طارد احزان اولان روضه به و چیزاره دینور مرتفع و امیر وزنده مرتفع و عمرع و امر و عه کی فارسیده تائیه دینور (مرتفع) مربع وزنده حیوان دلخواه اوزره اولایه جق مرعاه اطلاق اولنور فارسیده چراگاه و چرازار دینور

(*) نه یرده اولسه خانه ربع ایش جچی ربوع ارباع (*)

(*) صفای نو بهار ایچون اولان منزل دخی مربع (*)

(ربع) رانک فحی و بانک سکونیه حوالوی مشتمل اوه دینور دار معنائه فارسیده خانه دینور کرک بلده ایچنده اولسون کرک خارجه اولسون صیفیه دن و شتایه دن اعمد و آتی الذکر مربع کی ناسک بهار ایامنه اقامت ایلدکری مکنه ده دینور (ربوع) رفود وزنده و (ارباع) اثواب وزنده و رباع جبال وزنده خانه معنائه اولان رباع چعلر بدر ربوع اوزره بویلو کیمسه به دینور جچی رباع کلور (مربع) مقعد وزنده فصل ربیع و موسم بهاره مخصوص اولان منزله و انا ناکاهه دینور که غنایه دینور و صدق و حیا اوله

(*) دینور مش المعی و بلعی و لودی جله * ذکا ایچایی اشخاصه ذکی قلب اولدی هم اصم (*) (المی) همزه نک فحیله اجر و وزنده و (بلعی) المی وزنده و المع اجر و وزنده و (لودی) جوهری وزنده و لودع جوهر وزنده فرط ذکا و فطنت و حسن فکر و دقت صاحبی اولان

نرفهم وزیرک کیمسه به دینور داهی کی لسانزده جن فکرلو و سیوری عقل و تعیر اولنور (اصم) اجر وزنده حدس و انتقالی سریع و رصین و رأی و تدبیری دائما اصابتقرین اولان متوقد و متیقظ قلبه دینور (ذکی) غنی وزنده ذهن و فطنت صاحبی کیمسه معنائه (و قلب) کوکل معنائه معروف اولدقلر ایچون ترجمه موقعده ایراد اولدی

(*) مخادع الدایچی مکر و حیل خدعه اولشدر * اوکونه مکر و حیل صاحبی کیمسه دخی خیدع (*) (مخادع) مفاعله دن اسم فاعل صبغه صبله بر کیمسه بی مکر و حیل و کید و عیله ایله الدایچی حیل کار کیمسه به اطلاق اولنور (خدعه) خا نک حرکات ثلاثی و دالک سکونیه بر کیمسه بی لغزیر ایدوب حیل و فندایله الدائق و ضرر و زیانه و غر اتمق معنائه در که فارسیده فریبیدن دینور و لسانزده رنک اتمک و دوباره اتمک تغییر اولنور مکر و حیل و اختداع و مخادع و مخال و فحیله و لغزیر بر نلرده خدعه کی بر کیمسه بی الدائق و دوباره اتمک معنائه در (خیدع) خیدر وزنده اصلا د و ستلغه وثوق و اعتماد اولیان حیل کار و دوباره جی کیمسه به دینور

(*) ضرر ایچر دیمک مفهومی کرچه لایضر اولش * دخی هیچ فائده ایچرما کی اولدی لایضغ (*) (لایضر) بر کیمسه به خسرو زیان اتمک معنائه اولان ضرر لفظندن مضارع منفیدر ضرر و زیان ایچر دیمک معنائه (لایضغ) بر کیمسه بی فائده لندرمک معنائه اولان نفع لفظندن مضارع منفیدر فائده و اسی ایچر معنائه

(*) زید فحیق لب نرسل و علوق اولش سودک آدی * مذیق انک صوفارشش اولانی خالصی منفع (*) (زید) زانک ضمی و بانک سکونیه سودک قیماغه دینور طره و ثماله و طرم و قشده کی اما فحیله زید صویک و سارنسه لک کو پوکنه دینور (لب) فحیله (رسل) رانک کسری و سبنک سکونیه و (علوق) صبور وزنده سوده دینور دالک فحیله در و طانک ضمیمه طل و قشده حلب کی فارسیده سوده شیر و قیغه سر شیر و تو دینور (مذیق) امیر وزنده صوفالش سوده دینور مزوج وزنده ممدوق و معظم و وزنده مذوق و ضادک فحیله ضیح کی (منفع) نونک قاف اوزره تقدیمه متبر وزنده تبرید اولمش خالص سوده دینور نسخ مطبوعه ده قافک نون اوزره تقدیمه منفع ثبت اولندیغی غالباً ایچیدر زیر اتمق معنائه سوده بوقدر

(*) نسانک باشنه باغلا دیغی متبیلدر معجر * خیار و مقنعه باشقی یوزاور تسی ایچه برقع (*) (معجر) منبر وزنده طائفه نسوان باشلرینه باغلیوب صارند قلمری منبیه و یزه دینور که ابلکه باشلری ترین ایدر رتبه کیم بکائی مرحوم کعبه معظمه نک وصفنده * آرایش ایچون معجر حورای جساندر * دوشکده کی اول کسوه مشکین معبر * دیشدر (خیار) کتاب وزنده و (مقنعه) مکنسه وزنده نسوان تسترا ایچون باشلرینه اور توند کلری جار و یا شتمق مقوله سنه دینور قنعه و غفار و نصیف کی فارسیده معجره سر بند و خارجه دامنی و شامی و سر و دینور (برقع) جندب وزنده عورتلرک تسترا ایچون یوزلرینه طوتوند قلمری ایچه به دینور بر قوع کی عصفور وزنده

(*) ایشتمک استمکدر استماع و سمع ایشتمکدر * سمیع ایشید ایچدر هم قولادر سامعه سمیع (*) (استماع) افتعال وزنده ایشتمکی قصد و طلب اتمک یعنی برسوزه قولی طوتوب دیکلمک معنائه در (سمع) جمع وزنده کرک قصده و کرک قصد سز سوزی و صوتی ایشتمک معنائه در و حواس نخسندن حسن اذنه اطلاق اولنور که ایشید یحلاک تغییر اولنور و قولانی ایله ایشیدن کلامه و نفس قولاعده اطلاق اولنور سبنلرک فحیله سماع و سماعه و کراهیه وزنده سماعیه ایشتمک معنائه مصدر لر در فارسیده شنیدن دینور (سمع) بصیر وزنده فعل بمعنی فاعل اوله رفی سامع کی ایشید یی معنائه در لکن سامعدن ابلغدر و میم اولی نک ضمی و تائیه نک کسریله سمیع

معناستاده اولور ایشیدیر یی دیمکدر (سامعه) جارحه وزنده و (سمیع) منیر وزنده قولاغه
 اطلاق اولور اذن و صماخ و اصمخ کی سمعک جعی مسامع کلور فارسسی کوشدر
 * (فقر در هر حرف ص و هب قناعنکار در زنگین * فقر کل ذی حرص غنی کل من یقع) *
 مصرع اول ثانیك ترجمه سیدر (فقر) امیر وزنده فقر و فاقه صاحبی کدا و یو خسول کیسه
 معناستاده مقدم خبردر (کل) کافک ضمی و لامک تشدید به الفاظ عمومیدر مدخولک جمع
 افرادی شمول و استغراق افاده ایدر وکل لفظی مابعدیه مضاف و مؤخر مبتدادر (ذی) ذالک
 کسری و مدیه احوال ثلاثه سنده حروف ثلاثه ایله معرب اولان اسماء سته معنیه دن صاحب
 معناستاده در (حرص) حاکم کسری و رانک سکونیه برنسنه یی لزوم و اقصا شدن زیاده شدله
 طلب و رغبت قبحه مذمومه ایله اوزرینه مصر و مکب اولق معناستاده ذی لفظنک مضاف الیهیدر
 (غنی) فعل وزنده غانی و ثروان کی زنگین معناستاده مقدم خبردر (کل) من موصوفیه مضاف
 اوله رقی مؤخر مبتدادر (من) ممک قبحیه ذوی العقوله مخصوص الفاظ عمومیدر (یقع) (یقع)
 قسمته راضی اولق معناستاده اولوب باب ثالثدن و رابعدن مستعمل اولان قناعتدن مضارع مفرد
 مذکر در نختنده مستتر و من لفظنه راجع فاعل ضمیر یله جمله سی من موصوفه ک صفتیدر
 (حاصل معنی حرص و آزار ایله نعم کثیره کوزینه آرزو کورین فانی طوق کوزی آج یعنی ظاهرا
 زنگین معناده محتاج اولان قناعتسیر و طمعکار کیسه در حقیقتده فقیر بلکه عند العلاء فقیری
 نودانده حقیر در و نحن قسمتا مقسمدن تعیین و تخصیص اولسان قسمته قانع و راضی اولوب
 کز لایقنی دن بهره یاب اولنلرک کلبسی حقیقه غنایه واصل و حسن زندگانی به نائل اولشدر در
 دیمک اولور

* (غنیتم غنای قلب کز تندن دخی قورقه * غناء القلب کز قانتم منه ولا تخشع) *
 یتله اول ثانیك ترجمه سیدر (غناء) سماء وزنده زنگینک معناستاده مبتدادر (قلب) قافک قبحیه
 کوکل معناستاده غناک مضاف الیهیدر (کز) کافک قبحیه دفعیه و خرنه معناستاده مبتدایک
 خبریدر (فاغتم) ده فافصحه در (اغتم) برنسنه یی غنیمت بیلک و طیبو ملق عداغتمک معناستاده اولان
 اغتم لفظندن امر مخاطبدر (منه) ده من تبعیضیه فعل امره متعلق و ضمیر کزه راجعدر و جارم
 المجرور مفعول به غیر صریحدر (ولا تخشع) ده و او عاطفه در لا تخشع تذلل و تواضع معناستاده
 اولان خشوعدن نهی مخاطبدر و بو ولا تخشع جمله انشائییه سی فاغتم جمله انشائییه سی اوزره
 معطوفدر لکن ناظم مرحوم ترجمه سنده قورقه تعبیر یله ادا ایتمکله لا تخشع لفظنی لا تخش
 ولا تخش معناستاده استعمال اتمش اولدی خشوع ماده سی ایسه لفته خضوع و تذلل
 معناستاده در خوف و خشیت مفهومی مفید کدر مکرکه تذلل و مسکنک بعض کره سبی خوف
 و هراس اولغله ذکر مسبب و اراده سبب قیلندن مجاز اوله بوصورته و لا تخشع موقعنده
 و لا تفرع دینلسه تعسف و تکلف بر طرف اولوردی (حاصل معنی غنای قلب که رزاق عالم
 حضرت تریک ضامن اولدینی رزق بوفتی تقدیر حصول و وصوله حسن یقین ایله توکل تلم
 و مافی ایدی الناسدن یاس و قطع طمع ایله لایفد و لایقنی اولان کز قناعتدن تعیش و اغتمدر
 اکا و توق و اعتماد ایدوب مقتم اول و فرسوده صدمات ضیاع و تلف اولمقدن خوف ایله دیمکدر
 ونعم ما قبل فی هذا المعنی * توکل علی الرحمن فی الامرکله * فاخاب حقامن علیه توکلا *
 * وکن واثقا بالله واصر لحکم * تنال الذی ترجوه منه تفضلا *

* (بنم اول عین عرفانکیم دلم در یای معنادر * بو کونه فیض جاری به ای حق ایلش منیع) *
 (عین) بوراده بیکار کوزی معناستاده در که صویک قینابوب چقدیغنی منعی اوله جقدر یا خود

جریان ایدن صویک مضی معناستاده در که حوض و برکه و کول مقوله لری اوله جقدر (عریان)
 عریان وزنده علم و معرفت معناستاده در (دل) فارسیدر قلب معناستاده (کونه) فارسیدر نوع
 و در لو معناستاده (فیض) حیض وزنده کز تندن ناشی صویک جای کی طاشقین اقا سته دینور
 (جاری) آفجی معناستاده (منیع) صویک منجری یعنی چقدیغنی زدر (حاصل معنی ناظم تحریر
 تحریریه و ادیننده تحدیث نعمت ایدوب دیر که بنم وجود عرفان نمودم باعث حیات و اساس منافع
 و خیرات اولمقدن شیه ماء قرأت اولان علوم و معارفک فوران و جریان منیع زلال و دل آگاهم
 در یای وسیع الارجا کی معانی جاء ایله متلاطم الامواج و مالا مال در بو کونه فیوضات منسلله به ای
 جناب حق و فیاض مطلق منبع صفای و منهل وافی قلند در فله الحمد اولو و آخر او باطنا و ظاهرا اولله دره
 * ان الانسان هلو ع مناع *

(ان) حروف مشبهه باله ملیدر کما مر مرارا (انسان) بنی آدم معناستاده کاذکر کرارا لام تعریف
 جنس ایچوند (هلو ع) صبور وزنده مصائب و مکاره و قورعه جزع و فزع ایدوب تلاش
 واضطراب ایله ناسیه یث شکوی و جمع ماله حرص و تهالك ایدن بی صبر و بی جدوی کیسه یه
 دینور (مناع) شداد وزنده مبالغه اسم فاعلدر برنسنه یی مستحقندن در یغ ایدوب و بریمک معنادی
 اولان کیسه یه دینور صبور وزنده منوع کی (انسان) ان لفظنک اسمی (هلو ع) خبری (مناع)
 خبر به خبریدر (حاصل معنی جنس انسان اذ اخلی و طبعه کندینه محنت و مکروه مس و اصابت
 ایدر که جزع و خیر و مال اصابنده و جوه بره صرف و انفاقدن منوع و بو خصله ذمه یمل
 اوزره کانه مجبول و مطبوع کیدر الاشول ذوات صفو نسما نکه یا استعداد خدا داد ایله یا خود
 بر می شدک ابقاظ و ارشادیه راه صوابی بولوب یعنی جزع و فزع احباط اجر و ثوابدن غیر
 نسنه یی منیع اولدینی و جامع عیوب قلب اولان شیخ و بخل صاحبی بهره یاب و برخوردار
 قناعتی ییلوب بو مقوله خصال خسیسه دن خایه دردی تنقیه و تطهیر و اخلاق حیده ایله
 تحلیه و تشویف ایله تهذیب اخلاق ایده

* (اولدی معناده عقارات ضیاع * تلف اولق دخی مفهومی ضیاع) *
 (ضیاع) ر جال وزنده غله و محصولی اولان ترلایه و حقتک مقوله سی ملک و عقاره اطلاق
 اولان ضیعه ک جمعیدر غنیمت و زنده ضیع و قحطاله ضیعات کی (ضیاع) سحاب وزنده تلف
 و هلاک اولق معناستاده در و برنسنه مهممل و متروک قالمق معناستاده مستعملدر که ضایع مثابه سنده در
 و مهمل و متروک اولان شیه دینور ضیعه کی

* (بقعه بر پارچه زمین جعی بقاع * هر یانی باغچه یلده مزارع) *
 (بقعه) غرفه و نشده و زلرنده شول ارض قطعه سته دینور که اطرافنده اولان قطعه ک هیئته
 مغایر اولغله انلردن ممتاز اوله اما عمره و زنده بقعه صواب کیلان جقور یه دینور (بقاع) جبال
 وزنده بقعه ک جمعیدر (مزارع) مدرار وزنده هر طرفی باغ و باغچه و شلک اولان بلده یه و قریه یه
 دینور ناظمک بیانیه کوره اما صاحب قاموسک بیانیه کوره بر طرفی باغ و باغچه و بر طرفی خالی
 و بیابان اولان بلده یه دینور بو صکا کوره هر یانی موقعنده بر یانی باغچه یی دیمک اقتضایدر
 و بو مزارعک جعی مزارع و مزارع کلور مساجد و مصایح و زلرنده

* (کیله در کیل و دخی اولجک صاع * هم قولاج باع و دی ارشویه ذراع) *
 (کیل) کافک فقی و یانک سکونیه کندیه مکیلات او چیلان او چکه اطلاق اولور صغیر اولسون
 کیر اولسون یعنی اسامزده شک و عیار و اولجک و سالار دیدیکم او چلوره شاملدر منیر وزنده
 مکیل و محراب وزنده مکیل و مکینه وزنده مکله کی وکیل حیوانات مقوله سی اولجکه ده

دینور (صاع) حال وزنده بر نوع او چکدر که کیل خصوصتده معامله اهل اسلام انک اوزرینه داردر که صاع نبوی دینور اورتہ بغدادین یک قرق در همه محملدر معتدل الجله اولان کیمه ایکی آوجنی بردن طولدورب درت دفعه بویله آوجلیوب بر بره وضع ایلمه ایستنه انک مقداری نسته ایله طولان اوچک صاع نبوی مقداری اولدیغی صاحب قاموسک نجر به کرده سی اولدیغی و صحیح و موافق بولدیغی قاموسده محرردر (باع) صاع وزنده قولاج تعیر اولتان مقداره دینور که بر کیمه ایکی قوللری آجرق اوزاندیفته حاصل اولان مقداردر و باع شان و مزفه و کر مه اطلاق اولنور (ذراع) کاب وزنده بر کیمه نکر در سکندن اورطه بارمغنک اوجنه وارنجه مقداره دینور و اوموزی باشندن اورطه بارمغنک اوجنه وارنجه مجموع قولهده دینور مقدار اول ذراع عریدر و مقدار ثانی ذراع محلی در که اکا مساوی اولان اغاجه ذراع تسیمه سی بوندن اخذ اولمشدن فارسیده کر ترکیده ارشون دینور

(*) یک عذاب ایتمک دیش اجداع * دخی زندانه قومقدرا اجداع (*) (اجداع) همزه نکر کسر یله بر کیمه نکر برونی یا خود قولاغنی یا لانی یادوداغنی کیمک ایله عقوبت و مثله ایله عذاب الیم ایتمک دینور (اجداع) کسر همزه یله بر کیمه سی محبسه وزنده قیوب حبس و اشکجه ایتمک دینور

(*) بضع کس وطی و حشا دعض جاع * هم جاع ایتمه دخی بضع و بضاع (*) (بضع) بانک ضعیله عورتک فرجنه دینور جهاز و حروسر و کس کی (وطی) و اوک فتنی و طانک سکونیه و (حشا) حانک فتنی و شینک سکونیه و (دعض) دالک فتنی و عینک سکونی و طاه مجله ایله و عض و زنده و (بضع) بانک فتنیه و ضعیله و (بضاع) قتال وزنده جاع ایلمک معانسته در مباضعه و مجامعه و مفاقه و ماهجه و طه و رفت کی

(*) ایکبشر هم اوچرایله دردر * اولدی مثنی و ثلاث و رباع (*) (مثنی) معنی وزنده اثین اثین و ثنین ثنین معنایه در یعنی اثین اثین کله لندن معدولدردر ایکبشر ایکبشر دیمکدر نانک ضعیله ثناء کی (ثلاث) ثانی اولنک ضعیله و مثلث میم قنجه ثلاثه ثلاثه کله لندن معدولدردر اوچر اوچر دیمکدر ایکی ثلثه لفظندن بدل اولهرق ثلاث و کذلک مثلث دیدیلر و قس علی هذا (رباع) نانک ضعیله و مربع میم قنجه اربعة از بعه لفظندن معدولدردر دردر دیمک او اوز عدل تحقیقی و وصفیه اصلیه علتله غیر منصرفلدر احاد و موحد و فراد و مفرد و خاس و خمس و سائر نظائرلی بونلره مقبدر

(*) همه امر بر یچی عورت فرضع * همه امک دیمه در رضع و رضاع (*) (مرضع) محسن وزنده ارضاعدن اسم فاعلدر بالفعل چو جوق امزرن اولان امر کلو خاتونه دینور اما حالا ارضاع قصد اولمبوب بلکه سابقه چو جوق امزرمش یا خود مستقبله امزرمک شانندن اولان خاتون مراد اولنور ایسه اکا مرضعه دینور نظر کی لسانمزه سود انا تعیر اولنور (رضع) نانک فتنی و ضانک سکونیه و (رضاع) سحاب و کاب وزنده همه دن سود ایتمک دینور رضاعه کی

(*) منعه دی فائده لی نسته هم * فائده خواهشدر استماع (*) (منعه) میم ضعیله کندیله انتفاع اولنه جوق فائده لی نسته دینور و فائده یه و منعه دینور متاع کی و فائده لندر مکه دینور تمتع کی (استماع) فائده لیمک معانسته در و فائده یه خواهش و رغبت ایلمک دینور

(*) هم و دیمه شو امانت قویلان * دخی و بر مکدر امانت ابداع (*)

نسخ مضوعه ده دغنه
موقفده را مهله و طاه
مهله ایله دعض واقع اولدر
اکس معنایه قطع بضر
قاموسه ماده سی یله موجود
دیکدر لیکن دغنه ذکرک
کله یی فرجه اوخل ایلک
معنایه اوله معنای جاع
ضاهر در دغنه دغنه محرفی
اولان معنای ر حیدر

(و دیمه) سقیفه وزنده امانت قویلان نسته دینور جعی و دایع کلور (ایداع) همزه نکر کسر یله بر نسته یی حفظ اولنن ایچون بر کیمه نکر باندنه امانت قویق معانسته در و امانتی قبول ایلمک معانسته دینور

(*) دی چناق چولمکه اوغاب دخی * حجمه قصعه چناق جعی قصاع (*) (اوغاب) اسباب وزنده اومتاعندن چناق چولمک و اوافق تفک تعیر اولتان خرد وات خانه معانسته اولان وغب لفظنک جمعدر و احق کیمه لره و قرو ماه و لیم اولان اشخاصده دینور (حجمه) چیلرک ضعیله اغاجدن ایلش چناغه و قواطیه دینور قعب و قف و قرو کی (قصعه) تیره وزنده مطلق چناغه دینور صحفه کی (قصاع) جبال وزنده قصعدنک جمعدر غناب وزنده قضع و قحباله قصعات کی

(*) دیندی مزاح اضیفه کویه * نکتته دانلقله طرافنده بزاع (*) (مزاح) شداد وزنده لطیفه سولیمی و خوراطه ایلیمی کیمه یه دینور فارسیده بزه کوی و ترکیده شفا جی دینور (بزاع) غراب وزنده طرافتلو کاستلو نکتته دان و دقایق شناس و هرایشه الی یا قشور حانق کیمه یه دینور

(*) سوزیمی زابطه یکشاق رنار * سری فاش ایلیمیدر مذیاع (*) (رنار) سلسال وزنده چوق سوزلو لافرن بوش بوغاز اولان اوکوزه و یکشاق کیمه یه دینور فدود و دهدد و زلرنده فجج و خلیل وزنده فجفاج کی فارسیده یاهو کو و بسیار کو دینور (مذیاع) یاه مثله یحیه ایله محراب وزنده اصلا کتم سر ایلیموب دامناسه افشا و شایع ایدن نقال مقاله دینور رنار وزنده دغذاع کی

(*) سبع کرچه یاللی قورده دینور * یرتبی جانوران جله سیاع (*) (سبع) سبک فتنی و بانک ضعیله و سبک فتنی بانک سکونیه آزولی و یرتبی قورده دینور ذنب و سر حان کی و عموما یرتبی جانوره یعنی ارسلان و قیلان و کب و فهد مقوله سته دینور (سیاع) سبک کسر یله سبع مزبورک جمعدر

(*) طوق لغه دیندی شیع طوق شعبان * هم طو یورق دیمه اولمش اشباع (*) (شیع) غناب وزنده طویق و طوقلق معنایه در که جوع مقابلدر و قارن طو یورده جوق نسته یه ده دینور سبک کسر یله شیع کی (شعبان) شعبان وزنده قارن طوق شخصه دینور مؤثی هایلله شعبانه و سکری وزنده شیعی کلور (اشباع) همزه نکر کسر یله طو یورق معانسته در و بر نسته یی فراوان و جوق ایلمک معانسته کلور

(*) مبدع احداث ایدیمیدر یوغیکن * یکیدن ایتمه در ایجاد ابداع (*) (مبدع) محسن وزنده بر نسته یی نمونه سز و مثال سز یکیدن ایجاد و اختراع ایدن کیمه یه دینور موجود و محدث کی (ایداع) همزه نکر کسر یله بر نسته یی یکیدن انشا و پیدا ایلمک معانسته در منع وزنده بدع و ابتداع و اختراع کی

(*) رقعہ بر پارچه ایش کاغددن * دخی بز پارچه سیدر جعی رفاع (*) (رقعه) غرفه وزنده اوزرینه یازویازیلان کاغذ پاره سته و دری قطعه سته دینور و بریق اثوابه دیکیلن بز پارچه سته دینور که ترکیده یامه و یامه اقی دینور (رفاع) نانک کسر یله رقعہ مزبور نکر جمعدر

(*) جمعی اعصاب سکر اولدی عصب * هم کک عظم و ایلک آدی فجاج (*) (اعصاب) همزه نکر قنجه یله بنده اولان سکر لره دینور یری برندن منفصل اولغله مفناصل

تعبیر او ان ککرتک ارتباطی بونرا ایل اولغه مفاصلاک اطبابی منزله سنده در (عصب) قحطینه بوده من قوم سکیرله دینور جعدر لیکن اعصاب جمع ضیفه سی وعصب جمع جنفی در مفردی هایلله عصبه اولور بوتقدیرجه * جمعی اعصاب سکیردر عصبه * دینسه اول اولوردی (عظم) عینک فحی وظانک سکونیه کیکه دینور جمعی عظام کلور (نخاع) نونک حرکات ثلاثیه قورقار ایلک تعبیر اولسان نیاض ایلک کی نسنه در که ارقده اولان اوکوزخه کیکنک انچنده اولور شعبه لری بدنه متفرق اولور سارگیکلرده اولان ایلکه غ دینور

(*) فضلا کون کیدر برتوایله * فاولوالفضل کشمس بشجاع (*)
مصراع اول ثانیک ترجه سیدر (فاوول) ده فازانده یاخود استیافیه در اولوهزمنک ولامک ضمه لری وینارنده واولمعدوله ایله صاحب معناسنه اولان ذولفظنک جعیدر ماده سنک غیریدن اولهرق (فضل) مزیه وشریف وعلم وکال معناسنه اولونک مضاف الیهیدر ایددی اولوالفضل اصحاب الفضل معناسنه مبتدادر (کشمس) ده کاف تشبیه ایچوندرشمس کونش معناسنه در جارمع الجور ورمیدانک خبریدر (بشجاع) ده باملاسه یاخود فی معناسنه کافدن مستفاد اولان تشبیه مقلقدر شعاع غراب وزنده برتووضیامعناسنه وجه شهیدر زرا مال اصحاب الفضل یسبهون الشمس فی الشعاع سبکنده در (حاصل معنی آفتاب عالم بیا فوق الافق طلعت نما اولدقه عالم محسوسدن غیاهب وظلماتی کشف وازاله ایله روی زمین تنویر وضیادار ایتدی کی کی اصحاب علم وکال اولان فضلا دخی سواد جهل و نادانی ایله تیره وتاریک اولان قلوب مظلمه دن ظلمات شکوک واهامی طرد وازاحه ایله خانه درونی تابنک وتابدار ایدر دیمک اولور

(*) دیکله اهلر یاسمه سنی * اینسده صورت حقندن اسماع (*)
(ریاء) قتال وزنده برعمل ایله رضاء باری کی کوز تمیوب ناسه کوستره مک قصدیه ایشلمکه دینور (سمعه) غرقه وزنده برفعلی ناس ایشلمک ایچون ایشلمکه دینور (اسماع) همزه مک کسریله برسوزی آخره ایشتمک دینور (حاصل معنی ریا وسمعه اصحابی هرته قدر ترویج مصلحت ایچون صورت حقندن کوسترش ایله کنندینی مخلص روشده ابراز ایدرسده مقال سمعه ما کنی سمع قبول ایله اسماع ایله دیمکدر

(*) ان ترصیع کلامی لمعان لیدیع (*)
(ان) همزه مک کسریله حروف مشبیه بالفعلنددر (ترصیع) لفته ترین وزنده و مرادفیدر که برنسنیه زیب وزینت ویرمک معناسنه در وعلم بدیع اصطلاحنده نژده قرینینک وشعده مصراعینک الفاظی جمیع یاخود بعضا متفقه الاعجاز اولغه دینور (کلامی) ده کلام تکلم اولنان سوز معناسنه انک اسمی اولان ترصیعک مضاف الیهی ویا متکلمه مضافدر (لمعان) ده لام جاره ترصیعه متعلقدر معنی معنی مک جعیدر اصلی معانی در قاض لفظنک اعلالی کی اعلال اولمشدر (لیدیع) ده لام مفتوحه انک خبری اوزره داخل اولان لام مبتدادر بدیع امیر وزنده مثالسز اختراع اولسان شی عجیب معناسنه در (حاصل معنی چونکه صور عقلیه دن عبارت اولان معنای ظاهرده الفاظ و اصوات ایله جلوه کر اولد یغندن الفاظ معانی به لباس زینت مشابه سنده در بناء علیه ناظم تحریر در که تحقیق بنم کالای والافی کلامک عروس معنای آرایش وترینی غیر مسبوق المثال برشی عجیب وامر غریبدر

(*) میوه ناچاری جوق موضع دلجوی بقیع * دخی تورفنده سنی باشوره اولان میوه ینیع (*)
(بشع) امیر وزنده انواع مختلفه دن اسجار ملته بی مستل اولان جوق اغاجلی طبعده

حریرینک مقاماتنده هو
یضع الاسجاع بمجواهر لفظه
وینفع الامماع بزواج
وعنه فقره زنده اولان
ترصیع کی
باشوره باکوره وزنده باشور
المرکی میوه مک هنوز کمال
نایس زده تورفنده سندنور

موافق مسیره کاه موضعه دینور (ینیع) اولده یاه مشاه تحتیه ایله تورفنده سی اولش وکال بولش میوه به دینور صاحب وزنده ینیع کی

(*) قبش شتاصیف یا زاولش کوزه هم دیندی خریف * وقت جعیه موسمی دی بهار اولدی ربیع (*)
(شاه) کساره وزنده سنه نک فصول اربعه سندن قبش فصلنه دینور که شمک جدی ودلو وحت برچارنده اولدیغی مدندر فارسیده زمستان دینور (صیف) ضیف وزنده فصول سنده دن یاز فصلنه دینور که شمک سرطان واسدوسنبله برچارنده دورانی هنکا میدر فارسیده تابستان دینور (خریف) امیر وزنده فصول اربعه دن کوز فصلنه دینور یاز ایله قبش ما ینیدر که شمک میزان وعقرب وقوس برچارنده جولای ایامیدر بوفصله خریف اطلاق اخترا ف شار یعنی میوه دوشربمی وقتی اولدیغیچوندر فارسیده پاییز دینور (موسم) مجلس وزنده اسم زماندر برنسنه نک نشانی وعلامتی وقتشه دینور وناسک برمخلده اجتماعی زمانشه دینور خصوصاً موسم حج الیتده یعنی اقطار ارضدن حجاجک بهرسته مک مکرمه ده اجتماعلری هنکافنده غالب اولدی (ربیع) امیر وزنده شتا ایله صیف میاننده واقع اعتدال هوا وروی زمین کلزار جناندن نمونه نما اولدیغی هنکام فرح بخشایه دینور فارسیده و ترکیده بهار دینور

(*) صبحدم طک بری آغارمه اسفار دینور * هم او وقت اولدی صباح و فلق و فجر وسطیع (*)
(اسفار) همزه مک کسریله صباح وقتی کیجه نک ظلمی کذبو طکله بری اغاروب ایدنلق اولغه دینور (صبح) صبحاب وزنده اول نهاره دینور که طک بری اغاروب شفق سوکدینکی وقت دینور صادق ضمه صبح وسفینه وزنده صبیحه کبی (فلق) طلب وزنده صبح وبامداد معناسنه در که صباح بری اغاروب آچلقدن عبارتدر (فجر) زجر وزنده سواد لیلک آخرنده طلوع شمک تقری حسیله افق مشرقده ظاهر اولان جرته ویساضه دینور که سنه ده شفق تعبیر اولور عمود آسا مستطیل اولان فجر کا ذبه وآفاقه منشور اولان صبح صادق اعددر (سطیع) امیر وزنده صبحک ارتفاعی که کون طوغاغه قریب وقتدر

(*) او یوماغه هم او یانماغه نهجیدر * او یقوسزلق سهر اولمشدر او یومع نهجیع (*)
(نهجید) تمدد وزنده هجود ورفود کی او یوماغه دینور وثیقف وانتباه کی او یانماغه ده دیمکله اضداد دن اولور فارسیده او یوماغه خواسیدن او یانماغه بیدارشدن دینور (سهر) قحطینه کیجه او یوما یوب او یانق طورمان معناسنه در (نهجیع) نهجید وزنده و مرادفیدر که او یوماغه دینور تنویم وانامه وارقاد کی

(*) سجع شول قافیه لی سوز که فواصل کیدر * سو یلمک اویله مقفی سوزی اولمش تسجیع (*)
(سجع) سبک فحی وجیم سکونیه کلام مشورده فقرتینک آخرلی حرف واحد اوزره متوافق اولغه دینور رضی الناس بالخسار یا بع الدین بالدينار فقره لری کی و بوشجع فی الاصل فری وکوکرجین آوازی تردید وترجیع ایده رک اوتک معناسنه اولدیغندن تعظیما وادبه رعایه قرآن عظیم الشانک آیتلری آخرانده اولان توافقه سجع اطلاق اولمن بلکه فواصل اطلاق اولور * فی سدر مخضود وطلح منضود وظل ممدود * کبی مفردی فاصله در تفصیلی علم بدیعده محسنات لفظیه ده در (تسجیع) تسجیع وزنده کلامی مسجع ومقفی وفواصله رعایتلی سوبلکه دینور

(*) قورقوب کندوسنی چکه اناندر عابط * پک نورکلوده شجاع وهم اومعاده شجیع (*)

(عابط) بآه مو حده نك كسر يله كندى نفسى اختيار يله معر كده و چنگه القبا ايدن
جسور و بهادر كيمه يه دينور نسخ مطبوعه ده اجوف اوله ر ق قائل و زننده عايد
وقوعى تحريف و تصحيف در (شجاع) شبنك حر كات ثلاثيه و (شجاع) امير و زننده
باس و شدت و حرب و قتال هنگا منده شديد القلب اولان دلاور و يوركلو ادمه دينور كشف
وزننده شجاع و اجر و زننده اشجع و احس و احوس كى

(*) صائغى بايع آلم صائغ ده ديندى مكاس * بيع هم صائغ هم آلم صائيلان نسته مبيع (*)

(بايع) صاحب و زننده متاعى ثمن ايله مبادله ايدن صائغى يه و ثمنى متاع ايله مبادله ايدن
مشتري يه ديتكله ضد اولور (مكاس) مفاعله بابتك مصدر تائيسى اولوق اوزره قتال و زننده
بر متاعك بيع و شراننده حرص و طمع ايله اجر يلك و مطره بازلق ايتك معناسنه در كه بايع
يهودى مبايعه سى كنى دكرندن ايكي قات زياده استك و مشتري دكرندن نقصان فاحش ايله
الاييم ديوجاله مقدرن عبارتدر مما كسه كى يوتقدير بجه مكاس غدري متضمن اولان آلم صائم
معناسنه اولور اما مطلقا آلم صائم و آلس و برشه بيع و شراديتور و مبايعه و معامله دينور فارسيد
داد و ستد دينور (بيع) بابتك فتنى و بابتك سكونيله برنسته يى صائغى معناسنه در وصاتون آلم
معناسنده اولغله اضداددن اولور شكيم شراده بويه در كامر فى قافيه التاء (مبيع) مخبط و زننده
صائيلان نسته دينور

(*) اسكى اثواب رعايل و خذافل اولش * يمدلى اولدى مرفع يمه اورمق رقيق (*)

(رعايل) ابايل و زننده اسكى ثوبله و كهنه لباسله دينور مفردى ز برجه و زننده رعبله در
(خذافل) حضاجر و زننده صاحب قاموسك بته كوره دال مهمله ايله و لهجه صاحبك
يائنه كوره ذال مجحه ايله كه فقه نك نسخ مطبوعه رنده ده اويله جه واقعدر يك
اسكى و مبتذل لباسله دينور معارز معناسنه و بونك مفردى يوقدر (مرفع) معظم
وزننده يرتيقنى اصلاح ايچون رفته اوراش اولان يمه لى ثوبه دينور (ترقيع) ترييع و زننده
يرتق لباسه يمه اورمق معناسنه در وزن مزبور اوزره ترديم و تديم و تجويه و رانك قحيله
رفع كى

(*) بدقو قار اهل جهنم يكي آتشدن * چولده هم رفورى آجى ديكك آدى ضريع (*)

(ضريع) امير و زننده جهنمه بر شجره ناريه در كه مرارق مم قائلدن اشد و حرارق آتشدن
ازيد و رايحه سى جيفه دن منتن و اكره اوله ر ق اهل جهنك طعاميدر زقوم و غسلين كى
وباديه ده و چولده بتر برنكلى نباتدر كه تازه سنه و ياشنه شيرق و قور يسته ضريع دينور يك آجى
وبديوى اولديغندن انك سمته طوار يافلشمر

(*) پرشرف رفعله دهرده انجق عالم * انما العالم فى الدهر شريف و رفيع (*)

مصراع اول تائينك ترجمه سيدر (انما) انجق معناسنه الفاظ قصردندر كامر فى قافيه الالف
(عالم) علمه متصف كيمه معناسنه مبتدادر (فى الدهر) ده فى مابعدنه متعلقدر دهر دالك
قحيله زمان طويله دينور و مجاز ازمانده واقع اولان حادثيه و محل حوادث اولان عالمه ده دينور
و بومعناى اخيره كوره ظرف مكان اوله ر ق شريفك مفعول فيهيدر (شريف) امير و زننده مجد
وعزت و شان و شرف صاحبي اولان آدم معناسنه مبتدالك خبريدر (رفع) امير و زننده جليل القدر
و عالیشان كيمه معناسنه شريف اوزر يسه معطوفدر (پر) بآه فارسيله نك ضيله كثرث معناسنى
منفید در حاصل معنى ظاهر در

(*) صانع قدرتى فكر ايد زك خشيله * كاروبارك اوله هر بارمده حسن صنع (*)

(صانع) ايشليجى و ايجاد ايديجى معناسنه در (قدرت) تاب و طاقت و قوت معناسنه در (فكر) تأمل
ايتك و دوشمك معناسنه در (خشيه) خوف و هراس كى قور قودر (كاروبار) زار و زار و زننده
ايش كوخ معناسنه فارسيدر (هر بار) هر زمان معناسنه فارسيدر (مدد) المسنه ده امان و صاقين
معنازننده متداولدر (حسن صنع) صفتك موصوفه اضافى قبيلىدن اوله ر ق كوزل عمل معناسنه در
مال (معنى) صانع مصنوعات و موجود كافه موجودات اولان جناب رب العزتك قدرت قاهره سنده
اعمال قوه فكر يه ايله متبصرانه امعان نظر ايد زك جيع اوقات عمر كده ايشك كوچك رأس
الحكمة مخافة الله منطوقه اساس اخلاص اولان خوف و خشيه مقارن اعمال حسنه و افعال
مستحسنه اولسون ذيك اولور

(*) غاب من اعشقه الا آن وفى القلب رواع (*)

(غاب) طاب و زننده كوزدن نهان اولوب كورنمز اولوق معناسنه اولان غيبتدن ماضى مذكر غائبدر
(من) موصوله فعلك قاعليدر (اعشقه) ده اعشق حب مفرط معناسنه اولان عشق لفظيندن
مضارع متكلم وحده اوله ر ق من موصوله نك صله سى و فاعلى تجنده مسترانا ضمير يدر ضمير
يارز غائب موصوله عائددر (الا آن) الف لاميله و آن حال و زننده اينجده حاضر اولديغك وقتك
اسمى اوله ر ق ظرف غير متكندر شوزمانده و شمديكى و قنده ديمك معناسنه غاب فعلك ظرفيدر
(وفى القلب) ده و احواليه فى ظرفيه (قلب) كوكل معناسنه جار مع المجرور مقدم خبردر (رواع)
سحاب و زننده بوقطعه ده كله چكى اوزره كبر لوجه ميل معناسنه مؤخر مبتدادر (حاصل معنى
حسن و جالنه آشفته و مقنون اولديغ معشوق دلارام بوانده نظر مدن غائب و پنهان اولدى
حال يوكه دل سودازده مده ميل خنى مضمر و مخفيدر يا خود انك بتدن برده پوش اختفا اولسي
حكيمه مبنى اولغله ينه حال قلبيده طرفه تعلق خنى در كار در ذيك اولور

(*) وقد يك دو كه هلاك ايمه در اهلاك ايتاغ * جيش دكنك ايله دو كك دنى اورمق افشاغ (*)
(وقد) واوك فتنى و فاكك سكونيله ضرب شديد معناسنه در ككه با اتباقى يا حيوانى اولدرمه
مرتبه سنده دو كككدن عبارتدر كذا فى اللهجه (اهلاك) همزه نك كسر يله هلاك ايتك
معناسنه در كه امانه و اعدام و اضاعه و افساد اهلاك انواعيدر (ايتاغ) همزه نك كسر يله
بوده برنسته يى هلاك ايتك معناسنه در تدبير و تير و اغتيال كنى (جيش) چيك فتنى و شبنك تشديديله
دكنك و عصا مفعوله سبله دو كك معناسنه در و برنسته يى بلغور كى ريزه ريزه دو ككوب
اوقاتى معناسنه در (افشاغ) همزه نك كسرى و فاكك سكونيله بر كيمه برنسته ايله اورمق
معناسنه در ضرب و هراس كى

(*) شيرخ و تيرنج دنى بعث كى كوندرك * هم ايرشدر مكه ده ديندى بلاغ و ابلاغ (*)

(شيرخ) سبنك فتنى و رانك سكونيله (وتيرنج) ترحيل و زننده بر كيمه يى يا خود برنسته يى
بر مجلدن محل آخره كوندرك معناسنه در ارسال كى فارسيد فرستادن دينور و مواشى يى او تلامق
ايچون مرعايه ضالورمك معناسنه در (بعث) بحث و زننده برنسته يى پرسته ائاره و توجيه ايتك
معناسنه موضوع و معنائى سائر بوندن متفرع و منشعبدر و قرآن كرى يده سكر معنايه و ارمه اولمشدر كه
الهام و احياء موتى و ايقاظ و تسليط و نصب حاكم و تعيين و اخراج من القبور و ارسال معنادر
(بلاغ) سحاب و زننده و ابلاغ ارسال و زننده تبليغ و انااله و ايصال و توصيل و الحاق كنى برنسته يى
آخره ايرشدرمك و يتشدرمك معناسنه در فارسيد رسانيدن دينور

(*) تازه نك تويسر يدر امر دونو خطى نظر بر * دنى شابلن دلى قانلوسى يكتيدر بر رواع (*)
(امر د) اجر د و زننده هنوز ينى كلكه باشلوب لىكن چهره سى آينه كى صاف و بيو اولان جوان

ساده رویه دینور (طرز) امیر و زننده پیقلری در لاش اولان پری پیکر و خوب منظر محبوبه دینور که لسان ظرفاده نوخط و چار ابرو تعبیر اوانور (شابل) بیه موحده ایله هابل و زننده اتلو جانلو خوب اندام نازنین دلی قانلویه دینور (برزاغ) قرطاس و زننده و برزوغ عصفور و زننده اتنه طلوع تمام یکت اولمش دلی قانلویه دینور

(*) صبا ایش دوکه دخی سبک و دو کولکده سکوب (*)

(*) اولدی منصب دو کولش صوبی دوکک افراغ (*)

(صبا) صادق فقی و بانک تشدیدیه صوبی و ساراق شاندن اولان مایع نسته بی دوکک معنانه در (سبک) سینک فقی و کافک سکوبیه (وتسکاب) نذکار و زننده صومقوله سنی دوککدر افاضه و اراقه و اهراق و ادهاق کی (سکوب) قعود و زننده صود و کک معنانه در انسکاب و انصبا و تصنیب کی (منصب) انصبا بدن اسم فاعل صیغه سبیه دوککش نسته بی دینور مصوب و مسکوب و ساکب و اسکوب کی (افراغ) همزه نک کسریله صوبی دستی و فربه مقوله سندن دوککه دینور فارسیده دوککه ریختن دوکولکده ریختن دینور

(*) جشع و اعوال حریص اولمه ایش استیه رک * دخی هم استه میوب ترک ایله قورنکه فراغ (*) (جشع) قحچنه اشد حرص ایله حریص اولق یا خود بر کیمه کنده تصنیب الدقدنصره غیرک نصینه ده کوز دیکوب طمع ایلک معنانه در (اعوال) همزه نک کسریله حریص اولق معنانه در و بر کیمه کثیر العیال اولق معنانه و فریاد ایله اغلق معنانه در و جشع قحچنه مثبت اولدیغندن جشع ایله اعوال یکنده حرف عطفی اتیان و زنه محل اولغله و او ایملادن اهیال اولی اولدیغنی و ارسته قید اشکالدر (فراغ) سحاب و زننده برایشین اشتغال ترک ایله قورنلوب بوش طوررق معنانه در قعود و زننده فروغ کی و برنسته به عزم و قصد ایلک معنانه در

(*) یومعه در بلع کی سلج و زرم سریط * چینه مک مضغ و دخی چینه نلان نسته مضاع (*) (بلع) بانک فقی و لامک سکوبیه و (سلج) سینک فقی و لامک سکوبیه و (زرم) تکلف و زننده و (سریط) سینک ضمی و راه مشده ده نک فقی و یاه مثانک سکوبیه طعامی و لقمه بی بوغازدن مفده به جنب ایلک که ترکیده یومقی تغییر اولنور فارسیده و اریدن و نواریدن و فرو بردن دینور ابتلاع و قحچانه سلجان و ازدقام و استراط و لقم و التقام مراد فلریدز (مضغ) بلع و زننده برنسته بی آغزده چیمک معنانه در جوز و زننده ضوز کی فارسیده خاییدن دینور (مضاع) غراب و زننده و مضاعه ها ایله آغزده چیمش نسته بی دینور

(*) یله زک آدی سوار اولدی اساور جی * هم قیو جیلغه دی صوغ و قیو جی صباغ (*) (سوار) کباب و غراب و زننده طائفه نسوانک ییلکریشه طاققلزی ییلاز که دینور همزه نک سبیه اسوار کی (اساور) مساجد و زننده سوارک جعی اولان اسوارک با خود اسوره نک جمیدر که سوارک جمع الجمی اولور (صوغ) صادق قحچله التون و کوش مقوله سنی قابله دوکک معنانه در که کابه و زننده صباغ کی قیو جیلق حرفتدر (صباغ) وضو و شداد و زننده و صائغ قیو جی به دینور جعی صاغه کلور فارسیده زر کردینور

(*) علق و هم ملق و وود و مقه سومکدر * سوکی حب اولدی دخی کبر لوجه میل اینه رواغ (*) (علق) قحچنه و علاقه سحابه و زننده و علق و قعود و زننده و (ملق) قحچنه و (مقه) عده و زننده و وود و زننده و (ود) واولک حرکات ثلاثیه و ووداد سحاب و کباب و غراب و زننده و ووداده سحابه و زننده و ووده محبه و زننده الفضاظر مترادفه دندر که بر کیمه بی یا خود برنسته بی

کوکل ایله شوب محبت ایلک و سومک معنانه در (حب) حاک ضمیمه و کسریله و بیه موحده نک تشدیدیه دوستلق و سوکی معنانه در کباب و غراب و زننده حباب و مودت و زننده محبت کی (رواغ) سحاب و زننده بر جاب بدن جاب آخره اوغور این میل ایلکد دینور

(*) مشک و ش زلف نکارم که مشامه خوشبو * صدغ لیلای بریام کسک لدماع (*)

مصراع اول ثانیک ترجمه سندر (صدغ) زلف دیو صاد قافیه سی قطعه شک اولنده یکندی و معرفیه اضافه تعریف کسب ایدوب میتدا و لشدن (لیلای) ده لیلی سلمی و زننده حسن و جمال و غنچ و دلال ایله شهرت شعار پردختر پری پیکر اسمی اولغله مشابهت علاقه سبیه حسن و آن ایله بنام اولان نسواندن هر برلرینه اطلاق اولنور بته کیم ترجمه ده واقع اولان نکار لغت فارسیده ده صنم و نقش و تصویر معنانه اولوب بو علاقه ایله خوبان مهر و یانده استعمال اولمشدر لیلی صدغ مک مضاف الیهی و ضمیر متکلمه مضافدر (بریه) ده بیه ملا بسه یا خودی معنانه در یا سگری و زننده رایحه طیبیه معنانه در (کسک) ده کاف تشبیه ایچوندن (مسک) میم کسریله طیب معر و فدر که چین اقلیمده بر نوع کیکلرک نافع سنده بکون ایدوب آفاق و اقطاره اورادن منشور اولور صدغ مشبه مسک مشبه به کاف اداه تشبیه ریا وجه شهیدر (لدماع) ده لام ریا به یا خود مسکه متعلقدر دماغ کباب و زننده باشیده اولان بینی به دینور که مشعوماتک رایحه سی اکا متتهنی اولور محل شم معنانه مقال و زننده مشام دخی دینور ترجمه دم و قوی کی مشک میم ضمیمه و کسریله فارسیدر چین و خطما غزالرینک اکو بکنه دینور مسک کی خوشبو و زل قوقو معنانه فارسیدر (حاصل معنی بنم نکار ملاحظه مارمک کسوی دلجری عنبر بوی تضرع و ریا به ملا بس اولدیغنی حالد یا خود فوج و نکهت خصوصنده خانه دماغی تعطیر اینه ده نافع مسک آسامو ژردر دیمک اولور

(*) نور و ش لعه عرفانه بر تو یاب اول * نار رشکیل اوله سینه حاسد پرداغ (*)

(نور) قطعه سماویه عنواقی شرحنده یکدی (لعه) نمره و زننده یلایمقی و پارلق معنانه در (عرفان) معرفت و علم معنانه در (بر تو یاب) فارسیده مضی و براق معنانه در (نار) مه لومدر که آتیه دینور (رشد) رائک فقی و شبنک سکوبیه فارسیدر حسد معنانه (سینه) فارسیده کوکس معنانه در صدر کی (حاسد) اخلاق ذمیمه دن حسد ایله متصف کیمه به دینور (پرداغ) فارسیده کثرت معناتی مفید اولان پر لفظیه قرغون دمورایله حیوانک و انسانک جسدینه اوردقلری تمغا و نشان معنانه اولان داغدن مرکب در (حاصل معنی نور علم و عرفان ایله ماه تابان کی لامع و درخشان اولکه ظلمتکده جهلده پسمانده تیه حیران اولان حاسد کاسد نادانک سینه پر کیمه سی یعنی دل خیانت طینه سی آتش رشک و حسد ایله سوزان و بریان اولسون دیمکد رک که کسب کاله ترغیدر

(*) تفاقانا بنظم لوراه بمدح الوصاف (*)

(تفاقانا) ترعرعنا و زننده حرف فای چوقی تکلم ایلک معنانه اولان تفاقا فودن ماضی متکلم مع الفیردر (بنظم) تفاقا فک مقول به غیر صریحدر (لوراه) ده لولا تفاقا التفاق لا تفاق الاول معنانه حرف شرطدر رای کورمک معنانه اولان رویتدن ماضی مفرد در ضمیر بارز نظمه راجعدر (مدح) باب نالیدن مضارعدر مدح ایدر معنانه (وصاف) شداد و زننده دیوان بلاغته دیوان صاحبی بر شاعر ماهر سخن سخک مخلصی اولق اوزره علی سبیل التنازع رای و بمدح فعللرینک فاعلیدر که لوراه الوصاف مدحه سبکنده در (حاصل معنی نوبت قافیه حرف فایه رسیده اولغله برنا قافیه سنده بر قطعه منظومه انشاد ایلک که اگر آتی و صاف

ف حیاته اولوب کور مش وایشش اولیدی ستایشکوی تحسین اولوردی
دیمک اولور

(*) دینور چوق ماله خلق و مالی آرتوب اوکه در احراف (*)

(*) دخی هم مال و نعمت چوق قلیله آرمه در اتراف (*)

(خلق) حاء مهمله نك كسريله جانلواوله رق چوق ماله یعنی مواشی کثیره به اطلاق اولور
(احراف) همزه نك كسريله بر کیمسه نك مالی ناه و بر صکت بولمغه اوکوب فراوان اولوق
معناسته در وانفاق عیال ایچون امک چکوب کسب و کار ایلک معناسته در (تراف) اسراف
وزنده بر کیمسه بی مال و نعمتک ازدیاد و کثرتی طغیان ایدوب آرمه سنه باعث اولوق معناسته در
و بر کیمسه بغی و ضلالت مصر اولوق معناسته در تریف و استتراف معنای اولده مراد فردر

(*) تکبر ایتمه نجف و کبر ایدن جفاخ و هم نجاف (*)

(*) کیدرمک هم یقین اولوق دیمک مفهومی در اجحاف (*)

(جحف) جیمک قحی و خاء معجه نك سکونیه بر کیمسه قدرت و یافندن اکثر و ازید و جمله
اوکوب فخریه ایلک معناسته در که تکبری مستلزم در (جفاخ) شداد و زنده و (ججاف)
وزن مزبور اوزره خالک جیم اوزره تقدیمه کنیدی بکنمک معنای اولان خود بین و متکبر
و مختصر کیمسه به دینور (اجحاف) جیمک حاء مهمله اوزره تقدیمی و همزه نك كسريله بر نسته بی
سپور و کورتورمک معناسته در و بر نسته به ک یقین و یقین اولمغه دینور

(*) بلی قرآنده اولمش قوم عادک شهرینک آدی (*)

(*) دینور مش اگری بوکری قوم یغتلارینه ده احقاق (*)

(احقاق) همزه نك قحیه سوره احقائه اشو (واذ کراخا عاذاذ اندر قومده بالا حقاق) نظم
جلیلک تفسیرنده بیان اولدیی اوزره جزیره العربدن ارض بمنده نمان ایله عدن یمنده
واقع بحر و زنده شجر نام بلده ناحیه سنده بر نیجه اوزون و مرتفع و معوج قوم یغتلارینه
خاصه احقاق دینور که حضرت هود علیه السلام کنایله مبعوث اولان قوم عادک دیار
و مساکیندر قوم مسفورک اشراک اوزره اصرار و انهماکلری و ریج خسوم ایله کیفیت
اهلاکلی تفسیرنده مسطور در دخی احقاق حانک کسريله حققک جعیدر که عامه اگری
بوکری اولان قوم یغتلارینه اطلاق اولور جبال و زنده حقاق و حروف و زنده حقوق کی
جمع الجمی حقایق کلور

(*) عرف اعراف کلش جعی بوکسک قوم ایمش عرفه (*)

(*) دخی جنت جهنم آره سنده سور در اعراف (*)

(عرف) عینک ضمی و رانک قحیه صرد و زنده و (اعراف) افسان و زنده جعیدر بوکسک
قوملقلره و عالی و مرتفع موضعه دینور (عرفه) غرفه و زنده و عرف هاسز مفرد لیدر که
بوکسک قوملقلره و بوکسک مکانه اطلاق اولور (اعراف) همزه نك قحیه جنت ایله جهنم
یمنده واقع سور و حجاب دینور سوره اعرافه میندز

(*) تقدم ایلک زلف و زلف ازدلاف اویله * یقینلوق منزلت زانی یقین ایلک دخی ازلاف (*)

(زلف) زانک قحی و لامک سکونیه و (زلف) تکلف و زنده و (ازدلاف) اعتراف و زنده
بر نسته بی تقدم ایلک معناسته در و بر نسته به تقرب ایدوب یا قلیشمی معناسته در (زانی) حبلی
و زنده یقینلوق معناسته در قرب و دنوکی و رتبه و منزلت معناسته در (ازلاف) همزه نك كسريله
بر نسته بی آخره یقین ایلک دینور

(*) کلان خاتونی ارسال ایلکه هم خانه روجه * دینور زلف و زفاف و همدخی ازفاف (*)
(زف) زانک قحی و فاک تشدیدیه (و زفاف) کتاب و زنده و (ازد فاف) ازدواج و زنده
(ازفاف) ارسال و زنده کلینی زینب و زیور ایله دوزب و قوشوب کویکوخانه سنه کوندرمک
معناسته در ترکیده کرد که قومی تعبیر اولور نسخ مطبوعه ده ازدفاف موقعده ازدلاف و قومی
تحریر ف ناسخ و غلط در

(دخی قحی محبت ایله در مجنوندر مشغوف * هوی عشقه سومک تابع اولوق دینه در ارداف) (*)
(شغف) عین مهمله و غین معجه ایله قلب و طلب و زنده که درت لغتدر عشق و محبت استیلا ایله
قلبی اوسندن یوزیمک معناسته در که فرط محبتدن ککنایه در (مشغوف) کذلک عین مهمله
و غین معجه ایله دلی به اطلاق اولور مجنون و محفوف ککی و بورکنه عشق یا خوف مراق
استیلا یتش کیمسه به دینور (هوی) الف مقصوره ایله عصا و زنده باب رابعدن مصدر اوله رق
بر نسته به محبت ایلک معناسته در و عشق معناسته اسم اولور که بر نسته به مقبولغه دینور و نفسک
مشتهیه اشتها و آرزوسنه دینور و نفسک آرزو و اراده ایلدییکی نسته به ده دینور معنای اخیره کوره
هوی مهوی معناسته در هواک جعی اهواء کلور (ارداف) همزه نك كسريله تابع اولوق
معناسته در رانک قحیه رد ف کبی و بر کیمسه بی راکبک اکسه سنه بندرمک معناسته در

(*) دینور مهمایه ضیف و هم اصکا اویوب کلن ضیفن (*)

(*) دخی شول کیمسه کیم چوق چوق ضیافت ایلله مضیاف (*)

(ضیف) صیف و زنده قونوق معناسته در که السنه ده مسافر تعبیر اولور فارسیده میر
و مهمای دینور میلک کسريله و ضیف فی الاصل مصدر اولمغه مفرد و جعه اطلاق اولور
و بهضا اضیاف و ضیوف و ضیفان اوزره جعینور و مذکره و مؤنثه ده اطلاق اولور و مؤنثه
باده تأنیث دخی الحاق اونور (ضیفن) حیدر و زنده اسم ضیفک قویروغنه طاقیلان نون کی
ذات ضیفک آردینه دوشوب برابرجه ضیافته کلاک طقیلی به دینور که فارسیده کاسه لبس
و تر کیده طاقاوق و یناشمه و اویوتی تعبیر اولور (مضیاف) مدرار و زنده اوزان
مبالغه دندر که خلقی چوق چوق ضیافت و اطعام ایلک معنای اولان خاندان کیمسه به دینور
فارسیده میریان و مهمای نواز دینور

(*) سدق ظلمت هم آیدنلق ایمش اضداد دندر بو (*)

(*) کیجه اولوق قرانلق همدخی موم یاغه در اسداف (*)

(سدق) قحیه نله قراکولمغه دینور ظلمت معناسته وضوء معناسته آیدنلغه ده دینکله ضد اولور
تمر و زنده سدق و غرقه و زنده سدق کی و علی قول ضوئه ظلمتک اختلاطنه دینور که
طلوع فجر دن وقت اسفاره قدر اولان اختلاطندن عبارتدر (اسداف) اسراف و زنده
کیجه مظلم و قرانلق معناسته در و صبح بری مضی اولوب آیدنلامق معناسته دینکله ضد
اولور و موم یاغی و چراغ او باندرمق معناسته در و او بومق معناسته در

(*) عیالی ایتمه ده اتفاق تقصیر ایتمه در تقصیر * زیاده نایجاصرف ایلک تبذیر و اسراف (*)

(تقصیر) تقصیر و زنده عیالی اتفاق خصوصتده تضییق و تقصیر ایلک یعنی زاد و نفقه سی کنیدی
اوزرینه لازم اولان اولاد و ازواج و عیالیک و خدام مقوله لری نك نفقه سنی خست و قات اوزره
کوروب طارجه قولمغی معناسته در قافک قحیه قتر و قعود و زنده قنور و ادبار و زنده
اقتار کی (تبذیر) تقصیر و زنده و (اسراف) ارداف و زنده مالی حدی تجاوز بیهوده به صرف
و خرج ایلک یا خود خلاف رضاء باری اولان محله صرف ایلک دینور

(*) یقینداره اولور طرزنده اکلندرمه درتسویف (*)

(*) اسف پک غصه لمقدر طاز لقمدر دخی ایساف (*)

(تسویف) تأخیر وزنده و مراد قیدر که وعد و دین مقوله سی نسبه زده قطع امید ایندیر میوب
سیکون و سوف یکون دیرک اکلندروب امر از نوقت اتمک معنایست در مطل و ماطله کی (اسف)
اسد وزنده حزن شدید ایله محزون و غمناک اولمق معنایست در و بر کیمسه به غضب ایدوب طارلق
معنایست در حرد و تهور و غضب کی (ایساف) همزه ک کسر به بر کیمسه بی اغصاب ایدوب طارلق
معنایست در تحمیش و احفاظ کی

(*) ابایل اولدی فرقه فرقه قوشلر واحدی بوقدر * شوق لایقج که اولده یا پرانه آدی خطاف (*)
(ابایل) سرایل وزنده قوش و دوه و آت فسمندن بلوکلر و سوریلر معنایست در فرق و جاعات
و افواج کی و بومفردی اولیان جعدندر عبادید و شطاطیت کی و بعضیلر مفردی اجانه وزنده
ایله و سنور وزنده اول و سکیت وزنده ایل اولدیغنه ذاهب اولدیلر و بعضیلر ابایل
طاغ قرلاقیجی دید ککلی قوش اولیاسنه ذاهب اولدیلر تنکیم بعض کتب تفاسیرده
و حیوة الحیوانده مر سومدر (خطاف) خالک ضمیمه رمان وزنده قرلایق و قرلاقیجی تعمیر اولسان
قوشک اسمیدر که اولده یووه بیار

(*) عجایب خبر و یردی برین بایله کوردم بن * خبر و یردی فالجی غیبدن کاهن کی عراف (*)
(کاهن) ساحر وزنده و (عراف) شداد وزنده لایق دلیل علم غیب ادعا ایدن یعنی غایبدن
خبر و یرمک صورتیست اولان کیمسه به دینور که السنه ده فالجی و یاقیجی دینور (بایل)
ساحر وزنده اقلیم عراقده دجله و فرات قریلرنده واقع و علی قول کوفه نک سواد
و ناحیه سنده کائن بر بلده اسمیدر که سحر و خیرا کا نسبت اولور سلفده ملوک کنه انبیین مفری
اولوب غرود مردود حضرت ابراهیم علیه السلام جنابلرینی اوراده ناره القا ایلدیکی کتب
تواریخده مسطوردر (ناظم پر عرفان دورغند الحمید خاند شاه ابراهه ایلجیلکه روان اولدقده
گذر کاهی اولان بایله و رودنده بر عراف دروغ اتصاف ایله ملاقی اولوب حوادث کونیه دن
امور غریبه خبر و یردیکنی ایراد ایدر

(*) رجامر صوح باغشلا مقدر الاهدن کرملره * رجامر نامن اله الخلق عفو الجرم بالاعطاف (*)
مصراع اول ثانینک ترجمه سیدر (رجانا) ده رجا و فاء وزنده ممدود اوله رق برنسنه بی امید
ایلمک و اویمق معنایست در رانک قحطیه رجو و سحابه وزنده رجاوه کی ضرورت وزن ایچون
قصر اولمشدر رجا و متکلم مع الغیر ضمیرینه مضاف اوله رق مبتدای (من اله الخلق) ترکیبده
من ابتدایه رجا به متعلقدر (اله) کاب وزنده مأووه معنایست در که معبود دیمکدر کاب مکتوب
و بساط مبسوط معنایست اولدینی کی (خلق) خالک فحقی و لامک سکونیه مخلوق معنایست جمیع
برادشله شاملدر لکن بوراده عبادت و قوللق شانتدن اولان ذوی العقول مراد اولمق ظاهردر
(عفو) عینک فحقی و نایک سکونیه مسبک اساعتی و مجرمک جرمی محو اتمک یعنی جرم و اساعت
مقابلنده مؤاخذه ایلامک معنایست مبتدایک خبریدر (جرم) جیک ضمیمه صوح و کاه معنایست در
جریمه و جناح و ذنب کی و عفوک مضاف الیهیدر (بالاعطاف) ده بایه ملاسه عفو متعلقدر
اعطاف الطاف وزنده بر کیمسه بی اسرکوب شفقت و مرحمت اتمک معنایست اولان عطفاک
جعیدر و کرم و احسان عطف و شفقت لازمهیدر (حاصل معنی مصنوعاتی ایجاد
ایدن معبود بالحق و عبادته لایق و مستحق اولان الله تعالی و تقدس حضرت تارندن بزم
رجاء و مأمولر محض الطاف شامله و رحمت واسعه سیه جرم و کاهمزی عفو ایلکدر

دیمک اولور

(*) نه مشکل اولدیغنی بوالتر امله تناسلر * ایدر اعتراف البت اولان صاحب انصاف (*)
(الترام) بدیعون اصطلاحده محسنات لفظیه دندر که کاتب یا خود شاعر کلامک هر کله سنده
حروف هجاءن بر حرفی الترام ایدوب کتور مسندن عبارتدر مثلا ناظم بحر رک بوقطعه نک
بریننده اولان لغتدره جحف جفاخ خجاف اخجاف کله زنده و بیت دیکرنده زلف زلف ازدفاف
زانی ازلاف کله زنده حرف فانی الترامی کی و شاعرک * رحیم حلیم منع مطول * جبل المساعی
حله حل زاحم * یشک هر کله سنده حرف می کتور دیک کی (تناسب) تقارب و زینده
محسنات معنویه دندر که نثرده یا خود نظمده معنیار یشده مناسبت اولان الفاظی جمع اتمکدر
عبارتدر و یوکا تناسب دیندیکی کی مراعات نظیر و توفیق ده اطلاق اولور (مثلا ناظم
مر حومک بوقطعه نک بریننده شغف مشغوف هوی لفظلرنده و بیت دیکرنده ضیف
ضیفن مضاف لفظلرنده مناسبت رعایتی کی و ناء قافیه سنده * تنکدر بو وادی نارفقه ده آت
اولیاسم * کیم دیدی و هی قوشوبده کنیدیکی میدانه آت * یشده اولدیغنی کی (حاصل معنی اصل
مقصود اولان لغات یانی اوزده فضله اوله رق بومقوله محسنات شعریه ده رعایت اتمک نه رتبه زده
امر عسیر و دشوار اولدیغنی رسم انصافی دریش ایدن ذوات انصاف سمات البتہ تسلیم و اعتراف
ایدر دیمک اولور

(*) ربنا الله الی الخلق رحیم و لطیف (*)
(ربنا الله) ترکیبک معنایست و اعترافی زافافیه سنک ایکنی قطعه سنک عنوانی شرحنده
یکدی (الی الخلق) ترکیبده الی حرف جر در مؤخر رحیمه متعلقدر خلق مخلوق معنایست رحیمک
مفعول به غیر من یحیدر (رحیم) علیم وزندم انعام و احسان ایدینی معنایست اسماء حسناندن
اوله رق مبتدای محذوفک خبری یا خود مذکورک خبر بعد خبریدر (لطیف) رحیم وزنده
عبادتیه رفیق و لطیفه بر و کرم و مخلوقاتنه ایصال منافع ایله احسان ایدینی جناب مناک
اسم شریفی اوله رق رحیم اوزدینه معطوفدر (حاصل معنی بزم مالک و پرورد کارم جمیع مخلوقاتنه
رحمت و احسان و لطیف بی پایان ایدینی الله تعالی حضرت تاریدر

(*) لفظ و معناده سوزی بوزمغه دیمش تحریف * هم کاب ایچره خطا اتمه ما کی تصحیف (*)
(تحریف) تغیر وزنده و مراد قیدر که مطلقا برنسنه بی تبدیل ایدوب بوزمق معنایست در
و خصوصاً بر کلامک یا خود کله نک صورتی و معنایست تغیر و تبدیل اتمک دینور مثلا محمد اسم
شریفی تحریف ایدوب اترک دیمش و اکراد می و سودان مادی دیدکری کی و اکثر عوام
مزاج موقعنده مجاز و لذت موردنده ذلت دیدکری کی (تصحیف) تحریف وزنده صحیفه ده
مثبت کله و کلامی خطا تغیر اتمک معنایست در که حرفلرک اشتباهندن نشئت ایدر
مثلاً بیه موحده ایله خبر لفظنی بیه مثلاً ایله خبر او قومق و ناء مهمله ایله فسح لفظنی معجه ایله
فسح او قومق و یازمق کی

(*) خبر اتمک دخی شول کرده دین بوقفه رغیف (*)

(*) طویه جق مر تبه اکل اتمه مک اولمش تصحیف (*)

(خبر) خالک ضمیمه و یانک سکونیه معروفدر که اتمک دینور فارسیده نان دینور بفید ایدن
و آریه دن و طارینک انواغندن معمول اولنه و خبر نه مایه قاتیلانه و قاتیلانه و فرونده و تونده
و صاجده و کوله بشته و یومشاغنه و قور یسنه شاملدر قوری اتمکه جیر و عشم و کوله
کو ملوب یشن اتمک ملیل و طله و طرموس و مضیاء و اصلش اتمک لانه و طاری اتمک

امیه و آره و بغدادی او نیله یا پلش ملز اتمکه غلبت دینور (رغیف) نجیف و زننده
کرده تغییر اولسان اتمکه دینور که السنه ده یوفقه و بزدرمه و کوزله تغییر اولنور (نجیف)
تخریف و زننده بر کیمسه قاری طوی یجه طعام الحبوب دون الشبع اکل ایتک معناسنه درکه
شرعا و طبایم و حذر

(*) اجرت ایل طویلان کیمسه اجیر او یله عسیف (*)

(*) مزدوزن خدمت ایدیچی اولنه دیندی و صیف (*)

(اجیر) امیر و زننده و (عسیف) اجیر و زننده و مراد فیدر که اجرله طویلان ارغاده
و خد متکاره دینور وزن مزبور اوزده عتیل کی جملری جهلا و زننده اجراء و اسقاء و عتلاء
کلور (وصیف) عسیف و زننده خدمتکاره دینور کرک اوغلان و کرک قیر اولسون جعی و صقاء
کلور عسقاء و زننده و مؤننده و صیفه دخی دینور

(*) هم تخف خنی مذهبی اوزره اولق * استقامت ایله مسل اولان آدمده حنیف (*)

(تخف) تکلف و زننده ملت ابراهیمه و شریعت اسلامیه ایله عامل و منشرع اولق
معناسنه درکه اصل معناسیدر و بر کیمسه امام شافعی یا خود مالک بن انس رضی الله تعالی عنه
یا خود احمد بن حنبل حضرت اتدن برینک مذهبی اوزره عامل ایکن رجوع ایدوب امام اعظم
ابو حنیفه حضرت تارینک مذهبیه انتقال ایتکده ده دینور (حنیف) امیر و زننده شول
مسله دینور که دین اسلامه میل و محبتی مستقیم و درست او اوب ملت یضای اسلامیه ده ثابت
و برقرار و عفتکار اوله

(*) ابولک ایدیچی محسن حسنه ایلکدر * براماز حالو اولان کیمسه به ده دیندی ظلیف (*)

(محسن) مؤمن و زننده دائماناسه احسان و ابولک ایدن کیمسه به دینور محراب و زننده محسان کی
(حسنة) فحشاء ایلوکه و ابوحالنه و ابونسته به دینور ابولکه بر و صلاح و ابونسته به صلح
و اصلحه ده دینور فارسیده ابونسته به نیک و ابولکه نیکی دینور (ظلیف) امیر و زننده بغایت فقیر
وسی الحال کیمسه و ذلیل و حقیر اولان کیمسه به دینور

(*) اکسک او یلکله صتان کیمسه مطفف اولمش (*)

(*) ازاجق نسته به هم اکسک اولانه دی طیف (*)

(مطفف) تطقیقندن اسم فاعل صیفه سیله مکلا تدن اولان نسته بی اکسک او یلک ایله و موزوناندن
اولان اکسک درهم و ناقص العیار فطر ایله صتان کیمسه به دینور تعیل بایک بناسی نکیر ایچون
اولغله کیله پنجس و نقص معنای اولان کیمسه به دینور (طیف) ظلیف و زننده آرجه نسته به
دینور قلیل کی و انعام نسته به دینور ناقص کی

(*) دوستلق اولدی موالاته دخی دوست سحیر (*)

(*) همدخی مونس اولان همدیم ایش الف و البف (*)

(موالاته) مناجات و زننده مودت و صداقت معناسنه درکه دوستلق تغییر اولنور مداجات و مساجره
و مصادقه کی (سحیر) امیر و زننده صادق دوسته دینور جیم و خلیل و ضعی کی (الف) همزه نیک
کسری و لامک سکونیه کندیلله الف اولان همدیم و ایتسه دینور (البف) امیر و زننده مأوف
معناسنه درکه کندیلله الف اولمش نسته در

(*) عقلی آزا و لغه ده سخف و سخافه دینلور (*)

(*) دخی عقلی آزا اولان کیمسه به ده دیندی سحیف (*)

(سخف) سبک ضعیله و فحیله و (سخافه) سخابه و زننده عقل و ادراکک یوفقه لغته و قلته

دینور و سار نسلرک دخی یوفقه لغته و حفته دینور (سخیف) طیف و زننده ضعیف العقل
و حقیف المشرب کیمسه به دینور

(*) رطب و یابس قوری یاش اصلادیلن نسته نفوع (*)

(*) دیندی یاش اتمکه رطب و قور تمق نجیف (*)

(رطب) زانک فنی و طانک سکونیه یاش نسته به دینور سکونه قوزی مقابلدر و تر و تازه
و ملایم نسته به دینور امیر و زننده رطب دخی یوایی معناده رطب کیدر (یابس) صاحب
و زننده و ییس امیر و زننده و ییس کشف و زننده مقدمه یاش اولوب صکره قوریمس نسته به
دینور اما ذاتی و خلق اوله رق قوزی اولان نسته به فحشیه ییس دینور قیس و زننده
(نفوع) صبور و زننده صویه بر اقیلوب اصلادیلن نسته به دینور (رطب) رغب
و زننده قوزی نسته بی اصلا تمق و یشار تمق معناسنه در بانک فحیله بل و سکونیه
بله و رطب و زننده بلبل کی (نجیف) رطب و زننده و ضدیدر که یاش اولان نسته بی
قور نماغه دینور

(*) قولاغک آدی حذنه کو چکیدر قفاه * کویه در شرف آتی طاققه قولاغه تشنیف (*)

(حذنه) حاء مهمله نك و ذال مهمله نك ضمه لی و نونك تشدیدیه عتله و زننده قولاغه دینور
اذن و سامعه کی تشیه سنده حذشان دینور و حذنه قولاغی کو چک کیمسه به دینور صغیر
الاذن معناسنه (قفاه) اجراء و زننده کو چک و قالین اوله رق باشه یاشق قولاغه دینور
(شف) شبنک فنی و نونک سکونیه قولاق اوزره طاقیلان کویه به دینور که اصنی کویه
تعبیر اولنور جعی شتوف کار و شیوخ و زننده اما قولاغک اسفلنده اولان شحمه اذنه طاقیلان
کویه به قرط دینور طاقفه سنده کچدی کی (تشنیف) تشریف و زننده و اشاف اسراف
و زننده بر امر آنک قولاغنه آخر کیمسه اصنی کویه طلاق معناسنه در مزبور کویه بی طاقفه
تشنیف دینور تکلف و زننده

(*) دیندی ییلدرمکه ایدان دخی ارکان او یله * ییچه در عی کی بیلیدر عریف (*)

(ایدان) همزه نك کسر یله بر خصوصی بر کیمسه به اعلام ایدوب ییلدرمک معناسنه در
واذان او قونق معناسنه در تعلیم و زننده تاذین کی (ازکان) همزه نك کسر یله ایدان کی
بر ماده بی آخره تفهیم ایدوب ییلدرمکه دینور و بر معنایی اکلیوب بیلکه دینور فحشیه
زکن کی (ییچه) باء موحده نك فحیله سجده و زننده علم و شعور کی بیلک معناسنه در
واصل و اساس معناسنه و صحرا و بیابان معناسنه استعمال اولنور (عریف) شریف و زننده
معلوماتی چوق اولان مرد دانایه دینور و بر قومک ریشنه دینور و کندی قومک احوالی بیلکه
معین و محصص اولان کیمسه به دینور

(*) جهلافخری همان اسکی یکی ماله در * افتخار الجهلاء بتلید و طریف (*)

مصرع اول تانیک ترجمه سیدر (افتخار) اعتبار و زننده بر کیمسه متصف اولدیغی خصال و فضائل
ایل فخر و مساهات ایدوب او کونک معناسنه مبتدا و جهلا به مضافدر (جهلاء) علماء و زننده
و مقابلدر که حلیه علمدن عاری اولان نادانلره دینور (بتلید) ده باء جاره کائن و حاصل مثالو
بر مقدره متعلقدر (تلید شدید و زننده بر کیمسه نك خانه سنده طوغوب بیومش اولان قول و جاریه
و دوای و مواشی مقوله سنه دینور که مال قدیم تغییر اولنور صاحب و زننده نالد و کتاب و زننده
تلاد کی و ظرف مستقر اوله رق مبتدا نك خبریدر (طریف) تلید و زننده و مقابلدر که یکی
تائل اولمش مال حاده دینور صاحب و زننده طارف و محسن و زننده مطرف کی

(حاصل معنی جاهل و نادان اولان علم مفلسلری بضاعه علم و هزیدن صفرا لید و واهی و کینه
فؤاد لری بلغه نفیسه معرفتدن خالی و تهی اولتی حسیله همان بحالیده مفاخره و مباهااتلری
پدرمانده اولان اموال و اشیا و صکره دن کسب ایله نائل اولدقلری زخارف دنیا ایله در دیمک اولور
(*) ایله آدایه رعایت که کرانقدر اوله سن * مجلس اهل معالیده صاقن اوله خفیف (*)
(آداب) آحاد و زنده ادبک جمیع در ادب طلب و زنده ظرافت و اوصولاتی که یاسله قول و فعلا
حسن معامله و حفظ حدود شرعی و سلوک طریقت مرصیه در که بختیده اخلاق خسته
ظاهره و سنجایی مستحسنة باطنه مندر جدر (رعایت) کتاب و زنده بر کیمه بی یا خود بر نسته بی
حفظ و نگاه ایدوب کوزتمک و حقیقه حرمت و مراعاة ایتک معناسنه در (کرانقدر) فارسیده
آغر و تمکینلی معناسنه اولان کران ایله عربیده شان و شرف معناسنه اولان قدر دن مرکبدر
(معالی) مبانی و زنده کسب شرف معناسنه مصدر می اولان معالیه لفظنک جمیعدر
(خفیف) طریف و زنده بی نسته به و وفارس و تمکینسز چالقی مشرب کیمه به دینور
(حاصل معنی آداب ظاهره و باطنه به مراعاة ایله که جلیل القدر و محترم اوله سن و احراز مراتب
عالیه ایش اولان ذوات معالیسماتک بزم والای لازم الاحتراسلرنده صفتوب بی ادبککه دائر
خفت ایلله سن دیومن یصلح له النصحه نصح و پنددر
(*) هو الکرم فنه رجاءنا الا لطاف (*)

(هو) ضمیر غائب و مبتدادر می جمعی اولان موجود حقیقی جمیع اذهانده موجود و کافه صنایعه
مشهود اولمغه تقدم ذکریدن مستغنی در (کریم) امیر و زنده کرم ایله متصف ذاته دینور
بوراده عامه مخلوقات منعم و محسن اولان جناب پروردگارک اسماء صفاتندن اولتی اوزره
مبتدایک خبریدر و مستندک تعریف جنسی ایله معرفه ایراد اولنسی جنس کرمی مستند الیهه قصر
و تخصیص افاده ایدر (فنه) ده فاه فصیحدر ضمیر کریمه راجعدر جار مع المجرور ظرف مستقر
مقدم خبردر (رجاءنا) ده رجاء عطاء و زنده امید ایلک و اومیق معناسنه در و متکلم مع الغیر
ضمیر نه مضاف اوله رق مؤخر مبتدادر (الطاف) همزه نک قحیله لطفک جمعی اوله رق
رجانک مفعول بهیدر لطف لامک ضمیمه حق جل و علا جانندن رفق و سهولته بر و کرم
و مخلوقاتنه ایصال منافع ایله احسان ایتک معناسنه در (حاصل معنی حقیقت کرم ایله انجیق
جناب منعم حقیقی متصفدر که سائر کرمانک کرمی انک کرمی مقابلنده عدم مثابه بنده در آمدی
کرم و احسان جناب کریم و منانه مختص و منحصر اولدیه بزل الطاف فراوانی و احسان
بی حد و بی پایانی انجیق اول ذات کریم در کاهندن طلب و امید ایده رز دیمک اولور
(*) کتورمک برینه وعد لطفنی اخلاف * او کونه وعده و فایده بچیدر مخلاف (*)

(اخلاف) همزه نک کسر یله بر نسته وعد نه وفا ایتسوب خلف ایتک یعنی بر نسته بی و بریرم
دیوب و یرمک یا خود فلان وقت سکا کلورم دیو ایده کلمک معناسنه در و أعزک رایحه سی
متغیر اولمغه و قیودن صوچکمه و عوض و بدل و یرمکه و بر کیمه بی کبر و اکسه سنه جو یرمکه
و کیدن نسته بی رد و اعاده ایلکه دینور (مخلاف) محراب و زنده وعدنده چوق خلف ایدن
کیمه به دینور کنیر الاخلاف معناسنه بو خصلت ذمیمه ایله کرچه عربدن عرقوب نام
شخص جاهلی شهرت شعار اولوب خلف وعدده وعد عرقوب مثل اولمش ایسه ده * خاف
پیشین مواعیدی بکار عصرک * اکدیر صبح و مسارحتله عرقوبی * نشیده سجه فن اخلاقده
مرقومه فائق ناخلف قتی بک چوقدر

(*) دسیعه جائزه در دیندی بخشیده جدوی * باغشله مق هبه هم و هب ایش دخی اطلاق (*)

(دسیعه) دال مهمله ایلله سفینه و زنده چوق و یرکی به و بخشیده دینور عطیه جزیره
معناسنه (جائزه) نافله و زنده و مراد فی اوله رق عطیه معناسنه عربیدر شیوعی حسیله ترجمه
و قعنده ایراد اولندی (جدوی) خوی و زنده عطیه و بخشیده دینور (هبه) عده و زنده
(و هب) وعد و زنده و هب تعب و زنده بر نسته بی بلا عوض اعطا ایتک معناسنه در که
باغشله مق تعبیر اولور و یو و هب ماده سی ماضیده و مضارعده هانک قحیله و هب یهب
دیناد بکندن بادی نظرده باب نالندن مستعمل ظن اولور لکن فی الاصل وعد بعد کی باب نالندن
اولمغه مضارعده و او بین یاء و کسره واقع اولمغه و اوساقط اولمشر بعده حرف حلق ایچون
عین الفعلی مفتوح قیلتمشر (اطلاق) اطلاق و زنده بوده بر نسته بی باغشلق معناسنه در
(*) معونه عضد و هم انجاد یاردم ایتکدر * ایدوب مساعده حاجت بتورمه در اسعاف (*)

(معونه) مقوله و زنده و معاونه مقالته و زنده و عوان قتال و زنده بر کیمه به مدد ایتک و یاردم
ایتک معناسنه در اعانه و زنده اعانه کی (عضد) عینک فحقی و ضادک سکونیه یاردم ایتک
معناسنه مستعملدر که قول قناده اولتی تعبیر اولور معاضده کی (انجاد) همزه نک کسر یله ارفاد
و زنده و مراد فیدر که بر کیمه به نصرت و مظاهره ایدوب یاور و دستگیر اولتی معناسنه در
(اسعاف) همزه نک کسر یله انجاح و زنده و مراد فیدر که بر کیمه نک حاجتی قضایتک وایشنی
بتورمک معناسنه در سعف و مساعفه کی مساعده دخی یاردم ایتکدر

(*) هم ادم و عمل ایکی آدمی بارشدر مق * بری بری ایلله ایتدیرمک الفنی ایلای (*)

(ادم) همزه نک فحقی و دالک سکونیه ایکی نسته بیذنی بتشدرمک و ینلرنده بر و دت اولان ایکی
کشی بی بر یرله بارشدر مق معناسنه در همزه نک کسر یله ایدام کی (سمل) سبتک فحقی و یمیک
سکونیه ینلرنده کینه و عداوت اولان ایکی کیمه نک و ایکی قومک یشلری بی اصلاح ایدوب
بارشدر مق معناسنه در اصلاح و زنده اسمال کی (ایلای) همزه نک کسر یله ایکی کیمه بی
بر یرله انس والفت ایتدیر و ب قوتشدر مغسه دینور و بر کیمه بی بر نسته به یا خود بر یر
الشد نغه دینور

(*) یوجه بنایه دینور عفر و صرح و مجدل کوشک (*)

(*) دخی دی جارداغ غره که جمعی کادی غراف (*)

(عفر) قصر و زنده و (صرح) کذلک قصر و زنده و مراد فیدر که کوشک تعبیر اولتان
مسکنه دینور و عالی بنایه اطلاق اولور (مجدل) منبر و زنده کوشکه دینور قصر و فدن کی
فارسیده کاخ و جو یسه و بالا این دینور (غرفه) عینک ضمیمه جاردق تعبیر اولسان مسکنه
دینور علیه کی فارسیده آشکوب و فر واره دینور و غره الی چالمغه الشمس بر آوج صویه دینور
نماجه و زنده غرافه کی (غراف) جبال و زنده غرقه نک جمیعدر ضمیمه غرافات و رانک قحیله
غرافات و صرد و زنده غرق کی

(*) دینلدی عصف اکنه هم ینلشه ما کول * قتی یل اسمه ظهور ایدر اکن اعصاف (*)

(عصف) عینک قحی و صادق سکونیه هنوز کال بولمقی اکن چنه و تازه پیراغه دینور
بقل الزرع معناسنه و مطلقا اکن معناسنه ده کاور زرع کبی فارسیده کشت دینور (ما کول)
محصول و زنده اکل و بلع اولمش یعنی ینلش نسته به دینور (اعصاف) همزه کسر یله
یل بک شدتلو اسمک معناسنه در عصف و عصفو کی ریح شدید معناسنه و اکن هنوز دانه
باغلیوب کولک و تازه چن اوله رق تر و تازه اولتی معناسنه در

(*) دی جانه مهمبه دخی هم یور که کی فانه * عبیط دم کی قاندر بر و ن فایده رعاف (*)

(مهمه) میک ضعی و هانک سکونیه جان معناسه در نفس و روح کی فارسیده روان
دینور و اعضاء باطنیه دن یورک تغییر اولسان عضوک ایچنده اولان قانه دینور دم القلب معناسه
فارسیده خون دل اطلاق اولنور و مهمه مطلق قان معناسه ده مستعملدر (عیط) عین
مهمه ابله امیر و زننده تازه و صافی قانه دینور و مطلقا تازه و طراوتلونسنه به دینور (ده) دالک
فتی و مهمک تخفیفیه مطلقا قانه دینور اصلی ناقص و اووی یاخود یائی اوله رق قحجینه دمو
یاخود دی در (رعاف) غراب و زنند بورن قانه دینور دم الانف کی

(*) سلافه در صیقلین نسته دن چقان اول * شرابه هم اوزومك شیره سنه دیندی سلاف (*)
(سلافه) سبنك ضمیله تمامه وزنده شیره سی التقی ایچون صیقلین اوزم مقوله سندن اول چقان
شیره به دینور (سلاف) غراب وزنده باده به دینور خرمعاسنه و بو معناده ها ایله سلافه ده دینور
وسلاف اوزمك شیره سنه و صوینه دینور عصیر و عصاره العنب کی فارسیده شیره انکور دینور
(*) رطیب یاش دخی بله رطوبه یاشلقد * یوسنت اولدی قورمق انك کیده جفاف (*)

(رطب) امروزند یاش نسنه دینور و نازه و ملایم شبنه دینور رطب کی (بله) بانک ضعی و فحجیه و لامک تشدیدیه یاشلغه دینور که قور یلق مقابلیدر بانک کسر یله بله و کتاب و زننده بلال و بارک ضعیله بلول و بلوله و بلاله کی ناظمک دخی به قوی بانک فحجیه او قوندیخی صورتده لطافت خفی دککدر (رطوبه) رانک ضعیله یاشلق معانسه در کرامه و زننده رطابه کی (یبوست) رطوبت و زننده وضدی اولقی اوزره اسمد که قور یلفه دینور خلقی و عارضیدن اعددر اما یاش نسنه ک قور یمنه بانک فحجیه و ضعیله ییس دینور (جفاف) سحاب و زننده یاش نسنه قور یقی معانسه در قعود و زننده جفوف کی بوتقدیر جه ناظم تحریر * یبوست اولدی قور یلق قور یقی آدی جفاف * دیسه اولی اولوردی مکرکه لهجه صاحبک یبوست ایله جفاف یینلرنده ترادف اثباتی اند لعدن منقول اوله

(*) شوالدان کشتی مغبون وغب الدائق * حسابسز کوتوری صائن المغه دی جزاف (*)
(مغبون) محزون وزنده دنیوی واخروی معامله ده الداعش کیمسه به دینور ورأی وتدبیری
فاصر وفکر واندیشه سی ضعیف وفار اولان آدمه دینور غین کبی (غب) غینک فتنی وبانک
سکونیه وقحیله بر کیمسه بی معامله ده الدائق معاسنه در خدع وخدعه وخلايه واختلاب کبی
وبر کیمسه معامله ده الدائق معاسنه ده کلور اغترار واختداع کبی فارسیده فریفتن دینور
(جزاف) وجزافه جملارک حرکات ثلاثیه صائن الله حق نسنه بی کله سی ووزنی بجهول اوله رق
تخمینه المغه دینور که کوتوری بازار تعبیر اوانور کذاب فارسی معریدز ورمیعی وزنسر
وکیلسز کیمه اتفق الوب صاعقه مجازفه دینور اجتراف جزاف مراد فیدر

(*) دی خصف یار یغه هم جزمه آیدر جرموق * مداس و قفش ابوجدر بابو بجیدر اسکاف (*)
(خصف) خاتک قتی و صادق سکونله بر قاج قات کوندن بابوب اکثر یابد و یلرو یورک طائفه سی
وارغاد مقوله سی ایاقربنه کیدکاری چار یغه دینور فارسیده شمش و شمل دینور (جرموق) جیمک
ضمیمه عصفور و زننده غالباً چوراب یا خود مست یا خود قالجین اوزرینه کیلان ایاق قابنه دینور که
ترکیده جزمه و فارسیده موزوموزه تعبیر اولنور و پوستال تعبیر اولنان ایاق قابنه دینور (مداس)
سحاب و زننده قونجی قصه ایاق قابنه دینور که بابوج قسمک انواعنه شامدر (قفش) فاذک
قتی و فاذک سکونله کفش فارسی معربی اولیق اوزره بابوج معناسنه در فارسیده کفش و بابوش
و پایدان و بابوک و لالک دینور (اسکاف) همزه نک کسریله بابو بجی به و جزمه بجی به دینور
اسکف و اسکوف و اسکاف کی فارسیده کفشکر دینور

(*) کوز جزء خویله ایلله سنده باله اوصاف اول * فکن بحسن خصال مهذب الاوصاف (*)
مصراع اول ناینک ترجمه سیدر (فکن) ترکیبده فاسنیاف نحوی صکن افعال ناقصه دن
اولان کان یکوندن امر محاط بدر اسمی تختهده مستترانت ضمیر بدر سن اول دیمکدر
(بحسن خصال) ده بابه جاره ملائسه مصاحبت ایچوندن حسن حاکم ضمیمه کوز لالکه دینور
(خصال) رجال وزنده خوی وخلق معناسنه وانسانده مر کوز اولان مرزیت وفضیلت
معناسنه اولان خصیلت لفظنک جعیدر وحسنک خصاله اضافتی صفتک موصوفه اضافتی
فییلندن اوله رق بالخصال الحسنة سبکنده کاننک خبرینک مفعول به غیر صریحیدر
(مهذب الاوصاف) ترکیبده (مهذب) منقح وزنده و مر ادقیدر که خالص وصافی ومعاییدن
باکیره ونقی اولان نسته معناسنه کاننک خبر منصوبیدر (اوصاف) اشراف وزنده برکیمسه نک
ذاتیه قائم معنادن عبارت اولان وصفک جعیدر مهذب اوصافه اضافه لفظیه ایلله مضافدر
(حاصل معنی ناظم ناصح من يصلح الخطابه نصیح وپند ایدوب بیوردر که حلم و حیا وجود و سخا
و محتاجه بذل و عطا و منعمه شکر و ثناء و قناعت و رضا و عهد و فاء و توکل علی الله و تعظیم لامر الله
و شفقت علی خلق الله مثلاً و اخلاق حمیده و اوصاف پسندیده به ملازمت ایلله تصفیة درون
و تهذب اخلاق ایلله که زمره اخباردن اوله سن

(*) مفاعِلن فَعَلاتن مفاعِلن فَعَلات (*) معارف اهلنه ایتدم بونی دخی اتخاف (*)
یعنی بوقطعه بحر بحث مثنی الاجزادندر اصلی مستفعلن فاعلاتن مستفعلن فاعلاتن در
خن وقصر علناری عارض اولغله مجنون ومقصورا ولسندر (معارف) معرفتک جمعیدر (اتخاف)
همزه ک کسریله بر کسریه تحفه وارمغان ویرمک یا خود نو پیدا وتور فنده نسته ویرمک
معناسنه در ماک معنی اهل عرفان زمره سته بونوظهور قطعه بی دخی سابقاری مثلاً و اهدا
ورگذار ایتدم دیمکدر

(*) بزده بیلدیگمزلرک ازلر دیر * کبر و کلتره بر شئی براقامش اسلاف (*)
(اثر) قحطینه بر نسنهک یرنه قلان بقیه سنه دینور و بر نسنهک وجودینه دلالت ایدن نسنه
دینور و ایاعک یرده قلان نشانه دینور که ایز تعیر اولنور و مطلقا علامت و نشان معناسنه ده
اطلاق اولنور (اسلاف) زمان سابقده کلوب کچمش کیمسه معناسنه اولان سلف لفظنک
جعیدر (حاصل معنی الفضل للمتقدم مقادیمه سلف خلفه فضل و کالدن بر نسنه براقامش
دیمک اولور کچه بومعنی حاسه صاحبی ابونامک مثل سائر مقوله سندن اولان * کم ترک الاول
للاخر * مصراعنه مخافذر مکر که علامه روم شیخ الاسلام ابوالسعود مرحوم مصراع
مر فومده واقع کم کله سی تکثیر ایچون خبریه اولوب بلکه استفهام انکاری به محمول اوله رق ماترک
الاول للاخر معناسی مراد اولیق جائزدر دیدیکنه مبنی اوله فافهم

(*) قافتا قاف علی کل جبال الا قاف (*)
(قافتا) لفظند قاف حروف هجاءن یکم برمی حرف ک اسمیدر قافیه سی ختام رسیده اولوب
قطعه قافیه ک عنوان مصرعنده ایراد اولمسی قرینه سیله بومعنی لفظ قاف ک معنای قرینیدر
وقاسبرده وخریده الجابیده و امام سیوطینک هیئت سنیه سی مثلث کتب معتبره آتار
صحیحہ ابله وارد اولدینی اوزره قاف بسیط ارضی دارا مادار محیط اولوب اشهر اقوال اوزره
یشل زمردن یاخود زبرجدن مخلوق وروی زمینده موجود اولان جبال شاهقه ک
جمع و غندن اعظم وارفع بولان طاعک اسمیدر که حسب المقام لفظ قاف بومعنی بعد
و غیر سیدر لکن ناظم مرحوم ایهام و توریه طریقیه بومعنای مراد ایدوب بعده بطریق

الاستعاره جبل قاف ایله بومنظومه سنی اراده ایتشدور وعبارة ناظمه قاف متکلم مع الغیر ضمیرینه مضایف اوله رق مبتدادر (فاق) قال وزنده باب اولدن فعل ماضیدر مکانا یاخود رتبة فائق ومرتفع اولدی معنایه فاعلی تحتده مستتر مبتدا به راجع هو ضمیر پدر جمله سی مرفوع المحل اوله رق مبتدایک خبر پدر (علی) فاق فعلته متعلق حرف جر در (ککل) لفظا مجرور محلا منصوب فعلک مفعول به غیر صریح پدر (جبال) رجال وزنده طاغ معنایه اولان جبلک جعبدر (آفاق) همزه نک مدیه جانب وناحیه و طرف معنایه اولان افق لفظک جعبدر (حاصل معنی ناظم معارف خاص صاد قافیه سنده * ربی صاد رصین خطل الغیر رصاص ثبته جمله منظومه ل ایچنده بودر خاص الخاص *

مقاله لری نی تأیید مقامنده بیورر که بنم بومنظومه مک سائر لغات منظومه به نسبتی جبل قافک سائر جباله نسبتی کیدر

(*) خطبانک سسی خوش کند و بلیقی مسلاق (*)

(*) اوله هم خوب ادا صوتی بلند سی سلاق (*)

(مسلاق) محراب وزنده و (سلاق) شداد وزنده و سلق منبر وزنده خطبانک یعنی مشور و مسجع کلام تکلم ایدنلرک خوش صدالی کوزل ادالی ضرب نقطه مالک سخور و بلیغ اولاننه دینور

(*) طامه در ذوق و ذواق وهم او معناده مذاق (*)

(*) فنی محزون و ملول آدم ایش هم ذواق (*)

(ذوق) شوق وزنده و (ذواق) سحاب وزنده و (مذاق) مقال وزنده و مذاقه مقاله وزنده برسته نک طمعی طامقی معنایه در و ذواق طادله جق جزئیجه شیشه دینور که طادملق تعبیر اولور (ذواق) شداد وزنده ناظمک سیانه کوره زیاده محزون و مهموم و بغایت ملول و مهموم کیسه به دینور لکن قاموسده و لهجه ده بومعنا مذکور دکلدر مکر که ناظم امهات سائر ده استعمالنه واقف اولش اوله

(*) فنی ک کوله در اتراق وهم اوله اهراق * اغلامق محن و بکا اولش انک کی اماق (*)

(اتراق) همزه نک کسر یله افراطله چوق کولمک معنایه در و ایغراقی قسراغه آشدرمق معنایه در ازاء کی (اهراق) اتراق وزنده و معنای اولده مراد فیدر که کثرته ضحک و کولمک معنایه در زهرقه کی (محن) میک فنی و خاء معجمه نک سکونله اغلامق معنایه در و ججاج ایلک و قبودن صو چکیمک و برسته نک قبوغنی صوغنی معنایه کور و خفیف المشرب قصیر القامه کیسه به و طویل القامه اولان آدمه ده دیتکه اضداد دن اولور (بکا) مدایله غراب وزنده و قصر ایله هدی وزنده اغلامق معنایه در (اماق) انفاق وزنده کوکس بکره رک و ایچنی چکرک اغلامقه دینور مقتضای نظم سحاب یاخود کتاب وزنده اماق اولمقدر لکن مراجعت ایتدیکنر کتب لغاتده ظفر یاب اوله مدق انجق همزه نک مدیه اماق کوز بیکاری یعنی کوزک بروندن جایی اولوب یاش آقه جق یری معنایه اولان اماق و ماقی انظر لیک جعبدر تکیم بوقطعه ده کلور

(*) یک چاغرماعه دی اصلاق ودخی ارمعلال (*)

(*) اولدی لکلک قوشی لقلق دخی سسدر لقلاق (*)

(اصلاق) همزه نک کسری و صاد مهمله نک سکونله اصلاح وزنده و (ارمعلال) اقشمار وزنده صوت شدید و بلند آواز ایله صیحه ایدوب چاغرماعه دینور داد و اید کی

و بواوزان ثلاثه اوزره سین
بدل صاد ایله مصلاق
وصلق و مصلق حسن ادا
صاحب مکلم بلقیه دینور

نسخ مطبوعه ده ارمعلال موقعنده محراب وزنده معلال واقع اولمشدور لکن مراجعت ایتدیکنر کتب لغاتده معنای مزبوره و رودندن قطع نظر معلال عنوانی دخی موجود اولدیغندن مصراع اول تغییر اولمشدور (لقلق) عرعز وزنده و لقلاق ثنار وزنده لکلک دیدکلی مشهور قوشک اسمدر نعاب وقعق کی و شیخ الطیورده دینور و لکلک فارسی لقلق معری اولق اوزره مر سومدر (لقلاق) ثنار وزنده و مختصری اولان لقلق آلت تکلم اولان لسانه دینور منبر وزنده مذرب و مفصل و مقول کی و مصد بیت علاقه سیله محارزا لساندن صادر اولان صوتیه دخی اطلاق تصحیح کرده ناظمدر

(*) اعتبار ایچمک اگر اهله دحق و ادحاق * هم تخصم کی دشمنک اید سمکه تحاق (*)

(دحق) طرد وزنده و (ادحاق) ابعاد وزنده و مراد فیدر که عتدنده قدر و اعتباری اولیان کیسیدی یاخود حیوانی طرد و ابعاد ایدوب سوروب قوغق و ابراق ایلک معنایه در خسا و بدوید و تشرید و اشقاد کی (تحاق) تالک فنی و قافک تشدید یله شخصین یاخود قومین ینلرنده ظهوره کلان بقض و عداوت معنایه در محایقه و معاداة و تعادی و تخصم کی لسانمزد ده دشمنک اید سمک دینور

(*) عورتک مهرینه آغر لفته دیندی صداق * دخی چوق عورت آلوده بوشاند مطلق (*)

(صداق) کتاب وزنده و سحاب وزنده زوجه متکوحه مک مهر مؤجلنه و آغراق تعبیر اولتان مهر مجلنه دینور صادق فنی و دالک ضمیمه صدقه و غرقه وزنده صدقه و عمره وزنده صدقه و ضمیمه صدقه و فحشینه صدقه کی و میک فنی و هانک سکونله مهر دخی عریدر شیوعنه بناء ترجمه موقعنده ابراد اولدی فارسیده کاوین و ترکیده کاوین دینور مایه النکاح اولدینی ایچون السنة عوامده نکاح اطلاق اولور (مطلق) محراب وزنده عورت آلوب بوشاماق معنای اولان آدمه دینور میک کسریله مطلق و سبکیت وزنده

طبق کبی

(*) دیندی عطبول هر اعضاسی موافق قادینه (*)

(*) کل خندان کی یک خوش کویلیجسی مهراق (*)

(عطبول) عنقود وزنده سرتاپا متناسب الاعضا غایت خوب و حسنا خاتونه دینور و بوعطبول لفظی معنای مزبوره اوله رق دال قافیه سنک قطعه اولی سنده سبق ایچمکه تکرار اولش اولور مکر که ناظم معارف عنوان مائل نسوان مهر و یان اولغله اعد ذکر نعمان قیلندن اوله یاخود قد و قامت و حسن صورت جهتیله ممتاز و مستثنا اولان خاتونه عطبول دینلیدی کی هایلله عطبوله و سنبیل وزنده عطیل دخی دینلکه بوراده دیندی کی عطبوله هر اعضاسی موافق قادینه دیتکه یاخود دیندی عطیل همه اعضاسی موافق قادینه دیتکه اعاده و تکرار محذوری مندفع اوله (مهراق) محراب وزنده کویج بوزلوشوخ طبع خندان مشربلو بسامه خاتونه دینور

(*) حیربون هر دبه قوجه قاری مانند عجز * ناسره فحله ادب سزری کیم بداخلاق (*)

(حیربون) فیلسوف وزنده قوجه قاری به دینور (هر دبه) لهجه نک ضبطی اوزره هانک کسری و رانک سکونی و دالک و باه موحد و مفتوحه مخففه نک فتحه لریله و قاموسک انجمنه کوره باه مشدده ایله مسنه و اختیاره قوجامش عورنه دینور نسخ مطبوعه ده خاء مهمله ایله حردبه تخفیدر (عجز) صبور وزنده قاموسده تعداد اولدینی اوزره یتشیدی معنی یننده مشترک در قرق در دینی معنای شیخه یعنی قوجه قاریدر فارسیده پیره زن دینور (ناسره)

باقصه وزنده زوجنه بغض وعداوت ایدوب عصیان و مخالفت ایله معامله ایدن قاری به دینور
(خله) فایک قحی و حله مهمله نیک سکونیه نخله وزنده ادیسر و حیا سربز بان و هرکسه شرابی
بد اخلاق قاری به دینور سلبه کی

(*) دوکده دق اولدی دوکولش صوده ماء دافق (*)

(*) دوکچی کیمسه به ده مهریق و دوکولش مهران (*)

(دق) دالک قحی و فایک سکونیه صومقوله سنی سرعتله و شدتله صبا ایدوب دوکک معناسه در
(دافق) فاعل یعنی مفعول اوله رق مدفوق معناسه در مصبوب و منسوب و منسکب کی
ترکیب توصیفی ایله ماء دافق دوکولش صومدیمک اولور یا خود دافق صیغه نسبتدر لابن
و تامر کی ذودق معناسه مال واحد در (مهریق) میک ضمی و هانک قحی و رانک کسریله
اهراق بهر یق اهر یا قادن اسم فاعل در صومقوله سی مایع نسته یی دوکچی کیمسه معناسه
(مهران) میک ضمی و هانک قحیله و سکونیه ماده مزبور در اسم مفعول در دوکولش
نسته معناسه

(*) شهر ایش بحره بلد تهمه مدینه کی هب * کویه ده قریه کی کفر دینور هم رستاق (*)
(بحره) بانک قحیله بلده وزنده و مراد فیدر که بیوت کثیره یی و اسواقی مشتمل اولان بلده یه
دینور که لسان زده شهر تعبیر اولنور (بلد) قحیله و (تهمه) نانک قحی و هانک سکونیه تهره
وزنده و (مدینه) سفینه وزنده شهره دینور مصر کی (قریه) فایک قحی و کسری و رانک
سکونیه ناسک اجتماع ایلدکری موضعه دینور بو جهته شهریدن و کویدن اعم اولور لکن
عراقا کویده استعمالی شایع در (کفر) کافک قحی و فایک سکونیه و (رستاق) فسطاط
وزنده و تابدلی دال ایله رستاق و سین بدلی زایله رزداق شهرک اطراف و نواحی بنده اولان کویله
دینور فارسیده و ستاوروستای دینور

(*) حالدن حاله دیمک در طبقات طبق * اوله در بر برینک اوستنه فات قانده طباق (*)
(طبقات طبق) طبق جبل وزنده مرتبه و منزله معناسه و حال و شان معناسه دینور و اشبو
(لترکین طبقات طبق) نظم جلیله حالا عن حال ایله مفسر در و عن طبق منصوب المحل
اوله رق طباق لفظنک صفتیدر طباق مجاوز الطبق معناسه در تفصیلی تفسیرده در (طباق)
قتال وزنده مفاعله باندن مصدر در یا خود جبال وزنده جعفر مقدری بر نسته یه مطابق
و موافق اولوب اوستنده قیاق و پوشیده معناسه اولان طبق لفظیدر و اشبو * الذی خاق سبع
سموات طباقا * نظم جلیله بیضاوی لمطابقه بعضها فوق بعض و هو مصدر طباق التعل
بالعمل او طوبقت طباقا و ذات طباق جمع طبق دیمکله افراد و جمعه ایما ایتشد
(*) راحه ال آیه سی یدال یلک آدی مرفق * ایاغه دیندی قدم انجکیده اولمش ساق (*)

(راحه) ساحه وزنده الک ایچ طرفنه دینور که ال آیه سی تعبیر اولنور (ید) بانک قحیله اله دینور
فارسیده دست تعبیر اولنور (مرفق) منبر و مجلس و زنده ذراع ایله عضد ینی وصل ایدن
سبور یجه یکیکه دینور که ترکیده دیرسک و فارسیده وارن و وارنج دینور اما یلک معناسه موضوع
اولان شاهد وزنده ساعد و منبر وزنده معصم در بو تقدیر جبه ناظم مرحوم * یلک آدی معصم
یا خود دخی دیرسک مرفق * دیسه اصابت ایدردی (قدم) قحیله ایاغه دینور رانک کسریله
رجل مراد فیدر (ساق) طوق ایله دیرک ارالغی اولان عضوه دینور اینجک تعبیر اولور فارسیده
بوره دینور

(*) سبق او کدل دیمه در کیم یارش اربابی آلور * ایلر و به کچی کیمسه یارشده سابق (*)

(سبق) قحیله و غزفه وزنده سبغه او کدل دینور که یارش و قوشی ایدن لیمانه به قورل سارتری
سبق و تقدم ایدن کیمسه انی اخذوا حرازا ایدز (سابق) شداد وزنده یا یان قوشیده سارتری سبق
ایدوب کیمک معنادی اولان کیمسه و اتلو قوشوسنده سارتری کچن یو کرک آله دینور که انک
صاحی او کدل تعبیر اولنن متاعی آلور کا حائر قصبات السبق دینور یو مناسبته فضائل لجهتیه
جمله دن فائق اولان آدمه ده سابق و حائر قصبات السبق دینور

(*) ملأه مفهومی زکام و هم او معناده ضناک * او کسورک آدی سعال انجقرغه دیندی فواق (*)
(ملأه) میک ضمیله متعه وزنده و ملأه غراب وزنده و ملأه سراقه وزنده امتلاء معده دن
ناشی حادث اولان زکام علتیه دینور (ضناک) غراب وزنده و ضنکه غزفه و کنده زکام علتیه
دینور غراب وزنده طشاء و قعود وزنده ضو کی فارسیده خشام دینور و غراب وزنده زکام
دخی عربیدر شیوعی حبسیله ترجمه موقعده ایراد اولندی علت مرقومه السنه ده دماغی و زله
اطلاق اولنن علتدر که دماغ ایکی بطن مقدمارندن فضله رطوبتک برون دلکریته سیلانندن
عبارتدر سببی زله در که غذائیه صالح اولان اطعمه ایله دماغ غذائوب و غذایه صالح اولیاق
فضله اولوب اغزند و برونندن من دفع اولور زکام عارضه سنه مبتلا اولان آدمه مزکوم و ملو
دینور (سعال) غراب وزنده آق جکره و اکا متصل اولان اعضایه عارض اولان اذابی دفع
ایچون طبیعتک حرکتندن عبارتدر که او کسورک تعبیر اولنن عارضه در جش و هکاع سعال
مراد فیدر فارسیده خفته و سرفه و سکچ دینور (فواق) غراب وزنده معده دن بی اختیار
صعود و نفوق ایدن ریجه دینور که انجقرق و خچقرق دینور فارسیده اسبرک و زغنگ
دینور

(*) ماقه انجقرق اغله مائق احق * کوز بیکاری دخی ماق اولدیکه جعی آماق (*)
(ماقه) قحیله ملکه وزنده بر حالتدر که انسانه بکاء حالتده عارض اولور صدرندن انجقرق کی
قویار ترکیده ایچ چکمه و کوس کورمه تعبیر اولنور (مائق) صاحب وزنده مال اکلا مرغی
واجق کیمسه به دینور ترکیده بون و اوغوز تعبیر اولنور فارسیده کالبه و کاوریش دینور (مائق)
میک قحی و هیزه نیک سکونیه و مؤق میک ضمیله و ماق مال وزنده و ماق قاضی وزنده و موق
سوق وزنده و مقیه منعه وزنده کوزک برونندن جایی اولوب یاس اقه جق بریدر که کوز بیکاری
دینور (آماق) آفاق وزنده بونلرک جمعیدر

(حاسن) ایدردی صولک کیمسه سنه دیندی سرار * هفته اسبوع ایمش آی آخری اوج کونده محاق
(حاسن) صاحب وزنده آیه دینور قطعه سما و به نیک اولنده کچن زرقان و فرکی (سرار) سحاب
وزنده و کتاب وزنده و سربور وزنده آیک آخر کیمسه سنه دینور استرار و اخفاسه بناء (اسبوع) اسلوب
وزنده هفته به دینور که ایام سبعة معروفه در هفته یدی کون معناسه فارسیده لسان زده دخی هفته دینور
و سجود وزنده اسبوع دخی اسبوع کی هفته به دینور و اسبوع و سبوع یدی کره و یدیش کره معناسه ده
مستعملدر و ابن الاعرابنک اشبو * ماسبعة کلهم اخوان * لسوا یموتون و هم شبان * لم یرهم فی موضع
انسان * افری ایام هفته اوله جقدر (محاق) میک حرکات ثلاثیه سحاب و کتاب و غراب و زنده آیک
آخرنده اولان اوج کیمسه به دینور یا خود آیک آخرینه دینور سلخ و منسلخ دخی آیک آخر کونه دینور
(*) مضمحل اولیجی مفهومی زهوق اولشد * مضمحل ایتکه اولدر مکه دیمش از هاق (*)
(زهوق) صبور وزنده نابود و زائل و معدوم و مضمحل اولیجی نسته یه دینور (از هاق) هیزه نیک
کسریله بر نسته یی محو و اعدام و مضمحل ایتکه دینور و ذی روحک روحنی بدندن ازاله
ایدوب اولدر مکه دینور

(*) خور نقصان ودخی کورز یاده دیمه در * قور قور در خشیت وغایتده فقیر لک املاق (*)
(حور) حانک قحیله ثور وزنده نقصان واکسلیک معناسنه در (کور) حور وزنده زیاده ثوب
ارتعق معناسنه در وفی الحدیث نعوذ بالله من الحور بعد الکور ای من النقصان بعد از زیاده ثوبه
یا صمه نسخدرنده کور نقصان ودخی حور زیاده دیمه در واقع اولشدر لکن سقیمدر (خشیت)
هیئت وزنده قور فقی و قلبه عارض اولان خوف و قور قومعناسنه در (املاق) همزه نك کسریله پک
فقیر اولق معناسنه در

(*) جان بقایاسنی تنده قیامق سدرمق * قوت بومیه ایش بلغه او معناده رماق (*)
(سد) سینک فتنی ودالک تشدیدیه برنسنه نك رخنه سنی وکدیکنی یا بوب قیامق ایله اصلاح
واحکام ایتمکه دینور (رمق) قحیله ذی روح مقوله سنک وجودنده فلان بقیه حیاته دینور
بش اضافله سدرمق فرط جوع یا خود شدت عطش عارضه سیله هلاککه مشرف اولان
کیمسه بی اطعام واسفا ایله رخنه حیاتی قیابوب محافظه واصلاح ایتمکه دینور (بلغه) غرقه
وزنده بلاغ وکفایت ایده جک مقداری آرزجه معبشته ودر لکه دینور که قوت بومیه و بوم
جدید رنق جدید تغییر اولنور (رماق) کتاب و سخاب وزنارنده و جبل وزنده رمق وکتف وزنده
رمق امساک رمق ایده جک مقداری یعنی اولیه جک قدر دبر لکه دینور

(*) خام تکلیف ایله تعجیزه دینور نش تاویق * چوق زیارت ایله ثقلت و بریجیدر معفاق (*)
(تاویق) تعویق وزنده و مراد فیدر که بر کیمسه بی برنسنه دن صرف ایلمک و برایشدن البقومق
معناسنه در و بر کیمسه به لایقسن نسته تکلیف ایتمکه تعجیزه ایدوب اوصاندرمق معناسنه در
و بر کیمسه بی محنت و مشقته و الم روحانی به گرفتار ایتمکه دینور (معفاق) محراب وزنده احباب
چوق زیارت ایتمکه ثقلت ابراث ایدن آدمه دینور ثقلت زیارت کثرت محبت دال اولدیغنه
(زرغباز دوجبا) حدیثی شاهددر واکثار زیارت مورث ملال و شامت و مزیل تعظیم و حرمت
اولدیغنه شاعرک اشبو * آدمی آدم زیارت ایتسه آرایتمک کرک * حرمت آکسیدر اوکیم چوق
چوق زیارتدرایشی * مطردیاعسه مطرایلر ضرر اما اگر * کندوی چکسه ال آجوب استرانی
هر کسی قولی دالدر

(*) خنقه شول ایتمکه انک فاعلی غایت اوتانه * پک عجیب ایش دخی فلق ایتمک انی افلاق (*)
(خنقه) خانک وفانک قحیه لیه ثمره وزنده و خانک کسریله خنقه وزنده فاعلی شرمسار
و عجیل اوله جق فعل قحیه دینور (فلق) فانک کسری و فتنی ولامک سکونیه تعجب واستغراب
ولنه جق امر تعجیزه دینور (افلاق) همزه نك کسریله بر امر عجیب پیدا ایلمک معناسنه در
افلاق کی

(*) نکر من خلقه افاضه ایدیچی رزق کثیر * ربنا الله الی الخلق مفیض الارزاق (*)
(مصرع) اول نائینک ترجمه سیدر * ربنا الله الی الخلق * ترکی فافاقیه سنک قطعه ثابیه سی
عنواننده یکدی (مفیض) کثرت احسان معناسنه اولان افاضه دن اسم فاعل صیغه سیله
ربنا مبتداسنک خبری یا خود خبر بعد خبریدر (ارزاق) همزه نك قحیله مطلقا کندیسله تمتع
وانتفاع اولان شی معناسنه اولان رزق لفظنک جمعی و مفیضک مضاف الیهیدر مال
معلومدر

(*) ایتمه وهی قولکی غیری قویه خنخ * باب ارزاق سهولته آجوب بارزاق (*)
(وهی) ناظم نحر پک مخلصیدر (باب) قویه دینور و بر مقصده وسیله وصول اوله جق شینه
دینور بوراده بومعنا مراددر (ارزاق) مر آتفا (سهولت) آسانلق معناسنه در یا حرف ندادر

(رزاق) قنخ وزنده اوزان مبالغه دن اوله رق عموما انواع حیوانه و خصوصا نوع انسانه
لایعد ولا یحصی رزق ونعت اعطا ایدن جناب منان و هابک اسماء صفاتنددر (حاصل معنی)
ظاهر در

(*) قد توکلت علی الله ولی التوفیق (*)
(قد) حرف تحقیقدر مدخولی اولان فعلاک مضموننک تحقق و بونتنه دلالت ایدر (توکلت)
تفعل بایندن ماضی متکلم وحده در (علی الله) توکلت فعلنک مفعول به غیر صریحیدر (ولی)
غنی وزنده مالک و متصرف معناسنه در و مجرور اوله رق اسم جلالک صفتی و توفیقه مضافدر
(توفیق) بر کیمسه نك مصلحتی مرادینه موافق قیلوب ایشی راست کتومک معناسنه در
(حاصل معنی) زمام توفیق قبضه قدرنده و تیسیر امور تحت ارادتنده مسخر اولان جناب مولای
متعاله هر خصوصه اعتماد و انقیاد و هر امور بی تحقیقا الله تعالی حضرتلرینه تفویض
ایدوب اصمیر لدم دیمکدر

(*) خلق خوی خلق براتق دخی اولیه تخلیق * تام الاعضایرادلش اولان آدمه ملیق (*)
(خلق) خانک ضمی ولامک سکونیه وخلق ضمتنه انسانده جبلی یا خود کسبی اولان ملکه
نفسانیه در که اول ملکه سیدیه افعال اندن من غیر تکلف سهولته صادر اولور لسانمزدده
خوی تعجیز اولنور خلیقه و سحیه و غریزه و عریکه و شکیه و شنشنه و طبع و طباع خلق
مراد فیدر فارسیده نهاد و سرشت و منش دینور (خلق) خانک فتنی ولامک سکونیه خواص
الو هیئت ندر که برنسنه بی منالسن واورنکسن ایجاد و ابداع ایلمک معناسنه در ترکیده براتق
و نارسیده آفریدن دینور (تخلیق) تقدیر وزنده بودخی برنسنه بی انشا و ایجاد ایلمک
معناسنه در و برنسنه بی تسویه ایدوب دوزنکمه دینور (ملیق) رشیق وزنده ناظمک و قوفنه
اکوره من القرن الی القدم تام الاعضای و مناسبت الخلق آدمه دینور

(*) سوزی غایتده بلوغ اولنه دیرلر منطق * همدخی تیر زبان ناطقه کی کیمسه ذلیق (*)
(منطق) مکشیر وزنده مبالغه صیغه سیله وضع لغته موافق و مقتضای حاله رعایت ایله معنای
مقصوده مطابق کلام صادق تکلیف مقتدر غایت بلوغ و سخنور آدمه دینور (ذلیق) خطیب
وزنده (ذلق) کتف وزنده ضرب نطق صاحبی طلاق و فضا حواش زبان کیمسه به دینور
(*) اولدی بایند طعون اون آدی هم ایتمه دقیق * ایتمه ایتمک دخی یومشامغه دیش تدقیق (*)
(طعون) صبور وزنده فعول یعنی مفعول اوله رق معطون معناسنه در که او کودلش اونه دینور
طانک کسریله طحن کی (دقیق) رقیق وزنده و مراد فیدر که ایتمه و باریک نسنه به دینور
و او کودلش اونه دینور طحن کی (تدقیق) رقیق وزنده غلیظ نسنه بی ایتمک و برنسنه بی
قیروب اوفاتق و یومشامغه دینور

(*) شق دیش یاریغه یارمه یرتمق تخریق * فتق وفتیق دخی یارمه مثال تفلیق (*)
(شق) شینک فتنی و فافک تشدیدیه اسم اوله رق استعمال اولنور که یاریغه و یرتمق دینور و مصدر
اوله رق برنسنه بی یارمق و یرتمق معناسنه ده مستعملدر و خانک قحیله خرق دخی ایتمک معناده شق
مراد فیدر (تخریق) تمزیق وزنده و مراد فیدر که برنسنه بی پاره پاره یرتمق معناسنه در و یلاق
چوق سو یلمک معناسنه ده مستعملدر (فتق) فانک فتنی و نانک سکونیه (تفتیق) تخریق وزنده
معنای نایده شق مراد فیدر که برنسنه بی یارمق معناسنه در (تفلیق) تفتیق وزنده و مراد فیدر که
یارمق معناسنه در فلق کی فارسیده کافتن دینور و شکافتن دینور تفتیق و انشقاق و فتق و انفتاق
و تفلق و انفلاق یارلمق دینور

(*) کوز آجوب دفته باغچه دیر تریق * متصل کوز دیکه رک باغچه ده اولس تریق (*
(تبریق) تحدیق ورنده و مرادفیدر که بر کیمسه کوزلری بی یک آجوب برنسنده دفته نظر ایتمکه
دینور حلقه و اغلال کی (تبریق) تدیق ورنده و مرادفیدر که برنسنده کوز دیکه رک دوام نظر
یعنی چوق زمان باغچه دینور طمع ورنو کی

(*) پارلق اولدی بروق و هم اومعاده بریق * دخی پارلق قلیجه دیندی اوشهور ابریق (*
(بروق) قعود ورنده (وبریق) بصیر ورنده برنسنه نک لمعان ایدوب پارلسنه دینور تبریق
وتوهج وتلاؤ کی (ابریق) همزه نک کسریله انبیق ورنده زیاده براق و شمشک کی لمعان ایدیچی
قلیجه اطلاق اولنور و معروف امر کلو قایه دینور که لسانم زده دخی ابریق اطلاق اولنور
و چهره سی الماس کی تابان اولان ماهر و محبوبه به دینور تقول شربت فیهو بالابریق من ید
الابریق ای المرأة الحسناء البراقه

(*) جادره خیمه سرادق دی سرا پرده به هم * پرده در خدر و رواق آئیده چکمک ترویق (*
(خیمه) خاتک فحیله بادیه نشین اولان اعراب و اکراد و یورک و ترکان مقوله سنک مایری اولان
بیوته اطلاق اولنور فسطاط کی لسانم زده جادر و چرک دینور فارسیده بارگاه و کشان دینور (سرادق
سینک ضمی و دالک کسریله علابط ورنده جادر توزلغنه و وراسته نسوان یاخورد اتباع قنات
ایلیک ایچون خیمه ایچره چکیلان پرده به جادر اطرافه چکیلان صواقه دینور سر پرده فارسیدر
فی الاصل پرده سرای اولوب مصاف الیه تقدیم اولمشدر سیاه چشم کی اوتاغ و جادر انا و خاتک
تلفظه و توزلغنه السنه کجاده سر پرده اطلاق شایع اولغله ترجمه موقعه ابراد اولندی (خدر)
خاتک کسریله ستر ورنده طائفه نسوان کورنمک ایچون اولک و جادرک بر طرفنه چکیلان
پرده به دینور اسلوب ورنده اخدور کی و خدر مطلقا دروننده اولان نسنه سی سارا اولان شیده
دینور یت و جادر و پرده و ساردر لوستاره کی بوجهتنددر که درون یته ملازم اولوب ضرورتسز
اسواقه بروز و محاکمه حضور معنای اولیان مستوره خاتونه مخدره اطلاق اولنور (رواق)
کتاب و غراب ورنلنده اولک اوکنه اصیلان پرده به دینور ورنده باشلرینک اوزرلنده بنا قیلان
نشین و شاهنشین مثل لوجایکاهلره ده اطلاق اولنور (ترویق) تدیق ورنده رواق اخذ ایتمک
و حائل و ستره یا بوب پرده چکمکه دینور

(*) الی اوز اوسته به شعباددی هر صنعتده * حاذق استاد اولان کیمسه دخی لبق و لیبیق (*
(شعباد) شبنک فحی و عینک سکونله حقه باز کی صنعتده تیز دست الی چاک اوسته به
دینور (لبق) باه موحده نک کسریله کشف ورنده (ولیبیق) امیر ورننده ایشی یا قشقی اوزره
ایشلیچی اولوب صنعتده حاذق و ماهر اولان اوسته به دینور استاد ذال ایلله عربی و دال ایلله
فارسیدر پیشه کرو پیشه ور کی عزیمده حاذق و ماهر و نابل و تنقن کامل اوسته به دینور
(*) بسلک تربیه بسلحه تربی اولس * بسله ناز و نعیم ایلله ماکلی تفنیق (*

(تربیه) تغذیه ورنده و مرادفیدر که ذی روحک قوام بدنی اولان غذا و معاشی و ربوب
بسلک معنایه در فارسیده پروریدن و پرورندن دینور (تربی) تغذی ورنده ماکولات و مشروبات
ایلله پرورده اولوب بسلک معنایه در فارسیده پرورده شدن دینور (تفنیق) تزییق ورنده
بر کیمسه بی ناز و نعمته یعنی نوازش و التفاته ملابس اطعمه نفیسه و عبیه و اسعه ایلله بسلکدر
(*) هم بزمکه ترین که تزوق اویله * زینت ایتمک دخی مفهومیده اولس ترویق (*
(ترین) تشوف ورنده و مرادفیدر که زیب و زیور ایلله بزوب طوائف معنایه در (تزوق)
ترین ورنده و مرادفیدر تنون و تحلی و زدیان و تزیق کی فارسیده اراستن دینور (ترویق)

ترین ورنده و مرادفیدر که برنسنده زیب و زینت و ربوب به مک معنایه در تحلیه و تشویف
کی فارسیده آرایندن دینور

(*) شبتعور اریه به دیش دخی مشهوری شعر * هم قضیم ات یمک آریه سیدر اویله علیق (*
(شبتعور) شبنک و تالک فحی و عین مهمله نک ضمیمه عتکوت ورنده و عین مهمله بدلی غین
مهمله ایلله شبتعور جوبات جنسندن اریه به دینور (شعیر) امیر ورننده اریه نوعنک اسم مشهور یدر
(قضیم) شعر ورننده حیواناته و پریلان اریه به دینور که یم تعبیر اولنور (علیق) قضیم ورننده
و مرادفیدر که دابه و پریلان اریه در لکن بونده اریه بی طور بهیه وضع ایلله دابه نک باشنه
تعلیق ملحوظدر

(*) یک محبت دیمه مفهومی ایش عشق و عشق *

(*) اولندی و امق دخی عاشق فحی دوشکون عشیق *

(عشق) عینک کسریله و (عشق) قحچینه بر کیمسه محبوبه افراطله محبت ایلمک معنایه در
مقعد ورننده معشوق کی (وامق) عاشق ورننده و مرادفیدر که عشق و محبت گرفتار اولان
کیمه به دینور و میق و صب و محب و وودو کی (عشیق) سکیت ورننده محاییده علاقه و عشق
کثیر اولان کیمسه به دینور

(*) امر حقدن طشره جیمه ایش قسق و فسوق * دائماً فسق و فجور اوزره اولاندر فسیق (*
(فسق) فالت کسریله (وفسوق) قعود ورننده حق تعالی جل و علا حضرت نلرینک امرنی
ترک ایلمک عصبان ایدوب سبیل صوابدن خروج ایتمک معنایه در که اوامری ترک و مناهی بی
ارتکابه شاملدر (فسیق) سکیت ورننده و فسق صمد ورننده دائماً فسق و فجور اوزره اولوب
فسقه مصر اولان آدمه دینور

(*) حکمه سبسته اولان عدله انجی حقدن * انما الحق مع العدل الی الحکم حقیق (*
(مصرع) اول ثانینک ترجمه سیدر (انما) طرق قصیر دندر انجی معنایه افاده ایدر تفصیلی
قطعه شرعیه نک او اخیرنده یکدی (الحق) اسماء حسنی دن اولق اوزره مبتدادر (مع العدل)
ترکیب اضافیسنده مع مقارنه و صاحبیه دلالت ایدر ایلله جبه و برابرجه معنایه (عدل)
جور و ظلمدن مجانبیت ایلله نفوس و عقولده استقامتی ثابت اولان انصافی و حالات محسنه بی
اجرا ایلمکدن عبارتدر و مع کله سی مؤخر حکمک ظرفیدر (الی الحکم) ترکیبده (الی) مؤخر
حقیق لفظه متعلق حرف جر در (حکم) حاکم ضمیمه فصل قضایه یعنی شونسته شویله در
دیو قطع و امضا ایلمک معنایه حقیق لفظنک مقول به مجرصر یحیدر (حقیق) خلیق
ورننده و مرادفیدر که لایق و روا و شایسته و سزا معنایه مبتدالک خبر یدر ایلدی بو ترکیب
(*) انما الحق حقیق الی الحکم مع العدل * سبکده در ضرورت وزن ایچون تقدیم و تأخیر
اولمشدر (حاصل معنی دارینده قسط و عدله ملاس فصل قضایه حساب الحکم الحاکمیه
تخصیصدر

(*) باوه کویان زمانه نکا غاید ایده مز * سکر کیم حقه بنم عصرده اهل تحقیق (*
(یاره کویان) چاره جویان ورننده فارسیدر هذیان و بهوده سوز معنایه اولان باوه لفظیه
سویلیچیلر معنایه اولان کوبندکان مخفی اولان کویان لفظندن مرکب اوله رق و وصف ترکیبدر
هذیان و مالا یعنی سویلیچیلر دیمکدر (تقلید) تشدید ورننده بر کیمه آخره پیرولک ایدوب ایشلیدیکی
کی بسلک معنای عریضدر (عصر) قصیر ورننده مطلقاً زمان معنایه در (تحقیق) تدقیق
ورننده مطابوب و مدعای دلیل و برهان ایلله اثبات و بیان ایلمکدن عبارتدر (ماکلیفت) ناظم

معارف طراز هم عصری بولسان معشره را در ممتاز و تحقیق مقامده فائق و سرفراز اولدیغی
بیان ایله مفاخره شاعریه و عطیه بهیه جناب فیاض مطلق اولان علم و کمال و تحقیق مقال
مقابلنده تشکر و تحذیر نعم الهیه اولش اولور
(* نظمن الکافی بیسط قد کفاک *)

(نظمن) ترکیبده کلام منظوم معناسنه اولان نظم هضما للنفس متکلم مع الغیر ضمیرینه مضاف
اوله رق مبتدادر (کافی) وافی و زننده کفایت یدیی یعنی سائرلردن مستغنی قبلی معناسنه
نظمن صفتیدر (بیسط) لفظنده بیه سبیه مؤخر کفایت فعلته متعلقدر (بیسط) بانک قحجیه
برنسنه بی نشر ایدوب یامق و توسیع ایلک و اوزاتق معنایینه در و فاعلک مفعول به غیر
صریحیدر (قد کفاک) ترکیبده قد حرف تحقیق در مدخولک مضمونی ثابت و تحقیق اولدیغنه
دلالت ایدر (کفاک) ده کفی رمی و زننده باب نائیدن فعل ماضی اوله رق آخرلردن معنی اولدی
دیمکدر فاعلی اولان ضمیر مستتر مبتدایه راجعدر کاف خطاب مفعولیدر جمله سی مبتدایک
خبریدر (محصول عنوان بزم بو منظومه کافیه من کندیغه لغات متداوله بسط و بیان
ولندیغی جمله ای طالب لغات تحقیق سکا کافی و سائر منظومه ره احتیاجدن معنی و وافی
اولدی دیمکدر

(* اولکه عشقکده سنک من فی هواک * قنده کورر اوسنی این یراک *)

(من فی هواک) ترکیبده من میم قحی و نونک سکون اوزره بناسیله الذی معناسنه اسم موصولدر
و مبتدادر اول کیسه که دیمکدر (فی) فاک کسر و مدیله حروف جاره دندر طرفیت مجازییه
یاخود مصاحبت ایچوندر متعلق فعل عام محذوفدر (هوی) هانک قحی و الف مقصوره ایله
برنسنه بی مقنولغه دینور عشق و علاقه کی کافی ضمیر خطابدر ظرف مستقر مع فاعله جمله سی
موصولک صله سیدر (مفهوم ترکیب سنک عشق و محبتکده اولان کیسه دیمکدر) این یراک
این کیف و زننده استفهامی مضمین ظرف مکان اوله رق مؤخر یراک فعلنک ظرفیدر بوندن
ترکیبده قنده و زده ایله تعبیر اولنور یراک لفظنده بری رؤیتدن فعل مضارعدر کورر معناسنه
کاف ضمیر خطاب اوله رق مفعولدر فاعلی تحتده مستتر ضمیر غائب اوله رق موصوله
راجعدر جمله سی مبتدایک خبری اوله رق (الذی فی عشقک و هواک فی ای مکان یلقاک
و یراک دیمک اولور

(* عاشق اولدی شوقله کورن سنی * کان صبا بالفرام من راک *)

مصرع اول نائینک ترجمه سیدر (کان) افعال ناقصه دندر اولدی معناسنه (صب) صادق
قحی بانک تشدیدیه قرط مجتله آشفته اولان عاشق معناسنه اولدیغی دال قافیه سنک قطعه
اول سنده یکدی و بوراده صبا منصوب اوله رق کان فعلنک خبریدر (بالفرام) ده بیه ملایسه
صیه متعلقدر (غرام) سحاب و زننده بر شیه یک دوشکونلکه و مقنولغه دینور
و شوق و اشتیاق و حرص و ولوع معناسنه در و صیک مفعول به غیر صریحیدر (من راک)
سنی کورن کیسه معناسنه موصول مع صلیه کان فعلنک اسمیدر چونکه من اسم موصولدر
(رای) رؤیتدن ماضیدر تحتده مستتر فاعل ضمیری موصوله راجعدر کاف خطاب
مفعولیدر

(* یاخلیل ای بنم یک سوکلم * کور یرم برکون سنی یوماراک *)

(یاخلیل) ترکیبده یا حرف ندادر (خلیل) قلیل و زننده محبتی شایه خلادن عاری و غل
و غلدن خال درست و صادق و صفای اولان دوسته دینور خل و فی کنی جمعی اخلاء و خلان

کلور بیه متکلمه مضاف اوله رق ای بنم یار و فادارم و حبیب صداقتیشارم دیمکدر (یوماراک)
ترکیبده یوم نوم و زننده جگر طلوعندن شمسک غروبته قدر زماندن عبارت اوله رق
مؤخراراک فعلنک ظرفی اولوق اوزره منصوبدر (اراک) ده اری فعل مضارع نفس متکلم و حده در
فاعلی مستتر انا ضمیریدر کاف خطاب مفعولیدر خطاب خلیل من یوره در که کونلردن برکون
دیدارکده مشرف اولورم دیمکدر

(* سن کلور ایسک یکا لوجتنی * سا که جانمدر قدا روحی فدایک *)

(لوجتنی) ترکیبده لوکله سی ضاد قافیه سنک اول قطعه سنک و آخری شرحنده یکدی کی
مطلق ربط ایچون مستعملدر ان شرطیه معناسنه (جنت) کلدی معناسنه اولان جاء
لفظندن ماضی مفرد مذکر مخاطبدر (تا) خطاب فعلنک فاعلی (نون) نون و قافیه بیه متکلم
ضمیری اوله رق مفعولیدر جمله سی فعل شرطدر (مفهومی) اگر سن بنم بحلیه کلور ایسک
دیمکدر جزاسی مصراع آئیده واقع روحی فدایک جمله سیدر (روحی فدایک) ترکیبده روح نوح و زننده
جان معناسنه اولدیغی حاء قافیه سنک قطعه نائیه سنده یکدی بوراده بیه متکلمه اضافیه
مبتدادر (فدا) فانک کسری و الفک قسریله الی و زننده و الفک مدیله کساء و زننده
برکیمسه بی پرورطه و شد بدن تخلص ایچون و یریلان بدله دینور کاف خطاب فدایک
مضاف الیهی اوله رق مبتدایک خبریدر جمله سی فاء جزایه تقدیریه شرط ضابطک
جوابی و جزاسیدر

(* سندن آیرلق بکا اولدی غوم * کان لی الاحزان منک الانفکاک *)

مصرع اول نائینک ترجمه سیدر اصل ترکیب کان الانفکاک منک احزان لی اوله چقدر نفیدیم
و نا خبر ضرورت وزن ایچوندر (کان) فعل ناقصدر اولدی معناسنه (انفکاک)
انفصال و زننده حسا یاخود معنی متصل اولان نسنه رک بری بوندن آیرلسی معناسنه
کان لفظنک اسمیدر (منک) ده من جاره انفکاک متعلقدر کاف خطاب منصوب
الحل اوله رق انفکاک مفعول به غیر صریحیدر (احزان) همزه نک قحجیه جمع
اوله رق کان فعلنک خبر منصوبدر مفردی حانک قحجیه حزن و قحجیه حزن در که
غمه و ناسه یه و قبحویه دینور (لی) لام جاره ایله بیه متکلمدن مرکب اوله رق احزان
لفظنک مفعول به غیر صریحیدر بکا و بنم ایچون دیمکدر اول قطعه دینور خطابدر
محبوبه در

(* ماشهدناه برآنی کورمدک * سوله کیم کلدی سکاقل من اناک *)

(ماشهدناه) ترکیبده ما نافیله در (شهدنا) علما و زننده باب رابعدن ماضی متکلم مع الغیر اوله رق
حضور مع المشاهده معناسنه در هاء ضمیر غائبدر که ترکیبده او و آنی لفظلریله تعبیر اولنور
(مفهوم ترکیب برآنی کورمدک دیمک اولور) (قل من اناک) ترکیبده قل قافک ضمیه امر
حاضر در سن سوله معناسنه (من) میم قحجیه استفهامیه در که لسانمزه کیم ایله تعبیر اولنور
(اتی) رمی و زننده باب نائیدن فعل ماضیدر کلدی معناسنه کاف خطاب فعلنک مفعولیدر مفهوم
ترکیب ناظمک دیدیکدر

(* ریم اولدیه بوقول عاصی سکا * ذلک العبد الهی لعصاک *)

مصرع اول نائینک ترجمه سیدر (ذلک) مفرد مذکره اشاره موضوع اولان ذا لفظیه
لام عماد و حرف خطابدن مرکب اوله رق ای مخاطب بو و اشته شود دیمکدر (عبد) عینک
قحی و بانک سکونیه بو مقامده بیع و شراسی صحیح اولان عید بحکم الشرع معناسنی مراد

اولیوب بلکه مطلقا انسانه یعنی حره و عبیده شادل اولان عبد بالایجاد و عبد بالخدمه معناری مراد در (الهی) حرق ندا تقدیر یله یا الهی دیمکدر که ای بنم ریم و پروردکارم دیمکدر (لو) یتنه بوقطعه ده یکدیگی کی ان شرطیه معنایه در (عصا) عینک فتنی والفق قصریله باب نایسندن ماضی مفرد در (مفهوم مضراع ای بنم مالک و پروردکارم بوجرم قولک هر تقدیر سکا عصبان ایش ایسه ده یعنی امر یکه انقیاد ایتیموب مسلك خلاقه کتمش ایسه ده دیمکدر جوابی یت آتینک مضراع نایسیدر خطاب حرفی و خطاب اسمی ایله مختاب طب

بنسب رب العزیز

(*) سندن اوز که یوقا کا معبود رب * ماله رب و معبود سواک (*)
 یتنه اول نایسنگ ترجمه سیدر (ما) کله سی حرفیه اوله رق نفیده و عملده لبس کله سته مشابه اولان مادر که لسانم زده یوق و دکل معناری بی افاده ایدر (له) لام جاره ایله بیت سا بقده مذکور عبیده راجع ضمیر غائبدن مرکب اوله رق ظرف مستقر محلا منصوب مالک مقدم خبریدر (رب) رانک فتنی بانک تشدید یله پروردکار عالم اولان ذات اجل واعظمک اسماء حسنا سندن اوله رق لفظا مرفوع و مانک مؤخر اسمیدر (معبود) مجمود وزنده امر یتنه انقیاد و حکمت اطاعت ایله کنیدنه عبادت و قوللق اولنان معبود بالحق معنایه رب اوزر یتنه معطوفدر (سواک) ده سوی سبتک کسری والف مقصوره ایله غیر معنایه در که لسانم زده اوز که و باشقه ایله تعبیر اولنور خطاب الله تعالی حضرت تری یتنه در جمله سی شرطک جوابی مقامده در یعنی جواب محذوفک علتیدر (مال) کلام ای بنم تکریم اگر بو عبد عاصی حسب البشریه نفس و هوایه اتباعله سکا عصبان ایش ایسه ده یتنه رحتکدن قطع امید ایتیز

زیراستدن غیری رب و معبودی یوقدر دیمک اولور

(*) اختیار ایسم دخی بی اختیار * تکیه عشقه صویندم بیر پاک (*)
 اولکی (اختیار) لفظی لسانم زده متداول اولدیی اوزره مسن وقوجه مش کیمده معنایه در که فارسیده بیر دینور ایکجی (اختیار) عربی سدر اراده و مثبت معنایه (بی) فارسیده ادات نفیدر (تکیه) مسکن درویشان اولان خانقاه معنایه (مال) بیت سن شیخوخته بلوغ ایله هریه قدر مسن و اختیار و سالخوردن روزگار اولش ایسم دخی یتنه زاده طبع معارفیه خلل و فنور کلیوب نظم و انشایه شوق و محبت درگاهنده بالاضطرار موانعدن بجرد و تعری ایله براوغوردن بتون بتون صویندم دیمک اولور که دیباچه ده * اله پیرانه سرالدم قلمی * نوجوانلر کی

قلم هممی * یتنه یکه مال اولش اولور

(*) انت لاتقلب منی قلبک (*)
 (انت) همزه تک و ناک فتحه ر یله مفرد مذکر مخاطب ضمیریدر که ترکیبده سن دینور (لاتقلب) نی استقبال مفرد مذکر مخاطبدر چو برمز سک و دوندر مرسک معنایه خبردر لکن بوراده چورمه و دوندرمه معنایه انشامر ایدر (منی) ده من جاره فعل مذکور متعلقدر بیه متکلم فعلک مفعول به غیر صریحیدر (قلبک) ده قلب احشاء بدنن بورک تعبیر اولنان عضوک اسمی اوله رق فعلک مفعول به صریحیدر کاف خطابدر (مفهوم عنوان ای مخاطب سن بدن محل ادراک معانی اولان قلبی چورمه یعنی سکا افاده والقا ایتدیکم حقایق و دقائقدن اعراض ایله دیمک اولور و قطعه ده ذکر اولنه جتی قلب لغوی ره براهه استهلالدر

(طمس) طمس وطمس ایکسیده محو ایتک * جذب و جذب کده مال کی چکیم (*)

(طمس) طمس وطمس ایکسیده محو ایتک * جذب و جذب کده مال کی چکیم (*)

محو ایتک یعنی بوزوب بلور سز ایتک معنایه در (جذب) جیمک فتنی و ذالک سکونیه و قلب مکان ایله (جذب) جذب و زننده و مراد فیدر که برنسته بی صورتی یا خود معنوی جلب و جرایدوب چکیم معنایه در

(*) عوطب و عوطب ایش داهیه یک * بتل و بتل ایکسی اولش کیمک (*)
 (عوطب) جوهر و زننده و حرفین اخیر یتک تقدیم و تأخیر یله (عوطب) یتنه جوهر و زننده ایکسی دخی بیوک بلا و مصیبت عظمیا و داهیه دهیا معنایه و ذکرک انکین بری معنایه متراد فلدر (بتل) بیه موحده تک تامثله اوزره تقدیم یله قتل و زننده و مقلوبی اولان (بتل) ایکسیده کیمک معنایه در

(*) عجم و معج ایتک اولش سرعت * سرطه طرسه اول یوریدی پاک (*)
 (عجم) عینک فتنی و میم سکونیه عمد و زننده و (معج) میمک عین اوزره تقدیم یله ایکسیده تیر تیر یوریمک و سرعتله کیمک معنایه در (سرطه) سبتک تقدیم یله دحرجه و زننده و طانک تقدیم یله یتنه دحرجه و زننده (طرسه) برنسته دن قور ققندن ناشی سرعتله سکر دوب کیمک و قاجق معنایه در

(*) قارپوزک ایدیه بانطق نی * اولدی بطح ایله طبع دیمک (*)
 (بطح) بانک طار اوزر یتنه تقدیم یله سکین و زننده و طانک تقدیم یله یتنه سکین و زننده (طیح) قاورنه و قارپوزه دینور لکن طیح اهل حجاز لغتی اولمغه لسان معجز بیان نیویدن صدور بی اشعار ایتشدن (*) حد مقلوبی دیمک مدحک * ایکسیده مآلی اوکک (*)
 (حد) حانک فتنی و میم سکونیه و یتنه وزن مزبور اوزره قلب لغوی ایله (مدح) ایکسیده شکر و سپاس و حسن ثاودر که جیبیل ایله ستایش معنایه در که لسانم زده اوکک تعبیر اولنور یتنارنده عموم و خصوص مشهوردر

(*) همدخی کرسف و کرفس یتنه * حجت و محت اولدی صبحاق کون دیمک (*)
 (کرسف) کافک و سبتک ضمه یله عصفر و زننده و کرسوف عصفر و زننده و فانک سین اوزره تقدیم یله یتنه عصفر و زننده (و کرفس) پمغه دینور قطن معنایه (حجت) حانک میم اوزره تقدیم یله یتنه حد و زننده و یتنه وزن مزبور اوزره میمک حاء اوزره تقدیم یله (محجت) پاک اسی کونه دینور یوم شدید الحز معنایه

(*) غمغه مغغه سوز صا و قاریشق * عسلطه عسلطه بد سولیمک (*)
 (غمغه) غین اولی تک میم اولی اوزره تقدیم یله و (مغغه) میم اولی تک غین اولی اوزره تقدیم یله ایکسیده زلزله و زننده اوله رق سوزی واضح و آشکاره سولیموب جم جی واری میهم و مشوش میز میری و قاریشق سولیمک معنایه در بوراده ده نسخ مطبوعه ده تصحیف وارددر (عسلطه) لامک طار اوزره تقدیم یله ایکسیده دحرجه و زننده اوله رق رابطه سز و مناسب سز سوز سولیمک معنایه در ککه زوز کلاک و خلط کلام ایلکدن عبارتدر

(*) ثلظه و ثلظه در کوشکک * فطس و فطس اولدی هم آدم اولمک (*)
 (ثلظه) ثاء مثله ایله میم یتنه لام توسیطیه و (ثلظه) ثاء ایله لام یتنه میم توسیطیه ایکسیده دحرجه و زننده اوله رق بر کیمه سست اندام اولوب وجودی مسترخ و کوشک اولتی معنایه در یاصمه رده ثلظه موقعنده ثلظه واقع اولمغه یتنه تصحیف و تحریف وارددر (فطس) فانک طاء اوزره تقدیم یله و (فطس) طانک تقدیم یله عمر و زننده اوله رق ناظمک یتنه کوزه اولمک معنایه در لکن قاموسده فطس مر سین اغاجنک یتنه معنایه و فطس

بیتنه عجم و سرطه
 و طرسه لغتلی نسخ
 مطبوعه ده سقیم اوله رق
 عجم سرطه طرسه طبع
 اولش کیمک بی شر حده
 بیت وادلا اولنور بی
 اوزره در

جاء ايلك معنائه مقصور اولوب اماهلاك اولوب اولك معنائه اولان لفظ لر جلوس و زننده
فطوس و فطوس اولغله مصراع ثاني * هم فطوس ايله فطوس در اولك * دينلسه قاموسه
مطابق اولور دي فافهم

(* جاه مقلوب ديشار وجهك * ابن حاجب ديدى اويله كركك *)
(جاه) حال و زننده اصلي جوه اولغله قدر و منزلت و ارتفاع شان و مزيت معنائه اولان
وجه لفظك مقلوب اولوق صاحب قاموسك تعبيرندن و ابن حاجبك و شارح قاموسك
تصريحندن معلومدر

(* لغت اربابي خلاف نحوي * بويله قلب ديشلري شك *)
يعني بومقوله مقلوب البعض اوله رق مترادفان اولان لفظلر هر نه قدر هر بر رلى لغت مستفله
ايسه ده اهل لغت احدهماي آخرك مقلوب سدر ديرل اما علماء نحو و معانيون اصطلاحنده
قلب اطلاق اولند قده قلب مستوي متبادر اولور كه لفظ واحد يا خود كلام طردا و عكسا
قرائت اولنه نون و اويم لفظلري كي و فارسيد داما دلغلي كي و كلام منورده * بك فكيه *
دخني * دام علاء العباد * سرفلا كباك الفرس * كلاملري كي و نظمه مصراع واحد اوله رق
* ارا نا لاله هلالا انا * دخني * قلقت فيك هذه * هذه كيف تعلق * مصرعلى كي تفصيلي علم
بدعيده مسطور در

(* بومثلولري يوق قرآنده * اودر افصح ارايوب چكمه امك *)
يعني بوقطعه ده ثبت و املا اولان لغاتك اغلب و اكثري بين الفصحاء غير مأنوسه الاستعمال
اولغله انلك استعمال فصاحت و بلاغتته محل اولديغندن افصح الكلام و ابلغ النظام اولان
كلام ملك علام ده بومقوله وحشت و غرايت ايله موصوف كلمات موجوده دكلدر ديمك اولور
(* سندن اولك كلدى محقق اوزيه * هو قد جاء اليها قبلاك *)

مصراع اول ثابتنك ترجمه سيدر (هو) مفرد مذكر غائب ضميري اوله رق متبادر او كيمسه يا خود
اوشى ديمكدر (قد) حرف تحقيقدر (جاء) باب ثابتن فعل ماضيدر كادى معنائه تحتنده
مسترفاعلى ايله جمله سى مبتدئك خبريدر (اليها) ده الى حرف جر در جاء فعلته متعلقدر ناملكم
مع الغير ضميري اوله رق فعلك مفعول به غير صريحيدر اليها مجموعي بزه ديمكدر (قبلاك) ده قبل
فألف فحيله بعدك سلك تقبضي در لسانم زده بوندن اوكدن و ايلر و لفظيله تعبير اولور و بوراده
طرف زماندر و كاف خطابه مضاف اوله رق جاء فعلك ظرفيدر مفهوم مصراع تحقيق او كيمسه
يا خود اونسته بزه سندن مقدم كلدى ديمكدر

(* عربك بويله عجائب لغتن * معرفندن صابيلور اوكرنك *)
بوييت سؤال مقدره جواب اوله رق استيفائى ياني اولوق ظاهر در زيراء قافيه سنده * مراد
اولدى چوخدنت حديث و تفسيره * ديمكه بومظومهك ترتيبندن غرض حديث و تفسيرك
تحصيلنه مقدمه و مدار اولسي مقصود اصلي اوادبغنى اشعار و بوقطعهك او اخرنده ياني
اوزره بومثلولو لغت افصح كلامده بولنمق مطلب مز بوره متافى اولديغنى بديدار در ديوار
اولان اعتراضه جواب در كه كچه بومقوله صوب مقصوددن خارج ايسه ده استطرادى
اوله رق بويله غريب لغتريده بلك بيهوده دكلدر بلكه معيارفندن معدوددر و اكثرايچون
حكيمكل واردر

(* ضاع عمرا حكمة بديون و كوك *)
(ضاع) باب ثابتن ماضيدر ضايع و تلف اولدى معنائه (عمر) عينك ضمي و فحني و ضمتيله ده

بدك روح ايله عمارتي مدنتك اسميدر حيات معنائه فاز سنده زندكي و تركينه صاعلق و دير بلك
دينور و مرفوع اوله رق فعلك فاعلي و ما به سنده مضافدر (حكما) علماء و زننده حكمت ايله
متصف كيمسه معنائه اولان حكيم لفظك جعيدر لام تعريف عهد سار جعيدر (بظنون)
ده بلاء ملبسه يا خود في معنائه ظرفيه اوله رق ضاع فعلته متعلقدر (ظنون) فنون و زننده اعتقاد
غير جازمك طرفتي بيننده حاصل اولان تردد رايحك اسميدر اركه فارسيدم كان و تركيده صاعده
وسر و دينور و فعلك مفعول به غير صريحيدر (شكوك) ظنون و زننده تردد و شبهه معنائه
اولان شك لفظك جعي اوله رق ظنون اوزره معطوفدر مفهوم عنوان شرايعه عسك
و اسناد عكسرين باري تعالى حضرت تاريك ذاتي و صفاتي و مصنوعاتي مجرد عقله كايينغي
سلور زاده سنده اولان فلاسفه و حكما (كبر مطالبه علم يقينندن دور) و حقه اصابتندن جدا
و غير كراييدلري شكوك و ظنونده تلف و هيا اولدى ديمكدر

(* ديتدى مافون كي عقي ضعيقه مافوك * نوك احقلى اعش احق اولاندر مافوك *)
(مافون) ماذون و زننده نون رينه كافله (مافوك) عقل و ادراكى ضعيف و زاي و تدبيرى
ضعيف اولان كيمسه دينور (نوك) نوك ضمي و فحيله احقلى و بونلك معنائه در حاجت
و بلايت و بلاهت كي (مافوك) باه مو حده ايله مافوك و زننده و مراد فديركه ضعيف العقل
(مافوك) و احق معنائه كنف و زننده ايلك و مير و زننده مثلك كي

(* عورتك زوجه بغض ايديجيسى اولدى فروك * ارككه شوق زياده اولنه ديتدى هلوك *)
(فروك) صبور و زننده زوجنى سو ميوب بغض و عداوت اوزره اولان عورته دينور صاحب و زننده
فارك كي (هلوك) فروك و زننده ارككه شوق و جاعه زياده حرصى اولان عورته دينور
ايديجيسى و سر يع الا يزال آدمه دينور

(* زهره درك آق اولان نسته مهق اقلقدر * بك قره نسته ده ارجن كي اولش حلكوك *)
(زهره) غر فده و زننده حسن و صفوته مقارن اولان اقليله دينور و صافى يياضه دينور (مهق)
فحيتيله شول اقليله دينور كه راق اولوب كرج كي بوزه مائل طونقسي اونه و بومقوله يياض
دكلدر (ارجن) اسود و زننده بك چركين سياه اولان نسته به دينور موثى دجناه در سوداء
و زننده (حلكوك) حاك ضميه عصفور و زننده و فحيتيله قربوس و زننده بك سياه اولان
نسته دينور

(* ابتدا طوعه سى اولس كونيك كرجه بزوع * ايرمه سى وقت زوالدهم لك اولدى دلوك *)
(بزوع) طلوع و زننده كوش و آي طوعق يا خود هنوز طوعاغه باشلق معنائه در بانك
فحيتيله بزوع كي (دلوك) سلوك و زننده كوش وسط سعادن زائل اولوق معنائه در كه صلاه
ظهرك اول وقتي اوله جقدر و سبك غرو بنده دينور و اصفرار بنده دينور كه اخشام
وايكندى و قنلدر

(* ديدار زنكته روان و قنار نكلك * فقر صعليك و فقير اولنه ديش صعلوك *)
(روان) سكران و زننده متمول و زنكين آدمه دينور و متوله خاتونه روى دينور سكرى و زننده
(قنا) غنا و زننده كسب و كار ايلك ايله غنى و زنكين اولوق معنائه در (صعليك) عقرين
و زننده فقر و فاقه معنائه اولوق ناظمك بعض كتب لغتن بجهيكرده سى اولوق احتمال غاليدر
لكن قاموسده بوماده ده بوزن مثيت دكلدر بلكه افتقار معنائه تصعلك مذكور در تدجرح
و زننده (صعلوك) صادق ضميه عصفور و زننده عائل و كدايه و فقير بى نوايه اطلاق
اولور

(*) خسته اولو بده ضعیف اوله ایش دنف و ضنا * خسته لك ايله ضعیف اولنه درلر منهوك (*
(دنف) قحجته و (ضنا) عصا و زننده بر کیمسه شدید و مرمن مر ضنه مبتلا اولغه دائمی خسته
و ضعیف اولقی معنایسته در (منهوك) مأفوك و زننده مرض و غلت سببیه ضعیف و زیون
نمونه اولان کیمسه دینور

(*) جمع رهن اولدی رهن رهنه رافق ارهان * رهنی قورنارمه هم آرمه ایش فك و فوك (*
(رهن) رانك فقی و هانك سكوتیه بر کیمسه دن استاده یا خود استعاره اولان نسته لك برینه
و بریلان شبه دینور که فارسینه کرو و ترکیده طو تو تغییر اولنور (رهن) رانك کسریله رهن
مزبورك جمع در ضعیف رهن و رهن کبی (ارهان) همزه لك کسریله بر نسته یی بر کیمسه غننده
رهن قومق معنایسته در (فك) شك و زننده و (فوك) دلوك و زننده بر نسته یی بشك و یاشق
اولدینی نسته دن آرمق معنایسته در تغریقی کبی و رهن و بر دیک نسته یی قورناروب چقارمق
معنایسته در تفکیك و افكك کبی

(*) سافل الحق دیمه در ذل و غنوا فاقیق * بوجه سامك دخی بو کسلكه ده دیندی سموك (*
(سافل) صاحب و زننده عالی مقابلدر که مکان یا خود مر تبه اعتبار یله اشاعی و الحاق اولان
شبه دینور دخی و وضع کبی (ذل) ذالك ضعی و لامك تشدید یله و (غنو) صینك و نوك ضعی و
وواوك تشدید یله خور و حقیر اولق و تذلل و خضوع الله سر فرو قیلق معنایسته در (سامك)
سافل و زننده و مقابلدر که عالی و مرتفع معنایسته (سموك) سلوك و زننده علو و ارتفاع معنایسته که
بو کسلك و بو کسلكه دینور

(*) سمع و مورد بول ایش قوملق اولانیده حباك * طره جق طاع بول خانی اولو بول بولده ضوك (*
(سمع) سینك فقی و ممك سکوتیه بوله دینور طریق معنایسته (مورد) مسجده و زننده جاده بوله
دینور و ضویه کلجك بوله دینور (حباك) حاك كسری و باده موخده ايله قوملق اولان بوله
دینور (حانی) صاحب و زننده طاغزده اولان در بنده و طار بوغاز و طاره جق بوله اطلاق
اوانور (ضوك) صبور و زننده اولو واسع بوله دینور منهاج کبی و کنیر الضحك کوله کن کیمسه
دینور ضحك و مضحك کبی

(*) معتبر در سوز مر کیم اود کل شبهه سوز * قولنا معتبر لبس کلام مشکوك (*
مصراع اول ثانیک ترجمه سیدر (قولنا) ده قول فاذك فقی وواوك سکوتیه مطلقا لسانله تکلم
اولان سوز معنایسته مبتدا در و متکلم مع الفیر ضمیرینه مضاف اوله رقی بزم سوز مر دیمکدر (معتبر)
اعتباردن اسم مفعول بنیه سببه مقبول و مستحسن معنایسته مبتداك خبریدر (لبس) الف
قافیه سنك آخر قطعه سی شرحنده یکدیکی اوزره دکل معنایسته فعل ناقصدر بو تقدیرجه
بوراده خبری محذوفدر لبس کلام مشکوك موجود قافیه تقدیرنده اولور لیکن ترجمه بو که ملایم
دکدر بو صورتده معنی الییده مسطور و شاعرک * این المفر و الا له الطالب * و الا شرم المغلوب
لبس الفالب * قولیه استدلال اولدینی اوزره نجاه کوفه لك یا خود بغداد بولك اثبات اشدکری
وجه له لبس کله سی لا کبی حرف عاطفه اولغه مجملدر (کلام) سحاب و زننده قول و سوز معنایسته
لبس لك اسمی یا خود معتبر اوزرینه معطوفدر که قولنا قول معتبر لا قول مشکوك ذیک اولور
(مشكوك) کندیده شك اولمش شبهه لی شی معنایسته کلامك صفتیدر ما لك معنی بزم
بو معنومده بیت و املا ایندی کیمز اقوال سکوك و شبهاندن عاری اوله رقی مطبوع و مقبول
و محقق و سمع قبول ايله استماعه احق و البقی در دیمك اولور

(*) همزه احسانه احراری قول ایتك بو خسته * بنده اوله ز کرمك کور مسه عبد مملوك (*

(احرار) همزه لك قحیله آزاده کیشی زاده معنایسته اولان حرك اجدیدر که کلمه مقلبه یز (مملوك)
مملوك رقبه یعنی قول و کوله معنایسته اوله رقی عبدك صفة کاشف سی یا خود عبد یا خود مدد احرار
اوله رقی صفة مخصوصه سیدر * ما لك یت * الانسان عبد الاحسان * و بالله يستعبد الخ (*
خوار یجه ذات انسانده فضل و مزیت و محب و مبادت احرار و ابراری کرم قراوانل بنده و اطلق
و احسانله شرمنده قیلوب حین حاجتده کندیتنه یار و ناویر و امرینه متفاد و فرمانبر قطقدن
(بو خسته) یخیل و امساک کندویه شعار و حبیب در قضا اولان یادگار احرار شو یله طور سوت
بنده در شخریده شدن دخی مواساة و انقیاد ايله پر خوردا و عز و شرفله کامکار اوله من
نمونه اولور دیمك اولور

(*) لام من یحسد فی نظم کلامی کلاک (*
(لام) قال و زننده باب اولدن ماضیدر لوم و تعییر ایتدی دیمکدر که لسانعزده قنادی فی لوم (مل)
موصوله اوله رقی صله سببه فملاک فاعلیدر (یحسد) باب اولدن و ناییدن مستعمل اوله رقی
مضارعیدر یحسده مستتر فاعل ضمیری موصوله راجع و جمله سی موصولک ضمه سیدر یحسد
بر کیمسه ده بولان نعمتك و فضلتك سلب و زوالی یعنی ایتلکدن عبارت اولان خصلت ذمه در
(فی نظم) ده فی کله سی تعلیل ایچوندن (نظم) دیرمه و دیرلش نسخه یه دینور (کلامی) ده کلام
نظمك مضاف الیهی و بانه متکلمه مضافدر (کلاک) ده کاف حرف تشبیه در لا ک لالی و زننده ثانی
تحقیق اوله رقی انجو معنایسته اولان اولو لفظك جعیدر مفهوم عنوان بسم لا کی منظومه کبی
دلایست اولان کلامك حسن نظام و کمال انتظامندن ناشی ایلر سبب لیش لوم و تعییری در پیش
ایلدی یعنی بزم کلام سلیس النظام از هر جهت شایسته تحسین و سزاوار صید آفرین ایتکی
لام لیمك لوم و شغاری مجرد طبعیه مر کوز اولان کیمه و حبسك آثار یدر دیمك اولور

(*) خوی سحبه کبی خصلت که کورجی اخصال * دخی اخلاق و علامانه دینور مش آسال (*
(سحبه) سلیقه و زننده و (خصلت) خلت فقی و ضاوك سکوتیه خوی و خلق تعییر اولان
ملیکه نفسانیته دن عبارت اولدینی و بعضی مراد فیری قاف قافیه سنك قطعه نایه سنك اول
یعنی شرحنده یکدی (خصال) خلت کسریله خصلت مر بوزنه کیمه یلدر (آسال) همزه لك
مدیده آیت و زننده شمائل و اخلاق و علامات و اشراط معنایسته در و بو جعدر لیکن معرری
مسموع دکدر

(*) مرسلات اولدی ملکر دخی یلار کدر یاح * فرقه فرقه دیمه مفهومیده اوله رقی ارسال (*
(مرسلات) محضات و زننده ارسال اولمش نسم معنایسته اولان مرسلك جعیدر نظم جلیله
واقع * والمرسلات عرفا * آیه کریمه سنبله ملائکه کرام ایلله و هوای فخر که دکل عبارت
اولان رباح یعنی یلار و روزگار ایلله مفسردن (ارسال) همزه لك قحیله هر زننده در برملوك
و بر سوری معنایسته اولان رسلك جعیدر که جبل و زننده در ارسال فرقه فرقه و فوج فوج
و سوری سوری دیمکدر در رانده راجع

(*) خیل طر ایلله حمله هم اول معناده * دونه تسخیر اولان نسته ایش طیف خیال (*
(خیل) خیمه و حمله و زننده و (خیل طر) قیلوله و خیاله مقله و زننده و خیله مکله و زننده
صانع و سزیمک معنایسته در فارسینه له یا شین دینور (طیف خیال) رو یانه مشاهد و تسخیر
اولان شیمه و قرالتی به دینور و بو که بالکن طیف دیمه دینور قصیده برده اوانلده امام بوصیری
حضر تلتنك * نم سری طیف من اهوی فارقی * بنصر اعنیه اولدینی کبی چونکه (طیف)
ضیف و زننده سیدر و زننده اولان طیف محقق اوله رقی اویقو ایچره عارض و طائف اولان

خیاله دینور و (خیال) سحاب وزنده برنسته نك شخص و شجنه و قرانسته اطلاق اولور

(*) اولدی مسرور اولان کیمسه فرج کی زعل * دخی برکیمه بی شاد ایچکه دیش ازعال (*) (فرج) کشف وزنده مسرور و شادان کیمه به دینور صاحب وزنده فارخ و عطشان وزنده فرحان کی (زعل) زانک و عینک قحط یله برکیمه مسرور و نشاطمند اولق معناسته در ازعل کی (ازعال) همزه نك کسر یله افراخ وزنده و مر افیدر که برکیمه بی دلشاد ایدوب نشاطمند دینور

(*) عیمه مالک ایوسی فی غنیمت اولمش * هم غنایم کی اموال غنیمت انقل (*)

(عیمه) عینک کسر یله مالک و دونه نك خیارینه یعنی کریده و اعلاسته دینور (فی) فانک فحقی و یانک سکونیه کفار دن النان غنیمت مالنه اطلاق اولور و زوالد نصکره حاصل اولان کولکه به دینور و رجوع معناسته و تحول و انصراف معناسته و غنیمت المی معناسته ده کلور (غنایم) سابقین وزنده غنیمتک جمعیدر که اعداء دیندن النان اموال اوله جقدر (انقال) اموال وزنده مال غنیمت معناسته اولان نفل لفظنک جمعیدر نولک کسر یله نفال کی و نفل جبل وزنده در

(*) ابولک برو صلاح و یک ابولیکده افق * و برنه در نعمی هم حق ایدر ازلال (*)

(بر) بانک کسری و رانک تشدید یله انعام و احسان و خیر و حسنه و طاعت و صدق مقوله سی ابولک انواعنه شاملدر (صلاح) فلاح وزنده فساد مقابلدر که برنسته خدا اعتدال دن چیمبوب ابو اولق معناسته در صلاحه و قعود وزنده صلوح کی (افق) قحطیه برکیمه کرم یا خود علم و معرفت و سازگال و فضیلتنه نهایت در جدیه بالغ اولق معناسته در (ازلال) همزه نك کسر یله برکیمه انعام و احسان ایلمکه دینور و برکیمه به حق و منلو بودن بر مقدار بی ادا و اعطا ایتک معناسته دینور

(*) سوروی سرب و دوه قویون سورینی اولدی رسل * رهله در ذات سورینی کلانی انک جچی رعال (*) (سرب) سبک کسر یله مطلقا قطع و سورینی معناسته در اهل و وحشی چار با و پوز سوز یارندن هر برنه دینور (رسل) جبل وزنده انقاص کور اولان ارسال لفظنک جمعیدر عزمه هر رسته دن بر سورینی معناسته و خصوصاً دوه دن و قیون و کی فستادن بر سورینی معناسته مستملدر (رهله) نمره وزنده بطریق الحقیقه آرخه سواری سور یسته و آتلو بلوکنه دینور علی قول یکریمی یا خود یکریمی بش مقدار اولان سواری و فرسان بلوکنه دینور فارس لر دن قطع نظر فقط فرس سور یسته اطلاق مجاز اولور و صورتیه ناظم تحریر * رهله آتلو سور یستی کلدی انک جچی رعال * دیسه معنای حقیقی بی بیان ایتمش اولور دی (رعال) رانک کسر یله آتلو سور یلری معناسته رهله نك جمعیدر اما خاصه آت سور یسته قنبل و قنبله و فسر سور یسته خنطوله و قوش سور یسته جفاله دینور

(*) تنبله هو جل و عفشل دی در خجل کی * ایشدن آواره اولان کیمه به دیش بطل (*) (هو جل) هانک قحطیه هیکل وزنده و (عفشل) بنه هو جل وزنده و عفشل سفر جل وزنده و عفشل زنجیل وزنده و (در خجل) ذالک ضمیمه شکر حیل وزنده بطی و کرا بجان و ایش برامز کاهل و تنبل کیمه به دینور (بطل) سداد وزنده بطالت و آواره اهل متصف نایکار تنبله دینور

(*) قفتانه قد عه مر ازه دی غلاله زبته * کوملکه دیندی قیص و دخی اویله سیر بال (*) (قد عه) قطعه وزنده قیصه جبهه به و اوسته کیلان فرجه و نیش مقوله سی قصاص حق توبه

دینور (مر ازه) سحابه وزنده مطلقا اوسته کیلان خلعتنه و قفتانه و فراجه به دینور (غلاله) کلاه وزنده و غله حله وزنده قفتان و اوستک التدن کید کلری زیون و یلک و ایچک تعبیر اولسان لباسلره دینور (قیص) امیر وزنده و (سیر بال) قرطاس وزنده ایچ لباسی اولان کوملکه دینور فارسیده بیراهن دینور

(*) بقادر جیب و یکه کم دی جچی اکام * ذیل انکدر که کلور جچی ذیول و اذبال (*)

(جیب) غیب وزنده ثوبک یقاسنه دینور جچی جیوب کلور فارسیده کریبان دینور (کم) کافک ضمی و میمک تشدید یله لباسک یکنه دینور فارسیده آستین دیر (اکام) همزه نك قحطیه کم لفظنک جمعیدر (ذیل) لیل وزنده ثوبک انکدر که دینور فارسیده دامن و دامان معناسته و هر نسته نك آخر و انجمانه دینور (ذیول) طبور وزنده و (اذبال) اثواب وزنده ذیلک جمعیدر

(*) الی چولاغه اشل دیندی طوبالدر اعرج * عرج افساقلیفه دیش که اومعناده نجال (*) (اشل) همزه نك و شبنک قحطه لری و لامک تشدید یله الی چولاغ کشی به دینور فارسیده چنک و شیک دیر (اعرج) اجر وزنده خلقی طوبال و اغشقی اولان کشی به دینور اما وزن مزبور اوزره اقرل و اکسح و جعفر وزنده هر جمع خلقی طوبال و صکره دن طوبال اولمشه ده دینور فارسیده نك دینور (عرج) قحطیه خلقی اولان افساقلیفه و طوبال یله دینور کسح و قزل و هر جمع اعددر (نجال) غراب وزنده افساقلیفه دینور قاموسک یساتنه کوره ناظمک و لهجه نك یساتنه کوره بر علتدر که انسانک مفاصلنه و حیوانک قوائمه عارض اولور انک سبیلله ایاقلری اغشیوب طوبال نور و جمع مفاصل اوله جقدر

(*) زلزله قدرت باری ایله بر دیرنک * بری دیرنکه ده دیندی ززل ززال (*)

(زلزله) قلقه اوزنده مطلقا برنسته بی ارغالمق و خصوصاً قدرت قاهره باری بری ارغالمق و دیرنکدر که ارضی تحریک اوله جقدر (ززل) تفلقل اوزنده و مر افیدر که برنسته نك تحریک ایدوب ارغالمق و دیرنسی معناسته در (ززال) زانک حرکات ثلاثیه زلزله کی بر شیبی تحریک ایدوب ارغالمق و قلد اتمق معناسته در پس زلزله ایله ززال تحریک معناسته متعدی ززل تحریک معناسته لازمدر و صورتیه ناظم مرحوم * زلزله قدرت باری بری دیرنکدر *

اولدی ززل دخی تحریک ززال * دیسه نظم مسامحه دن سالم اولوردی

(*) باباهمشیره سی عه فرنداشیده عم * اناهمشیره سی خاله طاییده اولمش خال (*)

(عمه) شمه وزنده کشتنک باباسنک قرقرنداشنه دینور جچی عات کلور لسانمزده خاله تعبیر اولور (عم) غینک فحقی و میمک تشدید یله پدرک ارقرنداشنه دینور جچی اعمام کلور ترکیده عموجه دیر (خاله) هاله وزنده والده نك قرقرنداشنه دینور جچی خالات کلور لسانمزده تیره اطلاق اولور (خال) مال وزنده انانک برادر بنه دینور جچی احوال کلور ترکیده دای و طای دینور (*) سمری ربجله و سبجله در نسوانک * یک کوزل دیمه مائی دخی اولمش جال (*)

(ربجله) رانک کسری و حانک قحطیه قطره وزنده و (سبجله) بنه قطره وزنده اته طواو ابری کوده لو تام الاعضا خوب و زیبا اوله رقی اوزون بویلو خاتونه دینور و ابری و جودی تنومند خاتونه هاسر سبجل دخی دینور قطره وزنده (جسال) رمان وزنده و جال غراب وزنده حسن و جمال صاحبی کیمه به دینور

(*) زوله غایتده ظرافتی اولان خاتوندر * دیندی نازنمده ده دل و دلال و ادلال (*)

(زوله) نمره وزنده زیاده زبرک و ظریفه و نازک و سبکروح اولان خاتونه دینور (دل) دالک

فخی ولامک تشدیدیه و (دلال) سحاب وزنده و (ادل) اقبال وزنده و دالولاء عاشوراء وزنده و تدال و تدکل و تدعيب و تنج و تشکل تحمل وزنده شوخلق ایدوب ناز و شوه ایلکه دینور

(*) خوب نسوانه صحبتده تغازل اولش * بعل زوج اوینامه سی زوجه عورنده بعل (*) (تغازل) نجاهل وزنده و مغازله مکالمه وزنده نسوانه عاشقانه محاوره و ملاطفه و محارحه ایدوب ایشمک و طافلیق معنایسته در (بعل) بانک فخی و عینک سکونیه زوجه معنایسته در که عورتک ارینه دینور و زوجه دخی اطلاق و انور و زوجه به بعله دخی دینور (بعل) جدال وزنده و مباعله ملاطفه وزنده و تباعل تغازل وزنده ارجورته ملاعبه ایدوب اویناشمعه دینور و مجامعته دخی دینور

(*) چوق طوغور مقده تنوق اولدی حبالی کبلر * کبلر کدر حبل و هم کبله ایتک احبال (*) (تنوق) نونک ناووزه تقدیمه قعود وزنده و تنوق فقی و زنده خاتون چوق طوغور مق و اولادی کثیر اولقی معنایسته در اولادی چوق اولان خاتونه ناتی و متناق دینور مهزاق وزنده (حبال) حانک ولامک فتحه لی ولف مقصوره ایلکه کبله خاتونر معنایسته جعفر مفردی حبل در خنی وزنده حامل و حامله کبله کبله خاتونه دینور (حبل) فتحه کبله کبله و کبله اولقی معنایسته در حبل و اجحاح کبله (احبال) همزه نک کسر یله کبله ایتک معنایسته در وزن من بورد الفاح کبله

(*) قوجه لقی اولدی هرم پک قوجه لقی اقبسان * پیرلک ایلکه جاعدن دخی قالمق حیققال (*) (هرم) فتحه کبله پک پیر و اختیار و ساخورده روزگار اولقی معنایسته در (اقبسان) اطمینان وزنده بر کیمسه پک پیر اولمغه وجودی دکنک کبله قوبقوری ضعیف و ناتوان اولقی معنایسته در (حیققال) حانک کسر یله و حوقله حوصله وزنده ضعف پیری سببیه مجامعتدن عاجز اولمغه دینور

(*) دیشبسی عز و یک شادن وظی اولش هم * یاور یسی اولدی جدایه دخی یعفور و غزال (*) (عز) عینک فخی و نونک سکونی و آخرده زاء معجه ایلکه مویشی اتوا عندن اولان یکینک دیشبسه و یک اطلاق اولسان طاغ یکینک دیشبسه دینور (شادن) صاحب وزنده هنوز بوینوزاری بوب قوتلمکله استندن مستغنی اولوب کندی باشنه کز اولان تورس کیکه دینور و اوکرته به وارمش قوزی و اوغلاقی و ضنه و طای مقوله لینه ده دینور (ظی) طانک فخی و بانک سکونیه کیک و آهوتعبیر اولسان حیوانه دینور مؤثی ظبیه در (جدایه) جیمک فتحه و کسر یله کیک یاور یسه دینور خانک حرکات ثلاثی و شبنک سکونیه خشف کبله (یعفور) محفور و عصفور و زرننده آهو یاور یسه دینور و بوزرنکلو کیکه و مطلقا کیکه ده دینور (غزال) سحاب وزنده و غزاله ها ایلکه کریمکه بشلادینندن کرکی کبله سکرتمک درجه سنه و ارنجه قدر کیک یاور یسه دینور جچی غزالان کلور

(*) اوقچلیق اولدی نیاله یا بیجی نیال * قوس یای نیل اوق اولش کدکلور جچی نیال (*) (نیاله) ککابه وزنده اوقچلیق صنعتده دینور که اوق یا علقدر (نیال) صاحب وزنده اوق یا بیجی کیمسه به دینور و اوق آعقده حاذق و استاذ اولان کیمسه به و هرایشه ماهر اولان کیمسه به ده دینور (قوس) قافک فخی و واول سکونیه اوق آیلان یایه و حلاجلرک یایه دینور (نیل) حبل وزنده اوقله دینور سهام معنایسته و بوجعفر مفردی لفظنک غیریدن سهم لفظیدر یاخود مفردی نیله در عمر و عمره کبله (نیال) سهام وزنده و مرادی اوله رقی نیله نک یاخود نیلک نجعیدر نیال کبله

(*) تکریم قوله کرم ایدی چوق لطف ایدی * ربنا الله الی العبد کرم مفضل (*) (مصرع اول) تانینک ترجمه سیدر (ربنا) متکلم ضمیر بنده اضافله تکریم معنایسته مبتدادر کما مر مرارا (الله) ربنا دن عطف بیاند (کرم) رحیم وزنده عطا و احسان ایدی ذات دینور (مفضل) مدرار وزنده اوزان مبالغه دندر زیاده لطف و احسان و کرم فراوان ایلکه متصف ذات اطلاق اولور منعام و مکرام کبله کرم مبتدایک خبری مفضل خبر بعد خبریدر (الی العبد) ده الی حرف جراوله رقی علی سبیل التنازع کریمه و مفضاله متعلقدر (عبد) لفظی عبد یا ایجاد معنایسته تنازع طریق بقیه صفتین من بورتینک مقدم مفعول غیر مصریحیدر (ماک) مصرع معلوم خواص و عوامدر

(*) یا مالانه کرم قیل نقدر قابل ایه * واریکن الده همان فرصت وقت اقبال (*) (یا مالان) ادات جمع اولان الف و نون ایلکه خاکساران وزنده جعفر ایاق سورلش و ایاق التده قالمش کیمسه لیمکدر که فقر و فاقه اصحابندن کنایه در (فرصت) غریب وزنده حصه و توبت معنایسته در (وقت) زمان معنایسته معلومدر (اقبال) همزه نک کسر یله ادبار مقابلیدر که بر نسته نک توجهنه دینور و فرصت و فقه و وقت اقباله مضافدر (محصول یت دنیالک) توجه و اقبال زمانک توبتی سنده ایکن یعنی مرغ جان آشیانه بندنه ایکن وسع و طاقتکه نسبت قابل و ممکن اولدینی مقداری فقرا و ضعیفایه اعانه و امداد و اولوجهله دل ویران شده لرین آباد ایلکه دیمک اولور

(*) هو الکرم البنا عطاؤه المسؤل (*) (هو) ضمیری جمیع ازمانده الطاف غیر متناهیه سی مشهود و کافه اذهاند ذات مقدسی حاضر و موجود اولان جناب واجب الوجود دن عبارت اوله رقی مبتدادر (کرم) انعام و احسان ایدی معنایسته مبتدایک خبریدر (البنا) ده الی کریمه متعلقدر متکلم مع غیر ضمیری کریمک مفعول غیر مصریحیدر (عطاؤه) ده عطاء سماء وزنده و برکی و عطیه معنایسته اسم یاخود و یرمک و اعطا معنایسته مصدر اوله رقی مبتدایک ضمیر غائب کریمه راجع اوله رقی عطانک مضاف الیهی و اضافت مصدرک فاعله اضافتی قیلندندر (مسؤل) مأمول وزنده مرغ و مطلوب معنایسته مبتدایک خبری و جمله سی جمله اولینک تا کبیدر ماک غنی عن البیاندر

(*) خیانت ایتکه اغلال کبله دیندی غلول * الی ایانی اولان قید و بندده مغلول (*) (اغلال) همزه نک کسر یله و (غلول) قعود وزنده امانته و مال غنیمته غدر و خیانت ایتک معنایسته در (مغلول) مرغ بوط وزنده الی یاخود ایانی یاخود بیوتی زنجیر و بوقاغو و لاله ایلکه باغلو کیمسه به دینور

(*) دنانت ایلکه رذیل اولمشه دینور محسول * شو عقی ناقص و پر عیب اولان ایش مدخول (*) (محسول) سین مهمله ایلکه و محسول شین معجه ایلکه خسب و دنی رذیل و مختصر کیمسه به دینور (مدخول) عقل و ادراکته فساد و خلل کش سرسم و مأفوک کیمسه به دینور و آرق و مهزول کیمسه به دینور

(*) شوکیم جهانده بی قدر و شان اوله حامل * او کونه شهرت و شان اولمق ماک خول (*) (حامل) صاحب وزنده بین الناس شان و شهرتی اولیان کیمسه به دینور فارسیده کتنام و ترکیده آدی صاتی بوق کیمسه دینور (خول) قعود وزنده بر کیمسه نک آدی صاتی و شهرت و شانی اولمق معنایسته در

(*) دینلدی سافله هر نسته نك اشاغېسته * دخي هم اوله ديمك سفل ايله سفال وسفل (*)
(سافله) نافله ورننده هر شيك نصفندن اشاغېسته دينور كه ماله مقابليدر (سفل)
سبك ضمني وكسريله قفل وكفل ورنلرنده و (سفال) سحاب ورننده و (سفل) دخول
ورننده اعلا مقابل اوله رقي برنسته نك اسفلته واشاغېسته دينور واشاغيلقي والخالقلي
معناسته ده دينور

(*) جرب او بوزه دينور مش حصف قوري كچيكه (*)

(*) چيانه دمل ويتر اولدي هم سكل ثولول (*)

(جرب) قحچنله مطلقا او بوز وچيك تعبير اولنان علته دينور خوق وحه كي فارسيد
كر وكر كين دينور او بوز اولمش انسانه وحيوانه جربان واجرب وجرب دينور عطشان واجر
وكشف ورنلرنده (حصف) جرب ورننده او بوزلقدن برنوع اولان جرب يابسه يعني
قوري كچيكه دينور (دمل) سكر ورننده بدنده ظهور ايدن چيانه دينور ججي دمايل
كلور وچيانه قرحه وچين وچينه دينور فارسيد بناور وسنيم دينور (بتر) يانك فتي
وتاه مثله نك سكوتيله بدنده چيقان سوبله به خرده چيانه دينور و بونده قحچنله بتر دخي
لقدنر ويتر قليل وكثير معناستنه اضداد دندر (ثولول) عصفور ورننده بدنده حادث اولان
خرده خرده دانه چكلره دينور كه سكل دينور

(*) ارام اولدي مسكين وش فقير هم * طسه ملاله قساوتلو كچه مل وملول (*)

(ارامل) انامل ورننده مسكين ومحتاج اولان كشي معناسته اولان ارامل لفظنك جمع دراجر
ورننده (مسكين) مصايح ورننده اصلا برنسته به مالك اوليان فقيره ياخود كفايت مقداري
زني اوليان فقيره دينور مفردى همك كسريله وقحچيله مسكين در (ملاله) سحابه ورننده
قليه عارض اولان موخش خاطره سيبيله طسه لقمي معناسته در و برنسته دن اوصافى
معناسته در (مل) همك فتي ولامك تشديديله و (ملول) صبور ورننده مرصدن ياخود
غم وطاسه دن مضطرب ويقرار اولغله برى اونه دونوب چيالمق معناسته تعلل ورننده
تملل كي وملاتلواوصافتي كچه به دينور

(*) دينور اوتمغه نسيان اونوديجي ناسي * مال غفلت ايمش ذهل انك كيده ذهول (*)

(نسيان) عصبان ورننده ونسي ونسيابه ونساوه نونلرك كسريله ونسوه خطوه ورننده
غفلدن ياخود قوت حافظه نك ضعفندن ناشي برنسته بي سهوايدوب اومتق معناسته در كه
حفظ مقابليدر فارسيد فراموش وفراموش كردن وفراموشيدن دينور (ناسي) قاسي ورننده
اونوديجي كچه به دينور وبونسيان ماجيل عليه الانسان اولغله كافه اولاد بي آدمه موروث
بذراجمد واول الناس اول الناسي مقاله سيله مؤيددر وقوت حافظه ضعيف اولغله اوتقان
وكثيرالنسيان اولان كچه به غنى ورننده نسي وسكران ورننده نسيان دينور (ذهل)
اهل ورننده و (ذهول) دخول ورننده شي آخر ايله مشغوليت سيبيله غفلت ايدوب برنسته بي
اومتق معناسته در ياخود برنسته بي قصدا اونومش كي كونسروپ ترك ايمك معناسته در
غفلت قلت تحفظدن ناشي سهو وترك ايمك معناسته عريسدر شوعنه مبنى ترجمه
موقعنده اراد اولندي

(*) نسادن ايلوب بوچهانه هيج رعت * خلوصه متوجه اولان خدايه بتول (*)

(بتول) صبور ورننده بتول خاتونه دينور كه رجال قسمندن بالكلية اعراض ايدوب اصلا نلره
دار حاجتي ومراجعتي اولمغله نكاح ورويجدن زهادت وكال اخلاصه جناب حقه توجه

و عبادت ايمش اوله مريم العذراء رضى الله عنها كشي وبالكلية ماساودن انقطاع وانبتال
وصديق وخلوصه در كه ذوالجلاله توجه واقبال وفضل ودين وحسب جهنلريله طائفه
زنان وكافه نسواندن بتل وانفصال اوزره اولان فاطمة الزهرا رضى الله تعالى عنها حضرتلر ينك
لقب خاصلر بدر

(*) عربدى ار كنه طول عورت اولدي ارمله هم * تاهل ايمدر احصان وازدواج واهول (*)
(عرب) عرب ورننده ومعزابه مرصاده ورننده وعزيب غريب ورننده زوجة سي اوليان كچه به
دينور كه ار كن ويكار تعبير اولنور واركنك حالته جرحه ورننده عزبه وضمنيله عزوبه دينور
وبوعرب مذكره ومؤننه اطلاق اولنور ومؤننه ها ايله عزبه به دينور (ارمله) ارنه ورننده ياوفات
ياطلاق سيبيله زوجندن مفارقت ايمش اولان طول عورته دينور مذكري اجر ورننده ارمدر جملى
ارامل وارمله كلور (احصان) احسان ورننده تاهل وتزوج ايمك معناسته در كه اولمك دينور
(ازدواج) ازدياد ورننده بوده تزوج معناسته در (اهول) دخول ورننده اهل تدارك ايمك
يعنى زوجة الحق وقوم وعشيرت واحباب ايدنكه دينور وتاهل ايدن كچه به محسن ومزوج
ومتاهل اطلاق اولنور

(*) نساوه موضع معهود سر وحر اولمش * رجالده اولانيدنه اير وعجر دوغرمول (*)

(سر) سبك كسرى وراك تشديديله نسوانك فرجنه دينور ورجالك الت تناسله دينور
وجاعه دينور ودرونده كم واخفا اولنان رازه دينور (حر) سر ورننده وحر كله سندن
تحفف اوله رقي رانك تحفيقه خرعورتك محل قضاي شهوت اولان عضوينه دينور فاعوسه
وكعيب وزرب ومشرح كي بعض مراد فلري زافقيه سنده كيدي (ابر) غير ورننده (وعجره)
جعفر ورننده (وغرمول) عصفور ورننده رجالده زكري مستهجي اولان عضو معهوده دينور
قضبب وزب وزبذب وعجارد كشي فارسيد كير دينور

(*) وجوده كلك ايمش يوغيك مال حدوث * دخي قديم ديمك اولدي عدمل وعدمول (*)

(حدوث) حصول ورننده قدم مقابليدر كه برنسته مقدم يوغيك مكره دن وجوده كلوب
يدا اولمق معناسته در (عدمل) عينك وديك ضمني قنقد ورننده (عدمول) عصفور ورننده
پرساخورده قديم وعتيق معر كچه به دينور كه نوحى تعبير اولنور واپري قديم اغاچه وقوجه
كلره دينور

(*) او عفو ايديجيك اولدي اميد عفو يزه * عوالعقولنا كان عفوالممول (*)

(مصراع اول تائينك ترجمه سيدر (هو) ضميرى او معناسته مبتدادر (عفو) قطعه
شرعيه ده كيديكي اوزره اسماء حسنان اوله رقي مبتدالك خبريدر (كان) فعل ناقصدر
(عفو) عينك فتي وفانك سكوتيله مسيك جرم واسائتي محومعناسته كانك اسم مرفوعى
وغائب ضميرينه مضافدر (مأمول) مسؤل ورننده متوقع ومزخومعناسته كان لفظنك خبر
منصوبيدر (نا) بزمجون ويزه معناسته اوله رقي مأمولك مقعول به غير صر مجيدر ترجمه ده واقع
بعض مسامحه معذور ومال معلومدر

(*) تجاوز ايله حدى نصيحت ايله قبول * جهانه نا اوله سن حسن حاله مقبول (*)

(يعنى) اقوال واقعا لكده وجميع احوال كده نظر بقى ذميه افراط وتفرطه كنه وحدود
شرعيه وآداب عرفيدى نرمو تجاوز ايمدوسنى مصالح دارينه ارشاد ودلائل وسهره خير ومناصفه
سوق وهدايت ايدنلك نصيحت واولكوتلر ي قبول ايله تاكه عالمه حسن حال ويستدبده
خضال ايله مقبول ومنظم الاحوال اوله سن ديمك اولور

(*) نظمنا الموجز ماقل ودل (*)

(نظمنا) نظم بمعنى المنظوم و متکلم ضمیر به اضافه مبداء (موجز) مختصر معنای نظم است
صفتیدر ماموصوله در (قل) قافک فقی و لامک تشدید و فتح اوزره بناسیله آزاو لدی معنای
باب نائیدن ماضیدر تحته مستتر فاعل ضمیری موصوله راجعدر جمله سی مانک صله سیدر موصول
صله سیه مبداءک خبریدر (دل) قل وزنده باب اولدن ماضیدر دلالت ایتدی معنایستدر
فاعلی اولان هو ضمیری به موصوله راجعدر وجه سی قل جمله سی اوزرینه معطوفدر (مفهوم
عنوان) بزم شو مختصر منظومه من شول بر منظومه در که ایجاز و اختصار ایله یله لغات کثیره تک
معنایستدر دلالت ایتمسیه (خیر الکلام ماقل ودل) مضمونه ماضیدر دیمک اولور

(*) شاشی کوزلویه دینورمش احوال (*) انتقال ایله ده اولدی حول (*)

(احوال) اجر وزنده و حول کنف وزنده کوزی شاشی ویلق آدمه دینور و شاشی کوزلو خانونه
حواله دینور حراء وزنده مصدر نده فتحته حول و احرار وزنده احوال دینور که شاشی
اولق معنایستدر فارسیده شاشی کیمسه به شهاب و کز چشم و کج بین دینور (حول) غیب وزنده
(و حول) طویل وزنده استمر در تحول و زوال و برآمدن محل آخره انتقال معنایستدر و منه قوله
تعالی (*) لایغون عنها حولا (*)

(*) قصه جق یو یلویه دیش خنبیل (*) هم اوزون یو یلو اولاند هروجل (*)

(خنبیل) جعفر وزنده قصیر القامه بودور کیمسه به دینور و یوک قارتلو و ششمان آدمه دینور
والیه دن و و که یا خوداسکی کور که یا خوداسکی خفه و جزمه به دینور عربک (جاء خنبیل
و غلبه خنبیل) قولنده معانی مذکور محتملدر (هو جل) خنبیل وزنده دایماتیر تیر و جالق چالق
یوریمک معنای اولان اوزون یو یلو احوال کیمسه به دینور و اوزون کیمه به لیل طویل معنایستدر اما
مطلقا اوزون یو یلو کیمسه به خرجل دینور قنقد وزنده و جراجل دینور عطاردر وزنده
و هر جول دینور عصفور وزنده جعی هر اجل کلور اراجیف کبی

(*) یک قدیمه ازل دی هم ازل (*) لم یزل اوبله دیمک کالارل (*)

(ازل) ابدی وزنده ازل منسوب اوله رق قدیم معنایستدر (ازل) اجل وزنده قدیم معنایستدر در که
شیک اول و ابتدای اولمقدن یعنی وجودک جانب ماضیده معتبر ازمنه مقدره غیر متناهی ده
دوام و استمراردن عبارتدر که ابد و ابدی جانب مستقبله استمراردن عبارتدر (لم یزل) لم یکد
وزنده بوده اولکی کبی یعنی آنفا من یور و مذکور اولان ازل و ازل لفظاری کبی قدیم اولان شیشه
اطلاق اولور

(*) ایشلدیکندن اکاصورلمز (*) یعنی لایسئل عیافعل (*)

(لایسئل) باب نالندن فعل مضارع فی مستقبل مجهولدر سوال اولمناز و صورلمز معنایستدر
(عما) حروف جاره دن عن ایله ماموصوله دن مرکب اوله رق عن الشیء الذی معنایستدر (یفعل)
باب نالندن فعل مضارعدر ایشار معنایستدر یعنی خدای لم یزل حضرت تری شیشه افعالندن سوال
و اعتراض ممکن و متصور دکلدر

(*) آل اولاد و عیاله دیش (*) اولدی خدام کرده خول (*)

(آل) جان وزنده کینیک اولاد و عیاله و اتباع و احباب دینور اصلی اهل ایدی ها همزه به
ایدال اولدقدنصکره همزه ینیک توالیسی قیل اولمغه همزه تابه الفه قلب اولتوب آل اولدی
تصغیرند و او یل دینور و اصلیه ردایله اهل دخی دینور (حول) فتحته به کیمسه به منع حقیقی
حضرت تریک انعام و احسان ایلدیکی قول و جاریه و خدم و چشم مقوله سنه دینور مفرد و جمعه

و مذکره و مؤنثه اطلاق اولور

(*) حل و یل اولدی حلال ایله مباح (*) دیندی مبدول و مباحه مسجل (*)

(حل) حاکم کسری و لامک تشدیدیه حرام مقابلیدر که حلال اولان شیشه دینور و حرمت
مقابلی مصدر اولور حلال اولق معنایستدر (یل) حل وزنده تناول و استعمالی جائز و مریخص
اولان مباحه و یلور یقال هو حل و یل ای حلال و مباح یا خود یینلریسه و او توسط ایتیمه رک
اتباع طریقیه حل یل دینور نوین قافیه سنک قطعه نالنه سنده امثال کثیره سی و شرائطی
کله چکدر (مسجل) مصحف وزنده هر کسه مباح و مبدول و ییدر یغ اولان شیشه دینور
و مسبب صالیو یلش نسته به اطلاق اولور مرسل و مطلق کبی

(*) سل سیف اولدی صیرمق قلیجی (*) قلیجک کسکینی اولمش تحصیل (*)

(سل) سبک فقی و لامک تشدیدیه برنسته بی رفق و سهولته آخر نسته دن چکوب چقارمق
معنایستدر در که صیرمق تعیر اولور (سیف) حیف وزنده اسلحه دن قلیجه دینور سل السیف
اضافته قلیجی غنیدن یعنی قیتدن صیر و ب حیف مرق معنایستدر در اختراط و انتشاء و ادلاق
کبی (تحصل) صاد مهمله ایله منبر وزنده کسکین قلیجه دینور وزن مزبور اوزره مفصل و مخدّم
و مہدم و صارم کبی

(*) هر اذیتی مضرا اولدر یلور (*) کل مؤذ و مضری یقتل (*)

(مضرع) اول نائینک علی وجه الترتیب ترجمه سیدر (کل) کافک ضمی و لامک تشدیدیه الف
قافیه سنک آخر قطعه سنده شرح و بیان اولدینی اوزره الفاظ عمومندن رالنه ده هر وهب
و هبسی وجه سی لفظایله تعیر اولور و کل مابعد نه مضاف فیتداذر (مؤذ) ایداء دن اسم
فاعلدر جفا کار و اذیتی معنایستدر اصلی مؤذی ایدی قاض کله سی کبی اعلال اولمغه یایی
حذف اولتوب تنوین ماقبلیه و یردی (مضر) اضراردن اسم فاعل اوله رق ضرر و زیان
ایدی معنایستدر مؤذی اوزره معطوفدر (یقتل) باب اولدن مضارع مجهول اوله رق
اولدر یلور معنایستدر در و تحته مستتر هو ضمیری فاعلک نائب فاعلی و جمله سی مبداءک خبریدر
ماک کلام هر اذیتکار و صاحب اضرار قتل و اعدامه لایق و سزاواردر دیمکدر

(*) اولدی یک قورقوجی کیمسه اجفیل (*) قورقاعه دیندی حیات و ش زمل (*)

(اجفیل) احلیل وزنده و حیان و حباب وزنده و حیان شداد وزنده و حیان امیر وزنده (وزمل)
سکر وزنده و زمل ضرر وزنده و زمال زمان وزنده و زماله زمانه وزنده و زمیل زبیر و زمیل
جهیه وزنده نیم و باک و خوف و هراس ایله منصف طوشان یورکلو و غور سر قورقاق کیمسه به

(*) صاغر یلی عوزی کورسک دی ثقال (*) دخی ما کم کسیده صاغری کفل (*)

(ثقال) سحاب وزنده و صاغر یعنی یوک یا خفیل خاتونه دینور و اعر طیه ملو تمکینلو عورته
دینور (ما کم) مقعد و مجلس و لریده و هاء ایله ما کمه و (کفل) فتحته حیوانده صاغری
و انسانده و تراقیری و قیج و اوجه و یاضی تعیر اولان موضعده دینور یعنی اکفال کلور فارصیده
سرو و سرین دینور

(*) شامه دیش بکده جان کبی (*) بکری حروق اولان آدم الخبل (*)

(شامه) شامه وزنده شامه اعضا کلوته مغایز جایبایندنه بولان شامه و نقطه به دینور که
اسامزده یک و ینک دینور جمعی شام و شامات کلور (خال) خال وزنده و عرییده و فارصیده
یک دیدیکمزدانه به نقطه به دینور که روی و نکین خواننده و کردن کافور محبوبانده و فوعی

مدوح شاعران و صبر سوز عاشقان اولدیغی شاعرک اشبو

* دانه خالنه باق جنت رخسارنده * نیجه صبر ایلسون اللهی سورسک آقم *
بیتدن نمایاندر (احیل) احرور زنده و خیل مجیب و زنده و خیل وجودی چوق بکلو آدمه دینور
مؤثی خیلاء در جراء و زنده

(* یکبدر عز و دخی جفرا و غلاق * قیوه شاه دینور فوزی حل *)

(عز) کنز و زنده مواشی انواعدن یکینک دیشبسته دینور امام عز و معبر و ماغز یکینک
ارککته و دیشبسته اطلاق اولور (جفر) جیک قحیله حفر و زنده یو یوب همه دن کسکله
اولغه اعتیاد ایدن یا خود درت ایله بالغ اولان واد معزه یعنی اوغلاغه دینور مؤشده جفره
دینلور (شاه) حال و زنده قیوه دینور مفرد در مذکر نه و مؤشده اطلاق اولور علی قول
قیوه و یکی به و یکبه و چار وحشی به شاملدر جمعی همزه ایله شاه کلور و شباه کلور (جسل)
جسل و زنده فوزی به و طوقی به دینور جمعی جلان کلور

(* فذه و طامر و برغوث پره * کهله نک آیدیه اولمش قل *)

(طامر) عامر و زنده پیره دیدکلری سیاه و خرده موذی به دینور و مبالغه ایله طامر بن طامر دخی
دینور و چکر که امثالی صحرایی نسته ره دینور (برغوث) عصفور و زنده بوده پره به دینور
جمعی براغیث کلور و صافیر و زنده اصل منظومه ده * پره به دیندی براغیث اخ * واقع اولمش در لکن
جمع مفرد له تفسیر اولمش مسامحه سنی دفعه و فائده بی تکثیرا بروجه محرر تغیر اولندی و پیره به
فذه ده دینور قافک ضمی و ذالک تشدیدیه جمعی قذان کلور قافک کسریله فارسیده یک و شکر
دیرر (قل) قافک ضمی و میم تشدیدیه دمل و زنده بیت و کهله تغیر اولنان آق بواس موذی به
دینور و خرده قرینجه به و قناد سنر چکر که به و کسبه به بکرز بر نوع بوجکه دینور آکیناره مستول
اولوب هنوز نازه ایکن دانه لری صوروب محو ایدر و کهله به غل و زنده قل و عمره و زنده فرعه
و خشبه و زنده حکه و زبرج و زنده خنج دینور فارسیده سپش و اسبس دینور

(* اولمش اجذال سویندرمک هم * دخی شاد اولغه ده دیندی جذل *)

(اجذال) همزه نک کسریله برکیمسه بی مسرور و شادان ایدوب سویندرمک دینور اینهاج و افراح
و اذعال کبی (جذل) فرح و زنده و مراد فیدر که شاد و خرم اولوب سوینک معنایه در اجذال

کبی

(* هذیان سوینک اولمش اخطال * قول فاسد دیمه مفهومی خطل *)

(اخطال) همزه نک کسریله اوزانلق و یکشاقلق ایملک و پیوده هذیان اوله رق چوق کلام
فاسد سوینک دینور (خطل) حل و زنده فاسد و رابطله سنر کلام کثیره دینور کافر فی شرح

عنوان قطعه الضاد

(* اجتال ایتمک دیمش حبله * دخی یک حبله ایدیجی احیل *)

(اجتال) اجتمال و زنده برکیمسه به مکر و حبله و خدعه و دسبیه ایله تفر بر ایدوب الدامق
معنایه در (احیل) افضل و زنده فاسه چوق کید و فند و آل ایدیجی حبله کار و دوباره بی دسان
کیمسه به دینور

(* دی اوتاندر مغه تخمیل اجبال * هم اوتامق دیمه ده اولدی نجل *)

(تخمیل) تخمیل و زنده (واجبال) اقبال و زنده برکیمسه بی تخمیل و شر مشار قیلوب اوتاندر م
معنایه در (نجل) فحیمه اوتامق و بهوت و تخمیل اولمق معنایه در زخفر و استخفاء
و احتشام دخی اوتاندر م

(* مختصر سوزله کفایتلندک * اکتفینا بمقال مجمل *)

مصراع اول ثانیک ترجمه سیدر (اکتفینا) افعال یا بندن ماضی متکلم مع الغیر اوله رق
یز کفایتلندک وقانع و مستغنی اولدی معنایه در متکلم ضمیری فعلک فاعلیدر (بمقال) ده بیه جاره
فعله متعلقدر مقال مرام و زنده قول و کلام معنایه مصدر میمی و فعلک مفعول به غیر صر یحیدر
(مجمل) مهمل و زنده مفصل مقابل اوله رق موجز و مختصر معنایه مقالک صفتیدر
ماک جمله غنی عن المقال اولغه اکتفا اولندی

(* یری دوشدیکه محلکوی اوله کور * سوزه آله صاقن نامجل *)

(محل کوی) امل جوی و زنده وصف تراکیدر لایقیه تکلم ایدیجی و یرنده سو بلیجی معنایه
دینور (نامجل) فارسیده ادات تی اولان نایله و قح باایله لایقسنر و مناسبسنر معنایه مستعملدر
شاعرک * بخشش نامجل جوددن اولمز معدود * صفر معکوس ایله آرتار می حسابی رقک * پیئنده
اولدیغی کبی (ماک) بیت محافل و محالسه هرزه و کیل کائنات اولوب زبانی وقف هذیان
و زهات ایله بلکه کلامک در عدن منابه سنده ایسه دخی ینه چوق سو بیه اما حسب الاقتضاء
جایجا لایقیه اداء مرامه مبادرت و بلا مناسبت آخرک اغرندن کلامی آلوب دیردر یاتدن
بحایت ایله دیو نصیحتدر

(* فاشکروا نعمة رب بغداد واصیل *)

(فاشکروا) فاشکروا فاشکروا امر مخاطب جمع مذکر در مضمک انعامی ناسه نشر و اعلان
و مقابلنده منعمه جوارح و لسان و جنان ایله خدمت و مدح و ثناء و تعظیم و احترام ایملک
دیمکدر (نعمت) عطیه و احسان معنایه شکرک مفعولیدر (رب) جناب پروردگارک اسماستدن
اوله رق نعمتک مضاف الیهیدر تنوینی تعظیم ایچوندیر یا خود مضاف الیهیدن عوض اوله رق
نعمه ربکم تقدیرنده در (بغدا) ده بیه جاره فی معنایه ظرفیه در غداة حصاة و زنده اول
نهاره دینور غرغه و زنده غدوه و بکره کبی و شکرک ظرفیدر (اصیل) امیر و زنده آخر
نهاره یعنی ایکندی ایله اختام ارالغه دینور عشی کبی و غداة اوزره معطوفدر اول نهاردن عبارت
اولان غداة آخر لیله مجاور و اخرنهادن عبارت اولان اصیل اول لیله ولی ایتمکله مراد استیعاب اوقاتدر
طرفینک تخصیص بالذکر اولمش شرف و فضیلتلرینه مبنیدر مفهوم عنوان غنی عن البیان در
(* برقوناق یردیمه در مرحله هم کوچه رحیل * دخی کوندرمه ده ارحال و ش اولمش رحیل *)
(مرحله) مشغله و زنده مسافرک برکون مقدار ی زمانده قطع اندیکی مسافه به دینور که
برقوناق بر تعصیر اولور جمعی مساجد و زنده مراحل کلور (رحیل) امیر و زنده و ارتحال
انتقال و زنده و رحله رانک کسریله و ضمیه و رحل نحل و زنده بر منزلدن منزل آخره انتقال
ایدوب کوچه معنایه در رحل و تحول و تنقل کبی (ارحال) همزه نک کسریله و (رحیل)
تحویل و زنده کوچورمک و کوندرمک معنایه در

(* ایتمه در آدمی منسوب ضلالت تضلیل * دیندی یک آزمیش اولان شخص خبیثه ضلیل *)
(تضلیل) ترحیل و زنده برکیمسه بی ضلالت و از غلغه نسبت ایملک یعنی ضال و گمراهدر دیمک
معنایه و برکیمسه بی غاوی و طاغی قیلوب آزد در می و بولدن چیقاروب اضلال ایملک
معنایه در (ضلیل) سکین و زنده زیاده بغی و طغیان و غوایت و عصیان صاحبی کثیر الضلال
اولان گمراهه دینلور

(* یک لطافتی اولان حسن کلام اولدی رتل * واضح و روشن اوقومق دخی اولمش رتل *)
(رتل) جبل و زنده و کتف و زنده سلاسل و لطیف و منظم و مناسب اوله رق تکلم اولنان

کلامه دینور صاد قطعه سنک عنوانی شرحنده یکدیگی کی (تیل) ترحیل و زننده کلامی برآورنده نظام حسن و ترتیب مستحسن اوزره ادا ایلک معناسنه در قرآن عظیم الشانی واضح و روشن و تانی و تأمل ایدره آهسته آهسته رعایت اوزره اوقومغه دینور

(*) سلسیل و دخی کوزایله تسنیم اولش * جنت ابرمقلری آقندیلی موضعده مسیل (*) (سلسیل) زنجیل و زننده لذیذ و لطیف هضمی آسان خوشکوار صویه دینور و جنده برارماغک اسمیدر (کوز) جوهر و زننده ایرماغه دینور نهر معناسنه و جنده بر نهر اسمیدر که جبع انهار چنان اندن منفجر و منشعب اولور (تسینم) تسلیم و زننده جنده بر صویک اسمیدر که جنتک کوشکری و سرایلی و غرفه لری اوزرندن جریان و هر بر رینه مرورایله گذران ایدر (مسیل) مبیع و زننده صویک آقدیغی یره و دره به دینور

(*) فضل معناسنه در تیل و نیالت چونکیم * قدر والا ایله مدوح اولنه دیندی تیل (*) (نیل) نونک قخیله نمل و زننده و خیمه قفل و زننده ذکاء و فطنت و شرف و مزیت و حسب جهتیه فضل و رجحان و عالققدر اولمقدن عبارتدر (نباله) سخابه و زننده بر کیمسه نیل صفیه متصف اولق یعنی فضل و شرف ایله رفیع القدر اولمغه دینور (نیل) امیر و زننده شریف و حسب و عالیشان کیمسه به دینور

(*) نطفه کیم مایه تولید سلاله اولش * یا انا اجل ولده نجل دی مانند سلیل (*) (ساله) خلاصه و زننده انسانک و سائر حیوانک و جودینک و ولادتک مایه سی و اصل ماده سی اولان نطفه به و منی به دینور غرقه و زننده نطفه دخی عریبدر منی کی شیوعنه بناء ترجمه موقعنده ایراد اولندی (ناجل) والد و زننده و مراد فیدر که بابایه دینور ترکیده اناده دینور فارسیده پدر دینور (نجل) نجل و زننده ولده دینور و پدره ده دینکله ضد اولور (سلیل) امیر و زننده نسل و ولد کی اوغوله دینور فارسیده فرزند پدر

(*) حله جی اولدی محلل که ما کی معلوم * زوجه مفهومی حلیله قوجه به دیندی حلیل (*) (محلل) مقلد و زننده طلاق ثلاثه ایله مطلقه اولان خاتونی ینه بوشامق شرطیه تزوج ایدن کیمسه به دینور ما کی زوج اوله نکاحک حلال اولمقلنی یا خود محلل ایله محلل له دن هر برینک مستحق لعن اولمقلیدر و صورت مزبوره اوزره اولان تزوجه حاک کسری و لامک تشدیدیه حله دینور زوج اوله نکاحک حله مؤدی اولدیغیچون عوام تحریف ایدوب حاک خیمیه حله دیرل (حلیله) سفینه و زننده بر آدمک خاتونه و زوجه سنه دینور (حلیل) امیر و زننده عورتک زوجه دینور و فاعل تصوریه زوجه ده دینور

(*) کوزله روح حسن دیندی کوزلکده قسام * اولدی نازیمه تسحب دخی اویله تعویل (*) (روح) رانک فخی و واولک سکونیه کوزلکده سنه به دینور و راحت و آسایش و رحت معنای ینه در (حسن) قحطنه و حاسن صاحب و زننده و حسین امیر و زننده و حسان غراب و زننده و حسان رمان و زننده کوزلکده دینور (قسام) سخاب و زننده حسن و جمال معناسنه در که کوزلکده دینور (تسحب) تکلف و زننده و (تعویل) تعویل و زننده ناز و شیوه ایلک معناسنه در بعض مراد فلی لام قافیه سنک قطعه اولی سنه یکدی

(*) زینته زبرج و بقیه دینور یعنی برك * هم بزمکده تحلی بزمه مکدر تسویل (*) (زرج) زانک کسری و بانک سکونی و رانک کسریه زینت و آرایش دینور کرک نقش و وشیله و کرک التون و کوش و سائر جواهر ایله اولسون و زبرج التونه ده دینور (تیقه) نونک کسریه البسه نفیسه کیمکله حاصل اولان زینته دینور و مطلق زیب و زینت معناسنه ده مستعملدر

فارسیده آرایش و پیرایه و پرمون و ترکیده برك دینور زینت دخی عز پیدر لساغزده شهرتیه بناء ترجمه موقعنده ایراد اولندی (تحلی) تحلی و زننده آرایش ایدوب بزمک معناسنه در ترین و تشوف کی (تسویل) ترین و زننده و مز ایدیدر که برسنه بی مزین بزمک و زینت و بزمکه دینور تحلیله و تزویق کی و برسنه بی مزین و کوزلکده کوسترمک معناسنه در و تسویل نفسک و شیطانتک اغواسنه ده دینور قیچی ضوره حسنه ده ارايه ایتدیگیچون تسخیه رده هم بزمکده تحلی دخی اویله تسویل و قوعی سخت سداد دن بیرون اولمقلیه تغیر اولندی (*) زامله شول دوه کیم یولجی متاعن کوزور * راکبک آردنه بنش اولنه دیندی زمیل (*) (زامله) حامله و زننده یولده بنایوب فقط یوک یوکلنور اولان دوه به و بارکیر و قاتره و حازه اطلاق اولنور که حوله کی یوک حیوانیلر ناطمک دوه به تخصیصی اشهریه اکتفا قیلندندر بید دایه سنه راحله و مرکب و مرکوب دینور (زمیل) ردیف و زننده و مراد فیدر که دایه اوزره بر کیمسه نك آردینه بن آدمه دینور و یوکک آردینه بن کیمسه به و محقه ده بر آدمه عدیل اولان کیمسه به و یولده یولداشک دایه سنه یوک یوکلنک و بعضایک و بندزمک کی خصوصیه یار و یاور اولان آدمه دینور امار فبق همان یولداشه دینور

(*) زیل سرقین کی فشی به دینور مش اما * دیندی زنبیله ده زیل و اومغانده زیل (*) (زیل) زانک کسری و بانک سکونیه (وزیل) امیر و زننده و (سرقین) و سرجین صقریت و زننده فشی به و کوزره به دینور (زیل) سکین و زننده و (زیل) امیر و زننده زنبیله دینور که خرمایر اغندن اور دکلری و عا در زنبیل زانک کسریله قندیل و زننده و قخیله متدیل و زننده عریبدر و ترکیده دخی بویه مستعملدر

(*) شکر یله برآزه قائل او اور زاحساندن * نحن رضی من الاحسان شکور ایقلیل (*) مصرع اول ثانیک ترجمه سیدر (نحن) بزمعناسنه دیوالف قافیه سنک آخر قطعه سنه یکدی و پوراده مبتدادر (رضی) باب رابعدن مضارع متکلم مع الفیدر رضی و خوشنود و قائل و قانع اولور زدیمکدر تحنده مستتر فاعل ضمیر یله جمله سی مبتدایک خبریدر (من الاحسان) ده من جاره مقدر کونه متعلقدر (احسان) همزه نك کسریله ایولک ایلکه دینور و ویرکی به و عطیه به اطلاق اولنور جار مع المجرور ظرف مستقر اوله رفی مؤخر قلیلاک صفتیدر (شکورا) رضی فعلتک فاعلندن حال اولق اوزره منصوبدر و زنی و معناسی راقافیه سنک اول قطعه سنک اولنده بیان اولندی (بقلیل) دمایه جاره رضی فعلنه متعلقدر (قلیل) کثیر مقابلی اوله رفی آرمعناسنه فضلاک مفعول غیر صریحیدر حق ترکیب نحن رضی بشی قلیل من الاحسان شکورا در تقدیم و تأخیر مقتضای نظمدر مال معلومدر

(*) علمه جدایله که و هی الهی اوکرم * نه قدر عالم ایسک جاهلی ایتمه تحجیل (*) یعنی جناب فیاضک سکا اعطا و احسان ایتدیگی علم و کال مقابلنده حد و ثنا ایله زبرا اوفضل و کرم قسمت ازلیده هر کیمه مقیدر و هر قوله مبسوط اولوب بلکه بعض افراده استعداد خدادادی مقداری موهبه آلهیه و عطیه ربانیه در ایتدی هر نه قدر علم و دانش ایله ممتاز و عرفان و کال ایله سرافراز ایسکده ینه جاهلی تحقیر و شرمسار و کسر خاطر ایله کیمسه بی دل آزار ایلمه دیمکدر

(*) حکیمه الله می تدرك کینها بقول (*) (حکیمه الله) اضافله الله تعالی نك حکمتی معناسنه مبتدادر صفات آلهیه دن اولان حکمت جمیع اشیای علم محیط ایله بیلک و علویات و سفلیاتی یعنی کافه مصنوعات و موجوداتی بغایت

اتقان واحكام وحسن نظام وانتظام اوزره ايجاد ايلك معناسنه در (متى) ميمك قننى والفاك
قصريله استغهامى متضمن ظرفدر كه انكله برنسنهك زمانندن سؤال اولنور جان ونه زمان
ديمكدر و بوراده استغهام انكاريدر (تدرك) فعل معناسنده مستعمل اولان ادراكدن مضارع
مجهول مفرد مؤنث غائبه تحتد مستتر نائب فاعلى اولان هي ضميرى مبتداه راجعدر وجهه سنى
مبتدائك خبريدر (كنه) كافك ضمى ونونك سكوتيله برنسنهك اصل وحقيقته دينور
وبرشبتك غايت وانجاسنه دينور وقدر ومقدارنه دينور وتدرك فعلتك مفعول مطلق مجازيسى
يعنى مفعول مطلق محذوفك نعتيدر تدرك ادراكا كنهها ديمكدر (بعقول) ده بآه جاره تدرك
فعلنه متعلقدر عقول علوم وزنده عقلك جمعدر عقل برنور روحا نيدر كه نفس انسانى اناك
واسطه سبله علوم ضروريه ونظريه ي ادراك واذعان وحسن وقيح بينى فرق ونمير ايدر
وعقل علم وادراك معناسنده كه ذهنده حاصل اولان صورتدن عبارتدر (مفهوم عنوان جناب
آفريننده كون ومكان تعالى عن الحدود والامكان حضرت تاريك مصنوعاتده ايداع اينديكى
حكمت باهره غير متناهيهك كنه وحقيقى وانجام وغايت ذوى العقولك عقول قاصره سنى وعلوم
حادثة غير كامله سبله نه زمان ادراك اولنه ييلور ديمكدر

(*) يك دنى كيمسه رذال ودى خيسيه مر ذول * دنى هم اويله دنى ناكسه ديمش مفسول (*)
(رذال) غراب وزنده ورذيل حقير وزنده دنى وخسبس ومر وتسر كيمسه دينور (مر ذول)
مدخول وزنده انسانك وسارنسنهك كوتوسنه والجاغنه دينور ردى كى (مفسول) مر ذول
وزنده وفسل نسل وزنده مر وتسر ناكس دنى وفرومايه كيمسه دينور وضع وسافل

كسى

(*) عاقل اوصلوبه دنى ديندى ياني كى به * عقله باغ بند كى عقلى حقوق اولانده عقول (*)
(عاقل) عادل وزنده عقل واذعان وفهم وعرفان صاحبي كيمسه دينور ويان كيمسه دينور كه
كبك وجيران واهو دينور (عقله) عرفه وزنده بوقاغو وزنجير وايپ مقوله سى قيدوبنده
دينور كه باغ تعبير اولنور (عقول) صبور وزنده فهم وادراكى غالب رشيد وليب ورى كيمسه
اطلاق اولنور

(*) بهل آزماله دينور مش دنى لمن ايمكه ده * يك كواچي هم اولان خيرى جوق آدم بهلول (*)
(بهل) سهل وزنده ازجه ماله دينور مال قليل معناسنه يا خود ازجه صويه دينور ماله قليل
معناسنه لمن ايمكه يعنى خير وتوفيقدن محروم اولمله دعاوسب وشتم ايله تحقير وازدراء ايمكه
دينور (بهلول) بانك ضميمه عصفور وزنده كثير الضحك خندان وكوله كن آدمه دينور
وكثير الخير سيد وصالح وعالشان كيمسه دينور صورت مجانينده عقلا دن اولان بهلول دانا
معروف مجذوب الكهيدر

(*) ديمش ارلك دويه غل وغل اما كيم * مطلقا ارلكه ده غل دينور جى غول (*)
(غل) فانك فنى وحائك سكوتيله و (غل) امير وزنده دول البينور اولان ارلك دويه دينور كه
بوغور تعبير اولنور وغل مطلقا هر حيوانك دول النان ارلكه دينور ايفر وكله وقوج ونكه كى
(غول) ضميمه غل مزبورك جمعدر

(*) اورمده بور عمارتك آدى ضاغن ايمش * طوارك آدمه رام اولنه ديندى ذلول (*)
(ضاغن) صاحب وزنده ضرب اولمده يعنى جرباق وقاچى واوزنكى مقولدر ايله اورمده
بور عمارت اولان آله دينور (ذلول) صبور وزنده صعب مقابلدر كه يواش ورام ومنقاد اولان
حيوانده وانسانده دينور

(*) سمره ديندى سمين اولدى سمرانكده * هم اريق اعجف ومهرزول اريقلقده ذبول (*)
(سمين) امير وزنده وسامن صاحب وزنده ايلو جابلو سمر انسانه وحيوانه دينور وديك ونحيص
واحص وبظبط كى (سمين) عنب وزنده وسمانه سحابه وزنده سمرمكه وسمرانكده دينور شجابه
وربانه ورييله كى (اعجف) اجر وزنده اريق وضعيف انسانه ونا توان زبون حيوانه دينور
جعى رجال وزنده عجاف وموثى عفاء كلور (مهرزول) محصول وزنده ضعف وهزال صاحبي
اريق ولاغر انسانه وسار حيوانه دينور هرزىل وغث وضامر كى (ذبول) ذالك ضميمه اريق
وار يعلق معناسنده در ضرور كى

(*) فارشوشنده برينك طورمق اياغ اوسننده * اوتورر كى ياشمق يره هم اولدى مثول (*)
(مثول) دخول وزنده بر كيمسه نك فارشوشنده اياق اوزره ديكيلوب طورمق معناسنده
وبر كيمسه يره ياشمق كى منقبض اولوب يعنى يوزيلوب طورطوب اوله رق اوتورمق معناسنده
اولمله ضد اولور

(*) فصل ايمش كيمسه چوجوقى ممدن كيمسه فصا * قطل هم قطع كى كيمسه كسلش مقطول (*)
(فصل) فانك فنى وصادك سكوتيله وصل مقابلدر كه برنسنه كى كيمسه ايرمق معناسنده در
اولدى سوددن كيمك معناسنده در اتصال كى (فصال) كتاب وزنده فصل مواوددن اسندر
چوجوق ممدن واما سنك سوددن كيمكه دينور (قطل) و (قطع) ايكيمسه فصل وزنده
ومر ادفاريدر قصب وقضب كى كيمك معناسنده در (مقطول) مقطوع وزنده ومر ادفاريدر كه
كسلش نسنه دينور قطل كى

(*) فقد وفقدان ديمدر ضايع ايدوبده آرامق * اولمله غائب ونا بود دنى افول (*)
(فقد) فصل وزنده و (فقدان) حرمان وزنده وفقود فقود وزنده بمرجود نسنه ضايع
وغائب ايدوب يتورمك معناسنده در كه اصل تركيده يارى قتل دينور ناظم مر حومك فقديه
فقدانى ضايع ايدوبده آرامق معناسنده در ديدكى يعنى تفقد وافتقاد معناسى ويريدكى وانقولى
مر حومك اترينه افتقايه يعنى اولار خطا اتدن واقع اولوب ناظم مر حوم اكا اقتدا ايمش اولدينى
قاموس مترجى عاصم مر حومك فقد وفقدان ماده سنده يقال فقد الشئ فقدا وفقدانا وفقودا
من الباب الساقى اذا عدمه ديد كدنصكره وانقولى مر حومك غائب ايدوب ارامقه ترجمه سى
غائب اوله جق ماده دندر ديديكندن منفهمدر (افول) دخول وزنده برنسنه غائب ونا بود اولوق
يعنى كوزدن نهان وكورنر اولوق معناسنده در

(*) كسى كى بسا ندر ايدوبه ايوينى * نادم كالكسى ايداكل مجول (*)
مصراع اول نايذك ترجمه سيدر (نادم) صاحب وزنده ونه مان سكران وزنده اينديكى
عله يا خود معامله يه يشيان اولان آدمه دينور وبوتر كيمده نادم مقدم خبردر (كالكسى) ده
كاف تشبيهدر كى معناسنه كسى كافك ضمى وسبك فنى واخرده ياه نسبت ايله قروى وزنده
ضرد وزنده اولان كسع قيله سته منسوب شخص ديمكدر وبوكسع بنو نعلبه بن سعد بن قيس
غيلان قيله عظيمه سندن مشعب بر كوجك قيله در ندامت خصوصنده ضرب مثل اولان
كسى كه غامد بن الحارث الكسى در اول قيله دندر ومزبورك ندامته ضرب مثل
اولدينى ناظم نجر بر آخر كايده واقع منوياننده * اندم من كسى دينيه اكر * يك يشيان ديمك
اولور اطهر * ديوتجر رايشدر مر قومك باعث ندامت وناسى وكيفيت تحسر وتهلى انشاء الله
تعالى بيت مزبورك شرحنده بيان اولنور (ايدا) قحطيله هميشه وداما معناسنده در (كل)
الفاظ ممدن شمول افراد ايجوتدر وما بعدنه مضاف اوله رق مؤخر مبتدادر (مجول) مجول

وزنده افعال وافعاله تأنی وتامل ایلمن نیز مزاج وچالقی مشرب بالطبع ابوه کن کیمسه به
دینور ما ک کلام * ایالک والجملة فانها ام التدامات * مصداقچه دخی * وصاحب التجیل لایخلون
الندم * مصرعچه مورث ندامت وموجب وخامت اولان بحله وشتابدن تحذیر در
(* چیمسون آدم اولان طشره به اصلاندن * بیله لم قدر بی جنت کبیر استانبول *)
یعنی نانی مرحومک خیره سنده * نه قدر عالمی دور ایته سپهر * بولمراستانبوله بکر بر شهر *
* عمله معرفته جای قبول * اولان الاککه مکر استامبول * انده در ما حصلی قدر هنر *
* طشره رده کیم اوقور کیم دکر * ایسانی مغز اسنجه وناظم مرحومک طانه سنده * ستنبول
جمله عالمدن عبارت باشقه عالمدر * عجم نصف جهان تعیرایدن کرچه صفاهانه * نشیده سنجه
پایه تخت سلاطین وغمونه نمای بهشت برین اولان آستانه علیه معارف آشیانه دن اهل کمال
اولان آدم برادیم طشره چیمسون یعنی طشره رده ر و نما اولان دانه دامه فریفته اولوب خرمن
اعتبار بی غارتزده عواصف روز کارایمسون دیمک اولور
(* مالنا مال سوی نقد الکلام *)

(ما) حرف نفیدر کامر فی القطعة السابعة (لنا) بریمچون دیمکدر کامر فی القطعة السادسة
(مال) حال وزنده بر کیمسه نک مالک اولدیغی نسته به دینور ماء نافیه لیس کله شنه مشهه
اولمغله لنا ظرف مستقر مقدم خبری و مال مؤخر اسمیدر (سوی) سبتک کسر یله وضعیل
والفک قصر یله غیر و ماعدا معنایه در که ترکیده اوزکه و باشقه تعیر اولور و فارسیده جیمک
ضمیله جز دینور (نقد) نونک فحی و فافک سکونیه وزن و عباری تام اولان اچیه به و پیشین
ویریلان اچیه دینور (کلام) معلومدر که مشور و منظوم سوزده دینور و نقدک کلامه اضافی
صفتک موصوفه اضافی قیلندن اوله رق سوی الکلام المنقود معنایه در واسفنا منقطع
یا خود ادعاء متصل در (مفهوم عنوان رزقه محسوب و غنایان معدود اولان علم و معرفت
و نقد عزیز مثل او مقبول و مرغوب کلام تألیفته اقتدار و مکتدن ماعدا بزم ایچون مان اطلاق
اولور شی معنی به یوقدر دیمک اولور فافهم

(* دیرکنک آدی عنان یولار زمام * قوسقونه دیغش نقر قولان حرام *)
(عنان) کتاب وزنده آت کیمیک دیرکنه دینور جمعی اعنه کلور سناتک جعنده اسنه کبی فارسیده
سرفسار دینور (زمام) کتاب وزنده حیوانی باغلیه جق یولاره ویرنسنه بی باغلیه جق باغه
دینور جمعی ازمه کلور اعنه وزنده فارسیده مهار و افسار و پالاهنک دینور (نقر) نونک و فافک
فحیل یله و نونک فحی فافک سکونیه آت اگرینک کیر و سنده قایشیدن یا خود اییدن مصنوع
نسته به دینور که قوسقون تعیر اولور و سمر و پلان مقوله سنک و راستده اولانه ده دینور که
ترکیده پالدم دینور فارسیده قوسقونه و بالذیمه کاشو و پاردم و ترکیده پالدم پاردم غلطی اولقی
احتمال راجحدر (حرام) کتاب وزنده و حرامه کایه وزنده مطلقا قولانه دینور عرضه کبی
و چو جق بغر داغنه و سائر یومقوله نسته ره دینور فارسیده تنک و برشک دینور
(* جمله یوزنده اولانه دخی * انس و جنم خلقه هم دیندی انام *)

(انام) صحاب وزنده و انام سابط وزنده و انیم امیر وزنده یوزنده اولان مخلوقه دینور
سماوی به اطلاق اولمخر علی قول انس و جنه خا صدر و علی قول جمیع مخلوقه و کافه مصنوعه
اطلاق اولور

(* چوق اولان هر نسته دن جم و جیم * جعبده کلش جوم ایله بیجام *)
(جم) جیمک فحی و تنک تبدیل و (جیم) امیر وزنده کدر معنایه در که هر نسته دن

چوق و فراوان وانه دینور (جوم) علوم وزنده و (جام) سهام وزنده شی کثیر معنایه
اولان جم کله سنک جعایدن

(* طوره کرکی و جاری طوی قوشی * دیشبسی عاله دوه قوشی نعام *)
(کرکی) کاف اولی نک ضمی و ثابته نک کسر یله کردی وزنده طوره قوشی دید کلری طیر
معر وفک اسمیدر جمعی کاذک فحیلله کرا کی کلور فارسیده کلنک دینور (جبتاری) حانک ضمی
والف مقصوده ایله طوی دید کلری قوشه دینور مذکره و مؤنثه و مفرده و جمعه اطلاق
اولور فارسیده چکا و شواد دینور (عاله) لامک فحیلله هاله وزنده دوه قوشنک دیشبسنه
دینور وار ککته ده دینور (نعام) صحاب وزنده اسم جنسدر دوه قوشنک مفرده و جمعه اطلاق
اولور مفردی هاله نعامه در فارسیده شتر مرغ دینور

(* قله الاکل و قنانه آرمک * قوزی اتیمکدر عشم قاتق ادام *)
(قله الاکل) آزلق معنایه اولان قنانه طعام یمک معنایه اولان اکل لفظنه اضافله
آرمک یعنی قلیل الطعام اولقی معنایه در (قنانه) قناعه وزنده بوده طعامی آرمک
معنایه در فارسیده اندک خوردن دینور (عشم) فحیلله و عیشم حیدر وزنده قوزیمش
انکه دینور خبر یابس معنایه فارسیده نان خشک دینور (ادام) کتاب وزنده اتیمکد یبیلان
نسته به دینور که ترکیده قاتق فارسیده نان خورش دینور

(* ملقط و داخی محشه ماشدر * واهجه آتش یالکلمتی ضرام *)
ملقط منبر وزنده کندیسله آتش اله جق ماشه به دینور و مطلقا بردن نسته الوب قالدیره جق
آله دینور (محشه) میمک کسری و حانک فحی و شینک و تشدید یله محش هاستر آتش
طوته جق ماشه و سائر آتش فارشدره جق کورک و کوسکو و قانجه مقوله شی آله دینور
فاموسده و ترجمه سنده و لهجه ده محشه وجه مزبور اوزره مضبوط اولمغله مصراع اول
تغیر اولندی (واهجه) واحده وزنده لهب و شعله سی عالی بالکی یوجه اولان آتیه دینور
(ضرام) کتاب وزنده علولی و بالکلی اودونه دینور و آتش علولندیره جک چره و اودون
فیر قارینه دینور که طورق تعیر اولور اما آتش یالکلمتی و علولنکه تضرع واضطراب
و تلظی دینور

(* یوزی اوزره دو شمشه مکبوب دی * عاجز اولاندن جهوم و هم عیام *)
(مکبوب) مکبوب وزنده یوزی اوزره دو شمس یعنی یوزی قیون قیاس کیمسه به دینور
نسخه رده مکبوب موضعه مکبوب و قوی تحریف ناسخدر (جهوم) صبور وزنده و جهوم
کتف وزنده عاجز و ضعیف و بحال کیمسه به دینور (عیام) باء موحده ایله صحاب وزنده
تکلمدن عاجز سوز بیلان ثقیل و نادان کیمسه به دینور

(* دی کنه کار اولنه آتم دخی * هم کاهکده جزاسیدر انام *)
(آتم) قایم وزنده انیم امیر وزنده و انام شداد وزنده و انوم صبور وزنده مجرم
و کاهکار کیمسه به دینور که صو جلو تعیر اولور (انام) صحاب وزنده و کتات وزنده
عقوبت و نکال و عذاب معنایه در که مقصبت و کاهک جزاسیدر و جهنده برده نک اسمیدر

(* جام نیشابورده بر بلده هم * سیدن اولان قدحده اولدی بیجام *)
(جام) شام وزنده فارس اولیکه سنده واقع نیشابور نام شهرک ناحیه لرندن بر بلده اسمیدر که
مولانا جامی اوریاه منسوبدر و جام کومشدن اولان قدح و کاسیه و مشربیه مثل او آواقی فضیه به دینور
(* حق یزه می ایچمی قیلدی حرام * حرم الله لنا شرب المدام *)

مصرع اول تائیدک ترجمه سیدر (حرم الله) ترکیبده حرم تحریر مدت ماضی مفرد مذکر غائبدر اسم جلال ماعلیدر (لنا) ده لام جارح حرم فعلته متعلق متکلم ضمیری فعلک مفعول به خبر صریحیدر (شرب) شینک ضمیمه ایچمک معناسنه فعلک مفعول به صریحی و مدامه مضافدر (مدام) غراب و زننده شربک اسمیدر خبر و راح کی فارسیده باده وی دینور ترکیبده سیمی دینور (ماک) کلام جناب حق و حکیم مطلق بزه یعنی معشر اهل ایمانه ام الخبائث و مفتاح السرور اولان خبرک شرب و تناولی حرام ایتدی و استعمالندن نهی قطعی ایله نهی ایلدی دیمکدر (* هرنه دکلور واریسه سهو و خطام * اومه رم معذور اوله عند الکرام *)

(سهو) لهو و زننده ذهن بشقه نسنه فکرینده اولغله برخصوسی غفلت ایدوب اوتیق معناسنه در (خطاء) عطاء و زننده صواب مقابلیدر که صوب استفامندن عدول ایتکده دینور ترکیبده یا کله لقی تعبیر اولنور (کرام) عظام و زننده هغو و سحی غالب اخلاق حیده صاحبی کیمسه معناسنه اولان کریم لفظنک جعبدر یعنی بر مقتضای بشریت بومنتظومه ده هرنه قدر جایجا خطا و خطل و سهو و ذلل و وقوع بولش ایسه ده العذر مقبول عند کرام الناس مفاد بجه اخلاق کزیده ایله موصوف اولان ذوات کرامدن امید و مأمول اولدر که عذر و بهانه می قبول ایدوب بی معذور طوته از زیر صواب کثیر میاننده مغرور اولان خطا و قصور معفو و معذور اولقی عادت مستمره نیکو کارانندن اولدیغی مشهود و مشهور در دیمکدر (* نحن لانعرف الاسماء هوالرب علم *)

(نحن) بزمعناسنه متکلم مع الغیر ضمیریدر و مبتدادر (نعرف) باب تائیدن بی استقبال متکلم مع الغیر در تحتند مستتر نحن ضمیری فاعلیدر جمله سی مبتدا نك خبریدر بزمبطر معناسنه (الاسماء) ده لام تعریف استفراق ایچوندر اسماء اشیاء و زننده اسمک جعبدر اسم همزه نك کسریله و ضمیمه غیر یلردن تمیز ایچون هر نسنه نك ازاسنه موضوع اولان لفظله دینور که فارسیده نام و ترکیبده آد تعبیر اولنور و اسماء فعلک مفعولیدر (هو) قطعه شرعیه نك اوانلنده بیان اواندیغی اوزره ضمیرشان اوله رق مبتدادر (الرب) مالک و پروردکار معناسنه اسماء حسنی دن اوله رق مبتدای تائیدر (علم) بیلیمی معناسنه مبتدای تائینک خبری و جمله سی مبتدای اولک خبریدر (مفهوم عنوان بزم علمین حادث و عرفان فاصرا و لغله جیع مسمیاتک اسمائی بیلکدن عجز من ظاهر در کافه اشیائی و عامه اسمائی علم محیط ازلی صاحبی اولان پروردکار علم و خیر یلور دیمکدر * کئی نقصاتی بیلک کی عرفان اولمز * ما کلبه اعتراف جهل علمدر

(* خوب سمیای کوزل بوزلوا و لان کیمسه و سیم * کل نوخنده کی خوش کویلی اولدی بسیم *) (وسیم) امیر و زننده بال و بال و حسین و جمال صاحبی خوب سیم و خوشلقا محبوب مستثایه دینور جعی کرما و زننده و سماء در مؤثی و سیم در (بسیم) و سیم و زننده (کل نوخنده) یعنی هنوز اچطفه شروع ایش رشیده کی آهسته و ادبانه و لطیف و نازکانه تبسم ایله کویلی کیمسه به دینور کیماسر فی القطعة الثانية

(* اصلی غایده دنی نفسی بخیله دی لیم * لوم اولوی قنماق همدنی اولیه تلوم *) (لیم) کریم و زننده و مقابلیدر که لوم و دنایت و بخل و خاست ایله متصف الخاق و فرومایه کیمسه به دینور (لوم) نوم و زننده و (لوی) قصر ایله دعوی و زننده و لایحه نافله و زننده و ملام سخا و زننده و ملامه سخا و زننده عذل و عتاب و تعبیر و تعیب معناسنه در که فارسیده سرزنش و ترکیبده قنماق دینور لومه نوم و زننده موجب لوم و تعبیر اولان لایقسن

ایشه دینور (تلوم) تعیب و زننده مبالغه ایله قنماق معناسنه در (* اولولوق فخم و سلاستلی سوزه دیش هم * دیندی تعظیمده ایچال و هم اولیه تفخیم *) (فخم) فخم و زننده اولو و عظیم نسنه به و قدر و شانی عظیم کیمسه به دینور و صفدر مصدری ضخامت و زننده فحامت در اولولوق معناسنه و فخم فصاحت و بلاغته ممتاز سلاستلو جزالتورنکین کلامه وصف او اور (ایچال) همزه نك کسریله و (تفخیم) تعظیم و زننده و مراد فیدر که بر کیمسه به تعظیم و بخیل و توقیر ایدوب اولولوغه دینور

(* هم زعامه اولولوق دیندی کفیل اولغه ده * سید القوم کی اولش اولو کیمسه زعم *) (زعامه) سخا و زننده ریاست و اولولوق معناسنه در و کفالت معناسنه در که بر کیمسه نك دیندی یا خود سار مؤتدی در عهده ایدوب کفیل اولغه دینور (سید القوم) اضافله برجاعتک سر کرده و ریشی اولان متعین و ذیشان کیمسه به دینور (زعم) کفیل و زننده و مراد فیدر و بر قومک سیدنه و اولوسته و نافذ القولنه دینور

(* اولش اتباعله خدام ما کنده حشم * کندودن خوف اولان اوتانلان کیمسه حشم *) (حشم) فحشمنه بر کیمسه نك اهل و اتباعی و عید و خدای و حیران و متعلقانسه دینور که اول کیمسه نك غیرتی چکوب جیتلردن ناشی اعداسنه غضب ایدراوله و نومفرده و جمعه اطلاق اولنور جعی همزه نك فحشمنه احشام کلور (حشم) حلیم و زننده قاموسک ضبطنه کوره ناسدن احشام ایدن یعنی شرم و حیای ایدر اولان اوتانسق کیمسه به دینور ناظمک بیانسه کوره ناس کندودن خوف و حیای ایتدیکی مهیب کیمسه به دینور و الحاصل قاموسک الحشم الحشم قولی اسم فاعل صیغه سبله مضبوط اولغه شارحی و مترجی فاعل یعنی فاعل اولقی اوزره شرح و بیان ایتدیله ناظم خبر فاعل یعنی المفعول اولغه مساعد لغویه بولقی محتملدر

(* دوشکیمه او که سرکش اوله هم نفسی شدید * شکم ایش رشوق و یرمک هم اصرمقده شکم *) (دوشکیمه) احوال ثلاثه سنده حروف ثلاثه ایله معرب اولان اسماء سته معتله دن صاحب معناسنه اولان ذولفظنک سفینه و زننده شکیمه به اضافتله عار و غیرت و انقه و جیت صاحبی اولوب اصلا بر کیمسه به سرفرو و انقیاد ایترا اولان سرکش و شدید النفس آدمه دینور نسنه کیم شدید الشکیمه ده بویه ابا و امتناع صاحبی کم الماز کیمسه به دینور (شکم) شینک قحی و کافک سکونیه مقصودینه ایصال ضمنده بر کیمسه به رشوت و یرمک معناسنه در و بر کیمسه به برسنه مقابلنده عوض و مکافات ایلک معناسنه در همزه نك کسریله اشکام کی (شکم) حکیم و زننده و شکم شتم و زننده اصرمق معناسنه در عرض کی

(* یك غلیظ اهل جفا کیمسه عتل اولشدر * قومک ایچنده کی ییکانه خبیث اولدی زیم *) (عتل) ضمیمه و لامک تشدیدله اکول و مناع الخیر و جفا کار غلیظ القلب نادان و مذموم کیمسه به دینور (زیم) ذیم و زننده بر قومه صکره دن ملحق اولوب عن اصل انلردن اولمیان کیمسه به دینور فارسیده ییکانه و ترکبیده بیایجی دینور و دنایت و خبائثه معروف لیم و فرومایه کیمسه به دینور

(* هشتم ایش بر قوری شی قرمه دخی باش قرمق * قوری اونکده قرلش اوفانی اولدی هشتم *) (هشتم) هانک قحی و شینک سکونیه بر قوری نسنه بی قیروب اوفانق یا خود انسانک یا حیوانک باشی و یکینی قرمق یا خود هر نسنه بی قیروب اوفانق معناسنه در (هشتم) حشم و زننده و محسوم مکسور و زننده قیرلش قوری اولک و سار نسنه نك قیرنسنه خرده زینه دینور و قرلش باشه و یکیکه و سارنه دینور

(*) کوتولك اولدى سماجه برامزلقده خيال * دخی بك ظلم ایدیچی کیمسه غشوم وظلم (*)
 (سماجه) جیم ایله قباحه ورننده و مرادفیدر که برنسه چرکین و قبیح و کوتون و کره اولوق
 معناسنه در (خیال) سحاب ورننده و خیل تمر ورننده فساد و خیانت و برامزلق و شاعت
 معناسنه در خیل لفظنك چچی خانك ضمیمه خبول کلور (غشوم) ظلوم ورننده و (ظلم)
 سکین ورننده بك ظالم و بیدار ستمکار کیمسه به دینور ظلام کی
 (*) سب ایش سوکه سوکشمده تشام اولمش * شتم هم سوکه لفاشی بداولان کیمسه شتم (*)
 (سب) سبک فتنی بانك تشدیدیه بر کیمسه به سوکک یعنی ناموسنه خلل ایراث ایده جک کلام ایله
 عرضنی نقوب شانی تحقیر مؤدی سوز سو بلك معناسنه در (تشام) تازع ورننده سوکشمک
 و پری برلینه ناسزا کلام سو بلك معناسنه در (شتم) کتم ورننده و شتم هر حله و مکرمه
 ورننده سب کی سوکه معناسنه در (شلم) شکیم ورننده قبیح المنظر و بدلقا چرکین کیمسه به
 دینور و سوکولمش آمده دینور مشوم کی
 (*) عزیم ایش ایتمکه برنسه بی قطعی نیت * هم عزیمت دیمه در اویله اومعناده عزیم (*)
 (عزیم) عینك قبحیه و ضمیمه و (عزیمت) غنیمت ورننده و (عزیم) علیم ورننده و مغرم مفعد
 ورننده و مغرم مجلس ورننده و عزمان عثمان ورننده بر فعلی ایشلمکه ر بعد قبله قطعی قصد
 و توجه ایتمکه دینور
 (*) اکلامی اولدی نفرس دخی درك وادراك (*)
 (*) حازم اول کیمسه که رشداوزره اوله اویله حزیم (*)
 (نفرس) تفتن ورننده برنسته بی دقت و تأمل ایله واقعه مطابق فهم ایدوب اکلامی معناسنه در
 کتابت ورننده فراست بوندن اسمدر که ظن و تخمینده دقت ایده رك مصیبت اولفنه دینور
 (درک) فهم ورننده و (ادراك) امعان ورننده برنسته بی یلوب اکلامی معناسنه در (حازم)
 حازم ورننده و (حزیم) عزیم ورننده امورنی دائما رشد و بصیرتله اتقان و حزم و احتیاطله
 محکم طوئان کیمسه به دینور
 (*) دیدیلر بعضیلر فریه اصحاب الکهف * بعضیلر اوجه اسمدر بدر دیدی رفیم (*)
 (رفیم) رحیم ورننده اقوال عذیده ایله مفسر در بعضیلر اصحاب کهفک قریه سی اسمدر
 دیدی و بعضیلر رفیم رصاصدن مصنوع یاخود حجر دن برلوجه نك اسمدر که انده اصحاب
 کهفک اسمدری و نسیری و دیناری و کندیدن خوفله فرار ایندکری ملکک اسمی و سوره کهفده
 مذکور اولان قصه عجیبدری نقش اولوب مز قدری اولان غارک قیوسی اوزره وضع اولمشدر
 دیدی و بعضیلر اصحاب کهفک مغاره سی کتندنده اولان طاغک یاخود وادینك اسمدر دیدی
 و بعضیلر اصحاب کهفک کلبرینك اسمدر دیدی و بعضیلر اصحاب رفیمی اوج نفر کیمسه
 اوله رفی اصحاب کهفک غیری ایله تفسیر ایلدی علی وجه الاجمال قصه دری بواوج عدد
 کیمسه لر یسا باند شدت بارانه طوبیلوب بر مغاره به التجاء و درون غارده انکشاف هوا به
 متر قیلر ایکن ناکهان بالای غاردن بر صخره عظیمه سقوط و باب غاری بالکله سد و بند
 ایندکده مخیر قالوب بالاخره هر برلری احسن اعمالندن بر عمل ذکر یله درگاه مستعاندن نفر
 طلب ایتملر یله فتح باب اولدیغی تفسیر قاضی و صحیح بخاریده مبسوطدر
 (*) کلدی نصغیری امیره نه غریب استعمال * اعجمی لفظیدر اولمش علم اول ابراهیم (*)
 (امیره) جهینه ورننده و همزه نك و میك طرحیه بریه زبیره ورننده و برهم فقط همزه بی
 اسقاطله ابراهیم لفظنك مصغر لیدر لکن امیره و بریه قاعده تصغیره نظرا نادر الامثال

اوله رفی عجیب و غریب واقع اولمشدر (ابراهیم) همزه نك کسر یله و ابراهیم بانی الفه قبله
 و ابراهیم هانك ضمیمه و ابرهم بانی خذ قبله و هانك حرکات ثلاثیه و ابرهم الفیز هانك قحیه
 بدی لغتدر جمله سی اعجمی یعنی عربك غیرینك وضع ایندیکی لفظدر که اهل لغتک و مقسیرینك
 بیانشه کوره اسم سر یاندیر * (ابراهیم) *
 (*) فصم برنسه بی قیرمقدر آیرمقسرین * انفصام اولمش انك کی هم اویله تفصیم (*)
 (فصم) فانك فتنی و صادق سکونیه برنسه بی ایکی قطعه ایتمکسرین یعنی تفریق
 ایدوب آیرمقسرین شکست ایدوب قرمق معناسنه در و مطلقا قرمق و کسمک معناسنه
 مستعملدر قافله قصم وها ایله هضم و هضم و حطم کبی (انفصام) انقطاع ورننده
 و مرادفیدر که قیرلق و کسمک معناسنه فصمک مطاوعیدر تفصیم کی (ناظمک تبیهده
 سماحه واردر یعنی انفصام برنسه آیرلقسیرین قیرلق معناسنه در دیمک استر (تفصیم)
 تفحیم ورننده فصم کی برنسته بی قطع و کسر ایدوب ایکی بلوک ایتمکسرین یاخود
 مطلقا قرمقدر
 (*) چوروکه دیندی رفات و چورو مشدر مرفوت (*)
 (*) چورومک زمه و نخر و چورومش نسنه رمیم (*)
 (رفات) غراب ورننده زیزه زیزه اوفامش چورومک نسنه به دینور خطام کی (مرفوت)
 مرفوت ورننده چورومش و پارچه لشم نسنه به دینور (رمه) رانك کسری و میك تشدید
 و قحیه (ونخر) نونك و خانك قحیه لر یله کیکک چورویوب اوفامش دینور و چورومش
 کیککه دینور امیر ورننده رمیم کی لکن نخره منای مزبوره قحیه مضبوط اولفله
 مصراع ثانی * چورومکدر نخر و هم چورومش رمه رمیم * دینله و زنا و وضعاً و معنی
 اعوجاجدن اسم اولوردی زیراً نخر کیکک چورومشی رمه ورمیم و چورومشدر کما
 فی القاموس
 (*) هم فقیر اولغه بوق ایتمکه اعدام دینور * مالی بوق کیمسه به معدم هم اومعناده عديم (*)
 (اعدام) بوقلغه دوشمک یعنی فقیر و محتاج اولوق معناسنه در و برنسه بی نابود و بوق ایتمک
 معناسنه در (معدم) محسن ورننده و (عديم) امیر ورننده مالی اولیان فقیر ینوایه دینور و عديم
 احق کیمسه به و بخونه ده دینور
 (*) قره کولوق دیمه غیبه که غیابه جعی * قرا کولوق کیمسه به صبحه دخی دیندی صریم (*)
 (غیبه) حیدر ورننده قره کولوق معناسنه در ظلمت و دینور کی و یک سیاه یاغزانه و بغایت
 مظلم و قرا کواولان کیمسه به اطلاق اولنور (غیابه) مساجد ورننده غیبه مزبورک جعبدر
 (صریم) امیر ورننده کیمسه به دینور که قره کولوق لازمیدر و صباح و قشقه ده دینکله ضد اولور
 و صریم کسلس نسنه به دینور
 (*) غلمه در شهوت و شوقله اولان حرص جاع * اشتها سی اکا غایتده زیاده غلیم (*)
 (غلیم) غرقه ورننده بر کیمسه نك جاعه اشتها و شوق و ولوع و حرصی غالب اولوق معناسنه در
 قحینه غلم کی (غلیم) سکیت ورننده و غلم کتف ورننده و غلیم متدیل ورننده شهوت جاعیه سی
 غالب کیمسه به دینور
 (*) که خاتونلرک آش برمه سته دیندی و حام * انلره خواهشی اولانی بدرمک توحیم (*)
 (و حام) کاب و سحاب ورننده که خاتونلرک آش برمه حالته یعنی درلودرلو نسنه لر
 اشتها حاصل اولسنه دینور اطباک بیانته کوره بونك سبی حامل اولان خاتونک رحی قیابوب

دم حیض بدستند قالب خلط زدی اولغله ابتدای بجلده مخالف نسته ل آرزو ایدر حتی بعض اوقات کومور و جامور و طبراق مقوله سی غیر مأ کول نسته لری دخی ناشنبا ایدر بعده چنین جانلاند قدده دم حیض جنبه غذا اولغله اول جالت زائل اولور فختنبه و بجم دخی و حام کبدر (توحیم) تفحیم و زننده آش برن خاتونه ککولی استدیکی نسته بی بدز مکه دینور

(*) حجه اولدی کومور آدی توتوندر محموم (*)

(*) دینلور هم خصمه اولدی سیحاق صوده حیم (*)
(حجه) حاک ضمه همزه و زننده مفرد در خمه کی بر قطعه کوموره دینور جعی صرد و زننده حیم در فحم و فحیم کی کوموره دینور (محموم) یعفور و زننده توتونه دینور دخان معنایسته (حیم) یقین خصمه دینور جعی اجه کلور خلیل و اخلاء کی و بعضا حیم مفرد و جمعه و مذکره و مؤنثه اطلاق اولنور و حیم اسی صویه دینور حیم کی جعی حاتم کلور و صفوق صویه ده دینکه ضد اولور و پک اسحاق یاز و قته دینور

(*) اجه در عین و دخی قلیده زیف و ستوق * دیدیلر با که نفی خالص اولان نسته ضمیم (*)
(عین) زین و زننده سکه لی و سکه ستر التونه و حاضر و نقصد اولان ماله و اجه به دینور و معانی کثیره به بالاشترک اطلاق اولنور (زیف) حیف و زننده و زائف سالف و زننده قلب و مغشوش اولان کم اجه به دینور (ستوق) تنور و قدوس و زننده و تستوق و صفور و زننده قلب و کجمر اجه به دینور سه توی فارسی مغریبدر اوج قات دیمکدر که ایچی باقر یا خود قلائی یکی بوزری کوش یا خود التون قابله یا خود بالذله اولور و مطلقا غشی غالب قلب اجه به ده دینور (نقی) غنی و زننده پاک و نظیف نسته به دینور (صمیم) حیم و زننده هر نسته نک صافی و خالصه و محض و صرفته دینور

(*) پک مسن آمده قشع دینلور کرکسده * هم عمل مانده اولان پیر کهام اولیه کهیم (*)
(قشع) جعفر و زننده قوجه مش مسن و اختیار کشتی به دینور و جوق یشامش قوجه کرکس قوشنه دینور و ایری نسته به دینور و ارسلانه دینور و آفیه سنده یکدیکی اوزره ام قشع اولومک و داهیه تک کینه سیدر (کهام) سخاب و زننده و (کهیم) امیر و زننده پیر فانی و عمل مانده و پک یا شلو و دستگون و افتاده آمده وصف اولور یقال رجل کهام و کهیم ادا مانع اقصی الکبر

(*) دهرده مردم بدخوی حقیر و مذموم * رجل العارم فی الدهر حقیر و ذمیم (*)
مصراع اول ثانیک ترجمه سیدر (رجل) رانک فقی و جیمک ضمیمه نوع انساندن اوله رف حد بلوغدن آخر عمرینه قدر ذکره دینور صبیانه و نسوانه اطلاق اولنور فارسیده مردم و ترکیده ارکشی دینلور (عارم) صارم و زننده دایما ناسی قولاً و فعلاً رنجیده ایدر اولان بدخوی و بد مزاج زیانکار و دل آزار کیسه به دینور رجلاک عارمه اضافتی موصوفک صیغه اضافتی قیلندندر بوانیه اکثر نجاته کوره جائز دکلدر مکرکه بقله الحقاء کبی مؤلر اوله یا خود بلاتا ویل جواز نه ذاهب اولنور قولنه مینی اوله و رجل معرفه به اضافته مبتدادر (فی الدهر) فی حقیر لفظنه متعلق ظرفیه در دهر دالک فقی و هانک سکونیه زمان معنایسته یا خود مجازاً عالم معنایسته اوله رف مؤخر حقیرک ظرفیدر (حقیر) خور و ذلیل مبتذل کیسه معنایسته مبتدالک خبریدر (ذمیم) فعل بمعنی مفعول اوله رف مذموم و ملوم کیسه معنایسته حقیر

وزره معطو و در (حاصل معنی بد اخلاق و بد مسرب اولان کیسه ابتداء زمان عندنده یا خود بو عالمده بلکه دو عالمده حقیر و مستحق و مذموم و مبتذل در دیک اولور

(*) نوادادر که یازلدی ایکی یوزاون دزنده * ائمه یا پانه صانویه بونی که نه تقویم (*)
یعنی بی منظومه نقیسه طرز لطیفه و اسلوب ظریف اوزره تدوین و تألیف اولنور نوزمین و نوایجاد بر منظومه مستندار که تاریخ هجرتک بیک ایکوزاون درت سالده انشا اولمشدر بونی اوزرندن ییل یکمیش و حکمی معطل اولش کهنه فحیم تقویمی کی انداخته طاق نسیان ائمه دیمکدر

(*) پیرلکده بی بو کونه ایدن تازه زبان * همت عالی حضرت سلطان سلیم (*)
یعنی حواس و شعوره مورث ضعیف و قنور اولان هنگام پیریده بی بونک مثالی نظم بدیع نو آورده انشایسته باعث قوی حضرت سلطان سلیم ثالثک همت ماله بی همتاسی یعنی قدر دان اهل معارف اولغله ارباب هنرک قدر و شایسته رفیع و اعلاسی اولمشدر دیک اولور

(*) هوالرحیم الی العبد یغفر الایام (*)
(هو) ضمیری آمار رختی هر آن مشهود و کافه اذهاند ذات بی اندادی موجود اولان جناب مع و ددن عبارت اوله رف مبتدادر (رحیم) کریم و زننده محسن و نعم معنایسته اسماء حسناندن اولوق اوزره مبتدالک خبریدر (الی العبد) ده الی رحیمه متعلق حرف جر در عید لفظی عید بالایجاد معنایسته حیمک مفعول به غیر صر میحیدر (یغفر) باب نائیدن فعل مضارع فاعلی تحتیه مستتر هو ضمیری رحیمه راجعدر و جله سی رحیمک صفتیدر یا خود اسلینا قدر (آنام) همزه تک مدیه ذنب و کناه معنایسته اولان ائمک جعی و فعلک مفعولیدر (مفهوم) عنوان عبادیه محسن حقیقی الحقی غفار الذنوب اولان الله تعالی در دیک اولور

(*) شهامه قلبی قوی اوله هم زکاسی تمام * فخامه در اولوق هم اولو کشیده همام (*)
(شهامه) کرامه و زننده بر کیمسه قوی القلب و زکی الفؤاد تیر فهم و کسکین ذهنلو اولوق معنایسته در بو کونه سریع الفهم پک زیرک و زکی کیسه به شهم و مشهور دینلور (فخامه) کرامه و زننده حسی و معنوی یعنی کرک وجود و جنه اعتباریه و کرک قدر و شان اعتباریه بو یوک و اولو اولوق معنایسته در (همام) غراب و زننده شجاع و سنی اولان سید ایشان کیسه به دینور

(*) ابل دینور دوه و اور کو جیده اولدی تمام * شموخ امیش بوجهلک هم آک کبیده تمام (*)
(ابل) همزه نک و بایک کسریله و تخفیفاً بایک سکونیه دوه به دینور واحده و جمعه اطلاق اولنور یا خود اسم جعفر بر سوری دوه به دینور ایکی سوری دوه به ابلان ایکیدن زیاده دوه سوری سینه همزه تک مدیه ابل دینور لفظندن مفردی یوقدر مفرد مذکری بچل مؤنثی ناقه در ابلک مصغری ایلده در (تمام) سخاب و زننده دوه بک اور کو جینه دینور و علو و ارتفاع معنایسته دینور و مرتفع و بوجه معنایسته اطلاق اولنور (شموخ) قعود و زننده بوجهلک و بو کسکک معنایسته در بوجه نسته به شامخ دینور

(*) مقدمه دینلور اوک بلوکه عسکدرن * دی آرد خلیف و امام اوله هم اوله در قدام (*)
(مقدمه) دالک کسریله محدثه و زننده محاربه ده نقیسی سائر عسکر اوزره تقدیم ایدن طایفه به دینور که مقدمه الجیش اوله جقدر فارسیده سر آهنگ و ترکیده چرقه بی و قراول تغیر اولنور (خلیف) خالک فقی و لامک سکونیه جهات سته دن آرد دینور و راه کبی (امام) سخاب و زننده (وقدام) زار و زننده خلف مقابلیدر که اوک دینور قدام و قیدوم کی فارسیده اوک

پیش آورده پس دینور

(*) مقامه مجلسه دینش دخی جاعت ناس * مکان مقام دیمک جایکه پدر او یله مقام (*
(مقامه) مقاله و زننده اونوره جق یره دینور مجلس کی قوم و جاعت معناسنه در (مکان)
میک فحبله و (مقام) مکان و زننده طوره جق و اونوره جق موضعه دینور فارسیده جایکه
و جایگاه دینور

(*) شخم سمن کشیدرایج باغن سونده شخم * دینور مش ات باغن شخم آتی صنان شخم (*
(شخم) شخم و زننده اتلی جانی سمن و سمن کیمسه به دینور (شخم) کتف و زننده ایج باغی
یمه سنی سون کشی به دینور اصل نظمه کلا المعین شخم لفظک معناسی اولقی اوزره ثبت
اولند یفته قاموس مساعد اولد یفندن مصراع تغیر اولندی (شخم) لحم و زننده حیوانانک جوفندن
چیقسان یاغنه دینور که ایج باغی وات باغی دینور (شخم) شداد و زننده و شاحم صاحب و زننده
ایج باغی صنان کیمسه به دینور

(*) مسومه کودیلن آتله دینور مش هم * کرن طوارله مر عازنده دیندی سوام (*
(مسومه) معظمه و زننده مسبب اوله رق مر عایه صالیو یر یلوب کندی باشه کودیلن آتله و سائر
امواشی به دینور و نشان ایچون تمغایا صلیش اولان آتله دینور (سوام) سحاب و زننده کندی
باشه اونلاغه صالیو یریش اولوب مر عاده باشی بوش کرن دوه ره و سائر مواشی و طوارله
دینور

(*) طوار که او تلبه یابانده سائمه اولمش * بها و قیتی سو یلشمه نک ما کی سوام (*
(سائمه) سائمه و زننده و مر اد فیدر که باشی بوش یسانه صالیو یر یلوب استبدیکی برده کرن و ب
اوتلیان دایه و مواشی به دینور (سوام) جدال و زننده به عه عرض اولنان متاعک بایع ایله مشتری
پیشنده قیتی سو یلشمه یعنی اولا بایع دکرندن زیاده استیوب مشتری آروپ و بوب بعده طرفیندن
تزل و ترقی ایله بها سو یلشمه رک ینلرنده قرار داده اولوب بازارلشمق معناسنه در مساومه
و تساوم و استیام کی

(*) پلازی جوزل و دینش کو کر جنه و رقاء * بیان کو کر جنک آیدیه یمامه یمام (*
(جوزل) کو کر جین پلازینه دینور و تازه جوانه اطلاق اولنور شاب نورس معناسنه و زهره دینلور
سم معناسنه (ورقاء) جراه و زننده طپوردن کو کر جنه دینور جامه و سعدانه کی (یمامه) سحابه
و زننده و (یمام) سحاب و زننده و عیم قحنبله بیانی کو کر جنه دینور جام و وحشی معناسنه و اهلی
کو کر جنه ده اطلاق امام کبایدن مرویدر

(*) کو کر جنک آیدیر صائمه یا لک زرا * بوغازی طوقلی هر بر قوشه دیندی جام (*
(جام) سحاب و زننده کو کر جین قوشه دینور علی قول مطلقا بوینی مطوق اولان یعنی
اصل اوننک غیری لونه قلاده و کردانلق طافلمش کی اولان قوشه دینور کو کر جن و قری
واوکیل کی مفردی جامه در فارسیده کبوتر دینور

(*) او قوا و زاغه کیدن بای ایش طحور و رکوض * نصیبه هم اوقده سهم دیندی جعی سهام (*
(طحور) صبور و زننده و (رکوض) ینه صبور و زننده او قوا و زاق کیدن و جوق منزل آلان
بایه دینور (سهم) سبک قتی و هانک سکونیه حظ و نصیب معناسنه در و اوقه دینور نل کی
(سهم) جبال و زننده سهم مزبور که جعیدر

(*) جسله بر برینه آورمه در مصاد مه هم * طوقوشمه صت و تصادم آجته در ایلام (*
(مصادمه) مقابله و زننده سخت و ضلالت اولان ایکی جسمی بر برینه جار یوب طوقوشدر دخی

معناسنه در (صب) صادق قتی و تانک تشدید یله ایکی نسته بر بر یله طوقوشقی معناسنه در
و بر کیمسه بی عنف و قهر ایله اونه قافق معناسنه در (تصادم) تضارب و زننده چار یشمق
و طوقوشقی معناسنه در قوجارک طوقوشمه سی و در یاده قایقارک طوقوشمه سی کی (ایلام) همزه نک
کسر یله بر کیمسه به الم و یروب جسمی یا خود جاتی آجتمقدر

(*) او کیم توکل ایده حقه قاوشور کر مه * فن توکل للرب صادق الانعام (*
مصراع اول نائیک ترجمه سیدر (فن) ده فاسدینافیه من موصوله در و محلا مرفوع مبتدادر
(توکل) تعقل یا بندن ماضی مفرد مذکر غائبدر فاعلی اولان ضمیر مستتر موصوله راجعدر
جمله سی موصول صله سیدر (الرب) ده لام جارح علی معناسنه در * و یخرون للاذقان *
نظم جلیله اولدیغی کی رب اسماء حسنان اوله رق فعلک مفعول به غیر مصرعیدر (صادق)
راست کلک و قاوشقی معناسنه اولان مصادقه دن ماضی مفرد در تحتد مستر هو ضمیری
فاعلی اوله رق مبتدایه راجعدر جمله سی مبتدایک خبریدر (انعام) همزه نک کسر یله کرم
واحسان معناسنه صادق فعلک مفعولیدر (حاصل معنی شول کیمسه که هر خصوصتده جناب
پروردگار تعویض امور و اعتماد و هر حالده استسلام و انقیاد ایده اول کیمسه نائل احسان
و حائر الطاف یزدان اولور دیمکدر

(*) بقار افندی سنک حال و شانه اتباع * سن اول ادیب که اهل ادب اوله خدام (*
(ادیب) امیر و زننده عدل و سخا و یدل و عطاء و حلم و حیا و امانت و وفاء و صبر و رضاء
و عفت و شجاعت و توکل و قناعت و تواضع و شفقت و انصاف و مروت و بالجله شرعک ایجاب
و عفاک استحسنان ایلدیکی اطوار و اقوال ایله متصف اولان کیمسه به دینور (خدام) خانک
ضمی و دالک تشدید یله خادمک جعیدر یعنی تباع و خدم و حشم مقوله سی متبوع لرینک اثرینه
اقتفا و طور و ورشته اقتدا ایتک عادت مستر در سن ادبلو اول که انلردخی سنک اخلا قکله
مخلوق او اوب مؤدب اوله تابع و متبوع معزز و محترم اوله دیمک اولور

(*) یصل العرش مع الحزن دعاء المظلوم (*
(یصل) یعد و زننده باب نائیدن فعل مضارعدر مصدری برنسته به ایشوب اولاشقی معناسنه
و عود و زننده وصول و غرغه و زننده و صله و عده و زننده صله در (عرش) فرش و زننده تحدید
و تقدیری عقول بشریه دن خارج و حقیقی و مقداری علم الهی به منوط اولان عرش
الرحن در و بوتر کیده فعلک مفعولیدر (مع) میک و عینک فحبله اسمدر و ما بعده مضاف
اوله رق ظرفدر و بوتر کیده جئتک مع العصر کی زمان اجتماعه دلالت ایدر و عند البعض
مع مصاحبت معناسنه موضوعدر (حزن) حانک ضمی و زانک سکونیه و قحنبله تاسه و غم
و اندوه معناسنه مضاف الیه در و مع مؤخر دایه متعلقدر (دعاء) تضرع و استکانتله درگاه
قاضی الحاجاتدن بر مطلبی نیاز طریقه استک معناسنه در (مظلوم) نفسنه یا خود ماله جور
وظلم اولمش عاجز و بیچاره کیمسه به دینور * ما ک عنوان اتق دعوة المظلوم فانه لا حجاب
بینها و بین الله * اثر بجه بغیر حق تهدی ورنجیده اولنان مظلومک حزن قلب و انکسار
خاطره مقارن اوله رق ظالم ستکارک علیه اولان دعاسی طباق سبع شدادی خرق ایله
عرش اعلا یه واصل اونور (یعنی درگاه اجابتنا عترته مقبول و مستجاب اوله غله ظالم بلاستی
بولور دیمکدر

(*) بوغازک دندی بمک بوتمه برینه بلعوم * بلغمه بوتمه بوغازدر دخی خلق و خلقوم (*
(بلعوم) بانک ضعیله عصفور و زننده و بلغم قفد و زننده بوغازده کائن و براوی معده به متصل

بحرانك اسميدركه طعام وشراب اندن مرورايه معده به واصل اولور و بوكه مرئ دخی دینور
امیر و زننده و بوغازده برعرا دخی و اردركه انك براوی ری به یعنی اق جكره متصلدر هوا کیروب
چیقوب نفس اله جق مجرادر بوكه جگره دینور حنظله و زننده و قصبه دینور و قصبه الیه
دینور ترکیده بوغورنلق و خرطلق تعیر اولور (بلغمه) دخرجه و زننده ناظمك پیانی اوزره
برنسه بی بوغنی معنانه در بلع و ابتلاع و التقام و استراط و ازدقام کبی پك اکل اولان کیمسه به
بلغم دینور جعفر و زننده (خلق) حاء مهمله نك قحبله و (حلقوف) بلعوم و زننده و حایرینه
زایله زلقوم انسانك و سائر حیوانك بوغازینه دینور فارسیده کلودینور

(*) انسب جبریل دیمش صاحب قاموس اما * جوهری جله ملککراته در حیروم (*)
(حیروم) حاء مهمله نك قحبله قاموس محیط مؤلفی مجدالدین فیر و زآبادی و رایتی اوزره جبریل
امین علیه السلام حضرت تریك فرسی اسمیدركه حضرت موسی علیه السلامی بحردن پکوزمك
ایچون و بدر غزاسنده خاتم الانبیاء علیه الصلاة والسلام حضرت تریک نصرته ایچون صورت
بشره غنمل ایله اول آله سوار اولمشیدی و اول آله فرس الحیوة دخی اطلاق اولور ضال و مضل
اولان سامری خبیث دست خبیث پیوستیله یایدیغنی بحل صورتته انك ایانی ایزدن تراب آکوب
طرح ایتمکله حیات بولمش ایدی امامشاهیر آثم لغندن ابونصر اسماعیل بن جاد الجوهری
صحاحنده اسب جبریله تخصیص ایچوب علی العموم زیرران ملائکه کرام اولان آنردن هر برینه
دینور دیمکله اسم جنس اولور

(*) ام کلثوم ایدی يك بنت رسوله کنیه * یوزی چوق اتلوا اولان کیمسه به دیمش کلثوم (*)
(ام کلثوم) کاف عربیه نك ضمیمه عصفور و زننده مقبر کائنات علیه افضل الصلوات افتدیرك
بنات اربعة طاهره زندن برینك کنیه سیدركه انلر زینب و رقیه و ام کلثوم و فاطمة الزهراء
رضی الله تعالی عنهن حضرت ایدر و بوام کلثوم رضی الله عنها حضرت تریکی رسول الله صلی
الله علیه و سلم حضرت تریکی رقیه رضی الله عنها نك و فائیدن صکره حضرت عثمان بن عفان
رضی الله عنه تزویج ایتمکله حضرت عثمان ذوالنورین لقبیله ملقب اولمشدر (کنیه) کافك
ضمیمه و کسر یله اب و ام و بنت کله نك بریله مصدر اولان اسم دینور و اکثر ناسك کاف
فارسی ایله ام کلثوم دیکلری لحن فاحشدر (کلثوم) وزن مزبور اوزره یوزی ویناقلری
اتلو و طولقون آدمه دینور

(*) قرم ایمش شول دوه کیم حفظ اولور مش دول ایچون (*)
(*) قومك اولو سنه ده قرم دینور جمعی قروم (*)
(قرم) قافك قحی و رانك سکونیه ناقده چکوب دولتی المی ایچون حفظ و اختیار انسان
ارکک دوهیه دینور و سید و ذیشان اولان اولو کیمسه به دینور (قروم) خول و زننده و معنای
اولده مراد فی اوله رق قرم مزبورك جمیدر

(*) جذم هر نسته نك اصلی کوکی معنانه در * جعیده کلدی اقایم دیمك اصل اقنوم (*)
(جذم) جیمك کسری و قحی و ذالك سکونیه هر نسته نك اصلنه و سکونیه دینور انسان
و حیوان و اشجار مقوله رینه شاملدر اصل و ام و جرثوم و جرثومه کبی (اقنوم) همزه نك ضمیمه
جرثوم و زننده و مرافیدر که اصل معنانه در (اقانیم) اقالیم و زننده اقنومك جعیدر نصارانك
اقانیم ثلاثه تعیر لری اصول ثلاثه دیمکدر و بولفظ رومی معر بدر

(*) اخدم و خدم ایمش صاحب اتباع و خدم * دخی جن تابعه لی کیمسه به دیمش مخدوم (*)
(اخدم) احد و زننده و (مخدم) مکرم و زننده و مخدم معظم و زننده خدم و حشم صاحبی

کثیر الاتباع کیمسه به دینور (مخدوم) معدوم و زننده جن طائفه سندن تابعه سی اولان کیمسه به
دینور که خدام صاحبی تعیر اولور

(*) آدمه تابعه شول جندن اولان تابع کیم * قنده اولور سنه برابر اوله بروجه لروم (*)
(تابعه) صاحب و زننده و (تابع) صاحب و زننده شول جتی و جنیه به اطلاق اولور که دائماً
برائنه به صاحب و ملازم اولوب نر به کیدر سنه تابع اولوب و بزجه کیدر اوله (تابعه)
(*) اولك اولجه ظهور ایلمی اولدی رشم * شول چیمك کیم ایو آچلماش اوله برعوم (*)
(رشم) فیتخذه هوز ظهور ایلمك باشلش اولوب یکی بتوب کلور اولان نیاته دینور (برعوم)
بلعوم و زننده و برعومه هالیله و برعم و برعه قنفذ و قنفذه و زننده هنوز آچلماش چیمكه دینور که

(*) چون سیدوم اولمشیدی قریه سی قوم لوطك * انلر حاکم بر جوییده قاضی سذوم (*)
(سذوم) ذال مخیمه ایله صبور و زننده دال مهمله ایله سذوم معربنی اوله رق لوط علیه السلام
قومك مدینه لری اولان صعبه و صعبه و عمره و دوما و سذوم نام یلدرك بریدر و بونلرک مجموعی
حضرت لوط علیه السلام قومی اوزره ز بر و ز بر اولغله مؤتمكات تسمیه اولمشدر باعالبسی
اسافله منقلب اولمش و اوسنی الله چور یلوب ترسته دوشمش معنانه و تفسیر ابی السمودده
مسطور و ایدینی اوزره بومدائ خسه در تیوز نيك نفوسی مشكل ایدی (قاضی سذوم) مدائ
خسه مز بوره دن سذوم شهر نيك قاضی سیدر که ظلم و جورده مثل اولمشدر زیاده جائز
و ستمکار اولان کیمسه حقیقه (اجور من قاضی سذوم) دینور قاضی ماضنك جله جورندن بری
بودر که برکون حضورنه ایکی خصم کلوب بری آخردن دعوی و بونك ذمتده بیک درهم حقم
وارد دیو اثبات مدعی ایلدی مدعی علیه دخی دخی اقرار ایدوب لیکن بش سنه مؤجل اولغله
وعده سی تمامنده مستحق اوله جده در سزدن نیاز ایدر مکله بش سنه تمامنده بیک درهمی ادا ایچون
کتور دکنده بلکه بو آدمی بوله تم کرم ایدوب وعده حلولنه قدر یونی خبس ایدك که اولوقنده
حاضر بوله تم دیمکله مدعی هر قومی بش سنه حبس ایتمشدر

(*) پك اوغور و ایمش ایمن هم اوغور سر خطباء * نامبارك دیمه مقهوریده مشوم و مشوم (*)
(ایمن) اسعد و زننده و مراد فیدر که زیاده اوغور لو و قوتلو و میون و مبارك معنانه در فارسیده
فرخنده و نجسته دینور (خطباء) حراء و زننده اوغور سر و میونسز و نفوس کیمسه معنانه
اولان احطاب لفظنك مؤثیدر (مشوم) مذموم و زننده و (مشوم) ملوم و زننده نامبارك یعنی
اوغور سر و نفوس کیمسه به دینور

(*) رجم قتل ایتمه دخی طائفه معنانه در * اوله رجم اولتانه دیندی رجم و مرجوم (*)
(رجم) رانك قحی و جیمك سکونیه قتل و امانه ایتك معنانه در و بر کیمسه بی طائفه و طائفه
طوئق معنانه در (رجم) ذمیم و زننده و (مرجوم) مردود و زننده طائشلمش کیمسه به
دینور و قوغولش مردود و مطرود کیمسه به دینور

(*) میوه سی رأس شیطین کبی راهل بحیم * قعر دوزخده برآ تشدن اغاجدر زقوم (*)
(زقوم) تنور و زننده قعر دوزخده یعنی جهنمك اصلنده و بدنه نابت بر شجر ناریدر که اغصانی
درکات بحیمه مرتفع و واصل و میوه سی نهایت قبح و کراهت منظرده رؤس مخیمه شیطانه شیه
و مساکل و خسوت و مرارته و کراهه رایحه و شدة حرارته اقصابی غایه بالغ ایکن احباب
بحیم غلبه جوعدن ناشی یا خود زبانه لرك جبر و اکراهنه مبنی مضطر و مجبور اوله رق اندن اکل
و تناول ایدرل

(*) خلقه الغنى جوق ايله مذموم و قبيح * كثرة الخلطة بالناس قبيح مذموم (*)
مصراع اول ثانیك تفسیر و ترجمه سیدر (كثرت) كافك. فقی. وناه مثله نك سكوتیله جوقلفه
دینور قلیك مقابلدر و ما بعدنه اضافیله معرفه اوله رق مبتدا در (خلطت) عربیت و زننده
فارشیق معنایسته در مخالطه و اختلاط کبی (بالناس) دهباء جاره خلطته متعلقدر ناس بین
قافیه سنك اول قطعه بنده یکدیکی اوزره بی آدم معنایسته خلطتك مفعول به غیر صریحیدر
(قبيح) غلیظ و زننده کوتووچر کین معنایسته مبتداك خبریدر (مذموم) مزاجوم و زننده رذیل
و مبتدل کیسه معنایسته مبتداك خبر بعد خبریدر (حاصل معنی الافلاس الافلاس الاستیاس
بالناس مفاد نتیجه بحال ناس اکثر یا مالا یعنی ايله فالامال و اویله یاوه کویان ايله الفت و الاستیاس
موجب خسران و مستوجب وبال اولمغله او مقوله ناس صورتده ناس ايله كثرت بحالست
شرعاً و عقلاً قبیح و مذموم و تقبیض اولان عزلت و وحدتك مدوحینی امام شافعی خضر لیلرینك
* فطوبی لنفس و طنت قدر دارها * مغلة الابواب مرخی حجابها * قولندن معلومدر *

(*) عا در یاد رانك آل ابوابیجوری * یوخسه ممکن دكل انسانه كوره جمع علوم (*)
یعنی علوم غیر متناهی اولمغله در پای محیط بی ساحل مثابه سنده و فزون مسائل قدرز یاده نكون
ایدن لآک کرا نیها منزله سنده در پس جمیع علومی جمع و احاطه و كافة فنونی استیجاب و استفاده
افراد آفریده دن بر فرد ممکن و متصور دكلدر همان * ما حوی العلم جیجا احد * لا و اومارسه
القاسنه * انما العلم بعید غوره * فخذوا من كل شیء احسنه * نشیده سنجه مانند در شهوار اولان
علوم نافع بی تحصیل و اكسابیله فیضیاب اولدیمكدر

(*) قل ما نعرفه الله تعالى اعلم (*)

(قل) لام قافیه سنك اوچینی قطعه سنك عنوانی شرحنده یکدیکی اوزره قلیل اولدی معنایسته
ماضیدر (ما) موصوله در (نعرفه) ده نعرف باب ناییدن مضارع متکلم مع الفیردر تحتده مستر
نحن ضمیری فاعلیدر ضمیر بارز مفعولیدر و موصوله راجعدر و جمله سی موصولك صله سیدر
و موصول مع الصله قل فمليك فاعلیدر (الله) قطعه شرعیده یکدیکی اوزره اسم جلال کبر یادر
و مبتدا در (تعالى) تفاعل یابندن فعل ماضیدر تعاطف بالوحدانية فی الالهية و تدخ بالتفرد
فی الاربویه معنایسته تحتده مستر هو ضمیری فاعلیدر و اسم جلاله متعلقدر جمله سی اسم
جلاک صفتیدر (اعلم) اعظم و زننده اسم تفضیلدر زیاده بیلجی معنایسته تحتده مستر
فاعلله جمله سی مبتداك خبریدر * مفهوم عنوان * و ما اوتیم من العلم الا قليلا * نص
جلیلی منطوقیجه بزم یعنی كافة ذوی العقولك یلدی بکمز بحدردن قطره مثابه سنده اقل قلیلدر
الله تعالى جیع معلوماته عالم و علمی هر نسنه به شاملدر دیمك اولور

(*) اولدی حزنیه ندامت دیمه مفهومی سدم * هم پشیمانلغه مانند تندم دی ندم (*)

(سدم) فحشیه ندم و زننده ندامت و پشیمانلق سببیه نمکین و محزون اولمق معنایسته در یاخود
مطلقاً حزنلو و غناك اولمغه دینور (ندم) تکلم و زننده و (ندم) سدم و زننده پشیمانلق و پشیمان
اولمق معنایسته در ندامت کبی پشیمان اولمش کیسه به سادم و سدمان و نادم و ندمان دینور سکران
و زننده

(*) طارفته دیندی تنق کینلی حنق خشم اضم * بك غضبنا که دی عتراس و غضبدر ضمضم (*)
(تنق) ناك فقی و همزه نك کسر یله طارقین کیسه به دینور غضوب و غضبان کبی (حنق)
تنق و زننده و حنق امیر و زننده خشم و غبط ایدجی دوه کینلو کیسه به دینور (اضم) غضب
و زننده و مراد فیدر خشم و طارقین معنایسته در و حقد و کینه معنایسته و حسد معنایسته اطلاق

اولور و مصدر اوله رق غضب ایتك و طارلق معنایسته مستعملدر (عتراس) عینك کسر یله
قسطاس و زننده و عتریس عفریت و زننده بك غضبلو جبار و غضبان کیسه به دینور
مزهر کبی (ضمضم) زمزم و زننده غضبلو و طارقین کیسه به دینور کتف و زننده غضب کبی
ناظمك غضبدر ضمضم قولنده غضب ضاذه کسر یله در لکن غضبلو ضمضم دینلسه تغایطدن
سالم اولوردی

(*) غبط ایتك کسر یله غضب کتفم انی هضم ایتكدر * کاطم اولدر که سکوت ایلله جمعی کتفم (*)
(غبط) عینك فقی و ناك سکوتیله غضب کامن یعنی کبر لو طارقینلق معنایسته در و مطلقاً خشم
و غضب معنایسته دینور و غضبك حدت و شدنه دینور و بر کیسه بی اغضاب ایدوب
طارلق معنایسته دینور (کظم) كافك فقی و طانك سکوتیله غضبی و اوفکه بی هضم ایدوب
یوتق یعنی مغضوب علیه دن اخذ انتقامه قادر ایکن کف نفس ايله اجرا و انتقامی ترک ایتك
معنایسته در محزون و غناك کیسه به کظم و مکظوم دینور (کاطم) ساکت و زننده و مراد فیدر که
سویلیوب ایتك طوران کیسه به دینور (کظم) سلم و زننده کاطمك جعبیدر ساکتون
معنایسته

(*) لطیفه سله دخی لطم اولش آتی اورمقده * هم طیفه اوریلن یوزدیمه خدملطم (*)
(لطمه) تمره و زننده ضرب اتوا عتدن سله و شمار تعمیر اولنانه دینور (لطم) لم و زننده کف
مفتوحه ايله یعنی ال آیه سبله بر کیسه نك یوزینه یاخود چیللق بدنه سله اورمق و شمارلق
معنایسته در صفع کبی (خدملطم) ترکیب توصیفی اوله رق طیفه ايله یعنی سله ايله
اوریلن یناغه و یوزه دینور خد الف قافیه سنك التخی قطعه سنده یکدی ملطم میك ضمیه
ملطوم معنایسته در

(*) ششینه عاده دیش دخی خویه طبعه * ییلاک ارککی هم برکسک آدی اخزم (*)
(ششینه) شیارك کسر یله ز برجه و زننده دآب و عاده دخی خویه و طبیعت دینور و بر قطعه اته
دینور (اخزم) اجر و زننده ارکک ییلا نه دینور صمه و اخلف کبی وجود و سخا ايله مشهور اولان حاتم
طائی نك عبسی یلخود پدر نك عبسی اسمیدر که حاتم مز بورك جدی یاخود جدینك جدی ابو اخزم
الطائی در اوغلو اخزم وفات ایدوب بر قاج اوغلاری قالمشیدی بر کون بر ماده ضمینه جمله سی جدلی
اولان ابو اخزم اوزر یتیمه خروج و هجوم و ضرب و جرح ایلار یله اشبو * ان بنی زملونی بالدم * ششینه
اعرفها من اخزم * یتیم نظم و ایراد ایدوب پدر لری اخزم دخی کندیسند یو کونه عقوق و عصیان
صاحبی اولمغله اولاد لری دخی انک کبی یدخوی اولدق لری اشعار ایلدی و پوششینه اعرافها
من اخزم مصراعی ضروب امثالدن اولمغله ناظم تحریر یویشنده مثل مز بورك حلد
ایما ایتدی

(*) نخب و غراره قرون ايله رعوام اولش روح * نسجه جانه هم انسانه دینور جمعی نسج (*)
(نخب) نونك فقی و جاء مهمله نك سکوتیله نفس ناطقه و روح حیوانی معنایسته در که فارسیده
و ترکیده جان دینور و نخب یوندن ماعدا اولنلق معنایسته در طول کبی و اویقویه دینور نوم کبی
و برهان و بخت دینور و مسابقه و مباحثه ده اوکدل قومغه دینور و حاجت و مهمه دینور و برشك
مدت محدودده سنه دینور و بوریمکه دینور و مباحثه ده قونلان کرانیها اوکده دینور و نذر و ایجاب
دینور و بکاء شدید دینور و قوط و شده دینور و رنسنه نك مدتک نهایتنه دینور و اولومه دینور
و قار او یوتنه دینور و وقت و زمانه دینور و اوکسور که دینور و قصد و همت دینور و سمر و
طا و لمغه دینور و عظیم الجثه اولان دوهیه دینور مجدالدین فیروز آبادی بصارده نخب لفظنك

من قافیه الباء وحبيب باء متکلمه مضائق و حرف ندا تقدیر یله یا حییی دیمکدر (فیتیت) ده فاء عاطفه تعقیب ایچوندر جمله ثانیه تک مضمونی جمله اولی عقیده اولدیغنی افاده ایدر (نیت) کلمه سی بات پیشتدن مضارع متکلم مع الغیردر تحته مستر سخن ضمیری فاعلیدر جمله سی جمله سابقه انشائیة اوزره معطوفدر مصدر لری اولان بیات و میت ویتوت کیجه وقتی برعل ایله مشغول اولمق و کیجه بی بر شغل ایله بکوزمک معنایه در (تنام) نام بنامدن یعنی باب رابعدن مضارع متکلم مع الغیردر تحته مستر فاعل ضمیر یله جمله سی نیت جمله سی اوزره معطوفدر (ما کن عنوان ای بنم محبوب و دلدارم و بار وفا شعارم * ایندک دل آواره می بخانه و آرام * لطف ایله یور خانه عشاقه بو احشام * نیده سجه احسان و عنایت ایدوب بنده خانه بی تشریف یورک که بر کیجه چک بزده کیجه لبوب انس و الفت ایدوب اکلنه و شنوده پستراستراحت اوله رق هم خواب اولوب او یوه لم دیمک اولور

(*) قلبه القا اولتان خیری تسنه الهام * همدخی ایته در الهامی طلب استلهم (*) (الهام) همزه تک کسریله جناب فیاض متعال بطریق الفیض عبدک قلبه بر خیری تسنه بی القا و تلقین ایلک معنایه در (استلهم) استرحام و زنده خیری مطلوبک قلبه الهام اولمستی خدادن طلب ایتمک دینور

(*) کرچه عشاق کروهنه دینور مش هیام * عشقه اولمغه مجنون کی هم دیتی هیام (*) (هیام) رمان و زنده هام لفظنک جعیدر مبتلای عشق و محبت اولان عشاقه اطلاق اولنور (هیام) غراب و زنده فرط عشقندن ناشی عاشقه عارض اولان جنونه مشابه حالته دینور که سر سملک و آشفته لک تعبیر اولنور نالیم نحر برک مجنون کی تعبیرنده صورت مجانیته عقلا دن اولان مجنون لیلایه یعنی قیس بن ملوچه تلویج و تلویج وارد

(*) مستهام اولکه آنک قلبی اوله حیرته * هامه باشک تبه سی جعیده کلندر هام (*) (مستهام) مستدام و زنده مخیر و آشفته واضطراب حیرته اولان قلبه دینور بویه قلبی مخیر کیجه به هام و هیوم دینور صبور و زنده (هامه) میمک تخفیفه شامه و زنده انسانک و هر حیوانک باشه دینور و طیور دن یا بقوشه دینور بومه کی (هام) حال و زنده مزبور هامه تک جعیدر باشله و یا بقوشله دینور

(*) غیم دیش بلوده دیندی بلودی کونه ده * هم بلود لیمه هوا اولدی اغامه اغیام (*) (غیم) غینک فحیله بلوده دینور سخاب و غم کی و هوا بلودی اولمق معنایه در (اغامه) اغامه و زنده (اغیام) همزه تک کسریله و تغیم تغیم و زنده و تغیم ترحم و زنده هوا بلود لیمق و بلودی اولمق معنایه در اغام کی

(*) انسجام و سیلان آقا و معناده سجوم * یا غورک متصلا یا غم سی اولس انسجام (*) (انسجام) انسجام و زنده و (سیلان) فحیله جریان و زنده و (سجوم) قعود و زنده و (انسجام) کتاب و زنده کوز یاشی و یا غور و سائر مانع تسنه جریان ایدوب آقق معنایه در و (انسجام) همزه تک کسریله و سجم تسیم و زنده پیدر پی متصل و اراقسز یا غور یا غمی معنایه در برنسته دائمی و متادی اولمق معنایه در

(*) اوسته اسناد و دخی نابل و تقن اوله ایش * دیندی تلمیذه شا کرده کلور جچی تلام (*) (اوستاد) همزه تک ضمی و سبتک سکون یله نه صنعتده اولور سه اولسون ماهر و حاذق اولان کیسه به دینور لکن علم و فضلده ماهر اولان کیسه ده استعمالی غالبدر جچی اساتید کلور مصاییح و زنده و اساتید کلور جهایده و زنده و ذال معجه بدلی دال مهمله ایله استاد فارسیدر خواجه و معلم معنایه و فنده ماهر پیشه کر و پیشه ور اوسته معنایه (نابل) قابل و زنده

اوق یا مقدم و اوق آتمده اوستاد تیر اندازه دینور و مطلقا رایسته حاذق اولان اوسته به دینور (تقن) تانک کسری و قافک سکون یله اسناد و حاذق و پیشه کر کیسه به دینور و سجه و طبیعت معنایه در (تلمیذ) تانک کسریله عفریت و زنده استیاذدن علم تعلم ایدن طالب علم و اوسته دن صنعت اوکرتور اولان شا کرده و چراغه دینور و بر کیسه تک تابعه و خاندنه دینور جچی تلامیذ و تلامیذه کلور (تلام) سخاب و زنده تلمیذ جچی اولان تلامیذ معنایه انجمنی معریدر شا کرده دیمک اولور یا خود تلام لفظنک اصلی تلام میذ اولوب آخریدن یا و ذال حدی و اسقاط اولمغه ترحم اولمشدر منازل و حیا حیک ترجیده منا و حیا کی

(*) قبول چو جوددر که فطم اوله کسلس همه دن (*) (چو جود) هم همه دن کسمکه ده دشدی فطام (*) (فطم) امیر و زنده و مقطوم مجذوم و زنده رضاعدن فصل و فطم اولمش یعنی همه دن و سوددن کسلس صبی به دینور جچی فطم در کتب و زنده (فطام) فصام و زنده و مراد فیدر که چو جودک همه دن کسمکه سته دینور

(*) مثلی نایاب اولان ایچویه دینور در یتیم * هم یتیم اوکسوزه دی جچی یتامی ایتام (*) (در یتیم) ترکیب توصیفی اوله رق نادر الوجود اولان یتیمک و اعلا ایچویه دینور که درون صدقه یتیم یعنی فرد و یگانه و بالکن اوله رق نیکون ایتمک یولک اولوب دانه سی اوج و شغال مقداری اولدیغی مر و یدر (نایاب) قلیل الوجود و کیاب معنایه فارسیدر تکیم ناظم مرحوم تحفه سنده * یولنور ایه ده یک از یولنادر نایاب * مصر اعنده بیان اعشدر (یتیم) امیر و زنده پدری وفات ایدن طفل نالغه دینور بعد البلوغ یتیم اطلاق اولنور مکر ما کان علیه اعتبار یله بحار اطلاق اولنه و لسانت زده یتیم یا بادن اوکسوزه دینور و اادن اوکسوزه یعنی بالکن والده سی فوت اولمش صبی به عرییده عجمی دینور غنی و زنده و والدی فوت اولمش چو جوده اطیم دینور یتیم و زنده و یتیم بالکن و یگانه اولان تسنه به دینور و نظیری از یولسان عزیز الوجود تسنه به دینور در یتیم کی (یتامی) یانک فحی و الفک قصریله و (ایتام) همزه تک فحیله یتیمک جملدر

(*) ک زیاده بیچی آدمه دیش مطم * رزق چوق کیسه ده مطم عکی چوق مطعام (*) (مطم) میمک کسریله منبر و زنده کثیر الاکل کیسه به دینور حره و محج و اکول و سرواط کی فارسیده بسیار خوار و لقمه شمار دینور ترکیبه اینهان تعبیر اولنور (مطم) عینک فحیله مکر و زنده رزق واسع بول دیر اکلو کیسه به دینور (مطعام) میمک کسریله مضیاف و زنده و مراد فیدر که طعامی میذول و مسافری چوق کلور کثیر الضیافه کیسه به دینور فارسیده میرانه و خاندان دینور

(*) وارش اولدر که ضیافانه کلور بی دعوت * هم طفلی اویدر مقیمکیده اطعام (*) (وارش) صاحب و زنده طعام بین کیسه رک ایچنه دعوتسز و چاغر لفسزین صوفیلوب کیرن کیسه به دینور که ترکیده طالقاقو تعبیر اولنور و اهل عشرت میانه کیروب دعوتسز یاده لرن ایچن شراب طالقاقو غنه و اغل دینور (طفلی) تصغیر صیفه سهله سهلی و زنده ضیافتله و لیمه ره دعوتسز بی تکلف و راب کیسه به دینور و یو طفلی یا نسبت ایله طالقاقو طائفه سیک پیری و سر نغری اولان طفل بن زلال الکوفی به منسوبدر که شخص مرحوم ولیه ره و ضیافتله دعوتسز لایالی اوله رق وارد یغندن طفل الاعراس یا خود طفل الاعراس

ایله ملقب اولسیدی بعده هر طالقاوغی اکانسنت ایدوب طفیلی اطلاق ایلدیلر (اطعام)
همزه نك كسر یله اطعام یدرمکه دینور

(*) سفره ده هب بولنائی یمدر قم وفتوك * بوغازی طوقلغه خدمت ایدن کیسه طغام (*)
(قم) قافك فتحی و میك تشدید یله (و فتوك) فانك ضمیمه سلوك و زننده برکیسه سفره ده بولنان
طعامك جمله سنی سیلوب سیوروب بالوب بوغی و صحنه و سفره ده برنسته بر اقبوب و كتمك معناسنه
دیزر (طغام) عین معجه ایله صاحب و زننده بوغازی طوقلغه الحیق قرتی طبورق ایچون
آخره خدمت ایدن دق الهمه کیسه ره دینور و فرومایه و دی کیسه ره دینور مفردی طغامه در
ها ایله

(*) حطبه قتل یله دیش خطبه دوزخدر * قوزی اونك صمانكده اوفانی اولدی حطام (*)
(حطبه) عمره و غرقه و زننده و حاطوم خارود و زننده و مرادی اوله رق قوراق و قتل یله دینور
حاه قافیه تشنه یکن کلاح کی (حطبه) حاك ضمیمه همزه و زننده دار عذاب اولان جهنم استیدر
یا خود ابواب شبعه سنك مشمل اولدیغی دركادن بر درك نك استیدر لظی و سفر و هواویه کی
و مطلقا شدتو آتسه دینور (دوزخ) دالك ضمی و زانك فحیله فارسیده جهنم دینور (حطام)
غراب و زننده قوزی تشنه نك قرنینه و اوافانه دینور

(*) خمه و خم کورد هم انك کی خم * اولدی اسكات اولان مخم و اسكات اخام (*)
(خمه) عمره و زننده بر قطعه کوزه دینور (خم) لحم و زننده و خم جبل و زننده (وخم) امیر
و زننده کورنك قلیله و کینه اطلاق اولتور جعی جبال و زننده خام و هموم و زننده خم
کلوز (مخم) حاك فحیله مکرم و زننده سوزدن عاجز اولوب لال و خاموش اولان آدمه دینور
(اخم) الزام و زننده بر کیسه کلام خصوصنده خصمه غالب اولغله سوبیله جکئی دوکدوب
اسكات ایتمکه دینور که چاکنه اوت طقامق تعیر اولتور

(*) غابه اورمان دخی ارسلان یتاغی اورمان غیل * اجه بوک دخی بوکرمشه لکر آجام (*)
(غابه) طابه و زننده اشجار ملتفه دن عبارت اولان صیق اورمانه دینور غیضه کی جعی حذف
ها ایله غابدر (غیل) غیل و زننده بری برینه قارشمش و صارشمش صیق و جالتاق اغاجلغه و سازلغه
دینور که اکثر یا ارسلان و سیاه یتاغی اولور (اجه) فحاله بری برینه کیرمش و قارشمش صیق
و کور اغاجلغه و مبه لکه دینور که بوک تعیر اولتور اکثری ماوی سباعدر (آجام) همزه نك
مدیله اجه نك جعیدر بوکره دینور

(*) پك بشل اونلی اولان باغچه امش مدهامه * مائل اولق قره لق رنکنه هم ادهیام (*)
(مدهامه) میم اولی نك ضمی و نایسه نك فتحی و تشدید یله ادهیامدن اسم مفعول مفرد مؤنث
بنیه سیله نباتاتی غایتله کثیر و فراوان و زیاده تاب و طراوتلو وریان اولغله رنکی سیاهه مائل قویو
بشل اولان باغچه و صف اولور جراه و زننده دهامه کی حقیقه مدهامه و روضه دهامه دینور
ومنه قوله تعالی * مدهامتان (ادهیام) اجیرار و زننده برنسته سیاه اولق و سیاهلغه مائل
اولق معناسنه در

(*) ترغ امش و سوسه ایله بوزوب افساد ایتك * دخی برنسته یی اصلاحه دینور مش ائلام (*)
(ترغ) نونك فتحی و زانك سکونیه قلبه و سوسه القا ایتك معناسنه در که وسواس خناس فعاید
و ناس یتنی بوزوب افساد ایتك بری برینه دوشورمك معناسنه در که شیطا طین الانس اولان
مفسدرك کاریدر و دائما میانه ناسی افساد ایدن مفیده منبر و زننده مزغ و مکنسته و زننده
مزغه و شداد و زننده ترغ دینور (ائلام) همزه نك کسری و ناء مثله نك سکونیه برنسته نك

نله و زننده سنی یعنی قر یعنی و کدیکنی اصلاح ایدوب دوزنك معناسنه در که افعالی همزه سنی
سلب و ازله ایچوندر نسخیه لده بیه موحده ایله ابلام واقع اولشدز لکن مزاجعت ایندیکن
کتاب اعانده ابلام لفظنك اصلاح معناسنه کدیکنه ظفر بوله مدق

(*) فرونه دیندی اتون و دخی کلخنه قین * اولدی کلخا نیمده قان کدیماس جام (*)
(اتون) صبور و زننده و تشدید یله تنور و زننده انکیجی و کرجی و کرمیدجی و برزاقی
مقوله سنك فرونلرینه و جام کلخنه دینور (قین) امین و زننده جام کلخنه دینور و برنسته یه
لایق و مناسب اولان شیشه دینور (قان) شداد و زننده جام کلخنه خدمت ایدن کلخاچی یه
دینور (دیماس) دالك فحیله و کسریله جامه دینور و کیر لوب تستر و تحفظ ایده جك نسته یه
ویره دینور رده ویزبه و قلبه کی ولغم و سرداب کی زیرزمینه دینور

(*) قاب دیمك ظرف ماکنده انا ایله وعاء * دخی برنسته یی طولدرمغه دیش افعام (*)
(ظرف) حرف و زننده ایچنه تشنه قونیلان شیشه دینور که قاب قاجاق تعیر اولتور جعی ظروف
کلور حروف و زننده (اناه) کتاب و زننده تجره و صحن و طاس و ابریق و لیکن و کاسه مثلاً و قابه
خاغه نه دن اولور سه اولسون جعی آینه و اوانی کلور (وعاء) کتاب و غراب و زننده ظرف
کی ایچنده تشنه حفظ اولان قابه دینور كرك معدنیان دن اولسون و كرك کبسه و طغارجق و جوال
و زنیل و طولوم مقوله سنی ظرف اولسون جعی اوعیه کلور (افعام) احرام و زننده عین مهمله
ایله و افعام عین معجه ایله و تفهیم تفهیم و زننده برقانی برنسته ایله طولدرمغه دینور

(*) طور به محلا و دخی هکبه به دیش عیبه * چواله کعد و جوالق دیمك اولشدز نام (*)
(محلا) مفتاح و زننده هکبه تعیر اولان ظرفك شقی و نصی منابه سنده اولان طور به یه دینور
و خاصه دیلخی طور به سته شلاق دینور شداد و زننده (عیبه) عمره و زننده ایکی کوزلو کوجك
ظرفه دینور که هکبه تعیر اولتور بیوکنه عربیده و ترکیده خراج اطلاق اولتور حاك ضمیمه
(کعد) سعد و زننده جوال دیدیکمز وعاء مغروفك استیدر (جوالق) جيك و لامك کسره زبیه
و جيك ضمی و لامك فحیله وینه جيك ضمی و لامك کسریله سرادق و زننده جوال تعیر اولتور
ظرفك نامی و آیدر جعی جوالق و جوالق کلور صحایف و مصایح و زننده

(*) پك قرانلق کیچه خندس کیچه در کافرهم * شب بلدادیمه معناسنه در لیل تمام (*)
(خندس) حاه مهمله نك کسریله زبرج و زننده لیل مظلم معناسنه در که پك قرانلق کیچه یه
دینور مطمئنه و زننده مدلههمه کی و قرانلقه دینور ظلمت معناسنه جعی خنداس کلور و خنداس
هر آیک آخرنده اولان اوج مظلم کیچه یه دینور که انله محاقده دینور کامر فی قافیه القاف
لهججه ده خاء معجه ایله خندس انجای شمر بیدر (کافر) ساتر و زننده قرانلق کیچه یه ظلمتیه هر نسته یی
ستر و اخفا ایلدیکچون و اکخی به دینور تخمی برده ستر ایتدیکچون و ایمان و توحیدی ستر و انکار
ایدن خاسره دینور و منکر نعمت اولان کفوریه دینور و مظلم و سیاه بلوده دینور و دزیایه و بیوک
دره یه و بیوک ایرماغه دینور و قرانلقه دینور غیب و ظلمت کی (لیل تمام) ناك کسریله کتاب
و زننده و تمام لیلک صفی اوله رق و اضافله لیل تمام و نسته یی لیل تمامی دخی جائز در اطول لیلای
سئه در ککه شمس جدی برجنه حلول ایتدیک کیچه در (شب بلداد) لب دریا و زننده موسم
شانك اول کیچه سنی اولان شب دراز معناسنه فارسیدر ترکیده دخی مشهور اولغله ترجمه موفنده

ایراد اولندی

خاجق بریمه مهرب که مر اغم او یله * آدمك بورتی سورمك بره اولش ارغام (*)
(مهرب) مطلب و زننده اسم مکان اوله رق خاجق بره دینور فارسیده جای کر یز دینور و مصدر

یعنی اوله رقی انسان یا خود سائر حیوان برنسته دن قورقوب یا خود اورکوب قاجق معناسته در
(مرام) میبک ضمی وغینک فتحیه قاجق یره دینور مهرب معناسته و کیده جگ یره دینور سر به
ومذهب کی (ارغام) ادغام وزنده برنسته بی طراغه سورمک معناسته در و بر کیمسه نک مرغنی رغامه
یعنی بورتی طراغه سورمکه دینور که تذلیل و تحقیر دن کایه در

(*) چونکه انکشت شهادت دیمه در سیاهه * اورنه وسطی دخی باش بارمغه دیش ایهام (*)
(سیاهه) عیابه وزنده باش بر ماغک یا نسته اولان بارماغه دینور سب و تهدید وقتنده رفع
اولد یغیچون فارسیده انکشت دشنام دینور و بو بارماغه مسیحه و مشیره ده اطلاق اولنور مقام
نسب و تجیده و انشاء توحید و تشهد ده رفع ایله اشارت اولد یغیچون بومعناجه فارسیده
خداخوان و ترکیبده شهادت بارمغی تعمیر اولنور (انکشت) همزه تک فتی و کاف فارسیه ضمیمه
فارسیده مطلقا بارمغه دینور (وسطی) واولک ضمی والفک قصریله اوسطک مؤثی اوله رقی
اضیع وسطی معناسته اورنه بارمغه دینور (ایهام) همزه تک کسریله الک وایاغک باش بارمغه
دینور و قیوی قیامق معناسته کلور مؤثینک ایهام و میهم تعمیر لری بوندن مأخوذ در و برایش
مغلق و مشکل و مشبه اولق معناسته در

(*) صرجه بارمغه دی خنصر که یا نسته بنصر * بارمغه دیندی بنان وهم او معناده بنام (*)
(خنصر) خاگ وصادک کسریله اصبع صفرا به یعنی کوجک برمغه دینور که صرجه بارمق
تعییر اولنور فارسیده کالوج دینور (بنصر) خنصر و زنده خنصرک یا نسته یعنی صرجه
بارمق ایله اورنه بارمق پیونده اولان بارمغه دینور که ترکیبده آدسز بارمق دینور و فارسیده دخی
آدی اولمغه انکشت بی نام دیر (بنان) سحاب و زنده بعض اهل لغت قوی اوزره الکرک
وایا قریک بارمقرینه دینور اصابع معناسته ناظمک مختاری بودر و بعض آخرک قولنه کوره
بارمقرک اوجارینه دینور که طرنق اولان بو غلدر ناامل معناسته مفردی بنانه در سحابه وزنده
(بنام) آخرده میم ایله وزنا و معنی بنان کی بارمقره یا خود اوجارینه دینور

(*) خاصه ده عامه ده بونظم ایدیجی فائده بی * ذلک النظم مفید لخواص و عوام (*)
مصراع اول ناینک ترجمه سیدر (ذلک) مفرد مذکره اشارت ایچون موضوع اولان ذالایله
لام عماد و حرف خطایدن مرکب اوله رقی ای مخاطب بونسته معناسته مبتدادر (النظم) اسم
اشارت صفی و مشار الیهیدر (مفید) فائده لندرمک و نفعلندرمک معناسته اولان افاده دن
اسم فاعلدر و تحتده مستر هو ضمیری فاعلی اوله رقی مبتدایه راجعدر اسم فاعل فاعلیله
مرکب اوله رقی مبتدایک خبریدر (لخواص) ده لام جاره مفیده متعلقدر خواص خاگ فتی
وصادک تشدیدیه خاصه تک جعیدر خاصه هاء مبالغه ایله شان و شرف صاحبی متعین و ممتاز
کیمسه به دینور و خواص مفیدک مفعول به غیر صریحیدر (عوام) خواص وزنده و مقابلی
اوله رقی عامه تک جعیدر که قدر و اعتباری و تعین و امتیازی اولیان کیمسه ره اطلاق اولنور
و خواص اوزره معطوفدر (ماک کلام) بونظم سلبس النظام یعنی نخیه اسمیه موسومه اولان
منظومه رفیع المقام حفظ و فهمی التزام ایدن خواصک شان و شرفی مضاعف و مرزاد
وکنام و بی شان اولان عوامی دخی حصیض خولدن اوج شهرته اعلاء و اصعاده ایتمکه
خاصه و عامه نفی شامل و هر مستفیده فائده سی حاصلدر دیمک اولور

(*) رزق مقسوم ایدیکن اکل کال و هنرک * ایتمه غبطه جهلا اولسه ده مرزوق و بکام (*)
(رزق) رانک کسریله سهم و نصیب و دنیوی و اخروی عطایه و مطلقا کندیسیله انتفاع
اولان شبه دینور (غبطه) نشده وزنده بر کیمسه نک نائل اولد یغی نعمتک زوالی تمی ایتمک

کنندیده آنک خنله نائل اولمغی تمی ایتمک معناسته در (بکام) بنام و زنده فارسیده مرادینه
نائل اولان کیمسه به دینور * مقسوم بیت فضل و کمال * و علم عزیر المائل * مخی قسما خزانه بخندن
قیمت ازیله ایله مقسوم اولان رزق و عطا * و بعض خلص عباده مال مقابلی احسان و اعطا *
اولان متافع خنله دن اولد یغی یلوط جهال بی کاله کال بدلی اعطا اولان هاله * و اولو خنله
اندرده اولان سرور باله * ورفاه هاله رشک و غبطه ایتمه که آنک سهمیه مال بیتال * سنک
خصه که علم و کمال جهال * اصابت ایتمکه نائل نصیب اعلی * و حار قدح مغلی * اولد یغی
ادراک اید و بقاء کال اشوب * رضینا قسمة القدوس قینا * لنا علم و لجهال مال * فان العلم کثر
لیس یغی * وان المال موته زوال * قطعه سی مفاد یغی رزق مقسومک اولان کثر لایغی نک
قدر بی کمال * و جاهل مموله رشک و غبطه ایتمه دن صرف نظر قیل دیمکدر
(ذلک) اسم اشارت ایله کاف خطایدن مرکب اوله رقی ای مخاطب شو معناسته مبتدادر کامر

فی عنوان القطعة انشائه من قافية الباء (فی) طرفیه و مؤخر تونه متعلقدر (بحر) بانک فتحیه
دکره دینور و مطلقا جوق صویه دینور لکن بوراده وسعت و کثرت و نفع علاقه لریله مجازا
یجوع منظومه ده مستعملدر و بحرک کلامه اضافتی لحن المله صکی مشبهه ک مشبهه اضافتی
قیلنددر (کلامی) یاه هنیکمه اضافته بنم کلام دیمکدر (کالتون) ده کاف تشبیه ایچوندر
نون حروف هجادی بکری بی بشی حرفک اسمیدر نیم قافیه سی رسیده ختم اولوب تون
قافیه سنک قطعه اول سی عنوانده ایراد اولمه قریبیه سیله بومغنی لفظ تونک معنای قریبدر
و بوقطعه تک اول پیونده کله چکی اوزده تون بالفک اسمیدر که بحسب المقام معنای بقیددر
لکن ناظم بحر یزوریه وایهام طریقه به بومعنای مراد ایتمک بکنه بحر لفظی دلیلدر و کالتون
لفظی طرف مستقر اوله رقی مبتدایک خبریدر (مفهوم عنوان کثرت منافعه بجه مشبه
اولان منظومه تک ایچنده شونظم دلاری یعنی بوقطعه رنگین ادا تون متافعا و حوت رونقیرا
کیدر دیمکدر

(*) لقب حضرت یونس ذوالنون * جعی انوان بالفک آدیده تون (*)
(ذوالنون) صاحب معناسته اولان ذو کله سنک بالی معناسته اولان تونه اضافتیله صاحب
الحوت معناسته حضرت یونس علی نبینا وعلیه السلام جناب لربنک لقب شریفدر قصه سی
تفاسیرده مبسوطه در (نون) بالفه دینور حوت معناسته و حروف هجادی حرف معروفة
دینور و یازی یازه جق دویده دینور دوات و محبره معناسته (انوان) همزه تک فتحیه تونک جعیدر
تونک کسریله بنان کی تونات و حیات و حیات معناسته

(*) صالقمک کوک دیی اولمش عرجون * خرمانک اورنه بوداغیده ههون (*)
(عرجون) عصفور و زنده خرما و اوزم مقوله سنک صالقمه یا خود صالقمک دینه یا خود
صالقم قطع اولدندقه اغاج اوزرنده قور یوب قلان صالقم دینه دینور ناظمک مختاری معنای
نالددر مفسرین کرام عرجون اعوجاج معناسته اولان انرا حدن فعلون وزنده اولق اوزره
شعراخ معوج ایله تفسیر ایدیلر که چوپلو صالقمق قور یوب اکلسی حالته دینور (ههون)
قعود وزنده ناظمک یسانه کوره خرما اغاجنک تا اورنه سنده اولان بوداغنه دینور لکن
قاموسک ثبته کوره ههون جلود و زنده قیون یوکی یا خود الوان رنگه یو یا تمش یوک معناسته
اولال عهن لفظنک جعیدر اما خرمانک یینی سنه یقین یعنی باشنه قریب برده بتن خرما دالنه
عاهن دینور صاحب وزنده جعی عواهن کلور صواحب وزنده

(*) دوشجون اولدی قارشمش سوزل * حاجته دیندی شجین نجی شجون (*)
 (دوشجون) شبنک ضمیمه ذوفنون وزنده داللی بوداقلی شعب و فروع صاحبی نسته به دینور
 برقصه ایله قصه اخرايه استدلال اولندقدنه ضرب اولسان اشبو (الحدیث دوشجون) مثلی
 ذوفنون واغراض معناسنه اوله رق فرع وشعبه معناسنه اولان شجین لفظنک جمعیدر که
 جبل وزنده در (شجین) قحجته حاجته ومهمیه وکرکلو نسته به دینور وهم وجرن وناسیده
 دینور ومطفا هر نسته نک شعبه سته وفرعنه دینور (شجون) فنون وزنده شجین مزبورک
 جمعیدر اشجان کی وشجین وشجون که قعود وزنده مفرد اوله رق محزون اولقی معناسنه در
 وبرکینه بی محزون ایلمک معناسنه در
 (*) دایم اولقی دیمه در دیموم * همدخی کلدی اومعنايه وتون (*)
 (دیمومه) دالک قحجیه کینونه وزنده دایم و برقرار وثابت وایدار اولقی معناسنه در دوم ودوام کی
 (وتون) قعود وزنده ووتنه وعده وزنده برنسته منقطع اولیوب بمادی ودائی اولقی
 معناسنه در مثلاً باشلی صوکی وثابت برقرار اولان نسته به واتن دینور صاحب وزنده ودایم
 ودیوم دینور
 (*) لن ترانی سن کوز مرسن * اونجه اوله ییلور کیف یکون (*)
 (لن ترانی) ترکینده لن لامک فحقی ونونک سکونیه نفی استقباله موضوع حرف ناصیدر تری
 رویتدن فعل مضارع مفرد مذکر بخاطر فاعلی تحتند مستتر انت ضمیر یدر تون تون
 وقایه در ویاه متکلم مفعول اوله رق متکلم وحده ضمیر بدر و یو جمله نک مفهومی
 ای مخاطب سن بی کور مرسن دیمک اولور و بعض اهل لغت لن کله سنک تا کیدنی استقباله
 دلالت اتمسینه ذاهب اوللر یله انلره کوره سن بی البته کوره مر سن دیمک اولور (کیف یکون)
 ترکینده کیف کله سنی الف قافیه سنک قطعه اخیره سنک اواخرنده شرح ویسان اولندنی
 اوزنه نیجه ونه کونه معناسنه اداه استفهامدر یکون فعل تام اوله رق وجود و تحقیق معناسنه در
 فاعلی هو ضمیری تحتند مستتر اوله رق متقدم مذکور یا خود متکلم ایله مخاطب یکنده اولان
 شی معهوده راجعدر (مفهوم ترکیب اوشی نیجه اولور ونیجه اوله ییلور معناسنه در استفهام
 تحقیقی به وانکاری به تحتلدر
 (*) رکن هر نسته نک اقوی طرفی * دخی میل اتمکده ده دیندی رکون (*)
 (رکن) رانک ضمی وکافک سکونیه برنسته نک یک قوی ومحکم اولان جابیه وکوشه سنه دینور
 وامر عظیم معناسنه در ومدار قوت اولان نسته به دینور ملک ومال وعسکر ومتعلقات کی وعزت
 وشوکت و قوت وقدرته اطلاق اولنور (رکون) قعود وزنده برنسته به صمیمی میل ونوجه
 ایلمک معناسنه در
 (*) پرده در رکن واکند جعی * اولمش آتش یقه جق برکاتون (*)
 (کن) کافک کسری ونونک تشدیدیه ایچنده برنسته ستر وحفظ اولسان وعایه ومحفظه به
 دینور و برشیک برده لتوب کیز لسه جکی ستره به دینور واوه واوطه به اطلاق اولنور کافک
 کسریله کنه وکان کی (اکنه) اعنه وزنده کن مزبورک جمعیدر اشجار وزنده اکان کی
 (کانون) قانون وزنده وکانونه ها ایله آتش اوجاغنه دینور آتشی ستر وحفظ ایلدیکنه منی در
 وفصل شاده ایکی شهر روی اسمیدر که کانون اول وکانون ثانی تعبیر اولنور وکانون ثقل وکران
 جان اولقله مجلسه کثافت واغراق و یرن کیمیه به دینور
 (*) اسکی ماله دینلور مش عاهن * هم خزینه آدی قیطون یفنون (*)

(عاهن) کاهن وزنده مدت مدیده دینر والده اولان قدیمی اسکی ماله دینور تالد ونلید کی
 وحاضر معناسنه در ومقیم وثابت معناسنه در وفقر وکدایه دینور و یوقطعه نک بیت ثانسی
 سرخنده یکدیگی اوزره خرما یکنسته یقین یزده ثابت اولان خرما دالنه دینور (قیطون)
 جیخون وزنده وناظمک یکنسته کوره یته وزن مزبور اوزره قلب مکانله (یقطنون) ایچنده اتمه
 واشباحفظ اولان خزینه اوطه سته وکیلاره دینور
 (*) دیندی صندوقه صوان ایله صیان * دخی صافلمش اولانه دنی مصون (*)
 (صوان) صادق حرکات ثلاثیه و (صیان) ینه صادق حرکات ثلاثیه سحاب وکتاب وغراب وزنده
 ایچنده اثواب لحفظ اولان صندوق مقوله سته دینور (مصون) مقول وزنده محفوظ اولان
 نسته به دینور
 (*) عاین اولنیم برامز کوزله باقر * بد نظر دکش اولاندر معیون (*)
 (عاین) عاهن وزنده برامز کوزله بقان یعنی باقدینی نسته به کوزی دکر اولان کیمیه به دینور
 وکوزی یک دکش بد نظر کیمیه به معیان دینور محراب وزنده وعیون دینور صبور وزنده
 (معیون) معیون وزنده برامز کوز دککله نظر ابرمش واصابت عینه اوعرامش نسته به دینور
 (*) شنان بغض وعداوت دیمه در * خطب وشان امره دینور جعی شون (*)
 (شنان) قحجته تروان وزنده وشتا شبنک حرکات ثلاثی ونونک سکونیه وشتا حجه وزنده
 وشتا مقعد وزنده ومشته مسئله وزنده وشتان سلمان وزنده وهره سز شنان سحاب
 وزنده بغض وعداوت ودشمنک ایلمک معناسنه در (خطب) خانک فحقی وطانک سکونیه
 مطلقا ایشه دینور شان وامر وکار معناسنه در کرک صغیر وکرک عظیم اولسون جعی خطوب
 کلور خانک ضمیمه لکن راجعک مفرد اتمه بیانی اوزره خطب شول امر عظیمه دینور که انک
 حقه خطاطب ناس کثیر اوله بوضو یزده اخض اولور (شان) شبنک فحقی همره نک سکونیه
 امر و حال وایش معناسنه در البته همره بی الفه قلبه شان متداولدر (شون) شجون وزنده
 وشان جبال وزنده شان مزبورک جمعیدر
 (*) ریب شک اتمه دخی بود هرک * حادثا ینه دینور ریب شون (*)
 (ریب) عیب وزنده برنسته ده بز حالت توهیمیه واقع اولان شک وشبهه معناسنه در وبرماده
 سبیلله نفس مخدش ومضطرب اولقی معناسنه وموجب اضطراب درون اولان حاجته دینور
 ویاغت تعیب وتعبیر اولان همره دینور وسوء ظنه دینور و درونه خدشه واضطراب ایرات
 ایدن حوادث ونوایه دینور (ریب المنون) اضافله دهر وزمانه حادث اولان حادثات ونوایه
 ودواهی ومضایه دینور زیار ریب موجب قلق واضطراب اولان نایه ونازله به دینور (منون)
 صبور وزنده دهره وزمانه دینور
 (*) سربنی فاش ایدیمیدر علنه * آشکار اوله علن کی علون (*)
 (علنه) عینک ضمیمه همره وزنده اصلا کتم سراجیموب ودیده قوه حافظه سی اولان اسراری
 ناسه ابراز وابداء وکشف وافشایلمک معنادی اولان کیمیه به دینور (علن) قحجته و (علون)
 ظهور وزنده وعلاویه کراهیه وزنده برنسته ظاهر و آشکار اولقی معناسنه در که سربمقابلیدر
 وفارسیده باز دینور
 (*) دل غنا کله قبل حق نیاز * ادع الله بقلب محزون (*)
 (مصرع اول) ناینگ ترجمه سیدر (ادع) بطریق الخضوع والتبذل حاجت طلب ایلمک
 معناسنه اولان دعادن امر مخاطبدر تحتند مستتر انت ضمیری فاعلیدر خطاب من یصلح

الخطابه عامدر (الله) لام جاره زانده ايله ادع فعلتك مفعوليدر (بقلب) ده باء جاره ادع فعلته
مفعولدر قلب اعضاء باطنيه دن يورك وكوكل تغيير اولان عضو ك استنى اوله رق مفعول به
غير صريحيدر (محزون) مغموم وزنده حزن ونغم ايله متصف معناسنه قلبك صفتيدر غناك
مناك وزنده عربى اولان غم ايله فارسيدنه ادات نسبت اولان ناك لفظندن مركب اوله رق غماو
وحزين معناسنددر (حاصل معنى واضح وهو ينادر

(*) سرنوشت كهتر پاك اكثر * خانمك نقشى كيدر وارون (*)

(سرنوشت) سبتك فتحى ورائك سكوتى ونونك ضمى وواو كسريه فارسيدنه باش يازوسى
معناسنه دركه تقدير ممتنع التغيير ازليدن عبارتدر تركيده آلن يازوسى تعبير اولنور (كهتر) كاف
فارسيتك ضمليه جوهر معناسنه دركه ذى قيمت طاشله اطلاق اولنور جوهر وزنده كوهركي
(وارون) فارون وزنده وراء مهمله برينه زاي فارسيدنه ايله واژون وها ايله وارونه
وواژونه مقلوب ومعكوس وبدبخت ومنحوس ترس دوئش بركنته حال نسنه به دينور
واژگون وواژگونه كي (محصول بيت افراد ناسدن ظريف واديب وپاك نژاد وحبیب يعنى
هنوز وليب وپاكيزه نهاد واريب اولان ذواتك اكثرينك طالعى ياوور وبنجنى مساعداولمغله
نوشته ناصبه آمالى * اشراف قوم لم ينالوا قوتهم * وشرار قوم فى النعيم الارغد * نشيده سنجيه
ظاهر حاله نظرا مقلوب ومنكوس * وفصوص ذى قيمك خطى كي معكوسدر ديمكدر

(*) عون مولانا امان الخاشقين (*)

(عون) عبتك فتحى وواو كسكونيله ياردم ومدد معناسنه اعانه دن اسمددر ومعين وظهير معناسنددر
ومولى به اضافتله ميتاددر (مولى) ميمك فتحى والفك قصريله مالك الملك والملكوت
حضر تاريننه اطلاق اولنور ومطلقا معين وناصر معناسنه ومنم معناسنه ومعانى سائر ده
استعمال اولنور ومولى متكلم مع الغير ضمير بنه مضافدر (امان) سلام وزنده وامن سمن
وزنده وامن قحطبنه وامنه قحطبنه خوفك ضديدر كه آسوده وقور قوسر اولمق معناسنه
ميتادك خيريدر (خاشقين) طاقين وزنده آمن مقابلى اولان خاشك جيجى اولمق اوزره قورقوبى
كيسه ز معناسنه امانك مضاف اليهيدر مفهوم عنوان غنى عن البياندر

(*) اولدى ياردجى معاون هم معين * استر ياردم ديمكدر نسته معين (*)

(معاون) مقابل وزنده و(معين) مقيم وزنده ياردجى به دينور ولى وظهير ونصير كي
فارسيدنه ياوور وديستكيدر دينور (نستعين) استفعال يابندن مضارع متكلم مع الغيردر عون
وياردم استر ديمك معناسنه در

(*) شرب هم اولمش صوسر ايجيه سى * طاتلى صوكيم پاك افار ماء معين (*)

(شرب) شبتك حر كات ثلاثى ورائك سكوتيله صوبى وسائر مشروبات ايجيك معناسنه در
ناظمك صوسر ايجيه سى قولى تخصيصه مبنى دكلدر بلكه اكثر يا مشروبات دفع عطش
وتسكين حرارت ايجون شرب اولمغله حكيم اكثرى يي ياندر والا بعضا شرب فقط تلذذ ايجون
وتداوى ايجونده اولور (ماء معين) تركيب توصيفى اوله رق ناظمك يسانه كوره ماء عذب
جارى وصافى معناسنه در كاذكر فى نقطه لكن اهل لغتك ومفسر يتك يسانه كوره معين مكين
وزنده ومعين منصور وزنده يريوزنده ظاهر وآشكاره جريان ايدن صوبه دينور كه جري
وسيلانى رأى العين مشاهده اولنور اوله واخذ وتناولى سهل اوله غالبا ناظم مرحومك
ماخذنده وماء معيون ومعين ظاهر جار على وجه الارض سهل المأخذ عبارته سنده غلام معينه
طاه مهمله ايله مرحوم اولستندن نشأت ايلنددر بوضوئده شول صوكيم ظاهر افار ماء معين

دينك ظاهر در

(*) هب ايجنر اوله لذتياهم * دينك اولمش لذة للشاربين (*)

(لذة للشاربين) طمئنه اصلاطبعه منافع وصف مكروه بولمغله ايجنر متلذذ وصفيايب اولان
استلو وحوسكوار صوبه وسائر مسروبان على طريق الوصف اطلاق اولنور زيرا لذت لامك
شحنى وذاك تشديديله لذت وطاىلى معناسنه اولان لذت مؤثى اولمغله شربيه لذت معناسنه
اولور ياخود لذت طنيلقى وخوشلق معناسنه مصدر اولور بوتقدير جيه يا تقدير مضاف ايله
ذات لذت ياخود رجل عدل قبيله دن اوله رق بطريق المبالغة مصدر وصف واقع اولمش
اولور شاربين ايجي معناسنه اولان شاربك جعيدر

(*) جنة ديمش جنان قلبه جنان * قلبه تصديق ايدنر موقنين (*)

(جنان) جبال وزنده اسجار سمره بى مشتمل باعجه وستان معناسنه اولان جنتك جعيدر
(جنان) سخاب وزنده قلبه اطلاق اولنور ياخود قلبه محل سر اولان روعه دينور كه كوكل
تعبير اولور ومطلقا برنستهك جوهره وايجروسنه دينور ولباسه دينور وكيجه به ياخود كيجه لك
ظلمه دينور وروحه دينور جان معناسنه (موقنين) ايقانندن اسم فاعل جمع مذ كدر برنسته بى
شك وشبهه سز اعتقاد صحيحه ييلوب تصديق ايدن كيسه ره دينور حالت رفعتده موقنون
دينور

(*) خلدايمش هم جنتك برآيدنه * اهل تقوى جاني مثنوى المتقين (*)

(خلدا) خاك ضمى ولامك سكوتيله جنته اطلاق اولنور فردوس ودار السلام كي واصافته
دارالخلد دخي دينور وخلد دوام وبقا يعنى ابدى ودائى قالمق معناسنه در وحلى تسواندن
ييلازيكه دينور سوار معناسنه وكوپه به دينور فرط معناسنه قحطاله خلده كي (مثنوى المتقين)
اضافته الله تعالىك عقابندن نفسى حفظ ووقايه ايدن كيسه لك منزل وما واسبى واقامتگاهي
معناسنه در زير مثنوى ماوى وزنده وميراد فيدر كه منزل ومحل اقامت معناسنه در متقين
اتقادن اسم فاعل جمع مذ كدر در متقى لفته مطلقا برنسته دن حذر ايدوب صافيجي معناسنه در
وشرعه حق جل وعلا حضر تارينك عذابنه مؤدى اولان معاصيدن نفسى حفظ وصيان
ايديجي كيسه به دينور

(*) جنت اعلايه مخصوصا دخي * بيت جد اولمش مقام صابرين (*)

(بيت الحمد) اضافته اثرده وارد اولديغى اوزره جنت عاليانده اهل ايمانندن قضاء الهى به
رضا وبلاياومصابه بلا جزع صبر وتحمل ايدن صابرينه مخصوص قصور عاليه ومنازل رفيعه دن
هر يرينك استمير قضاء ازلى به حسن رضا ومشايق طاعاته صبر ايله عهده وفاوسرا وضرايه
مواظب جد وشنا اولملى باعث تسميه وسبب جزاء اولنددر

(*) سز كرك اى مؤمنين آكه ايد * ساكن اولك فادخلوها خالدين (*)

(فادخلوها خالدين) نظم كرىنده فاعله سيبه در ادخلوا دخولدن امر مخاطب جمع مذ كدر
جمع مذ كرىرى نلى سبيل التغليب مؤمنين ومؤمناندى عبارتدر مؤث ضميرى جنته راجعدر
خالدين خلود دن اسم فاعل جمع مذ كدر كه ابدى ودائى برقراره معناسنه اولان خالديك
جعيدر الى غير النهايه مكث واقامتكن مقدر اولديغى خالده اى مؤمنين متقيلر سز جنته
داخل اولك وكيرك ديمكدر مراد ناظم سورة زمرك اواخرنده واقع * وقال لهم خزنتها
سلام عليكم طبتم فادخلوها خالدين * نظم جليليك تفسير يها واما اشارتدر

(*) غمه ليزر ديمك لايجزون * جله سى امتيت اوزره آمين (*)

(لا یحزنون) باب رابعدن فعل مضارع نفي استقبال جمع مذکر غائبدر انلره غموم و محزون اولزل یعنی غصه لغزل و طاسه لغزل دیمکدر (آمین) خالدين وزنده آمن لفظنک جمعیدر آمن صاحب وزنده و آمین امیر وزنده قلبنده خوف و اندیشه دن اثر اولوب درونی غصه و اندوهدن سالم و آسوده اولان کیمسه به دینور

(*) هم بدیخی کوکده علیین مقام * صاعدا و لورا کا روح مؤمنین *

(علیین) عینک و لام مشدده نک کسری و ناک تشدیدیه بطیخ وزنده اولان علی کله سنک جعی اوله رقی سماء سابعه ده بر موضع و مقامک اسمیدر که ابدانندن مفارقت ایدن ارواح مؤمنین اورایه عروج و صعود ایدر یا خود علیین اشرف مواضع جناتک اسمیدر نه کیم سبجین اشرف مواضع نیرانک اسمیدر یا خود اشرف امکنه جناتک اهالی و سکا تنک اسمیدر یا خود سماء سابعه نک اسمیدر یا خود حفظه ملائکه سنک دفتر و دیوانلری اسمیدر که مؤمننک اعمال صالحه سی اورایه رفع اولنور یا خود درجات جناتک اعلا سی اسمیدر

(*) چونکه غلمان اولدی خدام ارم * انده جنت قزل یدر حور عین *

(غلمان) غینک کسریله ولدان وزنده کوله و ملوک معناسنه یا خود نوجوان اوغلان معناسنه اولان غلام لفظنک جمعیدر ممالیک و کوله یا خود مراهق و نوبالغ اوغلان معناسنه در لکن بطریق الغلبه اهل جنتک خادملری اولوب حسن و جماله بیتال و شباب و طراوتلری ایدالایاد دائم و بی زوال اولان نورس محبوبله اطلاق اولنور (حور عین) جناب خلاق قدیر تعالی شانه حضرتلرنک عباد مؤمنین ایچون جنتده لا بطریق التولد انشا و ایجاد ایتدیکی ابکار بهیه و عذراء شبهه به دینور که لسا نمزده حوری تعیر اولنور تعیر و توصیفدن خارج اولان حسن و جمال و ملاحات بیتاللرندن بوقماده فقط دیده عالمهارینک حسنه یا خود شطرحسن اولان بیاض جسم ایله ملاحت اولان عین دجاء بیتالرنک لطافتنه تعرض اولندی زیرا حور حاتک ضمیله حوراء کله سنک جمعیدر حوراء جراء وزنده کوزینک سیاهی مستدیر و دگر می و قیاقلری اینجه و نازک و اطراف و حوالیسی بیاض اولدیغی حالده چشمنک بیاضنک بیاضلغنی صافی و سیاهنک سیاهلغنی شدید و قویو اولان دختر پری پیکره دینور یا خود آهو کوزی کی آغی اولوب بتون سیاه چشم اولان جنت نکار نه دینور یا خود بدی سیم صافی کی پک بیاض اوله رقی کوزینک بیاض و سواد خالص و قویو اولان محبوبه به دینور (عین) عینک کسریله عیناء کله سنک جمعیدر عیناء جراء وزنده واسعه العین اولان بادم کوزلی قزه و خاتونه دینور

(*) شول ملک کریم یازار اعمال * آلره دیش کراما کاتین *

(کراما کاتین) ده کرام عظام وزنده کریمک جمعیدر کاتین کاتینک جمعیدر و ایکسیده منصوب اوله رقی اشبو * وان علیکم حافظین کراما کاتین * نظم جلیلنده مقدر اولان ملائکه نک صفتلریدر زیرا تقدیر نظم کریم وان علیکم ملائکه حافظین در بوملکله حافظین اطلاق عباد مکلفینک اعمال و افعالی تقیر و قطیر حفظ و ضبط ایتدکلر یچوند و کرام ایله معنوت اوللری عندالله کرامت و عزت و علورتیه و حرمتلرینه مبتدیر و کاتین ایله موصوف اوللری بوم قیامته مکلفینه عرض و اعطا اولنق ایچون دنیاده کندیلردن صادرا اولان اقوال و اعمال خیرا و شرا دفتر اعماللرینه کتب و تحریره مأمور و مؤکل اولدقلر یچوند

(*) شاهد حق تکرسی هر عالمک * تشهد الله اله العالمین *

(مصراع اول تائینک ترجمه سیدر) (شهد) باب رابعدن مضارع متکلم مع الفیردر واقعه مطابق

علم قطعی ایله یلور و اقرار ایلده زردیمکدر فاعلی تختنده مستز نحن ضمیریدر (الله) محذوف ان نک اسمی اوله رقی منصوبدر (اله) کتاب وزنده معبود و تکرری معناسنه در وان نک خبری اولق اوزره مرفوعدر (عالمین) لامک فتحیه مایعلم به الصانع معناسنه اولان عالم لفظنک جمعیدر و بوعالم لفظی ماسوی اللهک مجموع من حیث المجموعنه اطلاق اولدیغی کی اجناسندن هر بر جنبه ده اطلاق اولنور عالم انسان و عالم حیوان و عالم افلاک و عالم عناصر کی و جمعی بواعیار ایله در و عالمین اللهک مضاف الیهیدر وان اسمیه و خبریه جمله سی منصوب المجل اوله رقی تشهد فعلنک مقولیدر و بوحروف مشبهه بالفعلدن اولان ان کله سنک حدقی هر تقدیر خارج از قواعد حذف ایلده لاجل الضروره ناظم ارتکاب ایشدر

(*) اهل کفرک قهر یله او هالکی * انه بالخزى مخزى الکافرین *

(نه اول تائینک ترجمه سیدر) (انه) ده ان همزه نک کسری و نونک تشدیدیه حروف مشبهه بالفعلندیر کا مرفوعه را ضمیر غائب الله تعالی به راجع اولق اوزره ان نک اسمیدر (بالخزى) نه یاه جاره مؤخر مخزى کله سنه متعلقدر خزى خاتک کسری و زانک سکویه بر کیمسه بر بلیه به و رسوایله او غرامقه بین الناس خور و ذلیل اولق معناسنه در بومعنی ایسه ترجمه به ملایم دکلدر بلکه ترجمه به موافق اولان وای اوله رقی بالخزى و لمقدر زیر خزو خاتک فتحی و زانک سکویه قهر و غلبه معناسنه در مکر که ثلاثیدن مصدر اولان خزى افعالدن اولان اخزاء معناسنه در که اهانت و رسوا ایلک معناسنه در بومعنایه استعمالی ثابت اولور سه اصلاحی قابلدر و بالخزى مؤخر مخزى نک مقول به غیر مصریحیدر (مخزى) افعال بایندن یعنی اخزادین اسم فاعل اوله رقی افضاح و اهانت و رسوای ایدیجی معناسنه در که هلاک معنوی ایله اهلاکی مستز مدر و مخزى تقدیرا مرفوع ان نک خبریدر (کافرین) کافرک جمعیدر کافر ایمان و توحیدى سائر اولان خاسره اطلاق اولندیغی ميم قافیه سنک قطعه اخیره سنی شر حنده یکدی قالدیکه هلاک مجاز لغته و عامه عرب لغته لازم اولمغه هالک هلاک و تیه اولان شبهه دینور ناظم ایسه مهلك معناسنه یعنی هلاک ایدیجی معناسنده استعمال ایتدی مکر که هلاک لفظنک متعدی اوله رقی استعمالی عندلر نه ثابت اولان بی تمیم لغته مبنی اوله و الحاصل * اهل کفرک قهر یله او مهلکی * انه بالخزى و مخزى الکافرین * دینلسه اولی اولور دی

(*) پرزبان اولمقده انجق کافران * انما الکفار کا نوا خاسرین *

(نه مقدم تائینک ترجمه سیدر و ترجمه ده واقع اولان کافران لفظی کافرک آخرینه فارسیده ادات جمع اولان الف و نون الحاقیه کافرک جمعیدر (انما) الف قافیه سنک آخر قطعه سنده یکدیکی اوزره انجق معناسنه طرق قصر دندر (الکفار) کافک ضمی و فاک تشدیدیه کافرک جمع مکسریدر و مبتدادر (کانوا) افعال ناقصه دن اولان کان فعلنک جمع مذکر غائبدر جمع ضمیری اسمی اوله رقی کفار دن عبارتدر (خاسرین) جمع مذکر سالم ضمیله سیاه تجارتده ضرر و زیانه او غرامقه اصل مال اولان سرمایه بی ضایع و تلف ایدن کیمسه معناسنه اولان خاسرک جمعیدر و کان نک خبری اولق اوزره منصوبدر و کان اسمیه و خبریه جمله سی مبتدایک خبریدر و بوحسرا ندن مراد خسرا ن آخریدر که نغم مقیم مؤیده سبب اولان توجید و ایمانی اراده لریله ترک ایدوب عذاب الیم مخلدی موجب اولان کفر و ضلالی ترجیح و اختیار ایتمه لردن عبارتدر

(*) آمده شیطاندر خصم مین * شر و مکرندن امان اوله آمین *

یعنی شیطان لعین آدمه و بنی آدمه خصم قوی و عدو مین در الا مان الحذر ضغین انک

شرو میکرده استند و کونا کون مکر و حبله سندن آسوده و امین اوله یعنی وسوسه و اغوا شده
اتباعه آنک جز سندن اوله دیکدر

(*) فایع مسلك اهل العرفان (*)

(فایع) ده فاء فصیحه یا خود استیلا فیه در اتباع همزه یک کسری و تاء مشدده ده یک فتحیه
موافقت و متابعت ایدوب اویقی معنایه اولان اتباعدن امری مخاطب منفرد مذکر فاعلی
تحتنه مشترک انت ضمیر بدین سن تبعیت ایله و اوی معنایه و یوقطعه دو مذکر اولان
اتباعه براعت استهلال خفی دیکدر (مسلك) منهج و زنده جسی و معنوی طریق معنایه
فعل امری مفعولیدر و ما بعد نه مضافدر (اهل) همزه یک فتحی و هائک سکونیه برنسک یا خود
بر دینک یا خود بر صنعتک یا برینتک یا بر بلده یک جمع ایلدیک کیسه ره دینور (عرفان) عینک
کسریله بر شیبی تأمل و تفکر و آناری ملا حظه و تدبیر بر یقینله ادراک و معرفت معنایه اهلک
مضاف الیهیدر مفهوم عنوان علم و عرفان و معرفت یزدان کنندیلری جمع ایلدیک ذواتک
آرینه اقتفا و انله اقتدا ایله دیکدر

(*) صوسر اولانه دی عطشان نطشان (*) ساغب لاغب ایمش هم آج اولان (*)

(عطشان) سکران و زنده معده سته حرارت عارض اولوب صوصاش کیسه به دینور
وزن مزبور اوزره حران و نجران و طشان کبی مؤثی عطشی و عطشانه در جمعی عینک
کسریله عطاش کلور فارسیده تشنه دینور (نطشان) عطشان و زنده برافظه همیلدر که عطشان
لفظنه مزاجه و اتباع طریقله ذکر اولنور اتباع همزه یک کسریله اسراف و زنده برکله
عقبده ذکر اولنسان کله مهمله دن عبارتدر یقال عطشان نطشان ای طشان و حسن یسن
ای ملج یعنی بونلرده کله ثابیه ایچون معنای موضوع له یوقدر لسا نمزده کتاب متاب آتش
ماتش یصدق مصدق مقوله زنده اولان مهملات بمعبار کی (ساغب) ضاحج و زنده
وسفیان عطشان و زنده جایع و جوعان کی قارنی آج آمده دینور مؤثنده ساغبه و سغی و جعنده
سغاب دینور (لاغب) ساغب و زنده و مهمیلدر که مزاجه و اتباعه ذکر اولنور

(*) سائغ لائغ ایمش اوله طعام (*) که اوله یومعه سی هضمی آسان (*)

(سائغ) سائل و زنده و سغ سیف و زنده الماسیه و محلی و فالوذج مقوله سی بوغازدن سهولته
پکن و معده به ثقلت و یرمبوب تیرجه هضم اولان طعامه و خوشکوار اولان شرابه دینور
(لائغ) سائغ و زنده لیغ سغ و زنده سائغ و سغ کله رینه اتباعا ذکر اولنور یقال طعام
سائغ لائغ و سغ لیغ

(*) ناعس و اعس امرغایچیدر (*) دخی سرخوشده دی سکران نکران (*)

(ناعس) نائم و زنده ناعس عارض اولش کیسه به دینور که امرغایچی و او یوقلیجی تعبیر اولنور
یا خود او یوق کلوب باصفه حواس و قواسته او بوشقلق و قنور عارض اولان کیسه به دینور
(واعس) ناعس و زنده و ناعسه اتباع و مزاجه ایله ذکر اولنور (سکران) عطشان و زنده
مست و سرخوش کیسه به دینور مؤثی صری و زنده سگری و سکرانه در (نکران) وزن مزبور
سکران لفظنه اتباعه ذکر اولنور سرخوش سرخوش کی

(*) دیندی فعلنده پشیمان اولنه (*) نادم و ندمان سدمان (*)

(نادم) نادم و زنده پایشی اشلدیکته یا خود ایشله سی ممکن ایکن ترک ایشدیکته ندامت
و پشیمانلق عارض اولان کیسه به دینور وزن مزبور اوزره (سادم) نادمه اتباعه ذکر اولنور
(ندمان) سکران و زنده نادم کی فعلنده و قولنده پشیمان اولان کیسه به دینور نادم کی جی جبال

وزنده ندام و ندمانک جیجی نوک فتحیه ندامی در سکاری و زنده و وزن مزبور اوزره (سدمان)
ندمان کله سته اتباعه ذکر اولنور لکن سادم و سدمان ندامت و پشیمانلقه مقارن عینک و محزون
کیسه به دینملکله توکید اولق ظاهر در

(*) نافه نافه ایمش شی حقیر (*) صقر بقرک دخی معنای یلان (*)

(نافه) ناء مثناة و قالله صاحب و زنده یک ناچیر و کثر حقیر تسنه به دینور (نافه) وزن
مزبور اوزره نوله نافه کله سته مزاجه ایله ذکر اولنور و نافه قورق و ضعیف القلب اولان
جبان کیسه به ده دینور (صقر) صادک ضمی و قافک فتحیه زفر و زنده واضح و صریح
اولان فاحش یلان دینور سمانی و زنده صقاری کی وینه وزن مزبور اوزره (بقر)
ناظمک یانی اوزره لفظ مهمل اولوب صقره اتباعا ذکر اولنور لکن قاموسک البقر کسر
الکذب والداهیة قولی دخی یقال جاء بالصقر والبقر و بالصقاری و البقاری ای بالکذب
الصریح قولی که صقرا یله بقر یبشنده کذلک صقاری ایله بقراری یبشنده و او عاطفه ایرادی
صقر و بقر کذلک صقاری و بقراری (والی قولها کذا و مینا) قیلندن اوله رق احد مزاد فنی
آخر اوزره عطف و افاده تا کبدا اولور فالدیکه مقتضای نظم صقر بقرکله زینک قافلری
ساکن اولمقدیر یو کایسه لغت مساعد دیکدر یو تقدیرجه (صقر بقر ایمش افک و یلان)
دینلسه اولی اولوردی مکر که اسکان ضرورت وزن ایچون اولش اوله

(*) مرتفعدر دخی سامک نامک (*) موضع موجب ایمش امر عیان (*)

(سامک) صاحب و زنده عالی و مرتفع تسنه به دینور باذخ و شاخ و قالص کی (نامک) سامک
و زنده و مهمیلدر که اتباعا ذکر اولنور (موضع) ایضاحدن اسم فاعل بنیه سیله واضح و یبارز
معنایه در که ظاهر و عیان اولان تسنه به دینور (موجب) وزن مزبور اوزره ظاهر و عیان اولان
تسنه به دینور و موضع لفظنه اتباعه ده ذکر اولنور لکن ایضاح ظهور معنایه لازم و ایضاح
اظهار معنایه متعدی اولفله موضع اسم مفعول و موجب اسم فاعل اولق اقتضا ایدر یو ایسه
اتباعه منافیدر یو تقدیرجه (*) واضح و اجمع ایمش امر عیان (*) دینلسه واضح و اجمع اولوردی
(*) هر بز کده ماکی خفت (*) هایع لایع ایسه شخص جبان (*)

(هن) هائک کسری و زانک تشدیدیه و هائیه هر کسایش خاطر و قرح و مسرنه و جنبش
نشاطه دینور که ارتساح و خفتی مستبدر (یز) یانک کسری و زای مشدده ایله هن لفظنه
اتباع و مزاجه ایله تلفظ اولنور (هایع) بایع و زنده و هاع قاض و زنده هم جبان و هم ضعیف
اولان قورق و ناتوان کیسه به دینور (لایع) هایع و زنده و لاع هاع و زنده مزاجه و اتباعه
تلفظ اولنور یقال رجل هایع لایع و هاع لاع ای جبان ضعیف

(*) قوجه خاری دخی شهله کله (*) مسعد مسعد اولش طار یلان (*)

(شهله) شین مجیه یک فتحیه شهله و زنده قوجه قاری به دینور عجوز و حیر یون کی و اوزره
باشلو عاقله خاتونه دینور (کله) شهله و زنده عتد الیغض کهل لفظنک مؤثیدر که وجودنده
شخص و تحت و قوجه لای اماره سی ظهور ایمش اولان خاتونه دینور و بعضی اهل لغت عتدنده
رجل کهل دینور امره کله دینلر الاشله لفظنه اتباع و زنده واجله امره شهله کله دینلور
ناظمک مختاری یوقولدر (مسعد) استعداد دن یعنی اقشمار یابندن اسم فاعل صیغه سیله
و عین مجیه یرینه عین مهمله ایله مسعدینه مقشدر و زنده بر غضب اولوب زیاده قهوز لوب
طار یلان کیسه به دینور وزن مزبور اوزره همزه ایله (مسعد) بونلره اتباعه تلفظ اولنور
(*) خبطه ببطه دینه مفعولی زکام (*) قالیان صبریده عیان ایمان (*)

(خطه) خاء مجمه و باه موحده ايله تهره و زننده هنگام شتاده زکام علتته اوغرامغه دینور (نبطه) نون ايله ینه تهره و زننده خطه لفظته ازدواجله بالمشا کله ابراد اولنور (عیان) عطشان و زننده قاموسک بیانی اوزره اموال و مواشیسی تلف و زوجه سی فوت اولمش کیمسه به دینور که نواب و زبایانک توارندن ناشی و تحمیلی قالماعنی مستعیدر (ایمان) ینه عطشان و زننده عیان لفظته اتباعله بالمشا و جبه استعمال اولنور. یقال رجل عیان ایمان اذا ذهب ايله و ماله و مات امرأته

(*) بر دیمک واحد قاحد اولمش * حاذق باذق ایواستادان (*)

(واحد) معلومدر که مبدأ عدد حساب دینور ترکیده بر تعیر اولنور (قاحد) قافله واحد و زننده واحد لفظته اتباعله ازدواج استعمال اولنور (حاذق) ذالک کسر یله علمده و صنعتده کرکی کبی ماهر و کامل اولان استاده دینور (باذق) ینه صادق و زننده حاذق لفظته اتباعله ابراد اولنور و باذق اوزم صوب شدن ادنی طیفله مطبوخ اولوب مسکر اولان شرابه ده دینور ترجمه ده واقع استادان قاعده فارسیه اوزره الف و نون الحاقیه استادک جمعیدر

(*) ایداسر مدیا اولق دائم * فوج موج آدمی سیرک اسبان (*)

(ایدا) فتحینه دائم و جاوید معناسته در و زمان طویل معناسته دینور و زمان بیغایه مستقبله مستعمل طرف زماندر مقابلی ازل در که زمان ماضی بی نهاده ده مستعیدر (سرمه) جعفر و زننده همیشه و دائم معناسته موضوع اولمغه و عدد حروفده و زننده اید لفظته مشاکل اولمافله اتباع قیلندن اولوب متوالیا ذکر یی تا کیده محمولدر ناظم مر حومک الفاظ مزدوجه بیننده ذکر یی استطرادیدر (فوج) نظمک یاصمه تسخیرنده مر سوم اولدینی اوزره فاکل فتحینه فوز و زننده در و ناظمک ترجمه سته کوره آدمی سیرک باشکین و یور یکن آته دینور لیکن قاموسده فوج جماعت بناس و رایحه طیبه نلک انشاری و نهاری پرودی معنسالندن غیر یی معنی ذکر اولمافله بونلرایسه ناظمک ذکر ایتدیکی معنایه اصلا ملائم دکلدن مکر که سرعته یور بمک معناسته اولان افاجه دنکه افاده و زننده در اسم اوله یاخود ناظم مر حوم امهات سائر ده فوج لفظنک معنای مر بورده استعمالنه واقف اولمش اوله (موج) فوجه اتباع اولنور

(*) کلچیدر دخی بادی قادی * دیندی ابلنسه ده شیطان لیطان (*)

(بادی) وادی و زننده ناظمک ترجمه سی اوزره کلچی معناسته در جائی و آتی و قادم کی لیکن قاموسده یاسی اصلیه اوله رقی بادی ظاهر و آشکاره معناسته و یاسی همزه دین مقلوب اولان بادی رفعله شروع ایدینی و باشایی معناسته اولمغه کلچی معناسته حقیقت اولمافی اقتضایدر سیبیت علاقه سیله مجازا اطلاقی قابل ایدیه استعمالنه ظفر نایب اوله مدق بوصورنده دخی ظاهر دیمه بادی قادی دینلسه یاخود باشایی دیمه بادی قادی دینلسه قهم قاصرمه کوره اولی اولوردی ظن ایدرم (قادی) ینه وادی و زننده بادی کله سته اتباعله ابراد اولنور و قادی مر حوب ایدینی معناسته مستعیدر (شیطان) زافیه سنک ایکچی قطعه سنده کچدیکی اوزره ابوالحسن و ابومره ايله مکنی و سین قافیه سنک قطعه اول سنده سبق ایتدیکی اوزره ابلش و وسواس و خیناس ايله مسخی وناه قافیه سنک آخر قطعه سنده کذران ایدن طاغوت لاغوتک اشهر اسمی سیدر (لیطان) شیطان

ایستادان قاعده فارسیه اوزره الف و نون الحاقیه استادک جمعیدر

(*) یومثالیه اتباع دیمک * اکثر اهل لغت قول همان (*)

(اتباع) همزه نلک کیمز ی و نلک سبکونیه ایداف و زننده اتباع فی الکلامدر که اول قطعه ده بیان اولدینی اوزره بر کله عقیده ذکر اولان کله مهمله دن عبارتدر یعنی یو قطعه ده یحفت اوله رقی ذکر اولان لغتدرکن و بونلرایسه ایدینی مکنی مر به ده ذکر اولان کلدن ارباب لغتک اکبری عندنده

اتباع قیلندن

(*) بعضیلره دیدی توکید اما * قول اولده در انجیق رجحان (*)

یعنی یو مقوله لک معناسی مقصود اولیه رقی مجرد اتباع و مزاجه طریقله ابراد اولنمی اهل لغت عندنده اتفاق اولوب بعض اصحاب لغت ثانی اولک مراد فی اولق اوزره یاخود ملائم و مناسبی اولق ملاسه سیله اولک تا کیدنی مفیددر دیدیلر لیکن قول اول راجع و ظاهر و قائل اکثر و وافر در

(*) اولوب اولکنه تابع ثانی * انک اولنجه معناسی بیان (*)

ناظم نحر یقول راجع اوزره اتباعه حل ایدوب لفظ ثانی مهمل و معناسی بیان اولنمافی ايله اتباعک معناسی بیان ایلدی

(*) شرطی واکیرمه در آره سته * ايله اولطرفه عطف عنان (*)

یعنی اتباع و ازدواجک شرطی و علامتی تابع ايله متبوع بیننه و او عاطفه تحال ایتیموب بلا و او مسرودا ذکر اولنمقددر عطف جانینه عطف عنان یعنی اماله لجام و میل و اقدام ايله دیمکدر

(*) حق امعانه حق ظاهر اولور * یظهر الحق بحق الامعان (*)

مصراع اول ثانیک ترجمه سیدر (یظهر) ظهوردن مضارع مذکر در (الحق) حاکم فقی و فاکل تشدیدیه ثابت و متحقق و نفس الامر مطابقی قول و فعل و اعتقاددن اعم اوله رقی فعلک فاعلیدر (بحق) کله سته باه جاره یظهر فعلته متعلقدر و بوراده حق لایق و روا و جدر و ستر معناسته اوله رقی فعلک مفعول به غیر صریحیدر (امعان) همزه نلک کسر یله انعام و زننده بر خصوصده اجتهاد و اهتمام ايله سعی بلیغ و بذل مقدور ایلک معناسته حفتک مضاف الیهیدر و حفتک امعانه اضافتی صفتک موصوفه اضافتی قیلندندر مفهوم کلام لایق اوزره امعان نظر ايله حق عیان اولور دیمکدر

(*) اتباع ایمین اهل فسقه * اولور اقباله متبوع جهان (*)

مفهوم کلام اهل فسق بدکاره متابعت و موافقت ایتیموب یعنی انلرک راه کج و بجه و فسادک معوجه کتیموب سمت س داده و سیدل رشاده سالک اولان کیمسه اقبال تام و توجه انام ايله خلق جهانه متبوع و پیشوا و اهل صلاحه رهینا اولور دیمکدر

(*) فی المنی نیده هذا لیان

(فی المنی) فی ظرفیه مجازیه در منی میک ضمی و نلک فقی و نون مشدده مک فقی و النک قصر یله تشبیه لشم یعنی کندیسه بر منی دخی ضم اولمغه ایکی قات قیلتمش نسته به دینور و اضطلاع شحاده مالق آخره الف اویاء مفتوح ماقبلها و نون مکسوره لیدل علی ان معه مثله من جنسه معناسته موضوعدر و یومقامده معنای اصطلاحی مراددر و جار مع الحزور ظرف مستقر اوله رقی مؤخر نیده نلک صفیدر (نیده) تهره و غریفه و زننده بر نسته نلک ناحیه سده و طرفنه و قطعه سته دینور و مقدم خبردر (هذا) قطعه آیه دن عبارت اولان ینانه اشارت اولق اوزره مؤخر متبوعدر (بیان) سحاب و زننده تبیین لفظندن اسم مفعول اولان مبین معناسته یعنی ذکا و فطنته مقارن ابضیاح و اظهار اولمش مر ام و مقصود معناسته اسم اشارتک صفیدر مفهوم عنوان یو قطعه مینه کلام عربده تشبیه صیفه سیله ابراد اولان اسملردن نیده و بر مقداردر دیمک اولور

(*) آسمانده آی و کوندر ازهران * مشرق و مغرب دیمکدر خافقان (*)

(ازهران) همزه نك و هاءك قحبه ليله اشهبان وزنده تنبيه بنيه سيله كواكب فلكدن آي ايله كونه اطلاق اولنور ازهر غایت حسن وصفوت اوزره آق و براق و نیر و لامع اولان شبهه دینور و بوملا بیه ايله قرك اسما سندن اولغله تغلبا شمس ايله قره ازهران دینور قران ككي و بونلرده لسانه خفیف اولان لفظی ثقیل اوزره تغلبیدر قانديكه (ناظمك) بوقطعه ده و قطعه آتیه ده ازهران و خافقان و سعادان عنوانده ایرادی حالت رفعه بنه در یو خسه نصب و جر حالتلرنده ازهرین و خافقین و حنین دینور و قس علی هذا (خافقان) و خافقین تنیه صیغه سیه مغرب ايله مشرقه اطلاق اولنور یا خود افقرینه دینور و عند البع عن سماء ايله ارضك ایکی طرفلرینه دینور یا خود آسمان ايله زمینك ذهابت بولدقاری بره دینور

(*) دی جدیدان کیجه ايله كوندزه * هم صباحيله ایکندی ایردان (*)

(جدیدان) مدیدان وزنده واجدان همزه نك و جیم فحی و دالك تشدیدله تنیه صیغه ليله کیجه ايله كوندزه اطلاق اولنور دائما متعاقبا تکرر و تجددری باعث اطلاق اولشد (ایردان) ازهران وزنده تنیه بنیه سیه صباحيله اخشامه اطلاق اولنور ایام شتاده صفوقلری بشید و صیغه سرین اولدقاری چون نیکم ایردین دخی دیرلر ایردان ظل و فیه یعنی قبل الزوال و بعد الزوال اولان کولکه به دینور

(*) دیندی مصران بصره ايله كوفه به * مکه و طائف دیمکدر قریتان (*)

(مصران) میك كسری و تنیه بنیه سیه بصره ايله كوفه به اطلاق اولنور مقردی اولان مصر ام الدنيا ايله مكی اولان بلده معروفه نك اسمیدر (قریسان) و قریین قافك فحی و رانك سکونله قریه نك تنیه سیدر قریه اصل بقنده مصر جامع معناسنه درکه شهر عظیمه دینور بواختیار ايله مکه مکرمه به قریه نسیمه اولشد و اشبو * علی رجل من القریین عظیم * نظم جلیلنده کی قرییندن مراد مکه ايله طائف درمکه تغلب اولشد ز بر طائف مکه مکرمه به ایکی مرحله مسافه ده واقع ثقیف قبیله سنك و لابتری اسمیدر لکن بلده معظمه دکلدر و عند البع عن قریه ناسك اجتماع ایلدکلری موضعدن عبارتدر بوجهته شهردن و کویدن اعم اولور لکن عرفا کویده استعمال شایدر

(*) اشهران طبل و علم معناسنه * امن و عدل لکده مآلی افضلان (*)

(اشهران) ازهران وزنده تنیه بنیه سیه وضوح و شهرتی اولان ایکی عدد نسه به دینور بوملا بیه ايله طبل و علم یعنی طاول ايله بیراغه اطلاق اولنور (افضلان) اشهران وزنده تنیه اوله رق فضل و مزیه صاحبی شیره دینور بوجهته بین الناس بلند پایه و معتبر اولان امن و سلامته و عدل و عدالتله اطلاق اولنور

(*) انفسان مجد و کرم مفهومیدر * همدخی سیف و قلدر اقطاعان (*)

(انفسان) افضلان وزنده زیاده نفیس و مرغوب اولان شینه دینور بوجهته بین الانام مرغوب و معتبر اولان مجد و سیادته و کرم و سماحته اطلاق اولنور (اقطاعان) افضلان وزنده قطعه و انقطاعله متصف اولان شی معناسنه اولان اقطع لفظنك تنیه سیدر قاطع و کسیمی اولان قلیح ايله مقطوع و کسلس اولان قلمه اطلاق اولنور و بواطلاق استعمال واحده مشترک معنیبنی اراده نك جوازینه منیدر

(*) اطمیان او یقواله ذوق چاع * باده رنکین ایلها احران (*)

(اطمیان) افضلان وزنده قوه ذاتقه و باصره و شامه و سامعه و لامسه یعنی حواس ظاهره نك

استلذاذ ابتدایی نسه معناسنه اولان اطمین لفظنك تنیه سیدر بوملا بیه ايله حواسك باعث استراحتی اولان او یقواله لذتی جمیع قوایه ساری و باسرها اعضاء یدنده جاری اولان وقاعه و معامله زوجیه اطلاق اولنور (احران) اشهران وزنده قرمز نسه معناسنه اولان احرک تنیه سیدر بوملا بیه شراب سرخ رنگله لمح اطلاق اولنور و اصفران کی

التون ايله زعفرانه ده اطلاق اولنور

(*) ایضانك یاغلی اتله كنجلك * التون ايله زعفراندر اصفران (*)

(ایضان) احران وزنده بیاض و اقلق ايله متصف شی معناسنه اولان ایضك تنیه سیدر زیاده یاغلی و سمرات ايله شباب و كنجلکه اطلاق اولنور (اصفران) احران وزنده صاری رنگلو شی معناسنه اولان اصفرك تنیه سیدر مثنی بنیه سیه ایراد اولدقده اصفراللون اولان التون ايله زعفران مراد اولنور

(*) امران دیمه فقر و پیرك * آچلیغه جیلا قلعه دی حافظان (*)

(امران) همزه نك و میك فحی و رانك تشدیدله زیاده آچی معناسنه اولان امر لفظنك تنیه سی اولق اوزره فقر و احتیاج ايله هرم و بغایت پیرلکه و اختیارلغه اطلاق اولنور و ادویه دن صاری سیدر کلری آچی دارو ايله خردله اطلاق اولنور خردله اولان حدت و حرافت مرارت منزلته تنزیل اولشد (حافظان) خافقان وزنده قارن آچلیغه بدن جیلا قلعه اطلاق اولنور و بوجوعله عریانله حافظین اطلاق مهلكه و بیابانه مفازه و سیلان صوقش کیسه به سلیم اطلاق کی

تقال قیلندن اولدیغی نمایاندر

(*) اصفران دیمك زبان و قلب ایش * همت و نفسه دینور مش اکبران (*)

(اصفران) احران وزنده صغیر و كوچك شی معناسنه اولان اصفرك تنیه سی اوله رق لسان ايله قلبه اطلاق اولنور انسانك عزیر یعنی بواکی عضوك طلاق و سلامتدن و ذل و حقارتی حقد و غش امثالی آفتدن اولدیغی اشعار موقعنده ضرب مثل اوله رق * المرء باصغریه * دیرلر (اکبران) احران وزنده قوتدن فعله چیقارلسی قصد و اراده اولسان خصوصات خیره به عزیمت خالصه و همت صادق ايله نفس ناطقه به اطلاق اولنور و حضرت صدیق اکبر ايله فاروق اعظم رضی الله عنهما جنابلرینه دینور

(*) اجوفان غارن بطن و فرج هم * عورتك یوزی یاغی موفقان (*)

(اجوفان) اکبران وزنده ایچروسی واسع و کبکس نسه معناسنه اولان اجوفك تنیه سی اوله رق قارن ايله فرجه اطلاق اولنور (غاران) جارن وزنده كهف و مغاره و یارق معناسنه اولان غار لفظنك تنیه سی اوله رق بطن ايله فرج نسوانه یا خود بطن انسانه و اصل اولان ما کولات و مشروباتی میدای و طریق اولان اغز ايله فرجه اطلاق اولنور یقال اهلاک الناس الاجوفان ای البطن و الفرج و یقال فلان یسعی لغاریه ای لقمه و فرجه (موفقان) مجلسان وزنده محل و قوف معناسنه اولان موقوفدن تنیه بنیه سیه طائفه نسوانك یوزینه و یاغنه یا خود کوزلرله الارینه اطلاق اولنور یقال امرأه حسنه الموقفین ای الوجه و القدم و العین و الیدین

(*) رافدان نهر فرات و دجله در * دیندی مراغیله صویه اسمران (*)

(رافدان) حافظان وزنده تنیه بنیه سیه کثیر الفیض و النفع اولان نهر فرات ايله نهر دجله به اطلاق اولنور (فرات) غراب وزنده مشاهیر انهار عظیماندر نهر کوفه اطلاق اولنور ابرام قدرکه ترجان و ازنجان ستملرندن مزور و نهر مراد ايله جمع اولوب ملاطبه طرفندن روم قلعه سی التندن

عراقده هیت نام بلده دن دشت کر بلا به روان وانه نهر بغداد اولان دالک کسر به و قحیله
دجله ناحیه مشهور اولان ایرماغله مجتمع اولوب بصرتک شرق جانبندن گذران و کوفه
قرینه بحر همره منصب اولور (اسمران) اجران وزنده بیاضلی سواد ایله مشرب یعنی قره یاغز
نسته معناسه اولان اسمرک تشیه سی اوله رق رخ و مرزاغله صویه اطلاق اولنور یا خود بغدادی ایله
صویه اطلاق اولنور هر نه قدر صوده لون یوغیسه ده اسمرکی کورینور
(*) اصمران هم قارغه ایله قوردا عیس * فل و جاموسه دینور مش اقهیان (*)

(اصمران) اصفران وزنده تشیه بنیه سیله طپوردن قارغه ایله سیاعدن قورده دینور و طپوردن
کوچکن دیدکری یولک قوش ایله قارغه یه اطلاق اولنور بونره اصمران اطلاق کسوب آرمق
معناسه اولان صرمدن یا خود مکث و آرام ایملک معناسه اولان صرمدن مأخوذ اولغده مبتدر
واصرمان جدیدان کی لیل ونهاره اطلاق اولنور گذران و مرور یله انسانک مدت حیاتی
قطع ایندکری ملاحظه سیله در (اقهیان) اقطعان وزنده قبل ایله جاموسه اطلاق اولنور
جبل عظیم معناسه اولان قهب لفظندن مأخوذدر

(*) کیم کلور ایکجسیله عصرده * من بانیها یی فی الزمان (*)

مصراع اول ثانیک ترجمه سیدر (من) استفهام انکاری و محلا مرفوع مبتدا در کیم معناسه
(بانیها) ده بآه جاره مؤخر یی فعلته متعلقدر ثانی بانی وزنده ایکجی معناسه فعلک مفعول به
غیر صریحیدر مضاف الیهی اولان مؤنث ضمیری اشبو تخیه اسمیله بنام اولان منظومه یه راجعدر
(یی) باب ثانیدن مضارع مذکر در کلور معناسه مستتره ضمیری فاعلی اوله رق مبتدایه
راجع و جمله سی خبریدر (فی الزمان) ده فی یی فعلته متعلقدر الزمان عهد خارجی اوله رق
بوعصر و بوقت معناسه فعلک ظرفیدر مفهوم کلام بوعصر و زمانده بویه سلبس النظم
ورنکین ادا و انواع محسناته دقت واعضا اولشم منظومه بیغنه ک ایکجیسه مصاحب یعنی
شبه و نظیره سنی تألیف و ترتیه قادر کیم کلور یعنی کیمسه کلز دیمکدر ناظمک ترجمه سندن قطع
نظر بآه جاره تعدیه ایچون اولوب بوعصرده بونک مثلی کیمسه کتوره من معناسه حل اولنقد
نمکندر و هر حالده فخریه شاعرانه قیلنددر

(*) ایکی کره باقیه حاجت دکل * برکورشدن قدرین اکثر عارفان (*)

یعنی بومنظومه ک حسن انتظامی رسیده رتبه بدهات اولغله اعاده نظر و تفکر و دورادور تأمل
و تدبره محتاج اولوب بلیکه اول وهله و بادی نظریه قدر و شرف و سائر منظومه اولوزره رجحان
و مزین ارباب عرفان فهم و ادراک ایدر دیمکدر عارفان لفظی قاعده فارسیه اولوزره عارفک جعیدر
(*) فکذا ازین نظم الثنتان (*)

(فکذا) ده قافصیحه کاف اداة تشیه ذالسم اشارت مشار الیهی نظم تاویلله قطعه سابقه در
(زین) تریندن ماضی مفرد مذکر مجهولدر (نظم) منظوم معناسه زین فعلک نائب فاعلیدر
(ثنتان) نالک کسر یله ثنتان وزنده ایکی عدده موضوع اولان ثنتان لفظک مؤنث اوله رق
نظمک مضاف الیهیدر مفهوم عنوان قطعه سابقه ده ذکر و بیان اولتان منقذی ایملک ایسه
اشبو قطعه دخی انک مثلاً و محاورات عرب عربده تشیه بنیه سیله ایراد اولتان الفاظک نظم
و تألیفیه تجلیه و زین اولنمدر دیمک اولور

(*) مشتری زهره ایکسی سیدان * دخی مریخ و زحلدر فحسان (*)

(سعدان) سبنک فتنی و عینک سکونیه قوتلو و فرخنده و مبارک تشیه معناسه اولان سعد لفظک
تشیه منی اولقی اولوزره کوکب سبعة سیارده دن مشتری ایله زهره یلدزل یند دینور (مشتری)

اسم فاعل صیغه سیله قطعه سماویه ده گذران ایندیکي اولوزره خنس و کلس اطلاق اولتان خسته
متخیزه دن سماء سادسه ده مر کوز اولان کوکب اسمیدر فارسیده برجیس دیر (زهره) تشیه ده شهرتی
اولوزره غرقه وزنده و قاموسک ضبطی اولوزره هانک قحیله توده وزنده فلک ثالثه مر کوز اولان
کوکب دری سیارک اسمیدر فارسیده ناهید دینور (نحسان) سعدان وزنده و ضدی اوله رق
نامبارک و اوغور سز تشیه معناسه اولان نحس لفظک تشیه سی اوله رق یته خسته متخیزه دن
مریخ ایله زحل یلدزل یته دینور (مریخ) السنه ده شیوعی اولوزره میک فتنی وراء مشده ده نلک
کسر یله و قاموسک تشیه کوره میکده کسر یله سکین وزنده فلک خامسه مر کوز اولان
کوکبک اسمیدر فارسیده نهرام دینور (زحل) خاء مهمله ایله زفر وزنده غیر منصرف
اوله رق سماء سابقه ده مر کوز اولان یلدزلک اسمیدر فارسیده کیوان دینور و بونره سعادت
و نحوست اسنادی عالم سفلی ده وقوعه کلان منافع و مضاره مدار و اسباب عادیه جناب
پرور دکار اوله رق عالم علویه حسب الدور و اجر که حادث اولان اتصالات فلکیه یعنی
سبعة سیاره نلک قران و مقابله ری و تثلیث و تربیعاری و رجعت و استقامت لری مثالی اوضاع
سماویه در دیان مخمین قولته مبتدر (سعدان)

(*) انسه جنه دینور مش ثقلان * کیجه کوندر دیمه درهم ملوان (*)
(ثقلان) قحاله ثقلان وزنده ثقل لفظندن تشیه بنیه سیله لفظله جنه اطلاق اولنور و برابونلک
هریری سکان ارض اولغله کویا که ارضه آفریق و بربر یا خود حل نقیل اولان نکالینی
واما قی حل ایله منقلدر (ملوان) ثقلان وزنده تشیه بنیه سیله جدیدان کی لیل ونهاره
اطلاق اولنور یا خود لیل ونهارک طریقه اطلاق اولنور که کیجه ایله کوندرک اول و آخر زدن
عبارتدر مفردی عصا وزنده ملا در

(*) عزان حضرت بو بکر و عمر * هم حسبله حسبله حسبلان (*)
(عمران) عینک صمی و عینک قحیله عینک تشیه سیدر علی طریق التقلب ابو بکر الصدیق و عمر
الغاریق رضی الله تعالی عنهما حضرت ترینه اطلاق اولنور اکبرین و شعیب کبی و بعضا عمر بن
الخطاب و عمر بن عبد العزیز حضرت لری هر ادا اولور (حسبلان) ثقلان وزنده یکه تغلب طریقه
سبطی الیه السلام و فریق اعین اهل الاسلام حضرت حسن و حضرت حسین رضی الله تعالی
عنهما حضرت ترینه اطلاق اولنور (حسبلان) ثقلان وزنده یکه تغلب طریقه

(*) حرمان مکه مدینه دیمه در * احشیان مکه ده واقع بحیلان (*)
(حرمان) حسنان وزنده حرمان الله اولان مکه مکرمه ایله حرم رمول الله علیه السلام اولان
مدینه منوره یه اطلاق اولنور اما کن سائر ده فبساخ اولان افعالک بعضی حرمین محترمینه
محظور و ممنوع اولنور ایچون (احشیان) اجران وزنده سخت و محسوس یله تشیه معناسه یا خود
جبل عظیم معناسه اولان احشیل لفظک تشیه سی اوله رق مکه مکرمه ده کائنات جیل
ابی قیس ایله جیل اخره اطلاق اولنور

(*) عسکران هم عرفات یله منی * کومه بالتونه دیمش حران (*)

(عسکران) جعفران وزنده موسم جده نجعیکاه جم عفر اولان موقف عرفات ایله کتیده
دماء ذلیح امنا و ارفه اولتان منایه اطلاق اولنور (منی) میک کسری و الفک قصر یله الی وزنده در
و عسکران معسکران معناسه در (حرمان) حرمان وزنده معبدن جیقوب هنوز ذوب و صباغت
اولنمیش کومش والتون معناسه اولان حمر لفظک تشیه منی اوله رق مطلقا التونه و کومه

اصلا فی اولنور

(*) اجردان هم ایکی آی هم ایکی کون * رجبان اولدی رجبه شعبان *

(اجردان) اجوفان وزنده نام و کامل نسته معناسنه اولان اجرد لفظنك تنبيه سی اوله رق تمام ایکی کونه اطلاق اولنور کذلک کامل ایکی آیه اطلاق اولنور یقال * مارآیته مذ اجردان * ای یومان تامان او شهران کاملان (رجبان) جبران زنیده شهراتی عشردن و اشهر حرمین اولغله از قدیم ترجیب و تعظیم اولنه کلان شهر رجب ایله اتی ولی ایدن شهر شعبانه تغلیبا اطلاق اولنور

(*) قرنان اولمش ایکنیدیه صباح * دیدیلر لیل و نهاره فتیان (*)

(قرنان) قافک قحی و رانک تشدیدیه مرتان وزنده سرینک معناسنه اولان قره نک تنیه سی اولق اوزره صباح وقتی ایله اخشام وقتیه اطلاق اولنور قطعه سابقه ده سبق ایدن ابردان کی (فتیان) ملوان وزنده شاب و کچ معناسنه اولان فتا لفظندن مأ خود تنیه بنیه سبله کیجه ایله کوندوزه اطلاق اولنور جدیدان و ملوان کی تقول ما افعله ما کر الفتیان ای الیل والنهار

(*) اردلان خوف و حذر دینک ایمش * حفظ ایده جله بی اندن یزدان (*)

(اردلان) اجران وزنده ردی و منفور و کوتو نسته معناسنه اولان اردل لفظنك تنیه سی اوله رق مخلوقدن خوف و خشیت ایله کنیدین حذر اولنه جق مصیبه و مخاطره یه اطلاق اولنور و خوف یزیه عین الفعلنده راء ایله خرف که اردل عمره بالغ اولغله فرتوت و معنوه اولوب یوناق ایله هلاک مشرف اولق معناسنه اولان خطره اطلاق اولنور یقال * عصمت الله من الارذلین * ای الخوف والحذر والخرق والخطر

(*) بویکی نظم بر اینجو کویا * دیره واحده ذالانسان (*)

مقدم تالینک ترجه سیدر (دزه) دالک ضعی و رانک تشدیدیه بیوک اینجودانه سنه دینور لؤلؤ کیره معناسنه جع جتنی سین قافیه سنک قطعه اولی سنده مرور ایدن در لفظنکدر جع صیفه سی در کلور (واحد) اول الاعداد اولان بر معناسنه دره نک صیفه مؤکده سیدر و دیره مقدم خبر (ذا) استه یو معناسنه اسم اشارت اوله رق مؤخر میده ادر (ایسان) و اسین هرزه نک کسر یله راء قافیه سنده اسماء عدد قطعه سیده یکدیکی اوزره ایکی عیده موضوع اوله رق ذالک مشار الیهیدر (واثنان) عددنک مقودی نظم تأویلیله بوقطعه ایله مافلنده کی قطعه در مفهوم کلام متنی بیاننده نظم و انشاد اولسان یو ایکی قطعه کانه در زیم کرانیه

(*) ایکیده برده اوقو نظم منی کیم * در یکده دینور یسه شایان (*)

(ایکیده برده) تعمیری اسم از اصل احاطدن اوله رق کاه و یکاه کی رفتی و قیس معناسنه و یحیی کئی ارالق لایق معناسنه و کثر اما و کرار اما کی حق کره و خوف خوف معناسنه مستعمل اولدینی ثابت لطاف کونک استیو * ایکیده برده قیویه طریقه بنم خاطر می * کوکم ای طفل زانکار او یونجق دکیله * تشیده سندن نمایاندر (دریکا) فارسیده در دانه و عریسده در ییم کئی درون صدقه فقط بر دانه نکون ایتمکله زیاده یولور و رعنا اولان در شهوار بهمتایه دینور (شایان) لایق و جلیان معناسندر مال معلومدر (ناظم بحر یل یو ایکی قطعه نک ایکی بحر ییلرنده ایکیده برده ایکی بر لفظنکری ایراد ایتمه سی محسنات بدیعنددر

(*) غواشی البدیع المبدع الخلاق للاکوان (*)

(هو) ضمیری جناب یاری تعالی ثانه حضر نلرینه راجع مبتدادر (الحی) قطعه شرعده

یکدیکی اوزره صفت حیات ایله متصف ذات معناسنه مبتدایک خبریدر (البدیع) سمیع وزنده برنسته بی نمونه و مثالی یو عیکن انشا و ایجاد ایدن ذات معناسنه اسماء حسنان اوله رق الحی لفظنك صفتیدر (المبدع) ابداعدن اسم فاعل صیفه سبله بوده بدیع و مبتدع کی مثالمن و اورنکسر برنسته احداث و اختراع ایدیجی ذات معناسنه الحی کله سنک صفت تأیه سیدر لکن بدیع و مبتدع من حیث المعنی متحد اولغله مجرد تأکید افاده ایدر مکرر بدیع برنسته بی یلا مثال ایجاد مقتدر ذات معناسنه و مبتدع بالفعل موجد معناسنه مجمل اولغله مفایرت اعتباریه بولنوب تأسیس اوله (الخلاق) رزاق وزنده یار ایدیجی معناسنه اوله رق قطعه شرعیسه ده کچن خالق لفظنك منالغه سیدر و حیک یاخود مبتدع صفتیدر (للاکوان) ده لام جاره خلاقه متعلقدر اکوان همزه نک قحیله وجود و حدوث معناسنه اولان کون لفظنك جهیدر لکن بوراده مصدر یعنی المفعول اولغله کائنات و مکونات و موجودات و مصنوعات معناسنه اوله رق خلاق لفظنك مفعول به غیر صریحیدر مفهوم عنوان واضح و غنی عن الیساندر

(*) شوکیم جانلی اوله حیوان جاد اول نسته کیم بیجان (*)

(*) بهیمه چار یا کیم درت ایغیسه کزن حیوان (*)

(حیوان) قحانله زوان وزنده دیری و جانلی اولان مخلوقات جنسیدر که جیع اتواعنه و افرادینه شاملدر فارسیده راهبر وزنده جانور و جانمند دینور (جاد) سحاب وزنده دیری اولسان جانسر نسته یه دینور فارسیده بیجان دینور (بهیمه) سقینه وزنده درت ایاقلی حیوانک جبعسنه اطلاق اولنور بریسته و بحر یسه شاملدر فارسیده چار یا دینور که درت ایاقلی دیمکدر صلی قول مطلقا تمیز و ادراکی و تکلمه اقتداری اولیان جانلویه دینور که انساندن ماعدا بالجمله حیوان اولور حیراء وزنده عجماء کی

(*) اسد لیث و غضنفر قسوره ربیال و هم ضرغام (*)

(*) هر بر وحیدره عروه ضبارم هرثمه ارسلان (*)

(اسد) قحتنله معروفدر که سلطان السباع اولان ارسلانه دینور (لیث) لامک فحی و بانک سکونیه (و غضنفر) سفرجل وزنده (و قسوره) جهوره وزنده (و ربیال) هرزه ایله و ربیال یا ایله قرطاس وزنده (و ضرغام) یته قرطاس وزنده و ضرغامه ها ایله و ضرغام جعفر وزنده (و هر بر) هانک کسری و زانک قحیله سیجل وزنده و هر بر درهم وزنده و هر بر علا بط وزنده (و حیدره) بیطره وزنده و حیدر صیقل وزنده و حادر غادر وزنده (و عروه) غرقه وزنده (و ضبارم) ضانک ضمیله علا بط وزنده و ضبارم ها ایله و ضبارم ثاء مثلثه ایله (و هرثمه) هانک و زانک قحیله یله و هرثم جعفر وزنده و هرغام ضبارم وزنده جله سی ارسلانه دینور و بونک اسماسی کثیر در لهجه ده بنسوز مقتداری مذکوردر

(*) انک یاور یسی شبل و کینه سی اولمش ابو الحارث * اسامه هم اودر خادر اولانی میشه ده پنهان (*) (شبل) شینک کسری و بانک سکونیه صید و اقتراس ایلک درجه سته کلش ارسلان ایکنه دینور جعی افلس وزنده اشبل و احوال وزنده اشبال و خبول وزنده شبول و جبال وزنده شبال کلور (ابو الحارث) راء قافیه سنده کینه قطعه سنده سبق ایدن ابو الاشبال کی ارکک ارسلان کینه سیدر و حارث رانک کسریله اسماء اسدندر (اسامه) هرزه نک ضمیله ثامه وزنده معرفه اوله رق ارسلانک علم جنسیدر (خادر) خاء مجمه ایله غادر وزنده ارسلان یتاغی اولان بهشته و اورمان معناسنه مستعمل اولان خدر لفظندن وصف اوله رق اکثر اوقاده یتاغنده

آپنهان و مخفی اولان ارسلانه دینور

(*) دخی عریس و غاب غیضه اولمش همیشه سی انک (*)

(*) شیری و ماسده خفان خفیه جبهله شیرستان (*)

(غریب) سکیت و زننده و عریسه ها ایله ارسلان یتاغی اولان اورمانلغه دینور عریس عینک کسریله ارسلانه دینور (غاب) حال و زننده و غابه طابه و زننده (و غیضه) نمره و زننده بونک تعیر اولتان ضیق همیشه و اورمانه دینور که اکثری ارسلان یتاغی اولور غیضه نیک جلی غیاض و اغیاض کلور (شیری) عیبا و زننده جیل سلی ده ارسلانی کنیر برطریق ایسی و قهامه ده یرنجی جانور لری چوق برطاغک ایسی اولغله ارسلان یتاغی معناسنه استعمال اولمیشدر (ماسده) میک و سینک قحیله اسم مکندر اسد محلی و ارسلان مای و ایسی دیمکدر (خفان) شداد و زننده خاء معجه و حاء مهمله ایله قاموسک بیانیه کوره دوه قوشنک یاور یلرینه و خید متکارله و طولوقابه و برنوع اولچکه دینور معنای مزبوره و رودی مذکور دکلدر مکر که دوه قوشی یاور یسی صیق اورمانلو محالده محافظه ایلمکله حالیت محلیت علاقه سیله مجازا ارسلان یتاغی اولان میشه زارده مستعمل اوله (خفیه) غنیه و زننده اغاجلری صیق چاللیق و کور اورمانه دینور که اکثری ارسلان متواسیدر شیرستان فارسیدر شیر یعنی ارسلان محلی دیمکدر

(*) دینور شول یرنجی حیوانه بیراندن کمانده * کال خوف و خشیتله اولور ارسلان لر زان (*) (بیر) بای اولینک فقی و ثانیته سکونله صبر و زننده فارسیدن مغرب و البسته یلايه ده بواسمه معروف یرنجی جانور لدن بر حیواندر که هند سنانده نشأت ایدر و ارسلانک دشمنیدر و ارسلان اکا مقابله و مقاومتدن عاجز در دیرلر برهان قاطع ترجمه سنده مذکور اولدیغی اوزره قوت و شجاعت و جرأت و جسارت ایله مشهور چهان اولان رستم داستان انک یرنجی هندستاندن انغار و شام طاعنلر ده اهلاک ایدوب در یسندن بر ثوب دیکدربوب بحار به ایامنده کیردی زرا انک جلدندن اتحاد اولتان ثوی لابس اولان کیمسه به قطعا سلاح تأثیر ایتمک خاصه سیدر و اول جانور دن یرنجی نوشروان زماننده ظهور و انباء سببی بخواب و یخضوریتمکله دفعیچون یک نفر سواری دلاور تعیین اولندی ظفر بوله مدقارندن بشقه اکثری هلاک اولدی انتهی (لخصا) کلام) کافک ضمیمه مدام و زننده مای و وحوش معناسنه در که این تعیر اولور و غابه و اورمان معناسنه در (رزان) فارسیده دتره مک معناسنه اولان لرزه دن صفة مشبهه در دیره یرنجی معناسنه

(*) سبئی غروکنم ضرجع و هم عسبر و زنجیل * کلد ایله دخی کنعم دیمکدر جله سی قیلان (*) (سبئی) سینک و بای موحده تک فقی و بعدنده نونک سکونی و الفک قفسریله حبیطی و زننده مشاهیر سباعدن قیلانه دینور و جری و جسور اولان انسانه و حیوانه دینور یاسی الخاق ایچوندن زیر سبته دخی دیرلر جی ثوابت و زننده سبانت کلور (نمر) کتف و زننده و نمر نونک کسریله یوسنی نمره لو یعنی آق و قره بنکلو اولان یرنجی جانوره دینور که قیلان تعیر اولور (کنعم) جعفر و زننده (و ضرجع) یسه جعفر و زننده (و عسبر) قنغ و زننده (و زنجیل) انجیل و زننده (و کلد) جبل و زننده (و کنعم) کنعم و زننده بونلرک جله سی بطش و قوت و قهر و سطوت صاحبی اولان قیلانه دینور فارسیده یلنک دیرلر

(*) دیمشرفیله عیشوم و دلم شمشل دخی عیهم (*)

(*) دیشبسی اولدی طخام انلرک مای و ایسی هندستان (*)

(فیل) فانک کسریله نیل و زننده بواسمه معروف عظیم الجثه قوی البیه بر حیواندر جی اخیال و قبول و قبله کلور افراس و خبول و عنب و زننده مؤثی ها ایله قبله در فارسیده بای فارسیه ایله

نیل دینور (عیشوم) عینک قحیله قیصوم و زننده (دلم) دالک ضعی و لامک قحیله (و شمشل) شمشلرک کسریله زبرج و زننده (و عیهم) حیدر و زننده قرطاس و زننده عردار و عصفور و زننده کلثوم کی جله سی اسماء فیلدر (طخام) قرطاس و زننده دیشی قبله دینور قبله کی فیل یاور یسینه دغفل دینور جعفر و زننده و بوقیل نوعی بیر وزرافه کی اقلیم هندده تولد و نشأت ایتمکله مای و ایسی هندستاندر بعضی دیار سارّه به محبوب اولغله مصرده وجده ده مشهور مر اولمشدر

(*) دینور مش قورده ذتب و سید و سیده نهشل و ولاس (*)

(*) خلیع و خیتور و الق و سلق سلفد و هم سر جان (*)

(ذتب) دالک کسری و همزه مک سکونیه و همزه بی یایه ابدالله ذتب کلب البر یعنی کلب و حشی و بیان کو بی که سباعدن قورده تعیر اولتان جانورک اسمیدر جی کلاب و زننده ذتاب و کلب و زننده اذوت کلور مؤثی ها ایله ذبیه در (سید) سینک کسریله سین و زننده قورده دینور و ارسلانه ده دینور (سیده) ها ایله دیشی قورده و ارسلانه دینور (نهشل) جعفر و زننده (ولاس) شداد و زننده (خلیع) امیر و زننده (خیتور) خالک قحیله خیر بون و زننده (الق) همزه مک کسری و لامک سکونیه (سلق) الق و زننده (سلفد) سینک کسری و لامک سکونی و فانک فقی و دالک تشدیدیه قرشب و زننده و سلفت سینک کسری و لامک تشدید ی و فقی و فانک سکونیه جرد دل و زننده (سرجان) قرطاس و زننده جله سی قورده دینور ذتب کی کینه سی ابو جمده در کامر فی قافیه الراء ناظمک عباره سنده سلفد یا خود سلفد موقعه لامسز سفد و قوعی هر تقدیر لهجه به فی الجمله موافق ایسه ده لکن قاموسده ذتب معناسنه کلکسندن قطع نظر سفد کرک دالک تحفیظه و کرک تشدیدیه اولدیغندن تعیر اولندی

(*) دخی صر تله دیمش ضعی و عرجاء و حضاجر هم (*)

(*) دیشبسی ذیمخه اولمش ارککی نعلن دخی عیلان (*)

(ضع) ضادک فقی و بایک ضمیمه سبع و زننده و بایک سکونیه طبع و زننده صر تلان و آندق تعیر اولان و قورده شکنده اولغله بلیلی قورده تعیر اولتان یرنجی جانوره دینور وضع لفظی مؤث سماعیدر نه که یوقافیه نک قطعه احیره سنده کلور و ارککته ضبعان دینور ضادک کسریله و دیشبسه ضبعانه دینور ها ایله و بوضع ماده سنده خلاف قاعده مؤث مذکر اوزره یعنی لاجل التخفیف ضبع ضبعان اوزره تغلیب اولور پس ضبع مطلق ذکر اولدقده مذکره و مؤثه شامل اولور جی ضباع واضح کلور (عرجاء) حراء و زننده بوده ضبع کی صر تله دینور و عرجاء کله سی مؤثدر بطریق التغلیب مذکره ده اطلاق اولور مذکر کنده یعنی ارکک صر تله اعرج دینلر و بوقی الاصل و صفدر انکیچون ضبع عرجاء دینور و غلبه استعمال سببیه اسم اوله رق یا نکر عرجاء دخی اطلاق اولور سبب تسمیه سمن اولوب مفاصلاری کوشک اولدیغندن وصول الی بر مقدار قصه اولدیغندن اغسق هیئتنده بر طرفه تمایل ایله یکدیره رک یور میسیدر (حضاجر) حوادر و زننده جمع بنه سیله مفرد اوله رق صر تلانک اسمیدر عظیم البطن بیوک قازنلی اولدیغیچون تسمیه اولمشدر کانه حانک کسری و ضادک قحیله بیوک قازنلی حیوان معناسنه اولان حنجیرک جعفر در (ذیمخه) خاء معجه ایله طینه و زننده دیسی صر تله دینور مذکری ذیمخ در یک قویلی اولان ارکک صر تله دینور

(نعلن) نونک و ثاء مثله مک قحیه ریه جعفر و زننده و (عیلان) حیران و زننده ارکک

صر تله اطلاق اولورلر

(*) ایودردب جهیره دیسم انک یاور یسی اولمش * دیشبسه و طی ایندر مکیچون مائل انسان (*)

(دب) دالك ضمي وياك شده سيله آيو تعبير اولنان معروف جانورك اسميدر مؤثي هاليه دبه در جعي همزه نك فتحه ادياب وعينه وزنده ديه كاور (جهيزه) ياء مشاء تحته وبعنده زاي مجهله سيله سفينه وزنده ديشي آيو به ياخود ياوريسنه وانيكنه دينور (ديسم) ياء مشاء ايله حيدر وزنده آيو انيكنه دينور قسي وزنده جيس وشديد وزنده جيس كي ياخود آيو نك كندينه دينور دب كي عباره ناظمه جهيزه موقعه بام موحده وراء همزه ايله جعفر وزنده جهيزه وديسم موضعده بام موحده ايله ديسم وقوعي ناظم مرخومك صاحب لهجه به اتباعندن نشأت ايمكله مخطي اول متوعدر زيراجهيزه وديسم لفظلريك آيو وياوانيكنه اطلاق اولمعي دكل بو عنوانلرده معنای آخرده مستعمل اوله رقي يله لغت اولديغه قاموس دلالت ايمكله تعبير اولمشدر (سنه) سبك فتي ونوك تشديديله حنه وزنده ديشي آيو به دينور ديه وفاره وزنده فاره كي ناظم بحر يك تحفه سنه مسطور اولان اشبو * ديشي آيو به حقال كاهيجه طاعلرده آشوب * طوغرر آيو اوحيوانيكه ديرل كرشال * ييئندن مستفاد اولديغي اوزره آيو به شهوت مسافده زياده غالب اولمغه قور دونلكو وحقال وكلب مقوله رينه مطاوعت وكندينه وطئ ايتدير ديكندن ماعدا انسان دخی كندويه وطئ وچاع ايتدر مكچون اشارت مخصوصه سيله اشارت ودعوت ايدرايمش

(*) ديشي مایمون زناه ارکي رباح ايمش آنك * دينور مش دونه ريك اوينايجي اولانه ده رقصان (*) (زناه) صاحب لهجه نك ضيبي اوزره زانك فتي ونوك تشديديله شداد وزنده قرده معناسه دركه ديشي مایمونه دينور (رباح) ياء موحده نك تشديديله رمان وزنده ارکك مایمونه دينور وپكي اوغلاغنه ودوه كوشكته دينور و مایمونك اسم مشهوری اولان قرد وجملری قرد وقرده دال قافیه سنك آخر قطعه سنه بكیدی و مایمون تعبير اولنان جانورك كنيه سي اولان ابو زنه كه زانك كسری ونوك تشديديله در نام فارسبي اولان پوزينه لفظندن مغرب ظن اولنور (رقصان) سكران وزنده دونه ريك وقالقه رقي ميمون كي او نبيان كيميه دينور صاد قافیه سنه مرور ايدن رقص كي ورقصان مصدرا ولور رقص كي دونه ريك او نيامه دينور

(*) ثعالب كلدي جعي دلکو ثعلب همدخی سسم (*)

(*) ديشي سي ثعلمه ياوريسي تنفل حيله پردازان (*)

(ثعالب) هياكل وزنده ذكری آي ثعلب لفظنك جعفر ثعلب جعفر وزنده دلکو تعبير اولنان حيله ايله معروف جانورك اسميدر وزن مزبور اوزره غشفل وهبطل كي (سسم) ينه جعفر وزنده وسماسم علابط وزنده بونلرده تلوکويه دينور ثعلب كي و ثعلب مذكر و مؤنثه دينور و مؤنثه ثعلبه دخی دينور (ثعلمه) ماده سنه قاموسده ظفر ياب اوله مدق لکن لهجه ده ثاء مثلثه نك ضمي وهانك سكوني وميمك ضميله قنفذه وزنده دلکو نك ديشي سنه اطلاق اولنديغي مسطور در (تنفل) ثاء اول نك فتي و ثاء ثانيه نك سكوني وفانك فتحه جعفر وزنده وفانك ضميله تنفل يشكر وزنده و ثاء اولي نك وفانك كسریله زيرج وزنده وفانك فتحه درهم وزنده واولك و ثالنك ضميله قنفذ وزنده و ثالنك فتحه جندب وزنده و ثاء ثانيه اسقاطي وفانك تشديديله سكر وزنده نفل يدي لغتدر مجموعي تلکويه اطلاق اولنور ثعلب كي ياخود تلکي انيكنه دينور جر و ثعلب معناسه (حيله پردازان) حيله دوز بچار وحيله کار (معناسه فارسيدر

(*) حقال علوض وعلوش ابن آوى كنيه سي آنك (*)

(*) دخی وعوع اودر كيم مېشه لکده جغرشور هر آن (*)

(علوض) عينك كسری ولامك تشديدی و آخرده ضادمجه ايله سنور وزنده و (علوش)

ينه سنور وزنده آخرده شين مجهله ايله حقال تعبير اولنان جانورك اسميدر كه كلبك وحشي برادری وتلكونك اورمان قرنداشيدر (ابن آوى) همزه نك مدی وواوك قحی ومديله مزبور حقالك كنيه سيدر اصلي افضل وزنده آوى ایدی (وعوع) واورك فتحه اورمك واولومق معنادی اولان حقاله دينور وتلكويه ده دينور اورمك وچاغرمق معناسه اولان وعوعه لفظندن ما خود در فارسیده شغال وشكال دينور كلب وزنده

(*) دينور سكاره دلقم هم دلقي غس ودخی مقرر (*)

(*) معربدر كه سموره ديمش بلغار و تاناران (*)

(دلقم) دالك وفاك كسریله زيرج وزنده لهجه ده مسطور اولديغي اوزره طاوق وكوكرچين مقوله سي طيورك عدوجاني اولان سكار ديدكری جانور بدكارك اسميدر قاموسده دلقم مجوز كي قوجه قاری به دينور وك مسن وياشلو اولمغه ديشلری آشمش اولان ناقه به دينور ديوب سكاره اطلاقه تعرض ايمشدر (دلقي) دالك ولامك فتحه ليله فارسیده قاف بدلی هاء رسميه ايله وزن مزبور اوزره دله لفظنك معربدر كه تركيده سكار تعبير اولنان سموره شبيه جانوره دينور وسمور وزرد وواقف تعبير اولنان جانورله اطلاق اولنور كه هر پر لر نيك بوستلر دن كورك ياييلور وطاق كديسنه ده اطلاق اولنور كذا في ترجمه البرهان القاطع اصل نضمه دلقي لفظي دلقم اوزره مقدمدر لکن مقتضای وزن دلقي لفظنك لامي اسكان اولمسي ايجاب ايدراو كه ده كتب لغات مساعده اولمغه تقديم وتأخير ايله تعبير اولندی (غس) نونك كسری وميمك سكونيله لهجه ده مزبور اولديغي اوزره دلقي كي سكاره دينور و بعض اهل لغت عتدنه غس مصر ديارنده اولور سكاره بكرزير كوچك جانور دركه يسوك يلانلری قتل واكل ايدردیدی صاحب قاموس قول ثاني به قصر ايتیدی قاموس شارحي دبركه حيوان مزبور بصدره شكند بر صيحه جانور در اكثرى باغچه بكچيلری ازدهادن ويوك ييلانلردن خوف ايلدكلرنده آي باغچه رينه جلب ايدر مقاله سيله هيئتي بيان ايلدی (مقرر) محسن وزنده سكاره دينور قطع معناسه ياخود صاغه صوله صبارق اكري بوكري يور يوب كتمك معناسه اولان قرض لفظندن مأخوذ در (سمور) تنور وزنده بواسمه معروف برسيه جانور در دريستن فاخر وذی قيمت كورك اولور جنه ده وشكلده سكاره بكرزير ووحیوان جانب شمالده ديار بلغارده و تانارستانده نشأت ايمكله بلغار اهلایسي و تانار طائفه سي عجمه اوله رقي سمور تسميه ايتشدر صكره عرب تعريب ايدوب حيوان مزبورده استعمال ومناكلی اولان سكاره ده اطلاق ايتلر

(*) شكيمه فهد ديمش پارسه آدی پارسجه بوز * قره قولاق عناق هم تفه كيم خادم شيران (*) (شكيمه) سفينه وزنده لهجه الافاتده مسطور اولديغي اوزره پارس تعبير اولنان ريبي جانورك اسميدر لکن قاموسده شكيمه نك معانيسي بيان مقامنده عار وحيث وطبع وطبيعت وعهد وپيمان وشتم يعنى استكبار وترف معنالي ذكرايتديكي محله وعهد وشتم موقعده بعض نسخ قاموسده وفهد وسم وقوعي تحريف وغلط اولديغي قاموس مترجى تصحيح ايتشدر فليراجع وشكيمه نك بعض معانيسي ميم قافيه سنك ايكني قطعه سنه بكیدی (فهد) مهد وزنده سباعدن پارس ديدكری حيوانك اسميدر وبوفهد برتخيلفده وصحرामفده وچوقاوبومفده مثلدر كه افرس من فهد واوئب من فهد وانوم من فهد وانقل رأس من فهد دينور پارسك پارسجه يعنى فارسجه اسمي (بوز) دريانك ضمي و آخرده زاي مجهله ايله روز وزنده معلوم اوله كه عربیده يئانلرده تواني وتاسب اولان حروفك تبادل وانقلابلری سايع وزايغ اولديغي كي

فارسیه دخی شایع و جائز اولمغه بیه فارسیه ایله حرف قایه تبادل ایدرل سید و سفید و فارس و پارس کی پس فارسیجه و پارسیجه بر معنایه در و بوراده پارسیجه دینلکده پارسه مناسبت ختی دکلدر (عناق) سحاب و زننده و (تفه) تالک ضمی و فاک قحیله بیه و زننده فارسیه پروانک و سیاهکوش و ترکیده قره قولاق تعیر اولنان جانوره دینور عرییده قنفذ و زننده غنجل و اضافله عناق الارض دخی دیرل و پروانک معرب اوله رق فراتق دخی دینور علا بط و زننده و جانور مزبور دائما ارسلان او کونجه سائر جانورلری انذار و ارسلانک قدومنی اخبار ایدرک خادم و چاوش مثابه سنده کیدر و بقیه صیدی تناول ایدر

(ابو خالد در آنک کنیه سی قوندز آدی حارود * قضاعه هم اودر کیم خایه سی جوق درد ایچون در مان) (ابو خالد) ابوطالب و زننده قوندز تعیر اولنان جانورک کنیه سیدر حیوان مزبور هم پری و هم مائی یعنی هم قرده و هم صوده تعیش ایتمکله فارسیه سکاب و سکاکی دینور که سک آب و سک آبی تحفه سیدر و عرییده کلب الماء و ترکیده صواتی و صوکو یکی اطلاق اولنور (حارود) حانون و زننده مرقوم قوندزک اسمیدر کذا فی اللهجه (قضاعه) فاک ضمیله قراضه و زننده مزبور قوندزک اسمیدر قوندز خایه سی که عرییده خصیه القضاء و فارسیه چند بید ستر و آش یچکان دینور معروف ادویه دندر

(*) کلنجک ابن عرس و سنبه سرعوب اولمدر * هم اوقلی کر بی دلدل درت ایاغیله ایدر جولان (*) (ابن عرس) عینک کسریله ترکیده کلنجک و فارسیه راسو و موش خرما تعیر اولنان فاره دن بیوک و یاغی اوزون و کوزینک قباقری دورک و کسک قولاقی بر جانوردر که ترکیده آرص دخی دینور (سنبه) سبک و عینک ضمیله قنفذ و زننده و (سرعوب) اسلوب و زننده مزبور کلنجکک اسمیدر (دلدل) داللرک ضمیله قنفذ و زننده و مراد فیدر که کر بی تعیر اولنان درت ایاقلی و آرقه سی یکنکلو جانوردر فارسیه خار پشت دیرل و و او زیاده سیله دلدل دخی دلدل کی کر بی به دینور یاخود یونلر قنفذدن اخص اوله رق کرینک بیوکنه و اوقلی نوعنه دینور و دلدل فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرت لرینه اسکندر به ملکینک اهدا ایتدکاری بغله شهبانک اسمیدر و دلدل امر عظیم و خطب جسیم معنائه مستعیدر

(*) کدی سنور و هر وقیم و خیطل دیمکدر هم * دخی ضیون انک نوعندن اولان مسکنی بابان (*) (سنور) سبک کسری و لونک تشدید و قحیله و (هر) هاگ کسری و رانک تشدیدله و هر هاز یاده سبله و (قیم) قافله حیدر و زننده و (خیطل) خاء مجیه ایله بیه حیدر و زننده کدی تعیر اولنان مونس و اهلی جانورک اسمیدر عری و فارسی بعض مراد قرلی طاقافیه سک قطعه ثانیه سنده یکدی (ضیون) بیه حیدر و زننده ناظمک یساقی اوزره کدی نوعندن وحشی اولوب صخره و یا بانه ساکن اولانه دینور که بیان کدیسی دینور قاسوسک و لهجه نک ییانی اوزره ارکک کدی به دینور

(*) دی کلبه فلحس و اعقد زغار ثتم طازی هبلع (*)

(*) سلوقیه دینور صوی طازی به مقبول صیادان (*)

(فلحس) حاء مهمله ایله جعفر و زننده کلبه دینور و قوجه آویه دینور دب کیر معنائه و حر یص کیمسه به و وارث و طفیلی کی طالق و غه و ابوتی به دینور (اعقد) اجر و زننده کلبه اطلاق اولنور و قور و غی بور غاج قورده دینور و لساننده انکنت اولان بلتک کیمسه به دینور کلب لفظی عری مشهور در فارسیه کاف فارسیه ایله سک و ترکیده ایت و کوپک دینور (ثتم) ثاء مثلدرک قحیله فدفد و زننده کلب نوعندن آو بولوب حبه مارمه ده مارمه

و مهارتی اولان کلب معلم دینور غرابی و زننده زغاری کی فارسیه یوز و یوزه و یوزک و ترکیده زغار دینور (هبلع) درهم و زننده و هجر جعفر و زننده کلب معلم قمعندن سریع العدو و شدید القبض جست و چاک و یوکرک اولان کوپکه دینور فارسیه سک تازی و ترکیده طازی دینور (سلوقیه) سبک قحیله سر و حیه و زننده صید و شکارده ماهر اولان صوی و یوکرک طازی به دینور که آویجار عیندنده زیاده مقبول و معتبر در حتی بموقوله طازی بی دوشکنده برابر یانیران مبتلا مشهود مز و طایوشان قونارکن آقرداش یک بالکنز بولندک دیو جاغروب باغردیغی مسموعن اولمدر سلوقی و سلوقیه فی الاصل یمنده سلوق نام قریه به منسوب بیوک و صوی کلبه و طازیله دینوب صکره مطلقا صوی طازی به اطلاق اولندی اهل سوق طاقفه سک اکثری یورلوب اوشنیوب دائما البش و پرشیده شکار قایق سوداسته اولمیرله السوقیه کلا کلاب السلوقیه اقوال عربدن اولدیغی صاحب کشف نوابغ الکلام نام مؤلفنده ذکر اولمدر

(*) دینور خنزیره عفر و یور یسی خنوص ایش آک (*)

(*) دخی رت ارککدر جله سی نایاک و مرداران (*)

(عفر) عینک کسری و ضمی و فاک سکونیه فسق و شغل و زننده مطلقا خنزیره دینور یاخود ارکک خنزیره یاخود موزه تعیر اولنان انیکنه دینور (خنوص) سنور و زننده خنزیر انیکنه دینور و هر شبنک کوچکنه دینور جعی خسانب کور خنازیر و زننده (رت) رانک قحی و تاء مشبهه فوقیه نک تشدیدله ارکک خنزیره دینور و یوقومک رئیس و سر کرده سنه دینور جعی رتوت کور شهود و زننده خنزیر لفظی عری مشهور در فارسیه خول و ترکیده طوکوز دیدکاری مردار و نجس العین جانوردر

(*) بزه ممکن دکل مخلوق حقل جله سن صایق * لنا تعداد خلق الله کلا بلس فی الامکان (*) مصراع اول ثانیک ترجمه سیدر (لنا) ده لام جاره امکانه متعلقدر متکلم مع الغیر ضمیری امکان منفی نک مفعول به غیر صریحی اوله رق بزه و بزم چون دیمکدر (تعداد) تکرار و زننده عد و احصا کی صایق معنا سنه مبتدادر و مابعد نه مضافدر (خلق الله) اضافله الله تعالینک مخلوقات دیمکدر (کلا) فاک ضمی و لامک تشدیدله بعضا مقابلی اوله رق متعلقنک اجر اسنه شمول و استقرار فی مفید اولق اوزره جله و جیعا معنائه تعدادک تعیری اوله رق منصوبدر (بلس) افعال ناقصه دندر اسمی ضمیر مستتر تعداده راجعدر (فی الامکان) ظرف مستقر اوله رق بلس کله سنک خبریدر و بلس اسمیه خبریه جله سی مبتدایک خبریدر امکان ممکن و مقدور معنائه در (مفهوم کلام جناب خالق البرایانک لایعد و لایحصی اولان مخلوقاتنک جیع انواعنی علی و تیره الاستقصا عد و احصا بزم و سمر دن خارج و مقدور مز اولدیغی اظهر من ان یخفی در دیمک اولور

(*) بهایم طینت اوله سعیله اولکیم ملک خصلت * کال اولین انساندر حیوان بی اذعان (*) (بهایم) سفاین و زننده صدر قطعه ده سبق ایدن بهیجه نک جمیدر (طینت) خلقت و طبیعت معنائه در (خصلت) خوی و خلق و فضیلت معنائه در (اذعان) همز نک کسریله خضوع و سرفروقی و رام و تقاد اولق معنائه در (بی) ادانه فی فارسیدر مفهوم کلام فهم و ادراکدن بی بهره اولان بهائم مثلا و عبد القفا و الیهازم و شکم بنده لک مسلکینه ملازم اوله بلکه تحصیل آداب و کمال و مکارم اخلاقی تمیم و اکماله سعی ایله خصال ملکیه بی احراز و بین الانام ممتاز و سرفراز اول زیر احلیه کال و مکارم و هنرن زغاری اولان کیمسه صورنا انسان حقیقتده

بولارسر بر سرکش حیواندر دیمک اولور

* یانی افهم بما کاه ابناء الزمان *

(یانی) ده باحرف ندادن بنی بایک ضمی و نونک فتحی و یاء مشدده تک فتحی و کسر یله ابن کله سنک مصفری و یاء متکلمه مضاف اوله رق ای بنم اوغلیجیم دیمکدر اصلی بنوی ایدی بوراده تصغیر تحقیر ایچون دیمکدر بلکه اشفاق و محبت ایچوندر (افهم) اعلم و زننده فهمدن امر حاضر در اکل معنایه نخسته مستتر است ضمیری منادی اولان بنیدن عبارت اوله رق فاعلیدر (بما) ده یاء جاره افهم فعلته متعلقدر ماموصوله اوله رق افهمک مفعول به غیر صریحیدر (کاه) کافک فتحی و نونک تشدید یله بر نسته به کنیه وضع ایلک معنایه اولان نکینه دن ماضی مفرد مذکر در کنیه کافک ضمی و کسر یله اب و ابن و بنت کله لرنک بر یله مصدر اولان اسمیه دینور را قافیه سنک ایکنی قطعه سنک عنوانی شرحنده یکدیگی کی مفعول ضمیری موصوله راجعدر (ابناء الزمان) اضافتله اسباب الامان و زننده ابناء العصر و بوقطعه ده کله جک بنوا الدنیا و بنوا الایام کی بنی آدم دن اوله رق بر عصرده موجود اولان اشخاصه دینور مفردنده ابن الزمان اطلاق اولنور و ابن کله سی بناماده سننددر زرا ولدیدرک بنا ایلدیکی عمارتدر بناء علیه بر نسته دن برشی حاصل اولسه یاخود نرینه سیله نشو و نما بولسه یا تفقد و اهمای یاخود خدمتده کثرت قیامی یاخود اکا اکثر اوقاتده ملازمت و مصاحبتی اولسه بالاضافه اب و ابن و بنت اطلاق اولنور ابوالمسافر و ابن السبیل و ام الفضائل و بنت الصدر کی و بوقطعه ده مذکور اولان کنیه ل بوقیلدندر ناظم تحریر اب لفظی ایله مصدر اولان بعض کنیه لی را قافیه سنده بر قطعه ده بیان ایلدیکی کی ام و ابن و بنت لفظلریله معنوی اولانلرک بعضیسنی دخی بوقطعه ده ایراد ایلدی (مفهوم مصراع عنوان ای بنم فرزند مودتمندم ابناء زمان اولان فصیحای عربک کنیه اوله رق استعمال ایندکلی الفاظی بوقطعه دن فهم و حفظ ایله دیمکدر

* آسمان ام النجوم ام السمار کهکشان * ام شمله آفتاب و ام درزه بوجهان *

(ام النجوم) آسمانک یعنی افق شرقیسن دن دائما کواکب طلوع ایدوب طوغار اولان سماک کنیه سیدر (ام السماء) سحاب و زننده ناظم تحریرک الف قافیه سنده واقع قطعه سماویه ده سه زبان اوله رق * هم بجره کهکشان یعنی صمان اوغریسیدر * مصر اعبله سلاک نظمه چکدیکی بجره نک کنیه سیدر (ام شمله) شبنک فتحی و میم سکونیه ثمره و زننده شعاع و ضیاسی مابین الخافیه شامل و بتون بتون روی زمینی احاطه و استیعاب ایدن آفتاب عالمناک یعنی کونش کنیه سیدر و دنیاک و خیرک دخی کنیه لیدر (ام درزه) دالک فتحی و راء مهمله نک سکونیه حظه و زننده * دانه و یرمز خرمندن مردم دانه چرخ * بذل ایدر واری اما بولسه بر نادانه هب * نشیده سنجه هم عالی اصحابی اولان ارباب کالدن صفح و اعراضی اکثر و فرومایه و اسافله توجه و اقبال او فر اولان دنیای ادائی پرورک کنیه سیدر اخسا و ادائی و سفله مقوله سنه اولاد درزه اطلاق اولنور باصمه نسخه رده شمله ده میم بدلی حاء ایله شمله و درزه ده راء موقعنده و او ایله د و زه و قوعی ظنم تحریر یف نساخدر

* صبحدر ابن ذکاء ام اللیالی ماهدر * دیر شب مهتابه ده ابن غیر اهل بیان *

(ابن ذکاء) غراب و زننده طلوع شمس دن حاصل اولان صبح وقتک کنیه سیدر ذکاء شمسک علی اولغله اوزرینه لام تعریف داخل اولز و معرفه و تأیث علتلیله غیر منصرفدر کذا فی ترجمه القاموس نظمده ام ایله مصدر و معرف باللام اوله رق ام الذکاء و قوعی قاموسه مخالف اولغله تغییره اجناسار اولندی (ام اللیالی) عوال و زننده لمعان و نور یله کیجه ره خاص اولان

قرک کنیه سیدر (ابن غیر) ناء مثله ایله امیر و زننده شب مهتاب یعنی آی ایدنلغی اولان کیجه نک کنیه سیدر قاموسده غیر قایمغی اوزرینه چیمش سوده یاخود هنوز قایمغی چیمش سوده دینور دیوب بعده و ابن غیر اللیل القمر دیوب وجه نکینه دن سکوت ایتشد *

(ابن غیر) سینه مهمله ایله امیر و زننده و ابن لفظنک تنیه سی اولان اینان کله سنک اضافتله کیجه ایله کوندرک کنیه سیدر سمیر دهر و زمانه اطلاق اولنور و کیجه بر یله حکایه و افسانه سوبلش یاخود مطلقا محاوره و مکالمه ایدن کیجه رک هر برینه دینور مسامرکی و لیل و نهار اینا سمیر اطلاق معنای اوله سیدر یا لکن کیجه ده این سمیر اطلاق کندنده مسامره و محاکات واقع اولدیفته محمولدر (ابن غیر) اینا سمیر و زننده یوده لیل ایله نهارک کنیه سیدر کندیلر ده ناسک اجتماعی واقع اولدیچون زیراجر ناسک جمعیتکاهلرینه دینور مجتمع القوم معنایه (ابن یوم) قوم و زننده انجق کوندره و نهاره دینور یعنی شمسک طلوعندن غروبته قدر زمانک کنیه سیدر صاحب قاموسک بصر نام کابنده یانی اوزره یوم صبح صادق طلوعندن شمسک غروبته قدر و نهار طلوع شمس دن غروبته قدر معتبر اولغله یوم نهارک اصلی و مبدائی و نهار یومدن متولد کی اولور

* علم ایش ام الفضائل ای ولد سعی ایت اکا * چهلدرام الرذائل احترازیله امان *

(ام الفضائل) شمائل و زننده خصلت ذاتیه حیده و فضل و شرف جهتیه اولان درجه رفیع معنایه اولان فضیلتک جعی و ام ایله مصدره اوله رق جمیع خصال مرضیه نک مبدأ و منشأ بولنان علمک کنیه سیدر (ام الرذائل) ام الفضائل و زننده و مقابلدر که جمله صفات ذمیه و خصال دنیه نک اصل و اساسی اولان جهلک کنیه سیدر ناظم تحریر اوله حث و ترغیب و تائیدن زجر و ترهیب ایتشد

* همدخی ام الندامه اولدی تعجیل و شتاب * باده درام الخبائث کیم انک خبی عیان *

(ام الندامه) سخایه و زننده ام الندامات جمع بنیه عربیده عجله و تعجیل و فارسیده شتایدن و شتاب و ترکیده ایومک تعجیل اولنان خصلت ذمیه نک کنیه سیدر که اکثر باندامت و پشیمانلی یوندن حاصل اولور و بونعجل فقط تزویج بنات و دفن اموات و اطعام اضیاف و انجامز مواعد مثلاً و مواضع عیدیه ده محمود و محال سائر ده مذموم و مطرود در (ام الخبائث) رذائل و زننده جمیع شروره باعث و داعی و کافه فساد سبب و مبادی و قبح خبائثی جمله به ظاهر و بادی اولان خیرک کنیه سیدر ام الفساد کی

* بنت کرم و بنت عنقود و دخی بنت عنب * فارسیجه دختر زوش شراب ارغوان *

(بنت کرم) کافک فتحی و رانک سکونیه (و بنت عنقود) عینک ضمیه عربچون و زننده (بنت عنب) عینک کسری و نونک قحبله اوچیده مایه فساد و مفتاح الشرور اولان خیرک کنیه سیدر عنب یاش اوزومه و عنقود صالقمه و کرم اوزم کندنده حاصل اولان باغه و اصمه به دینکله کییی بالواسطه و کییی بلا واسطه خیرک اصل و امی منایه سنده در فارسیده خیرک اسمی باده و کنیه سی دختر و دختر زرد دخت و راء زیاده سیله دختر دالرک ضمیه قره دینور زرنانک فتحی و زای میجه نک سکونیه باغه و اصمه به دینور شراب عربیده مطلقا ایچیلن سنه به دینور ترکیده اوزم صوبندن اتخاذ اولنان مسکرده غلبه ایتشد ارغوان یواسمه معروف قرمز چیچکدر بوراده شراب ارغوان ارغوان رنگو شراب دیمکدر

* بر بغل ایدر که اولش کنیه سی ام الطعام * ام منوی هم اوخا نوندر که اوله مزین *

(ر) يانك ضمني وړانك تشديد يله خوباتدن بغداديه دينور حنطه وفتح كي (ام الطعام) سحاب وزنده جيع اطعمه نك اصل واساسي منابه سنده اولان بغداديك كنيه سيدر بوراده طعام مطلقا اكل اولنه جق شئ معناسنه در طعام غلبه استعمال يله بغداديه ده اطلاق اولنور (ام منوي) ماوي وزنده مسافره اطعام وضيافت ايتك معتادي اولان مضافه خاتونك كنيه سيدر مضيق و خاندان آدمك كنيه سي ابوالموسوي در (ميربان) نارسیده ضيف و مهمان معناسنه اولان مير اليه صاحب و حافظ معناسنه اولان بان دن مر كدر

(*) چون بنوا الدنيا ما لي اولدي جله آدمي * هم بنوا الايام ديتك اولمش ايناي زمان (*)

(بنوا الدنيا) دالك ضميمه بوجهانده حالا موجود و كشم كشم انسانك جله سنك كنيه سيدر (بنوا الايام) همزه نك فتح و يانك تشديد يله ايناه الزمان كي حالا موجود اولان بني آدمك كنيه سيدر بوراده ايام مطلق الزمان معناسنه اولان يومك جعيدر ليل مقابلي اولان يومك جعي دكلدر

(*) بك صداقتي كز يده دوست ابن الانس ايمش (*)

(*) اسمي وارعتقا كي هم فافده كنسدي نهان (*)

(ابن الانس) همزه نك كسري و نونك سكونيله اسرا وضرا ده يار وفادار و بوس و نعماده اخلاص و صداقتي ثابت و پايدار خلوفي و صديق صني اولان كز يده دوستك كنيه سيدر بوايه عنقاء مغرب و غول يابان و وفاء نسوان و مروت ايناه زمان كي موجود الاسم و معدوم الجسم لفظ يعنادر (زيغ الابرارده مسطور اولديغي اوزره (عنقاء) حراء وزنده طويل العنق عظيم الجئه برديشي قوشك اسميدر كه حضرت موسي صاوات الله و سلامه علي نبينا و عليه زماننده پيدا اولوب حق تعالي اكا باركك دخی خلق ايتكله تناسل و كند بجه چوغالوب حضرت موسي عازم دار بقا اولدقدنصكره نچد و حجازه انتقال و اختطاف صباهه اشتغال ايتكله بوسكونه فساد و تسلط بر طرف اولمچيون بيغمبر وقت اولان خالد بن سنان حضرت تاريشك دعاسيله آشيانه عدمه پرواز ايلشدر كردني اوزون اولد بچيون عنقاء دينوب طيرانده اغراب و ابعاد ياخود شكارى نابيد اينديكچيون مغرب ايله توصيف اولمشدر انتهی و بعضيلر حضرت سليمان عليه السلام مرغ مزبوره بر خصوصدن ناشي غضب ايتكله كوه قافه پرواز و ذهاب و بردخی ربع مسكونه عودت و اياب ايتوب همان پرآدي قالدی در بر ناظم مرحومك قول بو كه منبدر و عند البعض عنقاء لفظي بر معنايه دال اوليان الفاظ مهمله قيلنددر

(*) اولدي درويشان و سياحين بنو الغبراء دخی (*)

(*) ابن ارض اولمش غريب يقرار و لامكان (*)

(بنو الغبراء) حراء وزنده فقر و فاقه سبيله تراب و غبار ملتصق اولان درويشانك يعنى فقرانك كنيه سيدر و هر برى برازندن و بردياردن اولان غربا و سياحين زمرة سنك كنيه سيدر غبراء اغبرك مؤثي اوله رقي ارضه دينور و توز رنگلي بوز شبنه دينور مفردي ابن غبراء در (ابن ارض) فرض وزنده وطنندن اغتراب ايدوب بر يده وطن و قرارگاهي اوليان غريب الديار ديمكدن كايه در

(*) ام طلحه كهله اولمشدر چكر كه ام عوف (*)

(*) ام عريط عقر به ديتش طوغار اندن زيان (*)

(ام طلحه) طانك كسري يله هوامدن قل و كهله تعبیر اولتان مؤذنك كنيه سيدر بنات

الدروز دخی كنيه سيدر (ام عوف) جوف وزنده بر حمله تردد ايدو رك دونوب طولشمي معتادي اولان دخی چكر كه نك كنيه سيدر ارلكك چكر كه يه ابو عوف دينور (ام عريط) عينك كسري وړانك سكوتی و ياه مشاة تحيته نك فتحيله در هم وزنده و ام عريط امير وزنده زهرناك اولان حشرات ارضدن عقر بديكله معروف مؤذنك كنيه سيدر فارسیده كز دم دينور تركيده قوروغی فالق و يوقاری معناسنه قوروغی اورو دينور و تحريف اولنوب قوروقلو دينور

(*) ابن غدايش قليج بك كسكني قصال انك * معني ابناء حرب اولمش دخی جنك آوران (*)

(ابن غدايش) غيناك كسري يله اسلمه دن قليجك كنيه سيدر اكتر اوقاتده غنده يعنى قيننه ملازم ياخود حين استعمالده قيدن طوغار كي بارز اولديغي ملاحظه سيله در (قصال) قاف و صاد مهمله ايله شداد وزنده و فاصل صارم وزنده و مقصل منبر وزنده زياده كسكين قليخه دينور (ابناء حرب) ضرب وزنده جنك و قتاله ملازم اولان اصحاب محاربه نك كنيه سيدر جنك آوران امور حريه ده مهارتي اولان كيسله دينور فارسيدر

(*) موت ايمش امدهيم و همدخی ام اللهيم * ام كلبه ستمه در كيم هيچ قومز آمده جان (*)

(ام اللهيم) زبير وزنده انساني ناكهاني و آنسرين باصمق و اسئلا ايتك حال و شاني اولان اولومك كنيه سيدر (ام اللهيم) بوده تصغير بنيه سيله زبير وزنده خلق لهم و بليع و التهام و التقام ايدن موتك كنيه سيدر ناه قافيه سنده سبق ايدن ام قشيم كي و بونلر داهيه و آفتك و بلا و مصيبتك دخی كيهل بدر (ام كلبه) نمره وزنده (وام ملدم) منبر وزنده عرييده جي و فارسیده تب و تركيده ستمه ديمكله معروف علتك كنيهل بدر كه انساني كلب عقوق كي طوتوب تاب و تواني كسوب بيتاب و عيال ايدر

(*) بنت صدر اندیشه اولمشدر سخن بنت شفه * بنت فكري ايمش دخی شعر لطيف شاعران (*)

(بنت صدر) صادق فتحی و دالك سكونيله سينه و صدره مجاور اولان قلبدن تولد ايدن فكر و خيال و اندیشه و ملا حظه نك كنيه سيدر (بنت شفه) شبنك و فاك فتحه زربه طوداق تعبیر اولتان عضولك ييشدن صادر اولان لفظ و كلامك كنيه سيدر فارسیده زاده دهن تعبیر اولنور (بنت فكر) فانك كسري و فتحيله فكر دقيق و نظر عميق ايله مقتضای حاله مطابقتي و محسنانه رعایتی تأمل و ملاحظه ايدوب دوشونه رك اعمال و انشاده اولتان لطيف و رنگين و خوب مضمون اولان كلام موزونك كنيه سيدر

(*) زاده فكرم بوايات اولدي معناسي و فیر * ابن فكري هذه الايات كانت ذامعان (*)

مصراع اول ثانیك ترجمه سيدر (ابن فكري) اضافتله مقدم خبر اوله رقي بنم شعر لطيفيدر ديمكدر ابن فكر لفظي بيت سابقه سبق ايدن بنت فكر كي فيوضات قلبه اولان نظم بدیعك كنيه سيدر فارسیده زاده فكر و زاده طبع و زاده خاطر دينور (زاده) ساده وزنده طوغغی معناسنه اولان زایدن فارسیدن اسم مفعولدر مولود و ولد معناسنه (هذه الايات) ده هذه اسم اشارت ايات همزه نك فتحيله اسم اشارتك مشار اليهی و صفتي اوله رقي مؤخر مبتدادر (ايات) ايكي مصراعدن مركب منظومه يه اطلاق اولتان بيتك جعيدر بومقامده مبتدا و خبر ايکسیده معرفه اولمغله مبتداتك تقديمي واجب اولان مواضعدن اولد بچيون هذه الايات ابن فكري دينلك قواعد نحو يه دن ايسه ده ضرورت شعر دن ناشي تقديم و تأخير اولمشدر قاعده يه موافق اوله رقي اعرايده نمكندر لكن جزالة معنائك فوقی مستلزم اولديغي خفي دكلدر (كانت) ناقصه اوله رقي ماضی مؤنث غائبه در مستزهي ضميری اسمی ايساه

را جعفر (دامغان) ده ذا اسماء سنه معمله دن انجی اسماء اجناسه مضاف اوله رق صاحب معناسه اولان ذو کله سنک حاله نصی موقعده اولق اوزره کانت فعلک خبر منصوب سیدر باصمه ل ده یا ایله ذی معان وقوعی غلطدر معانی مباق وزنده الفاظک مدلولی یعنی الفاظ کندی ازاسنه وضع اولتان صورت ذهنیه دن عبارت اولان معنی لفظنک جمعیدر اکتفاء بالکسره یاسی حذف اولمشدر تنوینی تکثیر ایچوندز وذا کله سنک مضاف الیهیدر جمله فعلیه مبتدائک خبر ثانیسیدر (مفهوم کلام بوقطعهک یا خود مجموع منظومه نک مشتمل اولدیغی ایسات بنم قوت فکر بهم ایله اعمال ابتدیکم شعر لطیفدر و معانیسی کثیردر دیمکدر

(*) آه کیم اولمش شب یخت سیه کارم عقیق * طوغازاندن طفل امیدم که اولم شادمان (*)

ناظم بوالکمال رنگین ادا شارح بی نوای بوالعنا کبی یخت بدوارون و طالع ناساز واز کون حبسیله مبتلا زنج ناسوز تنگدستی و ضیق معاش مہوم پیوسیدن اشتکا ایدوبدیر که کندنده روی امل پدیدار اولمق جهتیله شب تاریک و لیلہ ظلمایه شبیه اولان یخت سخت سیاهم و طالع ناساعد نزه کاهم نواح مرام و مراددن عقیق و عاقر یعنی هر تقدیر الیالی حبلی مثلثجه و * آبتن صفا و کدر در لیلال هب * کون طوغازان مشیمه شدن نه لوطوغار * نشیده سنجہ کیچکرام الحادئات ایدوده بنم شب دیچور یختدن طفل امید و امل طالع و ظاهر اولماز که بنده ارباب اقبال کبی شادمان و مسرور و خندان اولم دیمک اولور

(*) ذاک مانت سماع بیان (*)

(ذاک) بیه قافیه سنک قطعه نالنه سی و نون قافیه سنک قطعه اولی سی عنواندرنده بیان اولندیغی اوزره ای مخاطب شو مذکور معناسه مبتدادر (ما) موصوله در (انت) تأنیث کله سندن ماضی مجهولدر نائب فاعلی تحتندده مستر هو ضمیری موصوله راجعدر جمله سی موصولک صله سی و موصول مع صلتہ مبتدائک خبریدر (سماع) فعلک نائب فاعلندن حالدر (بیان) ده بیه جاره انت فعلته متعلقدر بیان ایضاح و اظهار معناسه فعلک مفعول به غیر صریحیدر (مفهوم عنوان شوقطعه ده مذکور اولان الفاظ عربیه دن هر بررلی کندیلر ده علامت تأنیث اولان تاء و الف مقصوره و الف ممدوده بوغیکن عرب بادن مؤنث اولدیغی حالده مسموع اولان لفظلرک معنای ماوضع له رینه تعرض اولمبوب فقط مؤنث سماعی اولدقلری افاده سنده در و یونلر مؤنث اولدقلری کلام فصحاءه مؤنث معامله سی اولمق ایله یعنی دار عامره و نارحامیه و ریج عاصفه مثالی مؤنث ایله موصوف اولمق و مؤنث ضمیری ارجاع اولمق و بعضاً دویره کبی تصغیرنده علامت تأنیث کنورلک کبی دلایلر ایله ایضاح و بیان اولمشدر دیمکدر

(*) نفس و عین و دخی سن واذنان * دار و دلوا یله هم است و کشفان (*)

(نفس) نونک فتحی و فائک سکونیه روح معناسه و فان معناسه مؤنث سماعیدر یقال نفس مطمئنه و نفس سائله و نفس اماره یونلردن غیری اون اوج معنایه دخی کلور کا فی الفاموس (عین) عینک فتحی و یانک سکونیه حرف عین قافیه سنک قطعه اولی سی عنوانی شرخنده یکدیکی اوزره الفاظ مشترکهک اشهری و معنایجهتدن اکثری اوله رق کوزه و دیزه و صوبک منبعته و مصبته و التونه و مال حاضره و حروف هجاءن بر حرقه و هر بر نسته نک ممتاز و کزیده سنه و بر قوم و قبیلہ نک رئیس و سرکرده سنه و جاسوسه و بر نسته نک ذات و حقیقتنه و کونته و ترانوک کنه سنه و سائر معانیسنه موضوع اوله رق مؤنث سماعیدر یقال عین باصرة و عین جاریه و عین صفراء و عین مضبته الی غیر ذلک جعی عیون و اعین کلور افلس و زنده (سن)

سینک کسری و نونک تشدیدیه نسانک و حیوانک دینسه دینور ضرس معناسه و یاشنه دینور عمر معناسه و یوایکی معناده ده مؤنث سماعیدر جعی انسان و تصغیری سنیه در یقال سن حدیده و طالب سنه (اذنان) اذک تشیه سیدر اذن همزه نک ضمی و ذالک سکونیه و ضمتنه آلت سمع اولان قولاق معناسه مؤنث سماعیدر یقال اذن و اعیه جعی همزه نک مدیه اذان کلور (دارنا عار و زنده حجرات و عرصه بی مشتمل اولوب اطراقی ذائرا مادار دیوار ایله محاط اولان منزله و دایره معناسه مؤنث سماعیدر و شهر و بلدیه و خاصه مدینه منوره یه و نشأه اولی یه یعنی بتون دنیا یه دار اطلاق اولنور تنکم حریرینک اشبو * دار منی ما اضحک من یومها * ابکت غدا بعدا لها من دار * نیتند اولدیغی کبی جعی دیار و دیاره و دیارات و دیران کلور داللرک کسریله و ادوار و ادوره کلور ابواب و ابویه و زلرنده (دلو) دالک فتحی و لامک سکونیه قیو و دولا ب مقوله رنده استعمال اولتان قوعه معناسه مؤنث سماعیدر دلو حدیده مملوه دینور جعی کتاب و زنده دلاء کلور (است) همزه وصلک کسری و سینک سکونیه دیر و مقعد معناسه مؤنث سماعیدر اصلی سینک فتحیه و قحمتنه سنه و مصغری سنیه در و است اصل و تم و اساس معناسه کلور یومناسیله است الد هر زمان قدیمه اطلاق اولنور جعی همزه نک فتحیه استاه کلور ادبار کبی (کشفان) کشفک تشیه سیدر کشف کافک فتحی و تانک کسریله و کشف کافک کسریله مثل و زنده و قحمتنه جبل و زنده اوموز باشلرینک آردنده اولان یهی کیکه دینور که ترکیده کورک و فارسیده شانه دینور مؤنث سماعیدر جعی الکاف و کشفه کلور قرده و زنده

(*) هم سماعیله جهنم دخی نار * ریج و فک ایله عصا و عضدان (*)

(سماعی) امیر و زنده یائمش و علولمش آتش معناسه مؤنث سماعیدر فسنور کبی و مطلقا آتش و لهبیه ده دینور ساعوره کبی (جهنم) جیمک فتحی و نونک تشدیدیه و جهنم جیمک حرکات ثلاثیه جنب مقابلی اولان دارالعداب اسمی اوله رق مؤنث سماعیدر تأنیث و علمیت علنریله غیر منصرفدر و یک عمیق ویدی درین قیویه دینور (نار) دار و زنده آتش معناسه مؤنثدر جعی نیران و نیره و نبار کلور جیران و قرده و جبال و زلرنده (ریج) رانک کسریله فارسیده باد و ترکیده بل تعمیر اولتان هوای منخر که دن عبارت اوله رق مؤنث سماعیدر جعی ریاح و اریاح و ارواح کلور (فک) فائک ضمی و لامک سکونیه مرکب البحر اولان کبی یه دینور سفینه معناسه مفرد اولور و سفاین معناسه جمعه اولور جمعه اولان ضمه و سکون مفرده اولان ضمه و سکونه مغایر اعتبار اولمغله مفرد قفل و زنده جمع جر و اسد زنده اولش اولور و مفرد اولان فک مرکب تأویلیله مذکر و سفینه تأویلیله مؤنث سماعیدر یا خود فک اسم جنسدر مذکره و مؤنثه و مفرده و جمعه اطلاق اولنور (عصا) قحمتنه کندینه انکلا و اعتماد و هش ثمار و اوراق و ما رب اخراقی مشتمل اولان دکنک معناسه مؤنث سماعیدر جعی عینک ضمی و صادک کسری و یانک تشدیدیه عصی و کسریله عصی کلور مکسنه و زنده منشه عصا مراد قیدر فارسیده دستاره دینور (عضدان) عضدک تشیه سیدر عضد عینک حرکات ثلاثی و ضاد معجم نک سکونیه و عینک فتحی و ضادک کسریله کشف و زنده و ضادک ضمتنه ندس و زنده و ضمتنه عینق و زنده مؤنث سماعیدر دیر سکدن اوموز باشنده کورک و ارنجه عضوه دینور که قول و بازو تعمیر اولنور

(*) هم لظی ایله بحیم ایله سقر * جمله سی او یله در ایله اتقان (*)

(اظی) فتحی و زنده آتیه یا خود علویه و بالکنه دینور و عاذنا الله تعالی منها زاعه للشوی

اولان جهنگ اسماسدن اوله رق مؤنث سماعيدر وعليت ونايت ايله غيرمنصر قدر (جيم)
امير ورتنده علوی غایتله شدید اولان آتسه دینور وبری برینک اوزرنده قات قات یتان آتسه
دینور وچقور یرده یانان عظیم آتسه دینور و زیاده حار و سیحاق موضعه دینور و بوجهلر ايله
بئس المصیر اولان جهنمه و نار جهنمه اطلاق اولنور مؤنث سماعيدر (سقر) سفر ورتنده
لواحه للبشر اولان بئس المصیر اسمی اولق اوزره مؤنث سماعيدر نايت وعليت یاخود وزن فعل
وعليت سبیلر ايله غيرمنصر قدر

(*) قدم ورجل و سراويل ايله * اصبع وکف و یمین ايله یدان (*)

(قدم) قلم ورتنده ایاق تعیر اولتان عضوک اسمی اولق اوزره مؤنث سماعيدر (رجل) راتک
کسر ايله قدم کی ایاق معناسنه مؤنث سماعيدر قدمک جعی اقدام ورجلک جعی ارجل کلور
(سراويل) سبتک فحیله صیغه منتهی الجموع ورتنده مفرد مؤنث اوله رق دیزلک وشلوار مقوله سی
طوبه دینور اما واورینه بابله سراويل قرطاس ورتنده اولان سر بال لفظنک جعی اولق اوزره
کوملکه یاخود زرهه یاخود مطلقا لاسه دینور (اصبع) همزه تک حرکات ثلاثی وهر حرکه سنده
بانک حرکات ثلاثیه لفتدر که طقوز لفت اولور واصبوع اسبوع ورتنده او جعی لفتدر الیه
وایاقده اولان پرمی معناسنه مؤنث سماعيدر جعی اصابع کلور (کف) کافک فحی و فاک تشدیدیه
پرمقارک اوجندن یلکه قدر بش پرمای مشتل اولان پنجه معناسنه مؤنث سماعيدر اوسته
ظاهر الکف وایچنه باطن الکف وراحه دینور ترکیده ال آیه سی و آوج دینور جعی همزه تک
فحی و کافک ضمیمه اکف وضمیمه کفوف کلور (یمین) امیر ورتنده حلف و قسم معناسنه
مؤنث سماعيدر که ترکیده آند و فارسیده سوکند تعیر اولنور و یمین یسار مقابلی اوله رق
صاغ الیه و صاغ طرفه دینور و خیر و برکت معناسنه و زور و قوت معناسنه ده مستعملدر جعی
همزه تک فحیله ایمان و یمیک ضمیمه ایمن کلور (یدان) یدک تنیه سیدر ید بانک فحی و دالک
تخفیفیه و یده ها ايله وید دالک تشدیدیه ویدی فحی ورتنده اعضاء بدیه دن الیه دینور
کف معناسنه یاخود پرمقارک اوجندن اوموز باشنه وارنجه اطلاق اولنور مؤنث سماعيدر
اصلی دالک سکونی و آخرده دخی یا ايله یدی در هدی ورتنده بعده تخفیف یا حذق اولندی
قان معناسنه اولان دم کی جعی ایدی و جمع الجمعی ایدی کلور دالک کسر ايله وید لفظی
جاه و منزلت و وقار و رزانت و زور و قوت و قدرت و مکنیت و ملک و ولایت و عز و سلطنت و انقیاد
و اطاعت و احسان و نعمت و حرب و جاعت و معین و ناصر معنایینه ده اطلاق اولنور

(*) منجینی و دخی قوس و ارنب * ثعلب و درع و ذراع و ورکان (*)

(منجینی) مپک و جیمک فحی لی و تون اولی تک سکونیه زنجیل ورتنده و یمیک کسر ايله ده
لعتدر و منجنون ورتنده منجنوق ده دینور زمان سالفده محاربه لده انکه اعدا اوزرینه طاش
آندقلری آلتک اسمی اوله رق مؤنث سماعيدر ادوات حربیه دن مدفع تعیر اولتان طوب
و نجره تک حدوتند نصکره مهمل و متروک اولشدر جعی منجینقات و منجانیق و منجانیق کلور
(قوس) کافک فحی و واولک سکونیه فارسیده کان و ترکیده پای تعیر اولتان آلتک اسمی اوله رق
مؤنث سماعيدر مصغری قویس و قویسه و جعی کافک کسری و ضمیمه قسی و قووس و اقواس
کلور (ارنب) اجر ورتنده و حوش بهامدن طوشانه دینور اسم جنسدر ارگکنه و دشپنه
شاملدر بوصورته مانحن فیه دن دکدر و بعض اهل لفت ارکک طوشانه خاه میجه تک ضمی
وزاین مجتین ايله خرز و دشپنه ارنب اطلاق ایندیله ارن حاجیک و ناظمک مختارری بودر
جعی ارنب کلور (ثعلب) جعفر ورتنده مؤنث سماعيدر دخی دلکویه دینور یاخود مذکر

و مؤنثه شاملدر جعی ثعلب کلور کامر قریبا (درع) دالک کسری ورتانک سکونیه سین
قافیه سنک قطعه اخیر سنده یکدیکی اوزره اثناء مقاتله ده بهادر رک کیدی سیور حلقه اردن
مصنوع زرخ تعیر اولتان لباس معناسنه مؤنث سماعيدر جعی دروع وادرع کلور حصون
و افلس ورتنده و بودرعه جوشن ولبوس ده دینور کامر ودرع نسوانه مخصوص فزاجه
و قیوراق مقوله سی اوسته کیلان ثوبه ده دینور (ذراع) کاب ورتنده مؤنث سماعيدر
دیرسکدن اورتیه پرمغک اوجنه وارنجه مقدار دینور و ساعدکی قوله دینور که کف ايله مرفق
بیدر و آرشونه دینور کامر فی ثانیه العین مصغری ذریعه و جعی اذرع و ذریع کلور (ورکان)
ورکک تنیه سیدر و رک واولک فحی ورتانک کسر ايله کتف ورتنده ورتانک سکونیه ترک ورتنده
و واولک کسر ايله شرک ورتنده مؤنث سماعيدر تمه ورتنده الیه دخی دینور فارسیده سرون
و ترکیده اوجه و اوتراق یری و قیناق تعیر اولتان عضود که ایکی طرفلو اولور ایکسینه ورتان
دینور جعی اوراک کلور قعود حالنده ایکی قیناقلری یره وضع ایتمک تورک دینور
(*) غول و فردوس و عروض اشعار * ذهب و شمس ايله ارض و عقیان (*)

(غول) غینک ضمیمه مؤنث سماعيدر برکیمه تک هلاکنه سبب اولان نسته یه دینور و آفت
و داهییه یه دینور و غول یسائی تعیر اولتان سعلاه معناسنه در که تنها یسایانده بعض شکل ايله
انسانه مرقی اولوب یوادن اضلال و تلاعب ایدن برنوع جن طائفه سنه دینور ترکیده قوچکلور
دیدکلری اوله جقدر یقال غائنه الغول ای الهلکه اوالداهییه اوالسعلاه و بومعای اخیرجه غولک
وجودتی نفی و اثبات و روم ایلی اولکه سنک بعض طرفلرنده ظهور ایدن جادوو و اشییر دیدکلری
شخص خبیث غول نوعندن اولدیغی قاموس ترجمه سنده منسوطدر فلیراجع (فردوس)
فانک کسری و دالک فحیله قطعه شرعییه ده یکدیکی اوزره انواع اشجار ممره فی مشتل
یاغچه یه و خاصه اوزم باغنه دینور * واکلها دائم و ظلها * نصیله موصوف اولان روضه
رضوانه دینور و جنت ناویلله مؤنث سماعيدر جعی فرادیس کلور مضایح ورتنده (عروض)
صبور ورتنده مؤنث سماعی اوله رق میران شعره اطلاق اولنور که فاعلاتن مقاعبلن متفاعلن
مئللو افاعیل و تفاعیلدن عبارتدر شعر انکه معارضه و موازنه اولوب موزونی ناموزوندن
متمیز اولور و عروض شعردن هر بیتک مصراع اولنک جزء اخیرینه دینور تکیم مصراع
ثانیینک جزء اخیرینه ضرب دینور و عروض مکم مکرمه و مدینه منوره و اطراف و حوالیلرینه
اطلاق اولنور (ذهب) فحیله معدنیانن التونه دینور مؤنث سماعيدر مذکرده اولور
(شمس) قطعه سماویه ده سبق ایندیکی اوزره کوکب نهاری اولان کونشک اسمی اوله رق
مؤنثدر (ارض) قطعه شرعییه ده یکدیکی اوزره یره دینور مؤنث سماعيدر (عقیان) عینک
کسر ايله عمران ورتنده قاموسک یسانه کوره برجنس التوند که نبات کی بردن ثابت اولور
فارسیده زرنسینه دینور مؤنث سماعيدر لهجه ده زیاده خالص اولان التونه دینور دیو مسطوردر
هم ثابت هم خالص اولمغه توفیق نمکندر

(*) فرس و کاس و شمال و موسی * فهر و کرش و کبد ايله ساقان (*)

(فرس) فحیله آله دینور ارگکنه و قسراغنه اطلاق اولنور و قسراغنه اطلاق اعتبار ايله
مؤنث سماعی اولور جعی افراس و فرس کلور فرسن زبرج ورتنده مؤنث سماعيدر دوه قشمتک
بقاغنه دینور که طوارک طرنغی یرنده در و بوراده فرس یرینه فرسن اولمغه احتمال بعد
دکدر (کاس) کافک فحی و همزه تک سکونیه و تخفیفیه طاس ورتنده کاس صو و شربت
مقوله سی مشروبات ایچله جک قافیه دینور مؤنث سماعيدر جعی افلس ورتنده اکوس و ضمیمه

کوس کلور فارسیده جام دینور و کاش ایچله جک مسروبه ده اطلاق اولنور و بومعناجه ده مؤنثدر یقال کاش مملوه و کاش طیبیه (شمال) کاش و زننده و بیه زیاده سیله شمال که اشباع قیلندیدر و شمال زلال و زننده صول ال و صول یانه وصول جهته اطلاق اولنور عین مقابله در مؤنث سماعیدر جعی کتب و زننده شمل و افلس و زننده اشمل و غیر قیاس اوزره شمال کلور و شمال خوی و طبیعت معناسنه ده کلور یونک جعی فقط شمال کلور (موسی) میم ضمیمه اوستزه دیدکری آلت حلقک اسمی اوله رق مؤنث سماعیدر اوسنی یوسنی دن مفعول و زننده اولمغه مینی زانده و یادن مقلوب اولان الف اصلیه اولمغه الف تأنیث دکلدر (فهر) فاک ضمیمه یهود طائفه سنک مدرسی یعنی هاویره سی معناسنه مؤنث سماعیدر (کرش) کافک کسریله و کرش کشف و زننده اشکنیه به دینور که کاوش کنورن حیوانلرده اولور انسانک معده سی مقامنده در و بومؤنث سماعیدر (کبد) کشف و زننده و کبد کافک فقی و بان سکونیه و کبد کافک کسریله انسانک و سائر حیوانک جکرینه دینور مؤنث سماعیدر جعی کبود و اکادکلور (ساقان) ساقک تنیه سیدر ساق قاف قافیه سنک قطعه اولی سنده یکدیکی اوزره طوق ایله دیزک اراغنی اولان عضوه دینور که ترکیده اینجک و لحم و شحمی طرفته بالدر دینور فارسیده بوزره دینور امارکیده بجاق تعییر اولنان عضو قاسقندن طبانه وارنجه ممتد اولمغه فخذ ایله ساق مشتمل اولور و بوساق لفظی مؤنث سماعیدر مصغری سو بقیه و جعی سنک ضمیمه سو فی و کسریله ساقان و افلس و زننده اسوق کلور و ساق شدنه دینور

(*) خمر و هم بثر ایله ملح و عقرب * عنکبوت و دخی حرب و نعلان (*)

(خمر) خمر و زننده الف قافیه سنک النخی قطعه سنده یکدیکی اوزره شرب و تناول ایدن کیمسه بی سرخوش ایدن مسکر معناسنه مؤنث سماعیدر بعضا مذکرده اولور یقال خمر صافیه و خمر مزوج (بثر) بانک کسریله قوی به دینور مؤنثدر جعی آبار و ابور کلور (ملح) میم کسریله مایه لذت اطعمه اولان طوزک بریسنه اطلاق اولنور مؤنث سماعیدر قبلا مذکرده اولور جعی ها ایله ملح و میم کسریله ملاح و همزه تک قحبه املاح کلور (عقرب) جعفر و زننده قطعه سابقه ده ام عریط ایله مکنی اولان موزینک اسمیدر و بونده تأنیث غالبدر بعضا مذکرده اولور (عنکبوت) عینک و کافک فقه ری و نونک سکونیه اورنجک دیدکاری معروف بوچکدر مؤنث اوله رق استعمالی غالبدر و بعضا مؤنثده عنکبه و عنکبات و عنکبا و مذکرده عنکب دینور جعی عنکب و عنکبوتات کلور و غرابنددر که اورنجک سکریایغی و الی کوزی وارددر (حرب) حاک قحبه جنک و جدال و محاربه و قتال معناسنه مؤنث سماعیدر مقاله اعتبار یله یقال وقعت ینهم الحرب و بعضا قتال اعتبار یله مذکرده اولور جعی حروب کلور (نعلان) نعلک تنیه سیدر نعل نونک فقی و عینک سکونیه بابو ج و پاپوش تعییر اولنان ایاق قایتک اتواغه اطلاق اولنور که هر دیارده برکونه دیکوب ایاقلرینه کیرل مؤنث سماعیدر تاء و حدتله نعله ده دینور جعی نعل کلور جامور لقه کین نالین نعلین محرقدر و طوارک پاپوشی مایه سنده اولان برده و نعل دینور

(*) ضرب واقعی دیمده اوله ایش * ضعی و فاس ایله دخی هم فخذان (*)

(ضرب) ضادک قحبه اهل عروض اصطلاحنده ینک جزء اخیرته یعنی مصراع ثانینک اجزاستدن آخر جزه دینور بومعناجه مؤنث سماعیدر و ضرب برنسنه بی برنسنه ایله اورمق و بر یردن سیر و سقرایک و مطلقا کتمک و بر یرده اقامت ایتمک و مثل و شبهه و صنف و در او معنایله موضوعدر یونلرده مذکر در (افعی) افعی و زننده ییلان اتواغندن انکرک تعییر اولنان حبه خینه ک اسمی اوله رق مؤنث سماعیدر جعی افعی کلور (ضعی) قطعه سابقه ک فوقنده

اولان قطعه ده بسط و بیان اولندیغی اوزره صر تلانک اسمی اوله رق مؤنث سماعیدر (فاس) کاش و زننده اغاج کسدکری بالطه معناسنه مؤنث سماعیدر جعی افوس و فوس کلور (فخذان) فخذک تنیه سیدر فخذ ذال قافیه سنده یکدیکی اوزره کف و ننده و نمر و زننده اولیق تعییر اولنان عضوک اسمی و مؤنث سماعیدر

(*) اولکده مذکر ایله تأنیثده * من بخیر اوله سن انده همان (*)

یعنی اول قطعه دن بورایه کلنجه ذکر اولنان لغتک اکثرنده تأنیث متفق علیه و مطرد و بعضیسنده غالب و راجحدر اما اول لغتک تأنیث و تذکری مساوی اولمغه متکلم بخیر اوله انلر لغات آینه در دیمکدر

(*) رحم سکین و قفا و سلطان * سلم و مسک دخی عنق ایله لسان (*)

(رحم) رانک کسری و حاک سکونیه و رحم کشف و زننده نسوانده و دیشی حیوانده دول یناغنه دینور که ولد آنک ایچنده تکون ایدر و خصمغه دینور و خصمغک اسباب و وسائلی اولان اخوت و عمومیت مقوله رینه دینور تأنیثی قرات اعتبار یله در مذکر اوله رفته مستعملدر یقال رحم موصول و رحم موصوله جعی ارحام کلور (سکین) سنک کسری و کافک تشدید یله بیجاغه دینور مذبوحی حرکتدن اسکان ایلمی تصور یسه مبتدر مذکر و مؤنث اولور جعی سکا کین کلور (قفا) عصا و زننده و بعضا مدود اوله رق سماء و زننده ییونک ارقه طرفته دینور که اکسه تعییر اولنور و یونک تأنیث و تذکری مساویدر جعی اقفیه و اقفاء کلور همزه رک قحبه (سلطان) برهان و زننده حجت و برهان و دلیل معناسنه و والی و پادشاه معناسنه و پادشاهک قدرت و سطوق معناسنه در رجل و برهان اعتبار یله مذکر و حجت و قدرت تصور یله مؤنث اوله رق استعمال اولنور جعی سلاطین کلور (سلم) سنک کسری و لامک سکونیه صلح معناسنه در که بارشقی تعییر اولنور صلح اعتبار یله مذکر تقیضی اولان حرب لفظنه حل ایله مؤنث اولور اما سلم که سنک ضمی و لامک تشدید یله سکر و زننده در درجه و مرقات کبی زربانه دینور یونانی غلب اولان صنف اول قیلنددر این حاجیه اقتضایله ناطمک اهمال ایتدیکی قیلنددر (مسک) میم قحبه جلد معناسنه در که حیوانک در یسته دینور تذکر و تأنیثی جائزدر بر قطعه سنه مسکه دینور نمره و زننده جعی مسوک کلور (عنق) عینک ضمی و نونک سکونیه و عنق ضمیمه و عنق صرد و زننده و عینیق امیر و زننده جید معناسنه در که پیونه و کردنه دینور تذکر و تأنیثی مساویدر جعی اعناق کلور (لسان) کاش و زننده مایه النطق اولان ده دینور تذکر و تأنیثی جائزدر و تأنیثی جارحه یا خود آلت قول اوله اعتبار یله در جعی السنه و السن کلور

(*) دخی اسماء لیالی وضعی * حال هم اوله دیر اهل عرفان (*)

(لیل) سبل و زننده غروب شمسدن صبح صادفک طلوعنه قدر یا خود طلوع شمس قدر مدتن عبارت اوله رق مذکر و مؤنث اولور یقال مضی اللیل و مضت اللیل جعی نظمده مذکر اولدیغی اوزره لیالی و بیه تأنیثی حدقه لیال او قلب مکانله لیال کلور مصغری لیله در ولیله لیال مقرریدر نمر و نمره کبی (ضخی) ضادک ضمیمه هدی و زننده قافوشلق تعییر اولنان و قته دینور تذکر و تأنیثی مساویدر وضعی کوشه اطلاق اولنور یقال ارتفعت الضحی ای الشمس و بومعناجه فقط مؤنثدر (حال) بال و زننده انسان کندی اوزر یته اولدیغی کیفیت یعنی نفسی و بدنی ووصنی اولان امور متغیره دن انسانه مختص اولان هیثه اطلاق اولنور صحت و مرض و قوت و ضعف و غنا و فقر و سرور و غم کبی و بوحال کله سی لفظی اعتبار یله مذکر هیث و صفت اعتبار یله مؤنثدر جعی احوال و احواله کلور

(*) قدر وهم لبث وطريق ايله سري * هم سلاح اوليه دراکل مردان (*)

(قدر) قافک کسری ودالك سکونيله اوانیدن تجره وچوملک مقوله سنه دینور باقردن وبالچقدن اولانه شاملدر منقه کي باقردن وطاشدن مصنوع چوملکه مرجل وبالچقدن اولانه فخر وایچنده طعام بشر اولنه برمه دینور و بوقدر لفظی لفظی اعتباریله مذکر و آلت طبع اوله اعتباریله مؤنثدر جعی قدور کلور صدور وزنده (لبث) لامک فیتی و بانک سکونيله ارسلانک ارککنه و دشبنه اطلاق اولنور جعی لبث کلور اسود وزنده (طریق) امیر وزنده معلومدر که یوله دینور تذکیر و تأییدی مساویدر جمع مؤنث اطرق کلور افلس وزنده و جمع مذکری طرق و اطرقه و اطرقاء کلور نذر وارغفه وانصبا و نلرنده جمع الجعی ضمیمه طرقات کلور (سری) سبنک ضمیمه هدی وزنده کیجه ايله یوله کتکه دینور کک کیجه نک اولنده کک و سطنده و کک آخرنده اولسون و بومؤنثه و مذکر دما و لور تقول ایچین سراه و ایچین سراه ای سیه فی اللیل (سلاح) کاب وزنده عموما آلت حرب یاخود خاصه قلیج و مرزاق و پاله و بچاق کي دمور دن اولان آلت حرب دینور و سلاح آلت حرب تأویلله مؤنث و لفظی اعتباریله مذکر اوله رق استعمال اولنور مذکرک جعی اسلحه مؤنثک جعی سلاحات کلور (مردان) فارسیده ارکشی معناسنه اولان فرد وزنده مرد لفظنک جعیدر سلاحی استعمال خواص رجالدن اولغه سلاح و مؤنث دخی اولسه قدرنی و استعمالنی ایچق رجال پر مجال فهم ایلردیمک اولور (*) ابن حاجب بوقدرجه وزنا * ایلش کرچه بلاغته عیان (*)

(مناسب) جلیله سی مفتاح السعاده ده و تاریخ ابن خلیکانده مبسوط اولدیغی اوزره تاریخ هجرتک بشور یقین یاخود یمش برسنه سی صغید مصر دن اسنا نام بلده ده پناهده عالم شهود و التیوز فرق الی شوالنک اون التجیسی یوم نجسک نخوه سنده محروسه اسکندریه ده عازم دارالخلود اولان صاحب التصانیف المنعمه جلال الدین ابو عمرو عثمان بن عمر الحاحب رحمه الله که کافیه و شافیه و مختصر منتهی و مؤلفات معتبره ساره صاحبدر اسماء مؤنثه سماعیه فی دخی چند ایبات منظومه بلیغه ايله سلك نظمیه کشیده ایچمدر بندخی اول علامه بیکانه و فهمامه فردوس آشیاک آریشه اقتفا و انک بیان ایتدیکی مقدار ايله اککتفا ایتدم دیمک اولور هر قدر باعث اطباب ایه ده یمنا ابن حاجب مرجومک نظمیه دخی بومحله ثبت و املا اولنمی مناسب کورلکه تحریر اولندی

* نفسی الفداء لسائل و افانی * بمسائل فاحت کروض جنانی *
* اسماء تأنیث بغير علامه * هی یافتی فی عرفهم ضربان *
* قد کان منها ما یؤنث ثم ما * خیرت فیه لاختلاف معان *
* اما الذی لابد من تأنیثه * ستون شبه العین والاذنان *
* والنفس ثم الدار ثم الدلومن * اعدادها والسن والمکشفان *
* وجهن ثم السعیر وعقرب * والارض ثم الاست والعضدان *
* ثم الجحیم و نارها ثم العصا * والریح منها والظی ویدان *
* والنول والفردوس والفلک الی * فی البحر یجری وهی فی القرآن *
* وعروض شعر و الذراع و ثعلب * والمخ ثم الفأس والورسکان *
* والقوس ثم التجنیق وارب * والحمر ثم البئر والفخذان *
* وكذلك فی ذهب وفهر حکمهم * ابدا وفی ضرب بکل مکان *
* والعین للنبوع والدرع الی * هی من حید قط والقدمان *

* وكذلك فی کبد وفی کرش وفی * سقر ومنها الحرب والنملان *
* وكذلك فی فرس وفی کأس وفی * اخفی ومنها الشمس والعقیان *
* والعنکوت تحوک والموسی معا * ثم الیمین واصبع الانسان *
* والرجل منها والسراویل الی * فی الرجل کانت زینة العریان *
* وكذا الشمال من الاناس ومثلها * ضبع ومنها الکف والساقان *
* اما الذی قد کنت فیه مخیرا * هو کان ستة عشر فی البیان *
* السلیثم المسک ثم القدر فی * لغة ومثل الحال کل اوان *
* واللبث منها والطریق وکالسری * ویقال فی عنق کذا ولسان *
* وكذلك سماء الیالی والضحی * وكذا السلاح لقاتک طعان *
* والحکم هذا فی القفا ابدان وفی * رجم وفی السکین والسطحان *
* وقصیدتی تبی وانی اکنسی * ثوب الفناء وکل شیء فان *

(اصل) نظمیه نوع اولدن اولان اسماء مؤنثه الشمس عدد اولوب ترتیب ناطمه الی طه و زاولسی ینوع الماء معناسنه اولان عین لفظی ابن حاجب افراد بالذکر و ناطم بحر بر مطلق العین ده ادخال ایتسنه میندر و ابن حاجبک لابد من تأنیثه قوی اغلب وارجه شمولدر (*) دخی سکسان قدرین بولمیدم * ایتدم انلری اما اتیان (*)

(یعنی) مؤنث سماعتک ایتی نوعدن اوله رق اصل نظمیه مذکور اولان یمش الی عدد مؤنثان دن غیری کلام عربده سکسان قدر دخی اسماء مؤنثه بولم ایدم لیکن لغله آیه انلری سلك نظمیه نظم ایتدم دیمکدر

(*) اولیه براهل کاله حاشا * ناسزا ايله عزو نقصان (*)

(حاشا) کله سی تبریه و تبریه افاده ایدر (عزو) عینک فیتی و زانک سکونيله برکجه به برشی نسبت ایتکه دینور ناسزا فارسیده لایقسن معناسنه دزی یعنی هر تقدیر خارج از نظم این حاجب بر طاقم الفاظ مؤنثه بولدم ایه ده کندی نظمیه قله المدم زبرا انلری ایراد علامه این حاجب کي دامن کالی شایه نقصدن بری اولان ذاته نقصان وقصور عزو و اسناد ایتک ایجاب ایدر بوایه بزه کوره لایقسن و کستاخلقدر دیمک اولور لیکن نفس الامر ده اسماء مؤنثه ذکر اولنان یمش الی عددده منحصر اولوب بلیکه اسماء حروف هجا و اسماء بلدان و آخر لیک کسرا وزده بناسبله عرار و عرار و قرقار و پاچه معناسنه اولان کراع و تذکیر و تأییدی مساوی اولان جراده و بقره و حجامه مثل اسماء مؤنثه نک وجودیله اعتراض اولنور ایه اولان اسم عدد حصری متمد دکلدردیه رک جواب ثانیا مطلع قصیده ده اشعار اولندیغی اوزره ابن حاجب فهمامه نک نظمیه سائلک سؤال و طلبندن ناشی اولغله استقراء تام اولمیب هسان جالت راهیه ده مستحضری اولان الفاظ مؤنثه فی علی الفور سلك نظمیه کشیده ایتکه نقصان نظمیه وز ناطمه دکلدردیو جواب مکتدر

(*) هر هجا حرفی مؤنث ایچق * احتیاطا ایتی ایتدم اعلان (*)
(هجا) کسه وزنده برافظک حروفی تقطیع ایتک معناسنه دز مثلا الفاظ عربده حروفی جامع اولان کلماتک اولی اولان ایچدکله سنک حروفی الف باء جیم دال ذیو تعداد ایتکدن عبارتدر و بویکرمی سکز حرفدر که حروف هجا و حروف ایچد تعبیر اولنور و بونلرک میجاسی اولان اب ج د حرفدر میجاسی اولان الف باء جیم دال اسماء مؤنثه در یقال الف عدوده او مقصوره و باء فوحده و جیم عربیه و دال مهملة و قس علی هذا (احتیاط) بر خصوصدم حزم و بصیرت

ایله عمل (واعلان) اظهار معنائه در

(*) هم مؤنثه مذکرده اولور * تقدیر واریسه اسم بلدان (*)

(یعنی) اسماء حروف انجیق مؤنث اوله رق مستعمل اولغله مؤنث سماعینک صنف اولندن اولدیغی کی مصر و دمشق و حلب و حص کی علامه تأنییدن عاری اولان اسماء بلدان بقعه و بلده و مدینه و قریه اعتباریله مؤنث و بلد و رستاق تاویلده مذکر اولغله تأنیث و تذکیری جائز اولان صنف تأنییدن اولور دیمکدر امامکه و مدینه و بصره و کوفه منالو علامه تأنیث بولنانلر مؤنث لفظی غیر حقیقیدر

(*) اوله مانند زنان غفلته * لاتکن غافله کالنسوان (*)

(لاتکن) کون ناقصدن نهی مخاطب اسمی تحتده مستتر انت ضمیری اوله رق سن اوله دیمکدر (غافله) غافله و زننده غافلک مؤنث اوله رق ظاهرا فعل ناقصک خبر منصوب سدر لکن اسمی مذکر خبری مؤنث اولوب ینلرنده مطابقت واتحاد خارجی بولنماقی حبیلله حل صحیح دکلدر مکرکه غافله لفظی خبر محذوفک صفتی اولوب لاتکن نفسا اوزانا غافله تقدیرنده اوله یاخود فعل ناقص مذکورک خبری محذوف اولوب غافله مقدر تگون لفظنک مقدم خبری اوله رق لاتکن غافلا کاتگون النسوان غافله سیکنده اوله یاخود لکل جواد کبوه منلجه ناظم تحریر نهی و تحذیر ایندیکی محذوره واقع اولغده جمله محذولاندنر (کالنسوان) ده کاف حرف تشبیه در نسوان غلمان و زننده لفظنک غیریدن اوله رق امرأه لفظنک جعیدر نساء کی (حاصل معنی قلت تیقظ و تبصرون ناشی مایبغی بی سهو و ترک خصوصنده ناقصات العقول اولان نسوان کی اوله دیمکدر

(*) اراولان واریسه جیقسون کورهلم * بوهرنر یحیدر ایسته میدان *

ناظم تحریر مؤنثات سماعیه بی تحریر عقیقنده برنوع مذکر سماعی به دخی ایمایدوب دیمک استرکه چوق کیمه زی ذکرده جلوه کرو ز صمجه دعوی مریدی ورجولیت ایدرسده نفس الامرده حلیه رجال اولان فضل و کالدن بی بهره و عاری و زده غولده همان مذکر سماعی قیلندندر میدان معارفده بویه برهزار اید جهک مرددانا واریسه مکیکاه خفادن خروج ایسون کورهلم دیمک اولور

(*) والکم یار هط ان لم تقوا (*)

(والکم) ده واکله سی باب نذبه به مخصوص حرف ندادر مثلا زیده بردا هیه و مضبیت اصابت ایندکده اکاظهار تنجیع و تأسف موقعنده وازیده دینور (لکم) لام تعلیل ایله مندوب اولان ضمیر خطاب جمدن مرکیدر و بو واکله سی انجیع و انلهف منابنه نائب اولغله تقدیر کلام انجیع و انحرز لاجلکم سیکنده اولور (یار هط) ده یا حرف ندادر (رهط) رانک فحی و هانک سکونیه برکیمه نک قوم و قبیلله سنه دینور اصلی یاه متکلم ایله یار هطی دراکتفاء بالکسره یاسی حذف اولغشدر یا قوم کی (ان لم تقوا) ده ان حرف شرطدر لم تقوا نفسی عذابدن و قایه معنائه اولان انقادن فعل مضارع بحد مطلق جمع مخاطب اوله رق فعل شرطدر جزائی ماقبلی قرینه سبله محذوفدر تقدیر کلام ان لم تقوا الله ولم یجتنبوا عن المعاصی تستحقوا العقاب دیمکدر

(*) سزیک ایچک کلو اهم و اشربوا * ایچک اسراف دیمک لاتسرفوا (*)

(کلو) خذوا و زننده طعام مقوله سی تناول ایدوب ایچک معنائه اولان اکل لفظدن امر مخاطب جمع مذکر در ایها الرجال سزیک معنائه مفرد مخاطبی کل مؤنث کالی جمع مؤنث کان کاور کافله ضمیمه (اشربوا) اعلوا و زننده مشروبات مقوله سی ایچک معنائه اولان شرب

لفظندن امر مخاطب جمع مذکر در سزایچک معنائه (لاتسرفوا) حدی متجاوز صرف و خرج معنائه یاخود شرعک رخصتی اولیان محله مالی صرف و انفاق ایچک معنائه اولان اسرافدن نهی مخاطب جمع مذکر در

(*) اولدی روح الله حقک رحمتی * کسمه یک امید کر لاتقنطوا (*)

(روح الله) رانک فحی و واولک سکونیه واسم جلاله اضافله حق تعالی حضرت تباریک رحمت واحد فی معنائه در و بومعاده رانک ضمیمه روح الله دخی دینور نه که لاتیسوا من روح الله نظم کریمده رانک ضمیمه ده قرائت اولغشدر و رانک فحیله روح راحت و اسایشه و غوم دنیادن فرج و تنفیه و سرین اسن ملایم روزگارده اطلاق اولور (لاتقنطوا) برسنه دن رجا و امیدک کسمک معنائه اولان قنوطدن نهی مخاطب جمع مذکر اوله رق و زنا و معنا لاتیسوا کبیدر که امید کر ی کسمک دیمکدر

(*) زحف ایش عسکر بوریمک دشمنه * قاچمه یک مفهومیدر لاتهر بوا (*)

(زحف) زانک فحی و جاء مهمله نک سکونیه مطلقا بوریمک معنائه در قعود و زننده زحوف و قحطاله زحقان کی و زحف تسمیه بالمصدر اوله رق دشمن طرفته طوغری چکیلوب کبیدن عسکرده دینور (لاتهر بوا) رانک ضمیمه یعنی باب اولدن نهی مخاطب جمع مذکر اوله رق لاتسرفوا معنائه در که قاچمه یک و فرار ایچک دیمکدر

(*) شولکه هیچ نلزا کادیندی جهول * بیلده در علم اکلیک سزافقهوا (*)

(جهول) صبور و زننده جاهلک مبالغه سیدر زیاده جاهل و نادان اولان علم و عرفان مفلسی و دانش و استعداد یو خسولی کوردل وای کیمه به دینور (علم) عینک کسمر یله برسنه بی حق معرفتله بملک معنائه در که جهل مقابلدر (افقهوا) اعلوا و زننده برسنه بی ذهن و فطنتله فهم ایدوب اکلمی معنائه اولان فقه لفظندن امر مخاطب جمع مذکر در سزافقهوا ایدک واکله یک دیمک اولور

(*) دوشمه طوح و عثره و ذرو و سقوط * نهض قالمقی فالبدیرک سزارفموا (*)

(طوح) طانک فحی و واولک سکونیه برسنه الدن یاخود عالی محلدن اشاعی به دوشمک معنائه در و هلاک اولق یاخود هلا که مشرف اولق معنائه دینور یان اوله رق طیح کی و پرو بابانده یول آزوب متعیر اولق معنائه در دینور (عثره) عینک فحی و ثامه منلته نک سکونیه و هاسر (عثر) و امیر و زننده (غیر) و کتاب و زننده (غبار) انسانک و سار حیوانک ابائی مورچوب و توکر یوب یره دوشمک و قیامق معنائه در (ذرو) ذالک فحی و رانک سکونیه مطلقا دوشمک و خصوصاً اغردن دیشدر و شوب و دویمک معنائه در و روزگار برسنه بی توزیندوب هوایه صاوره رق و خرمن مقوله سی صاورمق و برسنه بی قیرمق و سرعت و شتابله کتمک معنائه مستعملدر (سقوط) قعود و زننده و مسقط مطلب و زننده دوشمک معنائه در (نهض) نونک فحی و هانک سکونیه و نهوض قعود و زننده قالمق معنائه در قیام کی (ارفعوا) افهوا و زننده برسنه بی اشاعیدن یوقری قالدرمق معنائه اولان رفع لفظندن امر مخاطب جمع مذکر اوله رق سزافالدیرک دیمکدر

(*) عهرا یچکدر زنا و سوبغی * سز یقین اولماله دیمک لاتسرفوا (*)

(عهرا) عینک فحیله و کسمر یله و قحطیه نه و مصر و منظر و زننده مکیو و عموکه اولیان خانونه زنا ایچک معنائه در عینارک ضمیمه عهرا و عهرا و خیاره و زننده عهرا کی (بغی) یاهم شده ایله غنی و زننده و بقعود و زننده عاهره و فاجره زنا کار خوریه دینور عهیره کی بظرفه و زننده لب نمزیده یاسی طسره روسو دینور (لاتسرفوا) لاتقنطوا و زننده برسنه بی قریب و یقین

اولی معنای اولان قرب لغزند اوله رق باب رابعدن نهی مخاطب جمع مذکر دو برضه
قریدن نهی فعلدن نهیدن ابلغدر

(*) صوجلونک تأدی حدجی حدود * ستر اورتک دفع ایدک هم ادرؤا *

(حد) حاکم فقی و دالک تشدیدیه جرم و جنایت ایدن کیسه بی بردخی اول قباحته معارودندن
زاجر و سائرلی بالعبره اومقوله معصیه بحاسرت وارنکایدن مانع اواور شی ایله تأدیپ
ونکال ایتک معنایه در که حد زنا و حد قذف و حد شرب خمر و حد سرقه منالو حد شرعی
مراددر (حدود) شهود و زننده حد مزبورک جعیدر وحد ایکی نسنه یننده حاجز و حائل
اولان شبه دینور که ترسکیده سنور تعیر اولنور وحد برشبتک غایت و متعاسنه دینور و هر
شبتک حدنلو و کسکین طرفه دینور و دفع و منع ایتک معنایه اطلاق اولنور (ستر) سبتک
کسری و تانک سکونیه برنسنه بی حسی یا خود معنوی اورنک و کیرنک معنایه در غفر و غطی
و نغطیه و تسجیه کی (ادرؤا) افرؤا و زننده عریده دفع فارسیده باز کشتن و بازداشتن
و ترسکیده صاموق معنایه اولان دره لغزندن امر مخاطب جمع مذکر در ناظم مرحوم
بوینده ادرؤا الحدود بالشبهات حدیث شریفنده واقع حدود و ادرؤا کله ری بیان ایتدر
(*) اولدی جمع اولی نکا کو کر چه کیم * آچیلویه طاعنک افرنقوا *

(نکا کو) تزل و زننده اشخاص عدیده یا خود اشاء کثیره برره تجمع و تحشد و احتفال
و تراکم ایدوب برک معنایه در زلزله و زننده کا کا کی و برنسنه دن خوف ایلکله ختلوب
کیر و دوغکه دینور و تکلمدن عاجز اولوب دل طو لاشقی معنایه در عی و فهاست کی
(افرنقوا) همزه نک و فاذک کسره زله انکشاف و تنجی یعنی آچیلوب الارغه اولوق و کیر و چکلک
و طاعنق معنایه اولان افرنقا لغزندن امر مخاطب جمع مذکر کیرویه چکلوب آچیلک
و تفرق ایدوب طاعنک دیمکدر صحاح جوهر ینده مذکور اولدیغی اوزره عیسی بن عمر الحوی
برکون راکب چهار اوله رق برحله کیدرکن اشاء راهده خارندن دوشمکه برطاق خلق باشه
تجمع ایدوب برکده من یوز باعث جمعیدن استفهام و خلق باشند صاموق ایله دفع
زحام داعیه سیله * مالکم نکا کا تم علی نکا کو کم علی ذی جنه افرنقوا عنی * قولنده
و جاحظدن نقلا علامه زحشر نک فائق نام کابنده مسطور اولدیغی اوزره ابو علقمه البصری
برکون بصره چار شوسنده کیدرکن صفراسی هیجان و غلبه ایدوب معنی علیه اوله رق دوشدکده
اهل سوق باشه اوشوب مزبوری مصرع یا خود مجنون اولدی ظنیه کیبی یسلکی و کیبی
باش پارمقی صیق و کیبی قولانغه اذان اوقومق منالو اوضاع ایله اذا و تضیق ایتد کلرنده
برقریب یدارندن و ثوب و ثقلت و زحام ناسدن تخلص ایتدکده * مالکم نکا کا تم علی کانکا کون
علی ذی جنه افرنقوا عنی * مقاله سنده واقع اولان نکا کو و افرنقا الناظر غریبه غیر مانوسه
الاستعمالدن اولغله ناظم تحریر بوینده معنای بی بیان ایتدر و بولکه لک غراینه بناء مصرع
ابو علقمه نه جاضر اولردن بعضی دعوه فان شیطان به تکلم بالهندیه دیمدر یعنی مزبوری
حالتیه براق زرا تسلط ایدن جتی لغت هندیه ایله تکلم ایدیور دیمکدر

(*) دی بهیره ست و غری قادیته * هم نکاحیه الک سز انکوا *

(بهیره) بانک فقی و هانک کسریله عقیله و زننده و مراد فیدر که قومی یننده سیده و محترمه
و نافذه الکلم اولان مخدیره خاتونه دینور که ترکیده قادین و فارسیده بانو دینور (ست) سبتک
کسری و تانک تشدیدیه صاحب لهجه نک اطلاقه کوره بهیره مراد فیدر که شریفه و کریمه
خاتونه دینور و بین العرب قادین معنایه ست اطلاق مشهور در لکن قاموسده ست اسماء

عدد دن الی عدد معنایه اولغله قول و جاریه مقوله سی قادینلرینه یاسی دیوند او خطاب
ایتد کیری یاسی جهاتی تا و یننده در که تملک نامدن کایه در یا خود سنی دیمکدر صواب
اولان سبتی دیمکدر دیمکه غلط اولسنه ذاهب اولشدر (غری) غین معنی نک ضمی وراء
مهمله نک تشدیدیه حبلی و زننده قوم و قبیله سی یننده سیده و مطاعه اولان خانمه و قادینه
دینور (انکوا) عقد و زوج معنایه اولان نکاحدن امر مخاطب جمع مذکر در سز لر عقد نکاح
ایله زوج ایدک دیمکدر و بونک بونک باب نایندن و نالندن مستعمل اولغله امرنده کافک کسریله
اضر بوا و زننده و کافک قحیله ایتخوا و زننده دخی جازدر

(*) لطف و احسان استین جادی ایش * مرحت ایدک دیمکدر ارجوا *

(جادی) هادی و زننده و محبتی مهتدی و زننده عطیه و احسان و بخشش طلب ایدن کیسه به دینور
مصدری عصا و زننده جدا و خوی و زننده جدوی در که لطف و منحه به و عطیه به ده دینور (ارجوا)
اعلموا و زننده رقت و شفقت و تعطف و اسرک معنایه اولان رحم لغزندن امر مخاطب جمع مذکر در
(*) استمک اولدی رواد و ابتغاء * بغیه مقصود استیک سز ابتغوا *

(رواد) قتال و زننده و مراد مطالبه و زننده و ریاد کاب و زننده ازاده و مشیت معنایه در که
برنسنه بی طلب ایدوب استمکه و دیمکه دینور (ابتغاء) ابتداء و زننده و بغاء غراب و زننده و بغاهدی
و زننده و بغیه کدره و نشده و زننده و تنجی تحدی و زننده و استغفاء استسقاء و زننده طلب
ایلمک و استمک معنایه در (بغیه) بانک ضمیله و کسریله ینه کدره و نشده و زننده و بغیه غنیه
و زننده مهم و مقصوده و حاجت و مطلوبه دینور (ابتغوا) ابتغادن امر مخاطب جمعدر
(*) ابره مزسز خیره اتفاق ایتد دن * لن تنالوا البر حتی تنفقوا *

مصراع ترکی مابعدک تفسیر بدر (لن تنالوا) بر مطلبه نائل و دسترس اولوق معنایه نال
ینال نیلادن یعنی باب رابعدن نکاید نفی استقبال جمع مذکر مخاطبدر سز واصل و بالغ اوله مزسز
دیمکدر البرده لام تعریف جنس یا خود عهد خارجدر (بر) بانک کسری و رانک تشدیدیه خیر
و فضل و حسنه معنایه فعلک مفعولیدر و بر خیر اکل و احسان اتم و افضلک محلی اولان
جنه اطلاق اولنور (حتی) انتها غایت ایچون حرف جر در (تنفقوا) مال مقوله سنی خرج
و صرف ایتک معنایه اولان اتفاقدن فعل مضارع جمع مذکر مخاطبدر و مضمران کله سیله
منصوبدر و ان مع الفعل تأویل مصدرده اوله رق حتی ایله مجروردر و بوباب اکتفادن
اولغله اتفاق متعلق محذوفدر حتی تنفقوا مامحیون تقدیرنده در (حاصل معنی ایها المؤمنون
سز لر عند کرده محبوب اولان اموال و اشیاک بعضی فی سبیل الله بذل و اتفاق ایتدکجه بر الله
و بر العبد فی نفسه و بر العبد فی غیره شامل اولان جنس بره و حقیقه خیره نائل و واصل
و زمره ابرار و اخیاره داخل اوله مزسز یا خود الله تعالی حضرت لر ینک فضل و احسانه
و جنت و رضوانه بالغ و نائل اوله مزسز دیمکدر نه کیم ابن کمال مرحوم بطریق الاقتباس و الاکتفاء
شوقطعه ده ایضاح ایشدر * سودیکک اشیا بی اتفاق ایتدک * منزل مقصوده ابرم سعی اوقو *

(*) بو مالک صدقته شاهدیت * لن تنالوا البر حتی تنفقوا *

(*) نظم من آسان و خوشدر اوقویک * نظمنا سهل اطفی افرؤا *

مصراع اول ثانیک ترجمه سیدر (نظمنا) ده نظم متکلم ضمیرته اضافله بزم نظم معنایه
مبتدا در کما فی عنوان القطعة الثالثة من قافية اللام (سهل) اهل و زننده آسان و قولای
نسنه معنایه مبتداک خبریدر (لطیف) امیر و زننده خوش و نازک معنایه خبر بعد خبردر
(افرؤا) ایتخوا و زننده اوقومق معنایه اولان قرائندن امر مخاطب جمع مذکر در (حاصل معنی

جادی زعفرانه و نخت
دخی اطلاق اولنور
معه

اغنی عن البیان در

(*) یاد کارمدر جهانده بوکاب * قدری عالیدر یلک سزاعلموا (*)

(یادکار) دالک سکونی وکاف فارسیده ایله تاجدار وزنده دوست طرفندن کلان تحفه وهدیه معناسنه فارسیدر ترکیده دخی مستعملدر ارمغان کی (اعلموا) همزه نك کسریله ارجوا وزنده بیلک معناسنه اولان علم لفظندن امر مخاطب جمع مذکر در یعنی بوکاب مستطاب طالب علم سعادتمآب اولان احبابه بنم طرفندن یادکار وارمغاندر و بو تحفه مک قدری عالی ومرتبه سی سامیدر سز در دخی علوم مرتبه و سمو منزله سنی لایقیده یلک یعنی فهم وحفظنه تقید واهتمام ایله لوح در وندن او ساخ جهلی سبک دیمکدر

(*) هؤلاه لنا بفضل اله (*)

(هؤلاه) هاحرف تیهدر اولاه همزه اولی نك ضمی ولامک فحی ومدی و آخرک کسراوزره بناسیله وهدی وزنده اولی مفرد مذکره اشاره موضوع اولان ذاکله سنک ومفرد مؤنثه اشارت ایچون اولان ذه کله سنک لفظلری نك غیریدن جعلیدر که ایشته شونلر وایشته انلردیمک اولور که نظملره یاخود قطعله اشارت اوله جقدر وهؤلاه مبتدادر (لنا) جارمع المجرور ظرف مستقر اوله رق مؤخر فضلندن حالد (بفضل اله) ده فضل احسان وعبایت ولطف ومرتبه معناسنه در و جارمع المجرور ظرف مستقر اوله رق مبتدایک خبریدر اله کاب وزنده معبود معناسنه فضلك مضاف الیهیدر ونکیری تعظیم ایچوندر مفهوم عنوان ایشته شو نظملرک ترتیب وانشاسی بزم ایچون اولدینی خالده مجرد فضل الیهیدر دیمک اولور

(*) جبهه آلن که کلور جعی جباه * شفه طوداق انکده جعی شفاه (*)

(جبهه) جیمک فحی بیه موحده نك سکونیه انسانک یوزندن سجده حائده یره کلان موضعه دینور چین کی فارسیده پیشانی و ترکیده آلن تعییر اولنور وجهه منازل قردن بر منزل اسمیدر که اسد صورتک جبهه سیدر وجهه آت نوعنه دینور کامر فی ثانیة التاء (جباه) جبال وزنده جبهه نك جمیدر التارمعناسنه (شفه) شبنک وفانک قححه لریله و شبنک کسریله ده لغتدر انسانک طودا غنه دینور فارسیده لب دینور (شفاه) جباه وزنده شفه نك جمیدر شفوات کی (*) قدری افزون ایتده در ایجاه * همدخی قدر ومزتلدر جباه (*)

(ایجاه) همزه نك کسریله بر کیمیه بی شرف وجاهت جباه ومزتل صاحبی قیلوب قدر واعتبار بی زیاده فیلقی معناسنه در توجه کی (جاه) قدر ومزتل ومنصب ورفعت معناسنه در جاهه کی (*) رو پرواوله در مواجهده * یوزینه فارشودر جباه وتجاه (*)

(مواجهه) مقاتله وزنده (ووجه) قتال وزنده یوز یوزه وقرشوقرشویه اولق معناسنه در (وجه) واولک حرکات ثلاثیله (وتجاه) تانک حرکات ثلاثیله برنسنه نك حداسنه ومقابلنه وقرشوشه دینور

(*) دی تفوه تکلم ایلکه * فوه اغزجی سوزیلور افواه (*)

(تفوه) تکلم وزنده و مرادفیدر که سوزسوز یلک معناسنه در لطق وفوز وزنده فوه کی (فوه) فانک ضمیمه اسماء ستم معنله دندر که حالت رفعتده نوح وزنده فوه وحالت نصبتده حال وزنده فاه وحالت جرند تیه وزنده فیه دینور وهاییله فوهه وفانک حرکات ثلاثیله فم کی که جمله سی انسانک وسار حیوانک اغزینه دینور فارسیده دهن ودهان دینلور (افواه) افواج وزنده فوهک جمیدر افام کی

(*) فاه طاعت وقه انک کیدر * طاعت ایتک ایمش دخی ایقاه (*)

(فاه) قافله جاه وزنده طاعت وانقیاد وفرمانبری معناسنه در وجاه منزلت معناسنه کلور ووسعت ورفاه اوزره اولان دیر لکه دینور (وقه) واولک قححیله وعدوزنده بوده طاعت وامثال معنا سنه در (ایقاه) همزه نك کسریله واستیقاه استیجاب وزنده انقیاد وطاعت ایدوب فرمانبر اولمغه دینور

(*) اولدی کرچه تاوه آه ایتک * چوق دعا ایدیی اولان اواه (*)

(تاوه) تأسف وزنده و تاویه نمویه وزنده واه همزه نك فحی وواوک سکونیه آلام جسمانیه یاخود اکدار روحانیه عارض اولدقده آه ایتک واه دیمک معناسنه در (اواه) اواب وزنده کثیرالدعاء والتضرع اولان کیمیه دینور یاخود علم یقین صاحبی کیمیه یاخود اجابت دعایه موقن و جازم اولان آدمه یاخود رحت وشفقت صاحبی رقیق القلب کیمیه یاخود فقیه وعالم کیمیه اطلاق اولنور یاخود مؤمن مرادفیدر واه کله سنک معنای حقیقه سی چوق آه ایدیی کیمیه دیمکدر معانی مزبوره ده ملازمت علاقه سیله مجاز مرسل اوله رق استعمال اولنور

(*) بکر مکدر مشاکهت اما * هم انکله مرادف اولدی شکاه (*)

(مشاکهت) مشابیهت وزنده و (شکاه) کاب وزنده برنسنه آخره بکر مک معناسنه در مشابیهت ومشاکله ومضاهاه ومضارعه ومحاكاة ومماثله کی فارسیده مانیدن ومانستن دینور (*) برکوزل عورت ایدی ماء سماء * دخی حسن وطراوته دی مهاه (*)

(ماء السماء) اضافتله سعادن یعنی سخایدن نازل اولان آب خوشکوار صفو عذابه اطلاق اولنور صکره صفوت ولطافتده مشابیهت مبنی بنات عربدن بردختر صاف منظر یری بکر بونکله تسمیه اولدی که ملوک عراقدن فیهان ابن المذکر والده سیدر وبوخاتونک سلاله سندن مستدشین ملکت عراق اولان جماعته بنوماء السماء اطلاق اولنور قاموسک بیاننه کوره مزبوره نك بوندن غیری اسمی یوقدر بعضبار اسمی ماویه ولقی ماء السماء در دیدکری فی انشدر (مهاه) سحاب وزنده حسن وطراوت ورونی ولطافت معناسنه در وحسن وجمال صاحبی خوب وزیا نسنه دینور ورفق وسهولتله یوروشه دینور وامید ورجایه دینور وسهل وآسان اولان شیه دینور

(*) هی اول عورت واورده هو * هم انک غیریمی دیمکده سواه (*)

(هی) هانک کسری ویا نك قححیله ویا نك تخفیفی ونشدیدیه مفرد مؤنث ضمیریدر (هو) هانک ضمیمه مفرد مذکر ضمیریدر و یونلر ذوی العقولک ویهانک وجادانک مؤنث ومذکرندن کایه اولور ناظمک عورت وار تعییری مؤنث ومذکر معناسنه در تخصیص ایچون دکلدر (سواه) ده سوی سبنک کسری وضمی والفک قصر یله غیری وماعدا معناسنه در که فارسیده دکرودیکر ویا زونیر لفظلریله و ترکیده اوزر که وارلق و بشقه لفظلریله ادا اولنور ضمیر غایبه اضافتله انک غیرینی دیمک اولور

(*) ددهده برشی یوارله در * ناس معناسنه کلور ددهده (*)

(ددهده) دحزجه وزنده و مرادفیدر که برنسنه بی یوارلق معناسنه در (ددهده) سلسال وزنده خلقی خرده وکوجک دوه یه دینور جعی دهاده کلور ودهاده ناس وبشر کی بی آدم معناسنده استعمال اولنور یقال مادری ایی الدهدهده هو ایی الناس کذا فی ترجمه الصحاح اللواتی رحه الله

(*) انباه اویقودن اویانمقدر * هم اویاندرمغه دینور انباه (*)

(انباه) اسبابه وزنده اویقودن اویانمق معناسنه در تنبیه ویتقند واستیقاط کی فارسیده

بیدار شدن دینور (آباه) همزه نك كنمزيه ايفاظ و زننده و مرفاد فدر كه اولاندر مرفه دینور
 فارسیده بیدار کردن دینور
 (دیندی رافه حضور صاحبیه * وسعت امر عیش اولدی رافه) *
 (رافه) صاحب و زننده و رفیه امیر و زننده معاشی واسع و رزق فراوان اولمسه راحت
 و آسایش و حضور بال صاحبی اولان مرفه کیمسه دینور (رافه) سحاب و زننده و رافه سحابه
 و زننده و رافه کراهیه و زننده امر معاش وسعت و سهولت اوزره اولوق معناسنه در
 و بر کیمه نك معیشی تنظیم ایه رافه و راخته مظهر قلمسه از فاه و رفیه دینور
 (کنه) * کنه دی هر شیک نهایتیه * کنه ای آره مقدار استکناه *
 (کنه) کافک ضعی و نونک سکونیه بر نسته نك قصوی و غایتیه و انجام و نهایتیه دینور و بر شیک
 جوهر حقیقتیه دینور و بر نسته نك قدر و مقداریه دینور و بر شیک وقت و هنگامیه وسعت و جهته
 دینور (استکناه) استقصاء و زننده بر نسته نك انجام و نهایتیه و کنه و غایتیه اراشدن و
 و ارشادیه رقی غایتیه واصل و بالغ اولوق معناسنه در آگاه و آگاه و تقصی کبی
 (استفهام) * اکلک استکدر استفهام * دخی ضرورتی دیکدر استکناه *
 (استفهام) استکناه و زننده بر نسته بی فهم اتمک و اکلک استک معناسنه در استعلام و استعرا ف
 کبی (استفهام) قافله استفهام و زننده بر نسته بی تفحص ایدوب صورده رقی فهم و ادراک اتمک دینور
 * بنم اشباهی شرح ایدن اوخلو * اتی ابن شارح الاشباه *
 (مصراع) اول تائینک رجه سیدر (اتی) ده ان مکسوزه حروف مشبهه بالفعلند در تون ثالثه
 تون و فایه یاه مشکلم بحلا منصوب ان کله سنک استکدر (ان) همزه نك کسریه ولد ذکر یعنی
 او عول معناسنه ان کله خیریدر (سارح) صاحب و زننده بر نسته واقع مسکله و مهم و غنی
 و موجز مقوله منی تحریر ایه کسکست و ایضاح ایدن کیمسه اطلاق و نور و این کله سنک
 مضان البیدر (اشبه) همزه نك فخریه معتبرات کتب فقهیه دن زیر الدین ابن فحیم مصرینک
 مؤلفی اولان کتاب معروفک استکدر ناظم تحریر محمد و هجی و پدری احمد راشد و جلدی بغول
 علمان مر عشی محمد افندیدر که زماننده مدینه مر شده منی معارف دار و محتاجی زاده
 مرحوم ایه هم مصر و هجی و ایدی اسباب و بطارک فن اولوق شرح ایدوب توفیق الاله فی شرح
 الاشباه دیو استکدر ایدی ناظم مرحوم سارح الاشباهک اوخلوک اوخلودر اب الاب
 اب منزله سنه تیزیل اولوق معارفدر
 * باعلاق مفاعیل فعلی * ایده آیه مغفرت الله *
 (یعنی) بوقطعه بحر حقیقتندر لکن حشوری غبون و ضرب و عروضاری محذوف و مجنوندر
 (آباه) همزه نك مدینه یا یا معناسنه اولان ابک جمیدر که مر اداب و اجداد اوله جقدن ماک
 مصراع شرحه محتاج دکلدر
 * شاعر المطلق یجلو الکلمات فی فیه *
 (شاعر) شاعر و زننده شعر سوبلین یعنی موزونیتی قصیده کلام موزون تکلم ایلین آدم معناسنه
 مبتدادر (مطلق) برشی عجیب و امر غریب پیدا اتمک معناسنه اولان اطلاق لفظندن اتم فاعلی
 بذه سبله مضامین عجیه و معانی نادره و غریبه اختراع ایدن شاعر ماهر بلیغه اطلاق اولون
 شاعرک مقلقه اضافتی موصوفک صفته اضافتی قیلندن اولمسه الشاعر المطلق سیکنده
 اولور و شاعرک عند العرب مر اتم عئیده سی و اردن فصاحت و بلاغته بکانه و طرح مضامین
 و سوق معانی و تعبیر داشتیده فرید زمانه اولان شعر ماهره شاعر مطلق و خالک کسریه

فعل و زننده خندید اطلاق اولونر که اعلای مر اتمدر ایدن دون اولانته شاعر دینور دخی دون
 اولانته تصغیر صغیه میله شویدر دینور دخی منخط اولانته عصفور و زننده شعر و دینور
 دخی اشاعی رتبه سنه شاعر دینور کذا فی القاموس و نظمی فصاحت و بلاغتن بر اهل بعد
 و معناسی بی رابطه و ناسد اید اوله رقی ادعای شاعریت ایدن هر کوی یاد کاره باع دینور کذا فی ترجمه
 (یجلو) جیم ایه باب اولدن اوله رقی بر نسته بی کشف و عیان اتمک معناسنه یا خود بر نسته نك باصنی
 اجوب مصیقل و محلی قلمی معناسنه اولان جلو و جلا و مصد رندن مضارع غایدر و جاء مهمله
 ایه حلا وندن یجلو و قلمده صحیدر (کلمات) معنایه موضوع اولان لفظ معناسنه اولان
 کله نك جعی اوله رقی فک فاعلیدر جله سی مبتدیانک خیریدر (فی) ظرفیه در (فیه) ده
 ن آخر معناسنه در کامر فی شرح القطعه السابقه ضمیر مجرور شاعره راجعدر مفهوم عنوان
 شاعر بلفک تکلم ایدیک الفاظ هنوز لسانندن متفک اولمسنین معناسی ساهه و نکشف
 و عیان اولور یا خود قند مکرر کبی شیرین و طلو کلور دیکدر
 * شکل و اندامی بغایت خوش اولان کیمه وجیه *
 * دخی توفیر ایه تعظیم ایه اصکم حق تنویه *
 (وجیه) امیر و زننده بر قومک سید و ذیشانته دینور و مطلقا جاه و رفعت و قدر و منزلت صاحبی
 کیمسه دینور ناظم تحریرک بغایت مناسب الاندام حسن صورت صاحبی کیمسه دینور دیکری
 اکریا جاه و منصب صاحبی اولان کیمه آرایش ایه حسن و جمال صاحبی ظن اولمسه منی
 اولوق محمدر لکن و فیه مافیه (تنویه) تنبیه و زننده بر کیمه بی تعظیم و توقیر و مناقبی تشهیر ایه
 شان و شرف و یروب بلند قدر و نامدار اتمک معناسنه در و بر کیمه بی رفیع صوت و بلند آواز ایه
 جا غرق معناسنه در
 * فقه و فقه آگاه معناسنه در فهم کبی * عالم علم شریعت اولته دیندی فقهیه *
 (فقه) فاک کسری و فاک سکونیه بر نسته بی ذهن و یره رک کرکی کبی آکلیوب بتمک معناسنه در
 بعده شرف و فضیلتیه بناء علم دین و شریعتیه علم غالب اولدیکه علم فقه ایه معارف اولان
 علم شریف اوله جقدن یا خود اصول و فروع و تفسیر و حدیث مجموعه شاملدر (نقه) نونک فقی
 و فاک سکونیه و فقه قحینه بتمک و آکلوق معناسنه در استکناه کبی کامر آفام (فهم) فاک فقی
 و هاک سکونیه و فهم قحینه و فهمه سحابه و کابه و زنارنده و فهمید یا نك تخفیفیه طواعیه
 و زننده آکلوق معناسنه در حنک و درک و رکن و لقن و تفتن کبی (فقیه) امیر و زننده علوم شرعیه
 عالم اولان آدمه دینور جعی فقهاء کلور
 * قوللق اتمکده تاه که عبادت کبیدر * طاعت ایدیرمه دخی حضرت حقه تالیه *
 (تاه) لامک تشدیدیه تکلف و زننده حضرت باری به قوللق اتمکدر که لازمه دین اسلام
 اولان طاعانی ادایه تکلفه سعی و اهتمام ایلدن عبارتدر (عبادت) کتابت و زننده و عبادت
 یاه مشدده ایه و عبودیت و عبودیت عینارک ضعی و نایده یاه مشدده ایه تنسک و ایقاه و استیفاء
 کبی طاعت معناسنه در که طاعنی و قوللق اتمک تعبیر اولونر (تالیه) تنبیه و زننده بر کیمه بی
 حق تعالی به طاعت و قوللق ایدیرمه دینور
 * اشتها و شرفه چو کله نباهت دینش * شرف و شهرت و شانی اولان آدمه نیه *
 (نباهت) کرامت و زننده بر کیمه نام و شان و شرف و شهرت صاحبی اولوق معناسنه در که خجول
 مقابلدر (نیه) امیر و زننده و نایه صاحب و زننده عالقدر و نامدار شهرت و شان و ذات و زمان
 صاحبی کیمه دینور

(*) واقف اولماغه تنبيه دینور هر شیده * واقف ایلک دخی برنسته به اولمش تنبيه (*)
(تنبيه) تکلف ورننده برنسته به واقف و مطلع اولمغه دینور و او یانمغه دینور انباشه کی
(تنبيه) تنبيه ورننده برکیمه بی برنسته به واقف و آشنا قلمغه دینور و برکیمه بی نومدن
وغفلتن ایشاط ایلکه دینور و کتنام و یقندر کیمه به شان و شهرت و برکیمه عزیز و نامدار
ایلمکه دینور

(*) بر عبارتده یا معناده بر از ضعف اولسه * اهل تصنیف در اول یرده و فیه مافیه (*)
(وفیه مافیه) ده فیه ظرف مستقر مقدم خبر ما موصوله در صله سی اولان ظرف مستقر ثانی ایه
مؤخر ابتدا در معنای ترکیب بونده اولان بونده وار در دیمک اولور که برنسته ده اولان حسن
ولطافته یا خود قبح و سماجته و احکام و رصانته و ضعف و رخاونه و امور سائر به شامدند
لکن اکثر یا شراح و محدثین بر ترکیبده بر از ضعف و فتور یا خود معنایسته به مقدار خلل و قصور
اولدقه فیه نظر و فیه خال موقعلیده استعمال عرف ایشلردر

(*) هم تصلف دیمه معناده تکلف کیدر * فخر یهوده صلف کیده زهو و دخی تیه (*)
(تصلف) تمدح ورننده و مراد فیدر که تکلفه اظهار صلف ایلک یعنی عهده افتد اردن
خارج از عای فضل و نرافت و دعوی رشد و فطانت ایلکدن عبارتدر و تبصیر و تعلق
ایدوب یلنا قلمغه دینور (تکلف) تصلف ورننده برکیمه کتقلو و زحمتلو و تعب و مشقتلو اولان
ایشی التزام ایدینوب او زرنه الملق معنایسته در ایددی وجه مشروح او زرنه تکلف مطلقا کتقلو
اولان نسته بی نفسنه التزام معنایسته تجسم مراد فیدر و تصلف فقط نایمجا فخر به و صلفده
تکلف و تجسمدر (ناظم بحر یلک پینلرنده ترادف ایماسنه و فیه مافیه دینلسه شایاندر (صلف)
فتحتبله فخر یهوده یعنی یعنی و بی فائده لاف و کذاف ایدوب او کتک معنایسته در یا خود
کبر و خود یینلکدن ناشی معرفت و طرافت و رشد و کاست باینده رتبه استعدادندن زیاده کمال
ادعا ایلک معنایسته در (زهو) سهو ورننده فخر و کبر و عجب معنایسته در و حسن منظره به
و خوب و دابر چهره به دینور و تاب و طراوتلو نباته و نباتک چیمکنه و چیمکارک رونق و طوب
طراوتلنسته دینور و باطل و یهوده به و یلان سو یلمکه و تحقیر و استخفافه دینور و چراغی
شعله لندر مکه و قلیج مقوله سنی آچوب پارلمغه و عصا ایه اورمغه و برنسته بی تقدیر و تخمین
ایلمکه دینور (تیه) تانک کسریله کبر و صلف معنایسته در و الف قافیه سنده
قطعه ارضیه ده یکدی یکی او زرنه او جو بو جانگی و بولی و نشانی اولیمان بیابانه دینور و یول
آزمغه دینور

(*) حبله و خدعه ایه کارنه صورت و یرمک * دیمیری باقیری یالذلله در هم نمویه (*)
(نمویه) تنبيه ورننده برکیمه حبله و زور ایه ایشته صورت و یرمک یعنی زبوق و کاسدی
رایج و باطلی حق صورتده ابراز ایده رک مصلحتنه رواج و یرمک معنایسته در و دینور و باقر
مقوله سنی کوش و التون ایه طلا ایدوب یالذللق معنایسته در و برصولو اوللق و برنسته به
چوق صوقومغه آبدار و وصولو ایلک معنایسته در و برکیمه به سؤاله مخالف خبر اخبار
ایلمک معنایسته مستعملدر

(*) زنه معنای ابراغ اوله ایش زنه کی * موجب اومدن اول کیمه که دور اوله زنه (*)
(زنه) غرقه ورننده و (زنه) نونک فخی و زانک سکونیه برنسته دن بعد و اوراق معنایسته
سملدر و زنا هت و زنا هت مطلقا کریمه و ناخوش نسته دن بعد اوللق معنایسته در (زنه)
امیر ورننده حسی و معنوی مکاره و ناسزادن سالم و موجب اومدن و مواقعه و دن دور و بعد

اولان کیمه به دینور

(*) سوء خلافیه ذلیل اولدی جهانده سفها * ذل فی العالم من دغوته کل سفیه (*)
مصراع اول ناینگ ترجمه سیدر (ذل) ذالک فخی و لامک تشدیدیه باب ثانیدن ماضی مذکر
غایدر ذلیل و حقیر اولدی معنایسته (فی العالم) ده فی حرف بحر و ذل فعلنه متعلقدر العالم
لفظنه لام تعریف عهد خارجیدر که بوجیهان یعنی عالم دنیا مراددر و عالم لفظا بحرور
و محلا منصوب فعلک مفعول فیه در (من دغوته) ده من جارح تعلیل ایچونددر (دغوه) ذال مهمله تک
فخی و غین معجمه تک سکونیه تیره ورننده وینه وزن من زور او زرنه یا ایه دغیه سوء خلق یعنی
کوبو خوی معنایسته در جملاری قبحانله دغوات و دغیات کلور صبر بحرور لفظا مؤخر و رتبه
مقدم اولان کل سفیه راجعدر (کل) کافک ضمی و لامک تشدیدیه مضاف الیه منکرک افرادنی
و مدخول معرفک اجزاسنی احاطه و استعراقه موضوع اسم مفرد اوله رق ذل فعلنک فاعلیدر
(سفیه) امیر ورننده عقل و ادراکی خفیف سبکمر و جالب مشرب کیمه به دینور و عقل
و دراکدن بی بهره اولان کیمه به و جاهل و نادانله اطلاق اولور جعی سفها کلور امرآه ورننده
تراجمه ده واقع اولدی بی کی و سفها کلور سبک کسریله مؤثی سفیه در جمع مؤثی سفیات
و سفیه کلور و بر ترکیبده سفیه کل کله سنک مضاف الیهیدر ماک ظاهر در

(*) بر اینور کرچه بود نیاده هزاران مکروه * هله عتدمده جهالت کی یوق شی کر به (*)
(هزاران) هانک قبحیه اعداد دن مرتبه رابعه ده واقع یلک عددک اسمی اولان هزار لفظنک
جمعیدر زرا فارسیده آن کله سی اسم جامد آخرنده علامت جمع اولور پس هزاران الوف
و آلف معنایسته نیجه یلک دیمکدر که بغایت کثرتدن کایه در (مکروه) مقویه ورننده و (کر به)
امیر ورننده طبع سلیم کندیدن تنفر ایه خوشنمیوب قبح عداوتدیک نسته ده دینور (جهالت)
رذالت ورننده علمه بایدر که بیلمک و نادانلق معنایسته در (محصول بیت کرچه بود نیای مکاره
زای دینه ده لایمده و لایمده مکروه و منفور نسته ل و ار در اما عتدمده یعنی ظن و اعتقاد مده
جهالت و نادانلق جمله سندن زیاده کسریله و منفور عتده در دیمکدر
(*) یا ملتغ العلم الی الشمس تساوی (*)

(یا) حرف ندادر (ملتغ) اضاءه و لمعان ایدوب یلدر امق معنایسته اولان یا خود برنسته بی
اختلاس ایدوب قاپوب الملق معنایسته اولان التماق لفظندن اسم فاعل اوله رق منادی در
(علم) قوت عاقله دن حاصل اولان صورت ذهنیه معنایسته ملتغ مضاف الیهیدر (الی)
حرف جر و مؤخر تساوی فعلنه متعلقدر (شمس) لمس ورننده نیراعظم اولان کوش
معنایسته مؤخر فعلک مفعول به غیر صریحیدر (تساوی) برنسته آخرنسته به کیده یا خود
کیفیده معادل و برابر اوللق معنایسته اولان مساواتدن مضارع مخاطبه و فاعلی تحتیده
مستتر انت ضمیریدر (ناظم بحر یلک یوق قطعه تک عنواتی حرف ندا اولان یا ایه تصدیق ایتمی نظم
حر و فده تو بت قافیه حرف یایه رسیده اولدیغنه رمز و ایمادر (مفهوم عنوان ای نور علمی
روی زمینی اضاءه و اشراق ایدن کیمه یا خود ای انوار علمی نبراس حقیقیدن اقتباس
و اختلاس ایه ذاتنده کامل و غیر یلری مکمل اولان کیمه بر توانداز آفاق اولمده آفتابیه عالمابه
معادل و مماثل اولدک دیمکدر

(*) برنسته برابر ایه غیره دی مساوی * عینله محاسن دیمه تک ضدی مساوی (*)
(مساوی) میک ضمیمه مساواتدن اسم فاعلدر مقداره یا خود بعضی اوصافده غیره نسته به
برابر و معادل اولان نسته به دینور فارسیده یکسان و یکسون دینور (مساوی) میک قبحیه

مبادی و زننده کتک و کوتولک و بدلتک و شر و شور و معنای اولان سبک ضعیله سوء لفظتک غیر قیاس اوزره جعبه کتک حاکم ضعیله حسن لفظتک غیر قیاس اوزره جعنی اولان محاسن کله سبک مقابلی و ضدیدر پس مساوی کتک و کوتولک و بدلتک معنایه و محاسن اولان کتک و کوتولک معنایه اولور و یو محاسن ایله مساوی من حیث المعنی متضادان ایکن کرک و زننده و کرک هر براری علی غیر قیاس جمع اولمده یا خود ایکسیده جمع اولوب مفرد لری مجموع اولمده توافق و اتحاد لریه بناء ناظم بحر برعینله عبارت سینه تعبیر ایلدی و محاسن محسن لفظتک که مقعد و زننده اسم مکندر جمع اولور بدن انسانده موضع حسن و جمال اولان پرله دینور

(*) مهمان نوی و دی مقیمه دخی ناوی * منوی دینور منزله کیم جعی مناری (*) (نوی) غنی و زننده ضعیف معنایه در که فارسیه مهمان و اصل ترکیه نونک ضعیله قونق و لیاغزده مسافر تعبیر اولور و مهمان ایچون نهیته و ترتیب اولان اوه و اوطنیه دینور واسیره و گرفتاره دینور و حریمین محترمینک برنده بجاور اولان کیمیه دینور (ناوی) و اولک کسریله بریده مکث و اقامت ایدن کیمیه دینور (منوی) ما وی و زننده منزل مراد فیدر که داروخانه معنایه در و صحرالده واقع قوناق برینه اطلاق اولور و ضیاف و خاندان کیمیه ابوالنوی و مضیافه خاتونه ام المثنوی تکنیه اولور کیم (منوی) میک قحیله منوی تک جعبدر

(*) ما وی دی رجوع ایلیه جک منزله هر دم * رجعت ایدرم بن دیمه مفهومیده آری (*) (ما وی) میک و واولک قحیله و الفک قصر یله جایجا کندینه رجوع اولور اولان منزله و بورده دینور باده و مبادی کی حاله و مقاله و زننده (آوی) رجوع رجوع معنایه اولان اوی یا ویدن فعل مضارع متکلم و حده صیغه سیله بن رجوع ایدرم و کیز و کلوزم معنایه در اصلی هرتینله در تخفیفاً همزه ثانیه الفه قلب اولدی

(*) تشبیه طاعنق که شتات اولدی طاعنق * جمع ایدیمیز همدخی جامع کی حاوی (*) (تشبیه) تعریق و زننده و اشتات اسکات و زننده مجتمع اولان افرادی یا خود اجزای آریوب طاعنق و پراکنده ایتک معنایه در (شتات) صاحب و زننده لازمه که طاعنق معنایه مصدر در و اسم اولور طاعنق و پراکنده معنایه و طاعنق و نارمار ایتک معنایه متعدیه اولور (جامع) طاعنق نسبه لری بر کدر مک معنایه اولان جمع لفظتدن اسم فاعلدر جمع ایدی و بر کدیری معنایه (حاوی) جمع و احراز ایتک معنایه اولان جوابه دن اسم فاعلدر بابا و وزنا و اعلا قاضی کله سی کیدر

(*) مشکل مرضک داه عضال اولدی ما کی * مشغول دوا اولغده دیندی تدای (*) (داه عضال) مازلال و زننده معالجه و مداوات قبول ایتمکه اطباء چاره و تدبیردن عاجز قبلن یک مشکل و دشوار مرضه دینور زیر داه علت و مرض معنایه در عضال غراب و زننده صعب و دشوار معنایه در (تدای) تانک فحی و واولک کسریله مریض علتله دوا و علاج ایله مشغول اولغده دینور

(*) جوع آجلیفه دی خو و مجامعه دخی اویله * هم جامع و هانی آج اولاندر دخی طای (*) (جوع) جیمک ضعیله آجلیفه دینور که طوقلق معنایه اولان شیخ مقابلیندر (خو) خاه مجعک فحی و واولک تشبیه جوع معنایه در که آجلیفه دینور و عسل معنایه در که پاله دینور و خانه و منزل مقوله سی منهدم اولوب یقین معنایه در (مجامعه) مقاله و زننده آجلیقه معنایه مصدر در جیمک قحیله جوع کی (جامع) صاحب و زننده و جوعان سکران و زننده و صفرلدر

قاری آج کیمیه دینور مؤثی جایعه و جوعی دز سکر لری و زننده بجعلری جیمک کسریله بجعاص و رکع و زننده جوع کلور (هانی) قاضی و زننده و (طای) بیه قاضی و زننده و طوی طانک فحی کسریله بولمده آج و کرسنه کیمیه دینور

(*) غی و رهق و بیغی و عتو آرمغه دیمش * عانی کی آغش دیمک اولمش دخی غاوی (*) (غی) غینک فحی و ایتک تشبیه به حقدن عدولله سکر کتک ایدوب ازغون و کراه اولمش معنایه در سحابه و زننده غوایه کی و غی متعدیه اولور آخری ازغون اضلال ایتک معنایه و غی جهنده بروادی اسمیدر اعاذنا الله من ذلك (رهق) قحیله غی و عدوان و سفه و طغیان معنایه در و زننده غشی ایدوب یوزیک معنایه در و منهایت و خرمائی و شر و شوری و ظلم و جفائی ارتکاب ایتمکه دینور و حق و خفت معنایه و بر کیمیه ک ارقه سندن یتشک یا خود آرنده دوشوب طلب ایدره ک یا قشوب جاعق معنایه در (بیغی) بانک فحی و غینک سکر یله کراهلق و طغیان ایتمکه دینور و هر نسته حدی تجاوز و تعدی ایتمکه دینور و زننده طلب ایتمکه دینور و عورت زوسی اولوب زنا ایتمکه دینور و بر کیمیه تغلبه ظم و شتم ایتمکه دینور و یلان سوبلمکه دینور (عشو) علو و زننده و غی غینک ضعی و تانک کسری و تانک تشبیه به و غی کسریله حدی تجاوز و تکبر و سکر کتک ایتمکه دینور (عانی) قاضی و زننده و غی غی و زننده حدی تجاوز و علو و استکبار ایدن ازغون کیمیه دینور (غاوی) قاضی و زننده و غی غی و زننده و غیان زیان و زننده و صفرلدر ازغون و کراه کیمیه دینور و غاوی کوچک باشد دینور

(*) صحرایچی و تاب و جراد اولدی چکر که * حسابان ایش ایتک آدی هم جندب و هاوی (*) (و تاب) شداد و زننده پرتا و ایدوب صحرایچی معنایه اولان و لویدن مبالغه اسم فاعلدر که جوق پرتا و ایدوب صحرایچی انسانیه و حیوانه دینور (جراد) صاحب و زننده اسم جندب اوله یق چکر که دینور که معز و فدر هم و تاب و هم طاردر مفردی جراد دز و بوجزاده ملک تدبیر و تائیش مساوید مذکره و مؤنثه اطلاق اولور ایتک چکر که به عصق و حنطب و عنطب دینور و جراد ناس معنایه استعمال اولور و سارق اولان کیمیه دینور اوغراد بیجی بری باندن نیرید ایدن جراد تشبیه ایله (حسان) عثمان و زننده چکر که دینور و تعلل ایدوب صلیق معنایه در و حساب لفظتدن جمع اولور و عذاب و بلا و شر و شور و هوایه آغوب حیقطنه عبارت دینور و کوچک اوقلره دینور (جندب) جیمک ضعی و نونک قحیله و جندب قنفذ و زننده و جندب در هم و زننده انواع جراددن بر نوع چکر که در بعض اهل لغت ایتک چکر که ایله و بعضیسی اوجاق چکر که می و کیمیه چکر که سی ایله میان ایتمیز (هاوی) غاوی و زننده چکر که به اطلاق اولور

(*) راوی صویه قانیجی روایت ایدیجی هم * آت اوزره قیام ایدیجی کیمیه دخی راوی (*) (راوی) هاوی و زننده صومقوله سی مشرو باندن اولان نسبه بی ایتک معنایه اولان ری لفظتدن اسم فاعل صیغه سیله صویه قانمش سیراب کیمیه دینور که عظمیان و طهمان مقابلدر ریان کی و راوی کات و زننده اولان روایت لفظتدن اسم فاعل اولمش اوزره حدیث یا خود شعر مقوله سی تحمل و حفظ ایدوب آخره نقل و حکایه ایدیجی کیمیه دینور و راوی آت اوزره بغلنش کی متین و محکم طوزان فارس و جندبی کیمیه دینور کویا که رواه دیدکری

(*) دکه سوزی کیم بنم ایدیجی روایت * فاسم بکلای انا راوی انا راوی (*)

مصرع اول ناینگ ترجمه سیدر (فاسم) ده فاصحه یا خود زنده در اسمع اعلم وزنده دکلک
وایشنگ معنای اولان سمع لفظیدن امر مخاطبدر فاعلی تحتد مستتر است ضمیر پدر سن ایش
ودکله معنای (یکلامی) ده یاه جاره فعل امره متعلقدر کلامی یاه متکلمه اضافله بنم سوزی
معنای فعلک مفعول به غیر صریحیدر (انا) متکلم وحده ضمیری اوله رق مبتدادر (راوی)
نفل وروایت ایدیچی معنای مبتدایک خبریدر مفهوم جمله بن روایت ایدیچیم دیمکدر ایکنجی
انارای جمله سی اولکنک تا کیدلفظ سیدر ترجمه دن قطع نظر ایکنجی راوی معنای اوله یا خود
معنای ثالثه محمول اولفده ممکندر مال معلومدر

(*) فعلن فعلان فعلان فعلان * فخریه می ظن ایله یهوده دعاوی (*)

یعنی بوقطعه صدر وابتدای اصل حشوری و عروض وضر بری مخبون اولان بحر رمل مثن
الاجزادندر فخریه اوکونک معنای در (یهوده) بانک کسریله عبث وفائده سز نسبه معنای فارسیدر
(دعاوی) واوله کسریله نواحی وزنده واوله فخریه فتاوی وزنده دعوی کله سنک جعیدر (محصول
کلام جایجا نظمک مزیه ورجحانی ایراد ایله فخریه وتمدح ودعوی کال ایده رک مباهاة
وینج ایتدیگی لاف وکذاب ویهوده صلف وخلاف ظن ایله زیر بود عام کواهی ذوق
سلیم ایله مثبت و میهندر دیک اولور

(*) بن باغ هنر سنبلیم سنبله بسته * ناینگ اصولده مقام ایسه رهاوی (*)

(سنبل) قنقد وزنده بواسطه معروف خوشبو و بغایت لطیف و دلجو شکوفه در کلدن اول
آچیلور و مائی و بیاض و مور و کلکون و پنبه اوله رق انواع والوانی اولور (سنبله بسته)
ترکیبی بسته سنبل معنای در که سنبل دیگره مربوط دیک اولور یونکله ناظم مر حوم سنبل
زاده لکنی بلکه سنبل ابن سنبل اولدیغنی ایما ایدر و سنبله موسیقیه بر پرده و آهنگ اسمیدر که
مخیر سنبله دخی دینور کذلک بسته موسیقیه بر آغازه مر که اسمیدر که بسته نگار دخی درل
حصار و حجاز و سگاه نغمه زدن مر کیدر نای شعر و انشاده فائق الاقران خیریه و تحفه
الحریم و سیر و سی تکلمه سی کی آثار عدیده صاحب الدیوان و شهرت شایعه سی
غنی عن البیاندر * پری اخوانک یازدی تأسف برله تاریخ * زلیخای جهانین چکدی
دامان یوسف نابی * نشیده سنجه دیگر (نابی بحضور آمد) ناریخجه سیکوز بکرمی دورت
تاریخده عازم دار بقا اولمدر اصول پوراده فن موسیقیک اساسی اولان اونایکی مقامدن
عبارتدر که هر بر لرینه اصل تعبیر اولور (رهاوی) سماوی وزنده مقامات دوازده دن
پرینگ اسمیدر و (رها) هدی وزنده نهر فرات قربنده واقع رقه ایالتک قاعده سی ونابی
مر حومک مولدی اولوب السنهده اورفه دیمکله معروف بلده دلارانک اسمی اولفله جناب
ناینگ رهاوی اولدیغنهده رمز وایما واردر (محصول نیت کچر چه بن سنبل ابن سنبل لکن
هرکک یلیدیکی سنبل دکلک بلکه یزوز شیاغه قوه قد سبه اوله رق ریاض معارفده شکفته
اولمش برنوظهور ستیلم دیمکدر و ناینگ صبت و صدای آتاری مقام رهاوی کی طنین انداز مسامع
حجاز و عراق و نهاوند و اصفهان اولمش ایسه بنم آهنگ کالم مخیر سنبله پرده سنه رسیده اولفله
ولوله ساز نفوس عشاق و عشیران و راحت الارواح اهل جهان اولفده اوج بالایه راست
ارتقا و صباى راحت افزا کبی روح و ریاسی عالمه منتشر و عربان و جمعه صفا بخشادر
دیمک ایله یز فخریه نوادادز

* لایخل الکلم ایجازی *

(لایخل) برنسنه به ضعف وفتور ووهن و قصور ایرات ایتک معنای اولان اخلاص دن مضارع

نقی استقبال صیغه سبیله وهن وخلل ویرمز دیمکدر (کلم) کافک فیتی ولامک کسریله لفظه
واحد معنای اولان کله نک جعیدر و فعلک مفعولی اولق اوزره منصوبدر (ایجازی) ده
ایجاز اطناب وزنده و مقابلی اوله رق اختصار معنای فعلک فاعلیدر و یاه متکلمه مضافدر
مفهوم عنوان بومنظومه ده معانی الفاسطی بیانده بعضا ایجاز و اختصار ایتدم ایسنده ایجاز
محل دکلدر دیک اولور

(*) معرفه حاله جعیدر سازی * تغنیه ایرلغه آغازی (*)

(معرفه) میک کسری و عین مهمله نک سکونی وزای معجه نک وفانک فخریه یله مکنسه وزنده
و معرف منبر وزنده و علف عینک فیتی وزانک سکونیه ساز قسمته دینور نای و طنبور
و ریاب و سنطوری جعی معارف کلور یقال فلان الهاه ضر و ب المعارف عن ضر و ب المعارف
(تغنیه) نغمیه وزنده سازنده و خواننده و مطرب مقوله سنک مقامات موسیقی به مقارن طریق
آوازه آغاز ایتدند عبارتدر تغنی و غرد و تغرید و تغرد کی فارسیده سرود و ترکیده ایرله
تعبیر اولور

(*) هم کوزل شاره تدعب دیمه ده * دلبرک ایلسیدر نازی (*)

(شاره) ساره وزنده و شور ثور وزنده و شوره تمره وزنده و شیارکاب وزنده و شوار سحاب
وزنده حسن و جمال معنای در و هیئت و قیافه و لباس و کسوه به و سمن و سمن لکه و کندیله
ترین اولان زینت و آرایش دینور (تدعب) عینک تشدیدیه تسحب وزنده و مراد فیدر که
محبوبک شو خلق ایله ناز و شیهو ایدوب ناز نسبه دینور لام قافیه سنک اول قطعه سنه کی
دل و دلال و ادلال کی

(*) اولدی هم نخبه نقاوه شولکم * اوله شینگ سحیلن ممتازی (*)

(نخبه) نونک ضمی و خانک سکونیه غرقه وزنده و نخبه نونک ضمیله همزه وزنده برنسنه دن
سحیلوب اوورندلش اولان کزیده و مختار نسبه به دینور نخب و منتخب کی نه کیم بومنظومه
ساز منظومه اردن اعلا و منقح اولدیغنه مینی نخبه نسبه اولندی (نقاوه) سخابه و ثمامه وزنده
برنسنه نک کزیده و مختارینه اطلاق اولور منتق و مصطفی کی

(*) غزو ایش دشمنله اوغرا شیق * کافره جنکه کیدندر غازی (*)

(غزو) غینک قحی وزانک سکونیه و غزوان قحیانه و غزاوه عداوه وزنده دشمنه جنک و قتال
ایتمک کتک و دشمنله اوغرا شوب محاربه ایتمک دینور و برنسنه اراده و طلب ایتمک دینور (غازی)
قاضی وزنده دشمن اوزره جنکه کیدن کیمسه به دینور جعی زانک تخفیفله غزاه کلور قضاة
وزنده و غینک ضمی وزانک تشدیدى والف مقصوره ایله غزی کلور ودلی وزنده غزی کلور
(*) جارحه اولیچی قوشه دینور * طوغانک آدیده اولمش بازی (*)

(جارحه) بارحه وزنده یارملق یا خود کسب ایتک معنای اولان جرحدن مأخوذ اوله رق
شاهین و طوغان و عقاب و اتماجه مقوله سی یرنجی قوشه و ارسلان و قیلان و قورت مقوله سی
یرنجی جانوره دینور و انسانده ال وایاق کی آلت کسب اولان عضوه دینور جعی جوارح کلور
کواسب کی (بازی) غازی وزنده و بازدار وزنده جوارح بطور دن طوغانه دینور اجدل
و صفر کی جعی براه کلور قضاة وزنده و بازی و بیران کلور

(*) انجمی دی عربک غیر یسنه * دیر جماعری به نازی (*)

(انجمی) انجری وزنده مبالغه نفسنه نسبتله و انجم ارقم وزنده عربدن اولبان کیمسه به
دینور روی و ترکی و هندی و ایرانی کی مفردی و جعی مساویدر و انجمی و انجم کلامی فصاحت

و بیان اوزره ادایه مقتدر اولیان کیمسه به دینور و دلسره اطلاق اولنور اخرس معناسه (نازی)
تا بله بازی و زننده فارسیدر عربی معناسه مردم تازی رجل عربی واسب تازی خیل عربی
و زبان تازی لسان عربی معناسه در

(*) مروزی بلده مروه منسوب * شهرری نسبتی اولش رازی (*)

(مروزی) مولوی و زننده ایران اولکه سنده خراسان ایالتنده مرو نام بلده به منسوب کیمسه به
دینور و بونست غیر قیاس اوزره منسوب الیه اولان مرولفظنه برزای معجه زیاده سیله در
بلده مزبوره به نسبتده مرویده دینور بعضار بلده مزبوره به منسوب اولان انسان ایسه
مروزی و اشیاء سائر اولورسه قیاس اوزره مروی دینور دیدیلر مثلا رجل مروزی و ثوب
مروی دیرلیدی (نازی) شامی و زننده عراق عجمده بلده عظیمه مشهوره اولان ری
شهرینه منسوب کیمسه به و نسته به دینور تفسیر کیر صاحبی اولان ترجان المتکلمین و فخر الملة
والدین محمد بن عمر بن الحسن النبی البکری المعروف بالامام الرازی ری شهرنه منسوبدر
برهان قاطع ترجمه سنده شویله نقل ایدر که ایکی شهرزاده و ارایدی برینک اسمی ری و دیگرینک
اسمی رازایدی و دو برادر بالانفاسق بر شهر بنیاد ایلدیلر بعد التکمیل هریری کندی اسمبله تسمیه
اولمق مراد ایتکله ینلرنده منازعه پیدا اولدی عقلادن بری جسمال ماده النزاع شهرری
برینک اسمنه مضاف و اهلی برینک نامنه منسوب اولمق رأی ایتکله شهر مزبوره ری
و خلقة رازی دینک اوزره نزاعه فیصل ویرلیدی استطراد مدت عمرنده باذنجان کورمدک
براعرابی شهر مزبوره وارب سوق سبز واته باذنجانی کورمکله استغراب ایدوب کزیده و مختارندن
بردانه سنی بر پوله اشترای اهل بادیه به اهدا و اعجوبه نما اولق اوزره در هیمان ایش ایدی
ناکهان باذنجانه مزبوره خرق هیمان ساقطه و ماصدق (لکل ساقطه لاقطه) اولمق تحصیل
دیگرینه دسترس اوله میوب و اسمنی دخی سهوا ایتکله یله میوب ناچار کیر برخاسته سن در کف
ایده رک مجمع ناس اولان اسواقده کشت و کنار * و ایها الساکنون بیلده ری * هل وجدتم
بمثل هذا الشئ * یشبهه فی الطول و الخانه * لکنه اسود منه شوی * نشیده سیله باذنجان
مفقودی تعریف ایلدیکی اصاحیک منقوله دندر

(*) عیشی نسبتی عین شمسک * لفظ مخوت ایش اکل رازی (*)

(عیشی) عینک فتنی و یاه مثانک سکونیه علقی و زننده عین شمس منسوب دیمکدر
و عین شمس دیار مصرده برقریه اسمیدر و بوالفاظ مخوته قبیلنددر لفظ مخوت و کله مخوته
اهل اعت اصلا حنده سول لفظه اطلاق اولنور که کتین فصاعدا کله واحده فلتس اوله
سلا عین سمس و عبد الشمس و عبد القیس کی اسم مضافله نسبتده ایکی حرف کله اول دن
و ایکی حرف کله ثانیه دن اخذایله برکله رباعیه ترکیب اولنوب عیشی و بیه موحده ایله عیشی
و عیشی دینور و بسمله و حمله و سبخله و حلقه و حمله الفاظ مخوته مشهوره دندر
و بولمق معناسی افاح منقوله سنی بولمق در سلاخیار ایکی یا خود اوچ فطعه اغاجی یونوب
بر برینه ضم ایله برنسته یایدی کی متکلم دخی کتین یا خود زیاده زیاده بی تحت و فضله سنی
طرح ایدوب کله واحده قیله سنندن عبارتدر راز فارسیدر مافی الضمیر اولان سره دینور
(*) دیندی افحام بیوکلنددر رک * آدمه ایتکله اعزازی (*)

(افحام) همزه کسر یله اعظام و زننده و مراد فیدر که بر کیمه بی تیجیل و تعظیم و تکریم
و تفضیم ایدرک اولولق و قدر و شاتی اعلا ایدوب بین الناس عزیز و محترم قیلن معناسه در
(*) هنر آن کشته ییچیدر صاهل * هم صهیل اولش آنک آوازی (*)

(هنر) صاحب لهجه نک ضبطی اوزره درهم و زننده و صاحب قاسک ضبطی اوزره
هانک کسری و نون مشدده نک فتنی و بانک سکونیه صبر و زننده آنه دینور فرس معناسه
و هنر صبر و زننده اوکوزه دینور و هنر برج و زننده صرلانه و اشک صیاسنه دینور (صاهل)
صاحب و زننده کشته ییچی آنه دینور (صهیل) امیر و زننده آنک آوازیه و سننه دینور و آن
کشمک معناسه مصدرده او اور صاهله کی

(*) ایکی کاهن ایدیلر شق و سطح * شهرتی واردنی کاهن حازی (*)

(شق) شبنک کسری و قافک تشدیدله ایکی یارلمش نسته نک برقطعه سنه دینور بو مناسبتله
نوشروان زماننده ظهوره کلان کاهن مشهوره علم اولمشدر که کاهن مزبور براللی و بریاقلی
و یگوزلی و برقولاقلی عجیب الهیکل و طرفه قیافت نصف وجود انسانییدن عبارت ایدی
(سطح) فیج و زننده صوطلومنه اطلاق اولنور بوملاسه ایله بنو ذنب قبیله سنندن زمان
جاهلیته موجود بر کاهن مشهوره علم قیلمشدر که باشندن غیر جسدنده اصلاکک یوغیدی
بشت نبویدن مقدم طلوع آفتاب رسالتی اخبار ایلشیدی اوچبوز سنه معمر اولدی لیل
مولدنبویده نوشروانک سراینک اون درت عددکنکره و کرلینک سقوطی خصوصتی اندن
استکشاف ایدیلر و جودنده اصلاکک اولمق قله بریره کتور دکده یوغجه کی دوروب
یوکرلایدی و غضبتک اولدقده طولوم کی شیشوب قالفارایدی کرچه زمان جاهلیته کاهن
چوق ایدی لکن شهرته بونلرک عدیلی یوغیدی بنشاء علیه ناظم شهرتیری نصریح ایلدی
(حازی) غازی و زننده قوشی برندن اوچورمغله فالجلیق و نکهن ایتک معناسه اولان
حزوکله سندن وصف اوله رق کاهن معناسه در کاهن دخی عربیدر کامر فی القطعة الاولى
من قافیه الفاء لکن شیوعی حسبیه ترجمه موقعه ایراد اولندی سیاق نظمندن بادی نظرده
ذهنه تبادر ایدن حازی دخی شق و سطح کی بر کاهن معروف اسمی اولمشدر لکن صحاحده
و قاموسده و ترجمه رنده حازی نامنده کاهن مخصوص اولدنی مثبت دکدر و کاهن شول
کیمسه به اطلاق اولنور که کندیله جن و شیاطین پندنه نوع مناسبت اولمق بوعالم عناصرده
جریان ایدن بعض امور جزیه مستقبله بی اتلردن استعلام و کنیدین استکشاف ایدلره افاده
و اعلام ایدر اوله و بوطائفه نک خاتمه سی زمان جاهلیتک اوخرنده موجود اولوب کندیلردن
اخبار عجیه مروی باخصوص فخر الانام علیه الصلاة والسلام افندیکنز قبل ولاده قریب
العهده تشریفلری و کانه خلقه مبعوث اوله رق بی آخر زمان و خاتم الانبیاء اوله جفنی
اخبار ایدن شق و سطح نام کاملردر (ولا کهانه بعد النبوة) مضداقجه بوطائفه بعد النبوة
مغیباته اطلاع دن محجوبلردر و بومقوله علم غیب ادعا ایدن اخوان شیاطینی تصدیق
کفر اولدنی * من ائی کاهنا فصدقه بما یقول فقد کفر بما ازل علی محمد * حدیث شریفله
میهن و کتب سرعیه ده میندر

(*) ترجمهده سوزیمی کیرله یوق * لبس فی ترجی الفازی (*)

مصراع اول ثانیک ترجمه سیدر (لبس) فعل ناقصدر یوق معناسی افاده ایدر کامر مراد
(فی ترجی) ده فی ظرفیه در ترجمه دحرجه و زننده برلغی آخر لغت ایله تفسیر و بیان ایتک
معناسه در و بیه متکلمه مضافدر جار مع المجرور ظرف مستقر فعل ناقصک مقدم خبریدر
(الفازی) بیه متکلمه اضافه مؤخر اسمیدر اغاز همزه نک کسریله کلامدن مراد اولان معنای
سرت و نغمه ایتکله دینور کامر فی القطعة الاولى من قافیه الزاء (حاصل معنی بومنظومه ده
لغات عربیه بی لسان ترکی ایله ترجمهده اخفاء مراد ایتدم دیمکدر

(*) نظم اولدی ختامه نزدیک * چوغه طوتسون ظرفو آزی *

(ختم) کتاب وزنده برسته نك انجام و آخرينه دينور خاتمه كي (تزدیک) نسرین وزنده فارسیدر یقین و قریب معناسنه در (ظرفا) شرفاء وزنده دکی وزیرك ظرفلو کیمسه معناسنه اولان ظرفك جعیدر مال ظاهر در

(*) انما الله الينا الهادی *

(انما) حروف مشبهه بالفعلیدن اولان ان مکسوره ایله ماء کافه دن مرکب اوله رق طرق قصر دندر ترکیده انجیق معناسنی افاده ایدر و دائماً جمله خبریه اوزرینه دخول ایدر اسم جلال مبتدادر (الینا) ده الی حرف جر در و مؤخر هادی لفظنه متعلقدر متکلم مع الفیر ضمیری هادینك مفعول به غیر صریحدر (هادی) قاضی وزنده هدایت ایدیچی یعنی مطلوبه موصل طریقّه ارشاد و دلالت ایدیچی معناسنه در مفهوم عنوان ظاهر در

(*) به واحد دی برنجی حادی * سادس النجی هم او یله سادی *

(واحد) صاحب وزنده مبدأ اعداده دینور که فارسیده يك ترکیده بر تعبیر اولنور (حادی) هادی وزنده مرتبه اولی ده واقع اولان نستهیه اطلاق اولنور که برنجی تعبیر اولنور (سادی) صاحب وزنده النجی مرتبه ده اولان شیده دینور (سادی) حادی وزنده سادس معناسنه در که النجی دیمکدر سببی یاه اید الله در نه کیم خامس افطنده خامی دخی لغتدر و سادی مهمل و مسبب دوهیه و حادی نغمه ایله دوه سور یچسته دینور کاسیچی

(*) بك سخی آدم ایش نادى الکف * نم نداجمله دیش نادى *

(نادی الکف) حامی الصف وزنده وندی الکف نکی الحد وزنده الی آحق سخی و کریم کیمسهیه دینور (ندا) عصا وزنده نمسا کلفه و یا شلفه دینور و یغموره دینور و یاش طبراغه دینور وات یاغنه دینور شخم معناسنه (نادی) حادی وزنده وندی غنی وزنده وندوه عمره وزنده ناسک برکد کیری مجلس و انجسته اطلاق اولنور

(*) سن عتاب اینه دیمک لاتهر * اولدی سائل چودیلنجی آدی *

(لاتهر) لاتهر وزنده بر کیمسهیه زجر و آزار ایله سور مک و بد معامله ایله دفع ایدوب قوغغ معناسنه اولان نهر لفظندن نهی مخاطبدر (سائل) سائل وزنده بر کیمسهیه دن مال مقوله سی نستهیه طلب ایدوب استمک معناسنه اولان سؤال لفظندن اسم فاعل بینه سیله استیچی و دیننجی معناسنه در و بر کیمسهیه دن بر نستهیه بیلک طلب و استدعا ایدن کیمسهیه دینور معنای اولک جوابی ال ایله اولور که سائلک مطلوبی اعطا ایتکدر و معنای ثانینک جوابی دل ایله اولور که صور یلن نستهیه خبر و بر مکدر

(*) سور یچسی دوه نك حادی العیس * سرعت ایدن دوه آدی حادی *

(حادی العیس) عینک کسر یله ثانی العید وزنده نغمه و ترانه ایله دوه لری تشویق ایدوب سرعت و شتاب ایله سور یچی کیمسهیه دینور ز را حادی حاء ممله ایله برنجی معناسنه اولدیچی کی عنا و نعمات ایله دوه لری تشویق ایدوب دخواه اوکره سیر و سر عتله رنه باعث اولان دوه مغنیه ده دینور و دوه قسمنک صوت حسن ایله نغماتدن زیاده محفوظ و منشوق اولدیچی هم مشهور و هم مشهوردر (عیس) فی الاصل شول بیاض دوه لره دینور که بیاض لرینه نوعاً قرالقی قاریشق اوله که بوز دوه اوله چقدر و مطلقاً دوهیه اطلاق اولنور مفردی العیس و مؤثی عیساء کلور احر و حراء کی (حادی) حاء مجید ایله خالی وزنده آدیلرینی سیرك و گیکش آه رق سرعتله یورین دوهیه دینور مصدری خدی و خدیان کلور فحشاله

(*) انشطاب اقه ایش مور کی * نهر ابرق دره اولش وادی *

(نشطاب) انشجار وزنده و مراد فیدر که صومقوله سی مایع نسته نك اقه سته دینور مایه قافیه سنك قاعده آخره سته یکن سجوم و انسجام و سیلان کی (مور) ممیک فیتی و واولک سکونیه افق معناسنه در جری و جریان کی و مور بر نسته عرضی جهندن ایکی طرفه طوغری طالعیه کی سرعتله واروب کیمکه دینور و بر نسته بری اونه دینوب محرك اولغه و جالفتوب مضطرب اولغه و طبراق تونوب هوایه صاور لغه اطلاق اولنور (نهر) شهر و قهر و زنارنده صومجرا سته دینور که جای و ابرق تعبیر اولنور فارسیده جوی و رود دینور جمعی انهار و ضمیمه نهر و افلس وزنده انهر کلور صاحب مصباحک بیانته کوره نهر ماء جاری فراوان معناسنه اولوب مجاورت علاقه سیله مجراسی اولان درهیه اطلاق اولندی پس جری النهر کلامنده جریانی نهره اسناد حقیقی اولش اولور سال المیزاب قیلندن اولمز (وادی) حادی وزنده طاغیر و تبه ازالقرنده اولان آحق و چوقور برله دینور که دره تعبیر اولنور صوبی اولسون و یا اولسون جعی قطعه ارضیه ده یکدیکی اوزره اودیله کلور و اوداء کلور انهار وزنده اوداء کلور ها ایله و اودایه کلور

(*) بضع قائمق دخی امان او یله * دیندی نجران صومسره هم صادی *

(بضع) بلك فیتی و ضادک سکونیه و بضع قعود وزنده و بضع سحاب وزنده ری معناسنه در که صوبیه قائمق تعبیر اولنور فارسیده سیراب دینور و بضع کسمک و یارمق و تزوج ایتک و جاع ایتک معنالینه کلور و بر نسته دن بر بلوکه و قطعیه دینور و اوج عدددن طقوزه و ارنجه عددده دینور بلك کسر یله بضع کی (امعان) همزه نك کسر یله صوبیه طوبوب قائمق معناسنه در یقال امعن الارض اذا رويت کذا فی الجوهری و صواقق معناسنه در یقال امعن الماء اذا جرى کما فی القاموس و امعان بك ابراق سکرتمک معناسنه در و بر خصوصیه فوق الحد اجتهاد و مبالغه ایتک معناسنه در که امعان نظر بوندندر و بر کیمسهیه کمالی چوغا لقی معناسنه و مالی آزا لقی معناسنه ده مستعمل اولغه ضد اوور و بر کیمسهیه کمالی حقنی انکار ایدوب آکوب کتمک معناسنه و بر کیمسهیه کمالی حقنی اقرار ایتک معناسنه اولغه بوجه تله دخی اضداد دندر (نجران) نونک فیتی و جیمک سکونیه عطشان وزنده و مراد فیدر که صومامش انسانه و حیوانه دینور و قوسوه سته دینور (صادی) حادی وزنده و صدیان سکران وزنده و صدی کشف وزنده بونلرده صومسره دینور ظمان کی مؤثی صادیه و صدیاء در

(*) قوقله مقی شم و دخی استشمام * قوقوسی خوب دیمکدر قادی *

(شم) شهنک فیتی و ممیک تشدید یله و (استشمام) استفهام وزنده و شمیم امیر وزنده و شمیم تکلم وزنده و شمیم تفهیم و وزنده بر نستهیه قوقولق معناسنه در که حواس خمس ظاهره دن برونده اولان قوتدن عبارتدر نشق و سوف و استیاف کی (قادی) صادی وزنده و قدی غنی وزنده و قدی بلك تحقیق یله طبعی لذیذ و قوقوسی خوش اولان طعامه دینور چیچک صوبیه نمزوج سکرکی طعاملوک کیشکر و سائر اطعمه نفیسه کی

(*) صار یاقی صفرت و اصفر صاری * زعفران آدیده ایدع لجادی *

(صفرت) صادک ضمی و فاک سکونیه معروفدر که الواندن صار یلق اونه دینور و سیاه لغه ده دیمکده اضداددن اولور (اصفر) احر و وزنده صفرتدن و صفدر صاری نستهیه دینور فارسیده صاری به زرد و صار یلغه زردی دینور مؤثی صفراء در و صفراء التونه ده اطلاق اولنور (ایدع) همزه نك فیتی و یا مشتاة تحتیه نك سکونیه و دالك فتحیله اجد و وزنده زعفرانه دینور که مشهوردر عامه تحریفله صفران دیرل و بقم چوپنه دینور و ایکی قرداش قانی دیکلری دارویه دینور

و برنسته می مذکور ایدع ایل بهی زعفران ایل بهی یاغنه تبدیع دینور (جادی) حادی ورنسته
وجادی بالف مقصوره ایل بهی زعفرانه دینور و خرو بادیه دینور

(*) خارق عاده خلاف معناد * عادتك نسبتی اولش عادی (*)

(خارق عاده) اضافله طائف طایفه ورنسته عاده اللهك یاخود معناد ناسك خلاقی اوزره وقوعه
كلن شبه اطلاق اولنور آتسك باقمه مسی و انساك صوا ورنده یور یوب باقمه مسی کی و بوخارق
انبیاء کرام علیهم الصلوٰه والسلام حضراتندن تخدی به مقارن صادر اولان معجزانه و اولیاء
اللهدن وقوعه اولان کراماته و بعض مجاذیب و مضطربین حقارتده ظهوره كلن معونه اطلاق
اولنور و مسئله الکذاب مثلوره حاصل اولان اهانت و استدرج و سحر و شعبده مقوله رینه دینور
(عادی) یانك تشدیدله توره و آیین معناسنه اولان عاده منسوب دیمکدر و عادی قدیم الزماندن
قالمش شبه اطلاق اولنور کویا که عاده قومنه منسوبدر حصن عادی و بر عاده کی
(*) نغمه ایدیچی معنی اولش * دخی خواننده دیمش شادی (*)

(مغنی) تغنیه دن اسم فاعل بنیه سبله سامعه فرح و طرب ایراث ایدن نغمات مطربه و الحان
مؤره ایل مقامات موسیقی اجرا ایلده رك موزون اشعار اوقیان کیمسه به دینور فارسیده خواننده
و خوشخوان و خانك ضمی و نون ساکنه نك یاه اوزره تقدیمه خنیا کرو خانك کسری و یاه ساکنه نك
نون اوزره تقدیمه خنیا کردینور ترکیده ایرلاچی تعبیر اولور (شادی) حادی ورنسته نغماتله شعر
اوقویان مطرب و خواننده به دینور مغنی کی و نغماتله دوه سوق ایدن کیمسه به دینور حادی العباس کی
و بر طرفه قصد و توجه ایدن کیمه به و برنسته بی آخره بکره دینی کیمه به دینور
(*) سن امین اوله دیمك لاتامن * دیدیلر دشمنه شانی عادی (*)

(لاتامن) لاتحزن ورنسته خوفك ضدی اولان امن لفظندن نهی مخاطبدر سن امین اوله یعنی
آسوده دل و قور قوسز اوله بلکه خوف و هراس و بیم و احتراس اوزره اول دیمکدر (شانی)
مهموز اللام اوله رق قاری ورنسته و همزه بی یاه ابدالله شانی قاضی ورنسته بر کیمسه به بغض و عداوت
ایدیچی کیمسه به دینور که فارسیده و ترکیده دشمن دینلور (عادی) قاضی ورنسته قالی و باغض
و عداوت کی دشمنه دینور جمعی قضاة ورنسته عداة کلور

(*) کرچه آزدرمه در اطفا اما * طوغری یول کوستر یجیده هادی (*)

(اطفاء) اغواء ورنسته و مراد فیدر که بر کیمه بی طاعی و غاوی قیلوب اضلال ایدوب آزدرمق
معناسنه و بر خصوصده حد و مقدار بی تجاوز ایشدربوب ضلال و کراه ایلک معناسنه در
(هادی) بوقطعه نك عنوانی شرحنده یکدیکی اوزره معنی و معنوی طوغری یول کوستر یی
دلیله و مرشد دینور و افرادندن ایلرو و متقدم اولان کیمسه به ورنسته به دینور و اوق و مزراق
تمرینه و ارسلانه و اعضاء حیواندن بیونه اطلاق اولور جمعی هداه و هادی کلور و هادی
اللیل کیجه نك اوائلنه اطلاق اولنور و هادی الابل دوه سور یسك اوکارنده اولوب ایشدا
ظهور ایدن دوهله دینور

(*) انجیق اول ایدن اولدی اظم * انما الاظم کان البادی (*)

مصراع اول ثانیک ترجمه سیدر (انما) قطعه شرعیه نك آخرنده یسان اولندیقی اوزره طرق
فصر دندر انجیق معناسنی افاده ایدر (الاظم) ظلمدن افعل تفضیل اوله رق زیاده سیله ظلم
وجود ایدیچی ستمکار کیمه معناسنه مبتدادر (کان) افعال ناقصه دندر اولدی معناسنه
اسمی مبتدایه راجع ضمیردر (بادی) شانی کی فی الاصل مهموز اولوب کثرت استعمالله همزه سی
تغنیف اولنه رق قاضی ورنسته بر شبه بدأ و شروع ایدیچی کیمسه معناسنه کان فعلک

خبریدر جمله سی مبتدایک خبریدر و بادی معتل اللام اوله رق ظاهر و آشکار معناسنه در
(مفهوم) کلام شخصین یاخود قومین بدینده وقوع بولان ظلم و تیداد طرفیندن اولدقده
هر برلرینه ظالم اطلاق اولنور ایشه ده ظلمه اول شروع و مباشرت ایدن آخردن اظم اولور
زیرا هم ظالم و هم آخرک ظلم اولسنه سبب اولمغه ظلمی مضاعف اولس اولور بناء علیه البادی
اظم مثل مجراسنه جاری اولشددر و خبر و منفعت خصوصنده بادی بونك خلافتنه در بناء علیه
الخیر بالخیر و البادی اکرم و الشر بالشر و البادی اظم دینلشددر

(*) ایدلم نظم حروفی اتمام * قیلدی اول رب معین امدادی (*)

یعنی قافیه لری حروفی هجا ترتیبی اوزره نظم و ترتیب اولنان منظومه بی جناب پروردگارک اعانه
وامداد ایلده تکمیل و اتمام و نظم لغات بو محله رسیده حسن ختام اولدی دیمکدر

(*) مشویات لامثال العرب * انجینا الکمل من علم الادب (*)

(مشویات) مشوی لفظنك جمعی و مبتدای محذوفک خبریدر مشوی معنوی ورنسته کلام منظوم
اتواعدندن ایسات عیدیه بی مشعل شول شعره دینور که هر بیتک مصرع اعلیشك قافیه لری
محدد اولوب لکن بیت سابقک و لاحقک قافیه لری نه مطابقتی ملزم اولیه بو منظومه نك
دیباچه سی و بوندن بویه خناسنه قدر ایاتی کی و بوکا فارسیده دو بیتی اطلاق اولنور
(لامثال) ده لام جارح تعلیل ایچوندن امثال همزه نك قحیله مثل لفظنك جعیدر مثل قحیته
شول کلامه دینور که بین الناس فاشی و سائر و ایراد و استعمالنده بر شبئی شی آخره تشبیه و تمثیل
دائر اوله یعنی موردی اولان هیئت ایل مضرب بی اولان هیئت ییبنده وجه مناسبت و نوع

مشابعت در کار اوله و مثل لفظی بوندن غیری شبه و نظیر معناسنه و حجت و دلیل معناسنه
و قصه و داستان معناسنه مستعملدر و برنسته نك صفت عجیبه سنه اطلاق اولنور (عرب)

قحیته ناسدن طائفه معروفه دز که عجم مقابلدر (انجینا) برنسته نك کریده و اعلا زینی
محبوب المی معناسنه اولان انجیقدن ماضی متکلم مع الفیردر متکلم خبری فاعلدر (کل)

کافک ضمی و لامك تشدیدله الفاظ عمومدر لفظا یاخود تقدیرا مضاف الیهنك افرادینه
یاخود اجزاسنه شمول و استغراق افاده ایدر لام تعریف مضاف الیهدن عوضدر کل واحد

من الامثال المذکوره تقدیرنده اوله رق فعلک مفعولدر من حرف جر اوله رق انجینا فعلنه
متعلقدر (علم الادب) اعلمک اخصه اضافتیه شول علمه دینور که کلام عربک تلفظی یاخود

کتابتی خصوصارنده وقوع بولان خطا و خطل و خلل مقوله سندن کنسیدله احتراز
اولنه و بوعلموم ادبیه نك اصولی لغت و صرف و اشتقاق و نحو و معانی و بیان و عروض

و قافیه در و فروعی خط و قرص الشعر و انشا و محاضرات در و کلیات ابوالقصاده علم تواریح ایل
فن بدیع دخی فنون ادبیه دن معدوددر (حاصل معنی بوندن بویه الی آخر المنظومه طوال

الاذیال درت عدد قطعه بلاغتک عرب عربا ییبنده شایع الاستعمال اولوب علوم ادبیه دن
اخذ و التقاط ایله کشیده سالك اللاک اولان مر و اید ضرور امثال و نوادر جواهر اقوال

و درر مصطلحات ادبیه و غرر کایات فصحاء افاده سی ضمیمه لظم اولمش مشویاتدر که بونلرده
معنای ماوضع له دن غیری بالنسبه معنای دیگر قصد اولنوب و معنای مقصود ترکیب کلامدن منفهم

اولوب سماعه موقوف اولمغه ناظم بحر یسکسان ایکی عدد قطعه های سابقه ده حقیقت لغوی بی
ذکر و بیان ایلد کد نصکره سائر ارباب نظمک رهیب ظفر اوله مدیغی مجاز مجازده دور دراز

کرم زان میدان راز و مانند شاهباز اوج بالای کتایات و استعارات تمثیلیه ده بالا پرواز
اولوب سخن ساز لکده مهارتی ارباز و منظومه بلاغتران بی سائر زدن افرازا عکله عرصه معارفده

قصب السبق احراز ایشدر الله دره

(*) ذوالالمعارج حضرت رب کریم * هم اودر مفهوم ذوالعرش العظیم (*)

(ذوالالمعارج) بطریق الوصف جناب رب العزته اطلاق اولور چونکه ذواسماء سته معتله دن اسماء اجناسه مضاف اوله رق صاحب ومالك معناسه در (معارج) مدارج وزنده سلم وزدبان معناسه اولان معراج لفظنك جعیدر وبومقامده بری بری اوزنده مرتبه اولان طبقات سموات سامیه دن عبارتدر که ملائکه کرام اوامر الهیه ایله نزوللری عقیده ینه مقام معلوملرینه عروج وصعود قصد ایتدکرنده طبقات افلاک درجات مدرجه یعنی پایه نردبان مثابه سنده اولغه میندر پس ذوالمعارج مالک الافلاک معناسه اولمش اولور (ذوالعرش العظیم) اجرام علویه واجسام سفلیه بی دایره مدار محیط اولان عرش اعظم من کل الوجوه قبضه قدرنده مسخر اولان جناب عظیم السلطان اطلاق اولنور

(*) فخر عالم صاحب الخاتم اودر * سید اولاد آدم هم اودر (*)

(صاحب الخاتم) اضافتله فخر عالم صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمز حضرتلرینک اسماء شریفه سنددر سند صحیح ایله ثابت اولان حلیه سعادتده مبین اولدینی اوزره کتفین مبارکتینی یننده جناب احسن الخالقین جل وعلا حضرتلرینک ایداع یوردینی خاتم نبوی حامل اولدینی باعث نسیمه اولمشدر (سید اولاد آدم) تابع اضافتله وسید ولد آدم افراد ایله باعث خلقت عالم صلی الله تعالی علیه وسلم افتدیمزک اسماء مبارکه سنددر وتحدیث نعمت مقسامنده * اناسید ولد آدم ولا فخر * حدیثی لسان معجز بیانلرندن صادر وکافه بنی آدمک سیدی وافضلی اولدینی امر ظاهر در

(*) همدخی ابن العواتک اول رسول * والدی وش امهاتی پاک اصول (*)

(ابن العواتک) ضواحک وزنده عاتکه نک جعیدر عاتکه قومی یننده شرف وریاست وقدر ومزالت صاحب سبی حبیبه ونسبه خاتون معناسه اولمش ملاسه سبله اسماء نسوانددر سید ولد آدم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلرینک جداتنده طنوز نفر عاتکه کلشدر که انلره عواتک تعبیر اولنور اوج نفری سلیم قبیله سنددر بری عاتکه بنت هلال در که هاشمک جدینک والده سیدر و بری عاتکه بنت مره بن هلال در که هاشمک والده سیدر و بری عاتکه بنت اوقص بن مره بن هلال در که وهب بن عبد منافک والده سیدر که رسول کبریا حضرتلرینک من جهة الام جده سیدر اشوخی سلیم قبیله سنددر اولان عواتک مزید شرفلری وقرب نسلری جهنتدن تخصیص بالذکر طریقله نبی اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم حضرتلری * انا ابن العواتک من سلیم * یور مشلدر وعواتک مزبور نک الی نفری سلیم قبیله سنک غیر یندر یعنی فخر الانام علیه الصلاة والسلام حضرتلرینک آباء واجدادی مجدد و سیادت ایله منصف اولدینی کبی امهات وجداتی دخی اصالت وطهارت صاحبه لیدر وبوجهنتدن ابن العواتک ایله کنیه ایشدر

(*) هم ابو البطحاء اوفخر المرسلین * وارحیدشه بو تعبیر مبین (*)

(ابو البطحاء) بودخی فخر الانبیاء علیه وعلیهم الصلوات والاحیای حضرتلرینک کنیه لری جله سندن اولدینی وحدیث نبویه بو تعبیر دلپذیرک بولندینی ناظم فخر بک تصحیح کرده سی ایس لکن بوفقر فخر برشرح اناسنده فی الجملة کتب احادیث وسیرتبع ایتمس ایه سنده دسترس اوله مدم حدیث مر سوم معلوم در ایملزومی اولان فضلادن متوقعدر که هاشم شرحه تحشیه قبله رق جبر نقصان یورملر (بطحاء) جزاء وزنده کنیده خرده چاقل طاشلری اولان واسع

دره به وسیل صوتی مجراسته دینور که اکثر یا بین الجبال اولور مکه مکرمه نک وادیلری کبی الله تعالی اعلم قبل الهجره صاحب الحجة والسلطان علیه صلوات الرحمن حضرتلرینک بطحاء مکه به ملازمی باعث تکتیه اولمش احتمال اقر بدر

(*) حضرت آدم ایش عرق الثری * چون ابوت اندن اولدی ابتدا (*)

(عرق الثری) اضافتله جناب ابو البشر آدم علیه السلام حضرتلرینک لقب شریفلر بدر چونکه (عرق) عینک کسریله هر نسنه نک اصل واساسته ومبنی علیه وبنیادینه دینور (وثری) ثلث فیتی والفق قصر یله رطوبتو ثلث طیراغه دینور عنصر اعظمی خالک نمناک اولان نوع انسانک اصل واساسی یعنی ابوت جهتیه عرق وبنیادی جناب آدم صلی الله علیه وعلیه عرق الثری اطلاق اولندی

(*) حضرت نوح اولدی شیخ الانبیاء * هم نبی الله اوذات مجتبی (*)

(شیخ الانبیاء) اولوالعزم اول وابو البشر ثانی اولان حضرت نوح علیه السلام جنابلرینک لقب شریفلر بدر مهمانسرای عالمه مکث واقفا متلری معاشر انبیاء کرامدن اکثر یعنی عمر عزیزی سائر پیغمبران ذوی الاحترام حضرتلرینک عمر شریفلرندن ازید وافر اولمش باعث اطلاق اولمشدر نسب شریفلری ومدت متناولیه حیاتلری حاقافیه سنک ایکنی قطع سنک یت اخیری شرحنده یکدی فلیراجع (نبی الله) اضافتله بودخی ملاح سفینه هدايت ونجات جناب نوح برکنزیده صفات حضرتلرینه لقب خاص اولمشدر فرمان ذواجلال ایلله ظهوره کلان طغیان باران وطوفان قیامتشان سبیلله روی زمینده موجود کافه کفار غرقاب هلاک وتبار اولاد قده جناب رب معین نوح علیه السلامی مع توابعه سفینه حکمت دینه ده حفظ وانجا یوردینی باعث تلقیب اولمشدر

(*) اولدی مفهوم ابو الضیفان هم * اول خلیل الله مبذول النعم (*)

(ابو الضیفان) ضادک کسری ومدیله مسافر ومهمان معناسه اولان ضیفک جعیدر پس ابو الضیفان مسافر لری باباسی دیمک اولمشدر مسافرین وغریبه بدل نعم فراوان وبسط بساط رحمت واحسان خصوصنده اب رحیم مثابه سنده اولان جناب ابراهیم خلیل الله علیه وعلی نبیا صلوات الاله حضرتلرینه مخصوص کنیه اولمشدر تاریخ قدسده ابن عباس رضی الله عنهما دن روایت ایدر که حق تعالی حضرت ابراهیم علیه السلامه ثروت ویسار ومال بسیار ویروب انلردخی شاکر الانعمه غریبا ومسافرینه دار الضیافه اوله رق ایکی قبولی بر مهمانخانه بنا ایدوب وسفنده طعام ایلله طولو برسفره دائما بنسوطه ودرون مسافر خانه ده طرف طرف هنکام شتاده قش البسه سی وایام صیفده یاز البسه سی مهیا واماده ومهمانسرائیک قبولی روزوشب مفتوح وکناده اولمشدر آئنده ورونده بوخانه بینه کنیدی خانه سی کبی کیروب سماط مبسوطدن دلخواهی اوزره یوب واستدیک لیباسی کیوب جیقوب کیدردی ومهمانخانه ده طعام ونباب نقصان بولدیه جناب سخنها مکارم اعتیاد نقصاتی فی الحال اکیال واتمام ایدردی وجناب ابراهیم مهمان نواز بلا ضیف طعام بیک معتادی اولمشدر بالذات کند ولری مهمان بولمش قصصیه ماشیا جوانب اربعه بی جستجو وبولدق لری کائنات من کان ضیف ایدینوب سعادتخانه سنده بالمعبه طعام وضیفک انواع خدمات واکرامنده اهتمام واتفاقا ضیف بولمش

جایع اولدق لری حالده صائم اولورلری

(*) حضرت عیسی ایش ذوالخله هم * اولدی روح القدس جبریه علم (*)

(ذوالخله) خرما اتاجی صاحبی معناسه اوله رق جناب روح الله عیسی بن مریم علیهما السلام

حضرت تبارک لقب شریف یزید را باعث تلقیب نفیحة روح القدس ایله حضرت مریم بنت عمران ک
حلی مخفی اولدوقده بر قاج میل مسافه خارج قدسده واقع قریه بیت اللحمه واروب وضع حل
اماره لری ظاهر و ظهور ولد تقرب ایتدکده استناد واستنار ایچون بر قوریمش و پاشی کسلش
خرما اغاجنه التجا و انکا ابدوب اول ائنده حضرت عبسی پانهاده عالم شهود اولدوقده اول
درخت خشک بیسر فی الحبال تازه و تراوله رقی بر برک و بر اولدیغی سوره مریمده * وهزی
ایک یجذع الخلة تساقط عليك رطاب جنيا * نظم جلیلک تفسیرندن مستباند (روح القدس)
سین قافیه سنک ایکنی قطعه سنده یکدیکی اوزره نفوس معصبت مانوس انسانی اوساخ
عصیاندن مزکی و مطهر اولان آیات قرآنیه و فیوضات سبحانیله معشر انبیاء اوزره نازل اولان
پیک رب العزة جبرائیل امین حضرت تبارک علم شریف یزید

(*) هم شعب ایدی خطیب الانبیا * ایلشدی قومی غایت اقتدا (*)

(خطیب الانبیا) اضافتله اشهر اقوال اوزره شعب بن میکائیل بن یحیی بن مدین بن ابراهیم
علیهما السلام حضرت تبارک لقب مبارک یزید جناب نبوتما بشعب کبار انبیاء کرامدن اولوب
دل آگاهاری علم و حلم و حکمتک معدنی و زبان معجزه انلری فصاحت و بلاغتک متبعی اولمغه
مباحثه و مناظره ده یمثال و دائما تبلیغ احکام و عبادت رب الانام ایله اشتغال اوزره اولوب
نیجه موجز و مفصل مواظط حسنه و نصائح لطیفه مستحسنة ایله قومی طریق مستقیمه
و شرع قویم حضرت ابراهیم دعوت ایتکین جناب سید الاصفیا شان شریف یزید خطیب
الانبیا دیوشا یوز مشررد

(*) ذوالخلا بو بکر خیر الناس ایش * فخر ایله ذوالر ای هم عباس ایش (*)

(ذوالخلاء) خالک و لامک فخره لری و الفک مدیه بر کیمسه ایله بالکز قالوب خلوت ایتک
و سر داش اولمق معناسنه اولمغه ذوالخلاء محرم اسرار معناسنه اولور بناء برین بیت * آخر انبیایه
اول یار * ثانی ائین اذها فی الفار * مفاد نیجه خاتم الانبیاء علیه افضل التحایا حضرت تبارک
یار غار و قاداری و دائم الاوقات مستشار صدق شکاری و محرم اسرار ای اولان صدیق اکبر
و شان ساطع البرهانلریده * ابو بکر خیر الناس الا ان یكون نبی * و دخی * والله ما طلعت الشمس
ولا غربت علی احد بعد الذین والمرسلین افضل من ابی بکر * حدیث شریف لری شهادتیه
بعد الانبیاء افضل البشر اولان حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله تعالی عنه جناب تبارک
لقب عابریدر (ذوالر ای) رانک فتی و همزه نک سکونیه رآی رزین و تدبیر اصابتقرین
صاحب اولان کیمسه به دینور بناء علیه عقبال عقول جمهور و مزلقه افکار اصحاب شعور
اولان مشکلات امور ناخن رآی صائب و دسیاری فکر ناقبلرله منحل اولان عم النبی علیه
السلام عباس بن عبد المطلب رضی الله تعالی عنه حضرت تبارک لقب اولمشدر حتی اسد الله
الغالب علی بن ابی طالب کرم الله وجهه و قعه المجلده طلحه بن عبید الله حضرت تبارک قضا رسیده
اولدوقده دلیل اسمیه مسمی اولان بقله یضایه سوار و آبار حزن و ملال وجهه شریف یزید
ظاهر و بیدار اوله رقی * رحم الله العباس کائما کان یطلع علی الغیب من وراء ستر رقیق
صدق والله مانلت من هذا الامر شیئا الا من بعد شراخیر معه * قولیه حضرت عباسک
رآی و مشورتده اصابتی و کندوسنک رآی عباس ایله عامل اولدیغنه ندامتی محمد بن طلحه
عقد القرید نام کابنده تفصیلا بیان ایلشد

(*) هم سراج الجنة اول یزید و فر * حضرت فاروق کیم یعنی عمر (*)

(سراج الجنة) اضافتله جنک سراجی دیمکدر (سراج) کاب و زننده جیم قطعه سنک اولنده

یکدیکی اوزره ایتساد اولمش شمع و قندیل و مشعله مثل آلت تنویره دینور و چراغ عالمیاب
اولان خورشید انوره اطلاق اولتور (جنت) معلومدر بس سراج الجنة جنک شمعی یاخود
شمعی دیمک اولور که مراد سرتاپا نور ذاتی ایله روشن و متور اولان جنان اهل البسته موزت
نور دیگر اولان جناب غدا التاب عمر بن الخطاب حضرت تبارک اوله جعفر (اخرج الزرار
عن ابن عمر رضی الله تعالی عنهما و ابن عساکر عن ابی هریره رضی الله تعالی عنه ان رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم قال * عمر سراج اهل الجنة * لیکن ناظم ضرورت وزن ایچون حذف
مضاف ایتشد و اسماء اصحاب بدرک ناظمی جعفر بر زنجی دخی * و یفتح الامصار فی غزواته *
مصباح اهل الجنة سیدنا عمر * دیمکله سراج ایله جنتی مراد فلرله تعبیر ایتشد و جناب عمر بن
الخطابه فاروق دخی اطلاق اولتور قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم * ان الله جعل الحق
علی لسان عمر و قلیه و هو الفاروق فرق الله به بین الحق و الباطل * کذا فی الصواعق لابن حجر
الهیتمی رحمه الله (یزید) درونی انوار توحید و معرفتله طولو دیمک اولور (فر) فانک فتی و رانک
سکونیه فارسیدر نور و ضیا و تمکین و وفار و فضل و مزیت و زینت و زینت معنایه در

(*) رابع الاسلام دیمک ایله هم * حضرت عثمان اولمشدر علم (*)

(رابع الاسلام) اضافتله حلیه اسلام ایله منحل اولان ذوات کرامک رابعی یعنی صنف ذکور دن
اوله رقی سلطان الانبیاء علیه اکل التحایا حضرت تبارک ایمان ایدن سابقین اولینک در دنجیمی
دیمکدر (صاحب المغازی ابن اسحاق قول اوزره اول من آمن من الرجال ابو بکر و من الصبیان
علی و من الموالی زید بن حارثه و رابعهم عثمان بن عفان رضی الله تعالی عنهم در و حضرت
عثمان کندیکن اسلامده سابقین بیان معرضنده اتی لرابع اربعه فی الاسلام یوز مشررد
بناء علیه رابع الاسلام جناب جامع القرآن صاحب الحلم و الحیاة و العرفان عثمان ذوالنورین
حضرت تبارک علم خاص اولمشدر

(*) ک تواضع کاریدی بی ارباب * ذات علیای علیدر بو تراب (*)

(بو تراب) طیراغه ملازم معناسنه اوله رقی امیر المؤمنین یعسوب الموحدين قدوة المتواضعین
کرار غالب علی بن ابی طالب کرم الله وجهه حضرت تبارک کینه مرغوبه لریدر صحیح بخاری
و مسلمدن مروی اولدیغی اوزره بر کون سید کائنات علیه افضل التحیات حضرت تبارک جناب
علی المرتضی بی مسجد شریفده تراب اوزره یاتمش و ارقه سنده کی ردا سنک بر شقی اوزرندن
دوشمش اولمغه جسد شریف یزید توز و طبراق بولاشمش اوله رقی ضبار آلود بولدوقده
رسول الله مبارک ایله جناب حیدر فاتح خیبرک رأس و جسدنه ملترقی اولان ترابی مسح
و ازاله ایده رک مظهر حسن نوازش و تلطیف و ابکی دفعه * قم ابتراب قم ابتراب * خطاب
مستطایله سمع حقابق جمع عابرین تشنیف یوزمغه من بعد جناب علی تواضع پیشه به
کینه اولوب وزد و الازنده ابو الحسن و ابو الریحانین نهالی کینه لرندن ابو تراب کینه منی احب
اولدیغی مناقب و ما تری باینده مسطوردر (تواضع کار) دائما تواضع معنادی اولان ذاته دینور
(بی ارباب) شکسته و شبهه سز دیمکدر

(*) سید اشان اهل الجنة هم * اول حسن ایله حسین محترم (*)

(سید اشان اهل الجنة) ترکیبده سیدان سیدک تشبه سیدر مابعدنه اضافتله تشبه نونی ماقط
اولمشدر (سید) جید و زننده بر قوم یشنده شرف و شان صاحبی عظیم القدر و رفیع المیزله
اولان اولو کیمسه به دینور (شبان) شبک ضمی و بانک تشدیدیه دلی قالمی جوانلر و کج بکنلر
معناسنه جعفر شبک و باه اولی ک فحله یله شباب کی مفرد لری بانک تشدیدیه شاب لفظیدر

این سید اشبان اهل الجنة دیمك اهل جنتك حدیث السن وشاب اولادك سر كرده
 وسر فرارزی دیمك اولور كه اصحاب سنك طرق عیدیه ایله تخریج ایندكری * الحسن والحسین
 سید اشباب اهل الجنة * وبعض روایتده * سید اشبان اهل الجنة * حدیثی شهادتیه مراد
 قره العین سید الانبیاء وکبد یاره فاطمة الزهراء وثمره فواد علی المرتضی فخر الدین والدین
 امام حسن و امام حسین رضی الله تعالی عنهما حضرت تریدر و بوخیر بنیارت اترنجق سبطین محترمین
 حضرت ترینه محمول اولور تنکیم * سید اکھول اهل الجنة شیخین مکرمین * یعنی صدیق اکبر ایله فاروق
 اعظم رضی الله تعالی عنهما حضرت ترینه محمول اولدیغی کی

(*) مادر موسی و عیسی در همین * غالباً خیر نساء العالمین (*)

(خیر نساء العالمین) خیرک نسیاه و نسانک عالمیه اضافتیه عالم ناسک صنف انانیک افضل
 وعند الله رفعت درجه و ثواب جهتلیله اکیلی حضرت موسی علیه السلام مادر سعد اختر
 یعنی والده عصمتی وری یوخا بدنت لای بن یعقوب علیه السلام ایله حضرت عیسی علیه
 السلام والده محترمه لری مریم بنت عمران بن ماثان اولق قول راجح واحتمال غالبدر زیر
 * و او حینا الی ام موسی ان ارضعیه * الایه منظوقیجه ام موسی علیه السلام مظهر وحی
 الهام و تأمل تبشیر رب الانام اولسی و * فارسلنا الیها روحنا فتمتل لها بشرا سويا * دخی
 * قال انما انارسل ربك لاهب لك غلاما زكيا * مدلولیجه ام عیسی علیه السلام حامل وحی
 الهی اولان جبریل امین علیه السلامی رأی العین مشاهدیه و شرف خطاب یشارت مایله
 منسرفه و بکام اولسی و امام بخاریک ابوسعید الخدری رضی الله عنه حضرت ترینک مرویاتندن
 اوله رق تخریج ایندیکی * ان النبی صلی الله علیه وسلم قال الحسن والحسین سید اشباب اهل
 الجنة الا بنی الحاله عیسی بن مریم ویحیی بن زکریا و فاطمة سیده نساء اهل الجنة الا ما كان
 من مریم * حدیث شریفی دلالتیه مریم العذراء رضی الله عنها فاطمة الزهراء رضی الله
 عنهما دن افضل و اولوجهله نسوان عالمیک سائر زندن دخی اکل اولسی لازم کلور * فائده
 حکى العلامة المتقن السراج ابن الملقن رحمه الله فی شرحه لعمدة الاحکام خلافا من الائمة
 فی نبوة مریم و آسبه و ساره و هاجر و حوا و ام موسی و اسمها یوخا بدنت لای بن یعقوب
 بن اسحاق بن ابراهیم علیهم السلام قاله البغوی فی معالمه و ابن الجوزی فی تبصرته و قد قید
 هذا الاسم العلامة الحافظ ابن ناصر الدین بمشاة تحفة مضومة ثم و اوسا کتبه ثم خاء معجمة
 مفتوحة ثم الف ثم باء موحدة مفتوحة ثم ذال معجمة و هو غیر مصر و ف الحجة و التائیت کذا
 فی شرح الامالی للمقدسی و قال الامام السیوطی فی شرح نقایة العلوم له یوحا بدنت بالیاء التحتیه
 و اخاء المهملة و التون و الذال المعجمة اسم ام موسی صلوات الله و سلامه علی نبیها و علیها انتهى
 (*) جلة زوجات خیر المرسلین * هر بری عصمتله ام المؤمنین (*)

(ام المؤمنین) عموم و استغراق مفید جمع محلی باللام اولان مؤمنین لفظنه والده معناسته اولان
 ام لفظنک اضافتیه جمیع مؤمنینک والده سی یعنی زوج و نکاحنک حرمت مؤبدیه ایله تخریمی
 فرموده رب العزت و ازهر جهت احترام و تعظیمی واجب ذمت امت اولغله والده شفیه
 منزله سنه منزله اولان ازواج طاهرات عصمت آیات فخر کائنات علیه افضل الصلوات
 حضرت اتندن هر بررینه اطلاق اولور جعنده امهات المؤمنین دینلور نه کیم * النبی اولی
 بالمؤمنین من انفسهم و ازواجه امهاتهم * نص جلیلده و قوی صکی و بو عقد الاک سلاک
 ازدواج برانتهاه منتظمه اولان ازواج مطهره مدخول بها خدیجه بنت خویلد بن اسد
 و سوده بنت زمعه بن قیس و عایشه بنت ابی بکر الصدیق و زینب بنت خزیمه بن الحارث

الانصاریه و حفصه بنت عمر بن الخطاب و ام سلمه هند بنت ابی امیه و زینب بنت جحش الاسدیة
 و ام حبیبه بنت ابی سقیان و جویریة بنت الحارث المصطلقیه و ریحانه بنت زید النضیریة و میمونه
 بنت الحارث الهلالیه و صفیه بنت حیی بن اخطیب الحنظریة رضی الله تعالی عنهن حضرت ابیدر
 و معتبرات کتب سیرک ثبت و تحفه بنی اوزره امهات مؤمنینک رشتة ازدواجه انتظام لری دخی
 سلاک تخریره کشیده اولدیغی ترتیب اوزره در والله اعلم

(*) کنیه یك اسب فخر الانبیاء * اولدی ام المرتجز عالمیهها (*)

(ام المرتجز) ارتجزاز دن اسم فاعل بینه سیله شهنشاء کشور رسالت و اشهب سوار میدان
 شجاعت صلی الله علیه وسلم حضرت ترینک طویله بیاد اصطل سعادت لری و شرفیافته معلف
 تملک لری اولان افراس جیاء ظفر اعتیاد سبعة متفق علیها دن براسب صبار قنارک کنیه سی
 اولق اوزره مرسومدر لکن قاموسده ام لفظنی اسقاط ایله مرتجز منطلق و زنده سلطان
 ذیل الانبیاء حضرت ترینک سواد بن حارث نام اعرابیدن اشترا یورد قری اسب ره نور بادیمانک
 اسمی اولق اوزره مسطور در و فرس مر قومک صهیلی بغایت خوب و بلند اولغله منشد
 الرجزه معناسته اولان مرتجز ایله تسمیه یوردلدیغی مز یورددر اسب مسفورک اسمی مرتجز و کنیه سی
 ام المرتجز اولغله قولین یبنی توفیق قابل و ام لفظنی اصل و اساس و ملازم معناینده مستعمل
 اولغله انوئیت اقتضا ایندیکی ام الفضائل کی ظاهر در (فائده زائده قصیده رحبه صحیفه ده
 کتبت خامه به جزئیجه رخصت جولان و بر مقدار ارخای عثمان ایله میدان و یرلک مناسب
 کوز لسلکله اسماء افراس سائرة نبوی دخی ذکر و بیان اولمشدر مر یوط اصطل خاص
 نصرت اختصاص نبوی اولان افراسدن بری سنک فتی و کافک سکونیه سبب درکه
 الاول داخل طویله تملک لری اولان اسب عالمی سندر یلسی و قوری غنی سیاه طوری اولوب
 جبهه سنده غره سی و ارابدی آب روان کی منسکب و غایت اشکینلو اولسی باعث تسمیه
 اولمشدر و دیگر کی سبب و زنده ورد درکه لونی کلکون یعنی آحق طوری اولغله ورد ایله
 بنام اولمشدر و دیگر کی کتف و زنده طرب درکه غایت شوخ طبیعت و نشاطلو اولسی بادی
 تسمیه اولمشدر مرکه خیرده سه سالار کنیه اخبار سعادتله اکاسوار اولمشدی و بری کلب
 و زنده زازدرکه مصر و اسکندریه ملکی مقوقس رسول اکرمک ام ولدی ماریه نام جاریه ایله
 و لدل نام بغله موزون اندام ایله برابر ارسال و اهدا ایلدیکی طونامش اسب دلکش خرامدر
 و اسب مر قومک براسمی دخی میون در و دیگر کی امیر و زنده یاخود زبیر و زنده لحیف درکه
 طرف باهر الشرف نبوی به ربيعة بن البراء اهدا ایلشدی قوری و غنی قیلاری کور و پک اوزون
 اولغله حماس اولدیغی محلی چارشف کی اورتر اولغله اسم مرقومه تسمیه اولمشدر و آخری
 دخی لام بدل نوله زبیر و زنده تحیف درکه بحسب الخلقه اندامنده تحافت اولق باعث تسمیه
 اولمشدر (ک) فارسیده بر معناسته (اسب) آت معناسته (عالمیهها) قدر و قیمتی قوم مقومیدن
 افزون بلکه دنیا و مافیها اکانستله حیر اعتباردن ساقط و دون دیمکدر

(*) اولدی جبل الله قرآن کریم * هم دخی دین مبین مستقیم (*)

(جبل الله) اضافتله جناب خاتم الانبیاء اوزره منزل اولان قرآن کریم دینور و وضع الهی
 اولان شرع قویمه و دین مبین مستقیمه اطلاق اولور * واعتصموا بحبل الله جمیعا * نظم
 جلیلده بو معنایله مفسر در قال القاضی فی تفسیره واعتصموا بحبل الله ای بدین الاسلام و بتکابه
 لقوله علیه السلام * القرآن جبل الله المتین لا تنقضی محاییه * الحدیث استعار له الحبل من حیث
 ان التمسک به سبب النجاة عن الردی ای الهلاک فی الدارین کما ان التمسک بالحبل سبب السلامة

اور مجاهدت شهنشاهان القرطبة
 یعنی ام المؤمنین ریحانه
 حضرت تری بنی الاضیر دن
 زیدک دختر سعد اختر می
 یوخسه بنی قریظه دن
 سمعوک سمع انور می روات
 بینه اختلاف واقع اولمشدر

عن الرزدي أي السقوط يعني مكان مرتفع من اورغان و بلا نور مثل جبال و شيق مأثور
الانقطاع تمسك ايله متدلي اولوب صارغان كيميه سقوط و هلاك كن اامين و مأثور و مطلوبينه
وصول ايله ظفر ياب و كاسين اولديغي كي قرآن عظيم الشانه و دين اسلام متين الاركانه تمسك
و اعتصام ايدن كيميه دخی دركات بحيمه هوی و سقوطدن مصون و جان و رضوانه وصول ايله
كاسياب و ممنون اولور ديمكدر و جبل بطريق المجاز كنديستيله مطلقا برسنهيه توصل اولنان شبهه
دينور بو تقدیرجه جبل الله نبي عليه السلامه و عقله ده دينور

(*) رتبة الاسلام ايمش احكام دين * اهل ايمانه اولور جبل متين (*)

(رتبة الاسلام) رانك كسريه فقره و زننده و قحيله ثمره و زننده اسلامك قلاذه و زيني ياخود
اهل اسلامك بوغازينه طاقمش بويون باغي منابه سنده اولان نسته ديمكدر كه مراد دين اسلامك
متضمن اولديغي عقايد صحيحه و احكام شرعيه در زير ابو احكام رصين الاحكام ايله تربى و تقلد
صاحبى محظورات و منهيات انطلاقي و تردددن مانعدر اسلام اقرار باللسان و تصديق بالجان
و وفاء حق الشرع بالاركان و الاسلام لله تعالى في جميع ما قضى و قدر بالقبول و الاذعان ايله
معرفة دين و ايمان معلومدر جبل متين بيت سابقك شرحندن مستباندر

(*) شول حديث الغاشيه امر عظيم * يا قيامت دينه يانار بحيم (*)

(حديث الغاشية) تركيب اضافي سنده حديث روائك نقل و اخبار و مستمعينك استماعه اعتبار
ايتديكي كلام معنائه در غاشيه برسنهيه حسي ياخود معنوي تعطيه و ستر ايدوب بوريجي شبهه
دينور صفتدر موصوفى داهيه شديده و بليده عظيمه اولغله اشبو * هل ايتك حديث الغاشية *
نظم جليلنده احوال و شدايدى اهل موقفي احاطه و اكتاف ايدن قيامتدن ياخود حرارت و علوى
اهل نارك و جوه وجودي تغشيه و استيعاب ايدن نار جهنمدن عبارتدر اعادنا الله منها بفضل
(*) نكته والاي فقر الانبياء * فقر حاله ايتك حسن رضاء (*)

(فقر الانبياء) اضافيله انبياء كرام عليهم السلام حضرتك ضيق معاش و تنكي زندگانندن اصلا
منفجر اولوب كفاف نفس مقداري بلغه يسيره ايله قناعت و اكتفا و بوحاله حسن رضاء و كال
ارتضالندن عبارتدر زير اموال دنياي كيفه ديده حقايق ديده مخلصينده مانند جيفه اولغله انبياء
عظام حضرتك نارك دنيا و قلت معاش ايله قناعت و اكتفا يوردر ايدى يعني دست استغنا
بيوست عاليرينه كيرن اموال و امتعه في دمدم اصحاب استحقاقه بدل و ايتار و ارباب احتياجي ترجيح
و اختيار بيورمق عادت مستمره لى اولوب نفس و عيالرينه معاش اولمق ايجون ادخار ايتار ايدى
ضنك معاش ايله تعبيرلى ايجق اعراض دنيا دن كال مرتبه اعراض و اول متاع كير المضاري
عدم مبالاة ايله ابغاضلرينه مبندر و الانبياء عظامى مقام مدحه فقر و ضرورتله توصيف
جائز دكلدر زير افقر عند الناس اوصاف تحقيردن معدود اولغله اول وصف ايله توصيفدن احتراز
لازمدر بلكه زهد ايله توصيف دخی سزا دكلدر زير زهد عند الناس مرغوب و معتبر اولان
نسندن اعراضه دينور انبياء عليهم السلام عندنده حطام دنياك ذره قدر قدر و اعتبارى
بو قدر ككه اندن اعراضلرينه زهد اطلاق اولنه كايين في المواهب اللدنية للقسطلاقي قال
الشيخ بدر الدين الزركشي في شرح البخاري * لم يكن النبي صلى الله تعالى عليه وسلم فقيرا
من المال قط و لاحاله حال الفقر بل كان اغني الناس بالله لقد كفي امر دنياه في نفسه و عياله *
ثم قال والمراد من قوله * اللهم احني مسكينا * استكانة لقلب لا الفقر و المسكنة و قال العلامة الشيخ
ابن حجر الفقر فقري و به افتخر موضوع قال استاذي و سندی خاتمة المحققين خليل النعمي
المفتي بمغيب الله فقراته و اسكنه في فرايس جناحه على تقدير صحة الحديث الفقر الى الرب

والاحتياج اليه في كل حال فقري اذ معرفة هذا الفقر بما يقتضيه الانسان فانه كال الايمان وعين
العرفان والا فالفقر الى الممكن و عرض الحاجة اليه سواد الوجه في الدارين و نجالة شنيعة
في النشأتين ايمدى فقر الانبياء تعبيرى معنای ظاهري به محمول اولوب بلكه كفاف نفس مقداري
عيش قليل ايله قناعت و اكتفايه حسن رضا معنائه محمول اولديقه مبنى ناظم نحرير نكته والا
ودقت معنى ايله تعبير ايلدى (والا) فارسيده اعلام معنائه در

(*) اولدى حرث الآخرة خبر و ثواب * جنة المأوى ايمش نعم المآب (*)

(حرث الآخرة) اضافيله اشبو * من كان يريد حرث الآخرة زدله في حرثه * نظم جليلنده
واقع حرث الآخرة من مراد اعمال صالحه دنويه اوزره دار آخرته ترتب ايدجهك اجر و ثواب
اولغله * من كان يريد * باعماله * ثواب الآخرة * ديمك اولور حرث في الاصل ارضه القاء بذور
ايدوب تخم ايتكه دينور و القاء بذر سبيله حاصل اولان محصوله دينور و كسب و كار ايله جمع مال
و مثال ايتكه دينور بو مقامده اعمال صالحه نك ثمرات و نتايجي اولان اجر و ثوابي بذور دن حاصل
اولان غلال و محصولاته تشبيه ايله بطريق الاستعاره مثنويات اخرويه مراددر * ولذلك
قبل الدين من زرع الآخرة (نعم المآب) نعم الثواب و زننده و مراد فبدر كه عباد مؤمنينه مأوى
و منزل و مأب و مرجع اولمق اوزره اعداد اولنان جنتدر (نعم) نونك كسريه افعال مدحدر
مخصوص بالمدح محذوفدر نعم المآب هي تقديرنده جنت نه كوزل مرجع و مأب و مكان مستطابدر
ديمك اولور

(*) صبغة الله فطرة الله اولدى هم * ياخود اول امر ايتديكي فعل اهم (*)

(صبغة الله) يعني * صبغة الله و من احسن من الله صبغة * نظم جليلنده واقع صبغه لفظ شريف
* فطرة الله التي فطر الناس عليها * نظم كرىمنده واقع فطرت معنائه در فطرت لفظي خلقت
و طين و جبلت كي آفرينش و يراد بيش معنائه در ياخود الله تعالى حضرتك نرينك كافة مكلفيه
امر و ايجاب ايتديكي ايمان و اسلام معنائه در پس فطرة الله و صبغة الله جناب فياض مطلقك
نوع انساني عقل سليم ايله بهائندن نماز و افراد و معارف آلهيه يادرا كه و دين مبنى اسلامي قبوله
متكمن و متهم و مستعد اوله برق خلق و ايجاد ايتسندن عبارتدر كه * كل مولود يولد على فطرة
الاسلام * حديث شريفى مفاد نجه مقتضى خلقكلى اوزره ترك و ابقا و لنسره دين قويم و طريق
مستقيم اوزره ملازم و مستمر اولوب سميت ضلاله كتمز ايدى يعني دين حتى اديان باطله به تبديل
ايتزر ايدى ايكن شياطين الانس و الجنك اغوا سيله اكثر ناس موجب خلقكلى اخلاص و تبديلي
صحيح و مستقيم اوليان تبديل فطرتيه اجناسار ايله سالك راه ضلال اولديلو و بوسيع يعني بويه
اتوابي اوساخ و ادناسدن مطهر و زينت مرغويه ايله مزين و ثوبك اجزاسي بينه حال و متداخل
اولديغي كي ايمان و اسلام دخی مؤمنيني ارجاس كفرن مطهر و حليه معتبره ايله مزين و قلوب
مؤمنينه نافذ و متداخل اولغله على طريق الاستعاره ايمان و عرفان دن و ملت اسلام دن صبغه ايله

تعبير اولندي (اهم) اعم و زننده شانه زياده اعتنا و اهتمام اولنه حتى شبهه دينور

(*) خيمة الله سايه عرش برين * اويله تعبير ايتدي خير القائلين (*)

(خيمة الله) اضافيله عرش اعلايه اطلاق اولنور زير عرش فرش و زننده كنه و حقيقتي و مقدار
و عظمتي افهام ذوى العقول دن بيرون و تحديد و تقديري علم آلهي به منوط و مرهون اولان ياخود
حقيقتي بكاره ياقوت احردن و ياز برجد كون بر يسيل جوهر دن اولوب انوار الكهيه دن متلالي
و تابان و عظمت و جسامتي علم محيط و واجب الوجوده مخصوص و شايان اولان عرش الرحانه دينور كه
جنتك سقني و سايباني منزله سنده اولغله عرش دينلدى و عرش خيمه و جادره دخی ديمكله عرش

اعظمه خیمه الله اطلاق و بتغیر اصدیق القائلین علیه الصلاة والسلام حضرت تبارک بعض احادیث شریفه سنده وارد اولدینی تصحیح کرده ناظردر (برین) قرین وزنده فارسیدر یک اعلا و زیاده مرتفع نسبه به دینور بهشت برین کی لکن مصراع اول * خیمه الله اولدی هم عرش برین * عباره سیله اولسه اول اولوردی زیر عرش و خیمه ظل و سایه یعنی ضح مقابل اولان کولکه معناسنده مستعمل دکلردر بلکه مظه و سایبان یعنی تختنده کولکه لجنک کولکه لك معناسنده مستعملدر

(*) سهم الاسلام اولدی معناده سلام * کیم آنک پرزخی کفار لثام (*)

(سهم الاسلام) اضافته اهل اسلام حظ و نصیبی معناسنه اوله رق خیمه الاسلام اولان سلام علیکم جمله سنه اطلاق اولنور و بوسلام دنیاده اهل اسلامه مخصوص تحیت و دعا اولوب ملل ساره یونصبیدن بی بهره و محروم و نشاء اخری ده دخی * تحیتهم یوم یلقونه سلام * و تحیتهم فیها سلام * نظم جلیلاری منطوقجه اهل ایمانه اختصاصی مجزوم در زیر اقبل الاسلام طائفه عرب بری برینه ملاقی اولدقده حیاك الله عباره سیله تحیت ایدرلر ایدیکه طول حیات ایله دعا در بعد الاسلام * فاذا دخلتم بیوتاً فسلموا علی انفسکم خیمه من عند الله مبارکه طیبه * نظم کریمی مفاد نجه اهل اسلام بری برینه ملاقی اولدقده طول حیات متضمن و آفات دینه و دنیویه دن خلاص و سلامتی مستلزم اولان السلام علیکم تحیتی ثابت و مشروع اولمغله سلامه سهم الاسلام اطلاق اولندی و بوسهم لفظی بهره و نصیب معناسنه اولدینی کی آلات حریبه دن اوق معناسنده کلاکه اهل اسلامه سلامتدن تسلیم کرده حظ موفور و کفار خسان شعله نیر دلشکاف آسا مورث زخم ناسور اولد یقنه ناظم تحریر رمز و ایما ایلدی ذلله دره (بر) فارسیده طلومعناسنه اولمغله کثرت افاده ایدر (زخم) سهم وزنده جراحت و یاره معناسنه فارسیدر (لثام) سهام وزنده لثم لفظنک جمعی و کفارک صفیدر لثم ذمیم وزنده دخی و فرومایه کیمسه به دینور

(*) دیندی ربانی کال اربانه * علمه عامل علوم اعجابنه (*)

(ربانی) رانک قحی و بیه موحده نک تشدیدیه ربان لفظنه منسوبدر که رحان وزنده صفندر تربیه ایدینی معناسنه یاخود رب کله سنه منسوبدر که مصدر یعنی الفاعلدر زیر عالم اولان کیمسه دائمی تربیه و ترویج الملک اوزره اولور بونستاره کوره ربانی عالم و دانا و فاضل بهمنایه اطلاق اولنور یاخود رب حقیقی اولان جناب پروردکاره منسوبدر که عارف بالله اولان عالم عامله و جمیع احوال و اطوارده متأله و متعبد اولان انسان کامله اطلاق اولنور و ربانی کلمه سی ربه منسوب اولدینی تقدیرجه الف و نون مبالغه نسبت ایچوند

(*) حکمت لقمان نصیح و پند ایش * هم و صایای حکم پیوند ایش (*)

(حکمت لقمان) اضافته رفعت عثمان وزنده معنای ترکیبسی حضرت لقمانک حکمتی یعنی موجوداته متعلق اتقان علم و معرفتی و اعمال صالحه و اخلاق فاضله اوزرینه ملکه تامه استحصالیله استکمال نفس انسانی به مکنت و قدرتی و اقوال و افعاله استقامت و اصابتی دیمک اولور لکن عرف ادباده مطلقاً بر کیمسه بی مصالح دنیویه به سوق و دلالت و منافع اخرویه به ارشاد و هدایت دایر پند و نصیحت و موعظه مؤثره پرعبیه اطلاق اولنور حکمت ایله معروف و مشهور اولان حضرت لقمانک نسبتده و نیونده اختلاف اولوب بعضیایر حضرت ایوب علیه السلام همشیره زاده سی یاخود والده سنک همشیره زاده سی اولق اوزره لقمان بن یاعورادر دیوب نبوتده ذاهب اولدیلر لکن قول جمهور اوزره عبد حبشی اولوب بعد التبی

حضرت داود علیه السلام خدمتده مقیم و کثیر الصمت و التفرک بر ذات دانا و حکیم ایدی جناب لقمانه اعطا کرده فیاض مطلق اولان حکمت نظریه و عملیه یعنی مدار استکمال نفوس بشریه اولان معارف الهیه و اخلاق فاضله مرضیه کلیات حکمت آیات و عبرت غایتندن معلوم ارباب شعور و حکمت متعلق نصایح و خیریه بلیغه و موعظه مؤثره لطیفه لبتک بعضی سوره لقمانده بحکی و مذکور و به مضیمی دخی تفاسیرده و توار یخذه مبسوط و مسطوردر فلیراجع (نصح) نونک ضمیمه و عطف و نصیحت ایتک معناسنه در که ترکیده اوکوت و یرمک دینور (پند) بیه فارسیده ایله قند وزنده نصیحت و اوکوت معناسنه در (وصایا) عطایا وزنده و صبتک جمعیدر و صبت بر کیمسه بر سنه نک فعلی یاخود ترکی آخر کیمسه به سبارش ایدوب اصمار لغه دینور (حکم) حانک کمری و کافک فتحیه حکمت مزبوره نک جمعیدر (پیوند) فرزند وزنده جمع و تألیف و ضم و ترکیب معناسنه فارسیدر پس غرضده حکمت لقمان بکمل نفوسه دائر و صایای حکمت آمیزیه نصیح و پند دن عبارت اولور

(*) بیلکه آیتده اولان قصد السبیل * خیره موصل راهه اولمقدر دلیل (*)

(قصد السبیل) اضافته نصب الدلیل وزنده فی الاصل استقامه الطريق یعنی یول طوغری اولق معناسنه مصدر در لکن اشو * و علی الله قصد السبیل و منها جاز و لول شاء لهدیکم اجمعین * آیت کریمه سنده واقع قصد السبیل بطریق الاستعاره سبیل قاصد و مستقیم معناسنه و صف اوله رق یاخود سالکک حالی سبیله اسناد طریق ایله مجاز اوله رق نصب ادله و ارسال رسل و انزال کتب ایله الله تعالی حضرت تباری کافه ناسی خیر محض اولان توحید و ایمانه دعوت و تبیین و رضوانه موصل طریق مستقیمه ارشاد و دلالت ایتک معناسنده در

(*) واحد ابن الواحد او معروف اولان * قدر عز و شأنه موصوف اولان (*)

(واحد ابن الواحد) ترکیب توصیفی ایله معنای ترکیبسی براوغلی بر دیمکدر لکن عرف لغتده کنددی و پدیری عز و رفعت و فضل و معرفت و قدر و منزلت و شان و شرف ایله معروف و موصوف اولان کیمسه به اطلاق اولنور و حید ابن وحید و بادخ ابن بادخ کی و الحاصل بوراده وحدت علم و فضیلت و سائر مزیت جهتیله اولمغله و حید الدهر و فرید العصر کیدر

(*) ضیف ابراهیم مهمان کریم * هم ملک خصلت اوله هم مستقیم (*)

(ضیف ابراهیم) اضافته اشو مشویانک اوائلنده مذکور اولان ابو الضیفان ابراهیم علیه صلوات الرحمن حضرت تبارینک مسافر لری دیمکدر که مراد * هل اتیک حدیث ضیف ابراهیم المکرمین * نظم جلیلک تفسیرنده مذکور اولدینی اوزره انسان صورتنده و مهمان هیئنده جناب خلیل الرحانک خانه سعادتده قدوم و تشریف ایدن ملائکه کرام حضرت ایدر لکن عرف فصیحاده ضیف ابراهیم صاحب خانه عندنده مکرم و میجل و ذاتنده علم و کمال و فضائل اعمال ایله محلی و مکمل اولوب ضرورات بشریه دن اولان اکل و شرب امثالندن ماعدا خصال ملکیه و فعمال مرضیه و اقوال و اطوارنده استقامت و اعتدال و حسن سنجیه ایله موصوف اولان ضیف محترمه اطلاق اولنور (ضیف) فافاقیه سنک اول قطعه سنده بکدی مفردات ساره محتاج بیان دکلدر

(*) معنی تعبیر اوتاد البلاد * بلده نک ارکانی اهل اعتماد (*)

(اوتاد البلاد) افعال العباد وزنده بلده لک اعیان و اشرافی اولان رؤسا و سرکار لینه و حل و عقد صاحبی اولوب رأی و تدبیرینه وثوق و اعتماد اولان ایش ارل بیه اطلاق اولنور (اوتاد) همزه نک فتحیه و تدبیر جمعیدر که مابه الاحکام اولان چپوی به و قازیفه

دینور (بلاد) جبال وزنده شهر وقصبه معنانه اولان بلده نك جعیدر ایدی ارکان بلادہ
یعنی عن ومنعه صاحب اولوب اهالی بلده بی ظلمه نك واشقیانك تعسیدیندن محافظه ایدن
کیمسه له اوتاد البلاد تعمیر خفی دکلدر

(*) اولدی رجب الزاحه دیمکدن مراد* دستی پراحسان اولان مرد جواد (*)

(رجب الزاحه) اضافتله دائما جود وسخا و بذل وعطا معنای اولوب خلقه بر واحسانی
شامل وانعام فراوانه جوق کیمسدر نائل اولان مرد جواده یعنی شخص کرم اعتیاده دینور که
بسیط البدن و بسوط البدن کی بغایت سماحتلو و کرم الطبع اولان کیمسه دن کنایه در چونکه
(رجب) رانك فختی و حاء مهمله نك سکونیه و سعتلو و ککبش معنانه در (زاحه) ساحه
وزنده کف معنانه در که ال آیه سی و اویج ایچی معنانه اولمغه معنای ترکیب الی و سعتلو
و بول دیمک اولور که غنا و سخا لازم لیدر لسانم زده دخی ال بول والی آچی لفظ لریله
ثروت و یساردن و انفاق و یثاردن کنایه اولنور (دست) مست وزنده ال معنانه
(پر) باه فارسیه نك ضمیمه طولو معنانه (مرد) فرد وزنده انسان و آدم معنانه فارس لدر
و انشالده شایع الاستعمالدر

(*) جود معن وجود کعب اولش مثل* چون سخاده انلر ایدی بی بذل (*)

(جود معن) اضافتله معن نام کیمسه نك جود و سخاسی دیمکدر که مراد خلفاء عباسیه نك
ایکنجیسی اولان منصور خلیفه نك و زراسدن معن بن زانده الشیبانی در که خلیفه مشارالیه
طرفندن بمن امارتیه کامور بعده اقلیم خراسانه والی اولمغه جاء و قدری والا تر اولان ذات
مکار سماتدر شجاعت و شهامتدر رستم ثانی وجود و سماحتدر رشک آور حاتم طائی اولمغه
بر کیمسه بی جود و عطا و کمال سخا الیه وصف مراد ایدن کلرنده معن بن زانده در دیوموی الیه
تشبیه و تمثیل الیه ضرب مثل اولنور مزبورک جمله جودندندر که بر کون بر کیمسه کندویه اجلی
ایها الامیر خطایله بنه جک بردابه طلب ایتدکده شخص مرقومه بر نایقه و بر فرس و بر بغله
و بر حار و بر جاریه اعطا ایدوب بونو خردن ماعدانلمسی متعارف نسته معلومن اولیدی آتی دخی
و برردک دیدی* و ایا جود معن ناج معن حاجتی* فلیس الی معن سواک شفیع* یتنک قائلنه
اوج کون متوالیه یوزریک درهم فضه اعطا ایتدکده قائل مرقوم نائل اولدیغی مبالغی
استکنار و بوقدر مال فراوانی حوصله استحقاقنه اندره مدیفندن شاید استرداد اولنور ایه
مال بولش مغربی به دوش ایکن صفرا لید قالمی ملاحظه فاسده سیله فک رابطه اقامتی
اختیار ایدوب داخل خوزه تملکی اولان او جیوزیک درهمی حوله لریته تمجیل و شتاب
و تمجیل الیه سوی وطنه نقل و تحویل ایدوب فرداسی بنه معناد اولان روزی تأدیه اولتی ایچون
شخص مزبور مغلوب اولوب بولمندیغی اخبار اولندقد ه تجله ایتش مقصودم خزینده دراهم
و داندردن نسته قالمیجه قدر کل یوم بوقدر مبلغ و یرمک ایدی دیدیکی محاضراتده و مستظرفده
مستوردر معن مزبور هجرتک یوزاللی ایکی سائنده عازم دارالاسخیا اولدقد ه مرثیه سنده انشاد اولان
قصیده طویله ایاتندن* ایا قمر معن کیف و اریث جوده* و قد کان منه البر والبحر مترعا* نشیده سی
دخی کال جودینه دالدر (جود کعب) اضافتله سخاده ضرب مثل اولان کعب بن امامه الیادی
دیمکله معروف جواد جاهلیدر که زمان جاهلیتده جود و عطا و ینار و سخا کندیلر متتهی
اولان اوج شخصک بریدر ایکنجیسی یت آتیده مذکور حاتم طائی اوچنجیسی هرم بن سائدر
کعب مزبور بر منازه ده بر کیمسه الیه همراه اولوب انباء راهده شدت حرارتدن یتاب و مشرف
هلاک و یتاب اولدقد رنده مصحوب معنی اولان مطره سنده فقط بر کیمسه نك حیاتی محافظه

ایله سدرمق ایده جک مقداری ماء یسیر بولمغه رفیق نفی اوزره ترجیح و ایشار ایدوب
اول ماء حیاتی اکا شرب الیه احیا و هلاکدن انقاذ و انجا و کندوبی عطشان نطشان اولدیغی
حاله اقلیم عدمه روان اولمغه مکارم اخلاقدن اولان بذل و یثاردن ضرب مثل اولمندر
(*) جود فضل وجود حاتم اولیه هم* خصلت ایدی انلره بذل و کرم (*)

(جود فضل) اضافتله فضلك سخاسی دیمکدر که مراد ایا عن جد خلفاء عباسیه و زراسدن
و صاغرا عن کابر بذل و عطا الیه مشهور آفاق اولان برامکه خنله سندن ابو العباس فضل
بن یحیی بن خالد بن برمک الیرمکیدر که وافر الجود والیدی و باهر السماحة و العطاء بر ذات مکارم
خصال سماحتیه ایدی تاریخی لیل خلیکان و تواریح سائره ده مستور و اشعار شراده مذکور
والسنه انامده مشهور اولمغه بذل و کرمده ضرب مثل اولمندر فضل مزبور هجرتک یوز قرقچی
سائنده سرمون ساحه وجود و یوز طغسان اوج تاریخنده کدر که بقایه و رود ایلشدر رجه الله
(جود حاتم) حاء مهمله نك فختی و نالك کسر الیه صاحب وزنده زمان قرتک حامل لوا سماحتی
حاتم بن عبدالله الطائی در که سجنه مادر زادی اولان بذل و انفاقه دار اخبار کثیره سی اکثر
من ان یحصی و اظهر من ان یخفی و اشهر من ان یذکر

(*) هم قریع الدهر شول ذات مجید* کیم اوله وقتنده رفعتله وحید (*)

(قریع الدهر) اضافتله فرید العصر وزنده فضائل و کمالات و مکارم اخلاقده وحید العصر
و عیدم الاقران و بین الناس نافذ الکلم و رفیع القدر سید و ایشان اولان کیمسه به دینور و قومه
اضافتله قریع القوم ده دینور سید القوم معنانه و قریع مقارعه و محاربه ده غالب اولان
شجع و بهادر کیمسه به دینور

(*) فخر خندف ایلکدر افتخار* کثرت نسلله بر عالی نیار (*)

(فخر خندف) معنای ترکیب اضافی خندف نام خاتونک افتخار و میاهاتی دیمکدر (خندف) خانک
و دالک کسر الیه زبرج وزنده لیلی بنت حلوان بن عمران نام خاتونک لقییدر که اجداد و الانزاد
سلطان الانبیاء علیه و علیهم افضل التحیادن الباس بن مضرب بن زرار بن معد بن عدنانک زوجه سیدر
خندف مزبور هک صلب الیاسدن عمرو و عامر و عیمر نام اوغوللری وجوده کلشدر که اجداد
تویه دن عمرو مدر که لقبه ملقب اولمندر و بومدر که و عامر و عیمر فطانت و کیاست و شجاعت
و شهامت اعجابندن اولوب والده لری خندف حیاتده نسل و ذریلری تکاثر ایتکله مزبوره
خندف نسوان قبیله میاننده کثرت اولاد و احفاد الیه تفاخر ایدر اولدیغندن فیما بعد بر کیمسه حسب
و نسب اوله رق قوم و قبیله سنک چوقلفیله میاهات و افتخار ایلدکده افتخر فخر الخندف
دیو مثل بحر اینه جاری اولمندر (نیار) هزار وزنده فارسیده خصم و اقربا و قوم و قبیله
معنانه در و اصل زاده صوی و پا کثراد معنانه در

(*) اولدی قرطاماریه شی جلیل* قدر و قیمتله جهاند به عدیل (*)

(قرطاماریه) اضافتله ماریه نك کوبه لری دیمکدر زبر قرطان قرطک تشبیه سیدر اضافتله
نون ساقط اولمندر قرط قافک ضمیمه کوبه به دینور کما مرقی قافیه الطاء (ماریه) جازیه
وزنده اسماء فسادندر یوزاده مراد بلاد یمنده کائن ملوک کنده بناتندن ماریه بنت ارقم یاخود
ماریه بنت ظالم بن وهب نام خاتوندر که اعز من قرطی ماریه* دخی خنده ولوب قرطی ماریه*
مثالریک منشائدر اصلی بودر که ماریه مرقومه نك قولفنه طاقتدیغی کوبه لره قرق بیک
التون قمتلو جواهر نفیسه یاخود کوکر چین مورطه سی قدر ایکی عدد شهدانه انجو و ارایدیکه
مثلی کورلش دکل ایدی ماریه مزبوره اول کوبه لری آرایش نشاء اخری قلیق قصیده

کعبه معظمه اهدا و خازن خزانه کعبه دخی آرب بیت شریف ایچره تعلیق ایلدی من بعد برلسته زیاده نفیس و کرانبها اولدقدن اعز من قرطی ماریه و برنسته به ترغیب و علی ای حال احراز و استحصال خصوصه اغرا و تشویق ضمنه خذو و لو یقرضی ماریه من اولدی یعنی اول نسته نکه مقابله ماریه نکه کوپه لرینی و برنکه اقتضایدرسه دخی و یروب آله سن دیمک اولور

(*) سجه زیدان اولان هم بیتال * کیم همان منلی بولمقدن محال (*)

(سجه زیدان) ترکیبده سجه غرقه و زننده لسانده تسبیح تعبیر اولان مدار تسبیحدن عبارتدر زیدان سلمان و زننده ملوک خطائیان تعبیر اولان سلاطین یمندن سبائقبیله ملقب عبد شمس بن یسح بن یعرب بن خطانک شهراده سی اولوب موی البهک هر بردانه سی ککاک مورطه سی چمنده بر طاق یاقوت احرا یله درینکای یهمبتان مخلوط اوله رق تنضید و تنظیم اولمش بر سجه بیتال اولمغه نفاست و عزنده منلی اولوب عادتا نظیری بولمقدن محال اولان نسته حقنده (اعز من سجه زیدان) دیوضرب منلی اولور

(*) زبده الاحقاب نادر بولان * منلی بولمغه لازم جوق زمان (*)

(زبده الاحقاب) اضافله معنای ترکیبی بیجه کره سکسان یلارک خلاصه سی دیمکدر زبده (زبده) عمد و زننده هر نسته نکه کریده سنه و خلاصه سنه دینور (احقاب) همزه نکه قحبه بیه موحد قافیه سنک ایکنی قطعه سنده یکدیکی اوزده سکسان یله اطلاق اولان حق بلفظنک جمعدر لکن عرف بلغاده بر کیمه یا خود برنسته صفت کالده نوعه تفوق ایله نادر الوجود اولوب انک منلی بر قاج قرنده بر بولور اولورسه اومقوله عزیر الوجود نسته به زبده الاحقاب دینور

(*) معنی اوتاد ارض اولمش جبال * همدخی اهل علوم برکال (*)

(اوتاد الارض) اضافله برک چویلری دیمکدر زبده اوتاد همزه نکه قحبه دال قافیه سنک ایکنی قطعه سنده یکدیکی اوزده جوی و قازق معنانه اولان و نکه جمعدر ارض قطعه خامسه نکه عنوانی شرحنده یکدیکی اوزده بره دینور پس اوتاد الارض کره زمینک حبا باعث منانت و احکامی اولان طاعله دینور کافال الله سبحانه و تعالی * الم یجعل الارض مهادا و الجبال اوتادا * دخی نشر شرایع و احکام ایله عالم سفلینک معنی مدار سکون و آرامی و موجب نظام و انتظامی اولان علماء ربانیونه اطلاق اولور

(*) چون نماز آدنی عماد الدین ایمش * قلیانانی خراب آیین ایمش (*)

(عماد الدین) اضافله دینک دیره کی دیمکدر زبده (عماد) کتاب و زننده دیره که دینور دعاه و اسطوانه کبی (دین) دالک کسر بله مجموع احکام شرعیه دن عبارتدر ناظم تحریر بر بیتله اشو * الصلاة عماد الدین من اقامها فقد اقام الدین و من ترکها فقد هدم الدین * حدیث شریفه و معنای منیفه تابع ایدر یعنی ارکان معلومه و افعال مخصوصه دن عبارت اولان نماز که معلوم عالمیاند کانه هیئت مجموعه سی نجره منیه یا خود قبه مضروبه منابه سنده اولان امر دینک مدارقوامی اولان دعاه و ستونی منزله سنده اولمغه شرائط و ارکانه رعایت ایله محافظه و مداومت ایدن کیمه نکه بنیان دینی مؤسس الارکان و تهاون و تکامل ایله ادا و اقامه سندن روگردان اولور خراب آیین و هدام بناء دین اولمغه اهل خسران اولدیفن بیان ایدر خراب آیین یعقوب و یران ایتمک معنادی اولان کیمه معنانه وصف ترکیبی در آیین شاهین و زننده فارسیده رسم و عاده دینور (*) هم عقیق الجبهه اولدی بی نماز * بوز سوروب چونکیم بره ایتمز نیاز (*)

(عقیق الجبهه) اضافله معنای ترکیبی الی عفتلو و برهیر کار دیمکدر زبده جبهه الی دیوهه قافیه سنک اول قطعه سنده یکدی (عقیق) خفیف و زننده محرماندن و قیامدن برهیر و اجتناب ایدمی معنانه در لکن بومقامده علی طریق التجرید جزء معنایی اولان مطلقا اجتناب و احتراز ایدمی معنانه مستعمل اولمغه تفسیر واقع اولان مصراع ثانی مفاد نجه جبهه شی سجده رحاندن متباعدود و اولان تارک صلاة معنانه عرف اولشدر (بی نماز) بانک کسر بله فارسیده نماز سز و نماز قیلز اولان بی دینه دینور ترکیده بانک قحبه بیتال ایدن محرقدن (نیاز) حجاز و زننده رجا و عرض احتیاج معنانه فارسیدر

(*) ک صلاحه دیدلر زهد الحسن * یوغیسه زهدک اگر هابن هاسن (*)

(زهد الحسن) ترکیب اضافیسنده (زهد) زانک ضمی و هانک سکونیه صند الناس مر غوب و معتبر اولان لذائذ فانیه و حظوظات نفسانیه دن برهیر و اعراض ایتمک دینور (الحسن) لام عهد ایله ابوسعید حسن بن یسار البصری در که اتباع سنت سید المرسلین و اقتداء سیرت اصحاب کریمه رهبر شهراه یقین اولان سادات تابعین و کبار سلف صالحیندن بر ذات ملکسمات ایدی والد ماجد لری اولان ابوالحسن یسار کاتب وحی الی زیدین ثابت الانصاری الحارثی رضی الله تعالی عنه حضرت لری نکه بنده معارف و روزی و مادر سعید اختر لری امهات المؤمنین دن ام سلمه هند رضی الله تعالی عنها حضرت لری نکه جاریه عفت کستر لری مشارالیه حسن بصری حضرت لری علم و عمده امام همام و زهد و عفتده قدوة الانام و صلاح و تقواده مشهور و بنام و فصاحت و بلاغته مقارن مواظب طیفه مؤثره ده اسوه علماء اعلام اولمغه زهد و صلاحده و سایر اوصاف مزبوره ده ضرب منلی اولدیفنی معلوم خواص و عوامدر ناظم تحریر هضم لنفسه کنندی حلیه زهد و صلاحدن عاری عد ایدوب سایر برهنکام لباس تقوایی نفسیه نسویه ایتمشدر عفی الله عنه

(*) یل زکاة الجاه احسان ایتمدر * جوق دل ناشادی شادان ایتمدر (*)

(زکاة الجاه) اضافله منصب و منزلتک زکاتی دیمکدر (زکاة) حصاة و زننده قطعه شرعیه ده یکدیکی اوزده طهارت و نماز برکت معنانه اولوب بعده عرف شرعه نصابه بالغ اولان ماندن فقرایه اتفاق اولان مقدار معینه اطلاق اولدی اصلی صدقه و زننده زکوه اولمغه و اودن منقلب اولال الف صورت و اوده کتب و املا اولور لکن ین الف تلفظ اولور صلاة الفظی دخی بو یلجه در (جاه) حال و زننده کاف قافیه سنک قطعه نایم سنده یکدیکی اوزده وجه اقلوبی یا خود اتمستقله اوله رق قدر و منزلت و عز و رفعت و منصب و ریاست معنانه در مس احتجاب جاهک آحاد ناسه قول و فعلا و انفاقا ماسات و احسان لری و جوق دل ناشادی یعنی بخیر و مغموم کرکالری مسرور و شادان ایملری منصب و منزلتک دوامده و عز و رفعتک از دیاد و قوامنه باعث اولمغه عرف ادا باده زکات الجاه اطلاق اولدی

(*) اولدی اعط القوس باریهامک * اهله تقویض ایله کاری هادیمک (*)

(اعط القوس باریهام) منلنده (اعط) کله سی اعطادن امر محاطیدر (قوس) قافک فتی و واک سکونیه اسلحه قریبه دن اولان پای معنانه اعطانک مفعول ثانیه در (باری) ساری و زننده اغاج یونقی معنانه اولان بری افضندن اسم فاعل صیغه سیله اتاج مقوله سی یونوب اصلاح ایتمکده حذاقت و مهارتی اولان استاد کیمه معنانه اعطانک مفعول اولیدر مضاف الیهی اولان مؤث ضیری تون قافیه سنک قطعه اخیر سنده کنران ایدمکی اوزده مؤث سیاهی جاه سندن اولان قوسه راجعده (معنای) ترکیبی پای تراش ایتمک مراد ایدن نیاز کیمه به

خطایابی جفک یابی صنعتند حاذق اولان کاکر کامله و ربوب اکا بادر دیکدر (مثل مزبور)
عهده سندن کلبه جفک ایسه مباشرت ایله بیهوده نفسکی آتخاب و مصیحتی افساد ایتموب اربابته
احاله و تفویض ایت یاخود استقلال اوزره کوره میچکک مصلحتده اهل و قوفدن استعانه
و استمداد ایت دبه جفک محله ضرب و ایراد اولورننه کیم شاعرك اشبو * یا یاری القوس برانست
نحسها * لافسدنها واعط القوس یاریها * ییتندن مستفاد در
(* اهل نفسیه کوره قول صواب * قلبی ایتک پاک تطهیر الثیاب *)

(تطهیر الثیاب) اضافتله البسه و اثوابی طاهر و پاک ایتک معنایه در زیر (تطهیر) برننه بی
مستفاد ایتن پاک ایتک معنایه در ترکیده آریتمق دینور (ثیاب) ثوبک جمعی دیوبه موحده
قافیه سنک ایکنی قطعه سنده یکدی لکن اشبو و ثیابک فطهر نظم جلیله تفسیرنه مفسرین
کرام حضراتی ثوب لباسی انواع قاذوراتدن حفظ و وقایه و نجس اصابت ایدرسه غسل ایله
محور و ازله ایتک معنایه حل ایله تفسیر ایتدکاری کبی نفس و قبی اخلاق ذمیه و افعال قبیحه دن
یعنی قلب و قالی مالایغنی مقوله سندن تهذیب و تنظیف ایتک ایله ده تاویل ایتدیلر زیر اهل
صلاح و عفته عرییده طاهر الذیل و فارسیده پاکدامن اطلاق و اهل فسق و فجوره ملوث
الثوب و آلوده دامن تعمیر حقیقت عرفیه اولمدر ناظم تحریک قول صواب تعمیرندن مرادی
وجه اولی تخطئه دکلدر بلکه وجه ثانیک دخی صواب اولدیغن افاده در
(* ناصح الجیب اولکله غایت پاکدل * اولیه قلبنده اصلا غش و غل *)

(ناصح الجیب) ظاهر الثیاب و زننده خالص و نقی معنایه اولان ناصح لفظنک قلب و صدر
معنایه اولان جیب لفظنه اضافتله دروننده اصلا غل و غش اولوب غایت پاک ضمیر
و صافدل و مأمون الغالبه اولان کیمیه اطلاق اولتور (غش) غینک کسری و شبنک تشدیدله
متافقانه معامله ایله مکر و خبایته دینور (غل) غش و زننده دروننده مضمر اولان حقد و کینه به
و عداوت کامنه به دینور

(* آسمانه دیدیلر تاج الفلک * هم ملوک یا قشور اوله دیمک *)
(تاج الفلک) شجر الاراک و یوم الاحد کی اضافت بیایه ایله یاخود دارالآخرة و حق البقین
مثلا و موصوفک صفتیه اضافتله افلاک تسعه دن هر بر لر بنه اطلاق اولتور (تاج) الف
قافیه سنک اوچنی قطعه سنده یکدی اوزره ملوک و سلاطینک مجوهرات مضبته ایله محلی
و مرصع اوله رفی باشلرینه کید کیری افسر شاهی و اکلیل پادشاهی به دینور (فلک)
فقطبته آسمانه یعنی کوکه دینور سما کی بس افلاک غلویه افلاک سفلیه نک و فلاك سفلیه
عالم عناصرک افسر برزب و زبوری منابه سنده اولمغه طبقات افلاکدن هر بر بنه تاج الفلک
اطلاق اولندی و ملوک و سلاطینه تاج الفلک اطلاق عرب عرب باد نمنقول و مسموع دکل ایسه ده
نور عدلری ظنکده عالمی تابدار و جله رعیه نک باشلری اوزرنده برزی درکار اولمغه انلره دخی
تاج الفلک اطلاق سزا و شایاندر دیمکدر

(* جنة الدنيا ما لی اولدی شام * اولمز اوله بلده جنت مشام *)
(جنت الدنيا) اضافتله دنیاک جنتی دیمکدر جنت الف قافیه سنک اولکی قطعه سنده دنیایخی
قطعه سنده مذکور و مشر و حدر (شام) شام و زننده بلاد عظیمه کثیره و قری و قصبات
وفیره بی مشتمل آیات جلیله نک اسمیدر لکن بومقامده السنه ناسده مشهور و بتداول اولدی
اوزره شهر بلدانی اولان دمشق الشام مراد در بلده مزبوره نک زبونی جریان جد اول و انر رابه
ریان و درون و بیرونی منبت اشجار مثمره ملتفت الاغصان و حدائق و بوستان سبز زار و کاف تان

اولمغه نمونه نمای روضه جنان اولدیغندن جنت الدنيا اطلاق اولندی جنت مشام قوفولی دیمکدر
(* بر جلدن شام قزبنده لکام * یش ابدال اللکام ایچون مقام *)
(لکام) غراب و زننده و لکام رمان و زننده دمشق الشام قزبنده بر جیل عظیمک اسمیدر که انده
رجال غیبیدن اوچلر و بدیلر و قرقلمقامی وارد که حالا زیارتگاهدر اکا جیل اللکام دینور
و یا یاچانده عقد ایچمن عبادت ایدن اهل الله طائفه سنه ابدال اللکام دینور (ابدال) همزه نک
فخیمه اولیاء الله زمره سندن بر جاعتدر که حضرت حق جل و علا انلری وجه ارضنده اقامت
یعنی بعض مصالح خلقک تصرفی خصوصنده اذن معنوی ایله مظهر خلافت ایتمدر و انلر
دائما یش نفر اولورلر قرق نفری ایاالت شامده و اوتوز نفری بلاد سائر ده اولورلر ایچلریدن بریسی
ارتحال دار بقایلد کده سائر ناسدن بریسی انتخاب و انک برینه اقامه و اجلاس ایدرلر
(* سره الارض اولکله بی ریب و کان * معنی اقلیم رابعدر همان *)

(سره الارض) اضافتله برک کوبکی یاخود وسطی و الطیف و افضل اولان معتبر محلی دیمکدر زیر
(سره) سبک ضمی و راه مشدده نک فحیمه بدنده کوبک تعبیر اولان موضع دینور (وسره)
الوادی دره نک وسطنه و انفع و خوشتر اولان بر بنه دینور (وسره الارض) کره ارضدن ربع
مسکونک عمارت جهتندن اکثری و سکان و قطعی ناسک خلقا و خلقا اعدلی و هوا سی حرارت
و یزودنده معتدل اولمغه انواع ثمرات و اصناف زروع و محصولاتک منبتی اولان اقلیم رابعه اطلاق
اولتور و اقلیم ثالث و خامس دن اقلیم رابعه ولی ایدن اراضی و اهالی نک حکمنی دخی اقلیم رابع کیدر
معلوم اوله که اهل جغرافیا یعنی هیئت ارض و صورت اقلیم بیایه تصدی ایدن علماء هیئت کره
زمیندن ربع مسکون تعبیر اولان قطعه ما هوله و معنویه بی طولاً و عرضاً شرقیه یوز سکسان درجه
اولق اوزره بدی قسمه تقسیم و هر بر قسمه بر اقلیم تسمیه ایتدیلر و مبدأ طولی به ضیلر اوقیانوس تعبیر
اولان بحر محیط غریبک ساحلندن و بعضیلر بحر دن اون درجه ایچر و جزایر خالدهات و جزایر السعداء
اطلاق اولان الی عدد جزیره ردن اعتبار و متنهاسنی جهت شرقیه آخر العمرانات اولان افصای
صین اولق اوزره عدد و شمار ایتدیلر و عرضاً سطح معدل النهارده کائن خط استوا دانه سندن جهت
شمالده منتهای عمارت اولان الشمس الی عرضنه قدر در دیدیلر و مانحن فیه اولان اقلیم رابعک مبدأ نک
عرضی اوتوز اوج درجه اوتوز بدی دقیقه و اطول نهاری اون درت ساعت اون بش دقیقه و متنهاسنک
عرضی اوتوز سکر درجه الی درت دقیقه و اطول نهاری اون درت ساعت قرق بش دقیقه اولق اوزره
تحریر و یسان ایتدیلر و بلاد غربدن طنجه و افرنجیه و بحر و مده و دوس و قبرس جزیره لر
و انطالیه و طرسوس و طرابلس الشام و انطاکیه و حلب و ملطیه و دیار بکر و ارزنجان و موصل
و تبریز و همدان و کاخان و جرجان و سائر بونلره محازی اولان بلدان داخل اقلیم رابع اولدیغن
بیان ایتدیلر و بواقلیم رابعه بکرمی بش جیل عظیم و بکرمی ایکی نهر کیر بولند یغن
و انطالیسک لونی اسمیه ایچمن میانده و اریغنی بیان ایتدیلر کذا فی شرح الحقیقی (رابع)
شبه دیو قطعه شرعییه ده یکدی (کان) کاف فارسیه نک ضمیه بمعنی الریب و الظن در
(* باق فتوحانیه شیخ اکبرک * اول فیوضات خدایه مظهرک *)

(شیخ اکبر) کاشف الحقایق و الاسرار * و زیاده الاحقاب و الاعصار * الشیخ الامام محی المله
والدین ابو عبد الله محمد بن علی العربی الطائی الحائمی الاندلسی قدس الله سره العزیز
حضر تاریخ شیخ مشارالیه جانب مغریبه کائن اندلس جزیره سی بلادندن مرسیه تام
بلده ده هجرتک بشیور الشمس سنه سی رمضانتک اون یدبخی اثین کیجه سی مشیه عدد مدن
سرغون ساحه وجود اولوب علوم ظاهره و باطنه ده پیشوای امثال * و رهنمای افاضل *

و احباب قوه قدسيه دن بر ذات عز و الفضائل ابدی صغير و کبير مؤلفاتی بشيوزدن بجاور
اولديني تحميم کرده ثقاتدر * مکه مکرمه ده مجاورتی اثناستدين فتوحات مکيه نام کتاب حقایق
نصابی تأليف و احلا بعده دمشق الشامه کلوب آند شرفبخش ابوالکين التیوز اوتوزسکر
شمه سی ربع الاخرنک اون ايکيني ججه کيجه سی فبوضات الهیه و معارف ربانيه نک محل
ظهوری اولان روح پرفتوحاری آشیانه بدنن طیران و عازم سوی روضه رضوان اولدقه
جسد شریفی صالحيه الشامه دفين خاک سياه و ترابه متبرککدری زیارتگاه اولیاء الله
اولديني معلوم اصحاب اثناهدر

(*) آند در تفصيل ارض السمسمه * ایتزادرک انی هر شخص سمه *

(ارض السمسمه) اضافتله معنای لغویسی صوسام یری دیمکدر زیر سمسم سبازک کسریله
ز برج وزنده شیروغن تعمیر اولتان یاع کنندین استخراج اولسان دانه نک اسم جنسیدر واحدی
سمسمه در که بر دانه صوسامه دینوزلکن اهل تصوف و ارباب مکاشفه لساننده شیخ مشار الیهک
فتوحاتده خلقت ابوالشر آدم علیه السلام باینده مفصلا بیانی اوزره بوعالم جسمانی اطلاق
اولان عرش اعظم و ماخواه نک و راستنده بر ارض واسعة الفضاء و بر عالم غیر معلوم المبدأ
و المتهی وارد و اول تفصیلات اجالی بودر که جناب عظیم القدرت جل و علا حضرت آدم
علیه السلامی طین بر حکمتدن خلق و تصویر ایند صکده خیره طینت آدمدن بر مقدار فضله
قالدی اول فضله دن شجره مبارکه نخله ی خلق ایلدی بوجهتله نخله حضرت ابوالشرک
اختی و بزمت مزاولدین لسان شرع ناطق و نخله ی مؤمنه تشبیه حدیثی طرق عیدایله
نابت و اشجار سازه یی مجاور نخله ایچون اسرار عجیبه و انسانه مشابعت غریبه متحققدر
* و بعد خلق نخله اول طین حکمتقریندن سمسمه مقداری فضله قالدی جناب باسط و مقدر
اول فضله بسیره یی مدو بسط ایدوب بر عالم وسیع الفضائل بیکه عرش و کرسی و سموات
و ارضین و جنان و بحیر اول ارضه وضع اولنسه صحراء وسیعة الانحایه القا اولتان حلقه
مشابه سنده اولور و اول ارضه طور عقیدن خارج عجایب و غرائب لایعد و لایحصى در و جناب
فعال لما یرید اول ارضه هر لحظه ده عوالم کثیره خلق ایدوب انردائما ذات مقدس کبریایی
تقدیس ایدرل و اول عوالمده بزم صورتلر بزم اوزره عالم دخی وارد که عارف بالله انی
کوردر که اول عالمده کندی نفسی مشاهده ایدر و اول ارض اجسام طبیعه طینه بشریه دن
برشی قبول ایتز ارباب مکاشفه دن اولان عارف اول ارضه دخول مراد ایتد کارنده اجسام
قائمه و هیاکل عارضه لرین بوارض دیناده ترک ایدوب ارواح مجرده لریله دخول ایدر لحتی
عرفاء اهل جنت دخی جتدن اول ارضه وصول قصد ایتد کارنده هیاکل باقیه لزدن منسلخ
اولوب فقط ارواحلری رهباب وصول اولور و بر ارضنک بعض احوال غرائب اسمانی
و عوالمده عالم انسانک صوری دخی موجود اولدین بیانی ذیلنده عبدالله بن عباس رضی الله
عنهما حضرت نرینک * حتی ان فهم ابن عباس دلی * یزیدین ارباب مشاهده غیبنده رسیده
رینه صدق و صحتدر و بمطالع بیانی ضمنده اخوان حقایق شناسانزدن باهر الجند و المساعی
الشیخ الفاضل محمد الساعی المغنسی حضرتلرینک لسان ترکی اوزره علی و تیره الاجال کشیده
سلاک نظم الال قیلدین ایات آیهنک بومقامه ادراج اولتمسی مناسب کورلدی
* شیخ اجل ایتش بیان دیمکه ارض السمسمه * طین ابی الانساندن قالمشدی باقی برینه *
* اندن یارندی نخله یی باقی قلوب صوسام قدر * اندن براندی بر فضاکیم اولدر ارض سمسمه *
* کر بوجهانی سرتسرقویسک آنک اور تاسنه * صحرا ده بر صوسام قدر در در واران اول عالمه *

* دنیایه هر نه کیم کله اول عرصه ده منیل اوله * بر برینه فعلی اویه بوسوزک اصلی یوق دیمه *
چون این عباس دیدیکم بن کبی اول ارض ایچره وار * بر این عباس داخی دیرنقل ایلدی اهل الله همه *
* مر غوب غرائب نیننه اول عرصه ده عملودر * اهل شهود اولان کورر سارلری اندن همه *
* اول ارضه صرف ارواح کیرور هیکلری نولده قالور * اهل بصیرت لریلور یلر آتی شخص سمه *

هذا المختص مافی الفتوحات ومن اراد التفصيل فليرجع اليها

(*) اهل کشف آکرنه اول ارض وسیع * و ارامش آند نیجه صنع یدیع (*)
(اهل کشف) و راه حجابده اولان امور غیبیه حقیقه یه واقف و مطلع اولان کیمسه یه دینوز
(وسیع) امیر و زنده بول و ککیش تنه یه دینوز * ارض مر قومنه نک کال فسیحت و وسعی
وانده بولسان مصنوعات یدیع و مخلوقات عجیبه نک و فرت و کثرتی آنما بسط و بیان اولندی
(*) احتیاطا ایلدم ایما سکا * یاد ایدر اهل تصوف جابجا (*)

(احتیاط) همزه نک کسریله حزم و بصیرت اوزره عمل ایلک معناسنه در (ایما) همزه نک
کسریله اشارت معناسنه در (یاد) باد وزنده فارسیدر برنسنه یی ذکر ایدوب اکث معناسنه
(تصوف) تکلف وزنده باطن و ظاهرا آداب شریعه رعایت و سنت سید المرسلین کال
متابعت یعنی رذائل اخلاقدن نفس و قوی تخلیه و تصفیه و اعضا و جوارحی انواع آفات
بدنیه دن تطهیر و ترکیه ایله آتام جلیه و خفیّه دن محاببت و اخلاصه مقیارین مجاهدات
عملیه و ریاضات نفسیه و مراقبات قلبیه یه مواظبتدن عبارتدر منوال محرر اوزره اهل تصوف
و فایت نادر الوجود اولدیندن امام ابو حامد الغزالی حضرتلری عصرنده بولسان متصوفه
زمره سندن الامن عصمه الله ایله استیثا ایتدینکدن ما عداسنی عند الله بخار و منافقیندن
و عند ارباب القلوب حقاء جاهلیندن عد ایلدینکینی صحیح بخاری شارحی فاضل کرمانیندن
نقلا راغب اوائل سفینه ده بعبارة تحریر ایلندر پس شیخ سعدی حضرتلرینک کلستانده
* این مدعیان در طلبش بخیارند * گفته سی اکثر متصوفه زمانه نک ماصدق حاللری و ابی مرحومک
خبریه ده * هله جوق جرأت و جوق ترک ادب * ایلک دعوی نزدیک * رب * مقاله سی یاوه کویان
طائفه نک صفت کاشفه احواللری اولدین امعان نظره محتاج دکدر (جابجا) بعض کره
و احیانا ما کنده اولدین دیباجده یکدی

(*) ام انوار السماء خورشید ایش * فلسفی نور نجوم اندن دیمش (*)

(ام انوار السماء) اضافتله اشرف الکواکب اولان آفتاب عالمناک کینه سیدر زیر ام لفظی
نون قافیه سنک یدینی قطعه سنده بیان اولدین اوزره هر نسنه نک اصل و اساسنه و منشأ
و عبادنه دینوز و بر جاعتنک رینسنه و اشرفنه دینوز (انوار) همزه نک قحیله قطعه رابعه نک
عنوانی شرحنده کذران ایدن نورک جعیدر (سماء) کوکه دینوز که معلومدر پس ام انوار
السماء افلاکده مر کوز اولان اجرام منیره نک یعنی ثوابت و سیارات تعمیر اولسان یلدر لک
اشرف و اشهری و اضواء و انوری دیمک اولور (فلسفی) جعفری وزنده فلاسفه طائفه سته
منسوب دیمکدر فلاسفه فیلاسوفک جمع جعلسیدر (فیلاسوف) فاک قحیله لسان یونانیده
محب حکمت دیمکدر حکمایه فلاسفه اطلاق بوجهتله در (خورشید) خاک ضمیمه فارسیده
کوننه دینوز (نجوم) رجوم وزنده نجمک جعیدر نجم یلدر دیو قطعه رابعه ده یکدی لکن
ناظم مر حومک * فلسفی نور نجوم اندن دیمش * قولی بومقامه ام لفظی اصل و منشأ معناسنه
محمول اولعه و فلاسفه و اهل هیئت عندنده جمیع کواکب نوری سمدن مستفاد اولعه منیدر
مع هذا مذهب اهل هیئت بیان معرضنده شرح جعینی و حواسینده الکواکب منیره بالذات

و اما الاقمر قولری و شرح موافقت و الکواکب کما شفاقة مضبته بذواتها الا القمر قولی فقط قرک نوری عارض و شمعدن مستفاد اولوب کواکب سائر بذواتها مضبته و منبره اولدیغی عند الحکما متفق علیه اولدیغی اشعار ایدر بوصورته ناظم من حوم * هم کونشدن ام انوار السماء * جله انجمن اوزر چون برضیه * دیسه ام انوار السماء کبی روشنا اولوردی

(*) آسمانه دیندی هم ام الغیث * جایجا غیث ایتدی کیچون ابتعاث (*)

(ام الغیث) اضافله فلک کینه سیدر ناسک حین احتیاج لرینه مدد و غوثی اولان مطر و غیثک مبدأ و منشأ اولدیغی باعث تکیه اولمشدر زرا غیث مدد و نصرت معنایه دیو ناه منله قافیه سننده یکدی (غیث) یاغور دیو الف قافیه سنک قطعه رابعه سننده یکدی (ابتعاث) افعال وزنده کوندر مک معنایه در بعث و ارسال کی (جایجا) طرف بطرف و اراق اراق معنایه فارسیدر کامر مرارا

(*) وعد صادق وعد اسماعیل هم * کیم اوله انجاری البت ملتزم (*)

(وعد اسماعیل) اضافله اسماعیل علیه السلام حضرت تریک وعدی دیمکدر (وعد) واولد فقی و عیثک سکونیه برکیمه به سوز و یرمک یعنی بر منفعتی سننه بی ایده جکی وایشیه جکی خبر و یرمک معنایه در (اسماعیل) اجداد و الانزاد فخر کائنات علیه افضل الحیات جله سندن اسماعیل بن ابراهیم علیهما السلام حضرت تریدر که حق تعالی جل و علا حضرت تری کلام قدیمده آتی * واذکری الکتاب اسماعیل انه کان صادق الوعد * نظم کریمه مدح و ثنا یور مشدر تفسیر تیسیرده ابن عباس رضی الله تعالی عنهما حضرت تریدن روایت ایدر که حضرت اسماعیل علیه السلام بر قومه یرمخلده ملاقاتی مواعده ایدوب مشارالیه حضرت تری یوم مبعاده محل معهوده واروب قوم مزبور خلف ایتلریه ایفاء وعد ایچون اول مجله بلا زاد و لا طعام علی التوالی اوج کون مکب و آرام بعده قوم مزبور کلکله وعدی انجاز و اتمام ایتدی کیچون مظهر ستایش رب الانام اولدی تفسیر قاضی وابی السعوده مذکوردر که اشبو * قال یا بابت افعلم ما تؤمر سجدتی ان شاء الله من الصابرين * نظم جلیلی منظومده ذبح اولتق اوزره صبری وعد ایدوب ظهور فدایه قدر وعد صبره وفا ایلدی کی صادق الوعد اولدیغی بتمک خصوصنده سکا کافیدر پس اول ذاتک وعد کال وفاسی قرآنده مذکور والسنده مشهور اولغله من بعد زید و عمرودن هر کیکه انجاز وعدی نفسه التزام ایدینورسه انک وعد صادقته وعد اسماعیل اطلاق اولنور (انجاز) همزه نک کسر یله وعد وفا ایتکله دینور (البته) دیباچهده بیان اولدیغی اوزره قطعی المفاد اولان مضمون جله بی تأکید ایچون ایراد اولنور (ملتزم) در عهده اولمش سننه به دینور

(*) قدرت و دولت ایش برد الفراش * روح و راحت ایل ایتک انتعاش (*)

(برد الفراش) فصل الخطاب وزنده معنای لغویسی دوشک او یقوسی دیمکدر که دوشک اوزرنده یشان کیمه نک او یقوسی اوله جقدر اضافت ادنی ملایسه ایچوندر زرا بوراده برد لفظنک معنایسندن نوم معنایس مراددر فراشدن مراد فراش نامکدر که نرم و یومشقی اولان چلتیه و دوشک مقوله سیدر پس بویه جامه خواب نرم و تزلزل اوزرنده غنوده پستر استراحت اولاق لازمه رفاه و ثروت اولغله اهل افت بطریق الکایه دولت و قدرته و مال و منال و حسن حال ایله آسایش و راحت برد الفراش اطلاق ایتدی (روح) رانک فقی و واولک سکونیه راحت و آسایش معنایه در (انتعاش) افعال وزنده ایغی سورچوب دوشن کیمه نک قائمه سنه دینور لکن کلام ناظمین متبادر اولان حسن زند کانی ایله تعیش معنایه

محمول اولمقدر مکرکه بعد الفقر و الفاقه دسترس اولنن قدرت و ثروت فلاخطه سنه معنی اوله فافهم

(*) پاک بیل مفهوم صابون الذنوب * خالص اولان توبه دیز اهل قلوب (*)

(صابون الذنوب) معنای ترکیبسی کاهلرک صابونی دیمکدر چونکه صابون عربی و فارسی وزکیده مشترک اوله رق مستعمل اولان صابون معروفدر لکن ترکیب مزبوره معنای الیه اولان ذنوب صابون متعارف ایله غسل و تطهیر اولنور مقوله دن اولدیغی قرینه سیله علی طریق الاستعاره توبه بصوح اطلاق اولنن توبه خالصه معنایه استعمال اولدی یعنی صابون ایدان واثواب مقوله سندن اوساخ و انجاس محسوسه بی تطهیر و نظیف و آثار ادناسی محو وازاله ایتدی کی کیم توبه صادق دخی * التائب من الذنوب لکن لا ذنب له * منظومده ارجاس معقوله آتای کان لم یکن حکیمه ادخال ایده رک بالکلیه محو وازاله ایتکله اهل قلوب وارباب بصیرت توبه خالصه به صابون الذنوب اطلاق ایتدی (معلوم اوله که صابون لفظی مترجم قاموسک مصباح منیردن نقلی اوزره دفع و منع معنایه اولان صابن ماده سندن فاعول وزنده صیغه مبالغه در زرا ایداندن و سارنسنه دن اوساخ و الفه ایله ازاله و دفع ایدینیدر دیدی (وصاحب اللہجه نک بعض ککدن نقلی اوزره صابونک مویجیدی عبد الرحمن یونی اولغله بویه بر صنعت بحیه اختراعی هر کس استحسان و آفرین کویان اوله رق * اصاب البوی * دیمه زبیه کثرت استعمالدن ناشی کلام مزبور اختصار اولنوب صابون دیملر دیدی (توبه) حاه مهمله قافیه سنک قطعه ثانیه سننده یکدی مفردات سائر معلومه در

(*) همدخی النقد صابون القلوب * نقد ایلدین دلدن کروب (*)

(صابون القلوب) اضافله اصطلاح ایداده نقد ایلدین معنایه مستعملدر زرا انقیایان اولدیغی اوزره آلت تطهیر اولان صابون تطهیر معنوی ایله مطهر معنایه مستعملدر پس دراهم جراحات قلوبیه مرهم و جبین مصالح بیننده تسر الناظرین التون حل ایله مکتوب اولان دینار * صفراء لا تزل الاخران ساحنها * لومسها حجر مست به سراء * نشیده سنجیه ساحه مسر تاحه سی غوم و کروب دن بمراحل بعد اولدیغی نمودار و الحاصل النقود تحل العقود فقره سنجیه مفتاح مقاصد و مقلاد اوطار اولان نقود موجوده نک ناخن همتی مشکل کنای مطالب دشوار * و مسر یختای قلوب صبر و یار * اولدیغی اطوار توانکراندن طاهر و بدیداردر (کروب) قلوب وزنده غم و حزن و ناسه معنایه اولان کرک بجیدر

(*) نک مظهر سننه در طست العروس * میل ایده هر با کدل و الانفوس (*)

(طست العروس) معنای ترکیبسی کلین لکن دیمکدر زرا (طست) طانک فقی و سین مهمله نک سکونیه لکن تعبیر اولنن انایه و قافیه دینور که ایچنده ال و سارنسنه یا یقنور بونک اصلی ایکی سین ایل طس اولغله سین نایه تابه قلب اولمشدر و قاموسک بیانی اوزره عربی الاصل اوله ذی طلی قبیله سی لغتدر لکن سائر اهل لغتک بیانی اوزره فارسیده شین معیه ایله خلش و طابلی تالیله نشت معرب اولاق اوزره مر سومدر (عروس) صبور وزنده کویکویه و کلینه دینور دیوزاء معیه قافیه سنک و قطع سننده کبی بس کلینک اکساری ثروت و یساره کوزه کبی مصقل کوشدن و کیمی مجلی طوبیاق مقوله سندن و ادنی مرتبه اوئی فحاشدن اولوب غیر فلا یلمس اولانی معناد اولغله کائناتما کان برسنه زیاده پاک و نظیف اولوب ارباب طبیعت اکامیل و رغبت ایدر اولد قده اهل اسان اول شبنه طست العروس اطلاق ایدر (مظهر) اسم مفعول بنیه سیله طهارت و ذقت و اهتمام

اولش نسنه دینور (پاکدل) وصف ترکی اوله رق قلبی صفوتلو کیمسه دینور (والانفوس)
نفوس والاذوات عالیہ معناسنددر

(*) اولدی کرسی سلیمان النبی * تختگاه عدل و دادک ایچی *

(کرسی سلیمان) اضافتله حضرت سلیمانک سریری و تختی دیمکدر زیر (کرسی) تخت دیو قطعه
تالنه کجی سلیمان انبیاء بنی اسرائیلدن سلیمان بن داود علیهما السلام در تاریخ مرآت کائناتده
وعلاوة الروم ابوالسعود مر حومک اشبو * وحشر سلیمان جنوده من الجن والانس والظیر
فهم یوزعون * آیت کریمه سنک تفسیرنده بیان ایندکرتنک اجمالی بودر که حضرت سلیمان
صلوات الله وسلامه علی نبینا وعلیه حضرت تارنک اقامتگاه جنود متنوعه سی اولان دیوانه
عظمت آشیانه رینک طول و عرضی یوزر فرسخ اولوب ربی یعنی یکری بش فرسخی آرامگاه
نوع انسان و ربع دیگری قرارگاه طوائف جن و شیطان و ربع آخری مأوی اصناف مرغان
و ربع رابعی منوای انواع سائر حیوان اولق اوزر تخصیص و تحدید اولوب جنود بشریه به
تخصص اولان ربیع حلق و سطنده بر فرسخی یعنی طول اولون ایکی یک و عرضا کذلک اولون
ایکی یک ذراع محلی معمول جنان اوله رق زربخت یعنی خالص التوب الیه حریردن و نفوس
چار گوشه و یکباره منلی نادیده و ناسیده بر بساط بیستایله دو سوب او بساط موجب الانبساطک
میاننده انواع صنایع بدایع و اصناف جواهر زواهر الیه مرصع زر خالص انبساطدن مصنوع
نظاره سی حیرت بخش نظار اولور حیثیته بر تخت عالجت مرقع وضع اولوب جناب سلیمان
علیه السلام سعادتله انده اوزنک نشین عز و جلال اولوب انس و جن و وحوش و طیور میاننده
فصل حکم و قضاء و مراسم عدل و دادی کابینگی انفاذ و اجرایله احکام دینیه بی احکام و امور
ملکیه بی تنظیم و انعام یوزر ایدی پس بر سر بر سلطانیکه انده مراسم عدل و داد کاهو حقه
اجرا و ابراد اولنه اصطلاح اهل لسانده اکا کرسی سلیمان اطلاق اولنور تختگاه ادات اسم مکان
اولان کاه لفظیله تخت یری دیمکدر لکن حلول علاقه سیله نفس تخت مراد اولور داد فارسیده
عدل مراد فیدر (عجب) زیاده اندن تعجب اولنور جق نسته در

(*) هم اودر حکم سلیمان کیم اکا * وجه اصوله اوله حکم و قضاء (*)

(حکم سلیمان) اضافتله حضرت سلیمانک حکم و قضای یعنی فصل خصومتده شونسته
شویله در دیو قطع و امضای دیمکدر زیر جناب سلیمان علیه السلام هنوز هنگام طفولیتده ایکن
استعداد مادر زادی اولان ذکا و فطانت و فهم و فراست و امر اجتهاده اصابت رسیده رتبه
غایت اولغین پدر خلافت و ولری داود علیه السلام حضرت ولری امور معظمه بی بونلر الیه مشاوره
یوزر ایدی و حال صغیرنده حکم و قضایه اصابتی جله سندن یری قصص انبیاده مذکور اولان
حکم اصابتی رندر که ایکی خانون بر ولد نوزاده لریله بیابانده بولنوب صیبری بر محله وضع
و کندولری شغلر الیه مشغولر ایکن تا که ان بر فوریت کلوب کوبک شیر خواره لک برینی اختلاس
و افتراس اینکله باقی فلان طفل رضیعی هر بر ولری بندر دیو ادعا و خصوص مر قومی حضور
داود علیه السلامه رفع و انهار ایندکرتنه طرفین بینده دن عاجز اولغین صغیر مر بوری انده طو توب
کتورن خانونه ذات البدییه حکم اولوب طشره چیده قرتنه حضرت سلیمان راست کلوب
ماوقی قص و حکایه ایندکرتنه امر ایدوب بر بچاق کتور دیار بعده یوزر دیکه چونکه شاهد کز
یوقدر یوچو جوغی ایکی نیمه اینسونلر تا که مناصفه طریقله اقتسام ایده سز دیکه ذی الید
اولان خانون رضایوب او بریسی فریاد ایدرک یا سلیمان بن حصه می خصمه باغشده ای
معصوم تلف اولمون دیدکده حضرت سلیمان ولد

حکم ایدر یکنی داود علیه السلام استماع ایندکده حکم سلیمانی تحسین و امضا و فراست سلیمان
علیه السلامدن متعجب و مسرور اولدیغی حالده شکر خدا ایلدی و اول جله دن یری دخی اشبو
* و داود و سلیمان اذینکمان فی الحرث * آیه کریمه سنده مذکور اولان حکم سلیمان علیه السلامدر که
نفا سیرده مفصلا مسطور در فارجمع الیهائس هر بر حکم شرعی که زیاده و غایت صواب و جهله
قضا اولمش اوله اهل ادب اکا حکم سلیمان اطلاق ایدر

(*) اولدی نقش الفص رأی عاقلان * کیم سقمی مستقیم ایده همان (*)

(نقش الفص) اضافتله معنای لغوی سی خاتمک خطی دیمکدر زیر نقش بر نسنه بی لولر و بویله الیه
الاجه اینک معناسنه اولوب یومعنا دخی منلا بیاض کاغدا و زره سیاه یا خود سرخله یازو یازمقده
موجود اولدیقتدن مطلقا خطه نقش اطلاق اولنور (فص) فالتک حرکات ثلاثی و صادق
تشدید الیه یوزنک فاشته و خاتمک طاشنه دینور جمعی فصوص کتور ایددی تون قافیه سنک اول
قطعه سنک مقطعه دن بیان اولندیغی اوزر نقش خاتم و ارون و معکوس اولغسله بادی نظرد
سقمی کبی کوریتوب بعد الطبع و التمهیر حسن و استقامتی ظاهر اولدیغی کبی اهل وقوف و کار
آرما اولون عقلان انجام کاری فکر دقین الیه مضالعه ایدرک فبضرانه رأی و تدبیر دخی
سقمی مستقیم یعنی امور مستقامی بر وجه سهولت تنقیه مدار قوم اولعله اومقوله رأی رزین
اصابتیه نقش الفص اطلاق اصطلاح اولندر

(*) دیندی ماء الوجه جاه و دولته * همدخی شرم و حیاء عزته (*)

(ماء الوجه) اضافتله یوز صوی دیمکدر زیر ماء صو وجه یوز معناسنه معروف و فیدر لکن
عربیده ماء الوجه و فارسیده آب روی و ترکیده یوز صوی معروف اولان صو معناسنه اولوب
بلکه دولت و ثروت و قدر و منزلت و شرم و حیا و عزت و حرمت معنارنده مستعملر در مثلا
بر کیمسه آخر کیمسه دن عطیه مقوله سی بر نسنه طلب ایندکده بذل فلان ماء وجهه فی هذا
الامر دیر که فلان کیمسه شو خصوصده آب روی دوکدی یعنی قدر و مرتبه سنی خط
و تزیین ایددی یا خود شرم و حیاسنی ضایع ایددی دیمکدر پس جر و سؤال و عرض احتیاج
طریقله سائلک یوزی صوین آلوب مسؤل و مأمولی اعطا ایدن کیمسه حقیقتده اهل همت
و کریم و جوان مرد اولوب بلکه بیادله الشی بالشی قیلندن اولغله ظرفای عجم آتی تجار
مقوله سندن عدا ایندکرتی اشبو * سودا کرسر هر که دهیزر یا ب روی * آنکس که بی سؤال
دهد اهل همت است * بیندن مستبندر

(*) اولدی صیاد القلوب اول خوش کلام * کیم ایده جلب قلوب خاص و عام (*)

(صیاد القلوب) اضافتله معنای لغوی سی کوکالر آوچسی دیمکدر زیر صیاد بنداد و زننده آوچی
و قلوب قلبک جمعی اوله رق کوکل معناسنه معروف و فیدر پس صید قلوب قلوب ناسی جلب
و تحزیردن کایه اولغسله اهل لسان اصطلاحده صیاد القلوب شول کیمسه به دینور که کلام
لطافت ارتسام و سخن دلکش بر نظام الیه جذب جنات نام و جلب قلوب خواص و عوام
ایمکده معروف و بنام اوله

(*) دی غلام الخالدی کیم شول قوله * یک مؤدب عاقل و صادق اوله (*)

(غلام الخالدی) معنای اضافی معلومدر که خالدینک کوله سی دیمکدر مراد شمرادن ابو عثمان
الخالدی دینکله معروف کیمسه نک غلام صداقت ارتسامدیر که کیاست و شهبامنده و صدق
و استقامنده و آداب و رعا یتله حسن خد یتده کندیسله مثل ضرب اولوب مناسبت عیبه
و استقامت و آداب و رعا یتله حسن خد یتده کندیسله مثل ضرب اولوب مناسبت عیبه

واحتش ادبالحن غلام الخالدي دينور غلام مزبورك حسن آدابله اتصافى ابن سكره الهاشمي به بالغ اولدقده ابو عثمانه نامه تحرير ايدوب نه جنس غلامدر ديو استكشاف ايلدكده ابو عثمان جواينده او عبد دكلدر ولد دليستد مدر ديو جواب تحريرى نفع المجلوب نام كايده مسطوردر بوصورنده غلامدن مراد مطلقا نو جوان ودلى قائل اوغلان ديمك اولور

(*) بك يقينلى نكتهسى خيل الوريد* رمقاد نظم قرآن مجيد (*)

(جبل الوريد) اضافه يسانيه ايله ياخود لجين الماء قبيلندن اولق اوزره بيونده اولان جان طمرى وشاه طمرى ديدكلى ايكى طمردن هر برلر ينه دينور زيرا (جبل) حالك قحيله ايله دينور وهر عضوده ايله مشابه اوزون وقالين اوله رق اصيل وقوام بدن اولان طمرله دينور قفادن نازل ارقه طمرينه جبل الظهور وقول طمرينه جبل الذراع ديتديكى كى (وريد) سعيد وزنده صفحه عتقك مقد منده يعنى كردك اولك طرفنده حلقومك ايكى جانلرنده باشند وارد ونازل ووتين تعبير اولان يورك طمرينه متصل ايكى طمرلر دن هر برلر يدر كه انسانه غضب عارض اولدقده متفخ اولوب مسواك كى اولورل تشيه سنده وريدان دينور ايمدى اشبو* ونحن اقرب اليه من جبل الوريد* آيت كريمه سنده واقع جبل الوريددن مراد يوايكى طمرلك بريدر بونده وريد فصيل يعنى فاعلدر باشند وارد اولديغيجون ياخود بمعنى مفعولدر مورد روح اولديغيجون پس انظم جليلك مفادى ومفسرينك بيانى اوزره جبل الوريد فرط قرب يعنى بك يقينلى مفهومده مثل اولمشدر

(*) آسمان مفهومي ذات الرجع ايمش* هب تفاسير اهليده ايله ديمش (*)

(ذات الرجع) اضافته صاحبه الرد والصرف ياخود صاحبه الفائده والنفع معناسته اولفله سمايه اطلاق اولنور زيرا اشبو* والسما ذات الرجع* نظم جليلك تفسيرنده مفسرين كرامك بيانى اوزره فلك هر پر دوره سنده اجزاستدن جزء معين مبدأ حركتى اولان موضعه ينه رجوع ايمكلكه كانه جزئى اول محله صرف وارجاع ايمش اولديغى ياخود شمس وسائر كواكب غروب ايله غيبوبتد نصكره ينه مطلعنه رد وارجاع ايدر اولديغى ياخود حركت دوريه سى سبيله عالم سفلى سكا ته نفع وفائده افاده ايدر اولديغى ياخود بحار دن آلد ينى صوبى ينه وجه ارضه افاضه وامطار ايدر اولديغى باعث اطلاق اولمشدر لكن معناى اخيره كوره سمان مراد سخا ب اولور

(*) اولدى ذات الصدع معناه زمين* شق اولور هر نسته دن چونكيم همين (*)

(ذات الصدع) اضافته عناصر ربعه دن غنصر خا كه يعنى يريوز ينه اطلاق اولنور زير اصدع صادق قحى ودالك سكويهله هر صلابتو اولان نستهده كائى ياريغه وچنلاغه دينور وبرى شق ايدوب چيقان نباته دينور پس وجه ارض مع صلابتها نباتات واشجار ايله متصدع ومنطلق وعيون وانهار وسيل امطار ايله متأثر ومنشق اولديغيجون ذات الصدع اطلاق اولنور (زمين) يعين وزنده فارسيد يره دينور

(*) ماهتابه ديديلر ي ريب وذك* فلسفيات اهلى قرفير الفلك (*)

(قرفير الفلك) اضافه فلكك آهو مچده سى ياخود خفيف المشرب نوجوانى ديمك اولور زيرا قرفير كبريت وزنده و قرفور عصفور وزنده و قرفار ترار وزنده كيك وپكى وبقر وحشى مقوله سنك ناور بلرندن قولله پرتاو ايدوب صجر امله وديشيلرى اوزره زوان ايدوب آشمه كرتنه سته وارمش اولنور ينه دينور وانساندن سبكمشرب خفيف المزاج اولان نوزسيده شاب جوانه دينور دن قرفر كه خاضع سبيله اون ايكى رجبى و بكمى سكره مزل بر ايده دور ايله سبيله

سباره ساره دن تيرزو وشتابان وسريع السير اولديغى ثمان اولفله عتد الحكماء بطريق التشبيه قرفير الفلك اطلاقده شايان كورلمش (ماهتاب) فارسيد آى آيدنليغه دينور واون درت اون بش كيجه لك بدر اولمش آيه دينور لكن بوراده مطلق قرفر معناسته مستعملدر (فلسفيات) علم حكيمته دارمباحثدن عبارت اولديغى قريبا بيان اولندى

(*) حامل المسك اولدى معناه انيس* مسك وش بوى والاقى نفيس (*)

(حامل المسك) معناى تركيب اضافيسى ياننده مسك طاشيچي كيمسه ديمكدوز براجامل بر نسته ينى يوكلنوب كوتوز يچي معناسته در مسك ميمك كسرى وشينك سكو نيله غين مچيه قافيه سنده بيان اولنديغى اوزره طيب معروفدر كه اقليم چينك وچين ملحقاتدن خطا وختن ديار ينك بربه ويا ياننده كا ئن برنوع آهورك كو بگلرند كون ايدرا كا فارسيد نافه مشك و تركيده كوك مسكى تعبير اولنور لكن لسان ادياده حامل المسك شول برانيس عاقل وجليس صادق وكامله دينور كه صداقت صميميه واخلاق حسنه مرضيه به ملابس كلام درى النظام تكلم ايدر كن كويا دهان غاليه فشانندن رايحه طيبه منشرا اولوي دماغ جائق معطر ايدر اوله (انيس) موانس ومصاحب معناسته در (مشك وش) ميمك ضمى وشين مچيه لك سكويهله يته غين قافيه سنده بيان اولنديغى اوزره مسك كى معناسته فارسيد (بوى) موى وزنده فارسيد قوقو ورايحه معناسته (موالات) ميمك ضميمه صداقت ودوستلق (نفيس) مرغوب ومعتبردر

(*) حسن طاووس اولدى حسن بركال* هم اكا حسن التدارج يكما ل (*)

(حسن طاووس) معناى تركيب طاووسك كوزلبكى ديمكدوز براجا (حسن) حالك ضميمه ملاحت وكوزلك معناسته معروفدر (طاووس) طالوت وزنده بواسطه معروف قوشدر كه سراسر وجودنده اولان تو يلى انواع الوان ريكن ايله منقش ومزين وبغايت خوب منظر واحسن اولديغندن ناشى ابو الحسن وابوالوشى كنيه يله بنام وحسن وچالى رسيد زينه كال اولان تشيه بطريق المثل احسن من طاووس اطلاق معروف خواص وعوامدر بنا برين مظهر جمال باكال اولان حضرت روح الامينه* طاووس سدره نشين* وسراپاى انداملى حسن عالميهادن عبارت اولان حور عينه وعلمان جنان بهجتقر ينه* طاووس خلد برين* اطلاق اولنور وز ياده حسنه دار كيمسه به طاوس الحسن اطلاق ايدر (حسن التدارج) تركينده (تدارج) عساكر وزنده تدرج لفظك جعيدر (تدرج) جعفر وزنده تذرو فارسى معربى اوله رق سوكلون وبعض ديارده قبل قو يروق تعبير اولان قوشك اسميدر طاووس قوم حسان طيور دن اولديغى بلكه طاووس دن دنى احسن وز يبا عد اولنديغى ابو الحسن ناصر العلويك طيرمر قومى وصف ايجون انشاد اينديكى ايسانندن اشبو* فان فخر الطاووس بومابحسنة* فلاحسن الادون حسن التدارج* بيتدن مستفاد در يناه عليه حسن منظر صاحبي اولان كيمسيه وآخرنسته به احسن من التدرج ديو ضرب مثل اولنور

(*) هم رخ الشطرنج او كيم قدرى بلند* مستقيم وركن دولت هوشمند (*)

(رخ الشطرنج) تركيبك معناى لغويسى شطرنج اوبونك رخ تعبير اولان مهره سى وآلى ديمكدوز براجا رخ رانك ضمى وخالك تشديد يله وفارسيد تخفيف يله طيور جنسندن عتفا كى موجود الاسم مفقود الجسم بر عظيم قوشدر كه فيل وكركدان مثلوجسيم جانور لرى پنجه قهر يله قايوب طيران وياور يلر ينه طعمه ونواله اولق ايجون آشيانه سته روان اولديغى وطيرمر قوم خطا وهندا قلملرند وچين ايله تركستان مياننده بر باديه غير مسكونه ده بولنديغى منقول ومحكي در وسطرنج مهرلر دن بر مهره در كه طيرمر قوم اسميه مصادر (شطرنج) شينك كسرى

وراثت فقیهه وسین مهمله ایله ده لغتدر معروف او بوندی که قاموس و برهان قاطع ترجمه یکن
بیانی اوزره لعب مزبوری نوشروان عهدیده داهر هندی نام حکیم یاخود داهرک اوغلو صیصه
اختراع ایلشدر و درر منخبانده مر سوم اولدیغی اوزره حکمای هنددن جلالک اختراع کرده سیدر
ووشطرنج لفظی عربی الاصل اولموبیشینک فقیهه شترک یاخود شترنج یاخود صدرک یاخود صدرنج
فارسی معریدر عریده جرد حل ایسه الحاق ایچون شینی و سینی مکسور فیلشدر فنی غلط مشهوردر
لیکن اصطلاح ادباده زخ الشطرنج بردولنده احراز رتبه رفیعہ ایش هوشمندو عاقل وامور
دولنده کارکذار و سداد و استقامتله عامل حل و عقدورتنی و فنی صاحبی اولان ذات والاقدرة
اطلاق اولنور مهره مر قومک غرضه سطرنجده راست و مستقیم اوله رق سیر و حرکتی واسب
و فیل مهره نندن زیاده تصرف و مکنی باعث اطلاق اولشدر

(*) معنی حسن البداوه بی کان * حسن خلق ذاتی بهجت نشان (*)

(حسن البداوه) ترکیبک معنای لغویسی صحرانک حسن و نضارتی یاخود برسنه نک اول ظاهر
ویندا اولان افرادک یاخود اجزاسنک رونق و اضافتی دیمکدر زیر (حسن) بهجت کی
کوزلکدر (بداوه) صحابه و زننده صحرا و بیابانه دینور و برسنه نک اک اول ظاهر اولانده دینور
لیکن ترکیب مزبور لسان فصاحه برکیمه نک نشو و نمایی کندی اوزره اولدیغی حسن خلق
مادر زاده و ذات مکارسماتنه آرایش ذاتی اولان خصال حیده خداداده اطلاق اولنور
موسم بهارده صحرانک انواع ازهار و خضراوات ایله تاب و طراوتی ملاسمه سی یاخود اول
مایدومن الشیء مقوله سنک بهجت و ملاحتی ملاحظه سی باعث اطلاق اولشدر (حسن خلق)
کوزل خوی دیوانه فافیه سنک اول قطعه سنده یکدی (ذاتی) عرضی و طاری مقابلیدر (بهجت نشان)

کوزل علامتو دیمکدر

(*) خلقله حسن مدارا دائما * اولدی رأس العقل سعی ایله اکا (*)

(رأس العقل) معنای ترکیب عقلک باشی و اعلاسی دیمکدر زیر (رأس) رانک فنی و همزه نک
سکونیه اعضاء حیوانیه دن باشه دینور و هر شینک یوقر سنه و اعلاسنه دینور (عقل) عینک
فقیهه اشیاک حسن و فنی کندی واسطه سیله تمیز و ادراک اولان قوه معنویه دینور لیکن
اهل لسان عرفنده (رأس العقل) دیوانه سیله دائماً روی دل کوسزهرک حسن معامله و رفق
و سهولته نوازش و ملاطفه ایلمک معناسنده مستعملدر و بو حسن مدارا و مدارا یعنی احبابله
استیاس و الفت واجبه مروت و قنوت و درونده مضمر اولان کینه و عداوتی ستروا خفا ایله وقت
فرسته قدر اعدایه تواضع و لیت مستوجب آسایش و استراحت اولدیغی ریب و اشتباهدن
عاری شه کیم خواجه حافظ شیراز بنک * آسایش دو کیتی تفسیر این دو حرفست * بادوستان
نظمت بادشمنان مدارا * گفته سی و این وردی لامیه سنده * دارجار الداران جاروان * لم تجد صیرا
فا حل النفل * نشیده سی و حکماء عربک جناس نامی متضمن اشبور دارهم مادمت فی دارهم *

وارضهم مادمت فی ارضهم * مقاله سی مثل مجراسته جاری اولشدر *

(*) سومک اسب و مالی حب الخیر ایش * بونده چون معناسی خیرک غیر ایش *

(حب الخیر) اضافتله عند الناس مر غوب اولان نسته سی سومک معناسنده زیر (حب) حانک
ضمی و کسری و رانک تشدیدیه محبت کی سومک معناسنده در (خیر) کرارا مرارا یکدیگی
اوزره مطلقا خلقک میل و رغبت و علاقه و محبت ایلمدیگی نسته سی دینور لیکن حضرت سلیمان
علیه السلام دن حکایه اشبو * فقال انی احببت حب الخیر عن ذکر ربی * نظم جلیله خیر خیل
و فرس ایله و دخی * و انه لم یحب الخیر لیسیده * نظم کریمده مال کبرایله مفسر اولمعه اعلمک بعض

انواعی فراوان اولش اولور یاخود خیر لفظی خصوصیه خیل معناسنه کذلک مال فراوان
معناسنده موضوع اولمعه یونظم جلیله مرده معنای امتیادریک غیر مراد اولش اولور (اسب)
فارسیده آه دینور

(*) زهره الدنیا بغایت حرص مال * جمع اموال ایلمک روز و لیل (*)

(زهره الدنیا) ترکیب دنیانک زیب و زینتی دیمکدر زیر (زهره) زای معجمک قحی و هانک سکونیه
استعاره و نباتات چیمکینه دینور و دنیا به اضافتله (زهره الدنیا) بو عالم دنیانک حسن و بهجت
و نضارتنه و نبات و رونق و لطافتنه اطلاق اولنور ناظم مرحومک یسانه کوره ترکیب مزبور
برکیمه نک زیاده حرص و طمع ایله جمع امواله انهماک و همالکی و روز و لیل یعنی فی جمیع الاوقات
والاحوال تکثیر و اذخاره اهتمام و تکالیبی معناسنده مصطلح اولق اقتضایدر لیکن معنای
مزبورده مستعمل اولان * شهوة الدنیا * ترکیب دخی * سکره الدنیا * ترکیبدر زهره الدنیا
معنای مرقومده استعمالنه طریاب اولنه مدبغدن نشقه مناسبت دخی المداغی خفی دکلدر

فتأمل (روز) فارسیده کوندز معناسنده در (لیل) لیلک جمعدر

(*) این یومه فکر فرذا یتیم * خرج و صرفنده محبا یتیم (*)

(این یومه) ترکیب این کاه سنک یوم لفظنه و یومک ضمیر غایبه اضافتیه معنای لغویسی مرجع ضمیر
اولان کیمسه ایچنده بولشدیغی کونک اوغلو دیمکدر لیکن اصطلاح فصاحه لایالف الدرهم
المضروب صرنا * لیکن یمر علیه او هو منطلق * انا اذا اجتمعتم یومادراهمنا * ظلت الی طرفی
المعروف تسبق * قطعه سی صفت کاشفه حالی و مجموع ماملکنی بذل و اتفاده بی پروا و ابالی
* اولان ذات حامی السماء کینه اولشدر * یوم لفظی نهاریکی کون و کوندز معناسنده معروفدر
(فکر) اندیشه و تأمل معناسنده در فردا فرما و زننده فارسیده یارنکی کون دیمکدر عریده
غذکله سی کی (خرج و صرف) لفظی بذل و اعطا معناسنده در (شباب) همک ضمیمه مدارا و زننده
توجه و التفات و احتراز و اجتناب معناسنده مستعملدر

(*) حسنی خوش کوسترمه سوداء العروس * ضد ایله کشف الیراشیابی نفوس (*)

(سوداء العروس) ترکیب اضافیسی لغتده کلینک سیاه رنگ جامه و البسه مقوله سی نسته رینه
دینور زیر (سوداء) حراء و زننده سواد ایله متصف سیاه نسته معناسنده اولان اسود لفظنک
مؤشدر (عروس) کلین دیوزای معجمه قافیه سنک قطعه اول سنده یکدی پس اول نمایشده
ابراز حسن طلعت و چهره ستمکون دوشیزه بی آچق قصیده لیل زفافده عروسی جامه
غیر فامله ترین بین العرب داب دیرین اولمعه یومعدان (سوداء العروس) ایله تعبیر اولنور
صکره اصطلاح اهل لسانه خصوص سواد و عروسیدن قطع نظر مطلقا برسنه نک حسن
ذاتی سنه برقادی رونق و نضارت و آب و تاب و ملاحظه و برمکه باعث فزونی حسن
و جمال اولان زیب و زیوره اطلاق اولنور چونکه الاشیاء تنکشف باضدادها مفاد نیجه
دلبر زهره پیکر سید اندامی جامه سیهقام بغایت خوب و دلارام کوستردیکی شاعر دارمینک
اشبو * قل للملیحه فی الخمار الاسود * ماذا اردت براهه متعب * قد کان شمر للصلاة ازاره *
حتی قعدت له باب المسجد * قطعه سندن و شاعر دیکرک * رأیتک فی السواد فقلت بدر *

بدانی ظلمة الیل البهیم * یتندن مستبأندر

(*) کنجاک هنکامیدر برد الشب * براردن صوب اولور مش اول شب (*)

(برد الشب) ترکیب اضافیسی لغتده کنج کیمدرک لباسی و خرقه سی دیمکدر زیر برد و برده
بارک ضمیمه چو فلی چناری و قاش مقوله سنه دینور وجه و خرقه تعبیر اولنور لسان البسه به دینور

عربك * جبه البرد جبه البرد * قولرنده اولديغي كي (شباب) سحاب وژنده كچلك زمانه دینلور و شاب لفظتلك جمع اوله رق كچلر و دلی قائلو بیکلر معنایه کلور کا مر فی ثالثه الباء لکن اصطلاح ادباده بردالشباب كچلك هنكاي وجوانلق زمانی معنایه عرفت اولشدر حدیث السن اولان شبانك جلوز و بشره لری بریمانی کی و نقلو و ملاسلو ورنکین و طراوتلو اولديغي باعث اطلاق قدر وقتا که هنكام شباب پادر رکاب شباب اولوب شیخوخ و پیری طاری اولدقه رهن کاربان بال و بال اولان کذران ماه و سالک دست تعدیسه بردالشباب نزع و سلب اولوب اکا بدل جامه کهنه شیب پر عیب الیاس و اکسا اولديغي جز مکرده پیر و برنادر (* اولدی هم بیض الانوق اول بینال * منلی بولمق عديم الاحتمال *)

(بیض الانوق) بیت العروس وژنده قرنال بمورطه سی دیمکدر زرا (بیض) بانك قحیله قوش نوعنك بمورطه سته دینور اسم جندر قلیله و کشره اطلاق اولنور واحدی بیضه در تمره کی (انوق) صبور وژنده قحیله رنجه مراد فیدر که فارسیده دال و ترکیده قرنال تعیین اولنور مشهور قوشدر طیرم قوم بیضه سنی و باور یسینی تعرض اغیاردن محافظه ایچون بغایت صرب طاغر باشند یاچین قبارده یووه یاوب بمورطه بیچون وصولی مشکل و صعب المثال اولان نسلدر حقه عرب عرب بانكاه مثل ضرب ایدوب * اعز من بیض الانوق و ابعده من بیض الانوق * دیرلور برنده زیاده اندرتوادر دن اولوب قرطاماریه کی منلی بولمق عديم الاحتمال اولدقه تشبیه بلیغ طریقله اکا بیض الانوق اطلاق ایدرلر قالدیکه نسخ مطبوعه ده بیض الانوق موقعده بیض النوق واقع اولشدر نوق نونك ضمیمه دیشی دوه معنایه اولان ناقه نك جمع اولمغه معنای ترکیب دوه بمورطه سی دیمک اولور یوایسه نادر الوجود و صعب المثال مقوله سندن اولوب بلکه عادتاً وجودی محال اولدیفندن بشقه قاموسده و لهجه ده و جمع الامثال مختصرده مرسوم اولان اعز من بیض الانوق و ابعده من بیض الانوق منلاری اولوب بیض النوق منلله ظفر باب اولنه مدیفندن مضراع اول تغییر اولندی

(* بیضه الديك اولکه برکه اولور * آره بن صانعه آتی هر دم بولور *)

(بیضه الديك) ترکیبی لغتده خروس بمورطه سی دیمکدر زرا بیضه آنفا کچدیکی اوزره عمره وژنده بردانه بمورطه ده دینور (دیک) دالک کسر یله طاق نوعنك ارگنه دینور که فارسیده و ترکیده خروس و خرو و دینور و بوخروس قسمك مدعمرده برکه طغوردیغی بمورطه ده بیضه الديك دینور و قفسر و عقیم بمورطه سی معنایه بیضه العقر اطلاق اولنور لکن اهل لسان کائنا ما کان برنسه بغایت نادر الوقوع اولوب هر زمان دسترس اولمیفندن اکا بیضه الديك دیرلر

(* پک مزین خانه در بیت العروس * کیم ایدر کسب فرح اندن نفوس *)

(بیت العروس) لغتده یکی کلینک اوی دیمکدر زرا بیت زیت وژنده او و او طه تعبیر اولنور منزله دینور فارسیده خانه دینلور (عروس) قریبا کچدیکی اوزره یکی کلینه دینور و کو بکویه ده اطلاق اولنور من القديم هر دیارده معشاد و متعارف اولدیغی اوزره تروج ابکار ایدن کیمدلر علی مقادیر هم نوعروس ایچون برخانه خاصه تخصیص و تعیین * و آنک جدران اربعه سن انواع جهاز زرین تار ایله هر نک نکار خانه چین ترصیع و تزین ایدوب بیت الزفاف و زفافخانه و جهاز او طه سی تعبیر اشد کلری خانه بی بهانه اوله جقدر * لکن ظرفای اهل لسان تشبیه بلیغ طریقله مطلقاً مزین و مجلی اولوب نظاره سی فرخیش نفوس و عیون و مورث انبساط درون اولان هر برخانه مسرتمشخونه بیت العروس اطلاق ایدرلر

(* فارس الابلق اولان شهر شعار * راکب الابلق هم اوله نامدار *)
(فارس الابلق) و (راکب الابلق) ترکیب لک معنای لغویسی الایچاق آنه بیچی کیمسه ده دیمکدر زرا صاحب وژنده فارس و راکب پیاده و یا یا مقابلدر که فارسیده سوار و ترکیده بیچی و بندل کیمسه ده دینور ابلق اجر وژنده ایاقلرینک سکلی او یلقلرینه وارمش ارکک آنه دینور که الایچاق تعبیر اولنور مؤثی بلقادر فرس ابلق چشم اعدایه افراس سائردهن مهیب کورنکله و تخصیص روز فیروز غزوه بدرده فارس یکران میدان شجاعت مقدار بن الاسود رضی الله تعالی عنه حضرت لرینک ادهم ظفر توأم لری ابلق اولمغه اصحاب بدره نصرت و امداد ایچون ازال اولنور جنود مجتده ملائکه عظام علیهم السلام حضرتانی دخی برای موافقت مقدار ابلق سوار اولد قلمی تصحیح کرده مفسرین کرام اولدیفندن فیمابعد شهامت و جلالت ایله شهر شعار و بغایت بهادر و نامدار اولان کیمسه کرک پیاده و کرک سوار فارس الابلق و راکب الابلق و صف لریله توصیف اولمغه نزدیکه قرار ویرلشدر

(* پک ذکی اولاندراذکی من ایاس * کیم اوله ادر کی حیرت بخش ناس *)

(اذکی من ایاس) ترکیبی هواذکی من ایاس تقدیرنده در که فلان کیمسه فهم و فضائنده ایاسه فائقدر دیمک اولور زرا اذکی ذال معجه ایله وفاء وژنده اولان ذکاء لفظندن اسم تفضیلدر که زیاده تر فهم و سریع الادراک افکار صائبه و فراست صادق صابحی اولان کیمسه ده دینور (من) کلاه سی تفضیلیه در (ایاس) کتاب وژنده اعلام رجالدندر بوراده مراد ایاس بن معاویه بن قرة المزی در ایاس مزبور فرط ذکاء یکا ورشد و یکاسته بهمتا ذهن وقاد و طبع نقاد صاحبی بر ذات فراستهاد اولمغه * اذکی من ایاس * و ازکن من ایاس * منلارینک موردی اولشدر محاضرات وادیاتده نوادر کشره سی مسطور در حنی فاضل مذاشی موی الیهک نوادر و اخباری مستقلاً جمع و تدوین ایدوب کتاب مرسوم زکن ایاس ایله موسوم قشدر خلفاء راشدیندن معدود اولان عمر بن عبدالعزیز حضرت لری ایاس مزبوره بصره قضاسی توجیه و تقلید و آنده الی ماساء الله حکومت ایله شریعت غرای تأیید ایدوب هجرتک بوژ بکرمی برچی سالنده روان نادره دایماری سوی راستکویانه روان و جسمان محزن العرفان لری ضجیع مضاجع خاموشان اولشدر (ادراک) همزه نک کسر یله علم معنایه در (حیرت بخش) وصف ترکیبی اوله رق واله و حیران قلیبی دیمکدر

(* شول نسیم الراح مفهومی ذکاء * طیب اخلاقه دینور هم چایجا *)

(نسیم الراح) ترکیبک معنای لغویسی اضافه بیانیه ایله شادی و سرورک لطیف روزکاری یا خود اضافه لامیه ایله دوز و کاشیشی اوله رق کثیر النیات اولان محک آهسته و ملایم اسن هواشی دیمک اولور زرا (نسیم) امیر وژنده انسانه صفا و انبساط بخش ایدن لطیف روزکاره دینور (راح) حال وژنده شادی و سروره دینور و کندیستده انواع نباتات بتمش اولان دوز و وسعتلو صحرایه دینور لکن اصطلاح ادباده نسیم الراح ترکیبی اکثر یا فهم و فراست و فرط فطانت معنایه و بعضاً اخلاق حسنه طویه و اوصاف پسندیده مرصیه معنایه استعمال اولنور افکار سزیده و اخلاق حیده اصحابی جلوس وقرینه مورث فرح و سرور و باعث صفا و جود اولدیغی علاقه محکمه اولشدر

(* بنات الفکر اوکیم ایلر خطور * خاطر اصحاب رایه بی قصور *)

(بنات الفکر) ترکیبک معنای لغویسی فکر و اندیشه نک قیرلری دیمکدر زرا (بنات) بانك قحیله بنت لفظنك جمعیدر که قیرلر دیمکدر فکر فانك کسر یله برنسنده اعمال نظر و تأمل

المكر وبوبنت كنه سي ابي لفظي كبي برسته جهندن حاصل اولان سبده دينور كامي تفصيله
في القطعة السابعة من قافية التون وبوراده بومعناي اراده به مبي اهل لسان رأي وتدير اصحابك
خاطر اصابتها هر رينه خطور ايدن فيوضات غيبه وسنوحات قلبه كنه سي اولن اوزره
استعمال ايدرل

(*) معني بيت القصيده منتخب * هر نه ده اولور سه اولسون اويله هب *

(بيت القصيده) انواع شعر دن قصيده تعبير اولنان شمر كيك كزیده پشته دينور زيراييت ايكي
مصراعدن مركب منظومه به اطلاق اولنور (قصيده) سفينه وزنده اكتر ادياء عندنده يدي بيتدن
زياده اولوب شاعر انكله تهنيه ياخود تعزیه ياخود تاريخ ياخود تدبیر قوله سي بر مقصود قصد ايدر
اوله قصيده مر قومه ده ابيات سارنده بلوغ ورتكين وجودت طبعه تصادفله دلنشين واقع اولان
بيت نادر المضمونه بيت القصيده اطلاق اولندي صكره اهل لسان تعميم ايدوب هر شبك كزیده
واعلاسته ومنتخب ومنتناسته بيت القصيده اطلاق ايلديلر نته كيم عين القلاده واول الجريده
ودرة التاج وفذلكه الحساب امثالي دخی هر نسته كك كزیده ومنتخار نه دينور

(*) هر دخی حسن تخلص اول كلام * ايليه مابعده تلميح تام *

(حسن التخلص) صفتك موصوفه اضافي قيلندن اوله ريق خروج حسن ياخود انتقال حسن
معناسته در لکن اهل بلاغت عندنده شاعر ووصف خوبان مدح ممدوحه ياخود افتخار
وشكايه واعتذار جناب مقوله لاندن تحصيل مناسب ايله پيترنده ملايمه رعایت ايدره اصل
مقصوده انتقالدن عبارت در كقول البحري في جعفر البرمكي * قد قلت للغيث الركام ولب في ابراقه
والج في ابراده * لا تعرضن لجعفر منهها * بندي يديه فليست من انداده * وقول الآخر * ام طلع
الشمس تبغي ان تؤم بنا * فقلت كلا ولكن مطلع الجود * السنه ثلاثه ده نظم اولان قصائد
بليغه ده امثالي خفي دكلدر

(*) نكته حسن البيان اولش همان * يك بلاغته ادای شاعران *

(حسن البيان) يته صفتك موصوفه اضافيه مطلقا مر ام ومقصود كوز لجه ايضاح واطهار
ايك معناسته در لکن اصطلاحه شعر از مره سنك مر ام ومطالبي سلاسه نظم وجزالة معنایه
مقارن مقتضای حاله مطابقت ومحسنات بدعيه به رعایت ايله بليغانه ادا ايلر نه دينور
(*) افصح من دغفل * افصح من دغفل اولكيم يك فصيح * هر كلامي اوله غايته مليم *

(افصح من دغفل) تركينده افصح زياده فصيح معناسته اسم تفضيلدر فصيح ديواحق
سوزلو وطلاقتلو اولوب كلامي لحن وخطاوا لكتندن خالص وسالم اولان متكلمه دينور من
كله سي تفضيله در دغفل دال مهمله ك فتي وغين معجمه ك سكويه جعفر وزنده اساميدندن
بوراده مر اد فصاحتده وعل انسابه عصر ينك فریدی اولان دغفل بن حنظله السدوسي
الشيبي النسابه در كه زمانده قائل عربك نسلرني اندن اعلم واضبط كيمه بوغیدی حضرت
امناويه آتی اوغلو به عربيه والنساب وجموم تعلیمی ايجون استاد تعيين ايلديكي مختصر
ربيع الابراذه مر سومدر مر قوم دغفل غایت فصيح وهر كلامي لطيف وليم اوله
من به د فصاحتده انكاه ضرب مثل اولندي كذاك بر كيمه انساب تاسيه غایت آشنا اولدنده يته
مزبور ايله ضربه مثل اولنوب (انسب من دغفل) ديتلدي

(*) شول كلامه ديندي كيم شعر البيان * قلبه تاثير ايد افسون وش همان *

(شعر البيان) تركينده (شعر) سنك كسريله مطلقا مأخذی لطيف ودقيق اوله ناظر ك
ياخود سامعك قلبي رام ونخبر ايدن سبده دينور وجاد اوله اطلاق اولنور (بيان) سحاب وزنده

متكلم مر ام ومقصودني ذكاء وفطنته مقارن افصاح وايضاح ايلكه دينور بس سحر البيان
لذين الماء قيلندن اوله ريق البيان كالسحر سبكنده اوله سحر وافسون كي قلبه تاثير ايدن
لطيف وموثر كلامه اطلاق اولنور وناظم شعر يريويته اشبو (ان من البيان لسحرا) حديث
شريفه تلميح ايدر

(*) طيب اشعار اولش انفاش الرياح * خوش نفسار يويله ايتش اصطلاح *

(انفاش الرياح) تركبي ادنا ملايمه ايجون اويلي اضافيله روايح طيبه ك معتدل وملايم اسن
روزگار لري ديمكدر زيرا (انفاش) همزه ك قحيله نفسك جعيدر نفس قحيتله نسيم هوايه
يعني لطيف وملايم اسن روزگار نه دينور (رياح) ميايه وزنده رايحه وقومعناسته ياخود خوش
وطيب نسته معناسته اولان ريق لفظك جعيدر پس روايح طيبه به ملايس لطيف روزگار مشام
دماغي رشك آورناقه تاتار ايتديكي كي طيب اشعار يعني اشعار طيبه ونظم رتكين دخی مشام
جاني نكهت معنويه ايله لبر زوسر شار ايتديكي چون انفاش معطره ايجابي اولان ادباء پخش صفا
جهت جامع سبله اشعار بليغه به انفاش الرياح اطلاق ايتش لدر

(*) شاعر ك حسن اداده بهتری * من له طبع كطبع البحري *

(من له طبع كطبع البحري) تركبي تفسير مر صندده اولان مصراع اول قرينه سبله معنای
مقصود ي فصاحت وبلاغته ملايس نظم سلبس وتعير نفس ايله حسن اداده فاهر اولان
شاعري تعريف وتوصيف موقعده اوله تقدير كلام الشاعر المقلق المجيد للشعر هو الذي
وجد له طبع ك ان كطبع البحري ديمك اولور (طبع) طابك قحيله انسانك مجبول ومفطور
اودايني سجييه وخليفه سته دينور كه فارسيد سهرشت تركيده براديلش تعبير اولنور (بحري)
بانك صبي وحاء مهمله ك سكوي واء مشاك دخی ضيله بحر نه منسوب ديمكدر بحر قنقذ وزنده
طی قيه سيندن بر يطنك پدرلدر كه بحر ي ديمكله معروف ومشهور اولان ابو عباده وليد بن
عبيد البحر ي الطائي انك سلاله سينددر مزبور ايكوزالتي تار يخته كوفه ده پانهاده ووجود
وايكوز پخش طقوز تار يخته بغداد ده عازم دار الخلود اولشدر كتب اديده به مسطور اولان
اشعاري جودت طبعه ساهد عدلدر (بحر) فارسيد ايو واعلامعناسته اولان به لفظيله ادات
تفضيل اولان تركه سيندن مركب اوله ريق درهم وزنده زياده كزیده واعلامعناسته در

(*) هم عبيد الشعر شول رتكين ادا * سويله آزاده نظم دلکشا *

(عبيد الشعر) تصغير بنيه سبله معنای لغوي سي كلام منظومك بنده جكي وقولجزي ديمكدر
لكن ادباء اصطلاحده حق شعري كايبنغي ادا ايدره رك نطني معاييب شعر دن سالم وازاده
وانواع محاسن ايله پيراسته ايمكله قلوب سامعيه كينايش وانسباط افاده ايدن حقيقتده نظم
رتكين وشعر بر مضامين سويلين شاعر باهر الاستعداد اطلاق اولنور عبيدك تصغيري تكريم
وتعظيم ايجوندر وعبوديت خدمت ورايت معناستي متضمن اوله مآل تركيب خادم الشعر ديمك
اوور آزاده مطلقا عيب ونقيصه دن سالم اولان نسته معناسته (دلکشا) در با وزنده وصف
تركبي اوله ريق كوكل آجي وقلبه انسباط ويريبي معناسته فارسيلدر نظم لفظي مابعده مضافدر
ماقبله رطبي دخی جائز در نامل

(*) نوهو سركيم يازر شعر ابتدا * ديدلر با كورة الامار كا *

(با كورة الامار) تركينك معنای لغوي سي ميوه لك ترفنده سي ديمكدر زير با كورة ترفنده معناسته
(وامار) انهيار وزنده شمار كي بشرو ميوه معناسته اولديغي رله قافيه سنك قطع زافيه شديه
كسي لكن ادباء تركب مزبور ي طريق التشبيه فن شعره يكي هوسكار اولان مشاعر لك

سکنه و بسته و هنوز نضج و کمال بولدق تمام و انچه اوله رف کار اولده خود پسندانه قاله
وقله الدقلری اشعار جوضشعارده استعمال ایدر

(*) جائزه و یرمک ایش قطع اللسان * اکثر با آوران شاعران (*)

(قطع اللسان) معنای مبتداری آلت تکلم اولان عضو لسانی که کدر لکن عرف لغتده الاحسان
بقطع اللسان مفاد نجه اطالہ لسان و زبان درازک ایدن کیمسه بی یا خود قدح و طعن ایله حرف
اندازک اینه سندن نحاشی و احتراز اولتان کیمسه بی عطیه و احسان ایله اسکات ایلک معنای
مستملدر (جائزه) فائده و زنده و یرکو و عطیه معنای در شاعران شاعرک جمعیدر

(*) اولدی هم شعر این شعر اول حریف * شاعرنا منتظم شعری سخیف (*)

(شعر این شعر) اضافتله این شعر نام کیمسه ک شعر و نظم دیمکدر (شعره) شبنک کسریله
عانه معنای در که انسانده قاسق تعیر اولتان عضو و انده بتن قیلره دینور و این شعره قاسق
قبلک کینه سیدر لکن اولانده ز عجب شاعر ماهر یکین بر مشاعر باعری ظرفای
عرب تحقیر و نهکم قصدیه این شعره لقبیه تلفیق و صکره هر بر شعر سخیفکه انک اشعار کیمه
وین مزه سنه بمائل اوله اومقوله هذیان شعر این شعره اطلاق تنسب ایشله (حریف) امیر
وزنده بر کیمسه ک حرفت و صنعتده مشارکنه دینور لکن محاوره زده دون مرتبه اولان
شخصده و محرف کیمه مقامنده مستعمل اولمغه ناظم دخی اول موقعده ایراد ایلدی نامتظم
نقیله و اسم فاعل صیغه سبله انتظام سر و رابطه سر نسته به دینور (سخیف) خفیف وزنده
هر نسته ک یوفقه و ضعیفه و ایشد بر امر اولانده دینور

(*) نکتہ ز نکتین تزویق اللسان * اولدی تزیین کلام خوش بیان (*)

(تزویق اللسان) اضافتله جارحه کلام اولان لسانی تزیین و تحسین ایلک معنای در زیر
(تزویق) تزیین وزنده بر نسته بی نقش و نقش ایله محلی و مزین قیلره دینور لکن آیت و محلیت
علاقه ایله کلامه زینت و آرایش و یوب مقصودی بیان واضح ایله ادا ایلک معنای مستملدر
(*) ابلغ من جعفر اولکیم یک فصیح * جمله گفتاری بلاغتله صحیح (*)

(ابلاغ من جعفر) ترکیبده ابلغ لفظی دیباچه ده مرور ایتدیکی اوزره زاده بلیغ معنای اسم
تفضیلدر (بلیغ) دیودر وزنده مضمر اولان غایبه مرافی الفاظ فصیح و عبارات سلیسه ایله ادا
و افاده به قادر اولان متکلمه دینور من تفضیلیه در (جعفر) غیر وزنده اعلام مشترک دندر
پوراده خلفاء عباسیه ک بشیخیسی هارون الرشیدک وزیرا رسطونظیری جعفر بن یحیی بن خالد
البرمکیدر که اخلاق حیده و اطوار پسندیده اوزره مجبول و مقطور وجود و سخا و احسان
و عطاسی حد و حصردن بیرون اولدینی مشهور و بواوصاف جیلده دنصکره فصاحت و بلاغتده
وانشا و کابنده وحید العصر اولمغه * ابلغ من جعفر * مثلاً منشائی اولدینی معلوم جهورددر
تاریخ این خلکانده مسطور اولدینی اوزره مشارالیه بر کیمه هارون الرشید حضورنده حسب
المصالح مواد مفرقه دار ختصر مفید اوله رف یکدن زاده مکاتیب و اوامر تحریر ایدوب جمله سی
قانون بلاغت مطابق و شریع شریفه موافق بولندینی مز بورک بغایت سریع القلم و علم
انشاده علم اولدینته کواه بی اشیاهر علم فقهی امام ابو یوسف حضر تارندن اخذ و تعلم ایشدر
جعفر بر مکینک هارون الرشید وزارتنده احرار ایتدیکی رتبه رفیعیه به هیچ بر خلیفه ک وزیر
نائل اولماش و خلیفه مشار الیهک جعفر بن یحیی به درکار اولان صدق مودت و قرط محبتک
مثلی کورلماش ایکن * اصحاب السلطان اعظمهم خطرا اعظمهم خطرا * مفاد نجه هجرتک
بوزسکان بدی نارینه کسته تیغ هارون و آل برامکه ک عروقی مقطوع و ثروت و سامانلری

وارون اولوب اصابت عین الکمال ایله باعمال و حادثات دهر ایله بر هر ده حال اولدقلری مشهور
و کتب توار یخده مسطوردر

(*) کاتب ابلغ ایدی عبد الحمید * حیف کیم منصور آتی ایتدی شهید (*)

ناظم مر جوم یو بیتله (ابلاغ من عبد الحمید) مثله ایما ایدر مراد عبد الحمید بن یحیی در که
ابتدا فن کاتبک قواعدنی قوانین بلاغتله تمهید و انشا و املاک اراکاتی تشبیه ایدن کاتب حمید
حمید ایدی بنشاء علیه * بدئت الکتابه بعد الحمید و ختمت باب العید * دینشدر (عبد الحمید)
مز بورق فصاحت و بلاغت و فن انشاده کمال و مهارتله مشهور بذات فضائل و ایلکات اولوب ملوک
امویه آتی خدمت کاتبنده چوق مدت استخدام و اولوجهله امور سلطنتلری قوام و انتظام
اوزره اولدینی منصور خلیفه جابجا یادونی مروانک غلبه سی حجاجک سیفی و عبد الحمیدک قلیله
اولدین ابرار ایدردی ناظمک نصریحی اوزره عبد الحمید مز بور خلفاء عباسیه ک ایکیجیسی
اولان منصور خلیفه ک امر یله قتل و ازهاق و زمره شهدایه الحاق اولمشدر لکن مختصر
ربیع الابرارک هامشده و مرآت کائناتک مسطرده مسطور اولدینی اوزره کاتب مز بور
خلافت منصوره ادراک ایتوب خلفاء عباسیه ک اولی اولان عبد الله السفاکک مسند
نشین خلافت اولدینی خلافتده یعنی هجر تک یوز اوتوز ایکنی سالتده اجل موعودیه
ارتحال دار بقا ایدن مناهیدن معدود اولدینی قول ناظمه منقادیر مکرکه منصور
مز بوری برادری سفاکک خلافتده نسیم مثلی قتل خن ایله اعدام ایش اولدینی تصحیح
کرده ناظم اوله

(*) چون بنات الدهر اولمش حادثات * بد ظهورات جهان بی ثبات (*)

(بنات الدهر) معنای ترکیب زمانک قزلری دیمک اولور ز برابانک قحجیله بنات بنت لفظنک
جمعیندر بنت قز دیو ناقایه سنک اول قطعه سنده یکدی (دهر) زمان دیو را قافیه سنک
اول قطعه سنده یکدی لکن اصطلاحده بنات الدهر زمانک نو بنو پیدا اولوب ظموره کلان حوادث
و وقایعده و بلايا و مصائبه و دواهی و نوائیه کینه اولمشدر (حادثات الدهر و حوادث الدهر
و احداث الدهر و حدثان الدهر و ریب المنون دخی نو بنو تگون ایدن موحش داهبلره دینور
(بد) بانک قحجیله فارسیده کوتومعناسنه در

(*) غیب خوبان تفاح الفرح * قلب عاشقده قوماز اصلا ترح (*)

(تفاح الفرح) معنای ترکیب نشاط و سرور و بریحی المادیمک اولور ز بر تفاح رمان وزنده
قوا که مدن الماتعیر اولتان میوه به دینور کامر فی رابعة الراء (فرح) قحجیله سرور و ساونج دیو
سء مهمله قافیه سنده یکدی لکن عرف ادباده بطریق التشبیه محبوب و محبوبه ک چکه سی
التنه مسکت الماسی رسنده کات کبک وزنده غیب تعیر اولتان یومر یجه اته دینور که
سمز کیمسه لره اولور او یله کیمسه به چنال چکه لی تمیر اوانور و بوغیب دلبر سمین سمین
تنده باعث فر وئی حسن و ملاحت اولدینی ملائسه سی و خاصیت تفاح اولان مفرحیت
و قلبه تقویت ادعاسی سبب اطلاق اولمشدر فارسیده سبب زنجندان دینور که چکه الماسی
دیمکدر (خوبان) جمع فارسیدر خوبلر و کوزلر معنای ترح (فرح) وزنده و ضدیدر که
غم و هم و حزنه دینور

(*) جب یوسف دینه در چاه ذقن * عاشق دلشنه در آکادوشن (*)

(جب یوسف) معنای ترکیب یوسف قیوسی دیمکدر که بلادشامدن طبریه شهرینه اون ایکی
میل مقداری مسافه ده واقع یرقودر که اخوه سی یوسف علیه السلامی اول بیره القا ایشدر

ایدی لکن عرف ادباده جب یوسف ترکیبی بعض خوابات الت حکم سنک وسطنده اولان
نقره و چغوره دینور که موجب رونق بازار حسن و آن و افتاد کان عشقک تها فت
و تساقط ایتدکری چاه خطرگاه بی اماندن فارسیده چاه ذقن و چاه زلفدان اطلاق اولنور
(چاه) جیم فارسيله قویو معناسنه در عریده جیمک ضعی و یانک تشدید یله جب و بتر
کبی (ذقن) قیچنبه چکه واکک معناسنه در فارسیده زخم و زلفدان کبی (دلشسته) کواکی
صوسز و قلبی حرارتی و یورکی یانق دیمکدر

(*) طرة الصبح اول معنی کسوان * رونق آرای جین دلبران (*)
(طرة الصبح) ترکیبک معنای لغویسی اول نهارک اوجی و کاری یاخود صبح صادق
کسوی سپهتاری دیمک اولور زیرا طره طانک ضعی وراء مشده ده نک قیچنبه هر نسته نک
طرف و کارینه دینور و نازه دخترک جبهه زنده کار فسدن نشر و اراز اولسان کسوی و کاکه
اطلاق اولنور (صبح) صادق ضعیله فجر صادق و مطلقا اول نهاره دیتلور لکن عرف ادباده
علی و تیره التشبه دلبرانک جبهه ضیا بهره تابناکترینه رونقبخش حسن و یهسا اولان
کسوی عنبر بوی سپهفام طرة الصبح نامیه بنام اولشدر (معبر) مجوهر و زنده عنبر و عود
و غالبه مقوله لریله تخیز و تعطیر اولش خوشبوی نسته به دینور (کسوان) نوجوان و زنده
خوبانک آلنرنده کاکل اطلاق اولسان زلف قطعه سنه دینور جم فارسیدر (رونق آرا)
حسن بزه یچی و طلعت جاله زینت و آرایش و یریحی معناسنه وصف ترکیبدر (جین)
امیر و زنده جبهه مرادفیدر که جهره انسانن آین تعبیر اولسان عضوه دینور فارسیده
پیشانی دینور (دلبران) کوزلردیمکدر

(*) دلبرانک ایتد سینه کتخال * کوز کوره حرق السیاح اولش مال (*)
(حرق السیاح) معنای لغویسی ساج اغاجی یاقق معناسنه در زیرا حرق حاء مهمله نک قیچنبه
بر نسته بی یاقق معناسنه در احراق کبی (سیاح) میاه و زنده ساج لفظنک جعیدر ساج
ابنوس اغاجی نوعندن دیو جیم قافیه سنده کچدی لکن لسان ظرفاده * اسود من محروق الساج *
مثلجه شجره ساج خلقی سیاه ایکن احراق ایلل شدید السواد اولق جهت جامعه سبله خوبان
عشو خوبان چشم آموارینک کل مشاهان حکمه سینون مستعار در (اکتخال) همزه نک
کسر یله کوزه سورمه چکنمکدر کوز کوره تعبیری محاورته علنا و آشکاره معناسنه مستعملدر
اکتخاله مقارننده لطافت آشکاردر

(*) حبة القلب ایسه خال دلبران * مشک و عنبر و شمشام آرای جان (*)
(حبة القلب) حانک و بیه مشده نک قیچنبه دال قافیه سنک قطعه اخیره سنده کچن سویداه
مرادفیدر که احشاء بدندن یورک تعبیر اولسان مضغه نک وسطنده اولان نقطه کبی سیاه فانه
دینور فارسیده دانه دل تعبیر اولنور لکن ظرفای عرب بطریق الاستعاره * دانه خالنه باق
جنت رخسارنده * نیچه صبر ایلسون الهی سورسک آدم * تشیده سنجه * رونقفرای رخسار
تابدار خوبان * و یغما کر صبر و تحمل افتاد کان * اولان خال غالبه فام عنبر شمشام اطلاق
ایدلر * مانند سویداه دل قلوب عشاقده جانشین * و خیالخانه خاطرده مدا ما ثابت و مکیکن *
اولدینی جهت جامعه در (خال) مال و زنده عریده و فارسیده مشترک اوله رق شول نشانه
و نقطه دینور که لونی سائر اعضا نک لونه مخالف اوله صفتیه سنده نقطه سودا کبی ترکیبده
یک و بیک تعبیر اولنور عریده شامه دخی دینور میله ضعیله مشک میله کسریله مشک معناسنه
اولدینی ضین قافیه سنده و بومشویانده بیان اولندی (عنبر) جعفر و زنده طبیب معروف اسمیدر

(مشام آرای جان) وصف ترکیبی اوله رق جان دماغی مزین و مه طرایدیچی دیمک اولور (خال)
خوبانی سیاهلقده و رایشده نافه مسک ایلل عنبره تشیده ظاهر در
(*) خال خوبان نقطه المبکار هم * اوله مشکین بوی عنبر بار هم (*)
(نقطه المبکار) ترکیبده مبکار مصباح و زنده میوه سی سائر دن اقدم ادراک ایدوب یتشور
اولان خرما غایجه دینور و (نقطه المبکار) خرما نک صالقمی ایچنده اول قزارمش و قرارمش
اولان دانه به دینور که عنقودک هیئت مجموعه سنه نسبتله یک مشابه سنده اولفله ادراک قمره
مترقب اولنلرک نصب عبیدر یو ملا یسه ایلل عشاقک مطمح نظری و مطرح بصری اولان
خال خوبانه بطریق المثل نقطه المبکار اطلاق اولنور قالدیکه نسخ مطبوعه ده مبکار موقفنده
بیکار و قوی تصحیف نظن اولنور زیر لغات عریبه ده بیکارک معناسی دکل لفظنه یله
طفر یو له مدق (امشکین بوی) مسک قوقولی معناسنه (عنبر بار) عنبر یاغدر یچی معناسنه
وصف ترکیبدر و بونلر مشبه بهک اوصافندن دکلرایسه ده زعم عشاق اوزده مشبهک
عرض لازملری اولدیغیچون ایراد اولمشدر

(*) ابن اسبوعین ایمن بدر اولش آی * روی خوباندر آتی تشبه جای (*)
(ابن اسبوعین) ابن غیر موالودک اسبوعینه اضافتیه ایکی هفتک بدر اولش ایک کنیه سیدر چونکه
اسبوعین اسبوع لفظنک تشبه سیدر (اسبوع) اسلوب و زنده فارسیده و ترکیده هفتک تعبیر
اولسان ایام سبعة معروفه نک اسمیدر بعده فصحاء عرب بطریق التشبه خوبان ماهر و یان مهلقایه
ابن اسبوعین اطلاق ایلدیلر بنابرین ظرفاء عجم دخی اوله نورس دلبر ماه بیکر و قمر طلعتیه
لسانریجه مه دوهفته تعبیر ایتدیلر تنکیم مولانا جامی حضرتلری * دوهفته شد که ندیدم
مه دوهفته خود را * بکاروم به که کویم غم نهفته خود را * بیورمشدر (بدر) قدر و زنده
جرم و دانه سی نور ایلل طولش اولان اون درت اون بش کیجه لک آیه دینور (روی خوبان)
کوزلرک یوزی معناسنه (جای) مکان و محل معناسنه فارسیلدر

(*) شقة الفشق دهان یار ایش * چونکه طوطی و شکر کفتار ایش (*)
(شقة الفشق) معنای ترکیب نشاط و شادینک شق و نصی دیمک اولور زیرا (شقه) شبنک
کسری و قافک فقی و تشدید یله اوزونلقته یاریلان نسته نک برقطعه سنه دینور (فشق)
فانک و شبنک قیچنبه لریله نشاط و فرح و نشوه و طرب معناسنه در لکن عرف ادباده بطریق
الکتابه محبو بلرک لب و دهانته یعنی ناز و شوه و غیج و عشوه ایلل کفتار شیرین مذاقی لذتبخش
ذائقه ساق اولان عزیزه و دیمدغه اطلاق اولور (طوطی) مشهور طر طوطی (شکر کفتار)
طاطلی سوزلی معناسنه در

(*) قوس حاجب ایروان دلبران * عاشق زاره چکر هر دم کان (*)
(قوس الحاجب) اضافت یسانیه ایلل یاخود مشبه بهک مشبهه اضافتیه پای کبی قاش دیمکدر
یاخود اضافت لاسیه ایلل مالوک در لریشک این دیمکدر زیرا قوس قافک قیچنبه بابه دینور که
همر و قدر (حاجب) صاحب و زنده کوز اوز زنده طولانی و مقوس اوله رق یتش قیلره
دینور که فارسیده ابرو و جعفره ایروان دینور ارغوان و زنده ترکیده قاش تعبیر اولنور و حاجبک
تشبه سنده حاجبان دینور و حاجب ملوک و اکابر قبولنده آحاد ناسی بلا اذن دخولدن مانع
و حائل اولان در بان و قواس مقوله سنه دینور که قیوچی و نوبیحی تعبیر اولنور و اولنده ابواب
ملوک اسلحه قیچنبه دن اولان اوق و یای ایلل بکلر ایش بس ابروی خوبان صورتنا
عاشق تیجه ره قصدینه قورلس کان و در کان خوشحکان بی اما نلری هدف سینه افتاد کانه

سهم صائب آسا بلای جان وقضای ناکهان مشابه سنده اولغله نزد ادباده قوس الحجاب
اطلاقه شایان اولشد

(*) خط خوبانه دینور خط الزوال * تیره ساز صفحه مهر جمال (*)

(خط الزوال) اهل هیئت عند سده شمسک وسط فلکدن یعنی دائرة نصف النهار دن غروب
سمته دوندیکی موهوم و مفروض جز کیدن عبارتدر و خط بر کیمسه نك بوزنده جز کیر پیدا
اولقی معنایه و تازیه اوغلان مزلق اولقی معنایه مستعملدر که نو خط و خط آورده تعبیر
اولنور لکن عند الادباء خط الزوال خوبان مهرور که آفتاب جمالی غایه الارتفاع درجه سده
ارتقایله کمال بولد قد نص کره مغرب ریش شبرنگ جانبته میل و اتقلا دن یعنی روی دجلوی
دلبرده سر زده ظهور اولان خط نوخیز سبیلده رونق و ضیاء جلالک زوالندن کیمه اولور که
مزلقلاک کرته سده وارمش محایب کدشکاتک و چار پرور تبه سده رسیده اولش جوانانک حاللری
وصائب مرحومک * کاربان خط نمی دایم چه بار آورده اند * این قدر دایم که ترخ بوسه
ارزان میشود * نشیده سنجه رایکانی وصاللری هنگامیدر (تیره ساز) صافی اولان نسته بی
بولاندر یخی و رونقلی بجلی نسته بی طونوقلاندر یخی معنایه وصف ترکیبدر (صفحه) قصه
وزنده عریض و یصی اولان شبهه دینور صفحه القمرکی (مهر جمال) شبهه بهک مشبهه
اضافتیله کونش کی تابدار اولان حسن و جمال دیمکدر

(*) دلبرک دند اندر حب الغمام * اولدی حب المزن هم طولویه نام (*)

(حب الغمام) صب السحاب وزنده و (حب المزن) رب الحسن وزنده دانه معنایه اولان حبه
لفظنک اسم جنسی اولان حب کله سنک سحاب معنایه اولان غمام و مزن لفظلریته اضافتیله
بولت دانه می دیمکدر که بعضا ایام صیفده بولندن دانه یا غان بوزیا چله رینه دینور که قحطینه برد
و حب الفردخی دینور فارسیده تکرک و یخچه و سنجکه و ترکیده طولوی تعبیر اولنور بین الادباء
صفوت و اطافت و رونق وجه شبهلریله خوبانک دیشلرینه اطلاق اولنور (دندان)
خندان وزنده فارسیده دیشه دینور عریضه نغره و هم سن دیلور چملری شور و مباسم
واسنان کلور

(*) نو خطانک خطیده حب الشباب * سنبل نوخیز اما مشکتاب (*)

(حب الشباب) ینه صب السحاب وزنده کجلاک علو و ظهوری یا خود حالک کسر یله
طب النشاط وزنده جوانلک چاری و نباتی دیمک اولور و علی التقدر ین مراد محبوبلرک
یعنی ترلیوب عذارینه زلف واری اینجه مویر ظهور اینه سندن عبارتدر که فارسیده نو خط
و جفته نو خطان تعبیر اولنور و اشبور و منه العشاق اولان روی کابوی خوبانده نود میده
اولان موی شوی بعض اهل هوارنک و رونقده شکوفه انواعدن هنوز آچلش سنبل ازرقه
تشبیه ایتلرینه مینی سنبل زاده مرحوم سنبل نوخیز تعبیر ایلدی و بعضیلر دخی شاعرک اشبو
* لما التی و محی الزمان جلاله * و کاه ثوب غماة و محاق * نبت البنفسج فی حوالی خده *
فسقته بد معی المهراق * کتب الزمان بخطه فی خده * هذا جزء معذب العشاق *
نظم بلغی مفادینجه ازهار مطبوعدن بتفشه یه تشبیه ایلدی و الناس فیما یعشقون مذاهب
(مشکتاب) خالص و صافی مسک اذفر معنایه فارسیدر مراد رایحه طویه ایلده توصیفدر
(ماک کلام نو خنلری تسلیه و الها و اقتاده لری ترغیب و اغرایه دائر مقدمات
سعریه قیلنددر

(*) اولدی هم طیف التلاقی به ماک * دلیرانک اینه سنی وعد وصال (*)

(طیف التلاقی) اضافتیله ملاقات و وصالک خیال نومبسی دیمکدر زیرا (طیف) ضیف و زنده
او یقوا یخچره عارض و طائف اولان خیاله دینور (تلاقی) تساوی و زنده بری یله قاوشمی
و بواسطتی و کورشمک معنایه در پس زمرة خوبانک عشاق و صلحویانه فلان وقت سنکله
همیزم انس و الفت اولورم دیو وعد وصلت اینه لری اکثر یا مواعید غرقوب قیلندن
او اوب عالم رؤیاده مشاهده اولمش خیال کی برطالت اولغله وعد مزبوره طیف التلاقی
اطلاق مصطلحاندن اولشد

(*) چونکیم آریلر کوزلردن رقیب * چاره نه دیرر اکا ثانی الحیب (*)

(ثانی الحیب) اضافتیله محبوبک ایکنجیمی دیمکدر که مراد آوجی زغاری واری پیر و نکار
دلنکار اولان رقیب بد پیکر و نکار اوله جعفر جو نکه رقیب مسفور بین العشاق بغایت
مغوض و منفور و حتی نام مخوسنی دخی دواوین شعرا ده اکثر یا معکوس و منکوس تحریر
ایله کمری مسهور و مسهور اولغله محبوه اضافتیله ازهر جهت ناروا و مذہب دوستدارانده
عین خطا قیلنددر لکن مودی مر قومک دایما محایبه عرض لازم مثابه سنده مقاربتی درکار
اولغله چار ناچار السنه ادباده ثانی الحیب اطلاقه ضروری قرار و برلشد دیمک اولور
(رقیب) صلیب وزنده حارس و نگهبان معنایه در که کوزجی دیمکدر و برنوع خبیث و مودی
یلانه دینور عاشق رقیب بو که تشبیه مینی اولقی انسب کورینور

(*) معنی شکوی المحب اولدی خضوع * اشتکاده ایتک اظهار خضوع (*)

(شکوی المحب) دعوی الحق وزنده دوستک شکایتی یعنی محبوب طرفندن محبه و دوستنه
عائد اولان جفا و حیاتی محبت ینه محبوبنه اخبار و حکایتی دیمکدر بو مقوله شکایت عطف
و ظهور ایلده اولوب بلکه رفی و ملائمت و خضوع و استکانت ایلده اولدیغدن مطلقا تواضع
و تذلل اظهار ایلده رک وقوع بولان بش شکوایه شکوی المحب اطلاق اولندی شکوی و شکایت
و تشکی و اشتکاء بر کیمسه ضعف حالی آخره اخبار و صبر و تحملدن خارج اولان حزتی غیره
افاده و اظهار ایتکه دینور

(*) هم شفیع المذنب اولش اعتذار * اولقی اقرار ایلده کویاتوبه کار (*)

(شفیع المذنب) کفیل المفسد وزنده صوچلونک شفاعتجیسی دیمکدر لکن اصطلاح
فصحاده معتذرک اعتذار ینه یعنی بر کیمسه جنحه سنی اقرار و اعتراف ایلده عذر و بهانه سرد
ایده رک قصور بنگ عفونی دبلک ایلسنه دینور زیرا * اذا اعتذر الجانی بحی العذر ذنبه *
وکل امرئ لایقبل العذر مذنب * ما لایجده مذنبک اعتذاری شفیعک شفاعتی کی جرم
و قیاحتی ماحی و عفوذ توبه باعث و داعی اولدیغی بدیدار و کلاهتی اعتراف ایدن توبه کار
اولدیغی آشکاردر

(*) اینه الزجون شراب پرفرح * هم ابو الانوار اولشد رفدح (*)

(اینه الزجون) و بنت الزجون قحطینه قریوس وزنده و تخفیفارانی اسکانیله شمعون وزنده
شراب مفسد تها بک کینه سیدر (زرجون) عربی الاصل اوله رفی یا خود التون رنگلی دیمک
معنایه اولان زرجون فارسی معرب اوله رفی اوزم اصمه سده دینور بو تقدیرجه باده نك
کینه دیکری اولان بنت الکرم مراد فی اولور و مسکت تعبیر اولشان صاری اوزومه اطلاق
اولنور بو صورتده بنت العنب و بنت العنقود مراد فی اولش اولور (ابو الانوار) ازهار وزنده
مراد فی اوله رفی بالور قدحک کینه سیدر دیمکد ایچنه قوتیلان اشربه کونا کونا
الوان متنوعه سبله ملون کورنمی ازهار رنگارنگه مشابهنی حاکی اولدیغی باعث تکیه اولشددر

(*) ابن دن و همدخی ام طرب * باده در کیم فسق تولید سبب (*)

(ابن دن) کوب زاده معانسه باده مفاسد عاده نک کینه داری جله سندن در (دن) دالک قحی و نوک تشدیدیه شراب مقوله سنک ظرفی اولان کوب انوائنه دینور (ام طرب) بوده نشاء بخش سرستان و ام الفسوق والعصیان اولان شراب خراب آیین خیانت نشاء کینه دیگریدر (طرب) فختنسله انسانه کمال فرح و سروردن یا خود غم و حزن دین عارض اولان خفته و پینلکه دیناور

(*) هم اکا دیشکه تریاق الهموم * نوش ایدنجه دفع اولورسم غوم (*)

(تریاق الهموم) آلام روحانیه نک دافعی و احزان درونه نک مزیل و مانعی معانسه مشروبات مسکریه اطلاق اولنور (تریاق) تمساح و زننده عریده افعی و ترکیده انکرتک نسیم اولنان بیلا نک لجمیه برطاق اجزادن مرکب دوا معروف اسمیدر که بیلان و عرب منللی زهرلی هوام صوفینک ضررینی دافع و سمیتی نسته ل تناول ایتش اولان کیمسه به مفید و نافعدر (هموم و غوم) فختنسله درون انسانه عارض اولان حزن و کدر و اندوهدر (نوش) فارسیده ایچمک معانسه در (سم) سنک قحی و میک تشدیدیه فارسیده زهر و ترکیده آغو تعبیر اولنان مضر و مهلک نسته در جعی سموم کلور و بویاعث فراموشی غومه تریاق الهموم اطلاق همومک سمومه تشبیهه منی اولدیغن شاعر بی ادبک اشبو * انا المسموم ما عندی بتریاق و لاریق * ادرکاسا و ناولها الایایها الساقی * نشیده سی اشراب ایتدیکی معلوم هوشیار اندر

(*) دیندی غایت آجلیقه حادی الشغب * بولدیغن پراویله آج اشخاص هب (*)

(حادی الشغب) وادی التعب و زننده تابع الشغب معانسه در زیر حادی تابع و بیرو معانسه در شغب باده موحده قافیه سنک قطعه ثانیه سنده یکدیکی اوزره فته و فساد و شرور معانسه در پس (الحاله تدعو الی السله) منلجه غایت آج و محتاج اولقی ارتکاب فته و فساد بادی و اومقوله فخر و فاقه اکثر یا تحریک شرور و مبادی قیلدن اولقله فرط مجاعده حادی الشغب اطلاق اولندی ناظم تحریک اولیله آج کیمسه بولدیغن پر تعبیری بولدیغی هرزه بی پردیمکدر و بومعنی امثال مولدیندن * الکلب الحرص ینقب الاتون * منلک مفادیدر که ترکیده آج کلب فرون در منلک مثلی و آجلیق صوفیلغی بوزار دیدکرتک ملایمدر

(*) جابع کالذنبه و کاللقوه هم * قاری کبی کوزی آج اهل شکم (*)

(جابع کالذنبه) دیشی قورد کبی آج دیمکدر و (جابع کاللقوه) دیشی کلب کبی آج دیمکدر زیرا جابع قاری آج اولان انسانه و سائر حیوانه دینور که شعبان مقابلیدر ذنبه ذلک کسری و همزه نک سکونیه سباع و حوشدن قورد تعبیر اولنان کلب بیابانینک دیشبسه دینور (لقوه) غین معجمه نک سکونیه کلبه و زننده و مرادفیدر که دیشی کوبکه دینور کذا فی حیوة الحیوان للدمیری و بولکلب و حشبتک و کلب اهلینک قوه هاضمه لری غایت قویه اولقله آجلیق لازمه مزاجلری اولدیغی خصوصاً دیشلری انکلبیکی وقت فرط جوعله مشهور و ساحه قناعتدن بمراحل دور اولدیغی و بر قورده برقیونک ربعی کفایت ایدر ایکن فرط حرصندن ناشی ظفر بولدیغی سوریکن اغنام کثیره بی افتراس راتلاف ایتک معنادی اولدیغندن آج کوزلویغی جمع و ادخاره حریص و مکی اولان قناعتسز کیمسه حقنده ادبای عرب بونلر ایله ضرب مثل ایدوب (هو جابع کالذنبه و اجوع من الذنبه) دیرلر (وفلان جابع کاللقوه و اجوع من اللقوه) تعبیر ایدرلر (شکم) شکم کسری و کافک قحیه فارسیدر انسانک و حیوانک معده سته و اشکینه سته دینور پس اهل شکم صید البطن دیمک اولور

(*) دیدیلر بوغازه دهلیز الحیات * چونکیم اجلقندن اولور شاید مات (*)

(دهلیز الحیات) اضافتله طعامک مدخلی اولان فم ایله مفری اولان معده یشنده اولان بوغازه اطلاق اولنور که مابه قوام الحیات اولان ما کولات و اغذیه نک مجر اسیدر چونکه دهلیز عفریت و زننده مدخل بحره اولان باب ایله مقروا رامکاه اولان محل مقروشک میانیدر که لسان زده ده دهلیز و قبور الیغی دینور حیات صاغللق و دیر یلک معانسه در که معلومدر پس اجلینک امتدادی و کدرکاه غذا اولان حلقومک انسدادی مورث مات و عکسی مدحیات اولقله استعاره مکنیه طریقله بوغازه دهلیز الحیات اطلاق اولندی

(*) اولدی حنف الانف موت بالاجل * یعنی بی قتل و قضای برخلل (*)

(حنف الانف) موت و زننده و مرادی اولان حنف لفظیک برون معانسه اولان انف لفظیه اضافتیه بر ذی روحک فوق اجل قضا تعبیر اولنان قتل و ضرب و غرق و حرق و افتراس سباع و ادغ هوام مثلا و عارضه لری تأثیریه اولیوب دوشکند و یا خود اولدیغی برده اجل موعودیه و فاته ایلمه اطلاق اولنور بر کیمسه نک بویله بلا عارضه فوقی بیان موقعنده عرب (مات فلان حنف انفه) دیرلر و بومقوله موت انفه تخصیصی اکثر یا محتضر حالت نزعده ضلولوغنی پروندن الوب و یرره نک قضا نخب ایلمه منی در یا خود بعضی عرب مر یضک روحی انقندن و مجروحیک روحی جرحندن و یاره سندن خروج ایدر دیو زعم و تحیللرینه منی در

(*) سیف هندی به مهند اولدی نام * اندن اعلا اوله مرتبغ بنام (*)

(مهند) معظم و زننده فی الاصل هندستانده معمول و مصنوع اولش اولان اصلا فلیجه دینور سیف هندی و سیف هندوانی معانسه باده مطلقاً هرگز یده و نام و بغایت اعلا و ممتاز و بنام اولان فلیجه مهند اطلاق اولندی نته کیم کعب بن زهیر رضی الله عنه حضرت نلرتک بانت سعاد ایله مصدره اولان قصیده برده سنده اشبو * ان الرسول لسیف یضاهیه * مهند من سیوف الله معلول * یشنده اولدیغی کبی (تبع) تالک کسری و مدیده فارسیدر شمیر کبی قلم معانسه بنام معروف و مشهور دیمکدر

(*) معنی ساطور قصاب آشکار * اهل غیبت دیلار یچون مستعار (*)

(ساطور القصاب) ساطور العلاف و زننده حیوان بوغازلق حرفتی و تفریق لحوم معنادی و صنعتی اولان کیمسه نک ییوک مجاعنه دینور لیکن لسان ظرفاده زبان درازلق و حرف اندازلق ایله ناسک لحومنی قطع و تفریق و عرض و ناموسنی هنک و تمزیق ایدن اصحاب غیبتک لسان جفا نشان بقصد نفسانته اطلاق اولنور استعاره مکنیه طریقله (غیبت) غینک کسری و مدیده معرودر

(*) اهل الاهواء اولش انواع ملل * اعتقاداتی اوانلر برخلل (*)

(اهل الاهواء) ترکیبده اهواء همزه نک فحی و الفک مدیده هوی لفظینک جعیدر هوی هانک فحی و الفک قصریله مطلقاً نفسک میل و ارز و ایدر یکی نایباً و لا یفسر نسته دینور لیکن عرفده اهل الاهواء دیو چیری و قدریه و روافض و خوارج و مشیهه و معطله و مرجئه مثلاً و هوای نفسیه اتباعیه اهل مشیت و الجماعتک معتقدین میل و عدول ایدوب اعتقاد باطل اوزره اولان اهل قیله اطلاق اولنور که مله اسلامیه نک فرق ضالیه سی اوله جقدر و اهل اسلامک غیری اولان ملل متنوعه کفار و دخی دینلور

(*) یل قبیح اصحاب روحانیی * اهل هنک بت پرستان تکلیفی (*)

(اصحاب الروحانیه) رانک ضمیمه هند اقلیده کاس طوائف میسر کیندن بر طعنه در که زعملرینه سعده سیاره به نفس و روح اثبات ایدوب ارواح کواکبه پرستش و عبادت و دعوه زحل و دعوه

مشتري و مرغ و خمس و زهره و عطارد و قمر تا میله موسوم بر طاق هزیم کفریه و افسونهای
سحر به کوشش و اشتغال ایله صنعت سحرده مهارت اوزره اولد قاری محکدر بت پرستان
وصف ترکی اولد رفیو به طایعیلریمکه رعریده عبده الاصنام معناسنه ناظم سحر طائفه مسفوره نک
قیح الفاعل و اهل بکت و وبال و احباب شرک و ضلال اولد قارینه تنیه ایلشددر فله دره
(*) همدخی احباب اشخاص اوله در (*) حال احباب هیا کل بویه در (*)

(احباب الاشخاص) همزه نک فتحیه برنسته نک اوزاقدن کوزین شیخی و قرالتبسی معناسنه
اولان شخص افغذک جمعد ربیت پرستان هنددن طائفه مسفوره به احباب الاشخاص اطلاق
کواکب مزبوره نک اشباح و اشخاصنه توجه ایله پرسش و عبادتاری و انردن تصود
و مراملرینه استعشاری ملاسه سنه منیدر و طائفه مر قومه به همزه نک کسریله افلاس و زننده
احباب اشخاص دخی اطلاق اولنور سحر و قهره دایر سحر و افسون ایله بعض کیمسه لری
تجیر و ازعاج و تسویش و اضطرابه دوجا ایدوب بجماره و بی علاج قیلدری ملا حظه سنه
منیدر (احباب الهیا کل) منازل و زننده هیکلک جمعدر (هیکل جیدر و زننده پوتخانه به و صورت
دینور قد ماء حکما عنندنه کواکب انوار مجرد نک ظلال و هیا کل اولغله کواکب نیره نک
باحصوص سبعة سیاره نک هر بر لر بچون اول کوبک لونه و طبیعته مناسب بر طلسم دوزوب
و اول طلسم بچون بریت بناء ایدوب اول یوته هیا کل النور دیر ایدی دیار هندده و مالک چنده
احباب سحر و افسون هیا کل مر سومه ده مکث و آرام ایلرله احباب هیا کل اطلاق اولنشددر
(*) سحره دایر لک اجمالی هب (*) کوسر لر جوق فسون بوالعجب (*)

یعنی احباب الارواحیه و احباب الاشخاص و احباب الهیا کل اطلاق اولسان شردمه شردنک
اعمال قیحه و افعال رده لری سحره متعلق یعنی فنون سحر دن اولان علم نیرنجات و علم سیما
و دعوت کواکب و تسخیر و واحه دایر عزائم مثلا و اسبابه تثبیت ایله خلاف معناد امور عجیه
و کونا کون افعال غریبه احداث و اظهار اید لر از انجمله طالش کبری زاده مر حومک مفتاح
السعادة نام تألیفنده مسطور اولدینی اوزره ملوک هند دن بری دعوت زحل ایله مشغول ایدی
ناگاه بر ملک عظیم ملک مسفور اوزره اسبلا قصدیله مفاجئه (*) و عسکرائیم شمار ایله جوانب
دار الملکنی احاطه و محاصره (*) ایتدکه ملک محصورک خواص و ارکانی بغایت مضطرب
و یقزار (*) و خصمک غلبه و اسبلا سنه ترعب و انتظار (*) اوزره در مانده و ناچار اولوب (*) ملک
مزبور اینه اصلا ممانعت و تحدی و اسباب محاربه به تصدی ایتیوب همان دعوت زحل ایله
اوقا نکذار اولوردی (*) برکون بعض خواص و ند ماسیله همتشین ایکن ناگاه جانب سمان
صاعقه وار برشی هولناک نزول و ارکان مجلس بیم و هراس ایله متفرقا هر بری بر محله حلول
ایدوب (*) ملکدن غیر کیمه قالدینی حالده نازل اولان تسنه پیشگاه ملکه مستقر اولدقده
خواص احبابی جاغردی کوردیلر که نحاسدن مصنوع بر ظرف مثلث الشکل در و نده دشمن
جانی لری اولان ملکک بر مقطوعی وضع اولمش (*) و عسکری دخی منهزم و پریشان قیلمش
(*) و کندی ملکدی روحانیت زحل الله تصور یولمش (*) ملک زقوم حضار مجلسه خطاب ایدیکه
یلورم که دعوت کوب ایله اشتغال بچون سیزلر بی تسبیح و تحمق ایتدیکر ایدی لکن دعوت
کوبک ادنی منفعتی اشد بودر دیو ختم کلام ایلدی و امام فخر رازی حضرت ترینه معزو اولان
سیر مکتو نام گاهه بو طائفه صائبه و عبده کواکب اطلاق اولدینی و سبعة سیاره دعوات
و تسخیری و صورت پرستاری و اعمال سحریه ایله متحابین یتیده الفاء عداوت و زوجین
میانته احداث بخت و مفارقت و عقد رجال و عقد لسان و عقد نوم و تغییر ایدان و تغییر قلب

و تریب منازل و تریب احباب و تسلیط حی و مثلا و افعال غریبه و اعمال عجیه نامر ضیه لری
مبسوط و مفصلدر فلیراجع (فسون) جنون و زننده افسون محققدر که ترکیده آوسون در لر سحره
متعلق رقیه و عز یتله دینور (بوالعجب) تعجب و استغراب اولنه جقی نسته به دینور
(*) اولدی کل الصيد فی جوف الفرا (*) ایتک اقرانه تفوق ادعا

(کل الصيد فی جوف الفرا) مثلنده کل کله سی الف قافیه سنک قطعه آخره سنده یکدیکی اوزره
مدخولنک جمیع افرادنه یا خود اجزاسنه شمول و احاطه سنه دلالت ایدر (صيد) قید و زننده
مصيد معناسنه در که بری و بحری و حشی حیوانه دینور که آولانش و قبضه تسخیر النش
اوله کما مر فی ثانیة الدال (فی) ظرفیت بچوندر (جوف) خوف و زننده انسانک و سایر حیوانک
قارننه و در و تنه دینور (فرا) محباب و زننده حار و حشی به دینور کما مر فی الاخرة من قافیه الراه
لکن کلام مزبور منل اولوب و مثلا وقف اخیر اوزره موضوع اولغله بوراده همزه دن بچرید
اولنوب عصا و زننده فرادینور کل کله سی صیده مضاف مبتداء فی جوف الفرا ظرف مستقر
خبری اوله رقی مجموع اولر حار و حشی در و زننده داخل و مندر جدر دیمک اواز منل مزبورک
مورد و منشائی ترجمه قاموسه مذکور اولدینی اوزره بر کر وه و اوجیلر صید شکاره چیقوب کیمی
طاوشان و کیمی بک مقوله سی حیوانلر صید ایدوب و بریسی بریان اشکی شکار ایدوب سر کرده
و امیر لریته کنور دکرنده امیر مر قوم حار و حشی به نسبت خرده وات صبود دن معدود اولان
خرکوش و آغو مثل لری نظره التفادن ابعاد (*) و حار و حشی بی ترجیح و استحسان ایده رک
کلام مزبوری ایراد ایلدی (*) کویا که اکبر صبود اولغله بجموعنک مقامنده اولشددر بعده
اشباه کثیره مقامنه قام اولان برشی عظیم حقنده ضرب مثل ایلدیلر انتهی لکن جمیع الامثال
مختصر بنده مسطور اولدینی اوزره موردی بودر که اوج نفر کیمه صید شکار قصدیله صیدگاهه
چیقوب بری برلندن خبر سز بری برارنپ و بری برنعلاب و او بری بر حار و حشی صید ایدوب
صاحب الارنب صاحب النعلاب ایله تلاق و نائل اولد قاری شکار لرایله افتخار و تباهی ایدر ایکن
حار و حشی صاحبی دخی ورود و موافاة و کل الصيد فی جوف الفرا مقاله سبله هم صنعتلرینه
تفوق و مباحاة ایلدی من بعد برنسته بی یا خود بر کیمه بی اقران و اما الله ترجیح و تفضل مقامنده
ضرب مثل اولندی و نه قوله علیه الصلاة والسلام لابی سفیان بعد اسلامه یا ابی سفیان انت
کما قبل کل الصيد فی جوف الفرا انتهی ناظم سحر بر جمیع الامثال منسلکی ترجیح و تصریح
ایلدیکی ظاهر در

(*) اول الحساد ابلس لعین (*) هر حبود اولمش اکاهم تابعین (*)
(اول الحساد) ترکیب اضافی بنده اول لفظی همزه نک فتحی و واولک تشدیدیه آخر مقابیلدر که
رنسته نک ایتداسنه و مقدمه دینور حساد حار و زننده حاسدک جعی اولدینی و حاسد دیو
کیمه دینلیدی دال قافیه سنک قطعه ثانیة سنلک بیت اخیری شرحنده یکدی یعنی بدیع
فطرت و صنیع قدرت اولان حضرت آدم صلی الله علیه و آله با امر که مسجود ملائکه کرام
(*) و هزار عز و رفعتله پانهاده دار السلام (*) اولدینی مشهود ابلس پرتلیس اولدقده نهاد
شیطنت اعتیادنده مرکز اولان مکابره نار و ابا اعلان و اظهار (*) و شان سعادتشان ابوالشرد
سر زده ظهور اولان الطاف بی پایان الهیه بی استکبار (*) الله کینه و حسدی در کار (*) و پوششینه
شعبه الاول ملعون ایدیدن صدور بختله اول الحساد اطلاقله شهرت شعار (*) اولدی و بوخصلت
ذمه ده بر و اعین اولان زمره حسودان توابع شیطان اولمش اولدینی واضح و آشکار در
(*) دیندی سوء ظنه نجاسوس العیوب (*) یک فنا خصلتدر آئی صائحه خوب (*)

(جاسوس العیوب) ترکیب اضافی بنده جاسوس جاموس و زننده شر و مضرت متعلق اسرار
غیری تجسس ایدوب را شدین کیمیه دینور (عیوب) ضمتنه عیبک جمعیدر معنای ترکیب خلقت
خفی و کز لو اولان عیبارنی تفتیش و تفحص ایدیچی کیمیه دیمک اولور * لکن اذاساء ظن المرء
ساعت فعاله * و بحث عن عیب النقی وهو معیب * ما کتبه سوء ظن صفة ذمیه سی تجسس
عیوب خصلت رذیه سنک مبادیستدن اولغله لسان ادیاده سوء ظن جاسوس العیوب اطلاق
اولندی (خصلت) خوی دیولام قافیه سنک قطعه اولی سنده کیدی

(*) یلکه رأس الجهل عجب بو العجب * همدخی رأس الخطایادر غضب (*)
(رأس الجهل) ترکیبده (رأس) رانک فتنی و همزه نیک سکونیه انسانک و حیوانک باشنه دینور
وهر سننه نیک بالاسنه و یوقر یسنه اطلاق اولور (جهل) علم و معرفت مقابلدر پس رأس الجهل
جهالت و نادانلغک باشی و نهایت درجه سی دیمک اولور لکن لسان ادیاده بر کیمیه کنندی رأیی
و اطوارنی استحسان و استصواب ایدوب بکنک معنای اولان عجب خصلت ذمیه سنده حقیقه عرفیه
اولشدر زیرا کنندی رأیی و اوضاع و اطوارنی بکنش خود بسند کیمیه امور و خصوصیه آخر
کیمیه لایله مشورت ایتمز * و غیرک نصیح و بنیدی طومر و وجه نیک از لایله سی اسبابی استحصال مسکنه
کنز * اولدیغندن حق و جهالتک اقضای مرآتیی اولان جهل مرکب و ادیسنده کراه * و غالب
احوال فاسد و تبا و اولدیغنی بی اشتباهدر (رأس الخطایا) ترکیبده خطایا خیایا و زننده ذنب
و کاه معنای اولان خطیبه لفظنک جمعیدر معنای ترکیب کاه و معصیتک باشی دیمک اولور
و بو ترکیب حب الدنیا رأس کل خطیبه مفاد کجه اخلاق رذیه دن حب دنیا غریزه ذمیه سنه
اطلاق اولندیغنی کبی مساوی اخلاقدن خشم و غضب سنجیه کریمه سنه اطلاق اولور زیرا
استیلاء قهور و غضب * هر بر مکروه و منکری ارتکابه بادی و سبب * و باعث هلاک و عطب
اولدیغنی شاهد و مجربدر *

(*) اولدی قلع الصمغ کیم اوله غضب * محو مغضوبه اوله کلی سبب (*)
(قلع الصمغ) جمع الجمع و زننده یاش اغاجدن ظهوره کلان زفق و ساقز مقوله سنی قو یرمق
معنایسنده در زیر اقلع بر سننه بی قو پارمغه و صمغ صادمهمله و غین معجمه ایله اغاج بو صنه و ساقز سنه
دینور لکن ترکیب مزبور لسان ظرفاده شدت غضب و مبالغه دار غلیظه اطلاق اولور که
اول خشم و غضب مغضوب اولان کیمیه نیک محو و اعدامنه سبب اولور درجه یه بالغ اوله
و بو صمغ غایت لزوم و جلی اولغله قلع و انزعای اغاجک بعضی قشرنی برابر قو پارمغی مستلزم
اولدیغنی باعث اطلاق اولشدر

(*) عفو مظهر اولق اغمار الذنوب * چونکه عفو ایله بولور لذت قلوب (*)
(اغمار الذنوب) انهار العیون و زننده کاهلرک میوه لری دیمک اولور و بو ترکیب محالب المنیه
قیلندن اولدرق ذنوی اشجاره و عفو و صفی قوا که و اغماره تشبیهه مبنی استعاره مکنیه در که
عفو بیت و نکاله مستعد و مترقب اولان مسی و مجرمک جرم و کاهنندن عفو و تجاوز اولغنی ایله
معامله جلیه * لذت وجدانیه و انبساط روحانیه یه وسیله اولدیغنی باعث استعاره اولشدر *

(*) هم سماحت صیقل الاحساب ایش * چون صفا بخش دل احباب ایش (*)
(صیقل الاحساب) ترکیبده صیقل هیکل و زننده فلج مقوله سنک پاسنی آجوب جلا و یرن
کیمیه یه دینور احساب همزه نیک قحبله حسب لفظنک جمعیدر حسب قحبله علو و رفعت
و شرف اصالت معنای ترکیب شان و شرفه جلا و رونق و ریجی معنای اولوب
سکه جود و مساو سماحت سخاوه حقیقت عرفیه اولشدر زیرا بدل و عطا دائما صاحبک

قدر و شرفه شعشه و جلا و قلوب احبابی زنک همومدن تصفیه اتمکله مورث صفا اولدیغنی رونقادر
(*) بد سوزک تأثیریدر جرح اللسان * کیم اوله زخم درون مرد مان (*)
(جرح اللسان) قرح الحتان و زننده دل یاره سی دیمکدر که بر کیمیه بی سبب و شتمه و عرض
و ناموسی قدح و طعنه و هجوم و مذمته دار دلزیش و دل آزار اولان کلام ناب و بختارک قلب انسانده
تأثیرندن کایه اولور که * جراحات السنان لها البثام * و لایلتام ما جرح اللسان * نشیده سنجیه
جرح سیف و سناندن اشد و یر و التأمی عدم قبولی شاهددر (زخم) یاره (درون) قلب
(مردمان) آدم لر معنایسنده فارسباردر

(*) صدق ثوبه طوغر و سوزدر بی ریا * احتمال کذب آنده ناروا (*)
(صدق ثوبه) ترکیبک مضاف الیهی اولان (ثوبه) لفظی جزیه و زننده اسامیندن اوله رق
ثوبه بن عبید نام راستگوی صادق اللهجه نیک اسمیدر مزبور ثوبه سرراه و ضراجه صدق
و استقامتی در عهده و التزام و نفاق و مدهانه و صورت معامله مقوله سنی اوضاع و معاملاتدن
بجانبی ذمت همینه ایجاب و الزام اتمکله صدق مقالده مثل اولوب سداد و استقامتی محقق
و مجزوم و کذب و دروغ اوله احتمال متنی و معدوم اولان کلام صدق ارتسامه صدق ثوبه
اطلاق اولندی شکیم کذب اولدیغنی بغایت جلی و احتمال صدق بالکلیه متنی اولان کلامه کذب
مسئله و کذب سجاج اطلاق اولشدر

(*) صدق معنایسنده ظن الالمی * اوله تعریف ایندی زیر اصمعی (*)
(ظن الالمی) ترکیبده (ظن) اعتقاد غیر جازمک وجود و عدمی یننده راجع اولان نرد
و احتمال دینور که فارسیده کان و ترکیبده سزمه و صانعه تعبیر اولور (اللمی) احرری و زننده
بغایت جودت ذهن و فرط ذکا و رأی صائب صاحبی کیمیه دینور لکن امام اصمعی اللمی
لفظی الذی یظن بک العن کان قدرای و قد سمع عباره سیله تعریف اتمکله واقعیه مطابق
و نفس الامر موافق خبر صادق ظن الالمی اطلاق اولندی (اصمعی) احرری و زننده علم
نقده و سائر ادبیاتده امام و حدیث و تفسیرده و فنون کثیره ده مشهور و بی نام اولان
ابوسعید عبدالملک بن قریب بن اصمغ در که جلدیه منسوبدر مزبور اصمعی هارون الرشیدک
و مأمون خلیفه نیک اعتبار و التفاتلرینه مظهر اولوب ایکبوز اون بش تاریخنده عهد مأمونیده
ارتحال دار بقاییدن مشاهیر اعلامدندر

(*) اولدی تاج الهد هد اول شی جلیل * کیم اوله افتاده دست رذیل (*)
(تاج الهد هد) ترکیبده تاج قطعه نالنه ده کچدیچی اوزره ملوک مخصوص باش کسوه سیدر
هد هد هارک ضمیمه چاوش قوشی و ایکلو تعبیر اولان معروف قوشیدر طائر مرقوم محقرات
طیور دن ایکن باشنده خلقی تاج بنایه سنده سنه بولغله فر و مایه دن اولان کیمیه نیک قبضه
تملککنده اولان شی جلیل القدره بطریق التشبیه تاج الهد هد اطلاق اولندی

(*) ذو عیال اولق ایش جرابقر * چکسه انواع ضرورت کیم بقر (*)
(جرا بقر) ترکیبده جرجیم فنی و رانک تمیدیلله بر سننه بی جذب ایدوب جکیمکه دینور
لکن بوراده مصدر اسم فاعل معنایسنده اولغله جار و جاذب معنایسنده در (بقر) بقر قحبله
بر خصوصیه یورلق و عاجز و بیچاره قالمق معنایسنده اولغله یور غلیظنی و عجز و ضرورتی چکیمی
یعنی سوء حاله و اضطراب باله باعث و مؤدی اولیجی معنایسنده اولور پس بر کیمیه کثیر العیال
اولق یعنی نفقه و کسوه و سائر مؤنلری کنندی اوزرینه لازم کان اقربا و متعلقاتی جوق اولق
غالباً ضیق معاشه ایشلا و فقر و فاقه یه دوجار و مبتلا اولغنی مستلزم اولدیغندن کثرت عیال

صاحبی اولغه جرابقر دیندی

(*) فقر وفاقه دینده در صفرالانا * برغنا ایله بزی یارینا (*)

(صفرالانا) ترکیبده صفر صابله کسری وضمیله بوش وخال معنایه در اناه کاب و زننده نابه و تبحره و صحن و طاس و کاسه مقوله سی ظرفه دینور که لسانعزده قاب قاجق تعییر اولنور جمعی آیه و جمع الجمعی اوانی کلور امدی بومقوله اوانینک زاد و زاده و سیدر مق ایده جک اقوات و نوشه دن نهی و خالی اوله سی فقر وفاقه بی مستلزم اولمغسله صفرالانا فقر دن و فقیردن کایه اولمشد

(*) چونکه ثوب الصحه اولمش عافیت * صویلور امانه چاره عافیت (*)

(ثوب الصحه) شبه بهک اضافتیه امر اض و اسقام و انواع بلایا و آلامدن عافیت و سلامت و جمع مکاره دن ازاده و برائت اوزره اولغه اطلاق اولنور وجه تشبیه اشکال و استیعابدر * و بو ثوب مجازی و مستعارک بقیاسی نایاب * و انجام کار نزع و سلبی منصوص و بی اریباید * (* پک صفوق صحو الکنوانین اولدی هم * سن ایچندن کی همان کور کی اودم *)

(صحو الکنوانین) ترکیبده صحو محو و زننده کورک بوزنده بلوط اولوب هوا یاز و اچق اولقی معنایه در کنوانین قوانین و زننده کانوک جمعیدر کانون وسط شتاده ایکی عدد شهر رومی اسمیدر که کانون اول و کانون ثانی تعییر اولور صیغه جمع مافوق الواحده محمول اولغه مبنی یا خود کانونینی شباطه تغلیبه مبنیدر چونکه هنگام شتاده هوا ناک کشاده و مکشوف اوله سی غالباً سختی سرده و شدت برده بادی اولمغله لدی الادبایه ترکیب مزبور پک صفوق معنایه معروف و مشهور اولدی کور کی ایچندن کیک تعییری حرارت غریزه به قوت ویره جک اشربه حاره استعمالدن کایه در

(*) دیندی ک قور فافلیغه جین الریاح * سول قدر کیم قورقه ک اسسه ریاح (*)

(جین الریاح) ترکیبده جین جیمک ضمی و ضمتیه قور قافلق معنایه در (ریاح) بیه موحده ایله صباح و زننده سجیه رضیه شجاعتن بی بهره و بغایت جیان و بی زهره اولان ریاح خراسانی نام کیمسه در که * ان احس بعصفور طار فؤاده * وان طنت بعوضه طال سهاده * یفزع من صری الباب * و یرهب من طین الذباب * ان نظرت الیه شزرا * اغمی علیه شهرا * بحسب حقوق الریاح * قفله السلاح * وقعقه المراح * اسجاعی صفت کاشفه سیدر مر قوم ریاح حسب الاقتضا و بالضروره برعسکر ایچنده بولوب لشکر کاهده ناکاه حیوان اور کونجلیکی وقوع بولدقده آتک کینی الیه آلوب فرط دهشندن فرسک رأسیله ذنبی فرقه اقتداری مسلوب اوله رق قوروغندن کله مک داعیه سنده وافر اوغراشوب اغزی و پور تی بوله مدقده مخبرانه فرسه خطابا فرض ایده لم جبهه ک عریض اولمش اماناصیه که پک اوزامش دیو کلام حیرت افهام تفوهی رفقا سندن منقولدر بنابرین زیاده خوف و فسل و بیم ووجل ایله و هاملیغه جین الریاح اطلاق اولندی

(*) هم جیان الکلب اوکیم مضیاف اوله * خانه سی هر دم مسافره طوله (*)

(جیان الکلب) ترکیبک معنای لغویسی ظاهر در که کلبی قور قاق دیمکدر لکن فصیحای عرب ترکیب مزبوری بطریق الکنایه مضیاف و خاندان و دوست دارنده مهمانان اولان کریم و جوامرد کیمسه اطلاق ایله فلان جیان الکلب دیوب مضیاف معنای مراد ایدر ز براخلق چوق ضیافت و اطعام ایتک معنای اولان کیمسه نک کلبی مهمانلر کثرت توارندن انیس اولوب خاموش طورمه سی یا خود هر بر مسافره اوردیکه بر طاش دیمکندن قور قوب پک از

اورمه سی باعث اطلاقدر

(*) انجل من اهل مرو و اوله لیم * کیم اوله بخلیله غایتده ذمیم (*)

(انجل من اهل مرو) ترکیبده انجل بخلیک افعیل تعضیلیدر (مرو) مملکت قحی و زانک شکوفی و آخرده و اوله خراسان اولکه سنده بر بلده نک اسمیدر نسبتده مروی دینور حر بی و عربی و زننده و خلاف قیاس برزای منقوطه زیاده سبله مروی دینور بلده مزبوره نک غالب اهل بسی انجل و دناست و اوم و خاست ایله موصوف اولدقارندن زیاده آج کوزلی مملکت و مقیدل و بغایت حرص و انجل ایله مذموم و مدخول اولان کیمسه به بطریق المثل انجل من اهل مرو اطلاق اولنور بواهل مرو مسافرت و یکدیکر ایله عقد مر افقت ایتدکدرنده عادتلری هر برری قصابدن بشقه جه بشقه جه متفاوت المقدرات آلوب هر نا کس کندی لیمه زاب باغلیه رق طبع ایچون مجوعی بر قدره القا و هر بری کندی لیمه لیمه لیمه طوبه رق طبع و اشتوا ایتدکدرنده هر بری کندی کوشن ناره سی اخراج ایله آریجه آریجه اکل و التهام بعدله لحوم مزبوره نک صنونی حصه ری مقدار بجه اقسام ایتدکری و بونک امثال حسایل کده افر اطراری مستطزفده و محاضراتده مشطوردر

(*) حارس المرات شخص بدلقا * اوله عکس صورتی نقرتا (*)

(حارس المرات) صاحب مشکات و زننده معنای ماوضع لهی آینه منفلا یچی دیمکدر لکن لسان فصیحاده بطریق الکنایه بدیکر و کر به المنظر اولان چرکین کیمسه اطلاق اولنور و آخر منویاتده کله جک جاحظ کبی بد چهره و قبح المنظر اولان کیمسه آینه به نظر ایتدکده مر آتده منعکس اولان صورت فیجه سندن متوحش و متفر اولمغله مر آت مجلایه نگاه و نظردن استکاف ایدر اولدیقی باعث اطلاقدر

(*) هم ابی الیضاحش الشخص اعس * کینه بالضد ایلین اوله دیمس (*)

(ابی الیضاحش) احوالراء و زننده حبس حبسک یعنی حبس عسکر لیک و قره (جاعتک کینه سیدر و بو کینه اعی و مکنوفه ابی البصر اطلاق کی کینه بالضد قیلنددر زبرا حبس جاء بميله نک و بیه موحده نک قبحه لایله قره ل طاقفه سندن بر صفتک اسمی اولمغسله طاقفه مر قومه ابی البصود اطلاقه شایان ایکن ضدیله کینه لیمیدر (الشخص) شاک ضمیمه افلس و زننده انسانک و سائر کینه نک قرشودن کوزین لشکی و قرالتبسی معنایه اولان شخص

(*) بغله الشطرنج شخص بی لزوم * سول نفوس زانده کی معلوم (*)

(بغله الشطرنج) ترکیبی لعبه شطرنجک بغله تعییر اولیکان فخره موهومه سی اوله جعفر شطرنجک معروف بالی اولدیقی و کیک اختراع کرده سی اولدیقی و فارسیدن عرب اولدیقی ضمیمه * هم رخ الشطرنج اوکیم قدری بلند * یلیک شریطده پشان اولدی و اشبولعب ایکی شاه کینه باز نیاده و سوار عسکر ایله درمکاه و مغر که ده صفت بسته خرب و یسکار واحد همت آخره غلبه سی یا خود یکسان و قیم کله سی بدیدار اولجه قلدو مضار به و مقابله به صرف مکنت و اقتدار ایتک لیمک شالی اولوب و طرفینک جنودنده است سوار و قیل سوار اختیار کرده اهل اعتبار اولمغله عرضنه سفر مجر و است و قیل آلات مفیده کر و فردن معبود و محمی و قاطرک هنگام هیجاده بری او ایاغله بی لزوم و بی اقتضا اولدیفندن نفوس زانده و اشخاص بی عاذه قیلندن اولوب مصلحه رامتان کیمسه به علی طریقه التخیل بغله الشطرنج اطلاق اولدی کذلک بر کیمسه نابجا اوله سرائیل ایشله کده یا خود وجود سز و اصل سز کلام منویله کده

* زاد في الشطر نج بقله * ديوضرب مثل اولنور

(*) جامع الاحزان مفهومى كچه * ارزا كدار مغمومى كچه *

(جامع الاحزان) تركبى معلومدر كه آلام روحانيه في طوبى يلوب بر كدر بچى ديمكدر لکن اهل لسان ميانده مبتلاى علل واسقام يا خود هير و فراق ايله مضطرب و پر آلام اولان كيمسه تك كچه سند اطلاق اولنور زيرا بوقوله كيمسه لك شب وحشت زده سى باعث فزونى احزان اولدينى امر القيسك * تطاول ليلك بالاعد * و نام الخلى ولم ترق * نظمندن و ناي مر حومك * وعده خاطر فريك دزد خواب ايندك بوشب * تارو بود جامه خواب سوز و تاب ايندك بوشب * بيشندن مستفاد در

(*) بك بحاله ديندى تعقاد الرعم * حل مشكل عقده امر اهرام *

(تعقاد الرعم) تركينده (تعقاد) تعداد و زننده بر نسته في عقد ايلك يعنى ربط و بنديايدوب ياغلق معناسنه در (رعم) كم و زننده و فختنه قير يلوب او فاقوب خرد مرد اولمش نسينده دينور و سيارش اولنان نسينه في تد كرايدوب او تمامق ايجون بر كيمسه تك يا خود كنديسك بر مغه ياغلدينى ايلكه دينور عمره و زننده رعمه كى معنای اوله كوره ممكن و تصور اولين نسته ده استعمال اولنور زيرا تفريق اجزاء ايله خرد خاش اولمش نسته تك كچه كثرى رابطه بند التيام اولق خير امكنندن ابعاد و عاداتا بحال و مستبعد اولدينى واضحا نديدر و معنای ثابته كوره تنظيم و تسويه سى صعوبتلى و دشوار و حل عقده سى موقوف ناخن مرد كار كذار اولان امور مهمه در استعمال اولنور زيرا سيارشى فراموش ايمك ايجون بر مغه خيط بند كير ياغلق ملزوم الرميتر (* كوردنور سبه دونه خراط القناد * كار مشكل و ديمك اولور مراد *

(دونه خراط القناد) مثلنده (دون) دالك ضميمه امام و قدام معناسنه در (خرط) اغاج قبوغنى صوغى و قدام بر تيكلى اغاجك آدى ديودال قافيه سبك قطعه نالين سنده كيمى سحر مز بور بغايت سخت و صلابتلى و تيكلى زياده صيق و جدتلى اولمغه ال ايله قبوغنى صوغى يك عسير و صعوبتلى اولديغندن اهل لسان مشكل ايشلده ضرب مثل ايدوب (اصعب من خراط القناد) و دونه خراط القناد درل كه قنادك قسرى صويد قه اوسيشه طر بولماز و او مظلومه نائل اولماز ديمك اولور دونه لفظنده ضمير غائب برابر معهوده راجعدر نه كيم (دون عيلان خراط القناد) مثلنده مرجع ضمير اظهار اولميدر (ودونه ثقل الضمير) بو مثلثك منليدر

(*) مشكل ايش بولسه سهولت بر مرهم * دير اولمده اكا جذب الذمام *

(جذب الذمام) تركينده (جذب) جيمك فتحى و ذال مجده ايله كتاب و زننده حق و حرمت معناسنه در كه معنوى حكوب اوزاعق معناسنه در (ذمام) ذال مجده ايله كتاب و زننده حق و حرمت معناسنه در كه اهمال واضاعه سى موجب قدح و منقذر پس جذب الذمام بر نسته حق و حرمتى لايق اوزره حكوب بر نسته كنورمك ماننده اولمغه بر مشكل مصليت بروفق مراد سهولت و حصولت بر اولدقده مثلا حقيق بر نستم كلك كچه جصل لنا جذب الذمام اطلاق ايدور

(*) اولدى عام ابن عمار اول سنه * كيم اوله هر جالى ميسينه *

(عام ابن عمار) تركينده عام شام و زننده سنه و يلى معناسنه در عمار شداد و زننده خلفاى عباسيه دن معتصم باللهك و زيرى احد بن عمار بن شاذى البصريدر كه مراد بن عمارك حج ايدوب مكه ده محاور اولدينى سنه اوله جعفر اجمال قضيه اولدر كه معتصم خليفه مز بوراى عمارى و زياتن عزل ايدوب دقتدار ايمك مراد ايندكده استغنا و جانب خليفه دن نياز و رجا ايلديكه بوسنه مباركه ده احرام بنسج كچه عليا و خاك عطر ناك روضه مطهره به چين ما

اولوب برسته مكه مكرمه ده محاورت بعده عودت ايله خدمات خليفه ده بذل بيل كشت ايله بيل خليفه دن بومستولنه مساعده ارزان بيورلقد نصر كره كندى حواييشه صرف ايجون اون ييك التون عطيه و يكرمى بشيك التون دخی حرمين محترمين اهل بيته استديكى كى تفريق و اعطا ايكيجون احسان خليفه اولدقده ابن عمار بغداد بهشت آباددن فك رابطه اقامت ايله حرمين محترمينه وصول و اعطا كرده خليفه اولان اوتوز بشيك التون و محبوب مهنى اولان اموال فراوان ساره سنى اهالى حرمينه بذل و اعطا و فقراء بلدتيني باجلاله توانكر و اغنا ايمكده بين العرب مثل اولوب خير و يركنى مبذول و هر حالى مستحسن و مقبول اولان سنه به عام ابن عمار دينلدى

(*) همدنى عام جيله اوليه سال * عالم انده اوله بك فرخنده حال *

(عام جيله) تركيب اضافينده (جيله) سفينه و زننده امراء جليل الشانن ناصر الدوله محمد بن جلدان نام اميرك دختر سعد اخترى جيله خاتوندر هجرتك او جيز التمش التى ماننده حج ايدوب موسم حجه كافه حاجى ثبات سكر ايله معمول سويق ايله اسقاوريان و كرميا لبيت حرم شريفده اون ييك التون نثار ايله فقرا ك جيب آمالرين ملائ و هر كچه تابضباح شعوع عنبر ايقاد ايله ساحه جرم محترمي معطر و پرانواز او جيز عدد عبد و ايكوز راس جازيه اغناقبه اكشاپ مبار و صلات جزيله ايله فقراء حرمينى قيد معاشدن آزاده و حجاج مسلميك ياده رينى اركاب ايجون بشيوز راس راحله اعزاز و آماده ايدوب تفريق اموال و اظهار محاسن نشر مكارم خصوصينده قصه حبي مشهوره و انواع خيرات و مبراتى معلومه و مشهوره اولان زيننده خانونه خانقده اولمغه سال حبي خير و يركنده ضرب مثل اولوب خلق عالم كنديدنه آسايش حال و آرامش بال ايله منتظم الاحوال اولدينى سال ميان اشتاله عام جيله اطلاق اولندي (فرخنده) فاك فخي و خاك ضميمه فارسيدر مبارك و مسعود و ميون معناسنه تركيده قوتلو

او غرلو دينور و او غرلو دينور

(*) كنه اولمش آتشم القرى * چونكه طبع اطعمه محتاج اكا *

(ام القرى) تركينده قرى الف مقصوره ايله رضا و زننده بر كيمه آخرلى مهمان ايدوب قوتلق و ضياقت ايمك معناسنه در چونكه ضياقت اطعام طعامدن عبارت اولمغه آتش ضياقتك اصل و اساسى يعنى اطعمه مطبوخه ك موقوف عليها سنى اولديغندن ام القرى

(*) ياك ايسه طبع طعام ايجون محل * مطبخ داود اولور ضرب المثل *

(مطبخ داود) تركينده مطبخ مطلب و زننده طعام بشورمك ايجون تخصيص اولنان آشخانه به دينور داود اساميدر كچه كتب امثاله و مجمع المشاهير ده طغرياب اولدقده ايسه ده مراد نبوت ايله سلطنتى جامع اولان حضرت داود عليه السلام اولق ظاهر در ذرا مطبخ داود جفان كالچواب و قدور زاسيات ايله مالى اولوب هر دم طبع اطعمه دن خالى اولمايكن يشه رخام مفروشه سى اوزره ياغ و بال مقوله سى نسته دوكله لسان ايله يلا نور خيشنده ياك وفقى اولميله

(*) روزگار ديدلرام العذاب * شدتدين اولدى چوق برل خراب *

(ام العذاب) ريج محقق و ريج ضرر ضرورى عاينه و ريج عاضقه اطلاق اولنان شدتلى روزگار ك كنه سيدر سورة قمره و سورة حاقده منصوص و مذكور و تفسيره قيسوطام طور اولدينى اوزره طول قادت و فرط جسامت و كال قوتلر نسته مغرورا (من استمناقوه) مؤداسته جاهلان

اجتناب و اجترأ و حضرت هود علیه السلامه ایمان و انقیاد در اعراض و پرسش اصنام و اکابر
 و اصرار ایله سزاوار سنو جزا اولان عاد قومك شدید العصف اولان هوا ایله هلاك و تبسب
 و بلاد بنده غالج نام محل ایله شجر عمان نام موضعك میانده ترصیص و تشبیه ایند کلمی بنیان
 رصین اساس و زعم بنجه بمنع الانداس عدا بد کلمی حصون حصنه و قصور ذات العباد لری
 خراب و بیاب اولدیغی و غزو و خندقده احزاب دورخ مایك بارگاه و خیمای زبر و زبر و کندی لری
 بریشان و پراکنده اولورق هلاك معنوی به نظر اولدقلمچون شدید الهیوب اولان روزگار
 ام العذاب اطلاق اولندی

(*) هم عذاب الهون شدتلی عذاب * يك اهانت ایله اولتی عقاب (*)
 (عذاب الهون) * فالیوم تجزون عذاب الهون بما كنتم تستكبرون * نظم جلیلتك تفسیرندن
 مستند اولدیغی اوزره ادنی ملاسه ایچون اولان اضافله ذل و حقارت و فرط اهانتی منیل
 اولان عذاب شدید دینور زرا هون نون و زنده و هوای عذاب و زنده خا کساری و حقارت
 و خری و فضاحت دینور

(*) نکتة عض البان اولمش ندم * غیظ ایمنش عض الانامل دینجه هم (*)
 (عض البان) ترکیبده عض عینك فقی و ضادك تشدیدله برنسته قی دیش ایله اصمرفی معانسه
 بیان و زنده بر مقار یا خود بر مقارک اوچلری معانسه اولغله معنای افویسی بر مق اصمرفی
 دیمك اولور لیکن شاعرک * غیری چی و ال المعاقب فیکم * فکاتی سیاه المنتم * نظمیدن لایح
 اولدیغی اوزره بر کیمسه به بر خصوصندن ندامت و تشبیه ایله عذاب اولدقده غالباً جلا شعور بر مفی
 اصمرفی وقوعه کلدیکنه منی اهل لسان ترکیب فر بوی بطریق الکنایه ندامت معانسته
 استعمال ایدرلر (عض الانامل) ترکیبده انامل اصابع و زنده بر مقارک اوچلریله یعنی کندیله
 طرئق اولان بوغوملر زنده دینور مفردی هم نك و میك حرکات ثلاثیه امله در که مجموعی طقور
 لغت اولور و بر ترکیب خشم و غضبک شدتندن و غیظ و کینه نك و عداوت و طار غیظک
 و فرتندن کایه اولور نه کیم * و اذا خلوا غصوا علیکم الانامل من العیظ * آیه کنیه نیتندن ظاهر در
 اولدی خط الرمل ایله عدا الحصى * غایت ایله حرته اولمی مبتلا (*)

(خط الرمل) عدا الرمل و زنده قوم اوزرته نجر کو چکم یا خود اشکال حروفی نفس ایله بازو یازمق
 معانسته در (عدا الحصى) شق العض و زنده خرده و اوفه جق جاقط طاشلری صیاعی معانسته در
 لیکن خصوص مزبور لغت و بی طائل یعنی فایده سز و بی حاصل اولغله کار عاقل اولدیغندن
 اکثر باغایت حزن و کدره مبتلا اولان کیمسه درن مخیرانه صدوزنه معنی آلام و اجزانه ابتلا درن
 کایه اولوب فلان خط الرمل و بعد الحصى قوللریله هم و حرته مبتلا در دیمك معانستی مراد ایدرلر
 (*) معنی اعدی من العقب همین * لك عداوت ایلین خصم همین (*)

(اعدی من العقب) مثلنده اعدی عداوتدن افضل تفضیلدر عقرب جعفر و زنده هوامدن
 زهر لو و مودی جانور معروفك امید و کینه سی نون قافیه سنك بدیجی قطعله خنده کیمکی اوزره
 ام عریطدر و بو عقرب کندیله تعرض ایده نه و ایجه نه ده تعرض ایدوب جنوقله حیدر
 اجبت و هر مخلوقه ضرر و عداوتی شهر اولغله دشمن جان اولان عدومینه اعدی من العقب
 دینلشدن ب

(*) همدخی ظم الجلدیه مال * يك زیاد ظلمه اتمك اشتغال (*)
 (ظم الجلدیه) ترکیبده جلدیه جیمک ضمیمی و لامک فقی و الف مدوده ایله و جیمک و لامک جیمک لری
 و الف مقصوره ایله جلدی زمان سالفه عمان اولکة سنك شاهلی اولان ظالم تیدادک اشعبدن

ابو منصور ثعالینك نفحه ده و قاضینك و ابوالسعودك تفسیرلنده بیانته کوره سوره که قد
 * و كان وراءهم ملك ياخذ كل سفينة غصبا * نظم جلیلتك مذکور اولان ملك غاصیدن مراد
 اشبو جلندی بن کر کر نام ظالمدر ظالم مر قومك ظلمی عبوقه جیمش اولغله ضرب مثل اولوب
 زیاده ظالم و غدار اولان بی رحم کیمسه به اظم من جلدیه دینلشدن
 (*) نکتة طوق الحمامه مختلف * ليك اصح اولکیم امارات شرف (*)

(طوق الحمامه) ترکیبده طوق فوق و زنده حلی نسانو اعندن زیب و آرایش ایچون یونه طاقدری
 طردانله دینور و مطلقا حلقه و جنبر مثلور برنسته نك جورده سنه دائر اماردار کچور بلان شیشه دینور
 حمامه حبابه و زنده و جام سحاب و زنده اهلی و بیانی کو کر جنه و قری و اوکک مثلور بوغازنده
 کوق و قلاده اولان هر بر قوشه دینور کایم فی الثالثة من قافیه المیم پس طوق الحمامه کو کر جین
 مقوله سنك بوغازنده لونك غیری لونه اولان ریش مطوقدن عبارتدر ترکیب مز بورک لسان
 فصیحاده اجتماع مختلف فیه اولوب بعضا بر کیمسه نك بوینه لغت حلقه سی کی کچورلش ذل
 و حقارت و خری و فضاحتده مستعمل ایدسه لیکن اصح اولان نشان شرف و شان و علامه
 عز و ربحان اولان امر جلیل العوانده استعمال اولنور زرا حمامه حضرت نوح علیه السلامک
 شیشه ده نك و زاندی اولوب آثار غضب پرورد کاردن اولان طوقانک انقطاعی اماره سیله تشبیر
 ایندیکچون دعاء ابوالشرانی ایله طیور سارمندن برای امتیاز طوق شرف ایله سرفراز قیلندی
 و مطلقا برنسته به دائم و لازم و هر حالده مقارن و ملازم اولان شیشه طوق الحمامه مثل ضرب
 اولنور کافی نفحة الثعالبی

(*) چون سمندر آدی طیر النار ایش * شولکه هم تاب آور آزار ایش (*)
 (طیر النار) اضافله آ تشده تعیش ایدن قوش دیمك اولور نه کیم صوده تعیش ایدن قوشلره
 طیر الماء دینور و بو مخلوق آتش مألوف ثعالینك نفحه ده قطع و حصری و دمیر نك حیوة الحیوانده
 و مکر نك کتاب المسالك و الممالکده مختار لری اوزره دیار هند و مالک چینه مخصوص بر نوع طیر نار بدر که
 بالخاصه کندویه آتش تأثیر اتمز و آتش ایچنده و قوف ایله میلذن اولور و بعضارک روایتی
 اوزره جار پا نواغندن تلکو حیمنده اوزون قورقلی یاض و قرمزى ویشل و بنفشى الوان ایله
 ملون بر جانوردر وجودنه دیکن و بتراقی مقوله سی خار و خس باشدقده یا خود بدنی و سخ آلود
 اولوب کرلندکده ظفر بولدیغی آتیه کیروب خس و خاردن و اوساخ و اوضاردن پاک و وجودی
 راحتك اولور و بو کندن طوفش اولان توبی کرلندکده آتیه القا ایدوب تطهیر ایدرلر
 و بو کندن مصنوع اولان قیل زیت مقوله سیله قنادیلده مدت مدیده ایقاد اولوب فقیله
 اصلا خلل کلز دیو محکدر و عجایب مخلوقاتده قزوینی سمندر مر سومك بیوجک فاره مقداری
 بر جانور اولدیغی دخی حکایه ایلشدن و بو اقوال ثلاثه نك مجموعی صحیح اولوب جانور مزبور
 اوج نوع اولغده حوصله امکاندن خارج دکلدر و ما ذلک علی الله بعزیز * و طیر النار
 دیو علی طریق التمثیل تاب آور آزار یعنی جور و اذیه صبر و تحملی بدیدار اولان جفاکش
 و محنتکار کیمسه به اطلاق اولنور

(*) اولدی طیر الدوله هم مرغ همای * سیاه بانی سعادت انما (*)
 (طیر الدوله) اضافله دولت قوشی دیمکدر که عرییده پاک ضمیمی و لامک فتحبله بلع و فارسیده
 ساعزده متداول اولدیغی اوزره هانک ضمیمه همای و اعنك اخصه اضافتیه مرغ همای دیکلمری
 قوش اوله جقدر طائر مر قوم طوغان جئه سنه و بر مقدار طولانی اچق مائی رنگلو قور و غی
 منقش جیفه لو بر مسعود و متین قوش اولدیغندن عرب ضرب مثل ایدوب * ایمن من بلع * دبدل

السندده مشهور اولديغى اوزده ههناك ظلى كيك اوزدینه دوشسه اول كيمسه عز و اجلال و دولت و اقبال ايله مرفه البال و منتظم الاحوال اوله رقى سرآمد اقران و امثال او اور * ناظم تحریر همای من بورك قنادينك كوكله سى سعد و بر كنه غنى و منسوب اولديغى نظمه ادراج ايله طير الدوله اطلاقك وجهنه ايمانلدى

(*) هم عقاب الجو صاحب اعتلا * خيل مشكل دسترس اولقى اكا (*)

(عقاب الجو) تركينده عقاب غراب و زننده سباع طيورك سیدی اولان قره قوش توغندن طوشچل ديدكلى قوشدر (جو) جيك فتنى و واولك تشديدله هوا يعنى مابين الارض و السماء معناسنه در عقاب من بور بالا پرواز و بنى آدمك و سباع و حوشك وصول متعذر اولان اما كن مرتفعه و بالجين قيارده لانه ساز اولد يقيون عزت و غلبه وضع طلبه ده كنديله مثل ضرب اولتوب اعز من عقاب الجو و مانع من عقاب الجو ديتلور بنا برين عز و علا و رفعت و اعتلا صاحبي اولغله كندويه دسترس اولقى يعنى ال ايريشوب طفر بولقى مشكل و دشوار و مقابله و مقاومنى صعب اولان زور آور و ذوالاقتدار كيمسه به بطريق التشبيه عقاب الجو اطلاق اولتور (*) ظل سلطان و دخی ظل الغمام * تیر پكوبده اولياندر بدوام (*)

(ظل السلطان) تركينده ظل ظانك كسريله حفظ و حياه و حراست و وقايه معناسنه اولغله پادشاه سايه سى يعنى ملك و سلطان حياه سى ديمك اولور (ظل الغمام) تركينده غمام سخاب و زننده و مرادى اوله رقى سخاب سايه سى يعنى شمسى ستر ايدن بلوط قطعه سنك كوكله سى ديمك اولور لكن بوتركييلر لسان فصحا ده ثبات و دوامى و قرار و قيامى اوليوب ابناء زمانه صداقتى كى سر يع الانقضاء و تير كلوب پكم كه قواق كوكله سى كى عديم البقا اولان نسنه زده استعمال اولتور

(*) بولدى ضحك الارض او معناده ثبات * ظاهر اولقى انده ازهار و نبات (*)

(ضحك الارض) اضافتله پركوله سى ديمكدر كه بطريق الاستعاره وجه ارضك حبه معنوى ايله خنده ناك اولسى يعنى انواع نبات و بهارك ترو تاز و اولستدن واصناف شكوفه و ازهارك اچيلوب ظهوره كلستدن عبارتدر كه خنده ارباب مسرته مشابهتى ظاهر در (*) نكته ضحك الافاعى اولدى هم * خنده پر زهر اهل غم و هم (*)

(ضحك الافاعى) تركينده افاعى همزه نك قحيله اضافى و زننده افعينك جعيدر افعى اعى و زننده حبه نوعنك زياده اخبى اولان انكر ك ييلاننه ديمكله معنای تركيب انكر كلرك كوله سى ديمك اولور لكن فصحا تركيب من بوري دل ناشادى سموم غوم * و هلاهل هموم * ايله دلفكار و مقوموم * اولان كيمسه نك براهر اغرب وقوعنده احبانا كوله سنده استعمال ايدرل شاعرك اشبو * نضحك ان مرتبه مذكوره * ضحك الافاعى فى جراب النور * قولنده اولديغى كى درون خبا شمعونى زهر قتال ايله مشحون اولان افعى * مرقومه نك ديشلرى كورينور حيثيه اغزى اچغله وقوع بولان خنده صور بسنه تشبيهه مبيندر نعر بك * ضحك الجوزة بين الحجرين * مثلى مثل من بورك مثليدر

(*) صيحة الحبلى خطر آوازه سى * هولناك اولور ولادته سسى (*)

(صيحة الحبلى) تركينده صيحة صادك قحيله سسى چقد ينى و قدرقى يتديكى قدر بلند آواز ايله سلسمكه دينور كه تركيده جا غرقى و با غرقى و اولنه مك تعمير اولتور حبلى الف مقصوره ايله كبرى و زننده كه خاتونه دينور لكن كه خاتونلرك وضع جل اثناسنه صيحة و صراخى هولناك يعنى قور قبح و ايشيدن كيمسه لى بلكدوب اور كودينى اولديغى ملا بسنه سيله مطلقا خوف و خطرى و فزع و حذرى متضمن اولان غر يو و فرياده صيحة الحبلى اطلاق زبازد

فصحا اولشدر

(*) جوق اولان نسنه تفاريق العصا * همدخى وافر زمان صاحب بقا (*)

(تفاريق العصا) تركينده تفاريق تفرقه نك جعى اوله رقى بر نسنه دن آيرلش قطعه لرده و پارچد لر در عصا الف مقصوره ايله دكنكه ديمكله قيرلش عصا نك متفرقاتى و بولكلرى ديمك اولور طائفة اعراب شكست اولان عصا بى قى جوق تقطيع و اجزاء و هر بر قطعه سندن بر زمانه احداث و انشاء ايتلر ايله جوق اولان نسنه و جوق زمان امتداد و يقاسى اولان شيله تفاريق العصا اطلاق اولتور ترجمه قاموسده * انك خير من تفاريق العصا * مثلك ابتدا قائلى و مثل من بورك موردى و مقطعات غصادن مصنوع اولان اوزمك نيانى مفصلا مسطور در فليراجع

(*) يك سمن آدم ايمش جار الامير * هم اكاضيف الامير اولش نظير (*)

(جار الامير) تركينده امير كبير و زننده بر قوم اوزره فرمانرو يعنى امر و نهيله حكمنى انفاذ و اجر ايدن كيمسه دينور كه بك و والى و منسل مقوله سى اصحاب رياستدن عبارتدر پس جار الامير بكك قومشوسى ديمك اولور كه لسان زده بك قولتوغنده دينور (ضيف الامير) بكك مهمانى ديمك اولور لكن بوتركييلر على طريق الكناية بسى قيوى كى جار بهلوى يعنى سمن و جسامتلور اولان كيمسه اطلاق اولتور زيرا جار من بور امثال فارسى ده دن اولان (بن جراحندان تاريكست) مثله ماصدق اوليوب امير حق جاره رعايت و مسافرينه حرمت ايند كده جار و ضيفك تن پرورلىكى در كار در ديمك اولور

(*) هم طويل الذيل امحباب غنا * اكترى مسرف اولور چون اغنيا (*)

(طويل الذيل) تركينده ذيل بوبك اتكى معناسنه اولغله معنای تركيب اوزون اتكلو ديمك اولور لكن على وتيرة الكناية ثروت و بيسار صاحبي اولان غنى و زندين كيمسه به اطلاق اولتور * ان الفنى طويل الذيل مياس * مفاد نجه اكرا غنيا سرقى شرف ظن ايتلر ايله زنان زمانه ككى جامه و لباسلرينك انكرين * سپورر بوللرى چاروب سواقدر انكم * مصر اعنه مصداق قيله لى باعث اطلاق اولشدر

(*) حصن تيم اولدى شول حصن حصين * كيم اوله غايت رسانتله متين (*)

(حصن تيم) تركينده حصن حاك كسريله اعدادن تحصن و تحفظ اولنه جق متين قلعه به و محكم بنايه و وصولى قابل اوليان صرب موضعه دينور تيماء صحراء و زننده شام ايله بخار مايننده يربلده در و آنك زياده متين بر حصن حصينى وارد در كه سبدا سكتدر كى احكام و حصاننده ضرب مثل اولتور اكا حصن تيماء دينور و حصن ابلق و ابلق فرد دى ديتلور نكته تعاليله مسطور اولديغى اوزره آنى حضرت سليمان عليه السلام بجاره دهما ايله كلس ايسضدن يعنى ايجندن بنا ايتكمه سواد و بياضك اختلاطنه مبنى ابلق تسميه اولندى و اولطرفلرده اندن غيرى قلعه اولديقتدن فرد اطلاق اولندى حصن من بوره ملوك بنى اسرائيلدن عاديانا م كيمسه بعده وفاء عهدده مثل اولان سموع بن عاديا مالك اوللر ايله بونلره صاحب الحصن ابلق ديتلور شعراء جاهليه دن اعشى * ارى عاديا لم يمنع الموت ماله * و فرد بيماء اليهودى ابلق * بناء سليمان بن داود حقبة * له ازج صم و طى مولى * بيارى كبيدات السماء و دونه * ملاط و دارات و كلس و خندق * ايباتيله ابلق فردك دروازه مسدوده سن كشف و ابلق و در سر بسته سندن ازاله ابهام و اغلاق ايلشدر

(*) اولدى خف الارضى بك بول ديمك * مسخ باى ايجون آنى بول ايلك (*)

(خف الارضى) تركينده خف حاك ضمى و فاك تشديدله انسانك اياغنه كيديكى جزمه و مست

و ادك و جدك مقوله سی ایاق قابله دینور رافضی فرقه رافضیه به منسوب اولان کیمسه به دینور رافضیه شیعه طائفه سندن پرفرقه به اطلاق اولور که مقدما زید بن زین العابدین علی بن الحسین بن علی المرتضی رضی الله عنهم حضرتلرینه بیعت ایدوب بعدله زید بن علی حضرتلری انلره جوایده و عمر رضی الله عنهما بن تیری ایلمسی استعدا ایلدکلرنده زید بن علی حضرتلری انلره جوایده جدا مجدم علیه الصلاة والسلام حضرتلرینک حیانتده وزیر و مشیرلری و بعد وفاته خلیفه عدا التحصیرلری اولان شیخین مکرمین جنابلرندن نه کونا تیری ایدوب دیوایا و امتناع ایتدی کیچون زیدی ترک ایدوب یانندن طاعنه لریله رافضیه اطلاق اولدی نسبتده رافضی و جعفرده ر و افضی دینور پورفرقه فتنه انکیز خف اوزره مسیحی نبوی زاتیموب مذهب باطلاری چیلای ایاق اوزره مسیح ایتک اولدی یقندن ترع خفه محتاج اولفسرین ایاق اوزره مسیح متبسر اولق داعیه سیله خفلرین واسع و یول ایلرله وسعت و فراخیده مثل اولوب مطلقا ککیش و پک بول اولان

نسبه به خف ال افضی و اوسع من خف ال افضی دینور

(*) چون بنات الصدر ایلمس مافی الضمیر * سنه ده رازنهان و ش جایکیر (*)

(بنات الصدر) تون قابله سنک قطعه سابعه سنه یکن بنت صدرک جعی اوله رقی قلب انسانده سیر نهان ککی مضمیر و مستتر و سنه ده دایما جایکیر و مستقر اولان افکار و اندیشه لک

(*) ایلمک مافی الضمیر بن آشکار * اولمش افضاح حیرای کامکار (*)

(افضاح الحیر) ترکیبده افضاح همزه نیک کسر یله صحاح بری آغاروب اچلق معنانه حیر حاکم جیم اوزره تقدیمله حصیر و زننده حیره حظیره و زننده آق طایلو بر معنانه اولمغه معنای ترکیب بیاض طاشلو پراوزرینه ضیاحک ایدیلغی دو شوب و روشنا اولمغه نیکر که سائر یول دن زیاده نایدلر و ایدیلغی اولور لکن تشبیه مرکب طریقه یله یعنی قلب و ضمیر کیجه به و انده مضمیر اولان معنایی ظلمت لیل ایله منتور اولان شیشه و معنای مضمیری ابراز و اظهاری صبحک اسفرارینه تشبیهله فصحی ترکیب مزبور ی اظهار اسرارده استعمال ایلدیلر

(*) هم جزاء شوله در کیم شول جزا * ایلو که کلک بولوب چکمک جفا (*)

(جزاء الشوله) ترکیبده جزاء و زننده برنسته مقابلنده اولان مکافاته و ویریلن عوضه دینور (شوله) شینک فخیله شمله و زننده عدوان قبیله سندن بر یون و اوغوز جاریه جفاک استبداد که السنه عربده شوله الناصحه دیمکله مشهوره در حقه از مزبوره علی الاشتراک بر قاج کیمسه لک مملوکه سی اولوب کلفت و محنت ایله وجوده کله جک بعض منافعت کسبیه مولرینه نصیح ضمیمه اخطار ایتدکده انلر دخی اول عمل دشواری دوش بیهوشه تحمیل ایدوب هزار تعب و مشقت ایله وجوده کنوردکده اولکندن اصعب بر مصلحت دیکری اخطار انلره آتی دخی ایشلمکه اجبار و هلم جرا اوقاتی بوحال اوزره کذار و دایما نصیح و پند ایله غیر بلمنتفع اولوب کندوسی ثقلت و جفا یه گرفتار اولمغه سوء مجازانده جزاء ستمار کی مثل و نصیح و پند ایله آخر کیمسه منتفع و کندوسی متضرر اولان کیمسه حقه ده شوله اناصحه

ذریع مل اولمشر

(*) نکتة شمیر ساعد کشف ساق * سعی و همتله اموره اتساق (*)

(شمیر الساعد) ترکیبده شمیر شمیر و زننده قولدن و یحافدن اثوابی یوقری صیغابوب چیره مکه دینور ساعد صاحب و زننده انسانک گفتدن دیر سکنه قدر اولان عضوه دینور پس شمیر ساعد قول صفا منی او اور (کشف الساق) ترکیبده ساق طوقدن دیزه قدر اولان

عضوه دیمکله یحافی آچق و صیغافق معنانه اولور لکن بو ترکیب بر کیمسه بر مصلحتنه سعی و اهتمامه مباشرت ایدوب بد برای حصول اولمسته بذل مقدور ایلستدن کایه اوله رقی استعمال اولور لکن ته کیم لسانده دخی قلان کیمسه شو خصوصه انک در میان ایتدی و صیغافق چرندی و بالدری یحافی صیغافق تعییر اولور که معنای ککایه لری مراد در اتساق اتفاق و زننده برنسته منتظم اولق معنانه در

(*) انلره دیمکله اقرار الشاء * ناموافق وقتده اوله هباء (*)

(اقرار الشاء) ترکیبده اقرار همزه نیک فخیله قرک جعی اولمغه قبش کیچیلرینک آیلری و مهتابلری دیمک اولور لکن قبش کیچیلرینده بر دوسر دک شدندن یوچیلر یوله کیده مدیکندن و ارباب ذوق مهتاب صفاسی ایدوب مدیکندن * هنکام شتاده لیلته قراء ضایع و هباء اولمغه طبعه موافق و لیان وقتده حصوله کلان امر مرغوبه قراء الشاء و جعفرده اقرار الشاء زلزله بلغا اولمشر

(*) خد عذرا کوفه بهجت ثاب * حیف بن کوردم آتی غایت خراب (*)

(خد عذراء) ترکیبده خد یکایق معنانه عذراء عذارانک مفردی اوله رقی بکر قز معنانه اولدیغی الف قافیه سنک النبی قطعه سنه کیمش اولمغه مال ترکیب جاریه ملیحه خریده نیک جیم محسن اولان رهی دلجویی دیمک اولور لکن ترکیب مزبور بطریق التشبیه نهر فراتک کار غریب سنده واقع اقلیم ثالث بلدانندن کوفه شهرینه اطلاق اولور بلده مزبوره الف قافیه سنک قطعه خامسه سی شرحنده بیان اولدیغی اوزره عصر سلفده بغایت آبادان و ازهر جهت ایله معمور و رونق و بهجتک مرجع و مآبی اولمغه کمال حسن ایله مشهور اولدیغیچون اطلاق اولمشر در فی الاصل مانده بغداد بریندر عظیم اولوب الحاله هذه برقریه مثابه سنه قالدیغی و آنکدخی بیوت و منازل * پاسانی یوم اولوبدر پرده داری عنکبوت * مصراعنه ماصدق اولدیغی ایران سفارتنده ناظمک مشهودی اولمغه اظهار اسف ایلدی

(*) اولدی هم دیک مزید اول حقیر * جلب ایدوب حددن فزون نفع کثیر (*)

(دیک مزید) ترکیبده دیک دالک کسر یله خروس معنانه در مزید به موحده مشدده نیک کسر یله محدث و زننده بر رجل استبداد که مزید مضحک دیمکله معروفدر صاحب المذهب امام مالک حضرتلرینه معاصر ایدی مزیدک و خروسنک قصه سی اولدر که مزید مزبور شوخ مزاج و مضحک و عالیجناب اولمغه فقیر الحال ایکن تجمل ایدردی زیاده ضرورت حالی اثنا سنده اتفاق عیداضحی کادی دار افلاس مدارنده اکل صالح فقط بر ساخورد خروسندن غیری نسته بولمغه زوجه سنه امر ایتدی که بن صلوة عیدی ادا ایدوب کلنجه قدر شوخروسی ذبح و طبخ ایت بزده رسم عیدی اقامه و اجرا ایدلم دیوب مصلی به کندی خاتون خروسی اخذ و گرفت ایدیم دیرکن دیک مزبور لسان حال ایله این المفردیه رک بالای بامه صعود و اندن دار جاره هبوط ایلدی خاتون دخی و راستدن قالمیوب اوراده طومق قصد ایتدکده جاردیکرک دارینه جان آندی بومنوال اوزره جسد اردن جداره و داردن داره پرواز ایدرک کینک دیوارندن کریم و کرمد مقوله سی نسته ل دوشور مکه بن دیوارده بولنان نسته لری خاکسار و کینک قاروره و جینی مثللو او ایستی شکست مکست ایله اضرار و کیمک سود و یاغ و بال مقوله سی نسته لری دو ککله هر واریدیغی دارده برکونه خسار ایلدی انجام کار خروس خاتونک پنجه قهرینه گرفتار اولدقده جیران مزید خانوته خطایب یوله مبارک کونده بو خروسی بودرجه ازعاج و نفسکی بورتبه اتعابک وجهی نه در دیو استفسار اولدخی واقع حالی اظهار و اخبار ایتدکده جیرانی استخفاء بنی هاسعدن اصحاب یسار اولمغه خانوته برده دارتوقف ایدوب خروسی ذبح ایلله بر جاردیکرک بوحالده اولمسته راضی اولماز

دیوب در حال کیمی اوج بش عدد غنم و کیمی بر فاح رأس بفر و کیمی انواع ذخائر اهدا و ارسال
و دارمز بدناطق و صامت ابله مالامال اولدی خاتون علی الفور برکش سمی ذبح ابله نصب قدور
و اختیار ایچون تمجید نور ایدر کن مزید منزله رجوع ایدوب کوردیکه دارک حولوسی شباه
و بقرات ابله ملاک و مطبخی انواع خیر و میر ابله طولوب همحال مطبخ تونکران اویش خاتونه
آیا بودر خیر و غما جهندن رونما اولدی دیو سوال اولدخی بیان ماجرا و حکایه حال ایتدکده
مزیدک خانه خاطری لبر سرور و عبدربالای عبد ایدرک غایت فرحناک و مسرور اولوب
مضحک ایکن ضاحک و عائل ایکن مال فراوانه مالک اولدی و دیک بیون جانب نفع افزین اولغه
فیما بعد رعایت و احترامنده سرموقصور ابله دیو خاتونه تنیه اکید ابله وصیت ایلدی بنابرین
دیک مزید مثل اولوب بقدر و حقیر ایکن حددن زیاده منافع جلب ایدن کیمسه حقنده و وضع
و مبتدل ایکن شان و شرف تحصیل ایدن کیمسه حقنده ضرب اولدی قالیکه نسخ نظمنده
صاحب الدیک مدبدوزنده مزید واقع اولش ایدده ابو منصور تعالینک نفوس سنده و محضرانده
مثبت و مفید اولدینی اوزره محدث و زنده مزید اولوب و انجمن قطع نظر اولاده مشابعت
بولغه نسخ منظومه تحریف و تصحیف محمول اوله رق مصراع اول تغییر اولندی

(*) دوده القز اولکه غیره نفع ایدر * کندو نفسینه ویرر اما ضرر *

(دوده القز) ترکیبده دوده دال اولک ضعی و ثابته کویک قورنجه و به که دینور
اناجده و موهده و سرکه ده و فاذورنده نکون ایدن قورنجه و البسه بی افاد ایدن کویه و ایدک
بوجکی مقوله ری دوده انواعنددر (قز) قازک فنی و زای میجده ک تسدیده ایدکه و ایددینور
بس دود القز و دوده القز ایدک قوردی دیکدر که اطوار غریبه و احوال عجیبه صاحب اولان
بوجکدر و بور ابله حال و شاقی کنندی نفسی و قایه ایچون نسخ و اعمال ایدیک حریر کنندی
اهلاک و اعدا منه و غیر یلرک انتفاعنه و حصول مرانیه مؤدی اولغه اهل لسان بطریق ایتیل
کسب ماله حرص و اکاب و جمع و ادخار ایچون دائما نفسی اتعاب ایلک معنادی اولان غافل
خیرات ایچون ضرب مثل ایتلدر در شه کیم ابو الفتح البستی اشبو * الم تر ان المرء طول حیاة *
سعی بامر لا یزال یعالجه * کدود کدوده القز بنسخ دائما * و یهلاک غما وسط ما هو ناسجه * نظمیله
و شاعر دیکر * یعنی الحر یص بجمع المال مدته * و الحوادث مایبق و مایده * کدوده القز مایتنیه
بملکها * و غیرها بالذی تبینه یتنفع * نشیده سبله بوه معایه ایما ایتلدر

(*) ابره الحباط هم ایدن زیان * غیرینک نفعن ارا یوب هر زمان *

(ابره الحباط) همزه نک کسریله درزی ایتکده سی دیکدر ایتکده نک حالی کثرت استعمال ابله
آشقی و قیلق مثل و ضرر و زیان و درزی اجرت خیاطت و صاحب الذوب کرم و سر ددن نفسی
و قایه و صیانت ایلک نمایان اولدیندن اهل لسان ترکیب مزبوری مثل طریقیله کنندی مصالح
و منافعی براغوب دائما بیر عشقنه آخرک مصطلحیه اوغراشن آفرین دلبنسته اطلاق ایدرلر
(*) دیندی شول اشخاصه تجار هجر * نفع آررکن ایدرلر چوق ضرر *

(تجار هجر) ترکیبده تجار بخار و زنده بیع و شر ایدن تاجرک جمعی هجر قیقتنه عاز ابله بصره
پینده بحرین اطلاق اولنان بلده نک مجموع اراضینک اسمی اولغه معنی ترکیب برای تجارت
ارض هجره کیدن کیمسه دیک اولور که مراد زمان سالفده هنوز طریق تجارتیه مهتدی اولیان
نوهوسان تجارندن بر فاح کیمسه مال و منافع محندن اوزاق کندیجه قیمتی افزون اولور خلیاسیله
بنوع النسل جانیندن کلینلو خرما الوب بلادینه کندیله کوردیلر که اولطر فده سرمایه دن
رخخص بهالیه در اوردن دخی نقل ابله دیار آخره عزیم ایتدیلر و الحاصل هر وارد فلی برده رایج

اولوب کاسه اولغه طی مراحل ایدرک انواع خرماتک کافی و جیدی و اعلا سنک معدن و مکانی
اولان ارض هجره خط رحال و بضاعة مزجانه ترین دیار بیدار کزدیرمدن ملال کلکله چار و ناچار
یوق بهاسنه فروخت ایتکده قرار و بر مایله کلی زیان و خسار ایتدیلر فیما بعد حال خسران مالری
مثل اولوب جسجوری منافع ایدرکن کلی ضرر و زیانه اوغرایان کیمسه حقنده ضرب اولدی
ودخی انواع معارف و فضائل ابله محلی اولان ذاتک مجلسنده اظهار کمال داعیه سنده اولان
حدیثی بلر خود فروش کیمسه حقنده * کسب بضع التریالی هجر * منلی ضرب اولور و هجر پینده
بر بلده نک و قرب مدینه ده برقریه نک دخی اسملر بدر قلال هجریه بونلرک برینه منسوبدر
(*) دیندی حسن الظن انکیچون غفلته * مکر ناسه مانع اولور دقته *

(حسن الظن) اضافته بر کیمسه غیر یلری صادق و مستقیم و ابو صانع معناسنه در لکن سیبیت
علاقه سیله مجازا خالی ذهنلکه و غفلته اطلاق اولتورز براغفلت حیلله کاران ناسک مکر و حیلله سنه
و دسپسه و خدعه سنه قلت مبالات و عدم دقت ابله حسن ظنه سیدر

(*) اصلی بوقدن کوسترش بی آب و تاب * قوری عنوانیه رقرانی السراب *

(رقرانی السراب) ترکیبده (رقرانی) و قواق و زنده یلایقی و پارلدا مق معناسنه (سراب)
سراب و زنده موسم صیفک صبحاق و نلرند نصف نهار و قنده چوقور اووه رده بره
ملاصق اوله رق صوکی لمعان ایدر شکلنده ایراقدن کوریتن بوضار مق معناسنه اولغه معنای
ترکیب سراب مزبورک ایشیلوب پارله سنه دینور لکن لسان فصاحده بطریق الاستعاره
بر کیمسه نک اصلی فصلی یوق قوری عنوان ابله رونقسنر و مالنر عرض کالاکو کوسترش ایدرک
پارله سنده مستملدر

(*) وعد کاذبدر دخی لمع السراب * تشنکان پارل صانور کویاکه آب *

(لمع السراب) اضافته سراب مزبورک صوکی لمعان ایدوب پارلسی دیکدر لکن اهل لسان
ترکیب مزبوری بطریق التمثیل و وعد کاذب معناسنه استعمال ایدرلر زیر سراب محل بعیددن
آب تاب هیئنده لایح اولغه تشنکان یعنی صوسر لانی صو پارلیور ظنیله سوی سرابه شتاب
ایدرلر محلته و اردقده مأمولرندن مأیوس اولدفلری کیمی خواهشگران آب احسان دخی
انحجاب نرودن کندیله برنسنه موعود اولدقده انجاز خلیاسیله حرارت ضرورتی اطفایه
دلشنه ایکن موعید عرفویه دن اولدینی واضح اولدقده درکار اولان حرما لری باعث تمثیلدر
(*) اولدی هم مخ البعوض ایچون مال * اوبله نادر کیم بولغاسی محال *

(مخ البعوض) ترکیبده مخ میلک ضعی و خاء معجه نک تشدیدیه ککده اولان ایلک معنا سنه
(بعوض) یهود و زنده سیوری سکک معناسنه اولغه سیوری سکک ایلکی دیک اولور
صاحب کف * با من ری مد البعوض جناحها * فی ظلمة اللیل البهیم الالیل * ویری عروق نیاطها
فی نحرها * و المخ فی تلك العظام الخجل * اغفر لبعده تاب من فرطاته * ما کان منه فی الزمان الاول *
نظمیله اولان مناجاتک ظاهری اوزره مخلوقاتک اضغف و اصغرن اولان بعوضک عظم و مخی
و ارا بسه ده ابصاری بصیر حقیقی به مختص بر حال و غیر یلرک احساس و مشاهده سی امر محال
اولغه مانند کبریت اجر ناموجود یا خود غایت عزیز و نادر الوجود اولان نسنه حقنده (اعتر
من مخ البعوض) منلی ضرب و اراد اولور کذلک شاعرک * انجنت کل ما نحو به کفی * و اوکلقتی
مخ البعوض * قوننده اولدینی کیمی موجود اولمیان نسنه ابله تکلیف اولدقده (کلقتی
مخ البعوض) امثال عربنددر

(*) زینة الله دینسه مقصود و مرام * جامه خوب و مزیندر تمام *

(زینة الله) ترکیبی * قل من حرم زینة الله التي اخرج لعباده * نذلم جلیک تفسیرنده مذکور اولدیغی اوزره نساندن اخراج اولنان قطن وکان و حیواندن اخراج اولنان حریر ووصوف مقوله سندن انما ذاولنان ملابس جمیله یه واسباب تجملدن اولان الیسه مزینده اطلاق اولنور (* مکتبه فالوزج السوق اولدی هم * ظاهر اخوب ودرزنی اوله کیم *) (فالوزج السوق) ترکیبده (فالوزج) ذالک فتحیله لغت مولده یا خود پالوده فارسیه معربی اولوق اوزره اطعمه لذیذه دن پلته و محلی و الماسیه تعبیر اولنان حلویاته دینور (سوق) سبک ضعیله چارسو و بازار معانسه اولقله معنای ترکیب چارشو محلی سی دیمک اولور چونکه بومقوله اطعمه ک اسواقده خرج عالم اوله رق صالمق اوزره معول اولنری اکثر یانیک ویدی تمیزه مقدر اولیان صیاقی الدائمق داعیه سبیله مصنوع اولوب صورت ظاهره سی ییانی پالوده حقیقتی بی مزه اکلده آلوده اولدیغیچون علی طریقه التخیل شکل و منظری حسن و خوی و خلق بدو مستهجن اولان کیمسه حقیقه ضرب منلدر

(* دینسه مرآت الغریبه ییل نه در * پاک و صفوتلی مجلا نسنده در *)

(مرآت الغریبه) مشکات الحییه ورننده وطن و دیارندن دور و عرض کالای جلال ایده جک اهل و جیرانندن اغتراب ایله بر شور اولان خاتونک آینه سی دیمکدر چونکه مبتلای کریت غربت اولان زن نظر مرآتیه رغبت ایتدیکسندن آینه سی رنگ و پاسدن عاری و ناظرک نفسیله طونو قلمقدن خالی اولقله مطلقا پاک و صفوتلو و مجلا اولان نسنده مرآت الغریبه دینلشدن لکن نفحه تعالی ده و جمع الاشغال مختصرنده مسطور اولدیغی اوزره غریبه قوم و عشرتک غریبه تزویج اولنان خاتوندرکه وجهنک محاسن و معایجسندن برشی اخفا ایتمک ایچون دائما مرآتیه جلا و ربوب سطکی تعهد ایدر اولقله آینه سی غایت مجلوه اولور بناء علیه برنسه زیاده نقی و صافی اولدقده (انقی من مرآت الغریبه) دیو ضرب میل اوانور و زیاده مجلی و تابدار نسنه بوکا تشبیه اولنور نه که ذوالرمة نام شاعرك * ووجه کمره الغریبه اسبح * قولنده واقعدر خذ ما صفا و دع ما کدر

(* دیدیلر شول حوضه مرآت السما * کیم اوله آینه و ش صفتقا *)

(مرآت السما) اضافتله فلکک آینه سی دیمکدر لکن ناظمک اشعاری اوزره بطریق التثبید شول حوضه اطلاق اولنور که درونی نظافتلور پاک و صوفی صافی و براق اوغسله صورت سما کندیده منعکس اولور اوله

(* ربط امنبت ایش جبل الجوار * جبل عی اولمش دخی دشوار کار *)

(جبل الجوار) ترکیبده جبل حاک فتحیله ایب و اورغان مقوله سنه دینور عهد و پیمان اطلاق اولنور (جوار) کاب ورننده قومسوله دینور و برکیمسه یه لدی الانقضاض امداد و اعانه معنای اوللرینه کوره استعاره طریقیله و ثابله کوره اضافه بیانیله ایله برکیمسه یه اطمینان ایله ربط قلب ایدوب اندن کال مرتبه امنبت و دوستلغه وثوق و اعتماد ایتک معناسنه اولور (جبل العی) ترکیبده (عی) عین مهمله نک فحی و یانک تشدیدیه شول کیمسه یه دینور که مراد ایلدیکی ایشک یولنی یله میوب و بوله میوب شاشوب قالمش اوله یا خود مباشرت ایلدیکی خصوصک عهده سندن کله میوب عاجز و ناچار اولمش اوله پس جبل العی عاجز و درمانده ایی دیمک اولوب ورننده دن اظهار عجز اول شتک عسر و صعوبتی مستلزم اولقله ترکیب مزبور زیاده کوچ و دشوار اولان کار مشکله استعمال اولندی نسخ مضبوغه ده دهله بدلی

مجه ایله جبل العی دوسمکله ازغونلق و ضلال ایی دیمک اولور انکدخی توجیهی قالمدر (* همدخی مفهوم منذیل الامان * رای ایچون المی اکا بردن نشان *) (منذیل الامان) ترکیبده (منذیل) میمک کسیر یله قنبدیل ورننده پیشکیر و دستمال مقوله سنه دینور (امان) سحاب ورننده خوف و خطر دن آسوده و قورقسز اولوق معناسنه درملوک سالفه دن بری خصیله مجاریه اثناسنده برطاق منادیل ملوکانه استحباب ایدوب حین غلبه ده جانب خصمدن اخذ رکرت اولان کیمسدر دن رای طلب ایدنلره علامت امان اولوق ایچون بری احسان انلر دخی باشلرینده اورتمکله زیر جایه ده اولدقلرین اعلان ایتلریله فیما بعد کائنا ما کان رؤسادن رای ایچون البان نسانه اطلاق اولندی

(* حیره النجم اولدی شاشقن کریمه هم * حیره الضب اوله شاشقن دمبدم *)

(حیره النجم) ترکیبده (حیرت) عبرت ورننده شاشقن معناسنه (نجم) نونک فتحیله یلدر معناسنه اولقله یلدرک ندیری و شاشقه سی دیمک اولور براده نهمدن مراد قطعه سما و یهده مذکور اولان خنس و کنس درک سبعة سیارهدن زحل و مشتری و مریخ و زهره و عطارد در بولرک سائر نجوم کی شرفدن عربیه سیر و حرکتلرین عبری کندی ندو پرلنده بسقه جه حرکت مخصوصه لری دخی اولوب اولحر کدرنده واضع فخرانه ایله کاه تدقل و بطانت و کاه ستاب و سرعت و کاه مکت و اقامت و کاه استقامت اوزره حرکت و کاه دخی اذ یار و رجعت ایتلریله بونلره خمسة متحیره اطلاق اولندی بوملایسه ایله برکیمسه دن صادر اولان حرکات نامنظمه و الهانه یه * حیره النجم * و اومقوله کیمسه یه * احیر من النجم * ملاری ایراد اولنور (حیره الضب) ترکیبده ضب ضادک فحی و یانک تشدیدیه حشرات ارضدن کلر دیدکلری جانوره دینور و بوکلر قسمنک طبعنده نسیان اولقله اکثر ایچری و انی ضایع ایدوب اوراده براده متحیرانه هیمان و شاشقن شاشقن کشت و کذار و جولان ایتدیکی مشهور اعراب و عربان اولقله حیرت و ضلالده و حقی و بلادنده مثل اولوب بوصفتلر ایله متصف اولان کیمسه ل حقیقه * احیر من الضب و اضل من الضب و ابلد من الضب * دیو ضرب مثل اولنور

(* اولدی هم مفهوم اسلوب الحکیم * ایتمه تعریض کلامی مستقیم *)

(اسلوب الحکیم) ترکیبده اسلوب همزه نک ضعیله طریقت و طرز و طور معناسنه (حکیم) امیر ورننده حکمت ایله یعنی علم و معرفت و قول و فعلده اصابت ایله متصف کیمسه معناسنه اولقله اسلوب الحکیم دیمک کندیویه مهم اولانک غیریدن سوال ایدن سائله مسئولک غیریدن جواب و یرمکله سکالایق اولان اوندن سوال دکلدر بلکه شو جوابک مسئله سندن سوالدر دیمک قصدیه متکلمک اهمی ترکی اوزرینه تعریض ایتکدر

(* حاطب اللیل ایلین خلط کلام * سویلیو یه کفتکوی بی نظام *)

(حاطب اللیل) اضافه کیمه وقتی حطب جمع ایدن اودوچی یه دینور لکن ترکیب مزبور بطریق التشبیه دریمه جامع قاریه تار یس نظامسز و رابطه سز کلام سویلیان کیمسه یه اطلاق اولنور جهت بلایق طبع ایلده اودون دیوسیر کیمسه انه نه راست کلورسه آلدیغی کی بودخی خلط کلام ایدوب لسانته رطب و یابس کلورسه آتی تقوه ایتدیکدر کذلک سکوتی موسیقی برینه کچرکن یه آغزی طور یا یوب صاچه صیان کلامله دیر ذریاته مجبور اولان مکشار و یکشار کیمسه یه اطلاق اولنور وجه اطلاق حاطب اللیلک برکدر دیک چالی چربی ایچنده بعضا ییلان و عقرب مقوله سی موزیات یولقله من حیث لایشرانی دخی حامل اولوب الی بلاسنه اوغراد یغی کی آغز یه نه کلورسه انی سویلیان باوه کودخی اکثر بادیلی بلاسنه اوغراد یغیر

(*) خبط باطل اولكه غايته طويل * طول قدی حقته اوله دلیل (*)

(خط باطل) اضافته ایام صیفده نصف نهار و قترنده جانب سمدن اشاغی طوغری اورمچک
آغنگ خبوطی کی ایجه ایجه ایپ رسمده اوله رق هواده اویشار کی مرئی اولان خبوط
موهومه به دینور که اوزونلقده و ایجه لکده مثل اولوب * اطول من خبط باطل و ادق من خبط
باطل * دینور و یوکا محاط الشیطان و لعاب الشمس دخی دینور چو جعفر شیطان اورمچکی
تعبیر ایدر لکن طرفا ترکیب مزبوری علی طریق التشبیه قیافتامه قولجه طول قدی حاقته
دلالت ایدن پک اوزون یویلو کیمسه به اطلاق ایدرلر وجه تشبیه طول بی طائدر و حقیقتده
اصلی و وجودی اولیان نسته به ده اطلاق ایدرلر

(*) پک زیاده حق ایتمش حق جی * آنکیچون یازدیلر چوق ماجرا (*)

(حق جی) ترکیبده جی جیمک ضعی و حاکم فحیه هدی وزنده فزاره قبیله سندن دجین بن
ثابت نام کیمسه نک لقی یا خود غیری بر کیمسه نک اسمیدر و یو جی عربک نصرالدین خواجه سیدر
ساده دل و خالی ذهن بر کیمسه اولغله کشیدن ابلهانه صادر اولان افعال و اقواله دائر فقره
کتب ادیه ده مسطور و حکایاتی بین العرب خواجه مرحومک حکایاتی کبی اضاحیک
مشهوره دندر از جمله ترجمه قاموسده مذکور اولدیغی اوزره بر تارلاده بر کون چفت سورر کی
اوتیه بری اولطه ایدر رک بر نسته جستجو ایدر کن بر کیمسه کوروب سببندن سوال ایلدکده
پکن هفته بوتارلک ایجه بر مقدار اجه دفن ایتمشیم حالا بوله میوزم دیدی اول کیمسه آبا هیچ
بر نشان ایلدکی دیدکده بلی اول کون اوزنده بر قطعه سیاه سخاب اولغله آتی نشان ایتمشیم
اول سخابه بی دخی کوره میوزم دیدی و نفقه تعالیده مسطور اولدیغی اوزره جی بر کون
بر طرفه کیدر کن بوله بر طاقم چو جعفر تصادق ایدوب الیزده بر طوغان مینه سنی اشاغی یوقاری
آتوب اوینارلر کوردکده یازی مرده نک اشتراسته طالب اولوب یونی بکا بر درهمه صتارمیسکن
دیدکده اندر دخی بلی دیمکله بر درهم و یروب آلدکده چو جعفر آبا یو اولش طوغان بر صوغان
ایتمز ایکن بر درهم و یروب الدیفک نه حاقتر دید کلزنده ای احقر یا یو دیری اوله الی
آتونه و بر مزل دیو جواب و بر دی و مختصر ریسع الاراده مزبور اولدیغی اوزره هر قوم
بر کیمه بدرینک جاریه لرندن برینک یتاغنه واروب جاریه بی اوخشامغه باشلدکده جاریه
او یانوب کیدر او دیدکده صوص بن یو بام دیمکله جیمه سنی توریه و اخفا خلیاسیله آچقد
بر اقدیغی منلی حاقترلی اکثر من ان یخصی اولغله قیما بعد حق و بلادتی جلی اولان کیمسه
حقته احق من جی ضرب مثل اولدی

(*) حق بیس او یله برشی عجب * کیم اوله احق ایکن حاضر جواب (*)

(حق بیس) ترکیبده بیس حیدر وزنده بین العرب جی و ابن هبته کی حاقته ایل
معروف بر کیمه در لکن مع حاقته تعجب اولنور حیثیتده محکوی و حاضر جواب اولغله
احق حاضر جواب حقته ضرب مثل اولشدر از جمله بیس مزبور بر کیمسه ایل نهانی حسبحال
ایدرلر ایکن بر آخر کیمسه کلوب نه یلان سویلشور سکنر دیدکده سزک اوصاف جیل و اخلاق
حیده کز ذکر یله اکلنور ایدرک دیدیکی کی

(*) کارمکروهه دینور حکم النسا * مرد اولنلر ایسون اندن اتقا (*)

(حکم النسا) اضافته عورتلرک حکمی یعنی شول نسته شویله در یا خود شویله اولسون دیو
امضا ایتملری معناسته در چونکه طائفه نسوان ناقصات العقل و العرفان اولملریله اکریا
حکم و فضاری نهج اصابتدن بیرون و خطا و خلاه مقرون اولدیغی * شاوروهن و خالفوهن *

آرندن دخی * دل من اسند امره الی امرآه * خبرندن مسیاندن پس یوملاسه ایله مطلقا
وهن و خطاده و تنفر واستکراه اولنه حق امر ناستزاده ضرور امسالدن اولشدر کذلک
(رأی النساء) ترکیب دخی مثل مزبورک مثلیدر تکیم شاعر اشبو * نشان یجزد و الصنایعه
عنهما * رأی النساء و امرآه الصبیان * اما النساء قبلهن الی الهوی * و اخوال الصبی یجری
بکل عنان * نظمه ایله ایضاح مآل ایلشدر

(*) پک ثقیل آدم ایتمش جای روح * یخشوعه اویله ایتمشدر سنوح (*)

(جی الروح) اضافته روحه عارض اولان ستمه دیمکدر لکن مراد علی طریق التشبیه
غایت کران جان و مغفور القلوب اولان مستنقل کیمسه اوله حقدر که ثقلت جلدی جای محرقه آسا
اهل مجلسه کلال و انقباض و ملال ایراث ایتمکله دفعنه چاره جوی اولورلر و بویله ثقیل الروح
حقته بو تعبیر ابتداء هارون الرشیدک رئیس الاطباسی اولان یخشوع بن جبرائیل نام حکیمک
خاطرینه سنوح ایتمش اولدیغی تصحیح کرده ناظم اولش کی متفهم اولورلر لکن نفقه تعالیده
مسطور اولدیغی اوزره یخشوع حکیم ما مون خلیفه به (یا امیر المؤمنین لا تجالس النقیل فانما یجد
فی کتبنا ان محالسه النقیل جی الروح) دیدیکی متقدمیندن حکایه اولدیغی مفیددر قالدیکه
یخشوع یاه مشاة تحیه نک قحی و خا معجه نک سکونی و ناء مشاة فوقیه نک قحی و شین معجه و عین
مهمله ایله اسم سریانی اوله رق عبد المسیح معناسته در کذا فی هامش روض الاخبار

(*) اهل ثقلت دفعنه حسن جبل * خاتم طاووس ایتمش ضرب المثل (*)

(خاتم الطاووس) ترکیبده خاتم مایتمش به معناسته در که مهر تعبیر اولنور و بر نسته نک آخرینه
و صوکنده دینور (طاووس) طر معروفک اسمیدر و ک و مشه دینور و اسماء رجالنددر پس
معنای ترکیب طاووس قوشنک قو بروغی یا خود طاووس نام کیمسه نک مهری یا خود کومشندن
مصنوع خاتم دیمک او ناظمک بیانی اوزره طرفا ترکیب مزبوری بر مجلسه بسط یور یای کثافت ایل
ایراث قبض ایدن ثقیل خراشی اجمال لطائف الخیل ایله دفع و ازاحه ایتمه خصوصنده ضرب مثل
ایتمشدر لکن مورد منله ظفر یا ب اولنه مدی

(*) حالب الضان اولکه ثابته دخی * هم دخی خاسی الذهب چومرد غنی (*)

(حالب الضان) ترکیبده حالب و زنده سود صاعی معناسته (ضان) همزه نک سکونیه
قبون معناسته اولغله معنای ترکیب قبون صاعی دیمک او اولر لکن قبون صاعی معنای
اولان کیمسه اکثر یا اسافل ناسدن چوبان مقوله سنی اولق ملاسه سیله دخی و مبتدل کیمسه دن
کایه اولور (خاسی الذهب) ترکیبده خاسی عامی وزنده جوز و فندق مقوله سیله باز یجه طافلاندن
اولان چفتمی نکمی اوینان دیمکله التون ایل چفتمی نکمی اویشای کیمسه دیمک اولور که آهنگنه
التون و یزیمی غنی مخیدن کایه اولور یا خود (خاسی الذهب) حاء مهمله ایله بین العرب جود
و سخا ایله مشهور اولان عبدالله بن جدعان نام کیمسه در که دائما التون طاسدن شرب و احنسا ایلکله
خاسی الذهب تسمیه اولندی بعده بطریق التمثیل هر بر غنی شخصی به اطلاق اولندی

(*) خسته دخی دخی دخی دخی دخی * چون بخیلان سنکوس سختی نما (*)

(ذهن الحصى) ترکیبده ذهن دالک ضمیه باغ معناسته (حصى) عصا وزنده چقل تعبیر
اولسان افواجی طاشلر معناسته اولغله چقل طاشی یاغی دیمک اولور لکن تشبیه طریقیله
قلبری طاش کی سخت و قتی طاشدن یاغ چقمدیغی کی اللرندن عطا و احسانه دائر نسته چیقیمان
بخیلارک خست و اما کته اطلاق اولنور

(*) معنی دخی دخی دخی دخی * سحر ایله ایتک عملر دیمدم (*)

(حلم النائم) ترکیبده حلم حاکم ضعیفه احتلام کبی رؤیاده ججاج اتمک یعنی التمهده دوش ازرق تغییر اولان حالت وقوعه کلمک معانسه اولوب و بوجالت سریع الانقضاء بر لذت موهومه تخیله دن عبارت اولفله سرعت و شبابه عبور ایدن هنگام ذوق و صفادن و مغلوب لایقا اولان دولت دهر یوفادن کلمه اولور * ته کیم بعض حکما نابوت اسکندری کورد کده * انظر الی حلم الایام کیم انقضی والی سحاب الصیف کیم یجلی * دیمتدر و بعض شعر اوصاف دنیاده *

احلام نوم او کطل زائل * ان الیب بملها لا یجدع * دیمتدر *

(حلم الیقظان) ترکیبده یقظان سکران وزنده نامک ضدی اوله رقی او یائق کیمسه معانسه اولفله بیدار کیمسه ک احتلام اولمسی دیمک اولور بو حلم ایسه نوم و رؤیاه مخصوص اولوب حالت یقظه ده وجودی اولدیغنه مبنی خارجه و وجودی اولمهرق قوه و اهمه و تخیله ده متصور اولان آمال عاطله و اماتی باطله مقوله سنی مایحویلیه اطلاق اولور *

(شرب الیهود) کیر لو ایچمک باده بی شرب الیهود * کیمتی صافرا و قوم بدغود *

(شرب الیهود) اضافله یهودیلرک شراب ایچمه سی دیمک اولور چونکه طایفه خاشه یهود هر نه قدر شرب خیرایله مذاق آلودایسه ده طوائف سازه کبی اعلاان و افشا ایتموب صکاری یهودیلر دن دخی ستر و اخفا اتمکله بعض عیاش بد معاشک لغرض مالتک و تنها باده نوش اولمسته بطریق الشبیه شرب الیهود اطلاق اولندی *

(خدعه الایام) ترکیبده خدعه تمه و عرفه و زنده مکر و حیله معانسه اولوب مضاف تقدیریه خدعه هموم الایام دیمک اولفله انسانه اکثر آزماده عارض اولوب تاب و حرارتی قلبه تأثیر ایدن تم و حرکت طرد و دفعه چاره و حبله دیمک اولور واسبو مقوله احرائک اندامی شرب مسکرات ایله ازاله عقل و هوشه موقوف اولمق زعمده اولان طرفای فساق عبس و نوشه خدعه الایام اطلاق ایلملر *

(سرعه السمع) ترکیبده سمع سبک کسری و میم سکونیه ارکک قورده دیشی صرقلانه آسمه سیله تولد ایدن جانورک اسمیدر جانور مر قوم قوتده ضعیفدن و جرأت و خفته ذیدن فروتر اولدیغی خصوصاً سرعه سیرده ریاح و طپور دن اسرع و تیزر و اولدیغی حیوة الحیوانه مسطرر و بر کره برنا و ایتد کده اوتوز ارشودن زیاده صیغرا دیغی زجه قامو سده مذکور در بناء علیه سرعت و شبابه مثل اولوب زیاده تیز رفتار اولان انسان و بقایت یوکرک اولان حیوان حقنده *

* اسرع من سمع * ضرب مثل اولمشر و جانور مر قوم قوه سامعه سی نهایت درجه ده اولفله حس سمعی قوی اولان کیمسه حقنده اسرع من سمع دخی ضروب امثال دندر (سرعه العیر) ترکیبده عیر طیر و زنده جار و حشی معانسه در و بوجار و حشی چراگاه کتد کده خصوصاً یحمله انسان اولدیغی حس ایتد کده زیاده تیز کیمکله * اسرع من العیر * ضروب امثال دن اولمشر *

(زهودیک و زهو طاووس و غراب) یوریمکده ناز و جنبشه شتاب *

و زهو الدیک و زهو الطاووس و زهو الغراب) ترکیبده زهو سهو و زنده فخر و تعظم و عجب (وخیلا و کبر و نخوت معانسه اولفله معانی تراکیب خروسک فخر و تعظمی و طاووسک عجب

وینداری و قارغه مک تکبر و افتخاری دیمک اولور چونکه حسان طپور دن معدود اولان خروس شوخ طبع و زنده دوست مزاج اولفله طاووسه ایجماع هنگامنده بهلوان وازی آیل آیل یوریه رک و باشی هوایه دیکوب بیون قباردوب قنار سوریه رک خروسلندیغی و طاووس دخی حسن صورتیه و ریاش منقشه و زیبایسه نظر ایتد کده خصوصاً دیشی کتدنه ناظر اولدیغی حالیه دجاجة هندیه کبی قباروب کبر واری قویرق اخضرق و بال و پرینک زینت و آراپنه بقارق طفره فروش مباحات اولدیغی و غراب خیانتکار دخی بلم نه مبنی یوررکن باشی ایکی طرفه اماله ایله کاه بر قنادینک و کاهی او بر قنادینک اوزرینه باقهرق اوضاع متکبرانه ایله خرام و زفتار داعیه سنده اولدیغی مشهور طرقا اولفله بولورک زهو و فخری مثل قنوب ناز و شیوه ایله خرامان اولان خود بین و خود فروش حقنه * ازهی من الدیک و ازهی من الطاووس و ازهی من الغراب * مثالی مضر و اولمشر قالدیکه نسخ مطبوعه مک یوخلنده واقع * حسن طاووس اولدی حسن برکال * بیی منظومه ده الی بحقیقه مقدم بعینه مسطور و اوراده شرح و بیانی مزبور اولفله ثبت و املا دن کف خامه اولندی *

(رجل الطاوس) اولدی شول شی قبیح * تزدن بیایسته ده اوله فصیح *

(رجل الطاوس) طاووسک ایاغی دیمکدر چونکه نفس طاووس حسن و لطافنده مثل اولدیغی کبی زیاده قبیح اولان ایاقلری دخی قبیح و کراهنده مثل اولوب بر بیایسته مک اجزاسنده برشی کریه بولمشد قده یاخود اخلاق حیده کشره ایله متصف اولان کیمسه ده مورث فضاحت اولور بر خصلت ذمیمه بولمشد قده یاخود ابرار نو کیمسه نک ولدی ناخلف اولد قیده بطریق الشبیه * رجل طاووس اطلاق اولنور ته کیم بومعنا لده * انف اللطی و کلف البدر و شولک مالورد * دخی مثلدن *

(شولکه ممکن اولمیه شب الغراب) چون اودر دایم سیه بی اریاب *

(شب الغراب) ترکیبده شب غیب و زنده صاج و صقال مقوله سنک اغاز مقلغه دیمکله قارقه نک تو یلرینک اغارماسی دیمک اولوب غراب ایسه آق بابا کبی طول و دراز معمر اولسه ده ینه بال و پری اغارمیوب دایما سیاه ریش اولدیغی امر آشکار اولفله تأیید ده مثل اولمشر مثلا شونسته اید اولمزدیمه معرضنده * لایکون ذلک حتی یشب الغراب * دیوشوایشی ایشلک بنم ایچون اصلا متصور دکلدردیمه موقعنده * لافعله حتی یشب الغراب * تعبیریه ضرب مثل اولنور ته کیم * لافعله حتی یبيض القار و حتی یلج الجمل فی سم الحیاط * دخی امثال تأیید دندر *

(غبار الشب) ترکیبده غبار غراب و زنده توزه معانسه اولفله قوجهلق و اختیارلق توزی دیمک اولور که بطریق الاستعاره ریش سفیده یعنی صاجک صفالک اغارمسته مستعملدر مال مثل موی سیاه اوزره عارض اولان بیاضلیغی مانند فرس رهوار کشت و کذار ایدن عمر سابق متلاشینک کردیانتک یعنی ایاغندن قالغان پوزتوزک سیاه نسته اوزره تراکنه شبیهه میندر *

(پیرا و نجبه اکلده دم بن بی خیر) بل بوکک اولدیغی قوس الکبر *

قوس الکبر) ترکیبده قوس قافک فتحیه یای معانسه کبر کافک کسری و بیه موحده نک فتحیه بیلک و قوجهلق معانسه اولفله اختیارلق یای دیمک اولور که بیلک هنگامنده بل بوککوب یای کبی مقوس اولمق حالتده مستعمل مثلدن و بومعنا ده مثل اولدیغنه بالفعل تقسمده مشاهده ایتدیمکده واقف اولدم دیمکدر

(*) اولیٰ حق موی سفیدی آشکار * لجهتک دیرلر که سر بال الوقار (*)

(سر بال الوقار ترکیبده سر بال قرطاس وزنده کوملکه دینور و مطلقا ملبوس اولان لباسه دینور وقار سحاب وزنده آغرمسر بلولکه دینور که محافظه عرض ناموسی موجب خصیت حیده در چونکه بر کیمهک مسن اولوب صفالی اعر مقبلیغی * صبح بیری میدیدار کف بزمه * ندر * مرهم کافور سده وی توزیم شادرا * نصیله متنصح اولوب حفت مزاجه دار اولان لایق سیر نسندری ترکیه رزاتلو و تکینلو اولسنی مشعل اولعله صفالک آغرمسنه سر بال الوقار اخلاق اولدی

(*) اولدی ک ما بوسلق یاس الغریق * شدت بیم و خطر هول الحریق (*)

(یاس الغریق) صویه عرق اولس کیمهک حیانتدن قطع امید غمی دیمکدر بس بویه عرفات اولان کیمه سیاحت سناس اولدوقیه وساحت نیجته موصل تبت ایده چک برسنه بیلدوقیه بله حیانتدن بغایت مایوس اولدیغی ملاسده سبله مضاعفا فرط یأسله مایوسلقده مثل اولسدر (هول الحریق) یانعلک خوف و خطری و اندیشه و تلاشی دیمکدر لکن حریق علوانوب سدنلند کده زیاده هائل وقور قح اولمن ملاسده سبله مضاعفا خوف واضطرار بده مثل اولسدر

(*) بد نظرله بولمه درنا کد زوال * اهل جاهه بکنه عین الکمال (*)

(عین الکمال) اضافله برزیده رفیع صاحبک عزوجامی درجه کاله بالغ و متهمی اولغله هر کورن کیمه منجبت اوله حق کریمه وارد قده ناکه مان بکات دهر دن برکت اصابتله مکوب اولسه اصابت عین الکمال دینلور وجه مزبور کمالی اصابت عینه بادی اولغله کاله کالک عین اصابت ایس اولور * ومنه قول بعضهم فی الدعاء لبعض اهل الجاه صرف الله عنک عین الکمال

(*) هر نه دم بر کیمه ایلر سه خطا * اولس آگاه ایلت قرع العصا (*)

(قرع العصا) رمی الحصار وزنده القرع بالعصا مناسنه در که دکنک ایل برسنه دینی اورمنی دیمک اولور حکماء عربدن عامر بن النضر الدوانی بغایت مسن و بیر اولدوقیه شعورینه فی الجمله خلل کلوب کندی رأینہ اعتمادی اولغله اوعلارینه تنبیه ایلدیکه مصالح ناسی تنفیم و تمسیت وقتنده اگر کلام اسلوب نظامدن حقیقوت یهوده و خلاف سمته منصرف اولور سه عصا ایله اشو دیواره معلق اولان قلعانی قرع ایدوب بی آگاه ایده سز لر دخی مر سومدن بعضا سهو و خطا سر زده ظهور اولدوقیه بر طبق فرموده بدر عصا ایله قرع محن ایدوب مزبور منبیه اولدوقیه ان العصار قرعت لذی الحلم * دینلکه کلام مزبور مثل اولوب ذی الحلم یعنی عقل و رسد صاحبی کیمه ادنی تنبیه ایله منبیه اولور دیه چک مقامده ضرب اولغله قرع العصار کیمسندن جایجا سهو و خطا واقع اولدوقیه نوجهله اولور سه اولسون آتی ایضا و آگاه ایتکه در مثل اولسدر

(*) اولدی قرع السن بسپا نلق دیمک * بلرین دیسلره کوا بایجه دیمک (*)

(قرع السن) اضافله دیسلری بر برینه اورمنی معنانه اولوب و بومعنی اکریا بر کیمه سیه بر حصو صندن ندامت عارض اولدوقیه وقوعه کلکله بد او یسی تلفده مثل اولسدر و بر کیمه سیه حسم و غضب عارض اولدوقیه ظهوره کلکله غبط و تهور دخی مثل اولسدر لسان زده دینلری فیجیر ایتدی تعبیری بومعنادندر

(*) اریلان ایکی محب ایناسبات * اولیه ممکن بولسنی آناهات (*)

(ایناسبات) ترکیبده مضاف همزه ک کسریه و مضاف الیه غراب وزنده اوله رقی سبات نام کیمهک اوغلری دیمک اولور مزبور سبات زاده لایکی برادر اولوب بری سمسک محل طلوعنه اطلاع داعیه سبله مشرق طرفه و او بری محل غروبنه وقوف قصدیه مغرب جانبیه عزیمت ایدوب من بعد بری برلینه ملاقاتلری مبسر اولماغله بعد الا فراق اجتماعلری وقوع بولمیلر حقیقده ایناسبات ضرب مثل اولسدر

(*) فاقی عینیه اول صاحب خطا * کیم بسپا نلقدن ایلر جوق بکا (*)

(فاقی عینیه) ترکیبی فاقی لفظنک عینیه و عیننک مضافک ضمر ثابته اضافتله کوزلری کندی جیقاروب کور اید بی کیمه دیمک اولور لکن ترکیب مزبور کندیدن بیوک خطا صدور ایتکه بغایت ندامت و بسپا نلق عارض اولوب لیل و نهار کریمه و بکا ایله زار و زار اولان کیمه سیه اطلاق اولنور

(*) ایلله الحیره اوشب کیم باکره * مکرنی ایتدیرمیه زائل اره (*)

(ایلله الحیره) ترکیبده حره حاک ضمیمه دره وزنده نسبیه و عتیقه خاتونه دیمکله اصبله و کریمه خاتونک کیمه سی دیمک اولور لکن اصطلاح ادباده شول لیلله زفافه دینور که عروس باکره داماد جلایی به مغلوبه اولوب مکرنی ازاله ایتدیرمیه بس اول کیمه نفسی تسلیمدن وزوجنی تمکین امتناع ایله لکد کوب پای استعنا اولان عروس ممسحه حقیقده * بابت بلبله حیره * دیرلر اضافله کنلک * بابت ایلله حیره * دیرلر وصفیله کوبا اول دختر حره و کریمه اولغله اول کیمه مغلوبه اولدی دیمک یا خود ذات کیمه حره و کریمه اولغله مزبوره بی مغلوبه قیلدی دیمک ملا حظه سنه منبیر و وصفیله الیله الحیره هرایک اول کیمه سنه دینور نته که امر باله کس اولدوقیه یعنی شب ازدیافده عروس مکرنی ازاله بی زوجنی تمکین ایتدکه * بابت بلبله سیبیه * و بلبله سیبیه * دیرلر ولبله سیبیه هرایک آخر کیمه سنه دینور

(*) پاک معضم مکر ایس کید النساء * اهل عرضی حنظله ایده ائدن خدا (*)

(کید النساء) طائفه زناات مکر و خیانی و حیاه و خیانی دیمک اولور لکن زمره نسواک مکر و حیله سی عظیم اولدیغی عزیز مصر دن حکایه تنصیص کرده نظم قرآن و جمع ازمنه و امکنده شایع و رایجان اولغله علی طریق تنسیبه مطلقا عظیم اولان مکر و حیله به کید النساء اطلاق اولدی (*) لیلله الخلفاء سفق و بغور * بوندل ایتدی فرزد قدن ظهور (*)

(لیلله الخلفاء) ترکیبده خلفاء الیه حیره و زنده جاعرقان و سمد طبعی عورته دیمکدن صحیحه ناک کیمه سی دیمک اولور که فرزدق بعض فداق ایل بر کیمه بر دیر ایه نث یعنی سکان مناسرتدن بر نصرا نیهک مهمان خانه سنه واروب مسنورهک عندنده ملهم خنیز تاول و کوس خور تعاطی و تداول اولدوقیه مکره مر سومهک البسه سنی استراق واکسا و انواع وقاحت و فضا حته اجترایله ذروه فسق و غوره ارتقا و نصرا نیه مزبورهک مسلمانلر عیددر کاهدر مقوله سی پاک و صیاحتی اصلا اصعا یتدیرک جرجنه به جیقده قلری کیمه اوله جقدر فیما بعد شخص بی حیا خلعت و جلالت غایبه بالغ و تعاطی فواحشک نهایتنه واصل اولدیغی کیمه سیه * لیلله الخلفاء * ک ناک * ایلله فرزدق * ضرب مثل اولسدر فرزدق سفر جل و زنده مشاهیر شعراء اسلامیه دن ابوغراس ایله مکنی همام بن غالب بی صعه نام ساعره لقبدر فرزدق مزبور جریر نام ساعر ایله هم عصر و هم عوار و ایتکیسی دخی هجراتک یوزاون سالتده عازم دار القرار اولسدر

(*) لیل الهیری * کیمه لیل الهیری * جلله بی مامون ایده رب قدیر (*)

(لیل الهیری) معنای ترکیبسی کلک شمره علامت زعم اولنان صرمله سی یا خود فرط اسهاله

بورك سورمه سی کیمه سی دیمک اولور لکن لیل الهریز: کریب و نل قبیله سبله بنی تمیم قبیله سی
میانده وقوع بولان محاربه نل کیمه سیدر که فرداسی کونه بوم الهریز دینور انده سید تمیم و شجاع
بنی مجاشع اولان حارث بن یبیه و رجال تمیمدن وافر کیمه قتل اولوب بنی تمیمه مصیبت عظمیه
اصابت ایش اولدیغندن اول کونه بوم الهریز و کیمه سنه لیل الهریز اطلاق اولمش بعده کندنده
داهیه عظمیه و حادثه فجیه ظهوره کلان هر بریل و نهاره لیل الهریز و بوم الهریز بطریق
التشبییه ضرب مثل اولمشدر

(*) دیندی مکر الله استدراجهم هم * چون آنک انجامیدر غایتده کم (*)
(مکر الله) اضافله اشو * و مکروا و مکر الله والله خبر الماکرین * آیت کریمه سنده بطریق
المشاکله جناب مقدس کبریایه اسناد اولان مکر اوله جعفر که مالی * سنستدر جهیم من حیث
لا یعلمون و امی لهم ان کیدی متین * نظم جلیلندن مستفاد اولان استدراجدر یعنی کافر و عاصی
کفر و عصیانده توغل و اصرار ایتدیکه جناب رب العزت ادامه صحت و فزونی نعمت ایله امهال
و درجه درجه عذاب الیمه تقریب و ایصال ایتدسی کید و مکره تشبییه مبتدیر

(*) اورنه لقی خلق ایش نقد البلد * اولیان نل مقبریک معتد (*)
(نقد البلد) فقد الجلد و زنده بلده نل رایج اچه سی دیمک اولور لکن اکثر بلدانده
بین الناس اخذ و عطاده دوران ایدن نفوذ جودت ایله ردائت یئنده متوسط اولمغه اشرافله
اسافل میاننده اولان اوساط ناسه بطریق التشبییه نقد البلد اطلاق امثال عربدن اولمشدر
(*) هم اسیر الهند ایله شیخ العرب * سوبیلنر اصل یوق کذب عجیب (*)
(اسیر الهند) ترکیبی کینار هند یئنده اسیر اولمش کیمه دیمکدر لکن اولنده ابناء عربدن
بر شخص کذوب بن مجوس هند یئنده مدت مدیده اسیر اولدم و بلاد هندده انجوبه نسته ل
کوردم دیو نجف و استغرات اولنه جت چرتق نسته سوبیلنر بعد اتجسس شخص مرقوم
وراده اسیر اوله دکل دیار هندی بلسکه رؤیاده بیه کورمش اولدینی تبین ایتکله استبعاد
اولنه جق اکاذیب عجیبه سوبیلان کیمه یه اسیر الهند واکذب من اسیر الهند دیو ضربت مثل
اولندی (شیخ العرب) انشاءت یاتیه ایله کدک السخ العرب و صفیه و طنشدن دور
و جدا و سیر و سیاحت ایله شهرت اولان یمیری نوادن عبارتدر چونکه (جهانیده بسیار کوبه
دروغ) مفاد شجه بوم قوله خانه بردوشلفله اوقانکذار اولان ساخورده روز کار هر وار دینی
دار و دیارده بر طاقم انجوبه اکاذیب احترام و اعتباره مدار اتخادی نمودار اولمغه مطلقا اصل
واساسی اولیان اکاذیب مخزعه سوبیلان کیمه حقده مثل اولمشدر

(*) شول ثقیل اشخاصه کیم بد اخلاط * هم رقیبه دیدیلر غیم الشباط (*)
(غیم الشباط) شب الغراب و زنده شهر رومیه دن آخر فصل شتا اولان شباط آیتک بلودی
دیمکدر چونکه هنگام شتاده سیمایه سم بهارک تقریبی ائسانده آفتاب عالماتک عرض
اولان او ایغی ملا سیمایه سم و شمرت صباحی اولان شخص ثقیل کنا فتما و نزد
نستاده ائدن اصل و بد تر اولان رقیب بد لقادن هر بر لرینه بطریق المثل غیم الشباط
اطلاق شایان کورمشدر

(*) اولکه کافات شتاده عبقره * نکته کافات ابن سکره (*)
(کافات الشتاء) كذلك کافات الشتاء اسمکرنک اوللری حرف کافله مصدر اوله رق موسم
شتاده الزم اولان نسته ل دیمک اولور و اول نسته ل حاجات الشتاء اطلاق اولنور که شرادن

ابن سکره کتیه سبله مغروف محمد بن عبد الله الهاشمی البغدادی انلری اشو * جاء الشتاء
و عندي من حوائج * سبع اذا القطر عن حاجتنا حبسا * کن و کبس و کانون و کاس طلا *
بعد انکباب و کس ناعم و کسا * قطعه سبله تعداد و اظهار و محمود شیرازی بولوازم سبعة نل
مر جی نی و احاد اولدین سبو * بقولن کافات الشتاء کبره * و ماهی الا واحد غیر مقتری *
اذا صح کاف الکبس فالکمل حاصل * لایک وکل الصید یوجد فی الفرا * قطعه سبله اقتضار
ایلمشدر قالدیکه ناطم مر حومک نظمی اوزره ابن سکره کمره یا خود غرقه و زنده اولمق
اقتضایدر حال یوکه قاموسده و اوقیانوسده و مقامات حریرینک یکرمی بسنجی مقامه سنده
و زوض الاخبارک هامشده تصریح و تحجیح اولدینی اوزره شبنک ضمی و کاف مفتوحه نل
تشدیدله ابن سکره اولمغه تغییر بسیر ارتکاب اولندی (عبقر) هر نسته نل مرغوب و مستثناسنه
دینور کامر فی الاولی من الدال

(*) کنج ایکن ریش سبه مسک الشباب * ائدن اعلا اوله مزمش مشکناپ (*)
(مسک الشباب) اضافله کنجک مسک دیمک اولور لکن بطریق الاستعاره ریش سیاهه
یعنی هنگام شبانده آرایش انسان و زیب و زیور ابدان اولان حاجب و شارب و مژگان
مقوله سی مویلا هر نل ناخته مسک سیاه اولمسنه اطلاق اولنور که زیاده اعلا غایله دن عالی در
(*) آق صفاده اولدی کافور الشباب * کورینور باردایدن زن اجتناب (*)
(کافور الشباب) کجلیک کافوری دیمکدر چونکه کافور دله کبری طیب مغروف غایت
یاض اولوب و طبعی زیاده بارد و تناولی قاطع شهوت اولدینی کبی لحیه بیضا دخی سفید
اولوب و کبر سندن ثنات ایتکله حرارت غریزه نل قوتورینه و شهوتک انقطاعنه بادی
و شاعرکاشو * کفک بالشب ذبا عند غایت * و بالشباب شفعاینا لرجل * یئنده فی مفاد شجه
طائفه زنات نل نفرت و برودتنه باعث اولمقن ملا بسه سبله آق صفاله کافور الشباب
اطلاق اولمشدر

(*) هم مظایای حوادث روز و شب * یوکلنور صبح و فساخوق بو العجب (*)
(مظایا الحوادث) ترکیبده مظایا عطایا و زنده مطیه نل جمعی اوله زرق مر کوب اولان
یئنده دایه لری معناسنه (حوادث) حادثه نل جمعی اوله رقی دهر یوقلورنک و بنویسندا اولان
وقایع و نواجی معناسنه اولمغه حادثات دهرک مر کبری و یندلی دیمک اولور که مقصود و مرام
نستاده کتیدیلرینه نجیب و استعجاب اولدینی کونا کون و قایع ظهوره کلان لیل و نهاره در
و یو ترکیبک مستعار اولدینی ظاهر در

(*) باده معناسنه مصباح السرور * دیدیلر زهاد مفتاح السرور (*)
(مصباح السرور) شادی و مسرت چراغی و آلت تنویری دیمک اولور (مفتاح السرور)
انواع فسق و فسادک قیوستی آجغیه آلت و سبب دیمک اولور لکن ترکیب اول عند الفساق
و ترکیب نای عند الزهاد ام الحیث اولان خیره اطلاق اولنور بعضیلر ایکسیتی دخی اعتراف ایله
اخیر مصباح السرور لکنهما مفتاح السرور دیمشدر

(*) لک لذیذ اولان مذاق الخمر ایش * کفله سر مستلر اوله دیمش (*)
(مذاق الخمر) ترکیبده مذاق میم قنجه برلسته نل طعمی طامق معناسنه اولمغه خمر رخاری طامق
معناسنه اولور که خمر ذراتن من المذاق اولمغه نزد هوش اوانده لختاک و منفوردر لکن کف
بلا سبله سر خوشیلر لید عدا کتد کتدین زیاده حلوا المذاق معناسنه مذاق الخمر ویک لذت لوستنه حقده
الذ من الخمر دیوب ضرب مثل ایتمشدر

(*) قلة الجرذان فقر وفاقه در * اولف در کیم مستحیل الطاقه در (*)

(قلة الجرذان) ترکیبده (جرذان) جیک ضمیمه جردک جمیدر جرد زفر و زننده قاره جنسک لسانم زده که تعبیر اولتان یوک نوعه دیمکله ترکیب مزبور قاره لک قلی دیمک اولور و بوراده قلت عدمدن کایه اولور بردارده قاره قسمک نابود اوله سی اول دارک زاد و زواده دن فارغه و خالیه اولسنی مستلزم و خلوصانه به فقر وفاقه لازم کیمکله ترکیب مزبور ضیق معاش و ضرورت حال معاشنده بطریق الکنایه استعمال اولمشدر شه که ملوک امویه دن عبد الملک بن مروانه بر مجوزه فقره * ان یقی الخال عن الجرذان * عبارته سنی مشتمل بر عرض حال تقدیم ایلد کده مشار الیه دقیقه شناس اولمغه فهم مراد ایدوب اکافتی وافر اجناس ذخائر احسان ایلشدر کذلک قیس بن سعد بن عبادہ حضر تریزه برخاتون خانه مده جرذان عصادن قورقن و انساندن قاجه مزاولدیلر دیکده بن املری ارسالن کبی صحرا دیرم دیوب خاتونک خانه سنی انواع خیر و مبرایله ملان ایلشدر

(*) ناشر الاذنین دی شول طامعه * صبت نفه ایده وقف سامعه (*)

(ناشر الاذنین) قواقرخی یایوب اچی کیمه دیمک اولور لکن اصطلاحده شول دنی و طمعکار کیمه به دینور که دائما قوه سامعه سنی کند و به اعاد منافعه دائر کلامی استماعه حصر ایدوب سائر کلامی قولاً غنه قویمز اوله

(*) هم نظیف المطبخ اول شخص لیم * کیم یمک بشمز اوئده از قدیم (*)

(نظیف المطبخ) ترکیبده (نظیف) پاک معاشنه (مطبخ) مقعد و زننده اسم مکان اوله رقی آشخانه یا خود (مطبخ) منبر و زننده اسم آت اوله رقی تجره معاشنه اولمغه آشخانه سی یا خود تجره سی نظافتلو کیمه دیمک اولور و یومطبخ و مطبخک طهارت و نظافتی کندیلرنده طبخ طعام اولمغه عدم استعمادن ناشی اولمغه و اریمز مقوله سی خبیس و لیم کیمه دن کایه اولور صفت ذامه در

(*) کابوس السحر ترکیبده کابوس السحر * مجله ایرکن کلوبده کچ کیدر (*)

(کابوس السحر) ترکیبده (کابوس) سین قافیه سنک آخر قطعه سنک اولنده کچدیکی اوزره اویتوده عارض اولان آغریا صمه حالی معاشنه (سحر) قحچنه کیمه دن آخری یعنی طک پری اغارمز دن مقدیم اولان وقت معاشنه اولمغه وقت مزبورده عارض اولان کابوس دیمک اولور چونکه آخر لیده عارض اولان کابوسک بقایا اشد و زمانی دخی اول لیده وقوع بولاندن تمتد اولمغه بر مجله بلالوم بسط بساط کشف و ایرکن کلوب کچ کیمکی عادت ایدن ثقیل خاطر خراش و مندر چوریدن تعبیر اولتان نازاش حقنه (کابوس السحر) و اقل من کابوس السحر (مثالری ضرب اولور

(*) نکته کابوس یقظان دیمدهم * کک کرانجان اهل ثقلت بدشیم (*)

(کابوس یقظان) ده (یقظان) سکران و زننده اوایق کیمه معاشنه اولمغه او بافلق حالنده کوز کوره اغریا صمق دیمه اولور و یوکابوس حالت نومه مخصوص بر عارضه اولمغه ترکیب مزبور حقیقی اولیان مجاز قیلندندر که کک کرانجان یعنی بغایت ثقیل الروح و نادان و بد اخلاق و بی عرفان اولان کیمه حقنه اهل لسان بطریق المثل ایراد و اطلاق ایلشدر

(*) هم غراب نوح او ییک ناسزا * کچ کله کندیکی یردن دائما (*)

(غراب نوح) علیه السلام اول غرابدر که انی جناب نبی الله هنگام طوفانده آیایر یوزنده صوی چکیلوب آجلش پروار میسر دیو تجسسه مأمور ایدوب سفینه دن ارسال بیورمشیدی غراب

مرسوم صوا و زننده برجسته طافیه بولوب انی تناول ایله امر از زمان و فرمان شیخ الانبایی فراموش و نسبان ایله خدمت مأموره سن ادا و اخباردن بطاقت و تناقلی نمایان اولمغه فیما بعد غراب مزبورک بطاقتی مثل اولوب بر خصوص ایچون بعث و تسبیح اولسان ساعی و اولاق مقوله سنی کندیکی محلدن کچ کله کیمکله (ابطاء من غراب نوح) دیو ضرب مثل اولمشدر

(*) قاضی جبل ده شول قاضی الجبل * حکمی نامرضی و کند و میتدل (*)

(قاضی الجبل) ترکیبده (جبل) جیک فتحی و بیه موحده مشده تک ضمیمه حص و زننده و ثعلبیک نفحه سنده ثبت ایتدیکی اوزره جیک ضمیمه و بیه مشده تک ضمیمه سکر و زننده بغداد ایله واسطه میاننده دجله کارنده واقع بر بلده تک اسمی اولمغه بلده مزبوره تک قاضیسی دیمک اولور قاضی مرقوم قالیسه قاضی دو که جک برهیکل مصور یعنی صورت بشرده بقرا و (افقه من الحمار) مثلنه شایان بر جاهل ایتز ایدی بر کون یا لکرنجه بر مدعی کلوب بر کیمه دن دعوی ایتدکده احضار خصم ایتکسزین مدعی ایچون حکم ایدوب بعده منفرد اوله رقی خصمی کلد کده حکم سابقی نقض ایدوب انک قول مجردي ایله دخی حکم ایتدیکی مأمون خلیفه تک مسموعی اولوب مرقومی عزل مؤبد ایله عزل ایتکله حالی مثل اولوب حکم و قضایسی مغایر شرع و نامقبول و کندیسی بین الناس میتدل و مدخول اولان قاضی مجهول حقنه (اجهل من قاضی جبل) دیو ضرب مثل اولمشدر منظومه تک مقتضایسی مثل مزبور قحچنه قاضی الجبل اولمقدر که طاع قاضیسی و اورمان حاکی دیمک اولور بودخی معنای مراده ملایم مخصوصا ایدوید کلری جانوره قاضی الجبل اطلاق جهتیله خیلی مناسب الوریسه ده لکن کتب امثالده و ادبیات ساره ده مقدمات بیان اولتان و جهل اوزره مثبت و معصیح اولمغه تغییر یسر ارتکاب اولندی

(*) هب برابر در استان الحمار * اوله هر در لو مساوات آشکار (*)

(استان الحمار) جبارک دیشلری دیمکدر چونکه جبار قسمک دیشلری یشنده صغیر و کبیر و وجه دیگر ایله تفاوت اولوب جمله سنی یکستان اولمغه تساوی و تماثلده مثل اولوب من جمیع الوجوه مشاکل و سیان اولان سنه ره (سوا سیه کاستان الحمار دخی سوا کاستان الحمار) دیو ضرب مثل اولور ته که شاعریک اشبو * سوا کاستان الحمار فلا تری * لذی شبهه منهم علی ناشی فضلا * قولنده واقعدر و یومثل (سوا سیه کاستان الحمار) مثلنک مثلیدر

(*) ک فنا خو یلدر اخلاق البغال * الحذر اوله او کونه بد خصال (*)

(اخلاق البغال) ده (بغال) بانک کسریله بغلک جمیدر بغل بانک فتحی و غیره مبعه تک شکویده دواب جنسندن قاره دیمکله معنای ترکیب قارلرک جو یلری دیمک اولور چونکه اخلاقک زیاده فناسی اعراق متضاده تک تجاذب ایتدیکی اخلاق متباینه اولوب و یوقار قسمی دایسی آت اناسی اشک اولمغه طبایع مختلفه و اخلاق متفاوته صاحبی اولان نوعین متخالفین یشده متولد ناجنس اولدیقتدن جمیع خصال رده اولمغه مثل اولوب غایت فنا و کوخو یلره و تلون مزاجه (اخلاق البغال) اطلاق اولندی ته که شاعریک اشبو * مالی رأیتک لاندوم علی الموده للرجال * خلق جدید کل یوم مثل اخلاق البغال * قولنده واقعدر

(*) خیرا خوالسر و احوال خیر اولدی شر * خیر سر دادرده اولسه قبل خذر (*)

(احوال شر) شر و ضمرک قرانداسی (احوال خیر) خیر و نفک برادری دیمک اولور یعنی خیر و شر و نفع و ضرر دائما خل واحد نوارد و یشلرنده درکار اولان تضاد و تخالف اکثر یا اخوین میاننده و قوصولان تازع و تضاد معزله سنه منزل اولمغه یشلرنده اثبات اخوت اولمشدر

(*) شبهه معنای دراخت الحرام * شبهه اودن اتفاقا لکرام (*)
(اخت الحرام) حرامک همشیره سی یعنی شبهه و نظیری دیمک اوور که مراد حل و حرمند
اشباه اولتان شبهه لو نسته اوله جعفر و بومقوله زده * فن وقع فی الشبهات بوشک ان يقع
فی الحرام حدیث شریفی مفاد نجه جانب حظر راجح اولفله اهل تقوی شبهه لو نسته رذن
اجتناب ایدر دیمکر

(*) اولدی لایطان آذان دیمه هم * سرکی بر فرد آجه نیک و کم (*)
(لایطان آذان) ترکیبده حیطان حاک کسریله حافظک جعی آذان همزه نیک مدیه اذک
جعی اولفله معنای ترکیب دیوارلک قولقلری وارد دیمکر که مراد هر سویلتن سوزی شاید
وراء جدارده ایشیده جک کیمیه وارد دیمک اولور * و بومثل افشاء سردن تحذیر موقعند
ضرب اولنورینه که شاعرک اشبو * واحتط علی السر باخفاه * فان لایطان آذانا * قوانده واقعده
(*) سرغریبال و دخی سرزجاج * کشف رازاتک ایشی احتیاج (*)
(سرالغریبال) ترکیبده غریبال فرطاس و زننده ترکیبده نحر بفرله قلوب دیکلری و عایه دینور
ودف و دانه دیدکاری آلت اهور دینور (وقوعی و تمام کیمیه دینور) کشف اسرار هج
حاجت مس ایشکسین بر کیمیه افشاء راز ایدکده * لاح سرالغریبال * دیو ضرب مثل اولنور
و بومثل غریبالک هر بر معنایستن ما خود اوله نیک مناسبتی غنی دیکدر (سر زجاج) ده زجاج
ضرب و زننده صرجه و بلور مقوله سی اوانی به دینور (زجاج قسمی شفاف اولوب در و نه
موضوع اولان نسته بی لایحاله حکایه و اظهار ایتکه بلا موجب کشف و ابراز اولان
سر خصوصنده (حصص سر الزجاج) دیو ضرب مثل اولنور

(*) اختلاج العین دینکده ماک * مرده ایل اوله در فرخنده حال (*)
(اختلاج العین) کوزسکریمک معنایست در که معر و قدر لکن هر لسان اوزره ترتیب اولتان
اختلاج نامدر قولنجه کوزسکریمک اکثر یا فرح و سرور و اسارت و دیدار احباب ایل فرخنده
حال و مسرور و البسال اولفله مرده و بشارت عداوند یغیچون مرده و بشیرده مثل اولوب
فلان کیمیه مرده لیدی موقعنده (اختلاج عینه دینور)
(*) اولدی ساعات التلاقی جوق سرور * چون او وقت البت غایت حور (*)
(ساعات التلاقی) ترکیبده ساعات ازمنه معنایست تلافی بر برینه راست کلوب کوریمک و بلوغ
معنایست اولفله تحینک تصادف و ملاقاتی زمانلری دیمک اولور لکن بر برینک لقاء و وصلته
منحصر و آرزو کش اولان کیمیه رهنکام و صلیبده ابریز سرور و سر سار انواع شادی
و حور اوللری ملائسه سبله بطریق الکتابیه مطلقا فرط سرور و طریقه (ساعات التلاقی
اطلاق اولندی

(*) قوش ایل ایتک تفاؤل زجر طیر * نهی اولندی چونکه بوقدر انده خیر (*)
(زجر الطیر) اجر الطیر و زننده قوش ایل تفاؤل ایدوب قالی کو تو کلکله تطیر و تشاوم ایدوب
قوشی صوت و آواز ایل یا خود طاش مقوله سی نسته اتق ایل طرد ایدوب اور کیمک و قاجرمق
معنایست در و بوزجر و طیره زمان جاهلیت توره سندن و اعراب جهالتاب عادتندن اولوب
اصل و اساسی اولدیفندن * اذا تطیرتم فامضوا علی الله فتوکوا * دخی لا عدوی ولا طیره *
مثلا و اخذتله ابطال اولمشدر

(*) زله الاری اولدی عاقلدن خطا * حسن تدبیر ایلر ایلر جانیجا (*)
(زله الاری) ترکیبده زله زانک قنیه ایلر سور چوب قایمه دینور و لامده یا خود فکر و تدبیرده

خط و خطا وقوع بولمه دینور رای زانک قنیه اعتقاد و فکر و اندیشه دینور پس بر عاقل
کیمیه اکثر رای و تدبیرنده اصابت ایدر کن بعضا غفلت و خطا ایتسه زله الاری اطلاق اولنور
(*) رای حاقن رای ضارب یکمال * یعنی فکر فاسد و باطل خیال (*)

(رای الحاقن و رای الصارب) ترکیبده (حاقن حاء مهمله ایل و صارب صاد مهمله ایل
ایکبیده حابن البول معنایست اولملریله حبس بول ایدی کیمیه نیک فکر و اندیشه سی دیمک
اولور چونکه ادران عارض اولدقده اختیار ایله حبس بول ایتک یا خود لعله بول محبس اولق
حضور قلبه و جمعیت خاطر ایل اعمال فکر و رویتیه مانع اولمیه فکرک سقامتی و ذهنک عدم
استقامتی مستوجب اولق ملائسه سبله بر کیمیه مطلقا فکر و خیالنده خطا ایتدکده * رای
فلان رای الحاقن و تدبیر الصارب * دینلور

(*) زله العالم شوکیم مشهور اوله * زله الجاهل اوکیم مشهور اوله (*)
(*) یعنی عیب عالم اولور آشکار * جاهلک عینه بوقدر اعتبار (*)

بیت لاحق بیت سابق ایضاح و معنای مقصودی ایضاح اچوند ر یعنی عالم و داناک خطا
و نقیصه سی بین الناس شایع و مشهور * و جاهل و نادانک عیوب فضیحه سی معور و مشهور
اوله کلمه لکی ملائسه سبله عیوب و نقایضدن مطلقا فاشی و رایگان اولانه (زله العالم)
و سر بسته آسا باشی اورتلوقلانه (زله الجاهل اطلاق اولمشدر

(*) اتفاق ایشلر ایلرین اوله * اختلاف قوم ایش شق العضا (*)
(شق العضا) ترکیبده شق شتک قنیه بر نسته بی یارمق و آرمق معنایست در (عضا ذکنکه
دینور) و ایلاف و اجتماعه دینلور پس شق العضا معنای اوله کوره استعاره طریقه و معنای
ثانی به کوره حقیقت اولق اوزره بر کیمیه بر جاعتدن مفارقت ایدوب آزلی بوی چکیمکه دینور
بویه کیمیه حقیقت * فلان شق العضا * دیر جاعته مخالفت و بجهوردن مفارقت ایتدی دیمکر
(*) همدخی ابن المذلق اول فقیر * بحث افلا سله زار و حقیر (*)

(ابن المذلق) مملک ضعیف و لام مشدده نیک قنیه مطلق و زننده عید شمس قبله سندن برضوی
ذکور دی کیمیه نیک کیمیه سیدر که نه کندیشی و نه آباء و اجداد سی مدی الدهور بجه افلا سندن
تخلیص کر بیانه جاره بوله مسرودا غما کهنه بوس و قوت لایموت ایل غم نوش اولمندن رها باب
اوله مسرودا علیه مشاهیر فلسفندن معدود اولوب سکاری مفسلر حقیقت * افلس من ابن المذاق
ضرب مثل اولمشدر عبارت ناظم مذاقک محسن یا خود مکرم و زننده اوله سن اقتضایدر لکن قاموسده
واو قیانوسده تصحیح و تصریح اولندی بقی اوزره معظم و زننده اولفله تغییر حاجت من ایشدر
(*) ابن مرقوم الذراعین اولدی خر * جاهل ایلرله آندن بر (*)

(ابن مرقوم الذراعین) ترکیبده مرقوم خطوطی و جزکیلی نسته معنایست ذراعین ذراعک
نسته شی اوله رقی اعضادن قول تعبیر اولتان عضور معنایست اولفله قوللری جزکیلک اوغلو
دیمک اولور که مراد فارسیده خر و ترکیبده اشک دیدکاری دایه در و بویکنه جار قسمتک اول
قوللرنده اکثر یا خلق اوله فرق سیاه جزکیلر اولق جهتیه در بعدا جار بلا دشعارک نوع
دیگری یعنی ایکی ابقالی کوچک قوللری بیوک برادری اولان جاهل ایلرله اختره دخی یتلرنده
در کار اولان مناسبت تامه اعتبار ایل (ابن مرقوم الذراعین) دینلدی

(*) الام من ابن قرصع اول لیم * کیم اوله غایت دنا شله ذمیم (*)
(الام من ابن قرصع) ترکیبده الام ارقم و زننده زیاده لیم و ناکس معنایست قرصع جعفر و زننده
اهل یمندن بر خیس و دنی کیمیه نیک اسمی اولوب و آنک اوغلو که ابن قرصع در لیم ابن لیم

برنا خلف ذمیم اولغله ایکبسی دخی لوم و دناثله مثل اولوب غایله دخی کیمسه به (الام من قرصع والام من این قرصع) دینلدی

(*) اولدی مولی الموالی بک رذیل * صدمه فقر و حقارتله ذلیل (*)

(مولی الموالی) ترکیبده مولی میمک فتحی والفسک قصریله معانی کثیره پیننده مشترکدر لکن بوراده آزاد اولمش کوله معناسنه یاخود حلیف و معاهدکه کی کس و مجهول النسب اولغله برکیمسه ایله عقد موالات ایدن کیمسه معناسنه اولوب موالی میمک فتحیله مزبور مولی نک جعی اولغله معنای ترکیب عتی و آزاد اولمش کوله لک معنی و آزاد لسی دیمک اولور یاخود کی کس و مجهول النسب اولغله غیرک حلیف و معاهدی اولان کیمسه لایله عقد موالات ایدن کیمسه دیمک اولور و علی التقدیرین رذالت و حقارتی مستلزم اولغله مطلقا فقر و حقارتک شمارینی

یش خوار و حقیر کیمسه به مولی الموالی اطلاق اولور

(*) بک شامت دینه در شوم البسوس * نفرت ایلراندن البته نفوس (*)

(شوم البسوس) ترکیبده شوم شینک ضمیمه نخوست و اوغور سزلیق معناسنه در بسوس عبوس و زننده بسوس بنت منقذ التیمیه دینکری قاریدر که شوم قد ملکه ملندر نفحه ده و مجمع الامثاله و ادبیات سائر ده مر سوم اولدیغی اوزره قصه سی اولدر که مشومه مزبوره دیار آخرده اولان همشیره سنی و همشیره زاده سی بحیاس بن مره پی زیارت قصدیله وطنندن فک رابطه اقامت و جارداری اولان سعدین شمس الجری دخی مسفوره ایله رفاقت ایدوب منزل جساسه حظ راحله شامت ایتیلر ایدی و بوسه الجری منک ناهه سی جساسک دوه زیله مر عایه کیدوب جساسک صهری و انسته سی اولان کلب بن وائلک قور و سنه واره غله کلب قایتک ضیفک ناهه سی اولدیغی بیلیمه رک حادین اخراج ایچون براوق اندقه ناهه سی ضرعه اصابت ایدوب ناهه بحر وجه همه سندن سود ایله قان جریان ایدرک جساسک منزله کلدی بسوس بو حالی کورد که و او بیل و جارینه اولان اهانندن بک سکوی و احداث مقامه تحریض و اغرایه دایر برطاق اشعار فتنه انکیز انشا ایتکله جساسک عرق جینی منفع اولوب بسوسه خطایای خالته جزع و فزع ایله جار بک ناهه سی مقابلنده بر معتبر خل قتل اولور دینکی سمع کلیه و اصل اولدقه علیان نام خانی مر ادا ایدر ظنیه * دون علیان خرط القناد * منلی ارسال بعده جساس کلی افعال و بر طعنه مخند ایله دیار عده ایصال ایتکله جساس ایله کلیک قبیله لی اولان تعلب پی وائل و بکر بن وائل قبیله لی میاندن حرب و قتال ایله تعادی تمام قرق سنه متادی اولدیغی اغراء بسوسدن ناشی اولغله شامت و نخوسته مثل اولوب غایت شوم قدم و اوغور سز کیمسه حقد * اشام من البسوس * دینلدی قاموشده و او قیاقوسده بسوس نخوسته بهودی اولوب شامتی جهت دیگر ایله اولدیغی مر سهویدر فلیراجع بسوس تمیمه و بسوس اسراییله دن هر بری سرآمد مشومین اولوب ایکبسیده مثل مزبوره موردومنا اولمقد

میعد کلد

(*) چله اولادنا ایچون تمام * کنیه اولمش این احلام النیام (*)

(این احلام النیام) ترکیبده احلام همزه مک فتحیله دوش آرمق معناسنه اولان حل لفظنک جعی نیام جبال و زننده نائمک جعی اولغله او یقوده احلام اولان کیمسه رک ولدی دیمک اولور لکن اصطلاح ادباده وطنی حرامدین وجوده کلس ولد زناره کنیه اولمشدر تنکیم (ایناه الد هالیز و ایناه السکک و ایناه الفراس المشرک و ایناه البغایا) دخی بویه مجهول الاب حرام زاده بیلره اطلاق اولور

(*) این ثله اولدی شخص کاردان * این حره پاک دامن مر زمان (*)

(این ثله) تانک ضمی و لام مشدده مک فتحیله جماعت انسانی معناسنه اولغله قوم و جماعتک اوغلی دیمک اولور که مر ادا کاردان یعنی ایش بیلچی و امور مصالحه حسن صورت ایله تمسیت و یرینی کیمسه اوله جقدر چونکه بویه مصالح ناسی لایقوله تنظیم و تسویه صد دنده اولان شخص کار کذار قوم و قبیله سنه ولد بار منابه سنده اولدیغی امر آشکاردر (این حره) ثله و زننده نسبه و کریمه خاتونک اوغلو معناسنه اوله رق عفتلو و پرهیز کار عرق ظاهر کیمسه مک کینه سیدر (*) شول غیر و حده اولمش مکر * اختلاط ناسدن ایدن حذر (*)

(غیر و حده) مصغر و مضافا یعنی غیر لفظی کار بان معناسنه اولان غیرک تصغیری اوله رق و حده لفظنه اضافتله ناسله الفت و اختلاطدن احتراز ایدن مزوی کیمسه به دینور و داما کندی رانی بکسور اولان خود بین و متفرد بارای اولان کیمسه به دینور و زیاده بخیل اولغله طعمانی بالکریجه ییوب مسافردن خوشلن جری کیمسه دن کایه اولور کانه کار بان و جعبتله کیدیه جک محله بالکریجه کیدر دیمک تصویرینه منیدر

(*) اولدی هم مفهوم اکسی من بصل * قات بقات جامه کین اهل کسل (*)

(اکسی من البصل) و اکسی من رصه صوغاندن زیاده لباس کیمی دیمکدر یعنی لباس معرفتدن عاری اولان مر المذاق کیمسه صوغان و لاهنه کی قات بقات ثیاب ایله ظاهرینه آرایش و پردکده بطریق المل * هواکسی من البصل * و اکسی من الکرنب * دینور مر حوم خواجه نصر الدین برکون دکرمانه و ارمش اتفاق بر قاج کیمسه تازه بوغاجه پشمر مشلر و بر قاج باش صوغان کیمشلر مر قوملر خواجه پی کورد که مر حبا ایدوب خواجه دخی برکات ایله دعا ائساننده * طرف الفی یخبر عن ضمیره * مثلیجه مر حومک باقشدن طعمه اشتهاسنی حس ایشد کلرنده ایچلرندن بر بسی بطریق المطایبه خواجه افندی مقامه مناسب فارسی بر قطعه سوبلک شرطیله سرده یورک دید که بلانوفف * دکرمنت دوزاست * اوکودنلر کیدراست * بوغاجه کوملکچک قالمش * صوغان قات قات کیراست * دیه رک مثل مزبوره تلمیح ایله بوغاجه نک باشه یکدیکی منفورادر

(*) نکتة نار الذبالة دیمه هم * آتش قلب حسود بدشیم (*)

(نار الذبالة) ترکیبده ذبالة ذالک ضمیمه ثمامه و زننده و بایک تشدیدیه ذبالة زمانه و زننده موم و جراع و قندیل مقوله سنک ایقاد اولمش قتیله دینور لکن علی طریق التشیبه درونی نار حسد ایله محترق لیکن پنه تحسوده نوازش ایدوب یوزه کواچی حسوده اطلاق اولور شته که این المعزک اشبو * کم حاسد حرق علی بلا * جرم فلم یضرنی الخنق * متضاحک نخوی کا ضحکت * نار الذبالة و هی تحترق * قطعه سنده واقعدر * و غیره نفی اولوب کندی نفسنه ضرر ایدن کیمسه به اطلاق اولور

(*) اولدی صب الزیت فی القندیل هم * رشویه کسب انوار هم (*)

(صب الزیت فی القندیل) ترکیبده صب ماضی مجهول زیت ثابت فاعلی قندیلک الفلامی عهد خارجی یاخو مضاف الیه دن عوض اولوب صب الزیت فی قندیل معناسنه اولغله فلانک قندیلته زیتون یاغی دوکلدی و قوندی دیمک او اور لکن ترکیب مزبور مال و منالی و شهرت و شانی اولین کیمسه راه ارشای لغت انما به سلوک کسب رفاه ایدوب پاره دقه بطریق المل ایراد اولور

(*) هم رشاء الحاحه دیندی رشویه * چونکه بادی آب و تاب حاجته (*)

(رشاء الحاحه) ترکیبده (رشاء) کساء و زننده * حل وایت معناسنه (حاجه) جیمک فتحیله

کتابک محتاج اولدیغی نسته معناسنه اولغله معنای ترکیب حاجت و نیاز مملکت ایچی دیمک اولور چونکه ایپ واورغان ایله قبولدن صوجقارمق و یولک باغماق مقوله سی منافعه توصل اولندیغی کی بر مطلبک حصولی ضمیمه ویریلن رشوت ایله دخی اومطلبک حصوله توسل اولغله بطریق الشبیه رشوته (رشاء الحاحه) دینلدی

(*) اولدی کافور التجارب آق صفال * پیرلردر آزمایشکار حال (*)

(کافور التجارب) ترکیبده (کافور) غایت بیاض صمغ معروفدر (تجارب) مساجد و زننده برنسه بی تکرار بتکرار اختیار ایدوب صنه مق معناسنه اولان تجربه نک جمعیدر و یوتربک حقیقی اولین مجاز قییلدن اوله رق آزمایشکار حال یعنی مره بعد اخری اموری امتحان ایله واقف احوال اولان پیرلر آق صفالده دینور

(*) یاسمین الشبب ایش موی سفید * جابجا اولدقده امانودمید (*)

(یاسمین الشبب و یاسمین الشبب) ترکیبده (یاسمین) و یاسمین سبیلرک قحیله عالین و عالون و زنلرده شکوفه انواعدن معروف بیاض چیچکدر (شبب) عیب و زننده قوجه لندر و یوتربک دخی حقیقی اولیان مجاز قییلدن اوله رق شجر یاسمینک اوراق سبزی میاننده دمیده و ظاهر اولان بیاض چیچک تشبیه سیاه صفال ایچنده اراق اراق ظهوره کلان موی سفیده یعنی بیاضلق دوشوب قریسمکه دینور

(*) مهرکنده شولکه غایت ذی بها * کرقر اوغلان اولسه کوج بتر اکا (*)

(مهرکنده) ترکیبده (مهر) نهر و زننده خاتون تره جنده تشبیه و تعیین اولان بدل نکاحدر که فارسیده و زکیده کابین تعبیر اوانور (کنده) کافک کسریه قبال بمندن برقیله در قیله مرسومه قزلری یوزدوه دن اقل مهر ایله تزویج ایتوب به عشایک دوه به قدر مهر و پردکاری والدقاری اولغله فرط عیلاده مل اوایوب برسد غایت کرانها و نای اولدقده (اعلی من مهور کنده) ادیو ضرب مثل اولنور

(*) دینسه ثقب اللؤلؤ اولدر کم مال * دختر الوب ایتک بکرین مزال (*)

(ثقب اللؤلؤ) ترکیبده (ثقب) تاء منسله نک فتحی و قافک سکونیه دلت دلت معناسنه (لؤلؤ) لامرک ضمه ری و همزه لک سکونیه مجوهرات اقسامندن اینجو معناسنه اولغله معنای ترکیب خریدنه بی یعنی دلتک اینجوی دلتک معناسنه در لکن بطریق الشبیه قز اوغلان قز تعبیر اولان دختر خریدنه بی جامه خواب وصاله الوب بکرینی ازاله ایتکه دینور و جوه تشبیه اطهر من ان شقی در

(*) دیندی کسر الفستقه بکر المغه * لجه تنک صفایه طالمغه (*)

(کسر الفستقه ده) فستقه فالت و تالک ضمه ریله قنقه و زننده و تالک قحیله جندیه و زننده فستق جنسک واحدی اولغله شام فستقی تعبیر اولان میوه دن بردانه به دینور معنای ترکیب فستق قز اولور لکن بودخی ثقب اللؤلؤ کی بکر بالغه المی و دلخواه اوزره بر مراد اولوب ذوق و صفا بخرینه طالمق معناسنده اصطلاح طرفادن اولشدر

(*) اولدی فتح الحصن اول معناده هم * قلعه فتح ایتک کی کویا هم (*)

(فتح الحصن) معلومدر که غیرک دست تصرفده اولان قلعه کی قهر و غلبه ایله قبضه تسخیریه الوب متصرف اولغله دینور لکن بودخی ساقاری املو افتراع و اقتضایض یعنی غدره تشبیه نک بکرینی ازاله ایله نالی مراد اولق معناسنده فضیلات ایدادن اولشدر

(*) اتصال الحبل مفهومی نفاق * ربط الفت ایله اولق سینه صاف (*)

(اتصال الحبل) ترکیبده (اتصال) برنسته آخره اولاشق و بشتک اولق معناسنه (حبل) ایپ واورغان یاخود عهد و پیمان معناسنه اولغله ایپلرک یاخود عهدک اتصال دیمک اولور لکن بوراده حبلدن مراد کندیسینه انس و الفت ربط اولان حبل مجازی اولغله داماد ایله عروستک ابتداء و صلته عقد ریمان محبت ایله سینه صاف بلکه حباله آغوشه چکوب نفاق بناف اولدقاری لیه زفافه دینور

(*) نکتة ادخال بسمرة فی النواة * اجتماع جامعین و جامعات (*)

(ادخال البسمرة فی النواة) ترکیبده (بسمرة) بلك ضمه ریله خرما قوروغی معناسنه (نواة) حصاة و زننده چکرکی معناسنه اولغله خرما بی چکرک کنه ادخال ایدوب برلشدرمک دیمه اولور لکن ترکیبک معنای حقیقی متصور اولوب بلکه ذات خرما بی املس و طولانی اولغله الت رجله تشبیه و نواتک شق و شکافی نسوانک موضع معهودنه تشبیه طریقیله رجل جامع ایله مرأه جامعه نک اثناء و طی ده وقوعبولان مجامعاتی حالتیچون مستعار اولشدر

(*) اولدی فض الکبس و اعلاق الختام * بکر ازاله ایته بروفق مزام (*)

(فض الکبس) ترکیبده (فض) فالت فتحی و ضادک تشدیدیه مهر لونسته نک مهرینی بوزمق معناسنه (کبس) کافک کسری و مدیده نسوانک رجله چوچق یتاغی اولان تشبیه معناسنه اولغله مقصود اولان ازاله بکر دلالتی ظاهر در (اعلاق الختام) ده (اعلاق) همزه نک کسریله برعضوه الزاق علق ایتک یعنی سلوک یا بشدرمق معناسنه (ختم) کتاب و زننده مهر موی معناسنه اولغله مال ترکیب مهر موی سلوک واری یا بشدرمق دیمه اولور لکن الت تناسلی درازلقده مهر مومنه و دختر دوشیزه نک سلوکیه چک عضو معهودنه اصابت ایتدکه اجرای دم ایته ده سلوکه تشبیه ایله ازاله بکر ایچون مستعار در

(*) قاصرات الطرف و حوس منظر سا * زوجنک غریبنده بایز دانا (*)

(قاصرات الطرف) ترکیبده (قاصرات) قاصره نک جمیدر قاصره حایسه معناسنه در (طرف) حرف و زننده کوز معناسنه در عین کی پس قاصرات الطرف اسم فاعلک مفعوله اضافتیه نساء قصرن ابصارهن علی ازواجهن معناسنه اولغله و زلری زوجلری نک دیدار یته قصر و حبس ایله زوجنک غریبن کف ابصار ایدن نساء عفتداردن عبارتدر مفردنده قاصرة الطرف دینور خوش منظرلق یعنی ذات جمال اولق مفهومندن جزء وکل ایه ده حسن عالمیها ایله متصفه اولان نساء جنانک مدخنده وارد اولدیغه تلمیح ایچون تقیید اولندی

(*) دی بنات الطارق اول حسناره * نسلی پاک و حسنی مستناره (*)

(بنات الطارق) علاء بن الطارق بن الحارث بن امیه بن عبد شمس قزلی دیمکدر مزبور علو حسیده و شرف نسبه سائرلردن مستنار و ممتاز و حسن و جالده بیهمتا و سرافراز اولر ایله ضرب مثل اولشدر رتبه که انلردن هند بنت عتبه و قعدة احد ده محاذیل مشرکیی اغراق صدیله اشبوحن بنات طارق نمشی علی التارق الدرفی الخناق و المسک فی المصارق ان تقبلوا نعانق اوتدرو و انفارق فراق غیر و امق ارجوزه سیله مباحات ایلشدر بنابرین مطلقا ذات جمال اولان تسویه بنات طارق اطلاق اولنور

(*) ام قرقه بک عزیز اولان نسا * اصل و نسلی صاحب عز و علا (*)

(ام قرقه) قافک کسریله ربیعه بن بدرك قزی و مالک بن حذیفه بن بدرك زوجه سیدر مرسومه نک دائره سنه جله سی کندی محرم لری اوله رق الی عدد دلاور زور آورک الی

قبضه سيف صارماری اصلشیدی بناء علیه اصل ونسلی عزیز و عالی اولان عزیزه و متبعه
خانون حقهده می سومه ایله ضرب مثل اولنوب (عزیز من ام قرفه و اضع من ام قرفه) دینلور
(*) هم انایب القنا دیمک تمام * مدحت آبا واجداد کرام (*)

(انایب القنا) ترکیبده انایب مصایح و زننده انبویک جمعی انبویک اسلوب و زننده بو غوم
معناسته (قنا) عصا و زننده فارغی مزارق معناسته اولان قنایک جمعی اولمغه معنای ترکیب
فارغی مزارغک بو غوماری دیمک اولور لکن انایب القنا منظم و هموار و منساوی المقدار
اولمغه مثل اولوب آباء واجدادی شان شرفده جائز قصبات السبق اولان کیمسه حقهده
آباؤه کانایب القنا دیو ضرب مثل اولنور

(*) اولکه خضره الدمن بین النساء * کندی خوب و اصل و نسلی ناسزا (*)

(خضره الدمن) ترکیبده خضره جراه و زننده تروازه اولان بقول و نباتاته دینور سبزوات
معناسته (دمن) دالک کسریله سپورندیک سپره سی دیمک اولور لکن بطریق المثل فر و مایه تسدن
وجوده کلمش اولان جیل و حسنا خانونه دینور که اشبو * ایا کم و خضره الدمن * حدیب شریقه
اندن تحذیر بیورلشدر و یومثل ابتداء لسان بلاغتینان نیویدن صادر اولان جوامع الکلمدن
اولمغه شریف خطاب ایله مشرف اولنلردن بعضیسی و ماذک یار رسول الله دیدکده * المرأة
الحسنة فی منبت السوء * ایله بیان بیورلشدر

(*) باقة الزجس عجز بدلقا * موسفید و زرد روی و سیر یا (*)

(باقة الزجس) ترکیبده باقه ناقه و زننده برطونام شکوفه به و برمت اوتد دینور (زجس)
نونک فتی و کسریله ترکس فارسیدن معرب اوله رق معروف چمکدر که زرین قدح تعبیر
اولنور مالک ترکیب برطونام ترکس دیمک اولور و یوزجسک ساقی منابه مائل یشل و شکوفه سنک
ذیلی بیاض و اورتی سنده صاری قدسی اولق ملاسه سبله بطریق التثبیه صاحبی اغارمش
و یوزی صرارمش و بیخافری قرارمش و شاعرک اشبو * مجوزه من وجهها * کم تاب بدروا حجب *
فشعرها کفضة * والسن لاشک ذهب * قطعه سنده ماصدق اولور کرته به وارمش بدیکر و کریمه
المنذر اولان پیره زن فرتونه اطلاق اولنور

(*) رقة الحافر فسادات زنان * هر بری تحذیرده در ناخن زنان (*)

(رقة الحافر) ترکیبده رقت دقت و زننده تنک و یوفقه معناسته (حافر) فانک کسریله دابه تنک
طرفی معناسته اولمغه معنای ترکیب طرفی یوفقه یعنی دیمک اولور لکن علی و تیره الکتابیه زنا
و فجور ایله درون رجاله ناخن زن تحذیر اولان فاحشدرک نفسده اطلاق اولنور تنکیم بویله
فاجرله لسانزده طرفی قرینجی تعبیر اولنور

(*) ذات نحین اوله در رسوای عام * شغل بخل و حرصه بین الانام (*)

(ذات نحین) ترکیبده نحین نحیک تشیه سیدر (نحی) نونک کسریله فسق و زننده و فتحیه
و حی و زننده مطلقا طلوم دینور زنی کی علی قول خاصه یاغ طلومنه دینور معنای ترکیب ایکی
طلوم صاحبیه سی خانونه دیمک اولور ناظم تحریر بویسته * اشغل من ذات النحین * مثلنک
موردنه و مضربنه ایما ایلشدر اصلی بودر که نیم الله بن نهلبه قبیله سندن برخاتون زمان جاهلیتک
اواخرنده انکی طلوم یاغ ایله سوق عکاک کاب خارج بار درده زحامدن شالی رخساره یاغ
سردی حوات بیجیراند و اری سی الله عذیل اسلام یاغ لقی و رتبه یاغ کاب یاغ
ایکی ایچوب طلومک برینک عزیز چی جو دردی اندن برکده مدح و تکریم دیگر طلومک ازنی دخی

چوز دروب اندن دخی طبا ندی خانون طلوماری آغز لری یاغسز اوله رق بریزد اللریله
طبا ندیله میدانی خالی بولمغه میایعه بی غیری کونا معامله به چوزوب بر بشقه آکیش و بریشه
میاشیرت ایلدی خانون مدافعه به نصیدی ایله یاغ بالکله هدر اوله چی بدیدار اولمغه
بالضروره بو بازار لغد رضا کوسردی من بعد بغایت مشغول اولان کیمسه حقهده اشغل من ذات
النحین مثل اولدی بعد زمان خوات توحید و اسلامه شرفیاب و غروره بذره شهود ایله کارا صاحب
کرآمدن اولدقه اچیانای سرور انام علیه الصلاة والسلام فاده من بوره به تهر یض ایله ملاطفه
بیور قلدنه امامت اسلمت قلدن بوجواب و بریادی

(*) اوله مشکل مارکیم عار النساء * قومنه اوله اید خجلمت فزا (*)

(عار النساء) ده عار نار و زننده عیب و تقصیه لازم کله جک و مورث شرم و خجالت اوله چی
تشیه دیمک کله طباغه نسوانک موجب فضاحت اوله چی افعال فیجده سی دیمک اولور لکن
مطلقا برکیمه دن صدور ایدن فعل متکرر مجموع متعلقاتک عرض و ناموسنی مختل و مکدر
ایدوب مدت متطاو له تحت خجالتده سیر نکون اولنورن ایجاب ایدر خجالتده اولدقه بطریق
المل عار النساء دینور

(*) ربنا الرحمن ستار العیوب * انه بالعفو غفار الذنوب (*)

(ربنا) مبتدا (رحمن) صفتی یاخود خبریدر (ستار العیوب) اضافتله مبتداتک خبری یاخود خبر
بعد خبریدر انه خبریه و اجمع ان کله سنک اسمی (بالعفو) ده یاغ سیدیه مایه دنه متعلق اولمغه
عفو فاعلی غفارک مفعول به غرض صریحی اولور (غفار الذنوب) اضافتله انک خبریدر بومفرداتک
معناری کرارا مرارا یکدی حاصل معنی بزم منم حقیقی اولان ربمن عبادتک عیبرنی مبالغه
ستراید یحیدر تحقیق اول ذات خطا پوش مجر دعو و رحمتی سیدیه اهل ایماتک کاهلرنی مغفرت
ایدیچدر دیمک اولور

(*) فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن * اول محمدله یستدیده صفات (*)

یعنی مشویاتدن بو قطعه بحر مل مسدس الاجزاندنر لکن عروض و ضمیر یلری سبع ساکنی
حذف ایله مقصوردر ناظم بحر بر ذیل قطعه ده افراد متعین خطایا مدح و ستایشه بادی اولان
خصالی کسبله یعنی اشبو مشویانده سلاک نظمده مندرج اولان بدر معارفی اجزایله اوصاف
و اطواری بکلملشدرن اول دیو نصیح ایلشدر

(*) هکذا من نفایس الامثال * نادرآت جواهر الاقوال (*)

(هکذا) لف قافیه سنک قطعه اخیره منیده یکدیکی اوزده شوبلجه و یونک کی معناسته مبتدادر
(من نفایس الامثال) ظرف مستقر (نادرآت) رفله ظرف مستقرک فاعلی (وله برق مبتداتک
خبریدر نادرآت جواهره جواهر اقواله مضافدر) حاصل معنی شوق قطعه سابقه ده ایراد اولنان
نفیس و مرغوب مثلالر کی اشبو قطعه مشروع فیهاده ذکر و ایراد اولنه چی و نادر الوجود اولان
جواهر کرانیه کی مثل و نظیری غایت آرز بولنه چی اقوال فصاحتی نفایس امثالندر دیمک اولور
مراد ناظم امثال آیه نک حفظنم تشویقدر

(*) معنی صاحب الهراوه بلی * وصف فخر رسیده اولدی جلی (*)

(صاحب الهراوه) ترکیبده هراوه هانک کسریله جایه و زننده مطلقا عصایه یاخود ضحاکلور
قالجمه عصایه دیمک معنای ترکیب عصا صاحبی یاخود عصای ضحکه صاحبی دیمک اولور
و یونکله صاحب القضب و صاحب اللواء و صاحب الیراق کی فخر عالم صلی الله تعالی علیه و سلم
توصیف و تهورز بر اکتب سالفده خام لایب صاحب الهراوه ایله معنی اوارینی و رسول اکرم

صلی الله تعالی علیه وسلم اکثر اوقاتید مؤید زنده ام کاک عصا واکا انکا واعتصا بر دینی
و صحراده اداء ضلالت انما منتهی زکری عصا اولدیغی و این العضا اولدیغی یعنی طبع مکارم بنوع
عالیه زنده اصلا تهور و غلظت اولوب رفیق و ملائمتله حسن سیاست صاحبی اولدیغی باعث تسبیح
و توصیف اولمیشدر

(*) کرجلاء القلوب دینسه همان صفوتیه تلاوت قرآن (*)

(جلاء القلوب) ترکیبده جلاء کسری و الفک مدیه فلج و آینه مقوله سنک پاسی آجوب مصیقل
ایلمک معنایه و بر کیمسه نک غم و حزنی کشف و ازاله ایلمک معنایه اولمغه معنای ترکیب قلبک
زک معنوی سنی کیده زوب صافی ایلمک یا خود هم و غمی دفع و رفع ایدوب فرخناک قلبی معنایه
اولور چونکه حضور قلبه تأمل و تدبره مقارن تلاوت قرآن هموم دنیایی ازاله و قلوبیدن اوساخ
و سوسوی دفع و اماطمه ایتمک و سیله اولدیغی مأثور و مشهور اهل شعور اولمغه مبالغه جلاء
القلوب اطلاق اولمیشدر

(*) عمل صالح اولمیشد بر نور * که کادیدیلر مهوور الحور (*)

(مهوور الحور) ترکیبده مهوور شهرور و زنده قریب مهر کنده باینده کچن مهرک جعبدر (حور) نور
و زنده نون قافیه سنک ایکنی قطعه سنده جنت قزلی دیو ذکر اولتان حور عین دن عبارتدر
پس مهوور الحور جنت قزلی نک تزوجنده تسبیح و تعین اولتان بدل نکاح دیمک او اور چونکه
تصریح کرده آنا اولدیغی اوزره جنتک غنی ایمان و توحید و حور عینک مهرری اعمال صالحه در
یعنی ایلره یونلرایله واصل و نائل اولنور دیمکدر

(*) دیمک اولمش حیائل الاسلام * عهد ادبانی ربط و استحکام (*)

(حیائل الاسلام) ترکیبده حیائل قبائل و زنده عهد و میثاق معنایه اولان حبلمک غیر قیاس
اوزره جمعی اولمغه اسلامک عهد و میثاقی دیمک اولور یعنی دین اسلامی کاهو حقه التزام ایدن
کیمسه اوزره لازم کلان اعتقادات حقه و اعمال صالحه دن عبارت اولور

(*) کیمیه السعاده فضل و کمال * اتمه هم حسن خلقی استکمال (*)

(کیمیه السعاده) ترکیبده کیمیا کافک و میمک کسرله سیمیا و زنده لغت مولده یا خود معرب
اوله زکی اکیر تعیر اولتان جوهر در که باقره طلا اولنسه التون اولور دیرلرته که زای همه
قافیه سنک ایکنی قطعه سنده فی الجمله بیان اولندی (سعاده) کرامه و زنده نیکیخت و خوب طالع
اولقی معنایه در پس کیمیه السعاده بخنی ابو و طالحی کوزل و قوتلو اولار کیمیه نک نائل
اولدیغی کیمیا دیمک اولور که ناظم مر حومک بینه قطعه مزبوره * کیمیا فضل و هیزدن واریسه
دنیاده * قولی اوزره علم و هنر و فضل و کالیدن عبارتدر و کیمیه السعاده مکارم اخلاقه دخی
اطلاق اولنور

(*) جهل ایمش حجت زنادقه هم * اوله کور علمه جهانه علم (*)

(حجه الزنادقه) ترکیبده حجت حاکم ضمیمه دلیل و برهان معنایه در زنادقه عمالقه و زنده زندیق
جمعدر زندیق زانک کسرله ایکی آله قدیم اثبات ایدن ثنویه طائفه سنه دینور یا خود ربوبیت
و آخره ایمان و اعتقادی اولین کافر بی دینه دینور یا خود دروننده کفری اضمار و اخفا ایدوب
ضورتا ایمان و اسلام اظهار ایدن ملحد و منافقه دینور ایددی معنای ترکیب زندیق کور دلیل دیمک
اولور چونکه بومقوله زندیق کور بدهی البطلان اولان منهلری اثبات معروضده ابراد
ایتمک کوری شبهات جهل مر کیدن ناشی جهل مخصوصدر لکن مجازا هر برجهله حجه زنادقه
اطلاق اولندی

(*) دیندی بر جیمیه کاتب الافلاک * شری اهل قایدر ادراک (*)

(کاتب الافلاک) صاحب الاملاک و زنده کوکبرک کای دیمکدر که عرب و فارس و روم مختلری نک
اتفاقیه سبعة سیاره دن سماء نایه ده مر کور اولان عطارد دیندر که فارسیده تیر دینورته که
نایه ده مر کور اولان زهریه فارسیده نایه ده و خامسه ده اولان مریخه مرام و سادسه ده اولان
مشتری به برجیس و سابعده ده اولان زحله کیوان دینلور ته که ناظم مر حومک تحفه سنده نون
قافیه سنده دخی مر سومدر پس اجماع اهل لغت و اتفاق اهل نجوم اوزره عریضه کاتب الافلاک
فارسیده دتیر چرخ و دیر آسمان اطلاق اولتان کوکب فارسیده تیر تعیر اولتان عطارد در یوخته
برجیس اطلاق اولتان مشتری دگدر و یو عطارد کاتب سهر اولمغه رئیس الکتاب اولوب ارباب
دینه حاکم در که ستر سیارات ایله اتصالندن نشأت ایدن سعد و نحس دن زمره کاتب و اهل قای
بهره مند شادی و الم اولور یو جتهله انک اسرارته اول باول ارباب قلم واقف اولدق کربنی ناظم اشعار
ایلمشدر و کاتب دیوان آسمان عطارد اولدیغی باقی مر خود دخی ترتیب سیارات اوزره انشایدیکی
قصیده سنده اشبو * دست اور مشیدی کلک شهابه دیر چرخ * طهر اوقیس حکم خداوندانس
و جات * یدیه و مستری و زرا و علما و حکامه منسوب اولوب حال و شاقی دیر اوزر جمهور اولدیغی
اشبو * تدبیر معظیات امور جهان انجون * یاغندی شمع فکری برجیس نکته دان * ینشله ایضاع
ایلمک در ایددی یو تفصیلدن معلوم اولدیکه دیر آسمان تیردر برجیس دسکدر پس ناظمک
* دیندی بر جیمیه کاتب الافلاک * دیدیکی دینشله بکر سبور یو ضرورده * دیندی هم تیره کاتب
الافلاک * دینسه سقیم مقال تیرکی مستقیم و هدف عرضه راست کلوب اصابت ایتمکله تقویم
یونانورظن اولنور برجیس درویش و ادربس و زنده در

(*) نازییه دیدیلر لسان الید * نطقی آنک زباندن ازید (*)

(لسان الید) الک دبی دیمکدر که ینک کاری اولان یازی انجون مستعار در زبانشان مافی الصمیری
ایله و انباء ایدیکی کبی خط دخی خانه خاطره اولانی ایزاز و افشاید بلکه لسانک مافی الصمیره
دلالتی فقط مخاطبه حاصل و خطک دلالتی حاضر و غایبه و قریب و بعیده شامل و مدی الدهور
انطاق و استنطاقی قابل اولمغه نطق یننطق لساندن ازید اولدیغی وارسته قید اشکالدر
بناء علیه * لسان الید انطق * دینورته که * لسان الخصال انطق من لسان المقال * دینلور
* و لسان الدمع * و لسان المیزان * دخی بویه در

(*) خیراله مرده بی خنامه نوح * که بشارته اوله راحت روح (*)

(خامه نوح) علیه السلام اول کوکبر جیددر که (هم غراب نوح اوینک ناسرا) یعنی شریخنده ذکر
کذرا ایدن غراب نکبت مآب معوث اولدیغی خدمتده فرمانبر اولوب ابطا ایندکده جناب
بی الله عجا و جه ارضده صوبی چکیلوب منکشف اولمش پروار میدر یو بحسبه مأمور یوردق لری
خامه در که فرمان شیخ الانبیا ایله بالا و از و اطراف و آفاقه دقتله نظر ایدر اوله رفی خوق زمان
یکم دین ارض بارزه به وصول و اندن بر فاج دانه اوزمی مشتمل بر عنقودی در منقار و ابقلرب
طین مسرمدار ایله تطمین ایله غلی الفور قفول ایدوب اصحاب سفینه بی تونید مفسرته دلشاد
و ابشار ایتمکله مرده و بشارته مثل اولوب من بعد پیام مفسرته انجامله تشر ایدن مرده بی به
خامه نوح اطلاق اولندی و یو کاخامه السفینه دخی دینلور و بعض احوال (کسته طوق الحمامه
مخفف) بینه در اولندی قلمراجع

(*) ازکن من ایاس اهل ذکا * که اوله عقل ورشدی بیهمتا (*)

(ازکن من ایاس) ترکیبده ازکن قوت حافظه و یکاست فائقه و فراست صائبه صاحبی تیر فهم

و حاضر جواب کیمه معنایه اولان رکن لفظندن اقل تفصیلدر ایاس کاپ وزنده مرینه
قبیله سندن ایاس بن معاویه بن قریه المزنی در که تفصیل احوال و زکون و کاد منیل اولدیغی مشربانک
بودن ایکدور بکرمی طغوزیت اقدم کن * یک ذکی ادمدر اذکی من ایاس * بنی شیر خنده
کندی اورایه مراحت اولسون

(*) عدل و احسان سیره القهرین * حسن طلعتده صورة القهرین (*)

(سیره القهرین) ترکیبده سیرت سبت کسریله سبت و طریقت و جالت و هیبت و طرز و روش
معارفنه (عمرین) تغلب طریقه یقله حضرت ابو بکر و عمر رضی الله تعالی عنهما حضرت ناریه
اطلاق اولغله یونلرک طرز و طریقتاری و رعیتلرینه عدل و داد ایله حسن سیاستلری دیمک
اولور عصر سعادت نیکره هیچ بر عصرده یونلرک عدل و دادلری کبی عدالت و سیرت
حسنلری کبی حسن سیرت معهود اولدیغندن عدل و احسانده مثل اولمدر (صورة القهرین)
بطریق التغلب خمس ایله فرق صورت و هیبتلری دیمکدر یونلر مو جودات جسمانیه تک
اضواء و انوری اولغله حسن طلعتده و کمال چالده مثل اولمدر بناء علیه حسن طلعت و حسن سیرت
کنندیده مجمع اولان کیمه حقه بقاء * رأیت بقلان صورة القهرین و سیره القهرین * دیرلر تکیم
ناظم بحر و دیاچه ده جمع اولوب انده خصال القهرین طلعت ذاتی جمال القهرین دیمدر
(*) سیره ارد شیر او طرز حسن * که اوله چله طورى مستحسن (*)

(سیره ارد شیر) ترکیبده ارد شیر زنجیل وزنده اوله ملوک ساسانیان اولان ارد شیر بن بابک بن
ساساندر مزبور بیاییت عاقل و عادل و امر ریاستده و حسن سیاستده ماهر و کامل ایدی کرچه
آتش پرست و مجوس ملت ایدی لیکن صاحب حسن تدبیر و عدل و داد ایله تنظیم احوال عبادده
اهل دقت ایدی مزبورک ریاست و سیاسته و تسویه احوال رعیته دار کلمات عبرت سمائی
قتی چوققدن از چله اذارغب الملک عن العدل و رغبت الرعية عن الطاعة و وحش الاشياء عند
الملوک رأس صار ذنباً و ذنب صار رأساً * ولا سلطان الا برجال ولا رجال الا بمال و الامال الا
بالعمارة و لا عمارة الا بالعدل و حسن السياسة و شر الملوک من خافه البری و اعتمد علیه الجری مثللو
کلمات دلاویز نصیحت امیر ایله افراندن ممتاز بر شاه سرفراز نصیحت داز اولغله حسن سیرتده
مثل اولمدر

(*) اولکه غایتده مطعم و مضاف * کینه اولمش اکا ابو الاضیاف (*)

(ابو الاضیاف) ضیفلرک و مهمانلرک باباسی دیمکدر که مسافره حرمت و رعایت و حقوق چوق طعام
و ضیافت ایتک مقتادی اولان خاندان و مهمان نواز کیمه تک کینه سیدر

(*) ابن ماء السماء ماکی همان * آب احسانی چوق ایدن جریان (*)

(ابن ماء السماء) ابن الفیث و ابن المطر کبی یا غمور او غلو دیمکدر که خلق اوزره آب احسانی
نازل و جاری و باران نیسان کبی نفع و طائل چله به شامل و ساری اولان کیمه تک کینه سیدر
یا خود ماء السماء ملوک عراقدن نعمان بن المنذرک و الله سی اسمی اولغله ابن ماء السماء
انعام و احسانده مثل اولان نعمان اولوب کثیر العطا و جزیل الاحسان اولان کیمه به
بطریق المثل اطلاق اولنور

(*) رمضان آیدر ابو البرکات * نعمت حقیرانده بی غایات (*)

(ابو البرکات) نما و برکتلرک اصل و منشائی معنایه ماه رمضان کثیر الفیضاتک کینه سیدر
شهر مزبور اهل صومه دنیوی و اخروی منبع فیوضات الهیه و مرید نعم نامشایه
اولدیغی باعث کینه اولمدر

(*) باب الابواب دیمکدر توبه * داخل اولماغه چالاش اول صوبه (*)

(باب الابواب) قبولرک قیوسی یعنی ابواب عدیده بی مشتمل اولان سرایک دروازه سنی
و حولو قیوسی دیمکدر که بطریق التخیل هشت بهشت دخولک باب اولی اولان توبه مراد
اولور زیرا شرک جلی و خفیدن و سائر معاصی و مناهیدن توبه و رجوع بولماد چله سالک
باب رضا فتح اولمیه جفی و محل رضوانه دخول و وصول بولمیه جفی تبصیر کرده
تزیل مینمدر

(*) ام آدم دیمک زمین اولمش * خلقتک اصلی چونکه طین اولمش (*)

(ام آدم) حضرت آدم علیه السلام و الله سی یعنی خلقت و فطرتک اصل و منشائی دیمکدر
زیر اجانب ابو البشرک عنصر اعظمی تراب مینت ما آب اولدیغی نصیرج کرده قرآن
معلوم کافه آدمیاندر

(*) احذروا من اصابع الایتام * اللرین بددعایه آچه مرام (*)

(احذروا من اصابع الایتام) معنای ترکیب بتملرک پارمقارندن حذر ایدک دیمکدر که انلرک
الرینی بددعایه قالدیروب آچغه بادی اولان ظلم و تعدیدن تحاشی و احتراز ایدک دیمک
اولور و بوتعبیر بعض سلفدن ما توردر تنکیم فرزدقک اشبو * رب امر ترکته یجهد * حذرا
من اصابع الایتام * قولنده واقعدر

(*) هم بلوغ الاشد ذنبلسه ما ل * کلاه در برضی به رشد و کمال (*)

(بلوغ الاشد) ترکیبده اشد همزه تک فقی و شبتک ضمیمه کمال قوت و عقلمدر که انسانده
بعد البلوغ حاصل اولور و لفظ مزبور بعض اهل لغت عندنده جمع بنیه سنی اوزره مفرد
و بعضی آخر عندنده مفردی مستعمل اولدیان یچو عندندر و بولفظ * ثم لتبلغوا الشدکم * دخی
* حتی اذ بلغ اشدکم * نظم کریملرنده استحکام قوت و ثبات عقل ایله مفسر اولغله ما ل صینک
جسمنه قوت و عقلمه رشد و ثبات کاد بکی چاغ دیمک اولور

(*) اصدق من قطا دینورسه مراد * دائماً صدق ایلین معناد (*)

(اصدق من قطا) ترکیبده قطا حصا وزنده طیور دن بغرتلق قوشی دیمکله معروف قوشلر
معنایه جعددر مفردی حصاة وزنده قطاة در طائر مر قوم دائماً نسق واحد اوزره اوتوب
صوتی تغیر ایتدیکندن و صوتی دخی قطا قطا اولغله اسمی طوغریجه بیان و حکایه اولدیغندن
صدق ایله موصوف و راستگو بلقی ایله مثل اولوب دائماً صدق اعتیاد ایدن کیمه حقه اصدق
من القطا دیو ضرب مثل اولنور

(*) امراء الکلام شاعرلر * یک بلاغته نظمده قادرلر (*)

(امراء الکلام) شعراء المرام وزنده * واسئل القریة * قیلندن اوله رق امراء اهل
الکلام معنایه در که ارباب سخنک امیرلری یعنی رؤسا و سرکرده لری دیمک اولور لیکن
اصطلاحده فصاحت و بلاغته مقارن نظم سلیس انشاسته مقتدر اولان شعراء سخنورانه
اطلاق اولنور

(*) الحلیایة العراق دیمک * نوع لکته نازلی سو یلک (*)

(الحلیایة العراق) ترکیبده الحلیایة طنطراینه وزنده تا کید نسبت ایچون الف و نون
زیاده سیله الحلیایه منسوب دیمکدر الحلییه زلزله وزنده متکلم کلامی سلاستله ادا الیجوب اغزنده
لقمه چیکز کبی تردید ایدرک نوع لکته یعنی یلک واری سو یلک معنایه در (عراق) کاب وزنده
برواسع اولکدر که دارالملکی بغداددر مصره و کوفه و واسط کبی نیجه ممالکی مشتملدر بس الحلیایه

العراق تقر بمضایق ابله الخجانیة اهل العراق دیمك اولور یونلرك اكثر سكاني سيما نسوان وخبواني
نوعا ینیه کی کبی باید انسی سو یلله لیه الخجانه مثل اولوب مطلقا اوله ادا ایلله نازلی وشوبولی
سو یلمکه الخجانیة العراق دینلندر

(*) اولدی هم غفلة الرقیب دیمك * وقت فرصت نه وقت طیب دیمك (*)

(غفلة الرقیب) ترکیبده غفلت برنسنده فلت تحفظدن ناشی سهو و ترك ایتك معناسنه (رقیب) عموما
مکهمان و کوزجی معناسنه و خصوصاً خبوی بلرك ناطر و حامیسی معناسنه ارمعه معنای ترکیب محبوبك
نظارته نصب نفس ایدن رقیب غفلت و ذهول دیمك اولور پس انلرك غفلتی عشاقك وقت فرصتی
وهنگام وصلتی اولمغسله لدی العشاق زیاده اطیب اولدیغدن اختلاس فرصتده مثل اولوب
هرنه مطلبه اولورسه اولسون فرصت و قته غفلة الرقیب اطلاق اولنور و مطلقا طیب و لذیذ
عد اولنان نسنیه دینور * ته که بعض حکماء حیات دنیا بک زیاده محبوب و منتهی و بغایت
سریع الانتضا اولدیغن وصف معروضده * الدنیا اطیب من غفلة الرقیب واقصر من جلسته
الخطیب * دیمندر

(*) اعز من دویدمعری طویل * که معمر اوله قتی چوق ییل (*)

(اعز من دویدمعری) ترکیبده دویدمعری و اوک فحیله زیبر و زننده رجال جاهلیه دن دویدمعری بن زید نام
کیسه در کده درتوز الی سته معمر اولوب زمان اسلامی معنوه و بی شعور اولدیغی وقت
ادراک ایلدی شخص مرسوم طول عمرده مثل اولوب بوزمانه نسبتله چوقه یشاین کیسه به امره
من دویدمعری

(*) شول کیجه لبلة العروس اولمش * کیم نشاط آور نفوس اولمش (*)

(لبلة العروس) زفاف کیجه سی دیمکدر که غایت مفرحاندن اولدیغی جای اشتباه دکلدر بناء
علیه هر برشب فرح و اولیله نشاط افزایه بطریق التشبیه * لبلة العروس * اطلاق مصطلحات
ظرفادن اولمندر

(*) هم ناسدر شقایق الاعوام * باخصوص اوله رخلری کلفام (*)

(شقایق الاعوام) ترکیبده شقایق کلنجک لاله سی دید کلری قرمز ی و خوشمنظر شکوفه
معروفه در که موسم بهارده زینتبخش دشت و صحرا دز اعوام ییل و سته معناسنه اولان عامک
جمیدر پس شقایق الاعوام نیجه سندر کلکون و بهجتشمن اولان لاله دیمکدر که بطریق التشبیه
طاشه نسوانه خصوصاً خدور خسار لری همرك شقایق النعمان اولان زنانه اطلاق اولنور
شقایق معهوده کبی وقت ریبه خاص اولوب فصول اربعه ده شقایق لند یغیچون اعوامه
مضاف قیلندر

(*) غیبة الدیک اولدی شول غیرت * ایتك حفظ عرضنه دقت (*)

(غیبة الدیک) ترکیبده غیرت عرض و ناموسه خلل کله جک حالتدن عرضنی حیا ایتك
معناسنه در که قسقاتغی تغییر اولنور بومعنا خروسک ازواج معامله سی ایتدیکی طاووق لری جیننده
بیدار اولمغه خروس امر غیرته مثل اولوب عرضنه غیور و حامی اولان کیسه حقته * اغیردن
الدیک * دیوضرب مثل اولنور

(*) اوله هم غیبة الجمل دیمك * زوجه سن حفظه اهتمام ایتك (*)

(غیبة الجمل) ارکک دوهك حفظ و حتی یعنی مایه تعمیر اولنان ناقصی آخر دوه اردن قسقاتوب
صافقه سی دیمك اولور بومعنی دوهده دخی مشهود و مشهور اولمغه غیرت و حیتده مثل اولوب
اولمغه حامی الجمل و خروس کیسه حفظه غیور الجمل دیوضرب مثل اولنور

(*) اول ناسدر صواحب یوسف * بدخصال سزای لومه ثف (*)

(صواحب یوسف) ترکیبده صواحب صاحبهك جعی صاحبه بر کیسه به مضاحبه و مقارنه
اولان خاتونه دیمکله (صواحب یوسف) شول خاتونلردر که خناب زلیخا حضرت یوسف علیه
السلامی انلره عرض ایلندر قصه لری تفاسیرده و توار یخده مسطور و سوه اخلاق لری مدکور
اولمغه مثل اولوب من بعد اخلاق ذمیمه و خصال رده ابله لوم و تعیره سز اولان نسیایه صواحب
یوسف اطلاق اولدی

(*) زن ثیب بحالة الراکب * که آرر نیز سوار اولان صاحب (*)

(بحالة الراکب) ترکیبده بحاله عینک ضمیمه تیرالندن بحاله ترتیب اولنان ماحضر شی معناسنه
اولمغه معنای ترکیب دابه سته بنوب بر ستمه کیده جک کیسه ایچون مختصری و ماحضر نسنیه
دیمکدر که انک ایچون مکت ایتك اقتضا ایتز اوله عربك التمر بحالة الراکب قولنده اولدیغی کبی
پس زن ثیب یعنی زوجه و فات ایتكله یا خود طلاق و یرمکله طول فلان خاتونك تزوجی
ماحضر قهوه التي ترتیبی کبی سهل الحصول اولمغه و ثیب مزبوره تیرالندن راکب اوله جق
صاحبندن نفسنی دریغ ایتكله راکب علی الفور مقصوده وصول بولمغه * الثیب بحالة الراکب *
امثالندن اولوب هر بر سهل الحصول نسنیه ضربه اولنور

(*) همدخی عفة الازار دیمك * نیل زنادن مجانبیت ایتك (*)

(عفة الازار) ترکیبده عفت عصمت و زننده قیاعدن و مکراندن بر غیر واجتباب ایتك معناسنه
ازار همزهك کسریله بلندن اشاعی طویلان فوطه و یشمال مقوله سی معناسنه اولمغه معنای
ترکیب ازارک عفاف و طهارتی دیمکدر که صاحبك عفتی مراد در پس بر کیسه عقیف الازار
دیمك باحرمه کشف عورت و رفع ازار ایتمش دیمك اولور که وطی حرامدن مجانبیت ایدیچی دیمه
اولور ته که بویله عقیف کیسه به فارسیده پاکدامن و ترکیده حرامده اوچقور جوزمش دینور
(*) بوسه دلبران بریدالنیک * ابتدادن اوفعله اولدرینك (*)

(بریدالنیک) ترکیبده برید فرید و زننده الحی و اولاق و ساعی معناسنه نیک نونک فحیله
ججاج معناسنه اولمغه معنای ترکیب نیکک پیک و ساعیسی یعنی ججاج مبدی و داعیسی
دیمك اولور چونکه خوبانی درکار ابله بوس و تقبیل محرك شهوت اولمغه و قاعه بادی اولدیغی
کبر الوقعندر

(*) رأی فاسد اطاعة النسوان * انلرك چونکه عقیدر نقصان (*)

(اطاعة النسوان) همزهك کسریله عورتلره مطیع و منقاد اولمق معناسنه در لیکن ناقصات
العقل اولان نسوانه اطاعت و انقیاد رأی و اندیشه ده موجب خطا و فساد اولمغه فلان کیسه
شوخصوصده فکر ناسد ایتدی دیمه جک برده مصطلحات ایدادن اوله رقی فلان اطاع النسوان دینلور
(*) عثرة الرأی ایش خطا ایتك * تیراندیشه نایجا کتمك (*)

(عثرة الرأی) ترکیبده عثره هفوه و زننده و مراد فی اوله رقی زلة الرأی یشنده بکدیچی کبی
بر کیسه نك ایاغی قایوب سورچکله بره قیامق معناسنه در لیکن عثرة الرأی استعاره مکینه
طریقله فکر و اندیشه ده خطا ایتك و سهم نظر هدف مقصوددن منحرف کتمك معناسنه مستملدر
(*) آه کجکک که بی ثبات اولمش * آدی با کوره الحیاة اولمش (*)

(با کوره الحیاة) ترکیبده با کوره کافک ضمیمه اول ایریشن نسنیه و ابتدایشن میوه به دینور
کامر فی رابعة الراء (حیاة) دیر یلکدن و عمر دن عبارتدر پس با کوره الحیاة استعاره بالکنایه
طریقله یعنی عمر و حیاتی فاکهه لذیذ به تشبیهله فاکهه غیر متعارفهك ترفنده سی اولان

هنگام شباب بی ثبات معنایه مستعد

(*) انعم من حزم دینسه مالک * فیض نعمته اوله در خوشحال (*)

(انعم من حزم) ترکیبده حزم امیر وزنده دایم ارشد و بصیرتله امورنی مضبوط ایدوب اتقان و استحکام جهتیله طوتان مدیر کیمسه به یعنی آشن یکن اشین یکن اشین یکن فقیرا و لمصر اعنه مامصدق اولان حازم و متبصر آدمه دیمکله و بومقوله منع و خوشحال اولمقیده مثل اولمقله فیضان نعمت ایلله رفاه حال صاحب اولان کیمسه حقته انعم من حزم دیو ضرب مثل اولمشدر (*) دینسه خط الملائکه فرضا * یازینک ذمعی ایدر ایما (*)

(خط الملائکه) ترکیبی بطریق التشبیه خط کریمه اطلاق اولنور و بوعبر صورت مدحده ذمی مفید اولان تعبیر اندر زبیر املاک کرامک خطوطنی بوعالمده بی آدم اوقیه بتک ممکن و متصور اولمقیدند هر بر قاعده سنز و رابطده سنز اوقیون در جده ردی اولان خطه بطریق التمثیل خط الملائکه اطلاق اولنور

(*) اولدی هم ابصر من الوطواط * کیمه اینجه یازی یازن خطاط (*)

(ابصر من الوطواط) ترکیبده و طواط و اوک قحیله یراسه قوشی دیو شین قافیه سنک ایکنی قطعه سنده یکدی و بو و طواط کرچه روز روشنده کورمن لکن بعد الغروب و قبل الطلوع زیاده بینا و جدید البصر اولوب بعوضه منوله سی خردوات ذیابی صید ایندیکندن کیمه وقتی قرط ابصارده مثل اولمقید کیمه لده اینجه یازی یازن و اوقیان کیمه حقته ابصر من الوطواط باللیل دیو ضرب مثل اولنور

(*) بکته فارة العرم دیمه هم * یک قوی ایش کورن ضعیف آدم (*)

(فارة العرم) ترکیبده فارة معلومدر که صبحان دید کلری جائور مؤذیر (عرم) عینک فنی و رانک کسریله ایکی طایغ اراسنده واقع دره نک صوینی حبس ایچون یا یلان سد وینده دینور پس فارة العرم الف قافیه سنک یدبحی قطعه سی شرخنده یکن * تفرقوا ایدی مهاب * مثلک مورذی اولان سباء خلقنک املاک و ضیاعلری بی و ریاض و جنانلری غارتزده سیول اوله دن و قایه و تحصین ایچون جبلین یینده واقع نهرک اوکنه غایت رصانت و احکامله سد اسکندر آسا بنا و تشبید اشد کلری سید سیدی نقب ایدوب دملکه * فارسلسا علیهم سبل العرم * نص جبلینک منمون عبرتونی ظهوره کلوب کفر و طغیانلری نک جزای سزاسنی بولمیرنه سبب اولان فارة معهوده یا خود فارة نوعدن کوسنک تعبیر اولان کور صحباند قصه بر حصدر نک تفصیلی تفاسیرده و قصص انبیاده مسطور و قطعه من بورهده اجالا من بوردر فلیراجع ایدی شاعرک اشو * قد غرقت املاک جبر فارة * و بعوضه قتلت بی کنعان * تشبیه سبب بر بعوضه ناچیزه غرورین کنعان کی جبار عیندی قتل ابتدکی کی بر فارة حقیره دخی بو قدر کفار بلیسدی غارتزده حل سبل ایدوب املاک و ضیاعلری بالکلیه افنا و هبا و کندیلری مورد مثل تفرقوا ایدی سبب فلسفی آیه من آیات الله اولمقله مثل اولوب بر سبب کیمسه غایت متین و صلحت کور دکده و بر شخص حقیر بر امر عظیمه مباشرت ایدوب آتی وجوده کتورد که اول کیمسه به بطریق المثل فارة العرم اطلاق ایدر

(*) دیسهل صحبة السفینه همان * بی صداقت کورشمدر یاران (*)

(صحابه السفینه) کیمه و قایقه بوانسان کیمه لک بر بر لیه الفت و مصاحبت ایملرندن عارتر و کیمه ییت واحد مشابه سنده اولان سفینه اکثر یا اشخاص مختلفه الطباعی حاوی و بالمروره یکدیگر ایلله الفت و استیناسی مقتضی اولوب لکن هر بری دیگرک محرم

اسرار و محرب الاطواری اولمقیدند حسبحال بجا ک صوری اوله سطحی جه را الفت اولمقیده منی صداقتن و حقیقته کورشمکدن کایه اولمقله بویه صورت معامله محاوره ایدن کیمسه لره صحبوا صحبة السفینه دینلور

(*) معنی قوة القلوب نه خوب * وصلته و عده اینه در محبوب (*)

(قوة القلوب) قلبک احکام و قوی یعنی باعث وثوق و اطمینان اولان حالتی دیمکدر که لسان ظرفاده خوبانک و عده خاطر فریله و عده وصال و قلوب عشاقی خوشحال اینه لایمه

(*) خال خوبان قراضه الایز * خرده زرا کا کوره ناچیز (*)

(قراضه الایز) ترکیبده قراضه قافیه ضعیله خذافه و زنده کسنتی و قریندی معنایه (ایز) هنزه نک کسریله اصلا غشی اولیان خالص التون معنایه اولمقله معنای ترکیب زر خالص العبارک قطعه سی و قریندیسی دیمک اولور لکن اصطلاح ظرفاده دلبرانک روی دلجوی و کردن سیم کونلرده حبه القلب اولان خال زردین فامه اطلاق اولنور که التون جبهلر کا نسبتله زره ناچیز کی بقدر و بی اعتباردر

(*) غالبات الشباب موی سیاه * بیرلکده سفید اولور ایواه (*)

(غالبات الشباب) ترکیبده غالبات غایله نک جعیدر غایله عالیله و زنده طیب معروف استمیدر که ترکیبده بحر یقله قلبه سنک تعبیر اولنور کوبک مسکی و عنبر و یان یاغی و سائر خوشبو ادهاندن و معطر نسلدر دن مر کدر ابتدا آتی جالینوس حکیم اختراع ایلشدر زیاده قیتلو و کراتیهها اولمقله غایله تسیمه اولمشدر لکن شباهه اضافتله کینک غایله لری دیمک اولور که غایله کی سیاه و مر غوب اولان مول و مر کان و برور معنایه مصطلحاتدن اولمشدر (مسک الشباب) کی لکن بو غایله نک قوقوسی جعقوب یا سمن الشب ابه کافور الشبایک رایجی لری استقام اولمقیده بیر روشن ضمیر اظهار اسف ایلشدر

(*) دیمک اولمش ضرائر الحسنا * بد حسودان زمره فضلا (*)

(ضرائر الحسنا) ترکیبده ضرائر ضادک قحیله ضره نک جنی ضره ذره و زنده برز و جک تحت نکاجنده اولان ایکی زوجده نک هر بر لری نه دیمکله معنای ترکیب کوزل خاتونک ضره لری و اوراقلری دیمک اولور چونکه بر مقتضای غیرت جلیله ضرائر ییننده تحاسد و تباعض درکار خصوصاً ضره حسنا به حسد و کینلری امر آشکاردر پس بومضایبته فضلاء کرامک حساد لثامه ضرائر الحسنا اطلاق امانال ابدان اولمشدر نکیم شاعرک * حسدوا الفی اذلم بالواسعیه * فالقوم اعداءه و خصوم * کضرائر الحسنا قلن لوجهها * حسدا و بغی انهالدمم * قطعه سنده واقعدر بناء علیه یینلرنده بغض و عداوت دائمه و کین و حسد راسخه اولان کیمسه ل حقته * ینهم داء الضرائر * دیو ضرب مثل اولنور

(*) اصلد من زناد و شخص بخیل * سنکدل سخت روزیم و رذیل (*)

(اصلد من زناد) ترکیبده اصلد اجر و زنده صفاق طاش کی غایت سخت وقتی نسته معنایه در (زناد) جیاد و زنده زندک جعیدر زند قند و زنده جفاغه و جفماق طاشنه دینور معنای ترکیب جعق طاشندن قتی دیمک اولور لکن بطریق التمثیل قلبی قتی و سکن و یوزینک در یسی خشین بین الناس مذموم و رذیل اولان بخیل کیمسه حقته (اصلد من زناد) دیو ضرب مثل اولنور

(*) طیران العصافق و شقاق * بغضه تبدیل اولمه حسن و نفاق (*)

(طیران العصا) زوان القطا وزنده عصاك او چقلیغی یعنی قوت بازوایله آتدقده هواده اوچرکی کتمکلی دیمک اولور لکن بطریق الکتابه برقوم وجماعت یئشده اولان حسن وفاق والفت بغض وشفاق و منافرته مبدل اولوب افراق آرا ایله هریری برطرفه بوی چکدکده * طارت عصائی قلان شققا * ووقع بینهم طیران العصا * دیو ضرب مال اولور (* شمس دیش قطیفه المسکین * کرمساز برهنگان زمین *)

(قطیفه المسکین) ده قطیفه سفینه وزنده یانبولی که سی واحرام کی توپلو وهاولو ثوبه دیمکله معنای ترکیب فقیر وحبلاق کیمسه نک که سی واحرامی دیمک اولور یعنی یومقوله صحبقلو وهاولو ثوب بورینان کیمسه کی کرمساز اولوب ایصندیغی کی شمس دخی برهنه وعریان اولان کیمسه بی هنگام شتاده ایصیدوب فردردیغی ملاسه سیله آفتاب عریانتا به قطیفه المسکین اطلاق اولندی

(* دخی قرن الغزاه کفتاری * مهرک اول ظهورانواری *)

(قرن الغزاه) ترکیبده قرن قافک فتنی ورائک سکونیه قرن السمرکه کونش طلوع ایدرکن دایره فرصتک الک اول ظهورایدن چرشدن عبارتدرکه حاجب الشمس دخی اطلاق اولور یاخود پرتو وشعاعک اولنه دینورکه ابتدا ظاهر ومستفیض اولور (غزاه) سخابه وزنده اسماء شمسندر کامرقی رابعة الالف و بومهر منیره غزاه اطلاق خبوط الشمس ولعاب الشمس وخبیطا طل اطلاق اولنسان خبوط شعاعی ایپلک غزل ایدرکی احداث وتمدید ایلدیکی تصویرنه میندر پس قرن الغزاه جرم شمسک اعلاسی یاخود اول ظهورایدن نور ووضیاسی معناسنده حقیقت لغویه ایسه ده اول امردن ذهنه تبادر ایدن کیک بونوزی معناسی اولغله مصطلحات سلکند منلک قیامندر

(* صحبه الفرقین اوخوش الفت * که ایده ایکی دوست چوق مدت *)

(صحبه الفرقین) ترکیبده (فرقدین) جعفرین وزنده قطب شمالی به قریب ایکی کوبدر هر برلرینه فرقد اطلاق اولور وچانب قبله ده ایکی کوبه دخی دینور وبونارمدار الفاک بر برلرینه مصاحب وملازم اوللریله دوام صحبه مثل اولوب ایکی یارهمدم مدت مدیده حسن الفت ایتدکلرند (صحبه الفرقین) دیو ضرب مثل اولور (واطول صحبه من الفرقین) دیو ضرب مثل اولور

(* نکتة افقر من العریان * یک فقیر وحقیق اولان انسان *)

(افقر من العریان) ترکیبده (عریان) عینک ضمیمه حبلاق کیمسه معناسنه والاسماء تنزل من السماء مفادنیجه برحبلاق زکورد کیمسه نک اسمی اولغله فقر وفاقه ده مثل اولوب غایتله فقیر وخور وحقیق اولان بی کساء وصفه الاناء کیمسه حقنده (افقر من العریان واحوج من العریان) دیو ضرب مثل اولور

(* همدخی صفقة ابی غبشان * ایتمه درکار وکسیده خسران *)

(صفقة ابی غبشان) ترکیبده (صفقة) ثمره وزنده ییعلک انقادی وقتنده بایع ایله مشتری ال اله المغه دینورکه از قدیم ییعلک قطعی اولدیغی ابراز موقعده متعارف اولغله بیع بات قطعی معناسنده استعمال اولندی (ابی غبشان) کنیه سنده (غبشان) غنیمت کیمسه نک فتنی وضمی ویاه موحدک سکونیه سلمان و عثمان وزنلرند خزاعه قبیله سی رجالتندن بر کیمسه درکه (اخسر صفقة من ابی غبشان) مثلنک منشایدر اصلی بودرکه قریشدن مقدم بیت معظمتک خدمتی ومفتاحی خزاعه قبیله سی بدنده اولغله ابو غبشان الخزاعی بیت

مکرمتک خدمته فتولی ومتصرف وصاحب مفتاحلق شرفله مشرف ایدی برکون مرقوم خیمتاب رؤساء قریشدن قصی بن کلاب ایله طائفده همیزم شراب اولوب کرکی کبی مست وخراب اولدیغی حالده مفتاح کعبه بی برطلوم شراب مقابلنده قصی جانبلیرته بیع وتسليم قصی دخی عفتد مر قومه بر قاج کیمسه لری اشهاد ایله رسته معامله بی توثیق وتیم ایلد کدنصرکه درحال مفتاح بیی اوغلو عبدالدار بن قصی به اعطا وعلی جناح الاستیجال مکه مکرمت به اطاره واسرا ایلدی مزبور عبدالدار شتاب ایله مکه به وصولنده صوت بالا ایله ندا ایدوب ای معشر قریش ایشته جدیکر اسماعیل علیه السلامک یتنک مفتاحی الله تعالی سزه غدرسز وظلمسزرد ایلدی ذبه رک خدمت کعبه نک تولیته نائل اولدی بعده ابو غبشان هو شیار اولوب کیف بلا سیله وقوعه کلان کیفیت ها لاله به واقف اولدقده یعنی ابلیغ نافیجی اخبت مضره بیع واستبدال ایتدیکنه و بین القبائل مایه شرف وامتیاز لری اولان سدانیه بیت مفت ومجانا الدن کتدیکنه بغایت نادم ویشیمان وجق وخسراتی طنین انداز مسامع عالمیان اولغله احوال پرملائی مثل اولوب زنده نادم ومتحسر وبغایت احق ویاخرو بیع وشراده مبالغه مغبون وخاسر اولان کیمسه ره (اندم من ابی غبشان واحق من ابی غبشان واخسر من ابی غبشان) دیو ضرب امثال اولور قال بعض الشعراء * باعث خراعة بیت الله اذسکرت * برق خرفافازت ولاریخت *

(* شخص محوس ایش غراب البین * انی کورمک اوله نخوست عین *)

(غراب البین) ترکیبده بین بانک قحجیله فرقت وجدالق معناسنه اولغله معنای ترکیب ایریلق قرغه سی دیمک اولور چونکه طائفة عرب غرابک اسمندن غریب وغریب واغترابی من جهة الاشتقاق اخذایلمریله تشاؤم ایدوب سکورد کلری برده طاشلوب ارتعاج ایتلرینه منی بی آدمندن زیاده توحش ونفور ایدر ایکن وقتاکه برقوم مرخی طلبچون پورت دکند یروب آخر محله کوچدکلرند درحال غراب مواضع یونلرینه یم وینه جک بولمچون شتاب ایدوب کاسه وسپورند بکلرند اشمک معنادی اولغله منازله کلز الاینونت وفرادنصرکه کلور دیو غراب البین تسمیه سیله تشاؤم ایتلریله بونشاؤم مجرد برامرادعائی اولوب قطعاصلی وفصلی بوق ایسه ده صنف اعراب بوزعم اوزره کلوب کتلریله شامت ونخوستنده مثل اولوب لقاسی عین نخوست عدا اولنان اوغورسزه (اشام من غراب البین) دینلدی

(* برقوشک مالک الحزین آدی * هم اولان غصه لته معنادی *)

(مالک الحزین) ترکیبده (مالک) لفظی مالک المیاه معناسنه (الحزین) لفظی رفعله عطش بیان اوله رق بطور قسمندن ایاقلری و بونو اوزون بلشون دیدکلری قوشدرکه دائما انهار وعیونک منبهارینه قریب اماکنده مکث وآرام ایتکله مالک المیاه دینلندر وصول نقصان بولغه باشلدقده زیاده محزون اولغله حزین اطلاق اولنلندر امام ذمیرنک جاحظندن نقلی اوزره طائر مر قومک حال وشاقی اعاجیب عبرتقاندنر زیر مرغ مزبور دائما منبع انهاره ملازم وفصل ریعده آب روان جوش وخروش ایله جریان ایلدیکی اوانده زیاده طربنک وفرحان اولوب وقتاکه صیغ وخریفده میاهه قلت ونقصان طاری اولدیقه غمناک ومحزون وبلکه صود وکنوردیو خوفندن ناشی شرب وسدمرق ترک ایله عطشان اوله رق هلاک اولور ایش بوملاسه ایله نفاد ازراق خصوصنده غصه واندهوی اعتبار ایدن حریص واجقه بطریق التمثیل مالک الحزین اطلاق اولندی

(* هم طلاق الرجال عزل اولمش * شخص معزوله خبلی هزل اوامش *)

(طلاق الرجال) ترکیبده (طلاق) طلاق فحیله مطلقاً قیددن تخلیه معنایه موضوع او امله
معنای ترکیب ارکات کیمسه لک قید و بند مذاب سنده اولان حکومت و ریاستدن تخلیه و عزلی
اولنسی معنایه استعمال اولمشدر لکن ریاستدن معزول اولان کیمسه قید نکاحدن
خلاص اولش یعنی زوجندن پوشانغله باشی پوش قالمش خاتون کی اولسی تصویرینه منی عزله
(طلاق الرجال) و شخص معزوله (امیر طلاق و حاکم مطلق) اطلاق هزل و سخریه بی
متضمن اولمشدر

(*) اکذب من اخذ صبحان هم * ک یلائی حیث اولان آدم *

(اکذب من الاخذ الصبحان) مثله (اخذ) امیر و زنده مأخوذ معنایه در که اسیر
وطوتساق تعبیر اولنور (صبحان) صادق و بام موحده یک فحیه لیه صیوح شریفه تعیل
ایدن آده و بر محله سحرری ابرکن کیدن کیمسه دینور منشأ نزل اولدر که بر قبیله دن بر کیمسه
کیجه ایله ارکن قاقوب بادیه ده کیدرکن بر بلوک عبیکره ملاقی اولوب چیش مرقوم یوقی اخذ
و گرفت ایله قومنک محندن سوال ایستد کلرنده چیش مزبورک دماغلرنده فساد اولوب اخذ
مرسومک قومی اغاره داعیه سنده اولدولری فهم ایتکله سم دروغه کیدوب بن
طشره ده ایدم اولنور قاقوب اوزاق محله کیشلر ایکی کوندربنده ارام یوله مندم بادیه ده نیات ایله
سدرمق ایده رم دیدکده حربه ایله بطنی طعن ایدوب تارندن سود جیمه کیدی طاهر اولوب
بر مقدار دخی کند کلرنده شیخون قصد ایتد کلری قبیله مرقومه به واصل اولدیلر من بعد
اخذ مزبور کذب و دروغه ضرب مثل اولدی

(*) چونکه کذب مسیله مشهور * اکذب احب ایدی اول مفهرد *

(کذب مسیله) ترکیبده مسیله معنی و لامک کسریله تمامه اهل بیتدن نحو حقیقه
قبیله سندن ابو تمامه کیمه سیله مکی مسیله بی حیث نام اکذب و انفر در که عصر سعادتک
اواخرنده ادعاء نبوت ایدوب خلافت صدیق اکبرده حربه و حشی ایله اهلاک و اغتیل
و مکر کذاشته ارسال اولمشدر اکاذبی حق هیتندن اسهر و جهل ابی جهلندن اظهار در
از جمله بکنازل اولان وحی سما ویدردیه رک * اذکرو انعم ربکم واسکروها اذ جعل لکم الشمس
سراجا و النبی ثیاجا و جعل لکم کسبا و ناعجا و دیکا و دججا و فضة و زجا و زجا و ذها
و دیبا و من نعمته علیکم اذ اخرج لکم من الارض رمانا و عنباً و زیتونا و حنطة
وارزانا منالو کلات مسجعه (والقیل ما الفیل وما ادریک ما انقیل له ذنب و یل و خرطوم
طویل مقوله سی زهات بمعنا ایله سبکمران یمامه بی اتصال و اضلال ایشدر ککندویه
ایمان ایدنلردن بر یکچشم کیمسه معجزه اوله رق عین عوراسنک صحتی التماس ایلدکده دست
بر آورده دعا اولوب بعده عین مأوفه اوزره براق کرا همتدافی القا ایتدیکی کی او برکوزی دخی
کور اولوب لبث عینه سواه تمسک خلایق ظهور ایتدیکی کی هر خارق عاده لری اهانتدن
عبارت اولعله * اکذب من دپ و من درج * منله ماصدق اولوب من بعد حدی متجاوز مبالغه ایله
آشیری بلان سوبلین کذاب خبیث حقنده * اکذب من مسیله الکذاب * دیو ضرب مثل اولندی

(*) شعر ناس از و ناستدادا * قعقعات الریح ایش کویا *

(قعقعات الریح) ترکیبده قعقعات قافله فحیه لیه قعقعه نیک جمعی در لازل و زنده قعاقع کی
قعقه زلزله و زنده سلاح آوازه سی و کور کور لسی و در کرمان کور لسی کی زمزمه و صوتره
دینور ریحی حاه مهمله ایله عدا و زنده در کرمانه دینور پس قعقعات الریح و قعقعات الریح در کرمان
طش برینک بر برینه ماسندن و جقلد اقلرنک تحریک و اضطراب ایدن حاصل اولان اصوات

متابعه سی و کور لسی دیمک اولور لکن تسبیها شاعر باعزک ناساز و رابطه سز و ارباب سلیقه
عندنده سز و ارباب سز اولوب در کرمان کور لسی کی یعنی اولان شعر بیا آله اطلاق اولنور
قعقه و زنده جمعه دخی بویله در شته که وعد ایدوب وفا ایتن کیمسه حقنده * جمعه ولاری
طیحا * دیو ضرب مثل اولنور اسم جمعه دیمکدر

(*) اولدی هم غرة السراب دیمک * اصلی یوق نسته دن امید ایتک *

(غرة السراب) ترکیبده غرة غینک کسری و راه مشده نیک فحیه بر کیمسه بی باطل و بیهوده نسته
اطماعیه الدامی معنایه (سراب) قطعه سابقه در قراق السراب ترکیبده مشروح اولدیغی اوزره
ایام حاره ده چقور اووه زده صو هیتندن لمعان ایدن بوسار قدن عبارت اولغله معنای ترکیب
سرابک صوسر کیمسه لری الدامی دیمک اولور لکن مواعد عرقوب کی اصلی یوق نسته دن
امید نفع ایتکله علی طریق الاستعاره غرة السراب اطلاق و بویله اصل سز آمال باطله و امانی عاطله
ایله طمع خام و خلیای بی انجامه دوچار اولان کیمسه مغرور السراب اطلاق مصطلح ایدن اولمشدر

(*) دیندی ادباره مشیه السرطان * بکرو اولغده بخت ادباران *

(مشیه السرطان) ترکیبده مشیه معنی کسریله یوریمک و بوریش معنایه در سرطان فحیله
تیکر تعبیر اولن حیوان مایندر که دائماً اهل ادبارک بخت و ارونی کی بکرو یعنی اگری و بان بان
کیمک معنایه در پس معنای ترکیب ینکچک یوریشی دیمک اولور لکن بطریق المثل اقبالک ضیدی
اولان ادبار و نحو سنده مستعملدر تنکیم شاعرک اشبو * فرأیک فی الادبار رأی اخذته * و علمه
من مشیه السرطان * قوانده واقعدرو انامل السرطان ترکیبی او قونعه دن میرا خط کریهده مستعملدر
نته که بعض ظرفای کتاب بر خط ردینک وصفنده نظرت فی خط منخط خط ارجل البط علی الشط
وانامل السرطان فی الحیطان دیمشدر

(*) هم حدیث خرافه در او کلام * اصلی یوق در دبه آتیکچون انام *

(حدیث خرافه) ترکیبده خرافه خاء معجمه نیک ضیله تمامه و زنده عذره قبیله سندن بر کیمسه در که
آتی جن طاقه سی قابوب بر زمان جیلر ایله کشت و کذا را یش ایدی بعد و قشینه قبیله سته
عودت ایدوب مشاهده ایلدیکی عجایی و طور عقلمدن خارج غرائی نقل ایدر ایدی ناس کندی بی
تکذیب ایلر یله من بعد حدیث خرافه کذب صریحه مثل اولوب تعجب و استغراب اولنه حق اخبار
لطیفه کاذبه و حکایات غریبه نادره خصوصنده ضروب امثالدن اولوب اکاذیب نامعقوله به
حدیث خرافه اطلاق اولندی

(*) شول نماوش که خبری یوق اصلا * دیندی ناراحیاب اشته اکا *

(ناراحیاب) ترکیبده معنای لغوی سنده اقاویل مختلفه واردر زیر احباب حاه اولی نیک ضمی
و ایتدک کسریله علابط و زنده بر نوع بوجکه دینور که کیمه وقتی قنادلری و قویروغی شمه کی
لمعان ایدر فار سیده شتاب و زکیده آتش بوجکی و بلدز بوجکی دینور و احباب با خود ابو احباب
محارب قبیله سندن غایت بخیل بر کیمسه ایدیکه مهمان خوفندن کیجه ایله خیمه سنده آتش یاغز ایدی
بالضروره یاقق ایجاب ایتدکده خرده و اینجه او طونلر ایله یقار ایدیکه یک پار لغله ذهاب و اباب
ایدنر کوروب کلیدل سایدنار ایله استغناء و انتفاع اید جهک بر کیمسه حس ایتدیکنده فی الحال
اطفا ایدر ایدی قطامی نام شاعرک اشبو * الا انما یران قیس اذا شتوا * لطارق لیل مثل ناراحیاب *
قول یومعنا به ملاعیدر و بعض ناراحیاب آت قسمی سرعته کیدرکن نعللری طاشه طوقغله
چیقان شراره و قفلیم تعبیر اولن ان آتشدردیدی و ائمه ایدیه دن جاحظ کوز ایله کور یلوب طلب
اولند قده حقیقی و وجودی اولیان ناردر دیدی نابغه نیک اشبو * و یوقدن بالصفاح ناراحیاب

قول معنای احواله ملائم و علی جمیع التقادیر بر سنه ك نمايش و كور بنی خیر او و منفعت لوط
اولوب لکن اصلانفع و طائی اولدقده نار الحیاج دیوضرب مثل اولنور
(* ترهات الباس) ترکیته ترهات ناك ضمی وراه مشدده ك فحیله ترههك جعیدر ترهه سكره
وزنده و تره هاء اصلیه ایله سكر و زنده فی الاصل اوتسز و صوسز قفر خالی یعنی قیرو بیابان معناسه
اولوب بعده یهوده و باطل نسته ایچون و كلام بحانین کی صاچه صیان و فائده دن خالی هرزه
و هذیان اولان كلام ایچون استعاره اولندی بسابس و ساوس و زنده بسبك جعیدر بسبس
بارك فحیله صمس و زنده بوده تره کی اوتسز و صوسز چول و بیابان معناسه موضوع اولوب
یهوده اشیا و باطل و یعنی كلام ایچون مستعار در پس ترهاتك بسابسه اضافتی بیانیه اولمغله
تا كبد افاده ایدوب عقل و خیال باطل و محال عدایتدیگی كلام بیا لكراه اطلاق اولنور
(* دیمك اولش بیاهل العارف) یلیدیكندن نذاهل عارف (*)

(بیاهل العارف) معنای ترکیب بر سنه بی یلن کیمسه بطرلك اظهار ایدوب لادری دیسی باخود
بطرلكدن كلوب استههام ایتمه سی معناسه محسنات بدیعیه معنویه دندر و بوكا امام سكاکی
سوق المعلوم مشاق غیره لکنه تسبیح ایلددر نته كه بعض بلغاتك مدحده مبالغه نكته سبله
اشبو * لادری ایدر زاهر ام جینه * و بحر زاهر ام عینه * قولنده و شاعر ك * انفر ماری ام اخوان *
وقد ماری ام خیزان * و طرف مایه ام حسام * و لفظ مائساقطام جان * نظمنده اولدیغی کی
(* شئ نادر تسم المکروب) مانع خنده در چون حزن و کروب (*)
(تسم المکروب) معنای ترکیب مکر و و خزون اولن کیمسه ك کولمسی دیمكدر لکن بویه
تمناك و عصد او کیمسه ك خندان اولوب کولمسی نوادر دن اولق ملاسه سبله و معلقانادر الوذوع
اولان نسته ده اصطلاح اولنور

(* معنی قد تحلل العقدي) بیل غضبلسكونه دیندی (*)
قد تحلل العقد ترکیته قد حرف تحقیق تحلل فعل یبندن فعل ماضی در اخل کی جوزلدی معناسه
عقد سبك ضمی و فاذاك فحیله عقدهك جعی و فعلك فاعلیدر عقده دوكه دینور و خسم و عصبه
اطلاق اولنور پس ترکیب مزبورك تحقیق دو كرمی چوزلدی معناسه دلالتی متبادر و عقده
درون اولان غضب و کینه ساكن و زائل اولدی معناسه دلالتی غیر متبادر اولمغله مصطلحات
سلكنه ادراج اولندی قال فی القسام و تحلات عقده اذاسكن غضبه ناظم فخر بك فعلی مذكر
ایرادی مؤث غیر حقیقتك ظاهر نه اسناد اولمسته مبیدر لکن عقدي لفظك آخرنده کی
باه ظاهر ادالك كسره سنی اشاعتن حاصل اولمغله عقدهك جری بی وجهدر مكر كه قد كنه سنی
حذ فله مصدر مضاف اوله رق تحلل العقدي دینله یاخود یاه نسبه اولمغله اجری و احوری
کی نفسنه نسبت قیلندن اولدیغی تصحیح كرده ناظم اوله قندیر

(* آیه من عماره) ترکیته آیه افضل و زنده متکبر و متعظم معناسه اولان تابه و تیهان
لفظ لرینك افعل تفضیلدر عماره ثمامه و زنده اسامیدندر بوراده مراد عماره بن حیره بن
میوندركه سخاو كرده علم و نصابت عالیشان و فخر و تعظم صاحبی بذات ترهاتك ایدی
خلفاء عباسیه ك اولی اولان صفاحك بعده منصور خلیفه ك دفر دار عاظمه دارلری و ندیم معالیم دارلری
ایدی بغایت علوجنابه محافظه و قاری و زاهد طبع ایله تعظم و افتخاری مثل اولوب زیاده عظمت
فروش اولان کیمسه حقنده آیه من عماره دیوضرب مثل اولنور مزبورك ترهات طبعی و کبر

وختوتی بر کون سفاخ خلیفه زوجه سی ام سلمه و وصف ایلد كده ام سلمه خلیفه دیدیكه شمعی عماره بی
دعوت ایدوب شو مجوهر تسبیح كه الی بك التونه اشترایلدیم كندیته هبه ایله قبول ایدر سهانك اولسون
ایترایسه كال ترهاتك رأی العین مشهود من اولسون دیمكده خلیفه عماره بی حرمسرایه دعوت و اثنای
محدثه ده شوسجه ظرف و تحف قیلندنر بونی یادكارم اوله رق سر استعمال ایلد دیو اوزرینه آندی
عماره دخی سجه بی اوكنه وضع ایدوب ختام مجلسده علی حالها براقوب كندی غالباً اوتندی
دیبرك و راستدن برخادم ایله ارسال ایتدكرنده یته انه المایوب غلام مر قومه بنده سكاچه ایلدم
دیوب كمنكه خادم رجوع قهقری و وقوع حالی اخبار و انبا ایلد كده ام سلمه خادمه بك التون
اعطا ایدوب سجه بی الدینی و عماره ك علوه می نمایان اولدیغی ككذلك منصور خلیفه ك
مجلسنده دخی محافظه شرف و وقاره دائر بر قصه دیگرى مستظرفك بكرمى طغوز بنی
باینده مسطور در

(* بك تكبر تجبر قیصر) عادتی اولق افتخارا كثر (*)
(تجبر قیصر) ترکیته تجبر تكبر و زنده و مراد قی اوله رق كبر لیمك و یوكلیمك معناسه در قیصر
صیقل و زنده روم ملتك قرالریك لقبدر عجم شاهلرینه كسری لقبی کی و ابتدا قیصر ایله
ملقب اولان اغتوس نام قرال ایدی قبل ولادته والده سنی فوت اولوب بطنی شق ایله اخراج
ایلدیلر روم لغتده اول رسمه تولدایدن مولوده قیصر دیمكده مسقوره و اخلافه قیصر اطلاق
اولندی و یو قیصره بغایت كبر و نخوتله آلوده متكبر و خود بین اولمغله تعظم و جبر و تده مثل
اولوب یومقوله تعظم و افتخاره تجبر قیصر دیوضرب مثل اولندی
(* هم دیمكدر تلون الحربا) حالدن حاله دونه صبح و مسا (*)
(تلون الحربا) ترکیته تلون بر سنه ك رنگدن رنگه كرمك كنه و كونا كون كورنمك كنه دینور
حرباه حاك كسری و الفك مدیه ترکیده قیاكری و فارسیده آفتاب پرست دیدكری جانورك
امیدر دائما كونه توجه و استقبال ایدوب شمسك دور یله ییله جه دور ایمكده مجوسی
و ابو ازندی اطلاق اولندی حین طلوعده بو زرنگلو بركار اولوب بعد الارشاع لونه رونق
كلوب حرارك تأثیری تراید ایتدكجه كونا كون الوان ایله متلون اولور پس یوملا بیه ایله متلون
المرج اولوب اخشامی صباخته بلكه بر ساعتی او بر ساعتی او بمیان دوامسر کیمسه حقنده فلان
یتلون تلون الحرباء دیوضرب مثل اولنور

(* احوال من ابی براقش هم) متلون محبل اولان آدم (*)
(احول من ابی براقش) منلده احوال بر حالدن برحاله دونهك معناسه اولان خول لفظندن
افعل تفضیلدر ابو براقش بانك فعی و فاذاك كسریله قاموسك بیانیه كوره كركی حجهنده بر كوجك
طائر یا ایتدركه تو یلرینك او بی غایت آق واورنه سنی قرمزى و اشاغبسی سیاه اولور بر سنه دن
قورقوب اور كده كده تو یلری قیاربوب طاوس کی كونا كون الوانله متلون اولور و قر و یی ك
مجاوب مخلوقانده یازدیغی اوزره بوینی و یاقلری اوزون و منقاری قرمزى لقلق قوشی
حجمنده كوزل صورتلی بر قوشدر هر ساعتده اصغر و اجر و ازرق و اخضر لونلر ایله متلون اوله رق
كورینور بو جهنر ایله تلون مزاج حسبله دالین داله قوتان كیمسه به (ابو براقش اطلاق اولنور
و بو الهوس و بی بسات و خداع و حیله كار و هر جای یادكار حقنده) (احول من ابی براقش دیو
ضرب مثل اولنور

(* اكادیمكده هم ابو قلون) اوله غایت تلونات ثمن (*)
(ابو قلون) قافك و لامك فحیله به بر نوع دیبای روى به دینور كه حالا جانفزا حركی اوله رق

جانفس دید کوری دیبای زیسادر الوان موجله ایله رنک آمیز کورینور و صوده تعیش ایدن حیوانلردن برجانور آیدر که برجانوری صید ایتک قصدنده اولسه کندوسنی انک شکله قویوب اول جانور دخی کندی نوعندن قیاس ایتکله اختراز ایلیوب شکار اولور و سابق الذکر حریاء دید کوری قبا کلرینه دخی بوقلون دینور و برنوع صوقوشته دخی دینور که هر بار صویه طالبوب چققدقه الوان رنکار ایله نمایش ایدوب بشقه چشید کورینور پس بوجهت لایله ظاهره و باطننا متلون کیمسه به ابو قلون دینور و اومقوله کیمسه حقتنده احوال من ابی قلون دیوضرب مثل اولنور و حوادث مختلفه اعتبار ایله دنیادن کایه اولنور

(*) بغله بودلامه پک معیوب * کیم اوله جامع جیع عیوب (*)

(بغله ابی دلامه) ترکیبده ابودلامه دال مهمله نك ضمیمه زند بن الجون نام شاعر نادره کونک کنبه سیدر مزبور ابودلامه خلفاء عباسیه دن منصور و مهدی خلیفه رنک نمک مجلسری ایدی مرقومک نوادر عجیبه و حکایات مضحکه کثیره سی مستطرفده و محاضراتده مسطور در مزبورک غایت کر به المنظر و کثیر العیوب لنک ولاغر براسر معایب کسری اولمغله عیوب ظاهره و باطنه سنی تفصیل و تعدادی مشتمل بر قصیده طویله انسا ایتکله مزبور فاطره عبوی السنه ناسده رایگان و کثرت عیوبده مثل اولوب من بعد برنسنه مجمع عیوب اولدقه ماهوالا بغله ابی دلامه دیوضرب مثل اولندر

(*) اولدی شول کیمسه کیم ابو غیشان * حق ایله کورر کرر خسران (*)

(ابو غیشان) بوندن یکریمی بیت اقدم صفقه ابی غیشان بیتک شرحنده حق و بلادی نمایان اولان شخص خزاعی بر خسراندر زیانکار مرقوم بلاهت و غیباوتی و فرط حاقنی حسبیه و مامله داد و ستده سلم خاسر کی چوق زیان کور مکله مثل اولوب حاقنی اضاعه سرمایه به بادی اولان کیمسه به ابو غیشان دینلدی

(*) ابن ملاص اولدی شخص لیم * ابن ملاج هم بخیل ذمیم (*)

(ابن ملاص) ده ملاص شداد و زننده یاش بالقی کی الله آوجده طور میان پک صبر ییجی و قایم ییجی نسته به دیمکله ابن ملاص دیاره جی و حبله طعارجنی فرومایه و لیم کیمسه نك اوغلو معناسنه سب و د شامدر (ابن ملاج) ده ملاج شداد و زننده کذلک ابن ملجان ده ملجان سکران و زننده شول بخیل کیمسه به اطلاق اولنور که کمال بخل و دنا شدن ناشی ناه و قیون مقوله سی صاعم حیوانی صاغدیغی صورتده جوارده اولنر سود طلب ایدرل دیو صاغیوب اغزیله همه سندن امر اوله پس ابن ملاج بخیل ابن بخیل معناسنه الفاظ شتومندر

(*) اولدی هیان بن بیان هم * اصلی معلوم اولیان آدم (*)

(هیان بن بیان) هانک و بانک فتحه لری و یارک تشدیدیه و هی بن بی کذلک تشدیدیه مجهول الذات والنسب اولان کیمسه دن کایه اولورلر و جهی بودر که هی بن بی حضرت آدم علیه السلام احقادندن ایدی و قنا ککه سائر اولاد و احقادی ربع مسکوندن بر طرفه متفرق اولدقلرنده اولدخی بر جانیه عازم اولمشیدی لکن نابود و نابید اولمغله من بعد نام و نیشاق محسوس اولدی پس بومناسبتله اهل لسان اصلی و نسلی معلوم اولیان بی نام و نشان کیمسه به هی بن بی و مبالغه قصدیه هیان بن بیان اطلاق ایدرل

(*) اشام من طویس غایت شوم * پک شامت ماکی شوم اليوم (*)

(اشام من طویس) مثلننه اشام اوغور سزلق معناسنه اولان شامتدن افعیل تفضیلدر طویس زبیر و زننده برنخت مدنی اسمدر مقدماتی طویس اولوب بعد التخت یعنی زنان فواحش

ننان کی قیریلوب بوکاروب غنیه مزاج و خلیع العذار اولدقه تحقیر اطویس اطلاق ایلدیلر اسلامده ال اول طرب و تغنی ایدن مزبور در والده سی غایت تمامه و مفسده اولمغله نسوان انصار ییترنی غنیه و نمیه ایله افساد و تحریش ایدرایدی اول حال اوزره اوقات گذار ایتکن فخر انام علیه الصلوة والسلام حضرت لرینک ملا اعلایه اعتراضلری کونی وضع جل ایدوب مزبوری عالم کون و فساد کتوزدی و صدیق اکبر رضی الله تعالی عنه حضرت لری وفات ایلدیکی کون سوددن کسلوب فاروق اعظم رضی الله تعالی عنه شهید اولدیغی کون بالغ اولوب و حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه شهید اولدیغی کون تروج ایدوب و حضرت علی کرم الله تعالی وجهه شهید اولدیغی کون دنیایه برولدی کلدیکی کنندیسی نقل و اخبار و نیم کی پردخی وارمیدر دهر رنک اوغور سزلقده یکانه جهان اولدیغی اعتراف و اقرار ایدرایدی بنابرین نامبارک قدیمی نیل و فراقی قوریدر مصرعنه اما صدق اولان شخص مشوم حقتده اشام من طویس دیوضرب مثل اولندی (شوم اليوم) یا قوشک میتن سزلیکی دیمکدر چونکه شاعر ترکیک اشبو * غافل اوله ای برادر نیجه مهمان خانه نك * پاسانی بوم اولوب در پرده داری عنکبوت * نشیده سنجیه بوم مرقوم منزل و مأوی سنی دایمانیان خراب * و سائر طبور ایله الفت و مواسستدن منعادت و اجتناب ایتکله شیرار طبور دن زعم اوانوب تشاوم اولندیغی ابو الطیبک اشبو خیر الطبور علی القصص و شهرها * یاوی الخراب و یسکن النوا و سا * نطمنده واقدر پس معلوم اولدیغی اوزره بومی شوم عدايتک مجرد امر و همی اولوب اصل و اساسی یوق

ایسه ده یننه شامت و نحوسته شوم اليوم اطلاق اولندی

(*) همدخی حرب داحس و غیرا * پک بخوشلی کار نازجا (*)

(حرب داحس و غیرا) ترکیبی * وقع ینهم حرب داحس و الغبراء * مثلننه ایلادر ملخص مجمع الامثاله مسطور اولدیغی اوزره داحس حاکم مهمله نك کسریله عیس قبیله سندن قیس بن زهیرک فرسی اسمی و غیرا حراء و زننده فزاره قبیله سندن حذیفه بن بدرک فرسی اسمی سندن مثل مزبورک منشائی اولدر که سالف الذکر قیس بن زهیر العیسی ایله حذیفه بن بدر الفزاری داحس و غیرا نام اتلری قوشوب یارشد درمق خصوصنده بوزدوه اوکل اولوق اوزره بحث ایدوب اتلری قرق کون براندر دقد نصرکه بنی فزاره ارشنده بوزغلو یعنی بوزاق آتمی مقدارنده بر میدان مسابقه تعیین و نهایتده ذات الا صاد نام برغدی غایت تحدید ایلدیلر بعده قیس داحسه و حذیفه غیرایه سوار اولوب مبدأ مسافه دن آیت باشی برابر خای عنان و مانند روزگار سوی غایته روان اولدیلر لکن بنو فزاره حذیفه نك جماعتدن اولمغله غیرته مبنی منتهای مسابقه اولان ذات الا صاده قریب پروادیده برفاج کیمسه ل بوضدر مشلرایدی قیس داحس اوزرنده حذیفه بی سبق و تقدم ایدوب کیدرکن ناکاه مزبورلر بوضودن بخا صحرایوب چقوب داحسک چهره سنه ضرب ایله جهت غایتدن صرف و تعویق ایتلریله قیلتین مرقومین ییترنده آتش حرب و قتال مشتمل و قرق سنه مقداری ممتد اولوب طرفیندن چوق کیمسه نك قتل و اعدامنه داحس مرقوم سبب مستقل کی اولمغله سردانده مثل اولوب ایکی قوم میانده اوزون اوزادی حرب و جدال و قوع بولوب اوکی التدیقنده * وقع ینهم حرب داحس و الغبراء * دیوضرب مثل اولنور

(*) قتل مفهومی آفة الوزراء * حفظ ایده ییکاهی صون خدا (*)

(آفة الوزراء) ترکیبده آفت همزه نك مدیده اصابت ایتدیکی نسته بی تباه و افساد ایدن عارضه و لایله دیکله معنی ترکیب و زبرک بلا و مصیبتی دیمک اولور الله الحمد و الله اشبو زمان امن و امان

اولان زمان معدلتشان کتی ستانده کرک وزراء و کرک سائر رؤساء بلام موجب شرعی قتل و اعدامدن
بالکله رها بولمیشلر اینه ده لکن عصر عباسیه دن تا عصر باهر النصرولی نعمت جهان سلطان
عبد المجید خان خلدا الله خلافتی الی آخر الدوران حضرت تریک زمان سعادت افراتنه قدر معلوم
تاریخ شناسان اولدیغی اوزره قتی جوق وزراء کشته تیغ عدوان اولمیشله آفة وزراء قتل و اعدامدن
کایه اولمشدر شیخ ناطمک مصراع نانیده اولان دعاسنک آتارا جاتی قرق سنه تمامنده ظهوره کلمشدر
(*) هم مال وکیل عزرائیل * مهلاک خستگان طیب رذیل (*)

(وکیل عزرائیل) حضرت ملک الموت وکیل و قائم قاصی دیمک اولور لکن بطریق الدشینه
تشخیص امر ارضه و علمه موافق مداوات و معالجه و قوف و اطلاعی یوغیکنی ادعاء طبابت
ایذوب خستلری اهلاکه بادی اولان متطبلره اطلاق اولور کانه بعض مریضلرک روحنی
قبض خصوصتی عزرائیل علیه السلام کندویه سپارش و تفویض ایلشدر
(*) اصفرار الانامل اولمش موت * اولیه دیرلر مش اولیجی کتی فوت (*)

(اصفرار الانامل) بر مقارک اوجلرینک ضرار منی دیمکدر لکن ترغ روح اناستنه دم منجمد
اولوب ظاهر بدندن جرت زائل اولمیشله صفرت طاری اولوق ملاسه سبیله اصفرار الانامل
موتدن کایه اولور بناء علیه بر کیمسه فوت اولدقده اصفرانامله دیرلر مات معانسته تده که موت ایله
حرارت غریزه منطقی اولدیغیچون بر دجسه دیرلر مات معانسته
(*) اضطراب العنان هن یمتدر * که سزای عدوی دولندر (*)

(اضطراب العنان) دیرکک محفل و مشوش اولمش معانسته اولور لکن اهل لسان دین و دولک
اغداسته سزاوشایان اولان حالتدن یعنی جتکدن بوزیلوب قاپچقدن کایه ایدوب جاء فلان
مضطرب العنان دیرلر منهر ما معانسته

(*) اولدی استنجم الذیاب دیمک * دشمنان دوست طرزی کوسرتمک (*)
(استنجم الذیاب) و (استنجم الذیاب) ترکیلرته استنجم نفعه لکم یعنی قیون کی کورتمک معانسته
ذیاب ذبک جمعی اولور قورتلر معانسته اولمیشله معنای ترکیب قورتلرک قیون طرزنده کورتمک کی
دیمک اولور لکن ترکیب مزبور دشمنلرک دوست صورتنده کوریشندن کایه اولورق مستملدر
نته که بویله دروننده عداوت کامتسی واز ایکن ابراز صداقت ایدن کیمیه لسانمده قیون
یاشلی قورت تعبیر اولنور باصمه نسخله رده استنجم موقعنده استنجم وقوعی استنجمت محرفی
کیدر لکن اوده وزنه کلمکه فعل تذکر اولندی

(*) شول وسواس براخ ایمان * کتورر قلبه دمدم شیطان (*)
(براخ ایمان) ترکیلرته براخ عسا کوروننده برزخک جعفر و زنده ایکی نسندار استنه
حاجز و حائل اولان فاصله و حجاب دینور و بومناستنه وقت موتدن قیامت قدر ممتد اولان زمانه
یعنی دنیا ایله آخرت بیننده اولان عالمه اطلاق اولنور و براخ ایمان ایمانک اولی ایله آخری مابینی
یعنی اعلاسی اولان ایمان بالله و رسوله ایله ادنای شعبی اولان اماطة الاذی عن الطریق یننده
اولان برزخک دیمکدر که وسواس خناس اولان شیطان عبد مؤمن ایله بوفضائل ینتی حاجز
اولوق قصیدیه دائما قلبه طرح و القا ابتدکی وسواسدن عبارتدر قالدیکه نظمک نسخ
مطبوعه سنده ایمان موقعنده انسان وقوعی طغیان قلم طابعدر زیر اعدالله بن مسعود رضی الله
عنه حضرت تریکدن مروی اولدیغی اوزره بعض اصحاب ایمان و اعماله دائر وقوعی اولان وسواسدن
سؤال ایلدکده * تیک براخ ایمان * حدیث شریفیه جواب و برلشدر مقصود ناطم
بوحیدینه ایلمادر

(*) حاکم اولسه تحله ایمان * دیندی کفارتن ادایه همان (*)
(تحله ایمان) ترکیلرته تحله تانک فقی و حاکم کسری و لام مسنده مک فقیله تحلیل کی مصدردر
چوزمک معانسته ایمان همزه مک فقیله یمیک جمیدر قسم معانسته پس تحله ایمان عقده یعنی
حل ایدن کفارتد که اون فقیری اطعام یا خود آکس یا خود بحر بر رقیه و بونلردن عاجز اینه
اوج کون صیامدن عبارتدر و به فسر قوله تعالی * قد فرض الله لکم تحله ایمانکم * ای بین لکم
ما تحل به عقده ایمانکم من الکفارة ترا یمینده حاکم اولان کیمسه کفارتی ادا ایلدکده عقده
یعنی حل ایدوب عقوبه اخرویه دن خلاص اولور
(*) آفة العلم دیندی نسیانه * ترک ایله عارض اولور انسانه (*)

(آفة العلم) علمی افساد و اضاعه ایدن عارضه و بلیه معانسته سهو و نسیانه اطلاق اولنور
و بواقفات اذریات تعلیم و تعلی و مطالعة کتی ترک سبیلله عارض اولان دوا هیدن اولدیغی ناطم

(*) امهات الخطیئه معناسی * حرص و کبر و حسد خطایسی (*)
(امهات الخطیئه) ترهات السقیفه و زنده ذنب و کاهلرک اصولی و مریضی معانسته اخلاق
ذمیه دن اوج خصلت قبیحه اطلاق اولنور برینتی حرص علی المالدر که * حب الدنيا رأس
کل خطیئه * حریندن معلومدر ایکنجیسی کبر او حجبیسی حسد ذمیه لدر که اول التکبرین
و اول الحساد اولان ایلدس لعینک ملا اعلادن طرد و تبعیدیه بونلر باعث اولدیغی محکم تریلنده
منصوص و مجزومدر

(*) هم جار الحوائج اول بدکار * بار خلی جکر کتدر هر بار (*)
(جار الحوائج) ناسک محتاج اولدیغی شیلرک مریکی معانسته دکه بطریق التخیل ایشکدارالی
ادعاسیله کندی مصالح و حوائجی ترک ایدوب پیهوره بزه دائما خلقت یوکنی اوزرینه المعله ابلک
ایشک اوسته منی کندی ایشک خسته سی تعبیر اولان احق نابکاره اطلاق اولنور و بر کیمسه فی
ناس ذات و حقارتله استخدام ایتدکده * اتخذوا فلانا جار الحوائج * ذیو ضرب مثل اولنور
و بومقوله کیمیه (جار الحوائج) دخی دینلور

(*) دیندی ک ذلته هوان قعبس * اولمه مشکل ذلیل نفس نفیس (*)
(هوان قعبس) ترکیلرته (هوان) سحاب و زنده خورلق و حقارت معانسته در (قعبس) امیر
وزنده یا خود قعبس زیر و زنده تمیم قبیله سندن قعبس بن مقاعش نام کیمیه دکه هوان و ذلته
مثل اولمشدر اصلی بودر که مزبورک پدری مقاعش فوت اولدقده عتمه سی برصاع بغدادی
مقابلنده قعبسی بر کیمیه رهن و یروب من بعد ذک رهن ایتمکه بغدادی صاحبی عادت جاهلیه
اوزره مزبوری استعباد ایدوب مزبور مدت العمر حنطاک عیندی اولمشدر رتبه که شاعرک
اشبو هوان البخیل علی اهله هوان قعبس علی عتمه یننده واقعه در بنا برین نفس نفیسک
شیء خسبس مقابلنده کرفتار اولدیغی ذلته هوان قعبس ضرب مثل اولمشدر

(*) اولدی هم کلبه بی اصنی * اولیکه جائن ایده طعامه فدا (*)
(کلبه بی اصنی) اصنی نام کیمیه تیک اوغوللرینک دیشی کلنی دیمکدر که طعام تناولنه شدت
شرهده مثل اولمشدر (منشائی) اولد که مزبورک بر کلنی اولوب خیمه لربنک حامیسی
ایسه ده ما کولات و مشروباتن نیه ظفر بولورسه ییوب ایچوب افساد ایدر اولدیغندن
بر قاج کونلر آج صوسر زربط و بشد ایشلر مر بوط اولدیغی جبل متینی بر کیمیه دیشلرله
کسوت بوسنمست اتقاق قرق طاموی وقته تصادف ایتمکه قرص قری رغیف تنور قبایله

کوزنی آیه دیکوب مطلع قره طوغری شتاب ایدرکن ناکاه بریوکسک قیادن وادی سنکساره سقوط ایله بوینی قیریلوب (الطبع الکاذب یدق الرقیه) منله ماصدق اولمغله من بعد طمع خام وحرص علی الطعام خصوصتده مثل اولوب طعمام یولنه جاتی فدا ایتده درجه سنده عبدالبطن وشکم بنده اولان کیمسه حقنده (صکلیه بنی اصفی) ضرروب امثالدن اولمشدر

(*) اجرد من جراد اوشخص اکول * کیم نه بولورسه ایله ما اکول (*)

(اجرد من جراد) ترکیبده (اجرد) برنسنه بنی صویوب تعریه ایدیچی معنا سنه اولان جارک افعل تفضیلدر جراد سحاب وزنده معروفدر که چکر که به دینور و بوکا جراد اطلاق برک یوزنی نیلدرن تجرید ایتدیکی ملایسه سیله درکه (کالجراد لایق ولایدر) منلجه نه بولورسه یوب محو واقعا ایتک معناد قیدیدر یس بومناسیله رطب و یابس نه بولورسه اکل و بلع ایدر اولان آج کوزلو اکول کیمسه به (اجرد من جراد) دیو ضرب

مثل اولنور

(*) دیمک اولمش تریده غسان * انفس اطعمه ماکلی همان (*)

(تریده غسان) ترکیبده (تریده) چریده وزنده وهاسنر ترید تفسیر کشفده شاعرک اشبو اذا ما الحزن بآدمه یلم فذالک امانه الله الترید قولی مفاد نیجه ایتکی خرده خرده طوغریوب ایت صویله اصلادوب اوزرینه ایت دوکت ایله معول اولان طعمادر که لسانمزه تحریفله ترید اطلاق اولنور (غسان) حسان وزنده منده برقییله درکه ملوک غسان وال حقنه انلردندر بونلر ملوک عربک استیاسندن و بغایت مضیاف اولان خاندانندن اولمغله دایما خلقی ضیافته باعلوات ایله مصنوع ترید ایله طعام و تناول ایدنلر بغایت استیلاذ واستعظام ایتلرله طیب لذتده مثل اولوب مطلقا اطیب والذ اولان اطعمه تقبسه به (تریده غسان) دیو (واطیب من تریده غسان والذ من تریده غسان) دیو ضرب امثال اولنورنه که (مضیره معاویه فالودج ابن جدعان دخی بو یلمه در

(*) اصبر من قضیب اولمش هم * غایت ایله صبور اولان آدم (*)

(اصبر من قضیب) منلنده (قضیب) خطیب وزنده ضب قیله سندن برکیمه نک اسمیدر که ذل و محنته بغایت صبر و تحمل ایله شهرت شعار اولمغله جفا کشلکده مثل اولوب زیاده صابر و محتمل و بغایت حول و دریادل اولان کیمسه حقنده (اصبر من قضیب) دیو ضرب

مثل اولنور

(*) انقل من رقیب اولیه ثقیل * که اوله مانع صفای جبل (*)

(انقل من رقیب) منلنده (رقیب) مطلقا حارس و نگهبان معنا سنه در که کوزیجی تعیر اولنور لکن بوراده مراد خصوصتیه محاییک حارس و نگهبانی اوله جقدر که نزد عشاقده بغایت کران و بغوض اولمغله اقصای آمالری مسفورک هلاکی اولدیغنه ساعرک اشبو جان الیجی جان الورسک واررقیق جان ال هم سنک ایشک بترهم خیل متندر بکانشیده سی و امثال ترکیه دن رقیب اولسونده نه یوزدن اوورسه اولسون تعیر لری کمال بغوضینده کواهدرایمدی بوملاسد ایله مانع صفای جبل اولان هر برکر انجان ثقیل حقنده (انقل من رقیب بین محبین) دیو ضرب مثل اولنور

(*) دیسه ل انقل من الکانون * پک ثقیله نه آتشین معنون (*)

(انقل من الکانون) منلنده (کانون) قانون وزنده آتش اوجاغنه دینور که خانه رده

و مطبخلرده بیک طاشندن و یکلرده تیور دن اتخاذا ایدرلر (وکانون) قلب شتاده ایکی شهر روی اسمیدر که کانون اول و کانون ثانی دیرلر معنای اوله کوره ثقلت حسیه اولورثانی به کوره قطعه سابقه ده کچن کافات شتاده بیان اولندیغی اوزره حوایج و مؤثرتلر ثقلت معنویه سی اولور لکن ناظمک آتشین مضمون تعبیرینک معنای اوله مساسی اظهاردر یس هر حالده کانونده ثقلت درکار اولمغله مثل اولوب پک ثقیل کیمسه حقنده (انقل من الکانون) دیو

ضرب مثل اولنور جای روح و کابوس السحرکی

(*) نکته جلسه الخطیب دیمک * پک چوق اوتوزده دن همان کتمک (*)

(جلسه الخطیب) جیمک کسریله خطیبک برککونا اوتوریشی دیمکدر که مراد خطیبین ییتده بر دقیقه مقداری اولان جلسه خفیفه سیدر بوملا یسه ایله برکیمه بر مجلسه وارد قدده حق الداخل علی الکرام قله الکلام و سرعه القیام مضمونیه عامل اولوب اوصاندرمه دن کتدکده (جلس فلان جلسه الخطیب) دینلور

(*) شویله کیم توبه الزمان دیه هم * قیله نکدیر ایدوب صکره کرم (*)

(توبه الزمان) زمانک ندمنی و ایتدیکی اسانندن رجوع وعودتی دیمک اولور که (عسر المره مقدمه البسر) مفاد نیجه برکیمه بر زمانده کرب و شفته دوجار اولوب بعد زمان کندویه سعه و فرج حصولی کانه زمان کندی حقنده اوله اساءت ایدوب بعده اسائه نادم اولمغله تلطف واحسان ایتده تصوریته منی استعاره بالکنایه طریقیله (توبه الزمان) اطلاق اولندی بعده برکیمه آخر کیمسه بی بالایحساب یا خود بلا موجب تکدیر و ازعاج ایدوب بعده کرم واحسان ایله دلشاد و ابهاج ایتلنده استعمال اولندی

(*) کچ ایکن صاج صفالده اوله سیاه * حیف کیم صیغه الشبای ایش آه (*)

(صیغه الشبای) صادک کسریله کچلاک بویه سی دیمکدر که مسک الشبای کی هنگام جوانیده صاجک صفالک سیاه اوله سندن کایه اولور که بیرلک حبیبله اغاریمی موجب تلهف و تحسدر در (*)

(*) معنی جرأة الذباب دیمک * پک ضعیفک جبارتی بی شک (*)

(جرأة الذباب) سرعه الغراب وزنده سنکک جبارت و شجاعتی دیمک اولور زبرا ذباب اضعف مخلوقاتدن ایکن اشجع حیوانات اولان ارسلانک الله و اغزینه و ملک جبارک بورنه و کوزینه قونوب کاذب آبما نیجه هر بارذب و طرد اولندیغنه به معاودت ایله بیجیره اقدام ایلدی کچون جرأت و جبارتده مثل اولوب زیاده جسور کیمسه حقنده (جرأ من ذباب) دیو ضرب مثل اولنور و ضعیف و حقیر اولان کیمسه نک منبع الجباب اولان کیمسه اوزرینه صوله سنه (جرأة الذباب) اطلاق اولندی

(*) اولدی تسخین از رشوق جدید * یعنی ایتک عشق تجدید (*)

(تسخین الازر) ترکیبده (تسخین) قز درمی معناسنه از هرزه نک قحیله ظهر وزنده و مرادی اوله رق ارقه معناسنه اولمغله معنای لغویسی ارقه بی و بی قز درمی اولور لکن اصطلاح ادباده برکیمه نک معشوقنه اولان هوا و محبتنه کسل کلوب صوغود قد نصکره به یکی باشند آتش عشقه دوشوب شمع جلاله شوق جدیدایله سوزان و من عشق تجدیدایله ایتد خوان آشفکان اولسنه دینور

(*) دیدیلر التقاء الرفغین * یعنی لفظ مجامعت عینی (*)

(التقاء الرفغین) ترکیبده (التقاء) همزه نک کسریله مشارکت ایچون اولمغله ایکی نسنه نک برینه تصادفی و قافیه سی دیمک اولور (رفغین) رفع لفظنک تنیه سیدر رفع رانک ضعیله

فرجك چوره سي معناسنه اولوب فرج دخی رجال ونسانك موضع معهودل بنه دینك
(التقاء الرفیقین التقاء الحنانین) کی جاعدن کایه اولور

(*) مثل تیس بی جان دیمه هم * پک کثیر الجماع اولان آدم *

(مثل تیس بی جان) مثلنده (تیس) تانک قحیله لیس وزنده پکی ویک مقوله سنک ارککنه
ونکه سنه دینور (بی جان) حاء مهمله تک کسری ومیک تشدیدیه تمیم قبیله سندن
برجاعتدر وایرک برنکه لی واریدیکه شده غله ده یعنی شهوت سفادیه سنک غالب اوله سی
خصوصنده مثل اولشدر دیشی تکیلره وقتلی وقتسز آشفله راحت ویرمیکندن خصیبتی
دق اولندقدنصرکه بنه یمش راس پکی ایله تسافند ایدوب چغلتشدیکی نفخه تعالییده
مسطوردر بنه غلبه شدت شبقده وکثرت مجامعده مثل اولوب غایتله کثیر الجماع اولان
کیمسه حقنده (فلان مثل تیس بی جان واغلم من تیس بی جان) دیو ضرب مثل اولنور
(*) هم صریر الحامل اولدی احوال * ایشیدمک ملاعبات وصال *

(صریر الحامل) ترکیبده (صریر) امیر وزنده صوت وسس معناسنه (حامل) میک قحیله
مغائل وزنده الت تناسل کوسنده اولان طیر ایله در یسنه دینکله معنای ترکیب حامل
ذکرک سسی دیمک اولور که الذالجماع افشیه مالتجه اثناء جاعده عضونیک مس عینقندن
ناشی مسوع اولان فریدی وشریددن کایه اولور

(*) شول ابواب ایدن زیاده جاع * انی اول ذوق ایجه اشباع *

(ابواب) ده (ارب) همزه تک کسر به ورائک سکونیه عشوا حرم اولان فرج معناسنه
اولفله مال ترکیب ملازم فرج دیمک اولوب کثرت جاعدن کایه اولور بعض ادیانده ووقظه
کوره ابوذر وزنده ابوار اولق اوزده من سومدر اهرمه تک فتی ورائک تشدیدیه مجامعت
واجبه کی اسماء جاعدن اولفله ملازم جاع معناسنده صریح اولور نه که اوقیانوسده
ارکی ارایک لطافتدن اولدیغنی تصریح ایلمشدر پس ابواب کذلک ابوار شهوت جاعبه سی
غالب اولفله ذوق جاعه طویبب انا مسعود یاری فاطموا لعل غیری ما کنی فایله یاخود لسان
حاله ناطق اولان کیمسه تک کنیه سی اولشدر

(*) نکته شهوة التبیذ دیمک * کیف تفخیز بره اکلمک *

(شهوة التبیذ) ترکیبده (شهوت) برنسته میل ورغبت معناسنه (تبیذ) لذیذ وزنده خرما
شرابنه دینکله معنای ترکیب تبیذ تناولنه رغبت واشتهای دیمک اولور لکن لسان ظرفاده
قضاء شهوت ایتمک مراد ایدن کیمسه ابلاخ وادخال ایله ارکی ارایموب بلکه تبطین و تفخیز
یعنی خاتونک بطننه واولوغنه عضو معهودی سورتمکله اکدش کفی کی دوزجه بر ذوق
ایله تلذذ ابلک معناسنده مستعیدر زنده نوشنده نشوه تبیذ نشوه خردن دون اولدیغنی
کی خواهشگران قضاء شهوت عندنده لذت تفخیز لذت وقاعدن ادنی اولدیغنی ملابسه سببه
شهوت تبیذ تفخیز ایچون مستعار اولشدر

(*) کوز کوره انکح من الاعی * نصب عینی جماع اهل هوا *

(انکح من الاعی) مثلنده (انکح) وطنی وجماع ایدینی معناسنده اولان نا کح لطفک افعول تفضیلدر
چونکه اکریا طائفه عیان مائل زنان وصاحب سنان اوللریله کثرت وقاعده مشار بالبنان
اولدق ایچون خصوص من زنده مثل اولوب روز شب نصب عینی و مطمح نظری مانند
تیس بی جان موافقت نسوان اولوب * صبر مفتاح فرج دینسه همان * دیر ایدی ساکن
اوقورای امان * دین صوبولجی زاده کی زنده دوست کیمسه حقنده (انکح من اعی) دیو

ضرب مثل اولنور

(*) مجمع المیم بالقلم دیمه هم * منم ایتدی دیمک تلوط کم *

(مجمع المیم بالقلم) ترکیبده مجمع افعال بایندن اسم فاعل بنیه سببه جمع ایدیجی معناسنه در
(میم) حرف معروفک اسمیدر (قلم) آلت کایتدر پس معنای ترکیب میمی قلم ایله بریره
کتور میجی دیمک اولور لکن طول واستقامتده معنک لایقال سنی قلمه واستداره و دکر میلکده
کون داده لک کوتی مدور الرأس اولان حرف میمه تشبیه ایله (فلان مجمع المیم بالقلم) دیوب
غلامپاره واطاه ایدیجی معناسنی اراده ایدر (تلوط) تغوط وزنده وملاوطه معامله وزنده
غلام تصرف ایتمک دینور لواطه کی

(*) دیسدر الوط من الرهبان * شولکه کافرجه فاعل غلمان *

(الوط من الرهبان) مثلنده الوط لواطه دن افعول تفضیلدر (رهبان) رانک ضعیله راهبک
جعی یاخود شعبان کی مفرد اوله رق نصاری طائفند سنک پاپاسلرینه دینور چونکه
نصاری پاپاسلرینک مجرد اولسی رأی خودلرینه کوره معتبر اولغله اکثری اول تابکارلر
تأهل ایتیموب مفعول ایله معامله دادوستدی اویشدر مق عادت شینه لی اولدیقتدن
کثرت تلوطده مثل اولوب کافرجه غلمان تصرف ایدن لوطیره (الوط من الرهبان) دیو
ضرب مثل اولنور

(*) یونی آیهام ایدوبده بعض خیر * مغله راهب ایتدیلر تعبیر *

یعنی مثل مزبوره واقف اولان بعض ظرفا یومعنای آیهام ایدوب لوطی مغله راهب
اطلاق ایلدیلر

(*) هم دواء السهره مست اولق * یا جاع ایلوبده پست اولق *

(دواء السهره) ترکیبده سهر فحشینه برعشدر که مبتلاسی هر کیجه او یو یامیوب یدار اولور
سپی صفرائک یاخود سودانک غلبه سندن ویا یخولیا وهراف مقوله سی حاده لردن اولور
دواسی کتب طبیه مسطوردر لکن بومقوله کیمسه عیش ونوش ایله خلیا وهراف فراموش
ایدوب بر مقدار او بوماغله یاخود مجامعت ایله وجودنه تعب عارض اولوب اویقو کلکله
مطلقا مستی و سر خوشاغه کذلک معامله زوجیت ایله تلذذ و خوشاغه (دواء السهره)
اطلاق اولشدی

(*) فاعلان مفاعیلن فعلن * یوری طوره هنر یولنده یولن *

یعنی یو قطعه بحر خفیف مسدس الاجزاد ندر که اصلی فاعلان مستعملن فاعلان در
لکن صدر وابتداری سالم وحشوی تحبون وعروض وضر باری کیمی مخون مقصور
وکیکی اصم وکیکی اصم مسیدر ناطق تحریر بنه معنای اوزره اصحاب استعدادی مسلک
هنر ارشاد ایلمشدر

(*) وکذا مصطلحات الادباء * الی انخبوها البقاء *

(کذا) یو یلجه یونک کیدر معناسنه مقدم خبر (مصطلحات الادباء) اضافله مؤخر مبتدای
(الی) اسم موصول مؤثی اوله رق مصطلحات صفیدر (انخبوها) انتخابدن جمع مذکر
ماضیدر جمع ضمیری ادبیه راجع وفعلاک فاعلی وجهه سی موصولک صله سیدر وضمیر منصوب
مصطلحاته راجعیدر (بقاء) زفله فاعل ضمیردن بدل اولفله اکلونی البراغیث قیلندن
او اور مفردات ماسبقدن معاو مدر (حاصل معنی شرفه مشروع فیه اده ذکر وایراد
اولندجی مصطلحات وامثال قطعه سابقه رده سلاک نظمیه کشیده اولنلر کی ادبا وبلغانک

انتخاب ایندیکی منتخبات جمله سندن در دیمک اولور

(*) حضرت آدم ایمنش ابن الطین * فهم ایدر اصلی ارباب یقین (*)

(ابن الطین) طایف کسریله حضرت ابو البشر صلوات الله وسلامه علی نبینا وعلیه
بدریمز کینه سیدر * ائی خالق بشر من طین * آیت کریمه سی منطوقجه یالحقن مخلوق
اولفله کانه جزء غائی اولان طیندن تولد ایتسی تصویرینه منیدر و بو کینه نک وجهنی یاخورد
جناب آدم علیه السلام اصلی وماده وجودینی یاخورد کنیدی اصلنک کیفیت خلقتی
ارباب عرفان واصحاب ایقان یلورلر دیمکدر

(*) تکریدن قورقه لباس التقوی * کیر اول جامه بی انجیق صلحا (*)

(لباس التقوی) اضافت بیانیله ایلله تعالی حضرت تکریدن قورق معنایه در شکیم
* ولباس التقوی ذلک خیر * نظم جلیلنده خشیه الله ایلله مفسردر زیر لباس لایستی
مستقل اولوب حرارت و برودتک مضر تسدن وقایه ایندیکی کی او امر اکیمیه به امثال
ونواهیدن اجتنابیدن عبارت اولان تقوی لباسی دخی متلبس اولان صلحا بی جهنمک نار
وزهریرندن وقایه ایدر

(*) عالمان اولدی مصابیح الارض * برتوفضلی ایدرلر چون عرض (*)

(مصابیح الارض) ربوزینک آلت تنویری یعنی چراغ و مشعل لری معنایه علماء شریعت
اطلاق اولنور زیر انجوم وکواکب عالم افلاکک مصابیح اولوب ظلمت حسیه بی دفع وازال
ایندک لری کی علماء دین دخی نور علی نشر و عرض ایلله عالم عناصرک مصابیح اولوب
قلوب جهاندن ظلمت جهلی ازاله و برتو علم ایلله تنویر و اضافت ایللریله (مصابیح الارض
و مصابیح الظلم) اطلاق اولمشدر

(*) جهل معنایه موت الاحیاء * چون ایدر عالمی عالم احیاء (*)

(موت الاحیاء) همزه نک فتحیله دیر یلرک اولمی یعنی حال حیاتنده اصحاب قبور دن معدود
اولمی معنایه جهالت و نادانلغه اطلاق اولنور تکیم شاعرک اشبو * الجهل قبل الموت
موت لاهله * واجسامهم قبل القبور قبور * وان امرؤ لم یحی بالعمیت * ولبس له حتی النشور
نشور * قطعه سنده و بعض افاضلاک * موت التی حبه لافناد لها * قدمات قوم وهم
فی الناس احیاء * نظمنده واقعه در لکن بحکم تضاد معشر علما عالمی زنده و احیا ایتلریله
بعد وفاتهم زمرة زندگان دن معدودلر در تکیم شاعرک اشبو * امامات من کان حیا ذکره ایدا *
وفی الدفاتر قد تلی فوائده * ولم یزل علمه فی الناس منشرا * وینفع الخلق فی الدنیا عوائده *
قطعه سندن ظاهر در

(*) عدل و داد ایتده میران الله * اخذر ظلمدن ای عالمی (*)

(میران الله) عدل واستقامت اطلاق اولنور نه کیم بعض سلف * العدل میران الله
والجور مکال الشیطان * تعبیر ایلشددر پس هر براموری میران الله ایلله وزن ایدوب مکال
شیطان ایلله کیلدن احتراز ظل الله معدلیناهه و سائر اصحاب جاهه و کافه عباد الله
امر لازم در

(*) یک عدالت دخی عدل المیزان * اولیه معدلنده نقصان (*)

(عدل المیزان) اضافتله عدل فاروقی کی غایت تام و سوی و ساینه جور و نقصانیدن بری اولان عدالت
کامله سامله به اطلاق اولمغه بومقوله تام العدل اولان کیمیه حقنده (عدل من المیزان السدید
و عدل من القسط المستقیم) دیو ضرب مثل اولنور

(*) اولدی هم اعدل من نوشروان * عدلی ایلله پراولان ملک جهان (*)

(اعدل من نوشروان) مثلنده نوشروان ملوک ساسانیان تعبیر اولنان عجم شاهلرندن
نوشروان بن قبادین فیروز در که کفرندن و آتش پرستلکندن قطع نظر اطوار حیده و آثار
پسندیده سی و عدل و انصافه دائر حکایات عجیبه سی فصیح الملوکده و کتب اخلاقده
و مرآت کائناتده و سائر توارینج معتبر اتده مفصلا مسطور در و اشوبین الناس حدیث دیو
مشهور اولان * ولدت فی زمن الملك العادل * اتفاق محدثین ایلله موضوع و باطل ایسه ده
لکن سید الانبیاء علیه السلام التخیل افندیمر حضرت نلری مسفورک زمان سلطنتنده
یا نهاده عالم شهود اولدیغی رسیده رتبه صحف اولمشدر مزبورک عدل و انصافی
ولوله ساز آفاق جهان و لطف و احسانی کافه زیر دستانه شامل و رایگان اولدیغی دلرده
داستان اولمغه عدل و احسانی جمله به شامل اولان کیمیه حقنده (اعدل من نوشروان)
دیو ضرب مثل اولنور

(*) عمل خیره دی عقد ملکوت * چون ملک خصلت اولاندر منعت (*)

(عقد ملکوت) ترکیبنده عقد عینک کسریله ترین ایچون طاقیلان قلاده و کردانلغه
دینور (ملکوت) تاقاقیه سنک قطعه اخیره سی شرحنده یکدیکی اوزره عالم غیبیه
اطلاق اولنور بس مال ترکیب ملا اعلالک و سکان عالم بالانک آرایش و زینتی دیمک
اولور که مراد خصال ملائکه دن اولان اعمال صالحه و طاعت کامله در که انکله منصف اولان
نعت جبل ایلله منعت اولور

(*) عنبر الشجر او کیم خلقی حسن * بوی آدابی اوله مستحسن (*)

(عنبر الشجر) ترکیبنده شجر حاء مهمله نک سکونیه بحر و زنده اقصای جزیره العربده
شهر عمان ایلله عدن ییتنده واقع ساحلک اسمندر که نیمه بلاد و قصبای مستهل ولایت
مخصوصه در غایت اعلا اولان عنبر اشهب اوریاه نسبت اولنوب عنبر شجر دیور لکن
لسان ادباده بطریق التخیل اخلاق و اطواری زیاده احسن و رایحه آدابی عنبر کی مقبوله
و مستحسن اولان کیمیه به اطلاق اولنور

(*) دی بکاره جلساء جشید * که اوله هر بری دانا ورشید (*)

(جلساء جشید) ترکیبنده جلساء شرفاء و زنده جلسک جمعی اوله زق ترکیبیه نک ندیلرینه
و مصاحب لرینه دینور (جشید) جمیک قحیله ملوک پیشدادیان دن بر ملک عظیمدر نسبتده
و زمانتده و دیننده اولان اقوال مختلفه مرآت کائناتده مر سومدر یهان قاطع ترجمه سنده
طهمورتک برادری و ملوک پیشدادیانک رابقی جشیدین هوشنک بن سینامک بن کبومرث دیو
مسطور در مزبور ملک و سلطنتده نائل اسیداد و استقلال و دایما علم و عرفان اصحابی ندما
و همشهر ایلله کذارنده ایام و لیل اولمغه فیما بعد سلاطین و ملوکک همشهرین و مقربلری
اولان کبار معارفدار مصالحگذار لرینه بطریق التخیل (جلساء جشید) اطلاق
اولمشدر

(*) صیقل القلب لطیفه دیمه در * هر لاله کاهی صفا ایلله در (*)

(صیقل القلب) اضافتله قلبه جلا و رونق و یرینی نسته معنایه مزاج و لطیفه به اطلاق
اولنور زیر بحالنده جایجا نکته آمیز سوزل ایلله طرح لطائف اولمق قلبه کشایش
ایرات ایندیکی وجداندر

(*) شجر الاترج ایمنش ذات اصل * اصل و فرعی اوله یک طبیب و جلیل (*)

(شجرالارج) ترکیب شده ارج همزه نك و رانك ضمی و جیمك تشدید یله ترکیبده اغاج قانونی
تعبیر اولان مویه به دیمکله معنای ترکیب. اغاج قانونك اغاجی دیمك اولور لیکن شجر من بور
عوارض خریف و شتا ایل خزانیده اولدیغی مشهور و مویه سنده متافع عدیده موجود
اولق ملائسه سبله بطریق التمثیل اصالت ذاتیه و تجلیت فرعیه سی اولان حسب الذات
و جلیل القدر والصفات کیمه به اطلاق اولور

(*) ابن اجلی و دخی ابن جلا * ذات معروف دیمکدر مثلاً (*)

(ابن اجلی) اعلى وزنده و (ابن جلا) عصا وزنده بین الناس شان و شرفی و اطمح و جلی
و اوصاف جبله سی هر کسه متکشف و متجلی اولان معروف کیمسه به اطلاق اولور
نه کیم سحیم نام شاعرک اشبو * انا ابن جلا و طالع النایا * منی اضع العمامة تعرفونی *
فخریه سنده واقعدر

(*) مثل افرس من بسطلم هم * پک فرو سبتی اولان آدم (*)

(افرس من بسطلم) مثله افرس فارسك افعل تفضیلی اولغله بیجیلکده ماهر جندی
کیمه به دینور (بسطلم) قرطاس و زنده فارس ریعه اولان بسطلم بن قیس بن مسعود
الشیبایدر که مشاهیر فرسان عربدن اولان اوچ فارسك بریدر ایکجیسی فارس تمیم اولان
عتیه بن الحارث بن شهاب او جیجیسی فارس قیس اولان عامر بن الطفیلدر بسطلم
مزبور فرو سبت و دلاور لکله بغایت مشهور اولغله من بعد فرو سبتده ماهر و سیف
و سنان ایل عرصه و غاده شهادت و شجاعتی ظاهر اولان کیمه حقنده (افرس من بسطلم)
دیو ضرب مثل اولور

(*) ثمن الجنة ایش حسن الظن * نطقی و الای نیندر یوسخن (*)

(ثمن الجنة) اضافتله چنك قیمتی و عوضی دیمکدر که (ثمن الجنة حسن الظن) حدیث
شریفنده وارد اولدیغی اوزده کشتنك ایمانی و اعتقاداتی و طاعات و عباداتی مقابله
جناب رحمتایدن جنت اعطاسنی حسن ظنه رجا و امید اتمه سندن عبارتدر که اشبو
* انا عند ظن عبدی بی * حدیث قدسی مفادینجه الله تعالی به حسن ظن نعییم مخلده
نازل اوله نك معظم اسبابنددر

(*) یقر الجنة او کیم ایل اوله * استفامته کیده طوغرو یوله (*)

(یقر الجنة) اضافتله جنت او کوزی دیمکدر که مراد کاودل یعنی ایله واحق اولوب نلشك حیل
و خدعه سنی ادراك ایتزمع ذلك دائما استفامته مسلك مستقیمه سالک اولوب انحراف
و اعتساف سمته کتمز اولان اوغوز و ساده دل و بی غش و غل کیمه به اطلاق اولور

(*) ثمر الصبر ظفر یاب اولق * یعنی صبرك ثمراتی بولق (*)

(ثمر الصبر) صبرك مویه سی یعنی مکاره و شدائده صبر و تحملك نفع و فائده سی دیمکدر که
مطلوب و مقصوده ظفر بولق معنای مراد اولور نه کیم (من صبر ظفر) دخی (الصبر)
مفتاح الفرج (جوامع الکلم) قیلنددر

(*) پک عذاب دی عذاب جرجیس * شهدایه هم اودر و اس و شس (*)

(عذاب جرجیس) عذابك مفعولنه اضافتله حضرت جرجیسه اولسان عقوبت و اشکجه
دیمکدر (جرجیس) انجیل و زنده عرائس تعلیده و هب بن منبه دن مروی اولدیغی اوزده
حواریون شاکر لردن اولوب قدسه قریب رمله شهرنده مقیم ایکن موصل شهر بنده
هجرت و انده اولان دادویه نام ملک جبارت برستی توحید و ایمانه دعوت ایتد کده

جبارسته کار غضبناک اولوب جناب جرجیسی بر دار و تیمور طراقلر ایله وجود کرامتمودی
طرادوب اوز ریشه سرکه و طوز لوصو دو کدیر مکله اعضا و اجزاسنی متفرقه و تار مار
ایتدیر کده قدرت حقه یته صحیح الاعضا اوله رق حیات بولوب دعوتی تکرار و مسفور دخی
عتو و طفیانه اصرار ایدوب عقوبت سابقه دن اشد پر نوع عذاب ایله دخی شهید ایدوب
والحاصل یدی سته طرفنده انواع عقوبات ایله درت دفعه شهید ایدوب هر برنده یته حیات
بولدیغی و تفصیلی اطابه مؤدی عظیم خارق عاده ل اظهار ایتدیکی و نبوتنده اختلاف و کرامتده
اتفاق اولدیغی مسطوردر و فوایح مسکبه ده جرجیس علیه السلام انبیاء کرامدن اولوب یمش
کره انواع قتل ایله قتل اولوب هر برنده فی الحال حیات بولشدردنومذ کوردر و من رام انتفصیل
فلیراجع الی القصص والتواریخ

(*) کشتنك خانه سی جلباب الله * اچیله خیر ایله اول باب الله (*)

(جلباب الله) جیمك کسریله و نعمت جلبله بی منم حقیقی به اضافتله الله تعالینك اعطاء و احسان
ایتدیکی قیص و کوملاک معنای اولوب بطریق التمثیل قطان و سکاکی ازهر جهت ستر
و تغطیه ایدن خانه و منزله اطلاق اولور و اول خانه نك دروازه سته و جناب منانك کرم و احساننه
باب الله اطلاق اولور

(*) بسط کفترده حسن التعلیل * پک لطافت ایله ایراد دلیل (*)

(حسن التعلیل) علم بدیعه شوی محسن معنوی به دینور که متکلم کلامنده واقع بر وصف ایچون
اعتبار لطیف غیر حقیقی ایله برعله مناسبه ادعا و معرض دلیلده ایراد ایتش اوله نه که شاعرک
اشبو * لم یحک نائلک السحاب و انما * حت به فصیحها ال حضا * یشنده و شاعر دیکرک اشبو
* فان زینت بنتی محاسن وجهه * فلاغر و فهو فی حسنه شمس * یشنده و نظارتده و اقعدر
(*) دی ابو عذر نو ایجاد ایدنه * بکر مضنون دخی ایراد ایدنه (*)

(ابو عذر) کنیه سنده (عذر) عینك ضمی و ذال مجمه نك سکونیه عذره کبی بکارت و قیرانی
معنای اولغله ابو عذر و ابو عذر ازاله بکرایدن کیمه به دینور بناء علیه خاتون بکرینی
ازاله ایدن زوج اولی فراموش ایتزمعرضنده (ان المرأة لا تنسی ابا عذرتها) دیرلر و برکنسه
تو ایجاد یعنی منلی مسبوق اولدق برنسنه اختراع ایلدکده یا خود کیمه نك خاطر یته کلدک
برغریب نومضنون سویلده کده بطریق الاستعاره (هو ابو عذر ها و فلان ابو عذرتها)
اطلاق اولور

(*) پک بلیغ ابلغ من سحبان هم * چونکه سحبان بلا غسله علم (*)

(ابلیغ من سحبان) مثله (سحبان) دیباجه نظمك دردنی یشنك شرحنده یکدیکی اوزره
شعراء مختصر میدن شعر و انشاده یکا و فصاحت و بلاغتده بیهمتا بر سخنور شهرت اولغله
طلاقت و بلاغتده مثل اولوب من بعد خطیب بلیغ و شاعر بلیغ حقارنده (ابلیغ من سحبان)
دیو ضرب مثل اولور

(*) عی باقل که مثله مشهور * سوزین اکلتمه ده شول نامقدور (*)

(عی باقل) ترکیب اضافتده (عی) عینك کسری و یانک تشدید یله کلام ایله مرانی تفهیم
و افاده دن عاجز اولق معنای در (باقل) ناقل و زنده ریعه قبیله سندن براحق و تکلمدن
عاجز کیمه نك اسمیدر که (عی من باقل) مثنك منشایدن مزبور برکون بوضیاد دن اون بر
دره به برکیک اشترایدوب قوجاقلوب کوتورر ایکن بولده بر قاج کیمه زره راست کلدکده
برسی یو آهوی قاجه الدك دیو سوال ایتد کده لسانه اون بر دره ده الدم دیمکی ادا

ایده میبکشد اشارت به تفهیم آنچه داعیه سببه اون برهمنی اراکه ایچون آوچلرینی آچوب و بر جوده اشارت ایچون لسانی دخی چیقارد قده آهو قوجاغندن پرتا و ایله (افلت و انحصار الذنب) مثلته و باقل دخی (اخیب من القابض علی الماء) مثلته ماصدق اولدیله بعد ازین مرانی کلامه افاده به مقتدر اولیان همج و نادان کیسه حقنده (اعی من باقل) دیو ضرب مثل اولندی *

(*) پرسوزه دینسه کلام الیغا * آخرک قولی دیمکدر معنا (*) (کلام الیغاه) ده (بیغاه) بیه موحده اولانک فتنی و ثانیسه نک سکونیه برنوع پشل قوشک امیدر که ترکیده تحریفله پاپافان دینور فارسیده طوطی دیرل معروف قوشدر قابل تعایم اولغله برکیسه نک کلامی ایشندکده علی وجه التقلید اولدخی اوصکلامی بعینه سوبلر بوملاسه ایله برکیسه آخرک کلامی کندی قریحه سندن سوبلر کی ایهام ایده رک سوبلدکده ارباب ندافت اول کلامه (کلام الیغاه) اطلاق ایدرل

(*) اولدی هم قول حزام شوکلام * اوله شایسته تصدیق انام (*) (قول حزام) قولنده (حزام) حله مهمله نک فتنی و آخرک کسر اوزره بناسیله قطام وزنده عربدن برخانوک اسمیدر که حزم و احتیاطله و صدق رأیه مشهوره اولغله (احزم من حزام و اصدق من حزام) مثلرینک منشاید اصلی بودر که مزبوره حزام برکیسه کاربانله برحمله کیدرل ایکن شکاهلرندن قضا قوشلری قلقوب پرواز ایتمکله اسبو * واولا المزججات من الانام * لما ترک القطاطیب المنام * یثنی انشا و کاربانانی سیر و سرادن تحذیر ایه اولمخلده نزول و تا بهجباح بیتوته تحریرض و اغرا ایش ایسه ده قومی سمع قبوله اصفا ایچوب بر میل مقداری دخی کتد کلرنده اثناء راهده مترصد اولان حرامبلره مرور و قطاع طریقلر مال و منالترین غارت ایتمکله افلس من دیور اولدقلرنده رهروان برخسراندن بعضیسی بعد خراب البصره اشبو * اذا قالت حزام فصدقوها * فان القول ما قالت حزام * نشیده سببه هر سومدنی تصدیق ایتمکله من بعد صدق مقالده مثل اولوب هر بر تصدیق و قبوله سزاوشایان اولان قوله بطریق التمثیل (قول حزام) الحلاق اولندی

(*) حافظ سوره یوسف دیمه هم * علی آزدردیمک الله اعلم (*) (حافظ سوره یوسف) بین الادباء قبل العلم اولان کیسه دن کایه اولور اوئلده سوره یوسف علیه السلامی حفظ ایدوب از براوقیان چوق اولوب لیکن اکثرینک علی وحفظی اول سوره جلبله به مقصورکی بولمغله مطلقا علم و دانشی از اولان کیسه به اطلاق اولندی (الله اعلم) ده ضرورت ایچون هاء اسکان اولمکدر

(*) اولدی شول نسنه که تفاح الشام * اوله غایتده لطافتله بنام (*) (تفاح الشام) شام ایالتنک الماسی دیمکدر چونکه تفاح شامک لوننده صفوت در و جرت یاقوت و شعاع ذهب و بیاض فضه و صفرت فاقعه موجود اولغله ماصدق * تسر الناظرین * و بنایت خوشبو و طعمی لذیذ اولغله (لذة للاکلین) اولوب قوه باصره و شامه و ذائقه به لذتبخش اولدیفندن خلفاء عباسیه عصرنده بهر سته ارض شامدن اوتوزریک الما بغداده ارسال واسرا اولنق موظف ایدی بنابرین حسن صورتده و طیب لذتده مثل اولوب مطلقا الطف و اطیب اولان نسنه به (تفاح الشام) دینلدی

(*) جنة الارض دینور بغداده * اولیا بر جی بهشت آباده (*) (جنة الارض) بر یوزینک جنتی معنایه ذال معجه قافیه بسنده مذکور اولان بغداد شهرینه اطلاق اولنور ننه که واسطه الدنيا و مدینه السلام و قبة الاسلام و نهردجله ایله فرات کتندده

اجتماع ایتمکله مجتمع الافرادی دخی اطلاق اولنور چونکه بغداد بهشت آباد دارالخلافه اولغله مجمع المحاسن و معدن الطرائف و منبع الکمال و مقر اهل الله و مرجع النفایس و اللطائف اولوب ظاهرا و باطنا معمور و آباد اولغله جنة الارض اطلاقته شایان اولمکدر نسنه که شاعرک اشبو * سقى الله بغداد من جنة * حوت کل ماتشهی الانفس * علی انعامیه الموسرین * و لکنها حسرة المفلس * قطعته سندن مساندن

(*) الف الوصل قدخوباندر * سر و بالای ریاض جاندر (*) (الف الوصل) اصطلاحده شول الفغه دینور که حرف روید نصکره روی حرفنک حرکه سنی وصل ایچون مذکور اولور شاعرک اشبو * استعمل الصبر یجنى بعده العسلا * و لازم الباب حقا تبلغ الاملا * یتنده اولدیفنی کیسه حرف رویدر لامدر و لامک قتمه سنی اشباعدن حاصل اولان الفلراف الوصلدر و حروف وصلدن و او الوصل و یاه الوصل دخی یوکا مقبدر مثلا * سقیت الغیث اینها الخيامو * مصراعنده دخی * کانت منازله من الايامی * مصراعنده اولان و او الوصل و یاه الوصل کی و یو الوصل اکثر کایک معنادی اوزره سائر الفلردن طویلجه کایت اولمغله و کتدیله وصلته تقال بولمغله بطریق التمثیل روضه جانک سر و سرافرازی مثابه سنده اولان قدبالای خوبانه الف الوصل اطلاق اولندی * قدیاره کیسی عرعر دیمش کیسی الف جله نک مقصودی براما روایت مختلف *

(*) اتصال الالف باللام هم * دائما مجتمع ایکی آدم (*) (اتصال الالف باللام) حروف هجادی لام الف تعبیر اولتان حرفینک اتصالی دیمک اولور که معلومدر و بونلر بعضا ایکسیده کیج و معوج و بعضا بری مستقیم و بری معوج و بعضا ایکسیده راست و مستقیم اوله رق بر لرندن منفصل و منفک اولدقلری ملاسه سببه مطلقا فرقدان کی بری بر لینه ملازم و مقارن اولان کیسه رک مصاحبت و اتصاله بطریق التمثیل اطلاق اولندی

(*) ابین من فلق الصبح همان * اولدی شول نسنه که غایتده عیان (*) (ابین من فلق الصبح) مثلنده ابین افضل تفضیل بنیه سببه زیاده بین و ظاهر معنایه (فلق) ففتحته فرق وزنده و مراد فی اوله رق بحر کی صباح بری اغاروب آخلق معنایه اولغله معنای ترکیب صبح صادق و وقت استقراردن زیاده روشن و آشکار دیمک اولدیفندن بغایت جلی و ظاهر اولان نسنه حقنده * ابین من فلق الصبح * و اظهر من فرق الصبح * دیو ضرب مثل اولنور

(*) وتد الشر دی محبت ماله * کتور رادی چوق بدحاله (*) (وتد الشر) ترکینده و تدکامر فی ثانیة الدال طلب و کتف و زنلرنده قازیفه دیمکله معنای ترکیب شر و ضرر قازیفی و چوبیسی دیمک اولور لیکن بطریق التمثیل انسانی کونا کون ورطه لره گرفتار ایدن حرصه و حب ماله و جمع و ادخاره اکیاب و اصراره اطلاق اولنور زبرا بومقوله کیسه شری کندی نسنه وتد ایله احکام ایش کی اولوب انجم کار حرص مالک شره دوچار اولدیفنی امر آشکاردر

(*) اولیان نسنه به هضمی آسان * دیندی تحذیر ایله مال السلطان (*) (مال السلطان) معلومدر که پادشاه مالی دیمکدر لیکن ترکیب مزبوری ادباء تعاطی و تناولنده خطر و محذور اولان نسنه دن تحذیر مقصوده استعمال ایدرل مثلا شوشبه دست درازلق کار عاقل دکدر دیه جک یرده (هذا مال السلطان) دیرل زبرا اموال سلاطینه خیانت ایدن

کیمه نك اغزله يديكي بورتندن كاديكي يعني خيانتك وخامت ووبالتي بولديغي كشي الامثالدر
لسانزده يلان كيك يودلر ملى بولك ديلدير

(*) كنج باد آورامش كنزالرچ * اديتده اولمش نصريح (*)

(كنزالرچ) كنج باد آورترجه سي اولق اوزده ريز كارك كتورديكى خزينه ديمكدر كه خسروين
پرويز بن نوشروان عادللك خزان ثمانية سندن ايكني خزينه اسميدر اصلي بودر كه قيصر روم ايله
خسرو پرويز ميان سنده مخالفت واقع اولغله خسرو عسكر انجم شمار ايله قيصر اوزرينه
غزم نرم ايلدكه قيصر خوفه تابع اولوب آيا واجدادندن بطريق التوارث مالك اولديغي
خزان كيشه سن سفينه له تحمیل وحت تصرفنده اولان صعب الوصول جزيره له بعث
وتبديل ايلدي از قضا ريز كار مخالف اول كبلري خسرو پرويزك مملكتي سواحلته سوق
واجرا ايتكه (دوات كليجه يل اوفورر صوكتورر) ما كليجه مجموعي طرف خسرو دن
ضبط اولوب كنج باد آور نعيمه اولدي ايمدي كتب اديتده كنزالرچ تعمير ايتكلى خزينه
مرفومه دن عبارتدر

(*) لمعة البارق ايدن تيز كذيان * پارايان فرصتي فوت ايتمه همان (*)

(لمعة البارق) تركينده لمعة نمره وزنده پارلق معناسنه (بارق) طارق وزنده شمشكلي بلوط
معناسنه اولغله مال تركيب شمشكك پارلسي اولور لكن بولماسان برق زمان فرصت وختكام
شادي و مسرت كي سربيع الانقضاء اولغله بطريق التنبيل مطلقا تيز كلوب بكن دوامسز
وبي بقا نسته به اطلاق اولتور و بويه تيز بكن نسته حقهده (اسرع من لمعة البارق واسرع
من البرق الخاطف) ديو ضرب مثل اولتور

(*) لك شجيع آده دي لبت الغاب * شير تركي اوله شهر تياب (*)

(لبت الغاب) تركينده لبت ارسلان ديو و (غاب) مېشه لك واورمان ديو نون قافيه سنك
التنبيل قطعه سنده بكدى پس لبت الغاب ملقة الاشجار اولان صيق اورمانلي ماسده ده
نشأت ايدن ارسلان ديمك اولور چونكه بويه مېشه زارك ارسلان نري چول ارسلان نرندن
جري و جور اولديغي چون اهل لسان بغايت بهادر و دلاور اولان كيمسه به بطريق الاستعاره
(لبت الغاب) اطلاق ايدرلر

(*) اولدي مفهوم هلال شوال * رؤتي دلدن ايدن رفع ملال (*)

(هلال شوال) اضافيه ماه شوالك بر كيمه لك يكي آبي ديمكدر كه عبيد فطر كيمه سي
رؤيت اولشان ماه نودر چونكه فرداسي عبيد سعيد مسرتمز يد اولغله اهل صيام رؤيت
و مشاهده سنده دوز انتظار و طمعت غراسيله استهلال واستبشار بيدار اولغله بطريق
التنبيل مشاهده و ابصاري قلوب بدن كروب و هموي كنف وازله و لام روحانيه في رفع
و ازاحة ايدن خلان محبوب المقاتك ديدار فرج فراسنه اطلاق اولتور حسب الاتفاق
بوينك شري اشو ايكوز الى التي سنده سي هلال شوال رؤيت اولنديغي ليلة مباركده
وقوع بولمشدر

(*) واقع الطائر واقع الطائر وادار * كه اوله متصف حلم ووقار (*)

(واقع الطائر) قوش قوش واور كجوب طور جي معناسنه نمكيني و زاتلي وقور مشرب
اولان كيمه دن كايه اولور كويا كه باشنه برقوش قوشه كال نمكيني ووقارندن ناشي آني جاد
طن ايدوب متوحش اولماز ايمدي بوم قوله صاحب حلم ووقار حقهده * فلان ساكن الطائر
وواقع الطائر * ديو ضرب مثل اولتور

(*) اول وقادر كه وفاء السموه * عهد بن ايفايه ايدنه غدري قبول (*)

(وفاء السموه) تركينده سموه مثنويك اول قطعه سنده مذكور اولان حصن تما و حصن
ايلق نام حصن حصنك ملكي اولان سموه بن عاديا واسرائيلدر كه (اوفي من السموه) مثلك
منشأيدر اصلي بودر كه امرى القيس بن حجر الكندي لمصلحة ملك الروم اولان قيصر كتمك
مراد ايتدكه ذي قيمت اولان دروع واسلحه و اموال ساره سني مزبور سموه عسندده وديعه
اوله رق براغوب كتمش ايدى قبل العودت فوت اولديغي ملك كندهك مسموع اولوب اموال
مرفومه بي غصب داعيه سيله سموه آدم كوندروب وديعه مزبوره بي مطالبه ايتدكه
سموه جواننده امانت اهللك غيري به ويرلك جائز دكلدر دبور د ايتش ايسه ده ملك مسقورا
محب اولوب يته آدم لار اساليه اصرار ايتدكه سموه دخي بن امانته خيانت ايتم واورزيمه
واجب اولان وفائي ترك ايدوب سمت غدره كتم ديو ياس ايله جواب ويزد كده ملك كنده
سموه اوزره عسكر چكوب حصن تيمامي محاصره ايتدكه از قضا سموه لك اوغلو خارج حصنده
بولماغله اخذ وكرفت اولوب مدت مديده محاصره دنصكره ما يوس اولدقه سموه خطايا
ندا ايلديكه اشته اوغلك المده اسيردر يا امرى القيسك اموالي و يروب اوغلكي تخليص ايله
ياخود كوزكك قارشوسنده ذبح ايدرم اخزا يها شئت ديدكده سموه بن امانتي مستحقندن
غيري به ويرم نه پيسار لك ياب ديو جواب ويرمكه ملك ظالم فرزند مظلومي كشته تبغ غدر
ايدوب رجعت وادبار ايله يعقلوب كندى بعد زمان امرى القيسك ورته سي كد كده وديعه
مورثاري اولان اموالي اناره ادا و حفظ عهد بابتده قره العيني فدا ايتكه من بعد ايفاي عهده
مثل اولوب عهد و امانته وفا مقابلنده كندويه غدر و حيف اولنق تجوز كرده همت
ذمتي اولان صاحب وفا حقهده (اوفي من السموه) ديو ضرب مثل اولتور قالدريكه نظمه
نظرا مزبورك اسمي شمعون وزنده سموه اولق اقتضا ايدر لكن قاموسده سفرجل وزنده
سموه اولق اوزره مرسومدر

(*) كلف البدر شوعيب خوبان * كه ويره حسنه جزئي نقصان (*)

(كلف البدر) شرف القدر وزنده جرم وداره سي نور ايله طولش آيك يوزنده اولان
سياعه مائل طوقلفه دينور كه دقت اولدقه نمايان ويدر انورك طلعت بر بهيخته في الجله
مورث رخنه و نقصاندر پس بولماسه ايله بطريق الاستعاره مهلقار كچهره تابناكلرنده
چبان وچيچك مقوله سي عارضه لردن قالمش بلو بلورسز اولان اثر و نشانه (كلف البدر)
اطلاق اولتور

(*) لك سخاوت ديمه در بسط اليد * ايتكم يعني كرمجوري رد (*)

(بسط اليد) بانك فقيله ال ككشليكي وال آچقليغي معناسنه در كه جود و سخاوت و بذل
و عطيان كايه اولور پس زياده سخني و جوامرد اولوب طالب معروف و جوينده احسان
اولان كيمه لري دلشاد ايدن كيمسه به بسط اليد دينور و كوج يوزلو بياشتلو كيمسه به
بسط الوجه دينلور

(*) لذة الملك ملوكه شايان * ذوق عدليه صفاي احسان (*)

(لذة الملك) ميمك كسر يله ملك و سلطنتك طادي و صفاسي معناسنه در كه رعيه پرور
اولان ملوكك زياده تلذذ ايدوب خوشلنديغي عدل و داد و انواع احسان ايله خلقي
يرمراد الملك و صفارندن كايه در و بو و صفار ملوكه شايبسته و بياسته اولان اوصاف
جمله دندر

(*) فروة الضيف سماحت ديمدر * اسخايه كوره خلعت ديمه در (*)

(فروة الضيف) ثمره الضيف وزنده كبارك احبانا موسم بهارده كيدكلى فاقوم مقوله سى خفيف كور كه دينور و بومستغنى عنه قيلندن اولمغه غالباً تحلى و زين ايجون ملبوس اولديغندن حليه وزينندن كايه اولوب بعده بحازمى على الكناية اوله رق انسانه حليه كمال اولان سماحتده استعمال اولوب فلان كيمه سخى و جواد درديه جك برده (فلان لابس فروة الضيف) ديرل

(*) اولدى هم فروة ابن ساره * جامه كهنه پاره پاره (*)

(فروة ابن ساره) عربان عراقدن ابن ساره نام بيجاره نك كوركى ديمكدر من بور مع فقره كورك كيمكه مألوف اولوب ليكن تجديد و تعميرينه قدرتياب اوله مديغندن بوسنتك تويلرى دوكلوب بر بر قابينه دونديكنى و جامه سنك هر طرفى فرسوده لوب يرتيلان پاره لى زيور خار و خس اولديغنى مابين برقصيده طويله انشا ايتكله من بعد كهنه لكده مثل اولمغه جناسى نام شاعر روميك اشبو * بكا برجامه نصب ايلدى بو كهنه فلك * ارتكاب ايتز آنى كيكى كوكللى كوك * فرق اولمز انكيله يقاسى چا كندن * نه يفا قالدى فنا بولدى انده نه انك * بوز در زنى انك هر يقاسى كوز كوزدر * دام ماهى دير ايدم طور سه دروننده سمك * نشيده سنه ماصدى اولان ثياب كهنه حقنده (اخلاق من فروة ابن ساره) ديو ضرب مثل اولنور

(*) عبدعين اولدى مدهن اشخاص * اصلى يوقدن كورينور بنده خاص (*)

(عبد العين) اضافت ايله شول مدهن و مرآتى كيمه يه دينور كه سنى كورد كده عرض كالاي عبوديت ايدوب علق و تبصيص ايدر كوز كدن غائب اولديغى ساعى كرىوه خلاف و نفاقه كيدر نكيم شاعرك اشبو * ومولى كعبدين العين اما القافوه * فيرضى واما غيبه فظنين * بيشده واقعدر

(*) طلب القرن وضياع الاذنين * اولمدر مطلبى خسران العين (*)

(طلب القرن وضياع الاذنين) اضافله اشبو (كطالب القرن جدعت اذنه) مثلته دخى (ذهب البكر يطلب قرنا فاضاع اذنيه) مثلته ايمادر كه لسافزده دوه بو ينوز اراركن ايكي قولاقدن چيقدى مثلنك مزايد تمثيلات عربندركه بر كنج دوه كندى باشنه مرعاده كرزكن بر عظيم الروق يعنى بيوك بو ينوزل بقره تصادف ايدوب نو ايدى بنده سنك كى ذوالقرنين اوليدم ذوالقرنين كى زور آور اولوب كيمه يه رام وفرما نبر اولماز ايدم ديد كده دوه بى ياردن اوچوران بر طوتام اوتدر مثلنجه بقر مزبور جل باطل الاملى طمع خام ايله اطماع ايدوب شو جلاك و باسندم كثير العصب برمرى نع وارد در انده بر مدت مكث و آرام و كياه و مياهندن تساول ايله مفلو مكره نازل اولوب مقضى المرام اولمكز متوقعدر ديمكده همان جل بى اذعان صوب مرعابه روان اولدى واقعا طبق منقول كشير الماء و النكلاء برمرعاه وسيع الانحايه وصول بولدى و انده چند ايام و ايسال اعتشاب و ايتقال ايله تن پرورلك ايدوب نيت قزونه مترقب ايكن مكر اول چرا كاه بر ملكك حساسى ايمش مأمور بحفاظه سى اولان دشمنانلر بيكانه دوه بى كور مكله تهو لوب اشترى قومك قولاقلى كى كسوب حد و د مرعادن طرد و تبعيد ايلديلر ايمدى تمثيل مزبوره مبنى مالك مطلبلى عين خسران اولان كيا كران كى اتلاف ماله بادي اولان امرى نامعقولك حصولنه طالب وساعى اولان كيمه لى حقنده مثل مزبورلر ضرب و ايراد اولنور

(*) اولدى هم شرب صبح حيان * وقتسز بولم رياست ايله شان (*)

(شرب صبح حيان) تركينده شرب شبتك ضميمه (صبح) صبور وزنده (حيان) شداد وزنده حيان بى ثروان نام كيمه نك صباح وقتنده باده ايجمه سى ديمك اولور مزبور حيان اسافل ناسدن بر شخص كينام و بى شان اولوب برصكون على الصباح بر قاج صكارى ناخلفقرايله عيش و نوش ايدوب خجار خركاسه سرلر بى سرشار ايتد كده كيف بلا سيله طشره چيقوب باده نك ملكى حقنده ندر بوظالمك التدن چكديكز جائنه طويان ياتمد كلسون اداسيله اسواقده ندا ايدم رك كشت و كذار و ملك مزبور ذاتنده غدار و ستمكار اولمغى دست تعديستندن بيرار اولان بر طاقم اوياش مسفورلك باشنه تجمع و تحشد ايدوب كاوه اهتكرلك ضحك مارى اوزره هجومى كى هجوم ايتلريه ملك مر قوم فرار و مزبور حيان آنسرين جانشين امارت اولوب يرنده استقرار ايتكله و بوبى وقت رياسته شرب صبح سبب اولمغه بقاء توجه ايدن شان و شرفه (شرب صبح حيان) دينلدى

(*) شولكه مفهوم غراب الاعصم * مثلى كورمش اوله عالم (*)

(الغراب الاعصم) توصيفله شول قارغه قوشنه دينور كه جميع اندامى سياه و بر اياغى بياض اوله ليكن بومثلاو غراب بومثله مثلى كورلمش نسنده مثل اولوب * اعز من الغراب الاعصم * دينلور ننه كه ام المؤمنين عائشه صديقه رضى الله عنها حقنده * ان عائشه فى النساء كالغراب الاعصم * بيورلدر

(*) اولكه غايته حذا قلى حكيم * ديمه در لايق اكا ابن حزم (*)

(ابن حزم) نظمه نظر الامر و زننده و مفتاح السعاده ده مر سوم اولديغى اوزره حاك فقى و زانك سكويه ابن حزم در كه اعلام فقهاء شافعيه دن و رئيس اطباء مصريه دن تصانيف فائده صاحبي على بن الحزم علاء الدين بن النفيس در كه معتبرات كتب طب بدن موجز و شامل و شرح كتابات القانون مزبورك تأليفاتند در مزبور پدريته نسبت ايله ابن الحزم يا خود اين حزم كنيه سجيله معروف اولديغى كى جده نسبت ايله ابن النفيس كنيه سيله ده مشهوردر عصرنده روى زمينه مثلى اولديغى و ابن سبناد نصكره نظيرى كيديكى اصحاب فلك مسيلدر ولادق التيور يدى سنانده اولوب التيور سكران يدى ذى القعدة سنده معالجه بياراندى ال چكمشدر مومى اليه اطباى اسلاميه دن خاتمة الخذاق اولمغه فن طبده ماهر و حاذق و بيار بيارانده اقران و امثاله فائق اولان طبيب دقايق شناسه بطريق التمثيل ابن حزم اطلاق اولنور و اويله نبض شناس و معالجه موافقه ايله مداوته موفق اولان حكيمه * اخذق من ابن النفيس * ديوضرب مثل اولنور

(*) ابن زنجيه دينور مش قلمه * كه دوات اولدى سبب بوعلماء (*)

(ابن زنجيه) زانك قنجيله سياه عرب نعيم اولشان سودان و زنجيله منسوب معنائه قلمك علميدر زير آت كتابت اولان قلم همرك زنگيان ادهم اولمغه و الحاله هذه پرنجندن و كوشدن مصنوع اولان دويدلر كى اوائلده ساج و اينوس اغاجلرندن معمول قلمدانلر اولوب دائما قلم انرك ايجنه موضوع و ملازم بولمغه خامه عباسى جامه يه ابن زنجيه اطلاق اولمغدر

(*) دخى مفهوم ضلال بن ضلال * باباسى كندوسى مجهول الحال (*)

(ضلال بن ضلال) ضادرك قنجيله * وضل بن ضل * ضادرك كسريله و ضميمه و لامرك تشديديله كندوسى و باباسى مجهول اولوب كيم ايدوكى و كيمك اوغلو ايدوكى معلوم اوليان شانسز و شرفسز كينام كيمه يه اطلاق اولنور و كراهلقد و ازغونلقد و متوغل و منهك اولان

کثیر الضلال کیمسه به اطلاق اولنور

(*) این کسب ایله دخی ابن حرام * ولد زایه مفهومی تمام (*)

(ابن الکسب) کافک قحجیله زوجک صنعی ومدخلی اولمقسنین زایه نک کسب حرام ایله کسب ایندیکی بچدن عبارتدر (ابن الحرام) وطی حرامدن وجوده کسب یعنی زنا و تجاوزدن حاصل اولمش حرام زاده به دینور

(*) کیجه معناسنه بن الکروان * ابن لیل اولکم اولور کیجه روان (*)

(ابن الکروان) کینه سنده کروان سلمان وزنده طوی قوشی نوعندن چاغرقان طوی دینکری قوشدر که کروان قوشی دخی دیرر و بوکروان او یقومعناسنه اولان کری لفظندن مأخوذ اولمغله کیجه زده اصلا او یومز اولان قوشه اطلاق تسمیه بالصد قیلنددر و کیجه به ابن الکروان اطلاق کویا طارمر قوم بتون کیجه یدار اولمغله کیجه بی تریه واجبیایتمه تصویرینه منبدر (ابن لیل) کیجه ایله یوله کتمک معنادی اولان کیمسه نک کینه سیدر کیجه ایله بن سیدل اولوب علی الصباح بر بلده ده اثبات وجودایتمه سی ایله حبلی دن تولدایتمش کی بر معنی اولدیغی تصویرنه منبدر

(*) دی غریب آدمه ابن القسطل * که اودر شفقت واحسانه محل (*)

(ابن القسطل) کینه سنده قسطل جعفر وزنده نفع وغبار مرادی اولدرق توز معناسنه اولمغله و محنت و مشقته دخی دینکله وطنندن جدا اولوق حسبیله وجودی والبسه سی آلوده غبار و انواع محنت و مشقته دوچار اولوب شفقت واحسانه سزاوار اولان غریب الدیاره دینور (*) غریبا اولدی فقید الاخوان * چونکه غریبه بولمز خلان (*)

(فقید الاخوان) ترکیبده فقید فعل بمعنی مفعول اوله رق مفقود وغائب اولان نسته معناسنه اولمغله معنای ترکیب دوستلری غائب ایتمش و بتورمش کیمسه دیمک اولور که وطنندن جدا و دور و قوم و قبیله سندن بعید و مهاجر اولمش اولان غریب الدیار کیمسه اردن عبارتدر (*) خستک اشعی بخل المنصور * که آنک بخلی ابدی ک مشهور (*)

(بخل المنصور) ده منصور خلفه عباسیه نک ایکنجیسی منصور بن محمد بن علی بن عبدالله ابن عباس رضی الله عنه در موی البهک اسمی عبدالله اولوب لقبی منصور اولمغله انکله مشهور اولمشدر بخل و خستده وجع ماله اهتمام و دقتده مبالغه حسابی اولوب جزیه و خراج ارض و سایر مواد مالیه اوزره موی قبلدیغی عاملردن و جایلردن حین محاسبه بر درهمک سدسی اولان دانه قدر حساب ایدوب الدیغنه مبنی منصور و اناقی دینکله شهرت باب اولمشدر موی البه حج شریف قصیده سالک راه حجاز اولدقده بوجه معنادر کیجه ترانه و نغمه ناله دوه لری سرعت سیره بادی اولان سلم حادی الحسان طیبیه مطربه ایله بعض موالیا اوقیوب خلیفه به کمال طرب و انبساط حاصل اولمغله عرق سخاسی نهج ایدوب وزیر ریعه خطایاسمه نصف درهم فضا اعطاسیله امر ایتدکده سلم دخی معرض استقلالده یا امیر المؤمنین بن هشام ابن عبدالملک طریقی حجه بر کیجه حادیک ایتدیکده بنم ایچون اوتوزیک درهم امر ایتدی دینکله منصور غضب ایدوب هشام بیت الماله خسار ایتمش یاریع بونک اوزرینه مباشر تعیین ایدوب مبلغ مرقومی اسز داد ایله دیو امر ایتدکده ربیع اصلاح ذات ینسه سعی بلخ ایدوب منصور حجه واروب کلنج قدر اثناء راهده هر کیجه سلم حادی مفت و بحان اوله رق حادیک ایتمه شرطیله سلمی تغریمدن تخلص ایلدیکی و بوسکا مقبس خست و امسا که داتر حکایتی کتب ادبیه ده مسطور و السنه ده مشهور اولمغله بخل و امسا که مثل اولوب بخل شایع ایله

بخیل اولان کیمسه حقنده * بخل من المنصور * دیو ضرب مثل اولنور

(*) اولدی مفهوم نوا الزیتون * خیر سز فائده سز مردم دون (*)

(نوا الزیتون) نونک قحجیله زیتون چکر دکی دیمکدر چونکه زیتون کثیر المنافع برثمره مبارکه اولدیغی معلومدر لکن چکر دکی اکل و علفه صاخ اولدیغندن و آخر کونه منافعی دخی معروف اولدیغندن عدم نفعده مثل اولوب ناسه منفه سز برایشه برامز اولان کیمسه به بطریق التمثیل نوا الزیتون اطلاق اولنور

(*) باهلی دیندی لثیم الذنبه * شخص ناپاک و دنی الحسیبه (*)

(باهلی) جاهلی وزنده باهله قبیله سته منسوب دیمکدر قبیله مزبوره بین العرب لثم و دنائت و خبث و خساست ایله مشهور و بغایت مذموم و منقور اولمغله ناکسلکده مثل اولوب ذاتا و نسبا مروت و کرمدن بی بهره اولان فرومایه کیمسه به باهلی اطلاق اولنور و اصول کریم ایکن کندی ناخلف و لثیم اولان کیمسه به ده دینور ته که شاعرك * و ما ینفع الاصل من هاشم * اذا كانت النفس من باهله * نظمنده واقعدر

(*) دیندی جوزی شود نائث شیه * قورقدیغی بیر و برن منتهه (*)

(جوزی) فوزی وزنده بایع الجوز معناسنه در که جوز هندی یا خود جوز روی آلوب صاتن کیمسه به دینور و جوز مجموع حجاز اولکه سته دینکله جوزی حجازی معناسنه اولور لکن اهل لسان بونی قورقدیغی ره حبه واحده و یرمبوب اثیق قورقدیغی محله بذل و اعطا ایدن شخص متهم ذمیم الشبه اطلاق ایلشدر لکن نزد قاصریده بولنان کتب ادبیه ده باعث اطلاقه ظفر بولندی

(*) کثرت اکل ایش اکل الصوفی * جیقار سفره باشنده صوفی (*)

(اکل الصوفی) اضافتله (آکل من الصوفی و آکل من الصوفیه) مثله ایمادر یعنی تغییر الشکل لاجل الاکل مفهومینه ماصدق و متوکون زینده متا کلون زمره سندن اولدقاری محقق اولان طائفه متصوفه که * جاعه دینه خسیسه * همتها لثید و الهریسه * صفت کاشفه حالمی و شاعرك اشبو * ایاجیل التصوف شرحیل * لقد جتم بامر مستحیل * فی القرآن قال الله فیکم * کلوا اکل البهائم و ارقصوال * قطعه سی مبین احوال ریدر بوفره نک عاقل و مارقلری یعنی صورتا زاهد حقیقته سارقلری عملده مانع دکل اما طامعه ریا اولماز مضمونشک جزء اولنی حاله و جزء نایسنی قاله کویا اوله رق سفره باشنه کادکده خرقة بی جیقاروب خواهشله کستاخانه اکل و بلع ایتمک معنادری اولمغین شدت حرص ایله کثرت اکرده مثل اولوب مطلقا اکول و عبدالبطن اولان حقنده (آکل من الصوفی) دیو ضرب مثل اولنور

(*) کلبه حومل اوکیم غایت آج * بر دیمکله اوله محتاج (*)

(کلبه حومل) ترکیبده حومل جوهر وزنده اعر ایدن بر خاتونک اسمیدر که (اجوع من کلبه حومل) مثلك منشا ایدر مزبوره نک بردیشی کللی وار ایدی کوندز آج باغلوب کیجه صالیو بر ایدی و بتون کیجه چادرك اطرافنی طولانوب حراست ایدر ایدی برکون باغلند یغی برده آجلق جاننه کار ایدوب سدرمق ایده جک برزنسه بولسا مغله ناچار کندی قوروغنی بالتمام اکل ایلدی بعده بغایت آج و کفاف نفس ایده جک نان وزاده محتاج اولان کیمسه حقنده مثل اولوب (اجوع من کلبه حومل) دینلدی شاعرك * کا رضبت جوعا و سوء رعایت * بکلبتها فی سالف الدهر حومل * یتنی مثل مزبوره لمقدر

(*) کوفته خوران گروه اعراب * يك فقير دیدی کلب القصاب *

(کلب القصاب) قصاب قناره سنه ملازم اولان کلب دیمکدر کلب مزبور دائماً سهراتلری و منتهی نعمتلی کوروب نساوندن محروم اولقی ملاسه سیله طائفه اعراب کوفته خورلی و نادان و بی ادبلی اغنایه همجوار اولان فقیر بی نوايه بطریق التمثیل سوء تعبیر ايله (کلب القصاب) دیدیلر

(*) عطر منشم دیمه درسول مشوم * که اوله بوی نخوست مشوم (*)

(عطر منشم) ترکیبده (منشم) مجلس و زننده منشم بنت و جیده نام خاتوندر که زمان جاهلیته عطاره اولوب مکرمه ده عطریات ستاردی قبائل عربدن مقابله مراد ایتد کلرنده انک عطر یله تعطر ایدوب جنک و قتاله مباشرت ایدرلر ایدی و اول محاربه ده قتال مشند و مقتول کثیر اولور ایدی و بویکی فی انک خاصه سندن عد ایدرلر دی بناء علیه برسنه دن رایحه نخوست لایح و مشوم اولدقده (اشام من عطر منشم) دیو ضرب مثل اولندی

(*) عرضه غیری یوق سقله نهاد * اولدی معاده غیور بغداد (*)

(غیور بغداد) ادنی ملاسه ایچون اضافله و (غیور بغدادی) توصیف و نسبتله اهل بغداددن غیور نام ردیوث ایدی مزبور کیمی سازنده و کیمی رقاصه بر طاقم یاریدری اولوب مادی لزوانی اولان دارغور مداری مزدحم اهل هوا و کسندبسی کارخانه جیلک کاریله شهرت ایدی کندیدن منقولدر که برکون بعض یارانله همبزم صفا و جاریه ل ساز ورقص ايله نشئه بخش جلساء ایکن اهل مجلسدن بری جاریه لردن برینه نهانی اشارت ایدوب طشره چیققد قلی مشهود اولدقده غالباً بونلرک دماغنده فساد اولقی محتملدر دیو قلمه بر خاطر کلمه واسم غیور اولدبغندن غیرت بی حالمه برافمله و رازندن بندخی چیققدم کورد مکه درون دارده بر حیره خلیه یه کیردیلسو طلم تقوی ایدوب قویه واردم فی الحال قیوی اردندن کیدلنلر دق باب ایلدم آچدیلمر بودفعه فبالغه دائر بر معنی منقهم اولمغه عرق حیم منطرب اولوب الیه بر بالته آکوب قیوی قیروب حالرینه واقف اولقی قوردم لکن صبر و تأینک عاقبتی مدوح وحدت مزاجله عجله نک و سوء ظنک مذموم اولدیغی ملاحظه ايله ساید برختی صحبتلری اولقی محتملدر یهوده از عاج ايله هم کسریاب و هم کسر خاطر کار عاقل دکلدردیو حالاری اوزره بر اقوب نه جمع احبابه عودت ایلدم بعد زمان کلدکلرنده کندیلردن تحقیق ماده ایلدمکه اول کیمسه کیچددن او یوسفز قالمس اولمغه غنوده پستراستراحت اولمس و جاریه مرقومه هر وجه جنبان اوله رق خدمت ضیفده بولنمش دیو شجاعت عرض ایدرکن مرد قبطی سرقتن سویلر ما کیمه غیور لغی بیان معرضنده دیو ثلغی عیان ایلش بعد ازین قیادت و دیو ثلغده مثل اولوب عرض و ناموسنه غیرت و حتی اولیان الحق طبعی کیمسه به بطریق التمثیل (غیور بغدادی) اطلاق اولندی

(*) اولدی جارالجب اول همسایه * که فرایندن اوله بی وایه (*)

(الجارالجب) ضمتبته سوره نساوه اشبو * والجارذی القرینی والجارالجب والصاحب بالجب * آیت مکریمه سنده رعایت واحسان مأموریه اولان همسایه و قومشور که سنکله قرابتی اولوب فقط جار الدار اوله و خانه سی خانه که متصل او ایوب منفصل و اوزاجق اولان قومشوبه ده دینور

(*) ذوق دنیا به دی خیرالشیطان * که ایدر آدمی کو یا سکران (*)

(خیرالشیطان) اضافت ايله مفتون و مجبور لرین مست مدام آسای شهور ایدن نشوئه دنیا به و دنیا نک ذوق و سرورینه اطلاق اولنور ننه کیم سادات صوفیه دن یحیی ابن معاذ الرازی حضر تلی * الدنيا خیر الشیطان فمن شرب منها لم یفقد من سکرتهها * بیور مشلردر

(*) اویمه کیم اثرینه ایلنسک امان * مسلکدر خطوات الشیطان (*)

(خطوات الشیطان) ضمتبته خطوه نک جمعدر خطوه خایک ضمتبته مابین القدمین در که آدمی زعیراولنور واشبو * ولا تتبعوا خطوات الشیطان * نظم جلیلنده امام زجاج خطواتی شیطانک سالک اولدیغی طرق ضلال ايله دخی اتباع هواده لعینک اثرنه اقتفا و اقتدا ايله تفسیر ایتمکله ناظم بحر رمعینته ایما ایلشدر فله دره

(*) اندم من کسی دینسه اگر * یک پشیمان دیمک اولور اظهر (*)

(اندم من کسی) منکنده کسی قروی و زننده لام قافیه سنک قطعه اخیره سنک آخرنده بیان اولندیغی اوزره زفر و زننده اولان کسع قبیله سنه منسوب شخص دیمکدر کسی مزبور ک اسمی قاموسده مرسوم اولدیغی اوزره غامدین الحارث و نفحه ده و مجمع الامثله مرسوم اولدیغی اوزره محارب بن قیس در که فرط نداننده مثل اولندر اصلی بودر که مزبور برکون دوه کودرکن بر صعب الوصول صخره نک اراقلنده ثابت عرییده سدره و فارسیده غوش و ترکیده قاین اغاجی دیدکلری متین اغاجی کوروب بوندن اعلا یای اولور دیو وقت کالنه قدر متعهد و متزقب اولوب بعد الکمال قطع ایدوب اندن بریای و بش عدد اوق یایدی بر کیمه اول یایی و اوقلری آکوب حار و حشیرک کذر کاهی اولان بر محله کینکاه یایوب اختفا ایلدی اول ائشاده ناکاه بر سوری حارالوحشی ظهور و پیشگاه کسیدن مروت ایتمکله برنی نشانه آکوب آندقده اوق و راه صیده بر قیایه تصادف ایتمکله چقماق کبی شراره ظهور ایتدکده اصابت ایتدی ظنیه تأسف ایتدی بعده بر سوری دخی کلوب کچرکن کذلک برینه تیرانداز اولدی اولدخی و تیره سابقه اوزره روغون اولدی خلاصه بوسیاقی اوزره اوقک بشی دخی آتوب حال منوال مسرود اوزره اولمغه کال انفعالنندن همان قوس مزبوری طاشه چالوب شکست ایلدی و قنا که صباح اولدقده کیمه آندیغی اوقلر جانبیه متوجه اولوب کوردیکه هر آیلان اوق برشکاره اصابت و بعد النفوذ طاشه طوقنور اولمغه بش دانه حار و حشی کشته تیرشانه اولمش سریلوب یا نورلر بو حال مشاهده ایتدکده کال ندامت و تأسفدن قیر یله سی الم یایی نیچون قیردی دیه رک باش بر مغنی قطعه ابتدار واشبو * ندمت ندامه لوان نفسی * تطاوعنی اذا لقطعت نجسی * تبین لی سفاهه الرأی منی * لعمرایک حین کسرت قوسی * قطعه سنی انشاد ايله فرط ندامتن اظهار ایلدی بناء علیه کندی کسب بدی اولان کار ناهموار اوزره متأسف و نادم اولان کیمسه حقنده (اندم من کسی) دیو ضرب مثل اولندی شکیم فرزدق نوار نام زوجه سنی تطبیق ایدوب صکره نادم اولدقده اشبو * ندمت ندامه الکسی لما * غدت منی مطلقه نوار * و کنت کفافی

عینیه جهلا * فاصح لایضی * له نهار * نظمیه مثل مزبوره تلخیص ایلشدر

(*) مکتب نکتده سبت الصبیان * شولکه غایتده کلور طبعه کران (*)

(سبت الصبیان) اضافته چو جفکله جمعه ایتسی کونی دیمکدر چونکه از قدیم متعارف اولدیغی اوزره اطفال مکتب بالطبع منقولری اولان مکتبه خواه و ناخواه ایام هفته دن مقمادی الکی کون حضور و جین جین معلن بغایت آزرد و بیحضور اولوب جمعه کونی تعطیل ايله آسوده و آزاد و دلخواهلی اوزره ملعبه صبیان ايله ملذذ و دلنساد ایکن * فکر سنیه تلخ دارد

جمعه اطفال را * مصر اعنجه فرداسی ینه غائله دبیرستانی فکر و اندیشه درون صفات و نثرین
تجدیش و تشویشه دوشور مکه ثقلت و وخامنده مثل اولوب طبعه بغایت صکران و تشنه
زیاده ثقیل کلان اوضاع و اطواره و شخص نازش و ناهمواره بطریق التمثیل (سبت الصبیان)
اطلاق شایان کوریشدر

(*) جرأة الليل او که از باب فتور * کیمه و قشده اولور کاهی جسور (*)

(جرأة الليل) سرعة السير و زننده و ضرب البوم کبی اضافت بمعنی فی اوله رق کیمه ایله
وقوع بولان جرأت و جنسارت دیمک اولور که کوندزلی فتر و اوشتن اولوب کیمه عملنده جری
و جسور اولان کیمه نک حالیدر یا خود کوندزده عجز و جیانت کوستروب کیمه درده جسور اولان
و کوندوز جاموسدن قورقوب کیمه در یسنی یوزن کیمه نک حالیدر

(*) کذب پیرانه دینور کذب رتن * یک مسن ایسد بلانس دیمه سن (*)

(کذب رتن) ترکینده رتن رانک و ناه متشاک فتحه لریله رتن بن کر یال بن رتن الهندی
البتندی نام شخص دروغزنده که هجرتک التیوز تاز یخند نصرکه هند ستانده ظهور ایدوب
بقیه اصحاب کرامدن اولدیغن والتیوز یلدن زیاده معمر اولوب چوق غرائب کور دیکن
زعم و ادعا ایدر ایدی حقای هندن خیل کیمه لریله دروغ بی فروغنی تصدیق ایتلریله
حالا السنه هند یانده یبارتن هندی دیو متداول اولان شخص کذاب بو اوله جقدر مدعاستی رد
وقبوله داتر کلام قاموس ترجمه سنده و سفینه راغبده مر سومدر فلیراجع اعدی شخص مرقوم
زعمجه پیر روشن ضمیر و بر طالع احادیث موضوعه بی زبان معجز بیان فخر جهاندن وافواه
اصحاب کرامدن بالذات مسموع اولمشدر دیو روایت ایله خلیجه شهرتکیر اولمغه فیما بعد
بویله مسن و اختیار اولان کیمه لردن صدور ایدن اکاذیبه بطریق التمثیل (کذب رتن)
اطلاق اولندی

(*) فجر کاذب ذنب السرحاندر * اوده یا قوردیه خودارسلاندر (*)

(ذنب السرحان) طلب العرفان و زننده نون قافیه سنک التخی قطعه سنه نظر افورده
قویرونی و هذیل لغتیه کوره ارسلان قویرونی دیمک اولور لکن تشبیه طریقه فجر کاذبه
اطلاق حقیقت عرفیه قیلندن اولمشدر و فجر کاذب صبح صادقدن مقدم افق شرقیده عمود اوری
ظهور ایدن یساض مستطیلدر

(*) عزز الاعش دخی عزز الاخفش * شول مصاحبه اوله یک اخفش (*)

(عزز الاعش) ترکینده عزز کتر و زننده دیشی یکی به دینور (اعش) اجر و زننده کبار تابعیندن
واعلام محدثیندن سلیمان مهران حضرت نلرینک لقبدر موی الیهک بردیشی یکیمی اولوب
اولاد صفاری آنک سودی ایله تعیش ایدر ایدی ناکاه اول یکی خسته اولوب صبیان اعشک
معاشنه خلل کلدیکی احباسندن خبثه بن عبد الرحمان معلومی اولمغه هر صباح و مساء عزز
مرقوم عباد سنه کلوب بیچاره کچی تصحیح مزاج ایلدی و علفنی تساوله باشلیدی دیو
استفسار ایدر ایدی و کیدر کن امام اعشک اوتوردیقی کیمه نک السنه اوج بش التون قویوب
کیدر ایدی بو منوال اوزره آمد شد ایله اعش او چوز اتوندن زیاده احسانه نائل و یکینک
یوز فاندن افزون فیتی کندی به واصل اولوب رفاه حال حاصل اولمغه معر مزبور سایشه
نوفیر و احترام اولدی دیو بدونت ایتدیکی خانه ده بر ارجه آرام و مصاحبت و ملازمتی التزام
ایدر ایدی (عزز الاخفش) ترکینده اخفش شین قافیه سنک ایکچی قطعه سی شرحنده بیان
اولندیقی اوزره اتمه نخودن اوج ذاتک لقبدر و مفتاح السعاده ده مر سوم اولدیقی اوزره

اهل عبلدن اون بر نفر ذواتک لقبدر اسامی و نسبیری کتاب مزبوره مزبوردر و اخفشک
یکیمی مشهوردر لکن اخفشه دن قنقسنک اولدیقنه واقف اوله مدق صاحب المعز اولان
اخفش اوائل حالنده استاذندن اخذ ایلدیکی مسائلی ذهننده تثبیت ایچون آخره تقریر
ایتمکه حریص اولوب لکن مخاطب مستفید بولمغه بر کچی الکوب اتی مخاطب اتخاذیله تقریر
مسائل ایتدیکنه منی عزز الاخفش مشهور اولمشدر پس بر عاقل و دانانک مصاحب
و همنشینی جاهل و نادان اولوب شایسته صحبت و قابل خطاب اولدقده بطریق التشبیه
عزز الاعش و معز الاخفش اطلاق اولنور

(*) غضب العاشق ایتمش کیم او غضب * تیز یکوب اولیه بادی تعب (*)

(غضب العاشق) مصدرک فاعلنه اضافتیه عاشقک معشوق جا نینه نادر الوقوع اوله رق
وقوع بولان غضب و انفعالندن عبارتدر که ادنی عذر و بهانه ایله در حال زائل اولوب کان لم یغضب
حکمه کیرر پس بوملا بسنه ایله مطلقا سر یغ الا تحلال اولان غضب و انفعاله غضب
العاشق اطلاق اولنور بلکه بحبابه الصیف کی مطلقا تیز کلوب یکن تشبه به بطریق
التشبیه اطلاق اولنور

(*) قسوة الصخر دیمک قسوت قلب * مر حجت اندن اولمش اوله سلب (*)

(قسوة الصخر) ترکینده قسوة تیره و زننده غلظت و قاتلیق معنانه (صخر) فخر و زننده
قیای تعیر اولنان یوک طاس معنانه اولمغه معنای ترکیب طاسک یکلیکی و قاتلیق دیمک اولور
لکن بطریق التشبیه کنیده شفقت و مر حجت آناری اولیان بی رحم کیمه نک قلبک
غلظت و قسوته اطلاق اولنور

(*) مثل اطمع من اشعب هم * حرصی غالب طبعی چوق آدم (*)

(اطمع من اشعب) منلنده اشعب عبدالله بن الزبیر رضی الله عنهما حضرت نلرینک معنی اشعب بن
جبردر که مبتلای طمع خام اولمغه اسعاب طماع دیمکه بنام ایدی مزبورک حرص و طمعنه داتر
بعض نوادری باه موحده قافیه سنک قطعه اخیره سنده * بر طمع کار ایدی اشعب مشهور *
مصر اعشک شرحنده مذکوردر فلیراجع و اول جمله دندر که بر کون بر خرافک کار خانه سنه
واروب قصعه و کاسه لریار کور در کده کرم ایدوب شوق قصعه لری بر مقدار دخی یوک بابه سن
دیمکه خراف آنی مشتری طبعیه قاج دانه آله جقسن دیدکده بن آله جق دکل الان کیمه لری
شاید بونکله بکارشی اهدا ایدرلر اینه جوبقه آسون دیو یوک اولسنی سنارش ایده رم دیدی
امدی مزبور بغایت طبعه مشهور اولدیقتدن زیاده حریص و طمعکار اولان کیمه حقیقه
(*) اطمع من اشعب * دیو ضرب مثل اولدی

(*) قالب الصخره طمعکاره دی هم * که طمعدن اوله محصولی ندم (*)

(قالب الصخره) طالب التمره و زننده یوک طاس چور یچی یعنی التی اوستنه دوندور یچی معنانه
اوله رق بر طمع خام صاحبی کیمه نک لقبدر مزبور زریزمیندن دفتیه اخراجنه حریص
و مجبور و عامه افکار و آمالی یوک محصور اولمغه بر مقتضای اوهام بر کیمه رؤیاسته اوینک
بر کوسه سنک اساسنده کاش صخره نک السنه اتون ایله مالامال بر کنز سهل المثال کور مکه * اتی اراک
تقدم رجلا و توخر اخری * مثلیجه متعقت موهومه ایله مضرت مجزومد یشنده و افرزد دندر
(*) حبک الشی یعنی و یصم * ما کیمه مضرتندن کوز یو موب انقضا ضل امداد املدن
اولی و اهدم قصر و ابی مصر مقاله سنی کویا اوله رق هر چه بادا باد دیو صخره مزبوره فی قلب
و کندی ایله اوینی هدم و تخریب ایتکه قالب الصخره ایله ملف اولدی فیما بعد مقدمان طبعی منح

ندامت اولان کیمسه نسیبه طریقه قلب الصخره اطلاق اولندی و ابو منصور العالی نیک النفع
المجلوب من عار القلوب نام کابنده مرسوم اولدیغی اوزره شخص مرقوم معدن عدنان قبیله سندن
بر بر فقیر اولوب بلاد یمنده کست و کذا ایدرکن بریه ده بر صخره عظیمه کوردیکه اوزرنده
خط مستدایله یعنی جبر قبیله سنده منسوب بر نوع خط ایله * اقلنی انفعک * یازلس یعنی بی
چویر ایسک متفع اولورسک مائی قازلس شخص مرقوم نفع موهومی منفعت مالیه به حل ایله
نحت صخره کنز مدفون اولق حلیاسه ذاهب اولوب مده مدیده کلفت شدیده چکوب صخره بی
قلب ایسک کوردیکه او بر طرفنده * رب طمع یهدی الی طمع * یازلس یعنی چوق کره طمع انسانی
کر فاردل و حصار و کفدر و بی اعتبار ایدر موهومی نفس اولنمس بس مرقوم مقد مات آمالی
منج یاس و حرمان اولدیغی مساهمه ایسک کده تلف و ناسفته باسی مزبور طاسه ضرب ایده
ایده دماغی منسرا اولوب هلاک اولعه فیماعده طمع خامده مثل اولوب طبعی موجب و خامت
اولان طمعکار حقنده * اطعم من قلب الصخره * دیو ضرب میل اولندی

(*) ماه نخب قر المفتح ایس * اوفدونه ادا اویاد دیمش (*)

(قر المفتح) ترکیبده مفتح تفعیلدن اسم منقول بنیده سبله مضاعف و زننده نور بن عمره یا خود
حکیم بن عطاءم سقاوت باسد نیک نفعیدر که خافاء عباسیه دن مهندی خلیفه نیک زمان
خلافتده ماوراء النهرده طریور ایدوب حاول و ناسخ اعتقادنده بر کافر و ادناء الوهیده دخی
متجاسر ایدی فن سحرده و سیمیا و برنجانده ماهر اولعه بعض خارق عاده ل ابراز ایدوب
بلاد خراسان کنش و کاسر و نسف و سمرقند و ناسکند اهل بسنک اکبری کنینه منقاد
و فر ما بر قطعله روز بروز تکبیر سواد ایله سوکت افروز اولدی مرقوم بعایت بد چهره
و کریمه المنیر و دیال کبی یکچسم و اعور اولعه ناسندن بی اهره اولان چهره سنی ناسدن ستر
و احفایه و نفع و نفعیه ستر ایدر کدن مفتح ایله تلفیق اولندی کذ فی ترجمه انقاموس لیکن ناطق
بی نظمده و تحفه سنده لقب مسفور افعالین مفسد و زننده مفتح اولسنی اقتضایدر و تحفه ده *
او ایدر ماه نخب ایس مفتح ایس ایجاد * دیسبله مفتحور مسفور مفتحدر بوخسه بن متعیدر
تسویس ایسدر و فرمز بوزک مائی بودر که سنی مرقوم سمرقند ایله تاسکند میانده کائ سیام
نام طاعت دامنده واقع یاه نخب نام قرون شعبه و نیک ایله برای صورتی اظهار ایدی ماه
آسمان غروب ایدر کده جبل مزبورک و راستدن نمایان اولوب هر طرفدن درت فرسخ بره قدر
ضیا و یر ایدی جزء اعظمی جبره ایدی سنی سمرقند فساد و سوکئی اوج سنه دن زیاده
مندا اولوب کندیکه مزداد اولدی تا که هجرت یوز النس تاریخنده مهندی خلیفه مسفوری
ازاله ایله بلاد خراسانی جرنک نمرکدن قطعه برایشون عسکر کوندوروب بالدفعات
شماره دنفکره سوکئی منکسر اولوب در دست اوله جعنی جزم و یقین ایدر کده سم هلاهل ایله
آلوده بر کاسه شربت مسمومه آماده ایدوب عیال و اولادینه خطا با بی سمایه عروج ایده چکیم
هر کیم بنده هم مسموم اولق دیلر بر یوسریتدن بر جرعه نوس ایلسون دیه رک جله سنی نسیم
ایله اهلک مده کندی دخی ایچکله فی الحال مرد و هلاک اولوب ماوراء النهر رجس وجودندن
ایله اولدیغی نفع تعالییه مرسومدر فرمز بوزره فارسیده ماه نخب و ماه سیام و ماه کنش
وماه کاسر و ماه مفتح و ماه مزور نسیمه اولنور (فسون جنون و زننده سحره دائر قیه ره دینور
(*) شهر صبر ایله دخی شهر کساد * رمضان آینه اولمدر آد (*)

(شهر صبر) اضافته شهر رمضان طریقی اولنور صائم اولان کیمسه نفسی مستهبات مظهره دن
کف و حبس ایدوب مخالفت نفس مسفته صبر و تحمل ایدر یکچون شکیم حدیث شریفده

* صم شهر صبر * وارد اولمدر (شهر الکساد) دفع الفساد و زننده بوده ماه رمضان
المسار که اطلاق اولنور انتخاب فسق و اهل هوا میانده رایج و متداول اولان مسکرات و آلات
ملاعی و سایر منکرات و مناهی بر آیده اوقات سازه مثلاً تعاطی اولنوب بازار فساد کساد
کلدیکی ملا حظه سبله در

(*) فتمایه کوره قطاع طریق * اولدی صوفیه گروهی تحقیق (*)

قطاع الطريق (سراق السویق و زننده فارسیده رهزن و ترکیده بول کیمینی تعبیر اولنسان
اسب و ساعی بالفسادله دینور لیکن نفعاً حقیقت یعنی طریق دینک رهزنی و دین اوغریلری
اولان جهته صوفیه به اطلاق ایدر لر زیرا المراسفاه سیر و سلوک هنوز وضع قدم ایتماس
نیز حد و بی ایمان اولان مطلوب حقیقت سهر اهنده بر خطوه کتاس ایکن دعاوی
نعمیل ایله کنسیرلری جنسید سیرت بازید منقبت عارف واصل مرشد کامل کوسرتوب ناسی
ارساد معرفتده ضلال و فساد و عمل اخلاف الحیل ایله بضاعت اعتقاد لر اضاعه و افقار
ایدر لر نیکم سری سقطی حضرت تریک انتخابندن و چند بغدادی حضرت تریک اقراندن
بر الحسین زوری قدس الله اسرارهم حضرت تری (التصوف کان حالا ففسار قلاتم ذهب
الحال و النسل و بی الاحتمال) پیور سدرامدی گروه صوفیه نیک حالی نبراس نبوته اقرت اولان
عهدده اوله اولنجه بر زمانه ده نیکه فخر اولدیغی اهل انصافه یوسیده دکلدر اعاذنا الله من
شرور انفسنا و عصمتنا من شرور قطاع الطريق

(*) دیندی زندانه قبور الاحیاء * محرمه قتله بدلدیر کویا (*)

(قبور الاحیاء) عور الاسماء و زننده حالا حیاتده اولان کیمسه رک قبر لری معانسه اولوب تشبیه
طریقه زندانه و حبسخانه به اطلاق اولندی و بو تعبیر ابتدا یوسف صدیق صلوات الله و سلامه
علی نبیا و علیه حضرت تریندن صادر اولدیغی یعنی حکمت خفیة ذات را هتسمات والاری کنندنده
مستک اولدیغی سنجک قیوسی اوزره * هذا منزل البلاء * و قبور الاحیاء * و تجرمة الاصدقا
* و سمات الاعداء * کلماتی تحریر بر یور دینی مر و بدرد یونفحه تعالی نسا بوریده مر سومدر
(*) تحفه المؤمن ایس مونه مآل * کدا اولور رحمت حقه حوسحال (*)

(تحفه المؤمن) تحفه عرفه و زننده مؤمنه واصل اولان بر واحسان و هدیه و ارمغان معانسه اولعه
اهل ایمنه جنات و هابک تحفه جزیه سی اولان مونه اطلاق اولنور نیکه ابرده * الموت تحفه المؤمن
پیور سدر زراموت ایله مؤمن سجن مطم منابه سنده اولان عالم آکداردن خروج و محل رضوان
عالم قدسه غر و ح ایدر بناء علیه * اول سرور بدخل علی المؤمن الموت لیری من کرامه الله تعالی
پیور لمشدر

(*) نکتة قول تفاریق السبب * صفاله دوشمه در اقلق بی رب (*)

(تفاریق السبب) قوجه لعل قیلعه متفرقه لری و پارچه لری معانسه بر کیمسه نیک صاحب
و صفاته ییاض و غروب قیر سیمه سندن کایه در که اماره شیخو حت طاهر اولوب رفته رفته
اختیاراتی نیکه کره سیدر

(*) فعل مستور جلاء المرأة * که آتی سترایده هر صاف صفات (*)

(جلاء المرأة) کات المرات و زننده آینه نیک جلا و صفوی دیمکر که مراد محلی و مصفی
اولوب کنسیده اسبابک عکسی منطبع و مرئی اوله سنه باعث اولان صری اوله جفدر که
آینه ث او بر یوزنده معمول و مستور در یوملا بسه ایله آینه کی با کدل و بی غل اولان
صاف صفت کیمسه نیک اعتباردن ستر و احفا ایلدیکی سبله علی الاطلاق (جلاء المرأة)

اطلاق اولمشدر

(*) دخی مفهوم جلاء الجوزاء * ایتمک زجر وعیدین اجرا (*)

(جلاء الجوزاء) ترکیبده جلاء صحاب وزنده برکیمه و وطندن دور ایتلک معانسه در (جوزاء) حراء وزنده بروج اتی عشر فلکیه دن برج ثالثک اسمیدر وساف الزمانده کلمش یکمیش برخاتونک اسمیدر که بمنده بلقبس کی ملک ومنعه صاحبه سی اولوب رعیتدن برینه زیاده خشم وغضب ایتدکه نفی واجلا ایلله امر ایدوب بنه جلاء وطن ایتزدن اقدم عفو ایدر اولمقله عفو وصفوده مثل اولوب وعید وتهیدینی ایقاعه مقتدر ایتکن اجرا ایتیموب عفو ایتکه بطریق التمثیل (جلاء الجوزاء) اطلاق اولمشدر

(*) بولدی زرقاء بمامه شهرت * واریدی بصره سنده حدت (*)

(زرقاء البمامه) ترکیبده زرقاء حراء وزنده ازرقک مؤنثدر کولک کوزلی خاتونه دینور (بمامه) جامه وزنده مدینه ایلله مکة نک شرقی وسطندن بصره وکوفه به اولن التي مرحله به قدرمند برواسع اولمکه نک اسمیدر که زرقاء مر سومه اورایه منسوبدر وبوزرقاء ارض بمامه ده ساکن جدیس قبیله سندن برکولک کوزلو خاتونک لقبیدر که اوج کونلک مسافده اولان نسته بی کرکی کبی کوروب تشخیص ایتیمله حدت بصره مثل اولوب قوه باصره سی زیاده قوی اولان کیمسه حقنه (ابصر من زرقاء البمامه) دیوضرب مثل اولندی واولیاده من بوز اولدیغی اوزره عربدن اول من اکمل بالائمه من بوره در

(*) دائم اولمقله بقاء النسرین * هم او معانده بقاء العصرین (*)

(بقاء النسرین) ترکیبده نسرین نونک قحیله قره قوش نوعیدن کرکس دیدکری قوشک اسمی اولان نسرک تنبیه سیدر لکن بوراده مراد قطب شمالی سمته کواکب عدیده دن مرکب ایکی نسر صورتلریدر که بری مضموم الجناحین کبی مرث اولدیغیدن بریم قونیس کی نمایان اولمقله نسر واقع و دیگر بری مبسوط الجناحین صورتده محسوس اولدیغیچون نسر طائر تسمیه اولمشدر و بونلر آفرینش عالمندرو بو هیئت اوزره باقی اولمقله دوام و بقاده مثل اولوب مدت مدیده بقاء امتدادی اولان نسته به (ابق من النسرین) دیوضرب مثل اولندی (بقاء العصرین) ده عصرین کیمه ایلله کوندزه کذلک صباح و قبیله اخشام وقته دینور که بونلرده خلقت عالمندرو متعاقبا و متکررا موجود و دوام و بقای مشهود اولمقله جوق زمان ثابت و پایدار اولان نسته به (ابق من العصرین) دیوضرب مثل اولنور

(*) صوغک الطغیر برد الورد * اعتدال اوزره نه پک کرم و نه سرد (*)

(برد الورد) اضافله کل موصوفک صوغی دیکدر فصل ریعسک اواسطنده لاحار ولا بارد قیلندن اولان وشاننده (الطف البرد برد الورد) دینلش اولان یرد مستطابدر نیکم شاعره * اغتم برد الربیع سیمیا وقت السحر * واحترز برد الخریف سیمایع المطر * نسته سندن وشاعر دیکرک * زمن الورد اطیب الازمان * واولان الربیع خیر اوان * مقاله سندن مستبندر بناء علیه نه وقت اورسه اولسون کرم و سرد یعنی حر و یرد میاننده متوسط و معتدل اولان هوا به بطریق التمثیل برد الورد دینور مقابلی برد العجوزدر

(*) فهم قبل قلب شتاتش اولور * عکسی اول وقت کوره دلکش اولور (*)

(قلب الشتاء) ده قلب برلفظی آخرندن بده ایلله معکوس الترتیب قیلندن حاصل اولان لفته دینور بوده بعضا اولک عینی اولور داماد لفظی کبی و بعضا غیری اولور برقع لفظک قلبی عقرب اولدیغی کبی مانحن فیه بوقبیله دینر لکن شتاء قبش معانسه عربی اولوب مقلوبی اولان آتش

فارسی اولمقله عربک قلبه صیغیاجی بر معنادر هر نه ایه شتاء قلبی آتشدر اوابسه (النار فاکهه) الشتاء ثمره سیمیه اولوقت مقبول و دلکشدر

(*) ليله العاشق اواوزن کیمه در * او یومزدیر که حیمیم نیکه در (*)

(لیله العاشق) مبتلای غم فراق اولان عاشق هجرانکشک خلیای وصال یار ایلله بتون کیمه انجیم شمار اولدیغی شب حسرتداردر لیله مزبوره بچاره به نسبت (اطول من السنة المجدیة) مثله نه مثال اولمقله طول و امتدادده مثل اولوب شب یلدا کبی غایت اوزون کیمه به (اطول من لیله العاشق) واطول من لیل الفراق دیوضرب مثل اولنور خسته رک کیمه سیده بویله اولمقله (اطول من لیله المریض) دخی بویلمه در

(*) قرية النمل ایش اول داره مال * انده غایت جوق اوله اهل و خیال (*)

(قریه النمل) قرنجه یواسنه اطلاق اولنور و بوقرنجه قسمی غایت کثرت اوزره اولوب قابل تناول اولان نسته لری اکل و افساد ایلله خیلجه خسار (واجع من غلة) بیلجه جمع وادخاره صالح اولنری یواسنه طاشمقله اضرار عبادده اصرار ایتکه کثیرالاهل والعیال اولان کیمسه نک خانه سته بطریق التشبیه (قریه النمل) اطلاق اولندی

(*) قصر غمدان دیمه شول قصر بلند * که متاننده بولنر مانتد (*)

(قصر غمدان) عصر عثمان وزنده از قدیم پای تخت ملوک بمن اولان صنعاً شهرنده واقع و عجایب دهر دن معدود بر بناء عجیب الطرح ایدیکه جدران اریسه سنده بری فقط قرمز سماقیدن و بری یالکز صاری سماقیدن و دیگر ری زخام ایضدن و او بردیواری پیشیل یسندن اولوب دروننده یدی طبقه بر قصر عالی وار ایدیکه هر طبقه نک ارتفاعی اوز ذراع اولمقله قصر من بورك سمک و ارتفاعی یتش ذراع اولوب طبقه علیاسی قصر جهان نما ایدی زمان سالفده ملوک یمک تختگاهی و حصن و پشاهی ایکن صکره ضعیفدن قلعه کخلانه تحول ایتلرله رفته رفته خرابه مشرف اولوب حضرت عثمان رضی الله تعالی عنه خلافتده امر یله هدم اولندی قال فی النسخة یقال ان قصر غمدان اول ما بنی من الابنية العجیبة بعد الطوفان بس بنا برین ارتفاع و حصانده مثل اولوب بغایت متین و عالی اولان قصر والایه (قصر غمدان) اطلاق اولندی

(*) نكته لطفه ابن جذعان * صورت زجره ایتک الجحشان (*)

(لطفه ابن جذعان) ترکیبده لطفه عمره وزنده برکیمه نک یوزینه یا کسه سته ال آیه سیله سهله اوردی و شمارلق معانسه در (ابن جذعان) عثمان وزنده اهل مکمدن جود و سخا و بذل و عطا ایلله معروف عبدالله بن جذعان نام کیمسه در که غایت مضیاف و مهمان نواز اولمقله ضیافت مهمان ایچون فالوزج دیدکاری طعام نفیسی ابتدای بورا اختراع ایتکه (فالوزج ابن جذعان) دیکله بنام اولمشدر برکون مزدحم ناسده مزبورک رداسنی و راستدن براعرا بی من حیث لا یشر چیکنیوب ایتندن ریاضی دوشمکه خشم ایدوب اعرابنک چهره سته بر شمار اوزوب در حال تدم اولمقله اعتذاره ابتدای واعرایی مر سومی احسان فراوان ایلله مقبوط روز کار ایتکه فیما بعد مثل اولوب برکیمه بی اسانت جزییه عقینده احسان کلی ایلله دلشاد و مجبور القواد قلمه * لطفه ابن جذعان * اطلاق اولندی

(*) پک تأسف دیمه در لهف قضیب * حکمه الدن کیده حزن عجیب (*)

(لهف قضیب) ترکیبده لهف قحیله و حروف حلفدن اولمقله غای اسکانه برنسته به تحسیر و اسف ایدوب محزون اولمق معانسه در قضیب خطیب وزنده عربدن برکیمه نک اسمیدر که بصره ایلله عثمان میاننده اولان بحرین نام بلده ده کائن بر خرما فروشدن خرما آلوبا

آخر برله كنوروب صائق معنادی ایدیکه * الهف من قضیب * ملک من ایدر اصلی بودرد
مرفوم برکون بحرینه کلوب بنه اونه دنبر و دادوستد ایدیکه تماردن بر قزوی خرما آلوب کلدیکی
سته روان اولدی مکر تار مرفوم اول قزوی اچره برکسه التون وضع و پاتیلان ایلیدی
بر وقتدنصکره تذکر ایلکله همان خجیرین در میان و اثر قضیبه اقتضا ایلله شتابان اولوب
اشاء راهده قضیبه ادراک ایلدی و صنعت ایلله کبسه بی استخلاص ایچون یا قضیب بودفعه
سهو و خطا ایلله ساخر مانک فلوکتری و بر مېشم و قزوی بی بکا اعاده ایلله که برینه اعلا خرما و بریم
تا که معامله بالمجاهله اولوب اغزیمزک طادی بوزلسون دیرک و عاسیله خرما بی استرداد و قضیبک
منظر نده کبسه معهوده بی استخراج ایدوب یا هو بوندن اعلا خرما اولماز الله سلامت و بره
بولکدن قاله دیدکده قضیب قضیبه واقف اولوب مبهوت اولدی بعده تمار مرفومه خطایا
مضحوب معیتک اولان خجیری کتورمه دن غرض نه ایدی دیوس سوال ایلدی اولدخی یاسنی
بوله مزاینم یا خود خرما بی الکیدن آله مزایسم بونکله نفسی اعدام ایتک ملوظم ایدی دیکله
قضیب مز بودرد دست اولان التونک قوتنه تأسف و تلهفله همان دست تماردن خجیری آلوب
کندی جکر کا منه طعن ایلله ذهب دیرک دیار عدمه ذاهب اولغله فیما بعد فرط تحسره
مثل اولوب الدن کیدن نستهیه زیاده متلف اولان کبسه حقتده * الهف من قضیب * دیو ضرب
مثل اولنور (لا تخزن لما ذهب ولو کان وادی من ذهب)

(*) اکلکیم اسفد من عصفوری * حقوق جاع ایدیتک مشهوری (*)
(اسفد من عصفور) مثلنده اسفید دال قافیه سنک قطعه اخیره سنه کیدیکی اوزره ارکک
حیوانک دیشی حیوانه آشوب چفتلشمسی معناسه اولان سفاد دن افضل تفضیلدر عصفور
عینک ضمیمه اسرچه قوشنه دینور نفعه ده جاحظیدن منقول اولدینی اوزره بطور قسمندن
عصفور کثرت سفاده حریر ص و مجبور در بناء علیه نوع عصفورک اعماری سارطیور دن
کوتاه و قصیر در پس بوجهته کثرت جاع ایلله معروف و مشهور اولان کبسه به بطریق المثل
اسفد من عصفور دینور شه که حال دیک دخی بویه اولغله کثیر الوقاع اولان کبسه حقتده
* اسفد من الدیک و اکثریک من الدیک * مثالی دخی ایراد اولنور
(*) دیندی قلب السمکه معناده * روسونک وصلته تنهاده (*)

(قلب السمکه) ترکیبده قلب معنای لغوی به محمول اولغله معنای ترکیب بالی چورمک دیمک
اولنور لکن اصطلاح ظرفاده زیناره لک تنهاده روسونک وصلته یعنی اویه هزار آشناسی
اولان قاحشه لک مصب میاه رجالد اولغله بالی طور به سنه دویمش آیکیر کبسنده بالی
اوینامد لینه اطلاق اولنور

(*) مؤثر المیم علی الصاد افصح * ایده غلانی نسیاه ترجیح (*)
(مؤثر المیم علی الصاد) ترکیبده مؤثر بر نستهیه اوزره اختیار و ترجیح معناسه اولان
ایشاردن اسم فاعلدر میم و صاد حروف هجاءن ایکی حرفک اسمی در لکن حرف میم مقروح
العین اوله رق مدور اولغله بطریق التشبیه استیاه غلانی و حرف صیاد طولانی و مشقوق الوسط
اولغله فروج نسوانده مستعمل اولغله ترکیب من یورملا و طدی بحاجت اوزره ترجیح ایلله رسوای انا
اولان لوطی بدنامه اطلاق اولنور

(*) نکتة حب طوامیر دیمک * کاهمی مأیونلغی تعریض ایتک (*)
(حب الطوامیر) ترکیبده طوامیر قواریر و زنده روزانم و طوامیر تعریض و قیور ایینه قوزیلان
و قنبه لکی مدور و مستطیل اوله رق دورلش صحیفه معناسه اولان طوامیرک جعیدر و بو

طوامیر بطریق التشبیه مذاکیر اطلاق اولغله * فلان یحب الطوامیر * دیمک آلات رجال
سوز دیمک معناسه اولغله اول کبسه نک علت ابانت ایلله متهم اولدیقن تعریض ایتک اولور
(*) فاعلان فعلان فعلن * کلستان هنرک قوفله کلن (*)

یعنی بوقطعه بحر رمل مسدس الاجزادندر لکن صدر و ابتدایک اکثری سالم و بعضی
محبون و عروض و ضربلرک کیمی محذوف و محبون و کیمی اصل در و حشوری محبوندر کلستان
هنر معلومدر

(*) خاتمة منتخبات المثل * عاریة من هفوات الخلل (*)
(خاتمة) نالک کسریله بر نستهیه آخر و انجای معناسه مبتداء محذوفک خبری در هغه خاتمة دیمکدر
(منتخبات) خاک فحیله انتخاب اولمش کزیده نستهیه ل معناسه خاتمة دن بدلدن (مثل) فحیته
مضاف الیه در (عاریة) خاتمه معناسه خبر بعد خبر در من جاره عاریة لفظنه متعلقدر (هفوات)
سقطات و زنده ایاق قایوب سور چک معناسه اولان هفواتک جعیدر و عاریة لفظنک مفعول
غیر ضریجیدر (خلل) فحیته بر نستهیه اولان ضعف و رابطه سزاق معناسه هفواتک
مضاف الیه در مال بیت بوندن بویه آخر کابه قدر اراد اولنه جق مریکاشی اشو منظومه نک
یا خود مشنویات امثالک آخری و صوکی و جنس امثالک کزیده و مختار لیدر و یوامثال شوائب
خلل دن عاریه و نوائب زللدن خاتمه در دیو حسن خاتمه بی انها و حفظنه ترغیب و اغرا اوله جقدر
(*) مادیة الله دیمه قرأندر * چون ادب آرای دل و جاندر (*)

(مادیة الله) ترکیبده مادیة ذالک فحیله مسعده و زنده و ضمیمه مکرمه و زنده ضیافته و ضیافت
طعامه دینور و اسم جلاله اضافتله کاب الله اولان قرآن عظیم الشانه اطلاق اولنور رجیع
مکلفیتی محل ضیافت عظمی اولان دارالسلامه دعوت بشامله کافله ایلله داعی و هادی و خاصه
اهل ایمانک قلوب وار و احسن آداب الهیه ایلله تحلی و تادیه باعث و یادی اولد یغیون
(*) شولکله لطافتده اوله بی بدل * دیندی حلا و نه محاج العسل (*)

(محاج العسل) ترکیبده محاج غراب و زنده آغز دن دفع و القا اولان مایع نستهیه دینور و بو
ملابس ایلله بال آریسنک اغزندن مج ایتدیکه لعابندن عبارت اولان باله اطلاق اولنور و بونده بعضا
مضاف الیه تصریح ایلله محاج العسل دخی دینلور بهر حال محاجک عسله اضافتی پانیه اولغله
محاج هو العسل ما کنده اولور و عسل مطلقا استطابه و استلذاذ اولان طیلو خو یاردن و بر کبسه بی
طیلو طیلو وصف و تار ایلله بالندره رق مدح و ستایشدن کایه اولغله بغایت دلکش و شیرین
و لطافت و حلا و نه بی نظیر اولان کلامه و سار نستهیه (محاج العسل) اطلاق اولنور

(*) نخلة مریم دینلور سه مراد * بر برکت نستهیه درایت اعتماد (*)
(نخلة مریم) سورة مریمه اشو * و هرزی الیک یجذع النخلة تساقط علیک رطباً حنیفاً *
فظم جلنده مذکور اولان نخله در که مریم بنت عمران بن مائان حضرت عیسی
علیه السلامی ایلا و عالم شهوده ایراد ایتدیکه اشاده امر باری ایلله هنر و تحریک ایتدکده
نخله مزبوره قوریمش ایتک تأثیر خاصیت روح الله ایلله حیات بولوب هر سیر و زیان
و هنگام سنده یعنی کانون اولک او احرند تازه خرما و بر دیکچون جناب مریم علیها السلامه
اضافتله (نخلة مریم) دینلور کثرت برکتده دار قضا بر حاضه سی تقاسیر و توار یخده مبسوطه در
و یومعنائی شاعر اشو * الم تر ان الله قال لمریم * و هرزی الیک الجذع تساقط الرطب * و لوشاء
ان یجئیه من غیر هرة * جسته و لکن کل رزق له سببه * قطعه شیهه تلخ الیشر پس نخله
مرفومه بغایت مبارک اولغله مثل اولوب کثیر الخیر و البرکات اولان نسته حقتده (اعظم برکت)

من نخلة مریم دیو ضرب مثل اول نور

(*) انجب من عاتکه سول طاهره * نسلی نجابتده اوله ظاهره (*)

(انجب من عاتکه) مثلنده (انجب) افضل وزنده زیاده نجیب یعنی کریم وحسب عرق طاهر صوبی پاک کیمسه به دینور و نجابتلو اولاد باکیزاد صاحبی اولان آدمه و خاتونه دینور عاتکه اسماندنر بورده مراد عاتکه بنت مره بی هلالدرکه اجداد فخر الانام علیه الصلاة والسلامدن عبد مناف بی قصیک زوجہ سی و هاشم بی عبد مناف والدہ سی اولمله جدان اصالتسمان مفخر کائنات علیه الصلاة اولان عولت تسعمت بریدر کیمرفی اوائل المنویات عبد مناف عاتکه مزبورہ دن وجوده کلان هاشم و عبد شمس و مضط نام اوغوللری بغایت اصیل وحسب و اشرف قریب دن اوله رفی کریم و نجیب اولملریله والدہ لری نجابتده مثل اولوب فیما بعد اولاد انجب مادری اولان خاون یا صکنه هادحقنده (انجب من عاتکه) دیو ضرب مثل اولندی

(*) صدق ابی ذر کلامی صحیح * صدق ابی ذر قول نبیده صریح (*)

(صدق ابی ذر) ترکیبده (ابو ذر) ذال جمعه تک فنی وراثت تسدیدیه اصحاب کرامک اعلامندن وزهادندن جذب بی جذاده الغساری رضی الله تعالی عنه حضرت نلری تک کینه سیدر مکه مکرمه ده قیدین اسلامه شرفیات اولوب علی قول خامس الاسلام اولمله تعین و امتیاز بولوب اصلی بنی کانه دن غفار قبیله سندن اولمله اول قبیله سنه هجرت ایدوب بعده خندق غزوه سی عقبینده مدینه منوره به هجرت و تاریخ هجرتک اوتوز ایکنی سالتده خلافة عثمان رضی الله تعالی عنه ده مدینه مسرفه قریبده واقع زیده نام قریبه ده دار بقایه رحلت اینکله عبد الله بن مسعود حضرت نلری غازی قیلوب قریبه مزبورده مدفون اولمدر موی الیه بغایت راستکوی و صادق القول اولمله نبی علیه السلام انک سالتده (ما طلت الخضراء ولا اقلت الغبراء بعد التبین اصدق لهجة من ابی ذر) یورملریله صدق کلامده ضرب مثل اولمدر

(*) اهل بصیرت دخی ایدوب بصر * دیدی حیایمکه غض البصر (*)

(غض البصر) اضافتله حق البصر وزنده کوزی یومارک کی اساغی بقیه معناسنه درکه نجاس کبریه ادب کاریدر و بصر در قدم حاصلته ملازم اولان اصحاب سلوک شیوه سیدر یوملاسه ایله ادبانت متبصر لری مغلفا شرم و حیا و احسان و استیجابدن کیمایه اوله رفی استعمال ایدر لر

(*) اجل من بدر و صاحب جمال * پرتو حنیله اوله برکال (*)

(اجل من بدر) مثلنده (بدر) قدر وزنده جرم و دانه سی نور ایله طولش اون درت اون بس کیمه لاک آیه دینور و یومرات صفیحه سی لبریز انوار اولان ماه تابان حسن طلعت ایله سهره افاق جهان اولمله بغایت خوب منظر و صاحب جمال و پرتو حسن علی وفق الکمال اولان کیمه حقده (اجل من بدر و نور من بدر) دیو ضرب مثل اولنور (واشهر من یوم بدر) دخی امثالندر لیکن بوراده بدر عزوه بدر کنندده واقع اولان محاکم امیدر

(*) وقت سحر اولدی تباشیر صبح * اول فیض آورتنور صبح (*)

(تباشیر الصبح) رکبندده (تباشیر) تعاسب و تعاجیب کله لری کی جمع صیغه سی اوزره وارد اولان مفرد در بشرای کلامه و مزده بالغیه معناسنده مستعملدر یا خود تقدیرا تبسیرک جمیدر که مبسر معناسنه در بس تباشیر الصبح وقت صباحک اوائل اولان هنگام سحره

اطلاق

اطلاق اولنور که آفتاب عالماتک افق شرقیه دنو واقترایله روی زمینه افاضه انوار ایکنکه شروع و آغاز ایدیک زماک اولدر کویا طلام لیلک زوال و ادباری و انوار صبحک قدوم و اقبالی مرده و تبسیر ایدر و هر نسنهک اوائلنه و هر مویه تک ترفنده سنه دینور تباشیرا ربع و تباشیرا طب و تباشیرا العنب کی

(*) خط رخ یار اولیحق آسکار * دیندی تأسف ایله لوم العذار (*)

(لوم العذار) ترکیبده (لوم) نوم و زنده سرزنش و عتاب معناسنه درکه قامق تعیر اولنور یا خود لامک ضعی و همزه تک سکونیه لوم درکه خست و دناست و فرومایه لقی معناسنه در (عذار) کاب وزنده صفحه و جهدن قولق یومغبله صفال بتدیکی یرک اراقتده اولان یره و مجاورت علاقه سیله منابت لحیه دن عذاره مجاور و ملاصق اولان یرله دینور بس اجوف اوله رفی لوم العذار ملوم العذار معناسنه درکه تیره ساز صفحه مهر جمال اولان خط الزوالک ظهور یله عذار تابدارک بر مقدار ملوم و معبوب اوله سیدر بنا برین بعض خوبان کدشتکان کویا عیب خطی سترو پنهان ایدر کی الی عذار اوزره وضعی معتاد ایتلری شاعر ترکی اشبو * یکی خط کلدکده بوزه جیقده بهاسی حسنک * یدی روینده طورر قصدی یوز الی کورینور * مضمون ریکی الیه تلخ ایلدر و هموز اوله رفی لوم العذار رحسار یارده جایجا موی سیاه نمودار اولمله مزلفک کره سنه رسید اولدیغی حالتدر که حسن ککرانها تک فیتی فی الجملة رخیص و ارزان اولدیغی زمان تأسف نساند

(*) فصل بهار اولدی شباب الزمان * تازه لنور انده کل و گلستان (*)

(شباب الزمان) زماک کجلیکی و جوانلغی دیکدر که اسناد مجاز عقلی اوله رفی وجه ارضک قوه نامیه سنک ازادی زماق و انواع نبات نضارتی و اجناس شکوفهک بهجت و لطافتی اوانی اولان فصل ربیعیه و موسم بهاره اطلاق اولنور که * لطافتدن کورندی آسمانک رنگی هر برده * چنده بسقه بر عالم نمایان اولدیغی دمدر * نئیده سی صفت کاشفه سی اولان زمان رونقفساند

(*) ام حبیب دیمه دنیا ایس * پرتوی بی اصل تماشا ایس (*)

(ام الحبیب) ترکیبده حبیب منویات ایکنی قطعه سنده نار الحبیب مثلنده بیان اولندیغی اوزره جکر کده سببه بر بوجکدر که کیمه ایله بلد زکی لمان ایدر ترکیبده بلدز بوجکی دیدکدر بدرد مزبور بوجکرتو و توری لمان سراب کی صوری اولوب اصل و اساسی و نفع و وفاسی اولدیغی ملاسه سیله همزکی اولان دنیای بی وفایه ام الحبیب کنیه سی مناسب کورلشدر تماشا مالک قحطیه نارسیدر بر نسته به حوض و صفا جهنیه نظر ایکنکه دینور و عبرت نظر یله باقیعهده اطلاق اولنور

(*) ابلغ من قس ما یهمان * دینت اولور افصح ریکی بیان (*)

(ابلغ من قس) مثلنده قس تاؤت ضعی و سببک تسدیدیه کاب وزنده اولان ایدقیده سندن قس ین ساعده الیادی درکه نجران نصار سنک عالمی و اسقی و حکماء عربک احکمی و خطباء ایدک ایاخی و اخطی در فصاحت و بلاغده مانند سخبان و خطبه بلیقه انشاندده بغایت ریکی بیان اولمله (ابلغ من قس و احطت من قس) دینرینک منشیدر قس مزبور زمان فترده و عصر سعادت قیلنده مجرد عقل و کیمه ایله جناب واجب الوجودی موحد و بیعت و نسوری مقرومعترف اولمله سالتده اسبو (رحم الله قسانی لارجو یوم النقیه ان یبعث امه واحده) حدیث شرقی وارد اولشدر مزبور یوز سکسان سنه معمر اولوب بعثدن مقدسجه ارتحال دار بقا ایلندر

(*) اسیر من شعر دینلسه مراد * ایله چوق کشت و کذار بلاد (*)

(اسیر من الشعر) مثلنده اسیر کشت و کذار ایدوب کز مک معناسنه اولان سیردن افعول تفضیلدر شعر شبنک کسریله کلام موزون و مقفی معناسنه در پس معنای ترکیب شاعرک شعرندن زیاده کز بی دیمک اولور چونکه سخن موزون و شعر رنگین مضمون کیت خامه و حصان لسان مظاهر سیله کشت و کذار ایدورک اهل حضرک محافل و اندیشه سینه و اهل و بزرگ بارگاه و اخیسه سینه بی محاباد خول و هر محله بلا تکلف حلول ایتمکله سیر و سیاحتده مثل اولوب اشبو * تقادف الایام بی فکاتی * ولت امر مساحه الا فاق * نشیده سینه ماصدق اولان سیاح جهانیدیه حقیقه (اسیر من شعر) دیو ضرب مثل اولندی

(*) جاززه ابن مدیر صلوات * ایلر ایدی شعر قیچک صلات (*)

(جاززه ابن مدیر) ترکیبده جاززه فائده و زننده عطیه واحسانه دینور ابن مدیر مجیر و زننده متولان عربدن زعمجه شاعر کینور بره شاعرک کینه سیدر که شعری سخیف و طبعی رکیک اولغله مزایای شعره شعوری اولدیغندن اشعار بلیغیه بی استهجان و اشعار سخیفه بی استحسان ایدوب شاعر باعزله صلات کینه و عطایای و غیره اعطا واحسان ایدر ایدی بناء علیه ارباب استحقاق محروم و بی نوا و لایق سز محله انخاف و اهدا ایدن کیمسه تک عطیه نایبجاسنه بطریق المثل (جاززه ابن مدیر) اطلاق اولندی صلوات و صلات صادرک کسره لریله عطیه معناسنه اولان صله تک جملریدر

(*) اولدی مجازات سمارهم * ایلاک ایچون کورمه مکافات کم (*)

(مجازات سمار) مثلنده مجازات مکافات و زننده و مراد فیدر که عمل و خدمت مقابلنده و یریلن عوض و اجرته دینور سمار شبنک و نونک کسری و میمک تشدیدیه صنعت بناده هزارفن و بغایت استاد کامل اولان معمار روی اسیدر که عجایب دهر دن معدود اولان خورنق نام قصر مینا فامک بانیسیدر معمار مستفور قصر مزبوری خارج کوفه ده اتهارار بهه چناندن اولدیغی مأثور اولان نهر فرات نام جوی دلجو تک ساحه سنده بغایت رصین و دلنشین اولورق برکونه طرح عجیب و رسم غریب اوزره ناسبس و ترصیص ایلدیکه هر تک به قلمون الوان کونا کون ایله رونون اولوردی یعنی صباح و قشده چرخ کبود آسمانی و وقت ضحاده هوای و نصف نهاده بیاض صافی و عصر عصرده بر زخالف العیار کی صاری کورینوردی قصر مزبورک بنا و تشبیدیه و نقش و زیننه اون سنده دن متجاوز کوشش و اشتغال ایدوب رسیده ختام اولدقده صاحب قصر اولان نعمان بن منذر یا خود نعمان بن امری القیس نام ملک صاحب احشام سلطنت و دارائیه ورود و قصر خورنقک طبقه علیاسنه صعود ایتدکه بر روزنه سندن جانب نهره احاله نظر ایدوب کوردیکه درون فراتده انواع حیثان گروه گروه کذران و ملاحین ایسه بناده زور قلرده الحان مطربه ایله ترغ ساز اولورق سو سو جریبان ایتمکده و شاعری نهرده انواع اشجار ملتفه الاغصان رونق بخش چشم جهان و خلال درختانده بلبلان نوا سازان ایسه شوق آوردل و جان اولمقده و در چید دیگرندن جانب بره مدنگاه التفات ایتدکه کوردیکه زهنگاه حیاض و ریاضی نمونه نمای باغ ارم و ساحه حدائق شکوفه های رنگارنگ ایله بشقه بر عالم و پیشگاه قصرده کذرگاه انام اولان پرواز ایله موالیا خوان اولورق بی در پی کشت و کذار ایتمکله مسیره کاه عیده و دوش بس نعمان موی ایله قصر مشروحک طرح مستثناسی و موقع دلکشاسنی بغایت بنشد و استحسان ایتمکله معمار مزبورک کجینه آمانن سیم اوزر ایله مالا مال و سرتاپا خلعت فاخره ملوکانه الباسیه دلشاد

و مسرور نبال ایلدی چونکه سمار حد دن افزون عطیه و اعتباری کوردکه مناسفانه دیدیکه اگر بوقصر دلنشین نزد دولتکرده بورتبه سز اوار تحسین اوله جفی معلوم چاکرانه م اولیدی دخی بوندن زیاده صنایع بدیعه اظهار ایدردم از جمله بوقصری بر میل حکمت اوزره وضع ایدوب مانند حرباء دور سمسه تابع قیلردم که شمس نه سمته میل ایدرسه بوقصر دخی اکا تابع و متوجه اولور ایدی دیوار از حد اقت ایلدی پس نعمان معمارک بو کلامدن منفعل و مخدش او اوب شاید دیار آخره کیدوب ملوک سارهدن برینه وصف مشروع اوزره بوقصر بنالیدر ایسه بو بایده تفرد و امتیازم باطل اولور ملاحظه سیله معمار مرقومی بام قصر دن اشاعی آندربوب بنده وجودن قصر قارون آساختف و خراب ایتمکله جزای ناسزای سمار ایدن قالدی بعد ازین احسان مقابلنده خلاف مأمول ظهوره کلان اساشه * جزاء سمار و مجازاة سمار * دیو ضرب مثل اولندی نته که شاعرک * جزتا بنوسعد بحسن فصالنا * جزاء سمار و ما کان ذاذنب * قولنده واقعدر

(*) دینک ایش عاد بخنی خنین * اولدی سفر حاصلی خسرا بن عین (*)

(عاد بخنی خنین) مثلنده عاد کتدیکی یردن دونوب کیر و کلک معناسنه اولان عود لفظندن فعل ماضیدر فاعلی ضمیر مستتر در بیه جاره عاد فعلنه متعلقدر خنی خاک کضمی و فاک تشدیدیه ایاق قایندن مست و جزمه مقوله لری تک اسمی اولان خقب لفظنک تشبیه سیدر اضافتله تشبیه نونی ساقط اولشدر خنین زبیر و زننده بر جزمه جی اسیدر که مثل من بوزک منشا ایدر اصلی به در که برکون مزبوره براعرابی کلوب بر جفت جزمه سینه مشتری اولدی لیکن یک دون بها و یرمکله خنین منفعل اولوب بدوی مرقومی دفع ایلدی بعده خنین مکیده کارمز بور جزمدری اعمال اطائف الخیل ایله اعزایی مزبوره برغالی قیمت ایله طوز لیجه فروخت آیمه سودا سیله خفین مزبورینی در بغل ایدوب خارج بلده به روان و اعرا اینک خز و جنبه مترقب و نگران اولدی و قنا که اعراینک ظهور تی مشاهده ایتدکده همان جزمه یک برکنی کانه بر کیمسه دوشورمش کی مزبورک ره راستنه طرح و القاء و خفیه و راه وادی به طولاشوب برکنی دخی اورایه وضع و ارماه ایدوب برکنیکاهده اختفا ایلدی اعرابی اولکی تکی کوردکده شو جزمه خننک جزمه سینه عجب مشاهددر برکنی دخی اولیدی انوب آوردم دیه رک مزور ایدوب برکنی و قنا که ایلرویه وارد قده او برکنی دخی بولغله غنیت ییلوب طابق النعل بالنعل دیه رک همان دوه سنی اورایه ربط و یندایله او برکنی آلفه راهی اولدقده خنین کینکاهدن چاقوب علی الفور دوه به سوار و ایلعار ایله فرار ایلدی بس اعرابی جزمه بی اکوب کیر و کلدکده کوردیکه دوه ت یرنده یلار اسر اطراف واکافه و افرینکابو ایله حسن و ایدوب طفراب اولمغله * فراخرا الله دیه رک چار و ناچار جزمه لری الله اکوب پیاده و سیکار قبیله سته رجوع و حال خسرا اما کی بین القبائل شیوع بولغله مثل او اوب ما حصل سفری عین خسرا ن اولغله حاجت و مطلوبندن قهقی دست رجوع و عودت ایدن کیمسه حقیقه * رجوع بخنی خنین و عاد بخنی خنین *

دیو ضرب مثل اولندی

(*) نکته قدجا باذنی عنای * کلدیده کذب ایدی دیمک هم نفاق (*)

(قدجا باذنی عنای) مثلنده باه جاره مصاحبت یا خود تعبدیه ایچوندر عنای سحاب و زننده و عنای الارض اضافتله کیدیدن بیوک و کلیدن کوچک سباع و جوشیدن بر ریخی جانور در که خرنده قسمندن غیری طورنه و طوی مقوله سی طبری دخی صنعتله صید ایدر و بعضا فاسانه دخی آیلوب افتراس ایدر تون قافیه سنک قطعه سادسه سنده کیدیکی اوزره نفع دخی دینور

فارسیده سباهکوش و ترکیده قره قولاق تعمیر اولنور که آرسلا نك قولاقوزیدر معنای ترکیب
تحقیق فلان کیمسه قره قولاق قولقلریله کلدی یاخود قولقلری کتوردی دیمک اولور
چونکه جانور من قوم داتما سلطان السباع اولان آرسلا نك رهبری و پیشروی اولغله حاجی
ونکه هائی شیردلیر اولدیفنشدن آتی صید و شکار ایتک * دونه قیل الجبال * وقولقلری کسوب
کتورمک قریب من الحال اولوب عادتا تصدیق اولنور مواد دن اولغله * جاء باذنی عنق *
مثلی کذب و نفاق ایلدی و ایتا نلی باجق یلان سویلدی معرضنده ایراد اولنور
(* دینسه دخی جاء بقرنی حار * کذبله کلدی دیمه در آشکار *)
(جاء بقرنی حار) منلنده قرنین قافک ققخله یوینوز معنای اولان قرن انضمتک تشیه سیدر
معنای ترکیب حارک یوینوز لرینی کتوردی یعنی اشکک یاشنده یوینوز کتوردی دیمک اولور
یوایسه عادتا محال اولغله مثل مزبور کذب و باطل اختراعبله مذموم و محذور و کلامی صدق
و استقامتدن دورادور اولان دروغ زن و فحشه کوی کیمسه حقنده ضرب و ایراد اولنور
(* اکذب من فاخنه دینسه مال * کذبله مألوف اولان بد خصال *)
(اکذب من فاخنه) منلنده فاخنه کاذبه و زننده بطور قشمتدن اوکیک قوشنده دینور طائر من قومک
صوتک حکایه سی فصل شتاده و موسم ریعده * هذا و ان الرطب * اولوب یعنی یووقت تازه
خرما نك ابر بشوب وجوده کلدیکی زماندر دیمک اولوب یوایسه واقفک حلالی اولغله مرع
مزبور کذب و دروغده مثل اولوب داتما کذب و خلاف معتاد * واذک و افیکه بی اعتیاد * ایدن
کذوب بد خصال و ضرر المصال کیمسه حقنده * اکذب من فاخنه * دیو ضرب مثل اولنور
* واکذب من بلع و اکذب من السراب * مثالی مثل مزبورک مثیلدر و مشویاک قطعه ثابته سنده
یکن * اصدق من قطا * مثلی یونک ضدیدر تته که شاعرک اشبو * وقد کنت تصدق بصدق انطفا
فاصحت اکذب من فاخنه * قولی منلین معنای بی جا معیدر
(* افیج من جاحظ اولان زشت روی * اولغله دخی خوب اد کیمه کوی *)
(افیج من الجاحظ) منلنده جاحظ حافظ و زننده میاهیر خولدن وائمه معزله دن عروین
نیز بن مجبویک لقبیدر جاحظ لغتنده کوزیک مقفه منی طومالج اولان لقبه کوز کیمسه به دینور
مزبورک کوز لری وجه مشروح اوزره اولغله جاحظ لقببله مشهور و بنام اولدی مزبور
فصاحت و بلاغته کبی غایت اعلا و انواع فضائل ایه آراسته و محلی ایدی لیکر شکل و اندامی
غایتل قبیح و نازیبا و محاسن خلقتدن بی بهره و میا ایدی بنابرین شعری ولان سعادت
بری کراحت منظرده اطرا ایدوب * لو معج الخبز بر مسخ نابا * ما کان لادون یج یج
دیندر پس یو جهنسله بد قیاق قلمکده مثل اولوب زیاده زشت روی و جز کیم یوزلو کیمسه به
(* افیج من الجاحظ * دیو ضرب مثل اولنور *)
(افیج من فرد) منلنده فرد قافک کیمسریله دال قافیه سنک قطعه اخیر سنده یکدیکی اوزره
مایمون تعمیر اولان جانور که به المنظره اسمی اولغله ترکیب مزبور مایموندن قبیح و حرکتین معنای
مثل اولوب چهره منی مایمون کبی بدلقا و بد صورت * و هیکل کر بهه منی ناظر بله باعث نفرت
* و بر کره بورینه بسانک قرق کون ایشی راست کلز دیدکری درجه ده زخومت * اولان
کیمه حقنده افیج من فرد یو ضرب مثل اولنور (واقیج من خنزیر و افیج من خول) مثالی
دخی مثل مزبور قومک مثلاً یدر
(* افسد من ارضه دینسه مراد * بک ضرری جوق اولان نعل فساد *)

(افسد من ارضه) منلنده ارضه نمره و زننده اغاح قوردی دیدکری دوده نك اسیدر که
اغاجک قشری ایچنیده تگون ایدوب قبوغک ایچ طرفی اکل ایچکله اغاجی قوزیدوب
افساد ایدر اولان مضر خفیدر سنک کسریله (سرقه و قاده) کبی یو ملا بسه ایلله
کید و فساد اقدام و اصرار و من حیث لایدری خلق رنجیده و اضرار ایدر اولان زیاده
مفسد و مکار کیمسه حقنده (افسد من ارضه) دیو ضرب مثل اولنور (افسد من السوس
فی الصوف) مثلی یونکله یکما کدر
(* هم اکادیشک فساد الجراد * مکاری ایلله بک ضرر ایده عباد *)
(فساد الجراد) چکر که نك ضرر و فساد دیمکد ر چونکه جسد جراد یر یوزی نیباندن
تجربید ایلله روی زمینی افساد و اتلاف محصولات ایلله اضرار عباد ایچکله خصوص مزبوره
مثل اولوب (کالجراد لایقی ولایدر) منلنده مظهر اولان کیمسه نك فساد و مضر تته (فساد الجراد)
اطلاق اولندی و اویله کثیر الضرر اولان مفسد و غدار حقنده (افسد من الجراد و اجرد
من الجراد) دیو ایراد مثل اولندی
(* اظلم من حبه اوکیم ظلمی جوق * زهره مظالم ایلله بر عدل یوق *)
(اظلم من حبه) منلنده حبه حاک و یاه مشده نك ققخله لریله فارسیده مار و ترکیده ییلان
تعییر اولناب زهرل موزیدر که الوان شتی ایلله ملون اصناف کثیره سی و اوصاف خبیثه سی
و اسماء و فیره سی حیوة الحیوانده و لهجه ده مر سوم و انواع خباثت و تعدیسی الشبه ده مشهور
و ذقارده مر قوم و تفصیلی ییلان مثلی کبی اطباء مؤدی اوله جعی معلومدر مجمع الامثال منلنده
مسطور اولدیغی اوزره جمله ظلمدن بری خشرات ارضدن بریشک بخربینه وایتنه کیزد کده
آتی نعل سنبط ایدوب صاحبی اخراج و ازعاج ایچکله غصب و ظلمه مثل اولندر بناء علیه
برایه عدل و انصافدن عاری و سموم مظالمی اصناف عباد ساری مار مشرب و عقرب
مزاج اولان ظلم کیمسه حقنده (اظلم من حبه) دیو ضرب مثل اولنور و فلان کیمسه غایت حیث
و غدار دیه جک برده (فلان حبه البلد و حبه الوادی) دینلور
(* اظلم من ذنب دیمکد مراد * ظلمی ایدن کیمه ایش اعتیاد *)
(اظلم من ذنب) منلنک مائی مشویات امثالک اول قطعه سنک آخرینه قریب * اخون من ذنب
یک خان * اولان یشک شرخندن مسیاندن اوزایه مر اجعت اولسون
(* اشام من اجر عاد اولدی هم * شوم و شقاوتله اولان مهم *)
(اشام من اجر عاد) کذا فی مجمع الامثال و اشام من اجر نمود کذا فی النجیح المحبوب للنعمانی یعنی
اجر مزبور دن مراد قارین ساف نام شخص سقاوت اعتیاددر که اصلی عاد قومندن
اولوب تولد و نشائی قوم نمود یشده اولغله کاه عاده و کاه مؤده مضاف و منسوب اولسندر
و بغایت قزل چهره لی اولغله اجر اطلاق اولسندر شتی بدکار نافع صالح علیه السلامی
عمر و قتله ابتدار و یونله جریمه عظیمه به اجزا و اجسار ایچ سبله حشم و غضب جبار
نمودار اولوب * فاخذتهم الرجفة فاصبحوا فی ديارهم جائین * نظم مبینی مفاد نجه قوم نمود
باجه هم هلاک و نابود اوللری شتی مر قومک سائله اولدیفنشدن فیما بقذ شامت و شقاوتده
مثل اولوب زیاده مشوم و اوغور سر و بغایت شتی و بدبخت کیمسه حقنده (اشام من اجر عاد
و اشی من اجر نمود) دیو ضرب مثل اولندی
(* اظلم من کلب بی ساعده * اولکیم ایده حتی بد قاعده *)
(اظلم من کلب بی ساعده) منلنده بنو ساعده مدینه متورمه کائن خراج فیله سندن

برجاعتدر برتار بخنده انلك بر ايرى جنهلى كلب عقورلى وار ايمش حسب الوقوع بر ناسه
باشنه واردقده (مرك خرعروسي سكست) منلججه جيفه اوزره تيمع ايدن كلابى بالمفاسيه
دفع ايدوب مانع ومزاحسن استديكى كى يدكده نسكره يته سر لاسه دن منلك اولوب
تياجم ايدن كلابى ابعاد واقصا واجقدقه يته يه رك يانكز يانسه نغرق واقفا وجوبندكان
جيفه بى تناولدن محروم وينوا ايدر اولمغه مين العرب بخل وخسته منل اولمدر بوملا سدايله
خست وامساكى اعتياد وداثما طعمانى يانكز ييكى معتاد ايدن آخ كوزلى بخل كيمه حقتده
باخصوص باغبوان كلبى اهنه بكار كى نه يوب ونه يدبر اولان نيم وجرى حقتده (بخل من كلب
بى ساعده) ديوشرب منل اولنور

(*) انقل من ظل او شخص نقبل * نقلتدائله اوله بى عدبل (*)
(انقل من ظل) مثلنده ظلدن مراد بلوطسز كونده يوله كيدن كيمه نك كوئكه سدر جو كه
اول سايه يوايه دائما صاحبه لزومسز ملازم اولمغه نقلتدرو حانى ايرنده منل اولوب بملس طرايه
ايكيدنه بر وراه پرده دن فاره كوز دوشر كى پاته دق دوشوب كا بوس سحر كى مور كدفت
وحاى روح آسا موجب انقباض وسامت اولان نقبل الروح كيمه حقتده (نقل من ظل)
ديوشرب منل اولنور

(*) انقل من قبل ديمك اويله هم * شخص كرا نجان قبح السيم (*)
(انقل من قبل) مثلنده قبل نون قافيه سنك التيجى قطعه سنده كيميكى اوزره بوسمه معروف
عظيم الجئه بر حيوان هنديدر (ودوه دن يوك قبل وار) منلججه حواس مزبور متعارف
ومشهور اولان بهائك جله سندن جسيم واكبر وكرانى ورزائله اعرف وسوء احلاوه ايدر
اولمغه وخامت وبقلنده منل اولمدر بنا عليه قبح السيم وسى لاخلق بى مروت وآدمسز
كيمه يه وفكرى ضعيف ورأى وتديرى مخيف خطا كار كيمه يه قبل اطلاق اولنور وكرائى
ونقبل الروح كيمه حقتده (انقل من قبل) ديوشرب منل اولنور نكيم بعض طرعا برانقل اولمغه
هجومده * انت يا هذا نقبل ونقبل ونقبل * انت فى المنظر اسان وفى الميزان قبل * بانه
منل مزبوره ايمالمندر

(*) احق اولان كيمه طويل الجاد * اولس انك منلى عريض الواساد (*)
(طويل الجاد) تركينده نجاد كلب وزنده قلم باغده ديمكده (فلا طويل الجاد) ديمك
اونك فلجك باغى اوز وندر ديمه اولور لكن بر كيمه نك قوشاندينى قبلت قبطانى اوزون اولن
بوى اوزن اولسنى مستلزم اولمغه طول فامندن كايه اولور وطرل فامندسى (كل طويل احق)
ففسيه مسهوره سته مبنى حق وبلاده انتقال اولمغه (طويل الجاد) بى ريق بسكايه
غنى واحق معناسنده مستلزم (عريض الواساد) تركينده وساد كلب وزنده باس بسكايه
ديمكده معاى تركيب بصديغى اينلى ديمك اولور لكن عراضه وساده كرت نوى مقتضى وكرت
نوم بسالت وكسالى مستوجب وبطالت وكسالت حق وغياوى مستلزم اولمغه (عريض الواساد)
بالواساط احق كيمه دن كايه اولور

(*) احقتده هم ديندى عريض الشفا * بقله حقايقه سايان اكلا (*)
(عريض الشفا) تركينده قنا عصا وزنده باسك اكسه طرقتده يعنى ارقه سى اوزره بسان
كيمه نك باسك بصديغه كن يرينه ديمكده وفساك اينلى ويوك اولسنى كرت نوى
وكرت نوم ولادت وغياوى مستلزم اولمغه (عريض الشفا) دى اهو ح واحق كيمه دن
كايه اولور (بقله الحقايقه) سزاوق ديدكاري نياذر اكبر ما شراى سوايه وابق الى برارده

نك حقه منسوبدر تاظم مر جودك بوبله يينيسى صفوق كيمه نك درجه ناسه ده طبيعى
بارد اولان بقله حقايقه سى لايقدر ديمه سى حافتده مشاركتلرينه مينيدر

(*) اجين من صافر اولان بك چسان * قورقوايله ايله حذر هر زمان (*)
(اجين من صافر) مثلنده اجين قورقواقلق معناسنه اولان چيانتدن افعلى تفضيلدر (صافر)
نايك كسريله سرجه قوشى چيچنده بر نوع قوشدر كه هر نسته دن حذر ايدوب تورقوب
واوركت معتاديدر عجايب خلوقانده قزو نيك يانسه كوره طائر مر قوم هر كيمه براغاح دانده
ايقلريله محكم صار بلوب وباسنى اشاغى اكوب سايد كوله اوزر يه يقظور ديو خوفندن ناشى
تاصاح صيحه وفر ياد ايدر ايمس العهده على الراوى ماحصل صافر مر سوم نغابت بى زهره
وجبان اولمغه چيچنده منل اولوب غاييله وهام وقورقواقلق اولان طوسان بوركلو كيمه حقتده
(اجين من صافر) ديوشرب منل اولنور

(*) احذر من ذئب دينورسه اكر * ايليتى كيمه ايمش بك حذر (*)
(احذر من ذئب) منلى قورتدن زباده صاقنوب احتراز ايديتى ديمكدر سباعدن قورت قسمى
بى آدمدن نغابت حذر اوزره اولمغه زباده سيله متيقظ ومتبصر كيمه حقتده (احذر من ذئب)
ديوشرب منل اولنور

(*) ائله النمله اولان لك قصر * عنفقه البقه دى نك صغير (*)
(ائله النمله) تركينده ائله همزه نك وميك حر كات ثلاثيله كه مجموعى طقوز لغت اولور
برمايك اوجنده طرناق اولان بوغومه دينور (نمله) نمره وزنده قرنجيه به دينور معاى تركيب
قرنجيه نك برمايك اوجى ديمك اولور ويوايمله ائله (ماند باب وما مرقه) منلججه صغير
ومختصر اولمغه اقصر قصر واحقر حتمير اولان نسته حقتده (اقصر من ائله النمله) ديو
ضرب منل اولنور (عنفقه البقه) تركينده عنفقه دحرجه وزنده آلت دوداق ايله چكه
ارالنده متن آربه ونعجميه صفان تار ينه دينور واول شعراك منبندده دينور معاله كى
(بغه) باث فنى وقافك تسديد يه سيورى سبكده دينور وخته بى ديدكاري خينه ده دينور
اس عنفقه البقه سيورى سبكك يا حود نخته قوريسك الت دوداغيله چكه سى ارالندن
عبارت اولوب بوايه كوزلك سويله طور سون رتو سزايه بافلسه ييله يوق كى
برش اولمغه صغر وكه ترايكده منل اولوب نغابت حرده وكوچك اولان سنده به (اصغر
من عنفقه البقه) ديوشرب منل اولنور

(*) ارض خراب اولدك جوف الجمار قهر جدايله اوله نار مار (*)
(جوف الجمار) تركينده جوف خوف وزنده بى جانيلرى علمى ومرتع اووب وادى طرزنده اولان
دونوا وراقلى اوويه دينور ويوايه ارض مضطربه وادى دى اطلاق اولنور (جمار) حاك كسريله
عاد قومندن جار بى مالك يا حود حمار بن موبلغ نام كيمه دركه (اكفر من جار واخلى من جوف
الجمار) منلرينك منبنددر اصلى بودر كه جار مر قومك دست نملكندده ويد تصرفنده طولى
تمام برمر حله وعرضى درت فرسخ بر واديسى وار ايديكه جوف الجمار ديمكده شهرتسار ايدى
وواى مرسومه سوسوات روت فراوان اولمغه انواع اشجاره قره ايله معهور وآدان
وديار عربده اين اخصب وخصولدار وادى اولمغه سزرت شايه سى ولوله ساز مسامع جهانيان
ايدى وچار من بور قوم عاده ميعوب اولان بى ذبانه ايمن وفقر واما كيمه برواحسان ايله
ممدوح الخصال وصلندن اون نورا اولاد ذكوره نائل ونعم دنياى انواع واصنافى كنديده
موجود وحاصل اولمغه قويمى اينده حكيمى نافذ ملك مطاع ايدى بركون مجموع اولادى

صید شکار داعیه سببه سکار کاهه جبقوب اصطباد واقتناص ایدر ایکن ناکاه هوا تغیر ونیم
ایدوب رعد و برق ملابس غیث و ابل باران بلا کی بونلری محیط وشامل اولمغه بر شجر عظیم
از بر جایه سنه الجایله در طوب اولدقلرنده * از باران کریمه وزیراودان آمده * مثلجه یعنی
بموردن چارکن طلویه اوغرادى ما کیجه بقضاء الله تعالى برصاعقه نزولیه جله سی بردن
چراگاه فنادن اقلیم عدمه ارتحال ایلدکری * ابلد من چار * مثلنه سزاوار اولان چارک
مسموعی اولدقده قضاء الهی به رضادن روکردن واولادیمی بویه نابود واعدام ایدن
معبوده فیما بعد عبادت ایتیم دیوالغیاذ بالله کفر وارتنادی اعلان یله قومن کفر وارتناده داعی وایمانده
ثابت قدم اوللری قتل وتشکیله ساعی اولمغه حقنده قهر و غضب جبار ظهوره کلوب دارودیاری
ووادى محصولداری آفات سماویه ایله خراب و یسب و کندوسی دخی بلامهل عازم ظلمتکده
بش المآب اولمغه کندوسی کفر وشقاده وجوف وارضی خرابی وخلاده مثل اولوب اشد
کفری مرتکب اولان کیمسه حقنده * اکفر من چار * دیو و غضب ربانی ایله تار مار و خراب
ومنافعیدن خالی اولان اراضی خصوصتده * اخلی من جوف الحمار * دیو ضرب مثل اولندی
(*) ابعده من الضب الی التون (مثلنه ضب ضادک فتنی و بآلک تشدیدیه حشر ایدن کلر دیکلری

جانور بری به دینور نون کا مر فی اول التون حیوانات بحریه دن بالغه اطلاق اولنور و بوکلر
قسمی مدت عمرنده بر قطره صوابچیز و صوبک سمندن دخی یکجیز بلکه احیا نانشه لک
عارض اولدقده مهب ریاحه توجه واستقبال واغزینی هوایه اچغله دفع عطش ایدوب
ریان اولوب بالی اینه ذاتما صوده تعیش ایتکله صودن چیقیدینی ساعت موت و هلاکی
نمایان اولور پس بوجهته ضب ایله نون میاننده تنافر طبیعت درکار وتضاد و مبیانت بیدار
اولوب ایکبسی بریزه کلک امر محال اولمغه حاللری مناسرت و مبادعتده مثل اولوب ایکبسی
بر محله اجتماع ایتسی متصور اولیان کیمسه لوسار نسنهل حقنده (ابعده من الضب الی التون)
دیو ضرب مثل اولنور و بن فلان کیمسه ایله ایداصحیت والفت ایتیم دیه جک یرده (لا آلهه حتی یألف
الضب والتون) دینلور

(*) ابصر من هدهد او شخص بصیر * باصره ده حدق یتک بی نظیر (*)

(ابصر من هدهد) مثلنه هدهد هالک ضمهله جاوش قوشی وایبک قوشی وقوقار ایلک
دیدکلری قوشه دینور طائر قوم برالنده اولان صوری انسانک زجاج و بالور ایلنده اولان
صوری کوردی کی کوره کله حضرت سلیمان صلوات الله وسلامه علی نبینا وعلیه آتی
فعرارنده اولان میاهک موضعلری اراده وتعیین ومقدار عقلی تعریف وتبین خصوصته
دلیل تخصیص بیور ملریله حدت بصرده مثل اولوب زرقاء الیمامه کی باصره سنده حدت
و غیر یلک کوره مدیکی نسنهلری رؤیت وابصاره کندیده مکنت اولان کیمسه حقنده * ابصر
من هدهد * دیو ضرب مثل اولنور

(*) ابصر من نسر) مثلنه نسر نونک فتنی و سبنک سکونیه سباع طیورک اسبعی واکبری

واعمری اولان کرکس قوشیدر کا مر فی النساء المثلثة حیوة الحیوانده مرسوم اولدینی اوزره
طائر مرقوم طیران جهندن جبع طیور دن اشد واسرع وجناحی سارزدوات الاجنحه تک
روبالرندن اقوی وقوت باصره سی لغایت حدت اولمغه اچیقیدینی وقت جو هوایه اعتلا ایدوب
اطراف وآفاقه اجاند نظر ایدکده در یوز فرسخ مسافه دن جیفدی مشاهده وابصار وفی الحال

اوزرینه وقوع ایله اکل وتناول ابتدایدر ایش پس بوجهته قوت باصره سنک حدق غایت
اتم واکل اولان کیمسه حقنده * ابصر من نسر * دیو ضرب مثل اولندی
(*) خائنه الاعین اولوب اهل شر * بحر منک غیره ایدن نظر (*)

(خائنه الاعین) اضافه لامیه وتقدير مضاف و مجاز فی الاستاد اوله رق النظرة الخائنه للاعین
دیمکدر زیر احقیقته خائن ناظر در نظره دکلدر بناء علیه اشو * یعل خائنه الاعین و ما تخفی
الصدور * نظم جلیلده مفسرین نظری حرام اولان نامحرمة نظره جفا د نصکره نظره
ثانیه ایله باقی واستراق نظر ایله اجنبیه خائنه کز لوجه باقی وکوز ایله رمز واشارت ایتک ایله
تفسیر ایلدیلرودخی خائنه لفظی عافیه وکاذبه کی مصدر اوله رق خائنه الاعین معنایسته اولمغه
تجویر ایلدیلر لکن ناظم مر حوم نامحرمة نظر ایدن اهل شر وصاحب معصیت ایله ترجمه
ایتمکله قول اولی اختیار ایلدیلر

(*) زندقه مزدک احوال قبیح * جله حرام اولی اولی مبیح (*)

(زندقه مزدک) ترکیبده زندقه در حجه وزنده زندقه دینور زندقه عفریت وزنده جناب یار یتک
ر بویسته ایمان واعتقادی اولیان و عالم دنیا تک قدم و بقاسنه ذاهب اولمغه آخری منکر اولان کافر
بی دینه دینور مزدک جمع و جندب وزلرنده طائفة بنویه دن مانی مذهبنده اولوب آیین زندقه بی
احداث واختراع ایدن ملعون سرمدینک اسمیدر لعین مسفور نوشر وایک پدری قباد شاه
عصرنده ادعاء نبوت ایدوب آیین آتش پرستی حقدر دیوناسی دین محوس مخوسه دعوت ایلدی
وانسانه کافه اشیا مباحدر و بر شخصک زوجه سببه شخص آخر استماع ایتک جائزدر و مجموع
ناس مال ومنالده و جله احوالده یکساندر یعنی بخصوصه کیمسه ده تصرف خاص بوقدر هر
سینه جله افراد ناس مساوی و مشترکدر و فقرا اغنیانک ماله ظفر بولدقده آلتی و جالمق
لاباسدر * والحاصل انسان ایچون مخطور و محرم اطلاق اولنور نسنه بوقدر دیو کونا کونا
هرزه یوب اموال و فروجی اباحه ایتکله وبومذهب اکثر ناسک مزاجنه موافق کلکله مزدک
مسفوره فتنی جوق کیمسه اتباع ایلدی و مرقوم شاه قباد کفر نهاد دخی غایت زندقه و سبب اولمغه
آنک دخی هواسته ملایم کادیکنندن نبوتی تصدیق ایدوب آیین باطلنه رواج و یردی وقتا که
نوبت سلطنت اوغلونوشر وانه کلد کلد اول جلوسنده ضیافت عامه بهانه سببه مزدکی
و خواصی دعوت ونعد الایجه امر ایدوب همان ملامان مزدکی قتل و اخراق بالثار وسکسان یتک
قدر اتباعی صدمه تیغ آتش ایل فرستاده منزل بش قرار ایلدیلر لعین مرقوم عامه اباحیونک
یشواسی ومذهب باطلی الی الان جوق کیمسه تک موافق نفس وهواسی اولمغه نوابعی جالافتی
یک چوقدر * از جله عشار ترکا نان تارک ایماندن جاعت چیتان غارتکران * اباحه اموال
خصوصتده مسفوره ایمان * ومذهب باطلی استحسان ایتلریله کندی عیبرتلیچون سرفه تک
خلنه ذاهب اولدقلرندن ممالک اناطولیونک اکثر الویه سی دست تعذیلرندن الامان کویاندلر *
ملت مکروهه بکتشیان اباحه عمومده ملعونک خواص اتباعندن اولدینی غنی عن البیادر *
حتی زندقه بکتشیه دن برینک اشاء محاوره ده شریعتده شوسنک شوبنم طریقته هم سنک
هم بنم حقیقته نه سنک نه بنم دیه رک طریقت باطله سنده بخصوصه کیمسه ده تصرف خاص
اولدینی تصریحی مسموعز اولدیلر * عصمتا الله تعالی وجیع المؤمنین من اقوالهم الباطله
وافعالهم العاطله وعقاید هم الغاویه الموصلة الی الهاویه آمین * پس تفصیل مرسومندن
مسئبان اولدینی اوزره زندقه من قومک اطوار فضیحه سی بین الناس رایکان اولمغه محرماتی
ایاحده اکاتباع ایدن ملاحدته تک افعال قبیحه سته تشبیه بلع طریقه زندقه مزدک اطلاق اولنور

(*) شول او طه لقلره عمارات نوم * وصلتدر مایذراحتات نوم (*)

(عمارات النوم) ترکیبده عمارات عینک کسریله عمارتک جمعیدر عمارت کندیسیله برنسنه نك معور و آباد اوله جفی شبنه دینکله مال ترکیب اویقونک عمارتی یعنی برستان و پراکنده اولمدرق صفاوراحت اوزره اولمقلبی دیمک اولور لکن اصطلاح طرفاده ترکیده او طه لقله وعریده سینک ضعی وراه مسدده نك کسریله سریه تعبیر اولان جاریله اطلاق النور زیراحره منکوحیه نسبت یونلر اکریا مؤنثری قلیل ونفقہ لری خفیف و خد متلری رضایه موافق وحسن معاشرتلری طبعه مطابق اولمقله مولالینه تعب ونصب و برمد ککرندن وارباب ذوقن * الوصفه الوسیمه من النعم الجسمیه دخی السرور فی السراری * قوللری مفادینجه سریه اتخاذ ایدنلر سرور اوله کلدکلرندن نبل ووصلتلی باعث دلنادی ودر آغوسلری خوامراحتنه بادی اولان او طه لقلره * عمارات النوم * اطلاق اولنور

(*) پرده کسان نکات امور * دیدیلر ابرکاره بنات الحدور (*)

(بنات الحدور) کنیه سنده خدور خالک ضعیله قدور وزنده خدرک جمعیدر خدر خالک کسریله برنسنه یی ستر و پنهان ایدن شبنه دینور چادر ورده مقوله سی ونسوانک جمه ویمقی و فرجده واورتو تعبیر اولان قناع و خمار و برقع منلو ستاره لری ککبی نس بو ملا بسد ایله دقایق امورک پرده وپوشیده لری یعنی خفی و مشکل اولان معانی غامضدر بی کشف وایضاح ایدن ادبی اهل لسان رجاله ابداء زینتدر تعاشی ایله بعایت مخدره و مخفیجه وعقیفه اولان باکدامن قیرزه کنیه اوله رفی (بنات الحدور) اطلاق ایلدیلر

(*) مفسده الحب مآلی وقاع * شوقه اولور چون سبب اندفاع (*)

(مفسده الحب) ترکیبده مفسده مآلی قحیله مصلحه وزنده وضدی اوله رق برشبنک کلیا ضایع وفاسد اولسنه باخود خلل زیر اولوب نقصان بولسنه باعث اولان سبنه دینکله معنای ترکیب شجبت ومودتک فساد ونقصاننه بادی اولان سنه دیمک اولور کرچه عقدت تعبتک انحلالی اسبابی چوقدر لکن اصطلاح طرفاده عاسفک وصلت ایله بکام اولسنده مستملدر چونکه بابت مرحومک اشبو * کاور سوقه کسل الت وصال یارد نصکره * اولور عارض کرا لقی صاعقه افطار در نصکره * پنی ما آنجه قضای وطر شهوت ناس عشق وسفک انطفا واندفاعنه وکرمیت علاقه وسوفک فی الجملة سر دینه بادی اولدیغی زرد ارباب وصلتده وجدانیدر (وقاع) وزنا ومعنی جماع وضاغ ککیدر

(*) نك اچیلوب شوقه سخاقلر * دیدی سراویله غلاف القمر (*)

(غلاف القمر) ترکیبده غلاف کاب وزنده برنسنه یی محیط ومستل اولان طرفه دینور که ترکیده تعبیر یقله قلف تعبیر اولور معنای ترکیب نك قلفی دیمک اولور لکن طرفای زندوستان زبان زنان طبقر ناندن حکایه طریقله نسوان سم اندامک عضو معهودلری ماه تابداره وکسوه نسوه اولان شلوارلری نك پوشیده وعلافنه نسبه جهیله بانوی مهرورک سلوار زینار لینه (غلاف القمر) اطلاق ایلدیلر سخاقله سبابه وزنده زنان بدنده سوییجی تعبیر یله متعارف اولان عورته دینور مالکیت غلاف القمر تعبیر شهوت اکیرنی هرنه قدر دانه ایدن دورایسده بری برنجی سوییچی اچی مشرب شرم وحباسنر سخاقلر شوق وتوقان هنکامنده عار وناموسی برطرف ایدوب بویه دیدیلر دیمک اولور

(*) عرضنه سول عیونی یوقی نابکار * دیمک ایتمس بلکه قصیر الجدار (*)

(قصیر الجدار) معنای ترکیب الخاق دیوار او دیمک لکن اصطلاحده سالف الذکر

عبور بغدادی کی عرضنه غیرت واهتمام اولیان دیوت مزاج نابکار ولاقید کیمسه دن کایه اولور زیر ابر کیمسه نك دانه سنک جدران و حیطاتی بست و کوتاه اولدقده اهل فسادک تسور ایدره رک حریم خانه یه آمدشدنی دفعه مقتدر اوله مدیغی ملا بسه سیله پستی جداره عدم غیرت لازم کلکله فلان کیمسه نك عرضنی حفظ وحایه به غیرت واهتماسی بوقدر دیه جک محله (فلان قصیر الجدار) اطلاق اولنور

(*) اسجد من هدهد او مفعول اولان * هیز غلامان کی مجعول اولان (*)

(اسجد من هدهد) ایک قوشندن زیاده سجده ایدیغی دیمکد چونکه هدهد سر بزین دنیه هوامیکند * مصرعینجه دائماً سجده ایدر طرزنده قوبروغنی هوا به قالدیروب متغایری بره دیمک معنادی اولمقله کیرت سجوده مثل اولسدر لکن مرقومک سجودی سجده عبادت اولوب بلکه همان باش اسکوب قوبرق قالدیرمه دن عبارت اولمقله طرفای عرب علت مسکوت عنها وداء عسیر الدواء تعبیر اولسان غائله ابانت ایله متهم اولان کیمسه حقنده (اسجد من هدهد) دیو ضرب مثل ایلدیلر (هیز) هالک کسریله خیر کی فارسیدر تخت و مأیون ومفعول ومجعول کی بوشنلره دینور

(*) الوط من دب مالی همین * فعل شنیع ایلچی مغیلن (*)

(الوط من دب) مثلنده دب دلاک ضعی وبانک تشدید یله سباعدن آیو تعبیر اولسان جانور دکدر بلکه حیوة الحیوانده مرسوم اولدیغی اوزره طائفه عربدن بر کیمسه نك اسمی اولوب دب مرقوم فعل شنیع لواطده حد افراطی قبح ووزر لوطی متعارف اولمقله بین العرب غلامباره لکده مثل اولوب قیامده زیاده مغلم وبغایت تازه باز کیمسه حقنده (الوط من دب) دیو ضرب مثل اولدی (*) همدخی ادخال قلم بالدوات * ایتمه در اول فعل شنیع الصفات (*)

(ادخال القلم بالدوات) مثلنده دواتک قحیله کاتیلرک یازی باز دقلری مرکب حقه سنه دینور لکن بوراده قانون ادبه منافی نسبه نایعاطر یقله مغلم خینک لایقال سنه قلم و مد کرسماعی اولان تختک کون کوه آلودینه دوات اطلاقنه مبنی فعل قبیح لواطده مباشرتیه مثل اولسدر (*) جلد عمیره دیمده جلق ایتمس * آتی ایدن سوخته کی خلق ایتمس (*)

(جلد عمیره) ترکیبده جلد جهیم قحی ولانک سکونیه جاع ایتمک معنایه کلکله عمیره عینک ضعیله جهینه وزنده ان آبه سنه دینکله جلد عمیره ترکیب نکاح الید کی ال ایله نجلقی واستنادن کنایه در اسم صریحی زلزله وزنده خضضه در فارسیده کاردست کردن تعبیر اولنور قالدیکه ناطم نخر رک کاردستی تخصیص بالذکر ایله سوخته واته اسنادی تخصیص بلا تخصص کیدر شوقد رکه اصناف ناسک بکارانی توقان شهوت عروصنده اسکریازنا ولواطه مثللو محرماتی ارتکابدن اجتناب ایتمک کبار و فواحسه اجسار ایدر اما سوختنک صنی نفسی ورطات کباردن وقایه ضمننده لدی التوقان اطفاء ناره شهوت ایچون بوکار مکروهک المیده وقوعی اکرا و لقی ملاحظه سببه صورتا تخصیص بالذکر ایدوب بعده کی تعبیر یله نهمیه ایما ایلدیلر

ظرفان بریسی بر بلاءه عرییه ده برخانه بدسکاعندن کجکرکن دروندن برزن فریادی ایشیدوب قیوستنده بولسان جوجوغه او غلم ایچروده کی جزعک اصلی ندر دیو صور دقده مکر عمیره نام بر جاریلری اولوب مادری جاریه مزبور بی برصوچندن ناشی ضرب ایدر مش جوجوق بومعنای ای قیلد عمیره ایله تعبیر ایندکده چونکه جلد عمیره بوجه مسروح استیلا ایدن کایه اوله رفی قول مزبور صبی والدهم جلق صبرر معنای ایهام ایتمکله ظریف مرقومه قهقهه بخش اولش اولدیغی اکرا سفار محاضراته مسطور در

(*) نکته زینده حسن الختام * خوب ادا له تمام اولدی کلام (*)

(حسن الختام) اولده حاء مهمله نك ضمی نائیده حاء معجمه نك كسريله اصطلاح بلغاده شاعر نظمی الفاظ ملیحه فصیحه ومعانی لطیفه انقیاده ختم و تمام ایتمک دینور حسن المقطع و حسن الانتهاء کی نه که قصیده طنطرا نیکه مقطعده اشبو * دم علی رغم العدی و اریخ بعود النیدی * دولة غراء فیها ادوم اللطاف طاف * یئنده واکثر قصائد بلغاتک ختاندده اولدیغی کی بس ناظم بر عرفان علیه رجه المنان حضرت تیری دخی حسن الختام نکتده سنه رعایت ایدوب امانت عرب و مصطلحات بلغاتک انتها سنده حسن الختام ترکیب اصطلاح حبسیله ختم کلام * و منظومه نریا نظامنه غایت رونق و انتظام * و یردی فله دره (زینده) زانک کسر یله زیندن فارسیدن اسم فاعلدر خوب و مناسب و یا قسقلی و دایسند معنارینه در زیبا کی

(*) مفعلمن مفعلمن فاعلمن * حق ایده ما جور بو و هی قولن (*)

یعنی بوقطعه بحر سر برع مسدس الاجزانددر که اصلی ایکی کره مستفعلن مستفعلن مفعولات یددی لکن مفعولات جز شدن رابع ساکنی حذفله طی و سابع مفعول کسف علناری اعراضه اولغله مفعلا قالوب فاعلمن جزئه نقل اولغله عروض و ضرب بری مطویه و مکسوفه در و صدر و ابتدال و حشور دن فقط رابع ساکن طی اولغله مستعلن قالوب اوده مفعلمن جزئه نقل اولغله مطوی اولش اولورل * ناظم مرحوم بوسعی جبلی یعنی علم حدیث و تفسیره عین عون اولان اثر جلیل بی عدیلی مقابلنده جناب حق و فیاض مطلق در کاه رجعت پناهندن جوینده اجر جزیل اولدیغن افصاح * و منهای املی استجلاب مشوبات اخرویه اولدیغن ابضاح المفسدر * اعظم الله اجره فی عقباه * و جعل دار النعیم مقبله و منواه * بحرمة من علی العالمین اصطفاه * و اولاه

فی اولاه و اخرا

الحمد لله الذی بنعمته تم الصالحات * والصلوة والسلام تنلی من ختم به الرسالة و انزل علیه الکتاب الباهر انجازه بافصح اللغات * بعدذا لایدرک الواصف المطری خصائصه * وان یکن سابقا فی کل ما وصفنا * نسیده سنه ماصدق اولان جنتمکان محمد الوهی علیه الرجة والرضوان حضرت نرینک اشونجه نام نظم منتخبک مفرداتی ضبط و بیان * و امثال و کنایاتی و سایر مرکبات و مصطلحاتی حل و ابضاح ایلله کشف و عیان * و ادیسند مع اخفوف الزوادة * و قله البضاعة فی الصناعات * عطف عنان عزیمت * و دو جار انواع ششواغل و غوائل ایکن یئنه مهما امکن صرف نقدینه مکنت * ایدن احقر الوری اجد رشید المتوطن بقریه یایا من لواحقی مغنیا * عفی الله عنه و عن کافة متعلقاته و احبته و عصمه عن البأساء * دسترس اولدیغی کتب لغائی و فنون ادبیاتی تنبع و نصف ایده رک ما آخذ معتبره ده ثبت و املاء اولان اقوال موثوق بهایی در عهدده و التزام * و بعض مال ترکیب و حاصل معنی کی خصوص صلوه قریحه فاصره سندن اشياء سیره الحاق و ادراج ایلله ابضاح مرعی و افصاح مرام * و بوملا یسه ایلله بزم عالمده یک کلام اولیه حق قدر برار یسر ترک و ایقاسنه شمر ساعدا هتمام * ایدوب متوکلا علی فیاض الفضل المنعم * شرو و عکرده عاجزانه سنی اولان تسوید ناجیز بتوفیق تعالی اشو بیک ایکوز الی الی سالی ذی الحجه سنک لیله عاشره سنی اولان شب عید ایستاده رهین ختام و خلال مطالعه چندی عبارات مقتضیه درج اولنه رق قرطاس بیاضه چکیلان اشبو نسخه مبینه دخی سال فرخ فال جدید یعنی الی یدنی صفر الخیرینک و اوخرنده رسیده

انجام اولنددر در کاه معلائی محبب الدعان مضمزع و مستعدادر که بو اثر حقیری موجب تذکیر فقیر و مستوجب بر غزیر و خیر کثیر قلوب و سبله عفو

و غفران و ذریعه نیل رضوان ایلله آمین

بجاء النبی العربی

الامین

له الحمد والمثنه * مهر سپهر شوکت * و سپهر مهر سلطنت * بادشاه دیندار * و شه نشاه نامدار * السلطان ابن السلطان (السلطان عبد المجید خان) لزال شمس شوکت شارقه * و امار دولته یارقه * افندیمر حضرت نرینک سایه کردون پایه ملوکانه لریده * رافع رایات الفصاحه * جامع آیات البلاغه * نخبة الشعرا * زبدة الظرفاء * ناظم التحفه و هی افندی مرحومک * آثار بر کزیده لرندن لغات عربیه شامل اوله رق سلاک نظم کسیده ایلمش اولدقلری نخبه اسمیه بنام * منظومه لطافت اسمالرینک * مفرداتی ضبط و بیان * و کنایات و مصطلحاتی کشف و عیان ایدرک * حقایق بین * و دقایق رهین * یایا قریه لی اجد رشید افندی ک جمع و تلفیق ایلمش اولدیغی اشبو شرح لطیفک طبع و تمثیل * داعی قدیم دولت * یساری زاده مصطفی عزتک نظارت عاجزانه سبله * ماه خیرک و واسطنده

رسیده حد ختام اولنددر

۱۲۵۹

(*) الحاح خضر افندی ک بولدیغی تاریخدر (*)

یایا کوینده ساکن حضرت راشد افندی کیم

لغته نخبه بی شرح ایتدی و هبیدر دکل کسبی

نه شرح بر مزایا و معانی و دقایق قدر

ایرشمش کویا اول ذاته حقندن هائف غیبی

که روش جبقدی تاریختی دوشق خامه دن خضر

چونک الطف طبع اولندی نو بو شرح نخبه و هی ۱۲۵۹

(*) دولتلو حافظ پاشا حضرت نرینک خزینده داری اسحق حق بکک بولدیغی تاریخ زیباردر (*)

نخبه فن تمام لطافت نسخه ذات شه ملک آرا

باددر محفظة فیض ازل آن شه نشاه عیم الاالا

یافت در سایه فرخ آرش نکته دانا بی شوق و صفا

شده مطبوع بحسن کرمش این بهین شرح فوائد پیرا

کفت تاریخ مجوهر حق شرح نخبه شده مطبوع بجایا

۱۲۵۹

(*) خواجکان دیوان همایوندن و مکتوبی مالیه خلفاسی مستعدانندن (*)

(*) جازم افندی ک تاریخ زیبا سیدر (*)

شه نشاه جهان عبد المجید خان تخت شوکتنده

جهان دور درجه دورسون مظهر اولسون لطف خلاقه

نخبه آثار نوباق سایه سنده طبع اولغله

رواج علم و عرفان شعله بخش اولدی نه طاقه

بری از جمله سنبل زاده نخبه سی شرحی
 باصلدی نشر اولندی باعث اولدی دلدی اشواقه
 اوشاهك نسخه اجلال و عمرین حق ایدیه افزون
 یازلدیجه جهانبانده حرف و نقطه وجه اوراقه
 آرکن طبعه جازم کلدی بر تاریخ جوهر دار
 کوزل باصلدی حقا شرح نخبه مرده آفاقه ۱۲۵۹

(*) تقویم وقایع مقابلہ جیبی خواجکان دیوان همایوندن و مکتوب حضرت صداریتیناهی (*)
 (*) خلفاسندن لطفی افندیك شرح مذکور طبعنه حساب ایتدیکی تاریخ مستطابدر (*)

سریر آرای شوکت نسخه زینده دولت
 شهنشاه جهان عبد المجید خان کرم مجبول
 نیجه کتب نفیسه سایه سنده طبع اولمقده
 خدا عمرین ایدیه جد عداد انجمه موصول
 خصوصاً طبع اولندی اشو شرح نخبه پک رنگین
 سبخوانان اولدی انشراح قلبله مشمول
 بقای زینت شیرازه عدلیله قیلسون حق
 رفاه افزای عالم اول شهنشاهی بودر مشمول
 جواهرله مزین اولدی لطفی لوح تاریخی
 قیلندی نخبه شرحی طبع ایله دجلوی هم مقبول ۱۲۵۹

(*) تقویم وقایع مصححی موالی و عظامدن جمال افندیك اسبوش شرح نخبه نك طبعنه (*)
 (*) بولدینی تاریخودر (*)

* برقلله زرفشان اولدی بوتاریشه جمال *

* طبعه لائق طبع اولدی شرح نخبه پک نفیس *

۱۲۵۹

